

# DANSK PENGEHISTORIE

BILAG

*ved*

KIRSTEN MORDHORST

DANSK PENGEHISTORIE 1700-1960 1-3

Bind 3: Bilag

Sats og tryk: Andelsbogtrykkeriet i Odense

Indbinding: Carl Nielsens Bogbinderi, Odense

Teknisk tilrettelægning: Stephan Kehler

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                         |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| Nationalbankens diskonto 1818–1967 .....                                                                | 7–9     |
| Nationalbankens balance ultimo juni og december 1900–60 .....                                           | 11–113  |
| Tabel I      Nationalbankens balance, aktiver .....                                                     | 12      |
| Tabel II     Nationalbankens balance, passiver .....                                                    | 20      |
| Tabel III    Specifikation af lån på værdipapirer .....                                                 | 27      |
| Tabel IV    Specifikation af kontokurant, aktivsiden .....                                              | 32      |
| Tabel V     Specifikation af valutaaktiver .....                                                        | 42      |
| Tabel VI    Specifikation af obligationer og aktier samt krisefondens<br>obligationer .....             | 49      |
| Tabel VII   Specifikation af andre statskonti, aktivsiden .....                                         | 54      |
| Tabel VIII   Specifikation af folio .....                                                               | 62      |
| Tabel IX    Specifikation af indeståender på særlige konti .....                                        | 68      |
| Tabel X     Specifikation af valutapassiver .....                                                       | 78      |
| Tabel XI    Specifikation af andre statskonti, passivsiden .....                                        | 86      |
| Tabel XII   Specifikation af egenkapital .....                                                          | 94      |
| Tabel XIII   Nationalbankens mellemværende med staten samt udestående<br>skatkammerbeviser .....        | 100     |
| Tabel XIV   Nationalbankens valutastilling samt ændringer<br>i guldbeholdningen .....                   | 108     |
| Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920–30 .....                                                    | 114–55  |
| Kronologisk oversigt over trykte forordninger m. v.<br>vedrørende pengepolitikken under enevælden ..... | 157–264 |
| Kvartalskursnoteringer 1818–41 .....                                                                    | 265–66  |
| Register til trykte forordninger m. v. vedrørende pengepolitikken<br>under enevælden .....              | 267     |

## Nationalbankens diskonto 1818-1967

| Gældende fra             | pct.                          | Gældende fra            | pct.                          |
|--------------------------|-------------------------------|-------------------------|-------------------------------|
| 1818 1. august .....     | 6                             | 1865 24. januar .....   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 17. november .....       | 8                             | 22. februar .....       | 4                             |
| 1819 15. januar .....    | 6                             | 7. oktober .....        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1822 1. august .....     | 5                             | 11. oktober .....       | 5                             |
| 1827 8. september .....  | 4                             | 12. december .....      | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1836 11. november .....  | 5                             | 1866 9. januar .....    | 5                             |
| 1837 24. januar .....    | 4                             | 21. februar .....       | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1847 15. oktober .....   | 5                             | 21. april .....         | 5                             |
| 1848 1. februar .....    | 4                             | 8. maj .....            | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 25. april .....          | 5                             | 16. maj .....           | 6                             |
| 1850 14. maj .....       | 4                             | 23. juni .....          | 7                             |
| 30. november .....       | 5                             | 24. juli .....          | 6                             |
| 1852 11. marts .....     | 4                             | 28. august .....        | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1853 31. oktober .....   | 5                             | 29. december .....      | 5                             |
| 1855 27. marts .....     | 4                             | 1867 16. januar .....   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 23. oktober .....        | 5                             | 1. februar .....        | 4                             |
| 1856 1. februar .....    | 4                             | 20. marts .....         | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 20. maj .....            | 5                             | 29. april .....         | 4                             |
| 3. oktober .....         | 6                             | 26. juni .....          | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1857 13. februar .....   | 5                             | 18. oktober .....       | 4                             |
| 10. oktober .....        | 6                             | 1868 19. november ..... | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 30. november .....       | 7                             | 1869 19. april .....    | 5                             |
| 1858 20. marts .....     | 6                             | 14. december .....      | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 25. juni .....           | 5                             | 22. december .....      | 5                             |
| 17. juli .....           | 4                             | 1870 19. januar .....   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1859 7. maj .....        | 5                             | 8. februar .....        | 4                             |
| 1860 8. februar .....    | 4                             | 25. marts .....         | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1861 18. september ..... | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 16. juli .....          | 4                             |
| 1. november .....        | 4                             | 20. juli .....          | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1862 14. januar .....    | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23. juli .....          | 5                             |
| 11. februar .....        | 3                             | 2. oktober .....        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 27. maj .....            | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1871 15. februar .....  | 4                             |
| 21. oktober .....        | 4                             | 21. juli .....          | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 28. oktober .....        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 21. september .....     | 4                             |
| 1863 16. januar .....    | 4                             | 5. oktober .....        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 13. februar .....        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1872 17. januar .....   | 4                             |
| 6. oktober .....         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2. oktober .....        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 4. december .....        | 5                             | 1873 31. januar .....   | 4                             |
| 1864 9. marts .....      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 17. maj .....           | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 14. oktober .....        | 5                             | 9. juli .....           | 4                             |

Anm.: Laveste sats. I perioden 18. september 1861–2. marts 1911 noteredes 2 diskontosatser med højeste sats  $\frac{1}{2}$  pct. over laveste sats. Hovedsædet diskonterede prima veksler til laveste sats, mens filialerne ofte havde forbud mod at diskontere til laveste sats. I perioderne marts 1914–31. juli 1914, 11. maj 1916–2. januar 1919, 5.–25. september 1931 samt 11. marts 1938–25. maj 1955 noteredes en rediskontosats  $\frac{1}{2}$  pct. under diskonto gældende for rediskontering af de private bankers veksler.



## Nationalbankens diskonto 1818-1967

| Gældende fra       | pct.                          | Gældende fra     | pct.                          |
|--------------------|-------------------------------|------------------|-------------------------------|
| 1873 22. september | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1884 7. maj      | 4                             |
| 3. oktober         | 5                             | 11. november     | 5                             |
| 4. november        | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1885 21. januar  | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 10. november       | 6                             | 18. februar      | 4                             |
| 17. december       | 5                             | 25. marts        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1874 28. januar    | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 3. oktober       | 4                             |
| 25. februar        | 4                             | 16. december     | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 9. maj             | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1886 17. februar | 4                             |
| 22. juni           | 4                             | 10. marts        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 22. juli           | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 17. juni         | 3                             |
| 4. september       | 4                             | 1889 16. oktober | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 24. september      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 20. november     | 4                             |
| 9. oktober         | 5                             | 1890 11. januar  | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1875 24. februar   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 8. oktober       | 4                             |
| 28. april          | 5                             | 22. oktober      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 28. juni           | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1891 13. januar  | 4                             |
| 18. august         | 5                             | 14. februar      | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 20. september      | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 16. maj          | 4                             |
| 21. oktober        | 6                             | 16. november     | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1876 16. februar   | 5                             | 27. november     | 5                             |
| 10. maj            | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1892 23. januar  | 4                             |
| 18. juli           | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 23. marts        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 14. oktober        | 5                             | 1893 25. august  | 4                             |
| 4. november        | 6                             | 1894 24. januar  | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1877 10. januar    | 5                             | 1896 26. februar | 3                             |
| 3. februar         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 16. maj          | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 3. marts           | 4                             | 26. september    | 4                             |
| 23. april          | 5                             | 1897 6. maj      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 4. maj             | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 14. juli         | 4                             |
| 15. oktober        | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 8. september     | 5                             |
| 1878 15. januar    | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1898 21. januar  | 4                             |
| 1. februar         | 5                             | 5. oktober       | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 15. februar        | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 19. oktober      | 5                             |
| 15. juli           | 4                             | 1899 22. februar | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1879 27. maj       | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 24. marts        | 5                             |
| 20. august         | 3                             | 5. maj           | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 22. oktober        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 4. oktober       | 6                             |
| 1880 29. juli      | 3                             | 1900 31. januar  | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 20. oktober        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 4. maj           | 6                             |
| 1881 20. januar    | 3                             | 1901 1. maj      | 5                             |
| 24. oktober        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1902 6. januar   | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1882 4. februar    | 4                             | 5. februar       | 4                             |
| 3. oktober         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1903 16. maj     | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1883 14. februar   | 4                             | 1905 8. februar  | 4                             |
| 24. oktober        | 5                             | 4. oktober       | 5                             |
| 1884 9. januar     | 4                             | 1906 11. oktober | 6                             |
| 4. marts           | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1907 9. november | 7                             |

## Nationalbankens diskonto 1818-1967

| Gældende fra             | pct.                          | Gældende fra             | pct.                          |
|--------------------------|-------------------------------|--------------------------|-------------------------------|
| 1907 18. december .....  | 8                             | 1929 27. december .....  | 5                             |
| 1908 22. januar .....    | 7                             | 1930 7. marts .....      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 29. januar .....         | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 3. maj .....             | 4                             |
| 6. april .....           | 6                             | 13. november .....       | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 24. oktober .....        | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1931 5. september .....  | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1909 27. januar .....    | 5                             | 26. september .....      | 6                             |
| 5. august .....          | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1932 11. marts .....     | 5                             |
| 13. oktober .....        | 5                             | 30. maj .....            | 4                             |
| 1911 3. marts .....      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 12. oktober .....        | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 8. juli .....            | 4                             | 1933 1. juni .....       | 3                             |
| 21. september .....      | 5                             | 30. november .....       | 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1912 16. november .....  | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1935 22. august .....    | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1913 3. juli .....       | 6                             | 1936 19. november .....  | 4                             |
| 1914 23. januar .....    | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1939 23. februar .....   | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 6. februar .....         | 5                             | 20. september .....      | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1. august .....          | 6                             | 10. oktober .....        | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 4. august .....          | 7                             | 1940 22. maj .....       | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 11. august .....         | 6                             | 15. oktober .....        | 4                             |
| 1915 6. januar .....     | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1946 15. januar .....    | 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 10. juli .....           | 5                             | 1950 4. juli .....       | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1919 3. januar .....     | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 2. november .....        | 5                             |
| 7. oktober .....         | 6                             | 1953 23. september ..... | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1920 17. april .....     | 7                             | 1954 23. juni .....      | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1921 5. maj .....        | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1958 19. april .....     | 5                             |
| 6. juli .....            | 6                             | 15. august .....         | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 5. november .....        | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1959 19. september ..... | 5                             |
| 1922 25. april .....     | 5                             | 1960 26. januar .....    | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1923 1. maj .....        | 6                             | 1961 23. maj .....       | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1924 17. januar .....    | 7                             | 1963 19. august .....    | 6                             |
| 1925 25. august .....    | 6                             | 13. november .....       | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 8. september .....       | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | 1964 11. juni .....      | 6 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1926 24. juni .....      | 5                             | 1967 19. december .....  | 7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 1929 27. september ..... | 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |                          |                               |



## Nationalbankens balance ultimo juni og december 1900-60

I de offentliggjorte balancer varierer kontobetegnelserne efter de aktuelle forhold, og gennem tiden har der ofte under samme kontobetegnelse været bogført beløb af væsensforskellig karakter.

Da dette medfører, at der ikke umiddelbart kan foretages en sammenligning af udviklingen i nationalbankens balance over et længere åremål på grundlag af de offentliggjorte balancer, er de efterfølgende tabeller søgt opstillet efter ensartede principper for hele perioden 1900-60.

Så vidt muligt er de nuværende kontodefinitioner lagt til grund for posteringen. For at nå ned på et rimeligt antal balanceposter har det været nødvendigt ud over de gængse konti at indføre enkelte samlekonti, nemlig „andre statskonti“ i henholdsvis aktiv- og passivside samt „indeståender på særlige konti“.

Hvor balanceposterne indeholder flere kategorier af beløb, er disse vist særskilt i specifikationstabeller. I det omfang beløbene kun optræder i kortere tid, bliver specifikationstabellernes kolonner tomme i store dele af perioden, hvilket med tallene stående diagonalt fra venstre mod højre giver et umiddelbart indtryk af den historiske udvikling i den pågældende balancepost.

I hver tabel er de enkelte kolonner kommenteret i noter, der står efter tabellen. Hvor posteringen afviger fra posteringen i de offentliggjorte balancer, er der i noterne gjort rede for, hvorledes posteringen har været i de offentliggjorte balancer.

*Signaturforklaring:*

- Der står intet på kontoen
- 0,0 Kontoindeståendet mindre end 50.000 kr.
- . Kontoen eksisterer ikke
- ... Oplysninger foreligger ikke

Tabel I. Nationalbankens balance, aktiver

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Veksler<br>på<br>ind-<br>landet | Lån<br>på<br>værdi-<br>papirer | Lån<br>mod<br>statens<br>garanti | Lån<br>mod<br>pant i<br>fast<br>ejendom | Konto-<br>kurant | Valuta-<br>aktiver | Guld-<br>behold-<br>ning | Skille-<br>mønt | Obliga-<br>tioner<br>og<br>aktier |
|--------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------------|------------------|--------------------|--------------------------|-----------------|-----------------------------------|
|                                      | 1                               | 2                              | 3                                | 4                                       | 5                | 6                  | 7                        | 8               | 9                                 |
|                                      | mill. kr.                       | mill. kr.                      | mill. kr.                        | mill. kr.                               | mill. kr.        | mill. kr.          | mill. kr.                | mill. kr.       | mill. kr.                         |
| 1900 juni                            | 23,4                            | 17,0                           | 4,8                              | 2,9                                     | 0,2              | 14,0               | 68,4                     | 4,3             | 8,7                               |
| – dec.                               | 26,2                            | 19,2                           | 4,8                              | 2,9                                     | 0,2              | 7,8                | 68,1                     | 4,7             | 7,6                               |
| 1901 juni                            | 22,6                            | 15,7                           | 4,7                              | 2,9                                     | 0,1              | 18,8               | 63,5                     | 4,9             | 7,6                               |
| – dec.                               | 23,9                            | 12,9                           | 4,7                              | 2,9                                     | 0,3              | 22,3               | 67,0                     | 5,1             | 8,2                               |
| 1902 juni                            | 28,0                            | 11,0                           | 4,6                              | 2,9                                     | 0,2              | 19,1               | 67,0                     | 5,4             | 8,5                               |
| – dec.                               | 28,8                            | 12,0                           | 4,6                              | 2,8                                     | 0,2              | 18,2               | 69,1                     | 5,5             | 8,5                               |
| 1903 juni                            | 30,8                            | 11,6                           | 4,6                              | 2,8                                     | 0,1              | 16,8               | 75,4                     | 5,6             | 8,6                               |
| – dec.                               | 35,1                            | 12,3                           | 4,5                              | 2,8                                     | 0,1              | 13,4               | 73,6                     | 5,7             | 6,7                               |
| 1904 juni                            | 32,1                            | 13,5                           | 4,5                              | 2,7                                     | 0,1              | 12,7               | 79,1                     | 5,6             | 5,5                               |
| – dec.                               | 33,2                            | 13,1                           | 4,5                              | 2,5                                     | 0,1              | 15,2               | 76,6                     | 5,7             | 5,6                               |
| 1905 juni                            | 32,5                            | 11,9                           | 4,4                              | 2,5                                     | 0,1              | 18,8               | 81,9                     | 6,2             | 5,6                               |
| – dec.                               | 31,6                            | 13,8                           | 4,4                              | 2,3                                     | 0,1              | 14,8               | 86,1                     | 6,0             | 5,3                               |
| 1906 juni                            | 31,4                            | 14,5                           | 4,4                              | 2,3                                     | 0,5              | 12,6               | 91,7                     | 5,6             | 4,7                               |
| – dec.                               | 35,6                            | 14,6                           | 4,3                              | 2,1                                     | 2,0              | 10,0               | 92,1                     | 5,3             | 2,9                               |
| 1907 juni                            | 37,7                            | 16,2                           | 4,3                              | 2,1                                     | 2,1              | 11,1               | 90,6                     | 5,2             | 2,9                               |
| – dec.                               | 48,0                            | 30,4                           | 4,2                              | 2,0                                     | 2,0              | 7,2                | 66,1                     | 5,2             | 2,3                               |
| 1908 juni                            | 35,6                            | 25,9                           | 4,2                              | 1,8                                     | 17,0             | 14,4               | 74,2                     | 5,5             | 2,2                               |
| – dec.                               | 41,3                            | 21,5                           | 4,2                              | 1,8                                     | 19,9             | 13,7               | 69,3                     | 5,8             | 2,8                               |
| 1909 juni                            | 30,8                            | 15,7                           | 4,1                              | 1,7                                     | 24,7             | 17,6               | 71,1                     | 6,2             | 3,0                               |
| – dec.                               | 39,2                            | 11,3                           | 4,1                              | 1,7                                     | 24,9             | 19,3               | 68,0                     | 6,0             | 3,5                               |
| 1910 juni                            | 29,5                            | 8,3                            | 7,9                              | 1,7                                     | 33,6             | 20,0               | 67,6                     | 6,4             | 3,5                               |
| – dec.                               | 29,2                            | 7,0                            | 9,1                              | 1,7                                     | 35,5             | 24,9               | 68,4                     | 6,0             | 3,4                               |
| 1911 juni                            | 26,0                            | 4,9                            | 9,7                              | 1,7                                     | 34,8             | 36,7               | 67,3                     | 6,3             | 3,4                               |
| – dec.                               | 31,2                            | 5,9                            | 9,4                              | 1,7                                     | 33,0             | 30,3               | 69,2                     | 5,9             | 3,3                               |
| 1912 juni                            | 33,4                            | 5,8                            | 9,4                              | 1,6                                     | 28,9             | 38,5               | 66,0                     | 6,0             | 3,2                               |
| – dec.                               | 34,7                            | 7,4                            | 6,7                              | 1,6                                     | 25,2             | 37,8               | 72,6                     | 5,8             | 3,2                               |
| 1913 juni                            | 38,9                            | 11,0                           | 6,7                              | 1,6                                     | 25,3             | 36,9               | 74,5                     | 5,4             | 3,2                               |
| – dec.                               | 39,0                            | 11,8                           | 6,6                              | 1,5                                     | 25,2             | 32,0               | 73,4                     | 5,6             | 3,2                               |
| 1914 juni                            | 40,5                            | 11,2                           | 4,6                              | 1,5                                     | 25,9             | 36,5               | 76,6                     | 5,8             | 4,6                               |
| – dec.                               | 63,4                            | 15,3                           | 3,6                              | 1,5                                     | 27,8             | 49,0               | 91,4                     | 3,4             | 4,6                               |
| 1915 juni                            | 39,6                            | 11,0                           | 3,6                              | 1,5                                     | 4,7              | 50,8               | 107,1                    | 5,7             | 16,2                              |
| – dec.                               | 55,0                            | 15,5                           | 3,5                              | 1,5                                     | 10,0             | 51,6               | 111,3                    | 3,1             | 26,7                              |
| 1916 juni                            | 36,8                            | 18,0                           | 3,5                              | 1,4                                     | 5,8              | 105,2              | 151,6                    | 4,0             | 28,6                              |
| – dec.                               | 57,2                            | 18,4                           | 3,4                              | 1,4                                     | 27,1             | 106,8              | 159,9                    | 1,7             | 38,7                              |
| 1917 juni                            | 44,7                            | 15,2                           | 3,4                              | 1,4                                     | 7,3              | 123,7              | 197,3                    | 2,5             | 34,1                              |
| – dec.                               | 33,6                            | 17,3                           | 3,3                              | 1,4                                     | 36,2             | 173,4              | 173,9                    | 2,5             | 34,1                              |
| 1918 juni                            | 42,6                            | 15,4                           | 3,2                              | 1,3                                     | 14,6             | 180,7              | 188,9                    | 2,5             | 28,2                              |
| – dec.                               | 56,0                            | 20,0                           | 3,4                              | 1,3                                     | 19,1             | 185,3              | 194,6                    | 2,4             | 27,2                              |
| 1919 juni                            | 61,3                            | 16,8                           | 3,7                              | 1,3                                     | 16,8             | 153,9              | 187,8                    | 2,6             | 45,4                              |
| – dec.                               | 176,9                           | 49,2                           | 4,3                              | 1,3                                     | 43,1             | 92,2               | 226,9                    | 3,3             | 54,6                              |

## Ultimo juni og december 1900-1960

| Diverse debitorer | Finansministeriets løbende konto | Statens reguleringsk./ Statsf. af 1959 | Andre statskonti | Statens grundfondsforskrivning | Bankens bygninger | Garantier | Balancesum | Ultimo (ifølge månedsbalancer) |
|-------------------|----------------------------------|----------------------------------------|------------------|--------------------------------|-------------------|-----------|------------|--------------------------------|
| 10                | 11                               | 12                                     | 13               | 14                             | 15                | 16        | 17         |                                |
| mill. kr.         | mill. kr.                        | mill. kr.                              | mill. kr.        | mill. kr.                      | mill. kr.         | mill. kr. | mill. kr.  |                                |
| 1,4               | —                                | .                                      | .                | .                              | 0,9               | .         | 146,0      | Juni 1900                      |
| 0,1               | —                                | .                                      | .                | .                              | 0,9               | .         | 142,5      | Dec. —                         |
| 0,8               | 4,2                              | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 146,8      | Juni 1901                      |
| 0,5               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 148,8      | Dec. —                         |
| 1,3               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 149,0      | Juni 1902                      |
| 0,4               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 151,1      | Dec. —                         |
| 0,8               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 158,1      | Juni 1903                      |
| 0,8               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 156,0      | Dec. —                         |
| 1,0               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 157,8      | Juni 1904                      |
| 0,5               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 158,0      | Dec. —                         |
| 2,0               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 166,9      | Juni 1905                      |
| 2,1               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 167,5      | Dec. —                         |
| 3,0               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 171,7      | Juni 1906                      |
| 1,6               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 171,5      | Dec. —                         |
| 3,2               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,1               | .         | 176,5      | Juni 1907                      |
| 2,9               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 171,3      | Dec. —                         |
| 2,1               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 183,9      | Juni 1908                      |
| 1,8               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 183,1      | Dec. —                         |
| 1,6               | 10,3                             | .                                      | .                | .                              | 1,0               | .         | 187,8      | Juni 1909                      |
| 3,3               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,1               | .         | 182,4      | Dec. —                         |
| 3,6               | 5,6                              | .                                      | .                | .                              | 1,1               | .         | 188,8      | Juni 1910                      |
| 0,7               | 0,1                              | .                                      | .                | .                              | 1,1               | .         | 187,1      | Dec. —                         |
| 2,8               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,1               | .         | 194,7      | Juni 1911                      |
| 0,7               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,1               | .         | 191,7      | Dec. —                         |
| 1,7               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,6               | .         | 196,1      | Juni 1912                      |
| 0,9               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,6               | .         | 197,5      | Dec. —                         |
| 1,5               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,6               | .         | 206,6      | Juni 1913                      |
| 1,1               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,7               | .         | 201,1      | Dec. —                         |
| 2,9               | —                                | .                                      | .                | .                              | 1,8               | .         | 211,9      | Juni 1914                      |
| 2,1               | 2,0                              | .                                      | 3,4              | .                              | 1,9               | .         | 269,4      | Dec. —                         |
| 3,1               | 21,6                             | .                                      | 15,6             | .                              | 2,0               | .         | 282,5      | Juni 1915                      |
| 3,0               | 1,7                              | .                                      | 9,5              | .                              | 2,1               | .         | 294,5      | Dec. —                         |
| 4,6               | 8,4                              | .                                      | 10,9             | .                              | 2,3               | .         | 381,1      | Juni 1916                      |
| 4,7               | —                                | .                                      | 14,2             | .                              | 2,5               | .         | 436,0      | Dec. —                         |
| 8,0               | —                                | .                                      | 31,7             | .                              | 2,8               | .         | 472,1      | Juni 1917                      |
| 5,7               | —                                | .                                      | 50,8             | .                              | 3,1               | .         | 535,3      | Dec. —                         |
| 7,2               | —                                | .                                      | 108,5            | .                              | 3,3               | .         | 596,4      | Juni 1918                      |
| 6,1               | —                                | .                                      | 133,5            | .                              | 3,0               | .         | 651,9      | Dec. —                         |
| 8,6               | —                                | .                                      | 149,1            | .                              | 3,2               | .         | 650,5      | Juni 1919                      |
| 8,5               | —                                | .                                      | 165,9            | .                              | 3,0               | .         | 829,2      | Dec. —                         |

Tabel I. Nationalbankens balance, aktiver (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Veksler<br>på<br>ind-<br>landet | Lån<br>på<br>værdi-<br>papirer | Lån<br>mod<br>statens<br>garanti | Lån<br>mod<br>pant i<br>fast<br>ejendom | Konto-<br>kurant | Valuta-<br>aktiver | Guld-<br>behold-<br>ning | Skille-<br>mønt | Obliga-<br>tioner<br>og<br>aktier |
|--------------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------------|------------------|--------------------|--------------------------|-----------------|-----------------------------------|
|                                            | 1                               | 2                              | 3                                | 4                                       | 5                | 6                  | 7                        | 8               | 9                                 |
|                                            | mill. kr.                       | mill. kr.                      | mill. kr.                        | mill. kr.                               | mill. kr.        | mill. kr.          | mill. kr.                | mill. kr.       | mill. kr.                         |
| 1920 juni                                  | 207,0                           | 48,4                           | 4,5                              | 1,3                                     | 16,0             | 76,6               | 228,0                    | 2,7             | 54,5                              |
| – dec.                                     | 187,7                           | 48,6                           | 4,5                              | 1,3                                     | 24,0             | 61,3               | 227,6                    | 2,6             | 47,9                              |
| 1921 juni                                  | 132,4                           | 69,1                           | 4,6                              | 1,3                                     | 24,4             | 56,8               | 227,6                    | 3,7             | 47,3                              |
| – dec.                                     | 136,7                           | 73,1                           | 6,7                              | 1,3                                     | 89,4             | 49,5               | 228,3                    | 3,6             | 36,8                              |
| 1922 juni                                  | 176,3                           | 81,4                           | 6,6                              | 1,6                                     | 102,9            | 34,4               | 228,3                    | 3,9             | 24,6                              |
| – dec.                                     | 249,6                           | 59,7                           | 6,5                              | 1,6                                     | 76,3             | 14,0               | 228,3                    | 4,5             | 25,7                              |
| 1923 juni                                  | 188,9                           | 50,3                           | 6,4                              | 1,6                                     | 69,4             | 17,5               | 228,2                    | 3,2             | 23,0                              |
| – dec.                                     | 212,3                           | 51,8                           | 5,7                              | 1,6                                     | 100,5            | 17,6               | 209,6                    | 6,4             | 22,7                              |
| 1924 juni                                  | 240,0                           | 57,3                           | 5,5                              | 1,6                                     | 94,8             | 10,7               | 209,6                    | 17,6            | 23,7                              |
| – dec.                                     | 186,9                           | 59,3                           | 5,1                              | 1,5                                     | 106,3            | 49,9               | 209,5                    | 20,8            | 12,4                              |
| 1925 juni                                  | 111,2                           | 39,2                           | 4,8                              | 1,5                                     | 120,4            | 73,4               | 209,4                    | 20,5            | 11,6                              |
| – dec.                                     | 104,4                           | 16,5                           | 4,5                              | 1,5                                     | 120,9            | 90,2               | 209,3                    | 13,5            | 11,0                              |
| 1926 juni                                  | 101,0                           | 26,0                           | 4,3                              | 1,6                                     | 77,6             | 53,7               | 209,1                    | 15,4            | 11,0                              |
| – dec.                                     | 105,4                           | 26,4                           | 4,8                              | 4,6                                     | 94,1             | 27,2               | 209,0                    | 15,1            | 6,5                               |
| 1927 juni                                  | 77,2                            | 29,3                           | 3,8                              | 4,9                                     | 82,3             | 57,8               | 192,6                    | 12,9            | 7,0                               |
| – dec.                                     | 64,6                            | 35,4                           | 3,5                              | 5,0                                     | 84,3             | 96,9               | 182,0                    | 11,0            | 7,0                               |
| 1928 juni                                  | 37,1                            | 37,8                           | 3,5                              | 4,4                                     | 48,3             | 98,5               | 181,6                    | 11,1            | 18,8                              |
| – dec.                                     | 38,4                            | 43,2                           | 3,1                              | 4,0                                     | 59,5             | 114,3              | 172,8                    | 8,0             | 34,8                              |
| 1929 juni                                  | 41,6                            | 42,1                           | 2,8                              | 3,8                                     | 62,5             | 87,7               | 172,6                    | 7,6             | 30,3                              |
| – dec.                                     | 65,3                            | 42,0                           | 2,8                              | 3,5                                     | 69,6             | 91,0               | 172,4                    | 6,1             | 37,6                              |
| 1930 juni                                  | 47,2                            | 49,0                           | 4,6                              | 3,4                                     | 53,2             | 75,7               | 172,2                    | 7,4             | 50,0                              |
| – dec.                                     | 45,6                            | 48,7                           | 6,9                              | 3,2                                     | 63,0             | 100,2              | 172,0                    | 5,4             | 50,6                              |
| 1931 juni                                  | 40,3                            | 56,6                           | 6,4                              | 2,9                                     | 50,9             | 58,1               | 171,8                    | 7,1             | 41,6                              |
| – dec.                                     | 119,5                           | 65,8                           | 4,8                              | 2,9                                     | 54,7             | 35,8               | 144,3                    | 5,7             | 48,5                              |
| 1932 juni                                  | 77,1                            | 82,7                           | 7,3                              | 2,9                                     | 42,4             | 22,0               | 133,9                    | 7,9             | 63,9                              |
| – dec.                                     | 30,7                            | 60,9                           | 12,5                             | 2,7                                     | 65,1             | 23,4               | 133,2                    | 6,1             | 145,4                             |
| 1933 juni                                  | 27,2                            | 60,9                           | 18,6                             | 2,5                                     | 53,7             | 37,3               | 133,2                    | 6,3             | 106,3                             |
| – dec.                                     | 28,8                            | 56,0                           | 23,3                             | 2,5                                     | 60,1             | 9,2                | 133,2                    | 3,7             | 119,7                             |
| 1934 juni                                  | 28,0                            | 61,1                           | 26,0                             | 2,3                                     | 48,5             | 10,6               | 133,1                    | 5,2             | 150,4                             |
| – dec.                                     | 27,7                            | 58,9                           | 24,8                             | 2,2                                     | 68,5             | 13,7               | 133,1                    | 3,0             | 141,4                             |
| 1935 juni                                  | 25,3                            | 60,2                           | 26,6                             | 1,3                                     | 42,0             | 15,6               | 133,1                    | 4,5             | 148,3                             |
| – dec.                                     | 29,4                            | 57,2                           | 21,8                             | 1,2                                     | 63,0             | 16,1               | 118,0                    | 2,4             | 94,0                              |
| 1936 juni                                  | 22,4                            | 53,1                           | 18,9                             | 1,2                                     | 35,4             | 29,8               | 118,0                    | 4,7             | 70,9                              |
| – dec.                                     | 34,9                            | 54,3                           | 17,3                             | 1,2                                     | 95,7             | 14,5               | 117,9                    | 2,6             | 49,6                              |
| 1937 juni                                  | 28,1                            | 51,1                           | 17,3                             | 1,2                                     | 44,7             | 7,8                | 117,9                    | 4,3             | 52,9                              |
| – dec.                                     | 23,0                            | 47,7                           | 17,2                             | 1,2                                     | 81,7             | 73,3               | 117,8                    | 2,5             | 73,0                              |
| 1938 juni                                  | 19,7                            | 44,1                           | 16,9                             | 1,2                                     | 45,7             | 90,7               | 117,7                    | 4,2             | 123,0                             |
| – dec.                                     | 22,3                            | 35,5                           | 15,7                             | 1,2                                     | 65,7             | 159,3              | 117,6                    | 1,8             | 169,5                             |
| 1939 juni                                  | 19,2                            | 30,6                           | 15,6                             | 0,9                                     | 49,6             | 123,5              | 117,5                    | 3,3             | 201,1                             |
| – dec.                                     | 26,1                            | 52,3                           | 15,1                             | 0,9                                     | 126,5            | 33,1               | 117,3                    | 2,7             | 231,5                             |

## Ultimo juni og december 1900-1960

| Diverse debitorer | Finansministeriets løbende konto | Statens reguleringsk./ Statsf. af 1959 | Andre statskonti | Statens grundfondsforskrivning | Bankens bygninger | Garantier | Balancesum | Ultimo (ifølge månedsbalancer) |
|-------------------|----------------------------------|----------------------------------------|------------------|--------------------------------|-------------------|-----------|------------|--------------------------------|
| 10                | 11                               | 12                                     | 13               | 14                             | 15                | 16        | 17         |                                |
| mill. kr.         | mill. kr.                        | mill. kr.                              | mill. kr.        | mill. kr.                      | mill. kr.         | mill. kr. | mill. kr.  |                                |
| 15,1              | —                                | .                                      | 204,9            | .                              | 3,2               | .         | 862,2      | Juni 1920                      |
| 10,1              | 231,2                            | .                                      | 75,5             | .                              | 3,1               | .         | 925,4      | Dec. —                         |
| 11,1              | 44,7                             | .                                      | 28,3             | .                              | 3,2               | .         | 654,5      | Juni 1921                      |
| 10,0              | 121,7                            | .                                      | 3,8              | .                              | 4,2               | .         | 765,1      | Dec. —                         |
| 9,8               | —                                | .                                      | 2,1              | .                              | 4,2               | .         | 676,1      | Juni 1922                      |
| 5,2               | 8,1                              | .                                      | 41,6             | .                              | 4,0               | .         | 725,1      | Dec. —                         |
| 11,6              | 13,5                             | .                                      | 40,1             | .                              | 4,0               | .         | 657,7      | Juni 1923                      |
| 6,4               | 31,8                             | .                                      | 40,0             | .                              | 4,0               | .         | 710,4      | Dec. —                         |
| 12,6              | 42,2                             | .                                      | 40,0             | .                              | 4,0               | .         | 759,6      | Juni 1924                      |
| 6,1               | 53,1                             | .                                      | 40,0             | .                              | 4,0               | .         | 754,9      | Dec. —                         |
| 16,0              | 3,2                              | .                                      | 45,9             | .                              | 4,5               | .         | 661,6      | Juni 1925                      |
| 16,1              | —                                | .                                      | 30,9             | .                              | 4,5               | .         | 623,3      | Dec. —                         |
| 19,2              | —                                | .                                      | 18,6             | .                              | 4,5               | .         | 542,0      | Juni 1926                      |
| 13,9              | 12,7                             | .                                      | 7,1              | .                              | 5,6               | .         | 532,4      | Dec. —                         |
| 16,0              | 7,5                              | .                                      | 7,0              | .                              | 5,6               | .         | 503,9      | Juni 1927                      |
| 6,4               | —                                | .                                      | 6,7              | .                              | 5,6               | .         | 508,4      | Dec. —                         |
| 9,4               | —                                | .                                      | .                | .                              | 5,6               | .         | 456,1      | Juni 1928                      |
| 2,4               | —                                | .                                      | .                | .                              | 5,5               | .         | 486,0      | Dec. —                         |
| 6,0               | 4,6                              | .                                      | .                | .                              | 5,5               | .         | 467,1      | Juni 1929                      |
| 4,3               | —                                | .                                      | .                | .                              | 6,1               | .         | 500,7      | Dec. —                         |
| 5,1               | 0,6                              | .                                      | .                | .                              | 6,1               | .         | 474,5      | Juni 1930                      |
| 3,0               | —                                | .                                      | .                | .                              | 6,1               | .         | 504,7      | Dec. —                         |
| 5,9               | 3,9                              | .                                      | .                | .                              | 6,1               | .         | 451,6      | Juni 1931                      |
| 3,3               | 12,9                             | .                                      | .                | .                              | 6,1               | .         | 504,3      | Dec. —                         |
| 6,8               | 53,6                             | .                                      | .                | .                              | 6,1               | .         | 506,6      | Juni 1932                      |
| 1,9               | 60,2                             | .                                      | 19,1             | .                              | 6,3               | .         | 567,5      | Dec. —                         |
| 7,9               | 50,0                             | .                                      | 33,8             | .                              | 6,3               | .         | 544,0      | Juni 1933                      |
| 4,3               | 99,3                             | .                                      | 45,6             | .                              | 6,3               | .         | 592,0      | Dec. —                         |
| 10,6              | 65,7                             | .                                      | 166,9            | .                              | 6,3               | .         | 714,7      | Juni 1934                      |
| 9,0               | 46,2                             | .                                      | 181,0            | .                              | 6,3               | .         | 715,8      | Dec. —                         |
| 20,4              | 80,5                             | .                                      | 176,2            | .                              | 6,3               | .         | 740,3      | Juni 1935                      |
| 3,1               | 102,0                            | .                                      | 178,0            | .                              | 6,3               | .         | 692,5      | Dec. —                         |
| 24,0              | 85,6                             | .                                      | 153,2            | 50,0                           | 6,3               | .         | 673,5      | Juni 1936                      |
| 8,3               | 90,9                             | .                                      | 149,7            | 50,0                           | 6,3               | .         | 693,2      | Dec. —                         |
| 5,5               | 116,9                            | .                                      | 134,1            | 47,7                           | 6,8               | .         | 636,3      | Juni 1937                      |
| 9,1               | 91,6                             | .                                      | 112,1            | 47,7                           | 6,8               | .         | 704,7      | Dec. —                         |
| 8,3               | 51,1                             | .                                      | 82,0             | 45,3                           | 4,8               | .         | 654,7      | Juni 1938                      |
| 8,1               | 59,5                             | .                                      | 58,8             | 45,3                           | 4,8               | .         | 765,1      | Dec. —                         |
| 5,6               | 76,0                             | .                                      | 73,5             | 43,2                           | 4,8               | .         | 764,4      | Juni 1939                      |
| 20,2              | 146,6                            | .                                      | 132,0            | 43,2                           | 4,8               | .         | 952,3      | Dec. —                         |



Tabel I. Nationalbankens balance, aktiver (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Veksler<br>på<br>ind-<br>landet | Lån<br>på<br>værdi-<br>papirer | Lån<br>mod<br>statens<br>garanti | Lån<br>mod<br>pant i<br>fast<br>ejendom | Konto-<br>kurant | Valuta-<br>aktiver | Guld-<br>behold-<br>ning | Skille-<br>mønt | Obliga-<br>tioner<br>og<br>aktier |
|--------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------------|------------------|--------------------|--------------------------|-----------------|-----------------------------------|
|                                      | 1                               | 2                              | 3                                | 4                                       | 5                | 6                  | 7                        | 8               | 9                                 |
|                                      | mill. kr.                       | mill. kr.                      | mill. kr.                        | mill. kr.                               | mill. kr.        | mill. kr.          | mill. kr.                | mill. kr.       | mill. kr.                         |
| 1940 juni                            | 24,7                            | 68,6                           | 20,1                             | 0,9                                     | 58,8             | 231,4              | 117,0                    | 4,1             | 207,2                             |
| – dec.                               | 10,2                            | 22,8                           | 17,6                             | 0,8                                     | 33,0             | 868,5              | 114,6                    | 2,9             | 169,5                             |
| 1941 juni                            | 8,9                             | 15,7                           | 16,7                             | 0,7                                     | 13,9             | 1283,0             | 102,8                    | 2,0             | 179,8                             |
| – dec.                               | 7,5                             | 12,1                           | 15,1                             | 0,6                                     | 13,6             | 1771,7             | 97,7                     | 1,1             | 141,5                             |
| 1942 juni                            | 5,7                             | 8,2                            | 9,3                              | 0,5                                     | 28,9             | 2027,6             | 97,6                     | 3,3             | 36,3                              |
| – dec.                               | 5,2                             | 6,3                            | 7,9                              | 0,2                                     | 20,2             | 2454,7             | 97,5                     | 2,6             | 88,2                              |
| 1943 juni                            | 3,3                             | 5,1                            | 5,4                              | .                                       | 15,8             | 3268,3             | 97,4                     | 3,2             | 61,8                              |
| – dec.                               | 2,4                             | 4,2                            | 4,5                              | .                                       | 14,5             | 4385,9             | 97,2                     | 0,8             | 64,0                              |
| 1944 juni                            | 1,6                             | 3,6                            | 3,1                              | .                                       | 14,5             | 5802,3             | 97,1                     | 1,6             | 67,0                              |
| – dec.                               | 1,3                             | 2,0                            | 2,4                              | .                                       | 22,0             | 7117,9             | 97,0                     | 0,7             | 95,1                              |
| 1945 juni                            | 0,7                             | 1,5                            | 1,7                              | .                                       | 21,0             | 7923,9             | 96,9                     | 1,0             | 72,9                              |
| – dec.                               | 0,3                             | 1,3                            | 1,2                              | .                                       | 32,5             | 283,2              | 82,8                     | 1,3             | 88,1                              |
| 1946 juni                            | 0,8                             | 1,1                            | 0,7                              | .                                       | 27,3             | 260,4              | 82,7                     | 1,9             | 95,2                              |
| – dec.                               | 2,1                             | 1,0                            | 0,5                              | .                                       | 15,6             | 265,7              | 82,7                     | 0,5             | 112,7                             |
| 1947 juni                            | 2,6                             | 0,8                            | 0,3                              | .                                       | 8,8              | 275,3              | 70,6                     | 1,5             | 103,5                             |
| – dec.                               | 2,7                             | 0,7                            | 0,2                              | .                                       | 10,6             | 247,7              | 70,6                     | 0,8             | 124,8                             |
| 1948 juni                            | 3,4                             | 0,7                            | 0,1                              | .                                       | 11,7             | 244,5              | 70,5                     | 2,1             | 98,5                              |
| – dec.                               | 5,0                             | 0,8                            | 0,1                              | .                                       | 15,2             | 274,6              | 70,4                     | 1,6             | 130,3                             |
| 1949 juni                            | 8,6                             | 1,1                            | 0,3                              | .                                       | 16,9             | 278,1              | 70,4                     | 5,1             | 100,3                             |
| – dec.                               | 11,3                            | 2,5                            | 1,6                              | .                                       | 12,9             | 433,8              | 69,5                     | 3,3             | 112,9                             |
| 1950 juni                            | 13,3                            | 1,6                            | 3,2                              | .                                       | 12,5             | 375,4              | 69,4                     | 5,7             | 123,0                             |
| – dec.                               | 17,7                            | 3,9                            | 3,8                              | .                                       | 23,5             | 466,8              | 69,4                     | 2,8             | 133,3                             |
| 1951 juni                            | 28,8                            | 20,8                           | 4,2                              | .                                       | 45,1             | 415,1              | 69,3                     | 4,6             | 143,1                             |
| – dec.                               | 36,6                            | 28,8                           | 6,6                              | .                                       | 43,3             | 610,7              | 69,2                     | 1,8             | 122,4                             |
| 1952 juni                            | 28,0                            | 12,6                           | 7,3                              | .                                       | 91,4             | 458,3              | 69,1                     | 3,4             | 431,9                             |
| – dec.                               | 28,5                            | 31,4                           | 9,6                              | .                                       | 59,9             | 783,0              | 69,0                     | 0,8             | 442,3                             |
| 1953 juni                            | 20,2                            | 29,8                           | 10,6                             | .                                       | 62,2             | 769,2              | 68,9                     | 5,7             | 454,4                             |
| – dec.                               | 28,2                            | 58,3                           | 11,7                             | .                                       | 97,0             | 942,2              | 68,7                     | 2,8             | 481,9                             |
| 1954 juni                            | 31,1                            | 28,0                           | 11,5                             | .                                       | 119,2            | 958,6              | 68,6                     | 6,0             | 517,0                             |
| – dec.                               | 68,8                            | 135,3                          | 12,9                             | .                                       | 178,9            | 777,7              | 68,4                     | 3,7             | 492,0                             |
| 1955 juni                            | 46,2                            | 79,6                           | 12,8                             | .                                       | 122,0            | 633,7              | 68,4                     | 5,9             | 475,1                             |
| – dec.                               | 40,4                            | 67,8                           | 13,1                             | .                                       | 127,0            | 705,3              | 68,4                     | 2,7             | 538,8                             |
| 1956 juni                            | 33,2                            | 17,7                           | 13,9                             | .                                       | 113,2            | 716,1              | 68,4                     | 6,0             | 490,0                             |
| – dec.                               | 39,9                            | 10,7                           | 14,2                             | .                                       | 124,2            | 692,5              | 68,4                     | 3,9             | 498,3                             |
| 1957 juni                            | 43,7                            | 3,6                            | 15,2                             | .                                       | 165,5            | 773,7              | 68,4                     | 3,3             | 492,1                             |
| – dec.                               | 30,0                            | 79,1                           | 15,5                             | .                                       | 127,6            | 975,0              | 68,4                     | 1,8             | 490,8                             |
| 1958 juni                            | 23,1                            | 1,2                            | 16,0                             | .                                       | 112,1            | 1062,2             | 68,4                     | 11,9            | 334,9                             |
| – dec.                               | 28,5                            | 181,3                          | 15,3                             | .                                       | 135,9            | 1373,5             | 68,4                     | 9,0             | 524,9                             |
| 1959 juni                            | 26,8                            | 187,9                          | 15,1                             | .                                       | 220,1            | 1547,2             | 68,4                     | 12,5            | 599,5                             |
| – dec.                               | 36,5                            | 272,1                          | 15,8                             | .                                       | 197,3            | 1948,2             | 68,4                     | 9,8             | 482,0                             |
| 1960 juni                            | 60,2                            | 297,8                          | 15,2                             | .                                       | 286,6            | 1524,0             | 68,4                     | 16,1            | 450,0                             |
| – dec.                               | 63,4                            | 279,2                          | 15,2                             | .                                       | 232,7            | 1600,7             | 68,4                     | 27,2            | 488,7                             |

## Ultimo juni og december 1900-1960

| Diverse debitorer | Finansministeriets løbende konto | Statens reguleringsk./Statsf. af 1959 | Andre statskonti | Statens grundfonds-forskrivning | Bankens bygninger | Garantier | Balancesum | Ultimo (ifølge månedsbalancer) |
|-------------------|----------------------------------|---------------------------------------|------------------|---------------------------------|-------------------|-----------|------------|--------------------------------|
| 10                | 11                               | 12                                    | 13               | 14                              | 15                | 16        | 17         |                                |
| mill. kr.         | mill. kr.                        | mill. kr.                             | mill. kr.        | mill. kr.                       | mill. kr.         | mill. kr. | mill. kr.  |                                |
| 25,5              | 208,1                            | .                                     | .                | 42,1                            | 4,7               | 3,1       | 1016,3     | Juni 1940                      |
| 20,9              | —                                | .                                     | .                | 42,1                            | 4,7               | 1,6       | 1309,2     | Dec. —                         |
| 11,5              | —                                | .                                     | .                | 39,4                            | 4,7               | 1,6       | 1680,7     | Juni 1941                      |
| 11,8              | —                                | .                                     | .                | 39,4                            | 4,7               | 1,5       | 2118,3     | Dec. —                         |
| 13,5              | —                                | 124,8                                 | .                | 38,7                            | 4,7               | 5,9       | 2405,0     | Juni 1942                      |
| 20,1              | —                                | 124,8                                 | .                | 38,7                            | 4,7               | 5,9       | 2877,0     | Dec. —                         |
| 13,6              | —                                | 124,8                                 | .                | 38,7                            | 4,7               | 5,2       | 3647,3     | Juni 1943                      |
| 20,0              | —                                | 124,8                                 | .                | 38,7                            | 4,7               | 5,2       | 4766,9     | Dec. —                         |
| 13,1              | —                                | 84,8                                  | .                | 38,7                            | 4,7               | 5,2       | 6137,3     | Juni 1944                      |
| 24,0              | —                                | 84,8                                  | 22,5             | 38,7                            | 4,7               | 5,2       | 7518,3     | Dec. —                         |
| 21,9              | —                                | 64,8                                  | 10,0             | 38,7                            | 5,9               | 4,9       | 8265,8     | Juni 1945                      |
| 28,6              | —                                | 7611,2                                | 38,9             | 38,7                            | 5,9               | 4,9       | 8218,9     | Dec. —                         |
| 21,7              | —                                | 7588,3                                | 22,5             | 38,7                            | 5,9               | 4,9       | 8152,1     | Juni 1946                      |
| 30,4              | —                                | 7565,8                                | 12,1             | 38,7                            | 5,9               | 3,5       | 8137,2     | Dec. —                         |
| 25,9              | —                                | 6085,2                                | 93,9             | 38,7                            | 5,9               | 3,3       | 6716,3     | Juni 1947                      |
| 20,0              | —                                | 5609,3                                | 72,2             | 38,7                            | 5,9               | 7,0       | 6211,2     | Dec. —                         |
| 25,0              | —                                | 5229,4                                | 69,1             | 38,7                            | 5,9               | 3,2       | 5802,8     | Juni 1948                      |
| 29,0              | —                                | 5091,6                                | 64,7             | 38,7                            | 5,9               | 2,2       | 5730,1     | Dec. —                         |
| 28,5              | —                                | 4814,4                                | 64,7             | 38,7                            | 5,9               | 2,4       | 5435,4     | Juni 1949                      |
| 27,2              | 75,7                             | 4760,7                                | 155,6            | 38,7                            | 5,9               | 2,4       | 5714,0     | Dec. —                         |
| 30,8              | 33,8                             | 4638,2                                | 103,4            | 26,2                            | 5,9               | 2,3       | 5444,7     | Juni 1950                      |
| 28,3              | 201,9                            | 3990,6                                | 95,2             | 26,2                            | 5,9               | 8,7       | 5078,0     | Dec. —                         |
| 22,9              | 309,7                            | 3941,8                                | 119,6            | 24,3                            | 5,9               | 8,7       | 5163,9     | Juni 1951                      |
| 34,9              | 467,9                            | 3898,1                                | 121,0            | 24,3                            | 5,9               | 8,7       | 5480,2     | Dec. —                         |
| 29,2              | —                                | 3830,9                                | 128,3            | 21,4                            | 2,9               | 8,7       | 5123,4     | Juni 1952                      |
| 30,6              | 153,0                            | 3347,7                                | 97,3             | 21,4                            | 2,9               | 5,1       | 5082,5     | Dec. —                         |
| 35,5              | —                                | 3264,7                                | 98,2             | 18,1                            | .                 | 5,1       | 4842,6     | Juni 1953                      |
| 24,6              | —                                | 3245,3                                | 80,0             | 18,1                            | .                 | 3,8       | 5062,6     | Dec. —                         |
| 28,0              | —                                | 3218,7                                | 76,9             | 10,4                            | .                 | 1,1       | 5075,1     | Juni 1954                      |
| 37,8              | 329,2                            | 3160,8                                | 54,7             | 10,4                            | .                 | 1,1       | 5331,7     | Dec. —                         |
| 36,2              | 604,2                            | 3125,5                                | 54,7             | 4,4                             | .                 | 39,0      | 5307,7     | Juni 1955                      |
| 61,5              | 855,0                            | 3122,5                                | 53,6             | 4,4                             | .                 | 36,3      | 5696,8     | Dec. —                         |
| 25,7              | 587,0                            | 3073,1                                | 53,5             | .                               | .                 | 31,3      | 5229,1     | Juni 1956                      |
| 64,2              | 864,5                            | 3050,6                                | 53,5             | .                               | .                 | 34,5      | 5519,4     | Dec. —                         |
| 53,5              | 575,4                            | 3023,5                                | 53,0             | .                               | .                 | 26,1      | 5297,0     | Juni 1957                      |
| 67,8              | 616,6                            | 2982,1                                | .                | .                               | .                 | 21,7      | 5476,4     | Dec. —                         |
| 42,7              | 592,7                            | 2953,5                                | .                | .                               | .                 | 26,6      | 5245,3     | Juni 1958                      |
| 88,1              | 444,0                            | 2930,5                                | .                | .                               | .                 | 17,6      | 5817,0     | Dec. —                         |
| 68,3              | —                                | 2928,1                                | .                | .                               | .                 | 37,2      | 5711,1     | Juni 1959                      |
| 83,9              | —                                | 2875,7                                | .                | .                               | .                 | 31,5      | 6021,2     | Dec. —                         |
| 74,6              | —                                | 2800,0                                | .                | .                               | .                 | 27,5      | 5620,4     | Juni 1960                      |
| 97,6              | —                                | 2800,0                                | .                | .                               | .                 | 31,2      | 5704,3     | Dec. —                         |

## Noter til tabel I

Angående 2, 5, 6, 9, 11, 12 og 13 henvises til de efterfølgende specifikationstabeller.

1. Indtil 3. marts 1911 noteres to diskontosatser, således at højeste sats ligger  $\frac{1}{2}$  pct. over laveste sats. Hovedsædet diskonterer prima veksler til laveste sats, mens filialerne ofte har forbud mod at diskontere til laveste sats.

Fra og med 3. marts 1911 noteres kun en diskontosats. Undtagelsesvis kan der dog kræves et tillæg på  $\frac{1}{2}$  pct., f. eks. ved diskontering af finansveksler i det omfang, sådanne veksler overhovedet diskonteres.

I perioderne:

marts 1914–31. juli 1914

11. maj 1916–2. januar 1919

5.–25. september 1931

1. marts 1938–25. maj 1955

gælder en rediskonteringssats  $\frac{1}{2}$  pct. under diskonto for rediskontering af de private bankers veksler.

3. Lån mod statens garanti omfatter:
  - Juni 1900–dec. 1937 jernbanelån til kommuner i henhold til lov af 10. april 1895. Lånene er sikret ved indlån fra finansministeriet, jfr. tabel XI, 2.
  - Juni 1910–juni 1914 lån til Det kgl. Frederiks Hospital og Den kgl. Fødselstiftelse.
  - Dec. 1918–dec. 1921 lån til Det tekniske Landbrugsudvalg.
  - Fra slutningen af 1921 statsgaranterede eksportkreditter.
  - Fra begyndelsen af 1932 grundforbedringslån, i det væsentligste lån til mergelselskaber.
  - I *de offentliggjorte balancer* er jernbanelån til kommuner i henhold til lov af 10. april 1895 opført som balancepost til og med statusopgørelsen 1927, herefter bogført under div. debitorer. Lån til Det kgl. Frederiks Hospital, Den kgl. Fødselstiftelse og Det tekniske Landbrugsudvalg er

bogført under div. debitorer. Statsgaranterede eksportkreditter er til og med udgangen af 1925 bogført under lån på værdipapirer, herefter bogført under div. debitorer indtil statusopgørelsen 1928, hvor lån mod statens garanti optages som balancepost.

Angående delvis statsgaranti for eksportkreditter under 1. verdenskrig, se tabel V, 6.

Angående statsgaranti for lån til landmandsbanken, se tabel IV, 4 og 5.

Angående statsgaranti for clearingkonti og udbetalinger til besættelsesmagten, se tabel XIII, 2.

Angående statsgaranti for kursrisiko for betalingsoverenskomster og marshallhjælp, se tabel VII, 10.

4. Lån mod pant i fast ejendom afvikles gradvis bortset fra stigningen i juni 1922 og dec. 1926–dec. 1927. Stigningen skyldes overtagelse af lån fra afviklingskassen af 1910, jfr. tabel IV, 3. Fra 1936 ydes ikke nye lån mod pant i fast ejendom.
7. Guldbeholdningen er optaget til den i møntloven af 23. maj 1873 fastsatte værdi 1 kg fint guld = 2.480 kr. Angående ændringer i guldbeholdningen, se tabel XIV, 5.  
I *de offentlige balancer* er guldbeholdningen indtil oktrojændringen i 1908 opført under metalbeholdningen, der tillige omfatter skillemønt, jfr. 8.
8. Indtil oktrojændringen i 1908 kan skillemønt medregnes i seddelomløbets metaldækning.  
Skillemøntomløbet udgøres indtil 1924 af konventionsmønt udmøntet i henhold til den skandinaviske møntkonvention af 27. maj 1873 med til-

lægsartikel af 16. oktober 1875 og er dermed lovligt betalingsmiddel i Danmark, Sverige og Norge. I slutningen af 1923 træffes der overenskomst om en ændring af møntkonventionen, således at kun hovedmønt skal udmøntes som konventionsmønt, mens konventionsskillemønten skal inddrages og erstattes af særskillemønt, der kun er lovligt betalingsmiddel i det land, hvori den er udmøntet. Efter denne ændring af den skandinaviske møntkonvention udmøntes dansk særskillemønt i henhold til lov af 15. februar 1924. Angående indløsning af den fra Sverige tilbagesendte konventionsskillemønt, se tabel X, 6.

Fra efteråret 1914 suppleres skillemøntomløbet med cirkulation af 1 kr.-sedler udstedt i henhold til lov af 15. august 1914. Omløbet af 1 kr.-sedler kommer op på små 20 mill. kr. i første halvdel af 1920'erne. 1 kr.-sedlerne sættes ud af omløb med udgangen af 1928.

I *de offentliggjorte balancer* er skillemønt bogført under metalbeholdningen indtil oktrojændringen i 1908, hvor metalbeholdningen deles op på henholdsvis guldbeholdning og skillemønt.

10. Diverse debitorer omfatter bl. a. renteutgifter og kurstab, der ved statusopgørelsen overføres til henholdsvis driftsregnskab og kursreguleringsfonds.

I *de offentliggjorte balancer* omfatter diverse debitorer ofte beløb, der her er medtaget under andre balanceposter.

14. Ved nyordningen af nationalbankens

forhold i henhold til lov af 7. april 1936 indskyder staten midlertidigt en grundfond på 50 mill. kr., der efterhånden nedskrives ved overførsler fra årsoverskuddet og i takt hermed overtages af nationalbanken som selvejende institution, jfr. tabel XII, 2.

15. Bankens bygninger, der står bogført til stærkt nedskrevet værdi, afskrives fuldt ud ved statusopgørelsen 1952. Angående fornyelsesfond for bankens bygninger, se tabel XII, 10.

16. Garantier omfatter nationalbankens deltagelse i garanti for krigsforsikringsselskaber. I foråret 1955 påtager nationalbanken sig kursgaranti for betalingsoverenskomster med nogle sydamerikanske lande.

I *de offentliggjorte balancer* er garantier bogført under kontokurant indtil 1955, hvor garantier optages som balanceposter.

17. Balancesummen *afviger fra balance-summen i de offentliggjorte balancer*, jfr. tabel II, 1 og tabel VII, 2. Desuden er pensions- og understøttelsesfondens aktiver og passiver her holdt uden for balancen (indgår i de offentliggjorte balancer indtil statusopgørelsen 1909 og igen fra og med statusopgørelsen 1928 til og med statusopgørelsen 1935). Terminsvaluta er også holdt uden for balancen (i de offentliggjorte balancer undertiden optaget under kontokurantaktiver og kontokurantpassiver, undertiden under div. debitorer og div. kreditorer, men i de senere år holdt uden for balancen).

Tabel II. Nationalbankens balance, passiver

| Ultimo<br>(ifølge<br>måned-<br>balancer) | Seddelomløb | Folio     | Indlåns-<br>beviser<br>og<br>kredit-<br>beviser | Konto-<br>kurant | Indestå-<br>ender<br>på<br>særlige<br>konti | Diverse<br>kreditører | Valuta-<br>passiver |
|------------------------------------------|-------------|-----------|-------------------------------------------------|------------------|---------------------------------------------|-----------------------|---------------------|
|                                          | 1           | 2         | 3                                               | 4                | 5                                           | 6                     | 7                   |
|                                          | mill. kr.   | mill. kr. | mill. kr.                                       | mill. kr.        | mill. kr.                                   | mill. kr.             | mill. kr.           |
| 1900 juni                                | 99,1        | 4,6       | .                                               | 0,2              | .                                           | 4,3                   | —                   |
| — dec.                                   | 96,8        | 4,4       | .                                               | 0,4              | .                                           | 2,7                   | —                   |
| 1901 juni                                | 101,2       | 3,4       | .                                               | 0,2              | .                                           | 4,3                   | 0,0                 |
| — dec.                                   | 100,4       | 7,2       | .                                               | 0,6              | .                                           | 2,3                   | —                   |
| 1902 juni                                | 101,2       | 4,8       | .                                               | 0,5              | .                                           | 3,5                   | 0,0                 |
| — dec.                                   | 103,4       | 5,4       | .                                               | 1,0              | .                                           | 2,5                   | 0,0                 |
| 1903 juni                                | 110,2       | 5,0       | .                                               | 0,8              | .                                           | 3,6                   | 0,0                 |
| — dec.                                   | 107,7       | 6,2       | .                                               | 0,8              | .                                           | 2,4                   | —                   |
| 1904 juni                                | 111,9       | 3,0       | .                                               | 0,7              | .                                           | 3,9                   | 0,0                 |
| — dec.                                   | 108,3       | 7,2       | .                                               | 1,2              | .                                           | 2,3                   | 0,2                 |
| 1905 juni                                | 118,9       | 4,4       | .                                               | 1,4              | .                                           | 3,4                   | 0,1                 |
| — dec.                                   | 119,0       | 4,6       | .                                               | 1,6              | .                                           | 2,5                   | 0,0                 |
| 1906 juni                                | 124,7       | 2,6       | .                                               | 1,3              | .                                           | 4,0                   | 0,3                 |
| — dec.                                   | 123,0       | 5,2       | .                                               | 0,4              | .                                           | 2,7                   | 0,9                 |
| 1907 juni                                | 129,6       | 2,5       | .                                               | 0,3              | .                                           | 4,3                   | 0,5                 |
| — dec.                                   | 123,1       | 5,5       | .                                               | 0,2              | .                                           | 1,8                   | 1,4                 |
| 1908 juni                                | 129,1       | 4,5       | .                                               | 0,4              | .                                           | 6,5                   | 4,0                 |
| — dec.                                   | 124,9       | 10,7      | .                                               | 0,1              | .                                           | 2,0                   | 4,9                 |
| 1909 juni                                | 131,6       | 8,0       | .                                               | 0,4              | .                                           | 4,0                   | 3,5                 |
| — dec.                                   | 129,2       | 5,1       | .                                               | 0,4              | 0,4                                         | 1,4                   | 4,4                 |
| 1910 juni                                | 138,3       | 3,9       | .                                               | 0,4              | 0,4                                         | 3,4                   | 2,0                 |
| — dec.                                   | 131,2       | 11,9      | .                                               | 0,6              | 0,8                                         | 1,3                   | 1,1                 |
| 1911 juni                                | 141,8       | 7,1       | .                                               | 0,5              | 0,8                                         | 3,4                   | 0,0                 |
| — dec.                                   | 140,2       | 8,4       | .                                               | 0,4              | .                                           | 1,5                   | 0,8                 |
| 1912 juni                                | 147,8       | 3,5       | .                                               | 1,4              | .                                           | 3,4                   | 0,0                 |
| — dec.                                   | 145,7       | 9,1       | .                                               | 0,5              | 0,2                                         | 1,7                   | 0,0                 |
| 1913 juni                                | 155,5       | 4,4       | .                                               | 0,1              | 0,2                                         | 3,8                   | 1,8                 |
| — dec.                                   | 151,6       | 6,7       | .                                               | 0,5              | 0,5                                         | 1,6                   | 0,0                 |
| 1914 juni                                | 159,8       | 4,3       | .                                               | 0,4              | 0,5                                         | 3,9                   | 0,6                 |
| — dec.                                   | 206,6       | 14,0      | .                                               | 0,9              | 0,5                                         | 2,9                   | 4,2                 |
| 1915 juni                                | 215,0       | 12,9      | .                                               | 0,6              | 0,5                                         | 5,8                   | 6,5                 |
| — dec.                                   | 220,4       | 15,6      | .                                               | 0,6              | 0,5                                         | 2,7                   | 10,0                |
| 1916 juni                                | 263,3       | 45,3      | .                                               | 2,4              | 0,5                                         | 7,8                   | 18,7                |
| — dec.                                   | 284,9       | 56,1      | .                                               | 2,2              | 0,5                                         | 5,3                   | 17,7                |
| 1917 juni                                | 304,2       | 68,0      | .                                               | 3,1              | 0,5                                         | 12,4                  | 7,0                 |
| — dec.                                   | 337,9       | 48,5      | .                                               | 5,2              | 0,5                                         | 4,0                   | 10,4                |
| 1918 juni                                | 372,4       | 73,7      | .                                               | 6,6              | 0,5                                         | 12,0                  | 12,5                |
| — dec.                                   | 450,0       | 95,5      | .                                               | 3,8              | 0,5                                         | 5,8                   | 5,8                 |
| 1919 juni                                | 436,0       | 118,0     | .                                               | 3,7              | 0,5                                         | 15,8                  | 11,8                |
| — dec.                                   | 489,3       | 46,1      | .                                               | 2,1              | 14,5                                        | 8,6                   | 21,2                |

## Ultimo juni og december 1900-1960

| Finans-<br>ministeriets<br>løbende<br>konto | Finans-<br>ministeriets<br>konti i h. t.<br>særlige love | Andre<br>statskonti | Egenkapital | Garantier | Balancesum | Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------|-------------|-----------|------------|--------------------------------------------|
| 8                                           | 9                                                        | 10                  | 11          | 12        | 13         |                                            |
| mill. kr.                                   | mill. kr.                                                | mill. kr.           | mill. kr.   | mill. kr. | mill. kr.  |                                            |
| 0,1                                         | .                                                        | 4,8                 | 32,9        | .         | 146,0      | Juni 1900                                  |
| 0,4                                         | .                                                        | 4,8                 | 33,0        | .         | 142,5      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 4,7                 | 33,0        | .         | 146,8      | Juni 1901                                  |
| 0,4                                         | .                                                        | 4,7                 | 33,2        | .         | 148,8      | Dec. -                                     |
| 1,1                                         | .                                                        | 4,7                 | 33,2        | .         | 149,0      | Juni 1902                                  |
| 0,8                                         | .                                                        | 4,6                 | 33,4        | .         | 151,1      | Dec. -                                     |
| 0,5                                         | .                                                        | 4,6                 | 33,4        | .         | 158,1      | Juni 1903                                  |
| 0,8                                         | .                                                        | 4,6                 | 33,5        | .         | 156,0      | Dec. -                                     |
| 0,3                                         | .                                                        | 4,5                 | 33,5        | .         | 157,8      | Juni 1904                                  |
| 0,5                                         | .                                                        | 4,5                 | 33,8        | .         | 158,0      | Dec. -                                     |
| 0,4                                         | .                                                        | 4,5                 | 33,8        | .         | 166,9      | Juni 1905                                  |
| 1,4                                         | .                                                        | 4,4                 | 34,0        | .         | 167,5      | Dec. -                                     |
| 0,4                                         | .                                                        | 4,4                 | 34,0        | .         | 171,7      | Juni 1906                                  |
| 0,6                                         | .                                                        | 4,4                 | 34,3        | .         | 171,5      | Dec. -                                     |
| 0,7                                         | .                                                        | 4,3                 | 34,3        | .         | 176,5      | Juni 1907                                  |
| 0,3                                         | .                                                        | 4,3                 | 34,7        | .         | 171,3      | Dec. -                                     |
| 0,5                                         | .                                                        | 4,2                 | 34,7        | .         | 183,9      | Juni 1908                                  |
| 0,1                                         | .                                                        | 4,2                 | 36,2        | .         | 183,1      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 4,1                 | 36,2        | .         | 187,8      | Juni 1909                                  |
| 1,1                                         | .                                                        | 4,1                 | 36,3        | .         | 182,4      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 4,1                 | 36,3        | .         | 188,8      | Juni 1910                                  |
| -                                           | .                                                        | 4,0                 | 36,2        | .         | 187,1      | Dec. -                                     |
| 0,9                                         | .                                                        | 4,0                 | 36,2        | .         | 194,7      | Juni 1911                                  |
| 0,5                                         | .                                                        | 3,9                 | 36,0        | .         | 191,7      | Dec. -                                     |
| 0,1                                         | .                                                        | 3,9                 | 36,0        | .         | 196,1      | Juni 1912                                  |
| 0,3                                         | .                                                        | 3,8                 | 36,2        | .         | 197,5      | Dec. -                                     |
| 0,7                                         | .                                                        | 3,8                 | 36,3        | .         | 206,6      | Juni 1913                                  |
| 0,2                                         | .                                                        | 3,7                 | 36,3        | .         | 201,1      | Dec. -                                     |
| 2,3                                         | .                                                        | 3,7                 | 36,4        | .         | 211,9      | Juni 1914                                  |
| -                                           | .                                                        | 3,6                 | 36,7        | .         | 269,4      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 4,4                 | 36,8        | .         | 282,5      | Juni 1915                                  |
| -                                           | .                                                        | 7,9                 | 36,8        | .         | 294,5      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 6,2                 | 36,9        | .         | 381,1      | Juni 1916                                  |
| 25,8                                        | .                                                        | 6,3                 | 37,2        | .         | 436,0      | Dec. -                                     |
| 30,1                                        | .                                                        | 9,6                 | 37,2        | .         | 472,1      | Juni 1917                                  |
| 81,5                                        | .                                                        | 5,3                 | 42,0        | .         | 535,3      | Dec. -                                     |
| 72,2                                        | .                                                        | 4,4                 | 42,1        | .         | 596,4      | Juni 1918                                  |
| 37,2                                        | .                                                        | 6,5                 | 46,8        | .         | 651,9      | Dec. -                                     |
| 14,6                                        | .                                                        | 3,1                 | 47,0        | .         | 650,5      | Juni 1919                                  |
| 39,8                                        | .                                                        | 153,3               | 54,3        | .         | 829,2      | Dec. -                                     |

Tabel II. Nationalbankens balance, passiver (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Seddelomløb | Folio     | Indlåns-<br>beviser<br>og<br>kredit-<br>beviser | Konto-<br>kurant | Indestå-<br>ender<br>på<br>særlige<br>konti | Diverse<br>kreditører | Valuta-<br>passiver |
|--------------------------------------|-------------|-----------|-------------------------------------------------|------------------|---------------------------------------------|-----------------------|---------------------|
|                                      | 1           | 2         | 3                                               | 4                | 5                                           | 6                     | 7                   |
|                                      | mill. kr.   | mill. kr. | mill. kr.                                       | mill. kr.        | mill. kr.                                   | mill. kr.             | mill. kr.           |
| 1920 juni                            | 528,7       | 25,3      | .                                               | 1,2              | 14,5                                        | 21,3                  | 10,3                |
| – dec.                               | 556,7       | 50,8      | .                                               | 0,3              | 14,5                                        | 11,0                  | 5,9                 |
| 1921 juni                            | 496,2       | 52,8      | .                                               | 0,4              | 14,5                                        | 21,7                  | 6,5                 |
| – dec.                               | 471,0       | 89,2      | .                                               | 0,6              | 47,8                                        | 8,8                   | 21,5                |
| 1922 juni                            | 441,9       | 60,3      | .                                               | 1,4              | 66,2                                        | 18,7                  | 6,8                 |
| – dec.                               | 459,4       | 159,5     | .                                               | 5,0              | 11,5                                        | 7,7                   | 10,3                |
| 1923 juni                            | 482,3       | 36,6      | .                                               | 5,3              | 11,5                                        | 17,4                  | 33,0                |
| – dec.                               | 472,6       | 57,8      | .                                               | 3,2              | 79,2                                        | 12,6                  | 16,1                |
| 1924 juni                            | 477,4       | 19,2      | .                                               | 2,5              | 144,9                                       | 26,0                  | 20,8                |
| – dec.                               | 478,3       | 35,2      | .                                               | 1,5              | 137,3                                       | 17,2                  | 18,9                |
| 1925 juni                            | 468,3       | 21,5      | .                                               | 1,3              | 64,6                                        | 25,5                  | 13,9                |
| – dec.                               | 437,7       | 66,2      | .                                               | 2,8              | 30,0                                        | 5,1                   | 10,9                |
| 1926 juni                            | 401,0       | 20,2      | .                                               | 3,9              | 30,0                                        | 10,6                  | 9,8                 |
| – dec.                               | 386,0       | 35,6      | .                                               | 3,8              | 30,0                                        | 5,1                   | 10,0                |
| 1927 juni                            | 368,2       | 21,0      | .                                               | 5,8              | 30,0                                        | 9,7                   | 7,3                 |
| – dec.                               | 354,2       | 42,6      | .                                               | 4,6              | 30,0                                        | 3,8                   | 7,6                 |
| 1928 juni                            | 359,9       | 20,3      | .                                               | 2,8              | .                                           | 8,3                   | 2,0                 |
| – dec.                               | 360,2       | 47,4      | .                                               | 5,5              | .                                           | 4,4                   | 1,8                 |
| 1929 juni                            | 365,8       | 28,9      | .                                               | 5,0              | .                                           | 9,1                   | 1,0                 |
| – dec.                               | 367,5       | 53,0      | .                                               | 4,5              | .                                           | 4,4                   | 1,1                 |
| 1930 juni                            | 365,6       | 35,1      | .                                               | 4,1              | .                                           | 8,8                   | 0,7                 |
| – dec.                               | 360,2       | 64,0      | .                                               | 4,7              | .                                           | 3,4                   | 0,8                 |
| 1931 juni                            | 343,2       | 34,4      | .                                               | 4,6              | .                                           | 6,3                   | 0,5                 |
| – dec.                               | 346,5       | 59,7      | .                                               | 3,0              | .                                           | 10,7                  | 20,7                |
| 1932 juni                            | 325,1       | 70,4      | .                                               | 4,7              | .                                           | 22,8                  | 20,0                |
| – dec.                               | 331,6       | 125,6     | .                                               | 5,1              | .                                           | 6,1                   | 27,5                |
| 1933 juni                            | 342,2       | 89,5      | .                                               | 9,9              | .                                           | 8,9                   | 22,0                |
| – dec.                               | 374,6       | 71,1      | .                                               | 3,4              | .                                           | 5,4                   | 50,5                |
| 1934 juni                            | 379,6       | 116,1     | .                                               | 4,1              | 11,1                                        | 11,9                  | 105,0               |
| – dec.                               | 386,2       | 110,2     | .                                               | 4,9              | .                                           | 6,4                   | 111,1               |
| 1935 juni                            | 377,5       | 99,3      | .                                               | 6,1              | .                                           | 15,7                  | 144,8               |
| – dec.                               | 383,9       | 87,4      | .                                               | 5,0              | .                                           | 14,6                  | 110,0               |
| 1936 juni                            | 380,7       | 73,3      | .                                               | 5,0              | .                                           | 15,0                  | 59,5                |
| – dec.                               | 398,6       | 64,9      | .                                               | 3,7              | .                                           | 16,1                  | 70,0                |
| 1937 juni                            | 387,4       | 59,3      | .                                               | 5,3              | .                                           | 15,4                  | 30,4                |
| – dec.                               | 417,1       | 94,0      | .                                               | 7,3              | 9,2                                         | 23,9                  | 14,8                |
| 1938 juni                            | 413,9       | 76,6      | .                                               | 16,1             | 1,0                                         | 5,7                   | 2,0                 |
| – dec.                               | 441,0       | 122,6     | .                                               | 18,0             | 1,0                                         | 14,8                  | 28,3                |
| 1939 juni                            | 446,4       | 125,6     | .                                               | 22,8             | 1,0                                         | 7,1                   | 16,2                |
| – dec.                               | 599,8       | 113,7     | .                                               | 20,5             | .                                           | 16,6                  | 56,4                |

## Ultimo juni og december 1900-1960

| Finans-<br>ministeriets<br>løbende<br>konto | Finans-<br>ministeriets<br>konti i h. t.<br>særlige love | Andre<br>statskonti | Egenkapital | Garantier | Balancesum | Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------|-------------|-----------|------------|--------------------------------------------|
| 8                                           | 9                                                        | 10                  | 11          | 12        | 13         |                                            |
| mill. kr.                                   | mill. kr.                                                | mill. kr.           | mill. kr.   | mill. kr. | mill. kr.  |                                            |
| 67,4                                        | .                                                        | 138,4               | 55,1        | .         | 862,2      | Juni 1920                                  |
| -                                           | .                                                        | 227,2               | 59,0        | .         | 925,4      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 2,9                 | 59,5        | .         | 654,5      | Juni 1921                                  |
| -                                           | .                                                        | 60,2                | 66,0        | .         | 765,1      | Dec. -                                     |
| 11,2                                        | .                                                        | 2,8                 | 66,8        | .         | 676,1      | Juni 1922                                  |
| -                                           | .                                                        | 2,7                 | 69,0        | .         | 725,1      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 2,6                 | 69,0        | .         | 657,7      | Juni 1923                                  |
| -                                           | .                                                        | 2,6                 | 66,3        | .         | 710,4      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 2,5                 | 66,3        | .         | 759,6      | Juni 1924                                  |
| -                                           | .                                                        | 2,4                 | 64,1        | .         | 754,9      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 2,4                 | 64,1        | .         | 661,6      | Juni 1925                                  |
| 6,3                                         | .                                                        | 2,3                 | 62,0        | .         | 623,3      | Dec. -                                     |
| 2,3                                         | .                                                        | 2,2                 | 62,0        | .         | 542,0      | Juni 1926                                  |
| -                                           | .                                                        | 2,1                 | 59,8        | .         | 532,4      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 2,1                 | 59,8        | .         | 503,9      | Juni 1927                                  |
| 6,0                                         | .                                                        | 2,0                 | 57,6        | .         | 508,4      | Dec. -                                     |
| 3,3                                         | .                                                        | 1,9                 | 57,6        | .         | 456,1      | Juni 1928                                  |
| 9,4                                         | .                                                        | 1,8                 | 55,5        | .         | 486,0      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 1,8                 | 55,5        | .         | 467,1      | Juni 1929                                  |
| 10,0                                        | .                                                        | 1,7                 | 58,5        | .         | 500,7      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 1,7                 | 58,5        | .         | 474,5      | Juni 1930                                  |
| 8,9                                         | .                                                        | 1,6                 | 61,1        | .         | 504,7      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 1,5                 | 61,1        | .         | 451,6      | Juni 1931                                  |
| -                                           | .                                                        | 1,4                 | 62,3        | .         | 504,3      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 1,3                 | 62,3        | .         | 506,6      | Juni 1932                                  |
| -                                           | .                                                        | 1,2                 | 70,4        | .         | 567,5      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 1,1                 | 70,4        | .         | 544,0      | Juni 1933                                  |
| -                                           | .                                                        | 1,0                 | 86,0        | .         | 592,0      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 0,9                 | 86,0        | .         | 714,7      | Juni 1934                                  |
| -                                           | .                                                        | 0,8                 | 96,2        | .         | 715,8      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 0,7                 | 96,2        | .         | 740,3      | Juni 1935                                  |
| -                                           | .                                                        | 0,6                 | 91,0        | .         | 692,5      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 0,4                 | 139,6       | .         | 673,5      | Juni 1936                                  |
| -                                           | .                                                        | 0,3                 | 139,6       | .         | 693,2      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | 0,2                 | 138,3       | .         | 636,3      | Juni 1937                                  |
| -                                           | .                                                        | 0,1                 | 138,3       | .         | 704,7      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | .                   | 139,4       | .         | 654,7      | Juni 1938                                  |
| -                                           | .                                                        | .                   | 139,4       | .         | 765,1      | Dec. -                                     |
| -                                           | .                                                        | .                   | 145,3       | .         | 764,4      | Juni 1939                                  |
| -                                           | .                                                        | .                   | 145,3       | .         | 952,3      | Dec. -                                     |



Tabel II. Nationalbankens balance, passiver (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Seddelomløb | Folio     | Indlåns-<br>beviser<br>og<br>kredit-<br>beviser | Konto-<br>kurant | Indstå-<br>ender<br>på<br>særlige<br>konti | Diverse<br>kreditorer | Valuta-<br>passiver |
|-------------------------------------------|-------------|-----------|-------------------------------------------------|------------------|--------------------------------------------|-----------------------|---------------------|
|                                           | 1           | 2         | 3                                               | 4                | 5                                          | 6                     | 7                   |
|                                           | mill. kr.   | mill. kr. | mill. kr.                                       | mill. kr.        | mill. kr.                                  | mill. kr.             | mill. kr.           |
| 1940 juni                                 | 696,6       | 122,7     | .                                               | 32,7             | .                                          | 10,4                  | 20,4                |
| – dec.                                    | 741,5       | 315,4     | .                                               | 24,0             | .                                          | 25,0                  | 67,8                |
| 1941 juni                                 | 747,5       | 651,3     | .                                               | 17,6             | .                                          | 17,5                  | 66,1                |
| – dec.                                    | 842,3       | 824,8     | .                                               | 26,4             | .                                          | 21,0                  | 80,8                |
| 1942 juni                                 | 844,4       | 1116,6    | .                                               | 19,7             | 10,0                                       | 11,6                  | 77,3                |
| – dec.                                    | 982,8       | 936,1     | .                                               | 29,8             | 10,0                                       | 33,0                  | 103,8               |
| 1943 juni                                 | 1058,3      | 1510,6    | .                                               | 24,4             | 31,2                                       | 1,8                   | 145,5               |
| – dec.                                    | 1358,6      | 1933,9    | .                                               | 23,0             | 31,2                                       | 35,5                  | 211,2               |
| 1944 juni                                 | 1525,9      | 2327,0    | .                                               | 32,5             | 64,3                                       | 14,9                  | 228,5               |
| – dec.                                    | 1658,0      | 2908,2    | .                                               | 48,3             | 64,3                                       | 58,9                  | 285,5               |
| 1945 juni                                 | 1241,3      | 3395,6    | .                                               | 39,0             | 211,7                                      | 5,1                   | 114,8               |
| – dec.                                    | 1561,3      | 3350,3    | .                                               | 55,4             | 100,5                                      | 17,2                  | 97,9                |
| 1946 juni                                 | 1515,7      | 2912,7    | .                                               | 46,5             | 27,9                                       | 12,1                  | 468,7               |
| – dec.                                    | 1632,9      | 2718,9    | .                                               | 39,7             | 23,2                                       | 22,5                  | 742,2               |
| 1947 juni                                 | 1482,2      | 1645,6    | .                                               | 50,0             | 3,6                                        | 21,5                  | 869,2               |
| – dec.                                    | 1641,2      | 1445,1    | .                                               | 34,1             | 21,0                                       | 32,1                  | 933,3               |
| 1948 juni                                 | 1476,5      | 1348,1    | .                                               | 25,4             | 38,6                                       | 27,6                  | 765,2               |
| – dec.                                    | 1614,2      | 798,9     | .                                               | 18,2             | 63,8                                       | 35,9                  | 877,5               |
| 1949 juni                                 | 1478,4      | 838,3     | .                                               | 18,2             | 69,0                                       | 26,9                  | 849,5               |
| – dec.                                    | 1626,8      | 836,0     | .                                               | 19,2             | 49,1                                       | 76,4                  | 807,9               |
| 1950 juni                                 | 1579,6      | 585,5     | .                                               | 12,7             | 32,4                                       | 19,7                  | 924,3               |
| – dec.                                    | 1708,7      | 463,2     | .                                               | 19,2             | 25,3                                       | 30,6                  | 1125,9              |
| 1951 juni                                 | 1620,4      | 434,5     | .                                               | 15,9             | 216,1                                      | 25,8                  | 668,6               |
| – dec.                                    | 1816,8      | 481,7     | .                                               | 23,9             | 271,8                                      | 49,3                  | 575,1               |
| 1952 juni                                 | 1680,6      | 423,4     | .                                               | 15,8             | 289,0                                      | 26,6                  | 413,7               |
| – dec.                                    | 1966,4      | 520,7     | .                                               | 28,0             | 321,3                                      | 52,1                  | 430,6               |
| 1953 juni                                 | 1863,6      | 435,7     | .                                               | 34,2             | 286,5                                      | 39,2                  | 426,7               |
| – dec.                                    | 2118,1      | 472,7     | .                                               | 12,2             | 194,1                                      | 63,8                  | 606,5               |
| 1954 juni                                 | 2000,3      | 265,7     | .                                               | 12,5             | 199,1                                      | 43,4                  | 934,4               |
| – dec.                                    | 2144,7      | 394,3     | .                                               | 17,1             | 203,9                                      | 69,5                  | 948,3               |
| 1955 juni                                 | 2009,9      | 361,1     | .                                               | 10,3             | 177,7                                      | 45,4                  | 1089,6              |
| – dec.                                    | 2216,8      | 441,4     | .                                               | 9,6              | 158,7                                      | 77,9                  | 944,5               |
| 1956 juni                                 | 2171,0      | 321,7     | .                                               | 7,5              | 97,6                                       | 44,0                  | 961,7               |
| – dec.                                    | 2372,3      | 377,3     | .                                               | 1,6              | 20,6                                       | 71,7                  | 923,9               |
| 1957 juni                                 | 2202,8      | 294,5     | .                                               | 9,2              | .                                          | 43,4                  | 926,6               |
| – dec.                                    | 2431,7      | 368,8     | .                                               | 4,4              | .                                          | 75,0                  | 867,2               |
| 1958 juni                                 | 2367,5      | 405,3     | 49,5                                            | 25,9             | 39,9                                       | 41,5                  | 749,2               |
| – dec.                                    | 2642,3      | 339,7     | 523,9                                           | 39,0             | 40,9                                       | 72,8                  | 645,7               |
| 1959 juni                                 | 2614,5      | 264,2     | 497,3                                           | 41,3             | .                                          | 35,4                  | 702,0               |
| – dec.                                    | 2892,3      | 300,7     | 449,8                                           | 34,8             | .                                          | 93,0                  | 705,3               |
| 1960 juni                                 | 2814,0      | 217,5     | 360,3                                           | 6,9              | .                                          | 52,6                  | 535,0               |
| – dec.                                    | 3005,5      | 306,4     | 245,3                                           | 3,2              | .                                          | 106,7                 | 167,7               |

## Ultimo juni og december 1900-1960

| Finans-<br>ministeriets<br>løbende<br>konto | Finans-<br>ministeriets<br>konti i h. t.<br>særlige love | Andre<br>statskonti | Egenkapital | Garantier | Balancesum | Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------|-------------|-----------|------------|-------------------------------------------|
| 8                                           | 9                                                        | 10                  | 11          | 12        | 13         |                                           |
| mill. kr.                                   | mill. kr.                                                | mill. kr.           | mill. kr.   | mill. kr. | mill. kr.  |                                           |
| —                                           | .                                                        | .                   | 130,4       | 3,1       | 1016,3     | Juni 1940                                 |
| 0,2                                         | .                                                        | .                   | 133,7       | 1,6       | 1309,2     | Dec. —                                    |
| 16,4                                        | .                                                        | .                   | 162,7       | 1,6       | 1680,7     | Juni 1941                                 |
| 148,3                                       | .                                                        | .                   | 173,2       | 1,5       | 2118,3     | Dec. —                                    |
| 144,5                                       | .                                                        | .                   | 175,0       | 5,9       | 2405,0     | Juni 1942                                 |
| 242,1                                       | 358,3                                                    | .                   | 175,2       | 5,9       | 2877,0     | Dec. —                                    |
| 159,1                                       | 537,3                                                    | .                   | 173,9       | 5,2       | 3647,3     | Juni 1943                                 |
| 264,5                                       | 729,7                                                    | .                   | 174,1       | 5,2       | 4766,9     | Dec. —                                    |
| 426,5                                       | 1348,9                                                   | .                   | 163,6       | 5,2       | 6137,3     | Juni 1944                                 |
| 609,7                                       | 1717,0                                                   | .                   | 163,2       | 5,2       | 7518,3     | Dec. —                                    |
| 572,9                                       | 2440,8                                                   | 84,4                | 155,3       | 4,9       | 8265,8     | Juni 1945                                 |
| 291,9                                       | 2445,0                                                   | 122,5               | 172,0       | 4,9       | 8218,9     | Dec. —                                    |
| 185,0                                       | 2674,7                                                   | 143,9               | 160,0       | 4,9       | 8152,1     | Juni 1946                                 |
| 286,3                                       | 2366,6                                                   | 141,4               | 160,0       | 3,5       | 8137,2     | Dec. —                                    |
| 42,8                                        | 2292,6                                                   | 126,7               | 178,8       | 3,3       | 6716,3     | Juni 1947                                 |
| 139,2                                       | 1601,5                                                   | 177,9               | 178,8       | 7,0       | 6211,2     | Dec. —                                    |
| 139,5                                       | 1601,1                                                   | 197,8               | 179,8       | 3,2       | 5802,8     | Juni 1948                                 |
| 217,8                                       | 1640,2                                                   | 281,6               | 179,8       | 2,2       | 5730,1     | Dec. —                                    |
| 11,8                                        | 1715,8                                                   | 249,7               | 175,4       | 2,4       | 5435,4     | Juni 1949                                 |
| —                                           | 1853,1                                                   | 265,7               | 177,4       | 2,4       | 5714,0     | Dec. —                                    |
| —                                           | 1864,1                                                   | 235,7               | 188,4       | 2,3       | 5444,7     | Juni 1950                                 |
| —                                           | 1284,7                                                   | 223,3               | 188,4       | 8,7       | 5078,0     | Dec. —                                    |
| —                                           | 1774,1                                                   | 218,3               | 181,5       | 8,7       | 5163,9     | Juni 1951                                 |
| —                                           | 1853,1                                                   | 218,1               | 181,7       | 8,7       | 5480,2     | Dec. —                                    |
| 66,8                                        | 1803,4                                                   | 214,3               | 181,1       | 8,7       | 5123,4     | Juni 1952                                 |
| —                                           | 1496,8                                                   | 80,2                | 181,3       | 5,1       | 5082,5     | Dec. —                                    |
| 83,4                                        | 1390,6                                                   | 80,4                | 197,2       | 5,1       | 4842,6     | Juni 1953                                 |
| 5,7                                         | 1310,9                                                   | 77,3                | 197,5       | 3,8       | 5062,6     | Dec. —                                    |
| 40,0                                        | 1262,6                                                   | 79,0                | 237,0       | 1,1       | 5075,1     | Juni 1954                                 |
| —                                           | 1272,9                                                   | 42,5                | 237,4       | 1,1       | 5331,7     | Dec. —                                    |
| —                                           | 1324,4                                                   | 30,9                | 219,4       | 39,0      | 5307,7     | Juni 1955                                 |
| —                                           | 1561,8                                                   | 30,4                | 219,4       | 36,3      | 5696,8     | Dec. —                                    |
| —                                           | 1336,5                                                   | 30,2                | 227,6       | 31,3      | 5229,1     | Juni 1956                                 |
| —                                           | 1460,9                                                   | 29,0                | 227,6       | 34,5      | 5519,4     | Dec. —                                    |
| —                                           | 1527,0                                                   | 28,8                | 238,6       | 26,1      | 5297,0     | Juni 1957                                 |
| —                                           | 1460,6                                                   | 8,4                 | 238,6       | 21,7      | 5476,4     | Dec. —                                    |
| —                                           | 1262,6                                                   | 8,6                 | 268,7       | 26,6      | 5245,3     | Juni 1958                                 |
| —                                           | 1217,3                                                   | 9,1                 | 268,7       | 17,6      | 5817,0     | Dec. —                                    |
| 58,9                                        | 1141,0                                                   | 8,3                 | 311,0       | 37,2      | 5711,1     | Juni 1959                                 |
| 249,0                                       | 945,5                                                    | 8,3                 | 311,0       | 31,5      | 6021,2     | Dec. —                                    |
| 1295,3                                      | .                                                        | .                   | 311,3       | 27,5      | 5620,4     | Juni 1960                                 |
| 1527,0                                      | .                                                        | .                   | 311,3       | 31,2      | 5704,3     | Dec. —                                    |

## Noter til tabel II

Angående 2, 5, 7, 8, 9, 10 og 11 henvises til de efterfølgende specifikationstabeller.

1. Fra 2. august 1914 til udgangen af 1926 er nationalbankens forpligtelse til at indløse sine sedler med guld suspenderet. I praksis indløses sedlerne dog fra foråret 1916 til sommeren 1919. Guldindløsningspligten suspenderes igen den 29. september 1931.

Indtil oktrojændringen i 1908 er seddelomløbets metaldækning baseret på et kontingentsystem, der ved lov af 12. juli 1907 ændres til et kvotient-system med 50 pct. metaldækning. Efter 1. verdenskrigs udbrud nedsættes metaldækningen midlertidigt til 40 pct., og fra marts 1915 til udgangen af 1926 lempes dækningskravet til  $33\frac{1}{3}$  pct. Med genoptagelsen af guldindløseligheden pr. 1. januar 1927 genindføres 1907-lovens krav om 50 pct. metaldækning, der i oktober 1931 lempes til  $33\frac{1}{3}$  pct. Ved nyordningen af nationalbankens forhold i henhold til lov af 7. april 1936 nedsættes dækningskravet til 25 pct. Siden september 1939 har repræsentantskabet med den kgl. bankkommissærs samtykke meddelt suspension fra dækningsreglerne.

Indtil oktrojændringen i 1908 viser *de offentliggjorte balancer* den udstedte seddelmængde som passivpost og nationalbankens egenbeholdning af sedler som aktivpost.

3. 3-måneders rentebærende indlånsbeviser udstedes af nationalbanken fra 11. juni 1958. Indlånsbeviser kan kun erhverves af pengeinstitutter og fondsbørsvekslerere, men er frit omsættelige. Indlånsbeviserne bærer pålydende rente og belånes til pari, jfr. tabel III, 6.

Kreditbeviser udstedes fra september 1960 til banker, der kan erhverve kreditbeviser svarende til ydede eksportkreditter med 2-5 års løbetid.

De private banker svarer rente til nationalbanken af kreditbeviserne, der bærer pålydende rente og er omsættelige. Nationalbanken belåner kreditbeviserne med 85 pct. af pålydende til samme rente som ved belåning af obligationer. Ultimo december 1960 er der udstedt 4,3 mill. kr. kreditbeviser.

Angående de fra bankerne modtagne forskrivninger for kreditbeviser, se tabel IV, 16.

4. Kontokurant omfatter bl. a. mellemregninger med filialerne og med clearingkontoret, der oprettes i 1932 og fører selvstændigt bogholderi indtil foråret 1947. Af større kontokurantkonti kan nævnes Kongeriget Danmarks Hypotekbanks kontokurantkonto, hvis saldo svinger hyppigt mellem kredit og debit.

*I de offentliggjorte balancer* omfatter kontokurant ofte beløb – herunder folioindeståender indtil statusopgørelsen 1928, jfr. tabel VIII – der her er medtaget under andre balanceposter.

6. Diverse kreditorer omfatter bl. a. renteindtægter og kursgevinst, der ved statusopgørelsen overføres til henholdsvis driftsregnskab og kursreguleringsfonds. December 1949 inkluderer diverse kreditorer den i forbindelse med devalueringen den 18. september 1949 konstaterede kursgevinst på fremmed valuta på 26 mill. kr., der ved statusopgørelsen overføres til driftsregnskabet.

*I de offentliggjorte balancer* omfatter diverse kreditorer ofte beløb, der her er medtaget under andre balanceposter.

12 og 13. Se tabel I, 16 og 17.

Tabel III. Specifikation af lån på værdipapirer

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Lån på<br>værdi-<br>papirer | Fordelt på                     |                             |                                      |                              |                                                  |                              | Indlåns-<br>beviser |
|--------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------|------------------------------|--------------------------------------------------|------------------------------|---------------------|
|                                      |                             | Obliga-<br>tioner<br>og aktier | Pante-<br>obliga-<br>tioner | Genbe-<br>låning<br>af byg-<br>gelån | (Uud-<br>nyttede<br>tilsagn) | Genbe-<br>låning<br>af skibs-<br>pante-<br>breve | (Uud-<br>nyttede<br>tilsagn) |                     |
|                                      | 1                           | 2                              | 3                           | 4                                    |                              | 5                                                |                              | 6                   |
|                                      | mill. kr.                   | mill. kr.                      | mill. kr.                   | mill. kr.                            | mill. kr.                    | mill. kr.                                        | mill. kr.                    | mill. kr.           |
| 1900 juni                            | 17,0                        | 12,0                           | 5,0                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 19,2                        | 14,0                           | 5,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1901 juni                            | 15,7                        | 10,3                           | 5,4                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 12,9                        | 7,8                            | 5,1                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1902 juni                            | 11,0                        | 7,1                            | 3,9                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 12,0                        | 9,0                            | 3,0                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1903 juni                            | 11,6                        | 7,9                            | 3,7                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 12,3                        | 9,1                            | 3,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1904 juni                            | 13,5                        | 9,5                            | 4,0                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 13,1                        | 7,9                            | 5,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1905 juni                            | 11,9                        | 6,1                            | 5,8                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 13,8                        | 7,0                            | 6,8                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1906 juni                            | 14,5                        | 7,8                            | 6,7                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 14,6                        | 8,2                            | 6,4                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1907 juni                            | 16,2                        | 9,9                            | 6,3                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 30,4                        | 24,7                           | 5,7                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1908 juni                            | 25,9                        | 19,8                           | 6,1                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 21,5                        | 16,0                           | 5,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1909 juni                            | 15,7                        | 10,6                           | 5,1                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 11,3                        | 7,3                            | 4,0                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1910 juni                            | 8,3                         | 5,4                            | 2,9                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 7,0                         | 4,8                            | 2,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1911 juni                            | 4,9                         | 3,4                            | 1,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 5,9                         | 4,4                            | 1,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1912 juni                            | 5,8                         | 4,6                            | 1,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 7,4                         | 5,7                            | 1,7                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1913 juni                            | 11,0                        | 9,2                            | 1,8                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 11,8                        | 9,8                            | 2,0                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1914 juni                            | 11,2                        | 9,2                            | 2,0                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 15,3                        | 13,8                           | 1,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1915 juni                            | 11,0                        | 9,9                            | 1,1                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 15,5                        | 14,8                           | 0,7                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1916 juni                            | 18,0                        | 17,5                           | 0,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 18,4                        | 18,0                           | 0,4                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1917 juni                            | 15,2                        | 14,6                           | 0,6                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 17,3                        | 16,7                           | 0,6                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1918 juni                            | 15,4                        | 14,9                           | 0,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 20,0                        | 19,6                           | 0,4                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1919 juni                            | 16,8                        | 16,4                           | 0,4                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 49,2                        | 48,7                           | 0,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |

Tabel III. Specifikation af lån på værdipapirer (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Lån på<br>værdi-<br>papirer | Fordelt på                     |                             |                                      |                             |                                                  |                             |                     |
|--------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------|---------------------|
|                                      |                             | Obliga-<br>tioner<br>og aktier | Pante-<br>obliga-<br>tioner | Genbe-<br>låning<br>af byg-<br>gelån | (Ud-<br>nyttede<br>tilsagn) | Genbe-<br>låning<br>af skibs-<br>pante-<br>breve | (Ud-<br>nyttede<br>tilsagn) | Indlåns-<br>beviser |
|                                      | 1                           | 2                              | 3                           | 4                                    |                             | 5                                                |                             | 6                   |
|                                      | mill. kr.                   | mill. kr.                      | mill. kr.                   | mill. kr.                            | mill. kr.                   | mill. kr.                                        | mill. kr.                   | mill. kr.           |
| 1920 juni                            | 48,4                        | 48,0                           | 0,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 48,6                        | 48,2                           | 0,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1921 juni                            | 69,1                        | 68,7                           | 0,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 73,1                        | 72,0                           | 1,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1922 juni                            | 81,4                        | 80,3                           | 1,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 59,7                        | 58,6                           | 1,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1923 juni                            | 50,3                        | 49,2                           | 1,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 51,8                        | 51,0                           | 0,8                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1924 juni                            | 57,3                        | 56,3                           | 1,0                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 59,3                        | 58,2                           | 1,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1925 juni                            | 39,2                        | 36,2                           | 3,0                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 16,5                        | 14,4                           | 2,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1926 juni                            | 26,0                        | 22,6                           | 3,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 26,4                        | 22,6                           | 3,8                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1927 juni                            | 29,3                        | 24,2                           | 5,1                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 35,4                        | 29,9                           | 5,5                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1928 juni                            | 37,8                        | 30,0                           | 7,8                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 43,2                        | 32,1                           | 11,1                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1929 juni                            | 42,1                        | 32,1                           | 10,0                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 42,0                        | 31,6                           | 10,4                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1930 juni                            | 49,0                        | 41,6                           | 7,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 48,7                        | 39,9                           | 8,8                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1931 juni                            | 56,6                        | 47,0                           | 9,6                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 65,8                        | 52,8                           | 13,0                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1932 juni                            | 82,7                        | 65,5                           | 17,2                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 60,9                        | 51,6                           | 9,3                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1933 juni                            | 60,9                        | 52,3                           | 8,6                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 56,0                        | 45,2                           | 10,8                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1934 juni                            | 61,1                        | 51,1                           | 10,0                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 58,9                        | 47,1                           | 11,8                        |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1935 juni                            | 60,2                        | 52,9                           | 7,3                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 57,2                        | 48,9                           | 8,3                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1936 juni                            | 53,1                        | 46,7                           | 6,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 54,3                        | 47,8                           | 6,5                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1937 juni                            | 51,1                        | 46,7                           | 4,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 47,7                        | 42,4                           | 5,3                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1938 juni                            | 44,1                        | 39,8                           | 4,3                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 35,5                        | 34,2                           | 1,3                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| 1939 juni                            | 30,6                        | 28,2                           | 2,4                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |
| – dec.                               | 52,3                        | 49,5                           | 2,8                         |                                      |                             | .                                                |                             | .                   |

Tabel III. Specifikation af lån på værdipapirer (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Lån på<br>værdi-<br>papirer | Fordelt på                     |                             |                                      |                              |                                                  |                              |                     |
|--------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------|------------------------------|--------------------------------------------------|------------------------------|---------------------|
|                                      |                             | Obliga-<br>tioner<br>og aktier | Pante-<br>obliga-<br>tioner | Genbe-<br>låning<br>af byg-<br>gelån | (Uud-<br>nyttede<br>tilsagn) | Genbe-<br>låning<br>af skibs-<br>pante-<br>breve | (Uud-<br>nyttede<br>tilsagn) | Indlåns-<br>beviser |
|                                      | 1                           | 2                              | 3                           | 4                                    |                              | 5                                                |                              | 6                   |
|                                      | mill. kr.                   | mill. kr.                      | mill. kr.                   | mill. kr.                            | mill. kr.                    | mill. kr.                                        | mill. kr.                    | mill. kr.           |
| 1940 juni                            | 68,6                        | 65,9                           | 2,7                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 22,8                        | 21,3                           | 1,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1941 juni                            | 15,7                        | 13,2                           | 2,5                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 12,1                        | 9,2                            | 2,9                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1942 juni                            | 8,2                         | 6,0                            | 2,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 6,3                         | 4,5                            | 1,8                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1943 juni                            | 5,1                         | 3,8                            | 1,3                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 4,2                         | 3,0                            | 1,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1944 juni                            | 3,6                         | 2,4                            | 1,2                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 2,0                         | 1,9                            | 0,1                         |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1945 juni                            | 1,5                         | 1,5                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 1,3                         | 1,3                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1946 juni                            | 1,1                         | 1,1                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 1,0                         | 1,0                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1947 juni                            | 0,8                         | 0,8                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 0,7                         | 0,7                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1948 juni                            | 0,7                         | 0,7                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 0,8                         | 0,8                            | .                           |                                      |                              | .                                                |                              | .                   |
| 1949 juni                            | 1,1                         | 1,0                            |                             | 0,1                                  | (125)                        | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 2,5                         | 0,8                            |                             | 1,7                                  | (199)                        | .                                                |                              | .                   |
| 1950 juni                            | 1,6                         | 1,1                            |                             | 0,5                                  | (224)                        | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 3,9                         | 1,3                            |                             | 2,6                                  | (207)                        | .                                                |                              | .                   |
| 1951 juni                            | 20,8                        | 1,4                            |                             | 19,4                                 | (137)                        | .                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 28,8                        | 1,7                            |                             | 27,1                                 | (177)                        | .                                                |                              | .                   |
| 1952 juni                            | 12,6                        | 1,6                            |                             | 11,0                                 | (296)                        | –                                                |                              | .                   |
| – dec.                               | 31,4                        | 4,7                            |                             | 25,8                                 | (384)                        | 0,9                                              | (10)                         | .                   |
| 1953 juni                            | 29,8                        | 5,0                            |                             | 24,0                                 | (416)                        | 0,8                                              | (10)                         | .                   |
| – dec.                               | 58,3                        | 4,2                            |                             | 53,2                                 | (418)                        | 0,9                                              | (32)                         | .                   |
| 1954 juni                            | 28,0                        | 2,3                            |                             | 24,9                                 | (505)                        | 0,8                                              | (49)                         | .                   |
| – dec.                               | 135,3                       | 10,2                           |                             | 124,3                                | (320)                        | 0,8                                              | (23)                         | .                   |
| 1955 juni                            | 79,6                        | 4,0                            |                             | 75,0                                 | (190)                        | 0,6                                              | (29)                         | .                   |
| – dec.                               | 67,8                        | 6,8                            |                             | 61,0                                 | (83)                         | –                                                | (130)                        | .                   |
| 1956 juni                            | 17,7                        | 1,4                            |                             | 16,3                                 | (23)                         | –                                                | (184)                        | .                   |
| – dec.                               | 10,7                        | 6,1                            |                             | 4,6                                  | (2)                          | –                                                | (258)                        | .                   |
| 1957 juni                            | 3,6                         | 2,0                            |                             | 0,7                                  |                              | 0,9                                              | (288)                        | .                   |
| – dec.                               | 79,1                        | 0,5                            |                             | .                                    |                              | 78,6                                             | (319)                        | .                   |
| 1958 juni                            | 1,2                         | 0,4                            |                             | .                                    |                              | 0,8                                              | (421)                        | –                   |
| – dec.                               | 181,3                       | 0,3                            |                             | .                                    |                              | 1,0                                              | (463)                        | 180,0               |
| 1959 juni                            | 187,9                       | 0,2                            |                             | .                                    |                              | 20,7                                             | (485)                        | 167,0               |
| – dec.                               | 272,1                       | 0,2                            |                             | .                                    |                              | 86,9                                             | (452)                        | 185,0               |
| 1960 juni                            | 297,8                       | 12,8                           |                             | .                                    |                              | 150,0                                            | (353)                        | 135,0               |
| – dec.                               | 279,2                       | 70,1                           |                             | .                                    |                              | 97,6                                             | (314)                        | 111,5               |

## Noter til tabel III

1. Værdipapirer belånes indtil 13. november 1930 som hovedregel til almindelig diskonto. Indtil 3. marts 1911, hvor der noteres 2 diskontosatser, jfr. tabel I, 1, anvendes højeste sats kun ved belåning af udenlandske obligationer, jyske kreditforeningsobligationer og visse panteobligationer. Fra 3. marts 1911 til udgangen af februar 1914 belånes disse papirer og visse industriselskabers aktier med et tillæg til diskontoen på  $\frac{1}{2}$ –1 pct. Fra marts 1914 til 13. november 1930 kræves der kun undtagelsesvis (navnlig ved diskontering af banksolaveksler i det omfang, disse overhovedet modtages) tillæg til diskontoen ved belåning af værdipapirer.

Den 13. november 1930 indføres særlige udlånsatser på  $\frac{1}{2}$  pct. over diskonto for lån på obligationer (herunder diskontering af banksolaveksler i det omfang, disse overhovedet modtages) og 1 pct. over diskonto for lån på aktier.

Fra og med 12. maj 1960, jfr. 2, gælder højeste udlånsrente på 1 pct. over diskonto både for lån på obligationer og for lån på aktier.

Intradekreditter er ikke medtaget under lån på værdipapirer, men under kontokurant, jfr. tabel IV, 2.

I *de offentliggjorte balancer* er lån på værdipapirer til og med 1944 opført dels under lån på børspapirer dels under lån på panteobligationer, herefter under lån på obligationer og aktier, der fra og med 1959 udvides til lån på indlånsbeviser, obligationer og aktier.

Angående de december 1921–december 1925 i *de offentliggjorte balancer* under lån på børspapirer bogførte statsgaranterede eksportkreditter, se tabel I, 3.

Angående bogføring af genbelåning af skibspantebreve under kontokurant, se 5.

2. De kategorier af børsnoterede obligationer og aktier, der antages til belåning, og den belåningsgrænse, der sættes, varierer gennem tiden. Lån på børspapirer består i overvejende grad af lån på obligationer. I begyndelsen af 1920'erne belånes aktier som led i nationalbankens støtteaktioner under bankkrisen. Det største lån på aktier ydes til et opkøbssyndikat i landmandsbankaktier, der i efteråret 1921 belåner 30 mill. kr. landmandsbankaktier til 105 pct. af pari mod depot af 10 mill. kr., jfr. tabel IX, 7. Ved landmandsbankens rekonstruktion i henhold til lov af 21. september 1922 overtager nationalbanken de belånte aktier, der ved overtagelsen nedskrives til 3 mill. kr. og senere afskrives helt, jfr. tabel VI, 5. Angående dækning af tabet, se tabel IX, 5 og 7.

I foråret 1948 meddeler nationalbanken, at den ikke generelt vil belåne børsnoterede obligationer og aktier (angående tilsagn om genbelåning af de private bankers byggelån, se 3 og 4). I efteråret 1954, hvor der ikke længere gives tilsagn om genbelåning af byggelån, får pengeinstitutter, hvis indlån går ned, en begrænset adgang til at belåne obligationer. Fra foråret 1959 belåner nationalbanken generelt obligationer udstedt af de i henhold til lov om boligbyggeri af 27. december 1958 af boligministeren godkendte finansieringsinstitutter, og obligationer udstedt af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk samt af Færøernes Realkreditinstitut.

Den 12. maj 1960 genindføres en generel adgang for pengeinstitutterne til at belåne børsnoterede obligationer og aktier.

- 3 og 4. Normalt belånes kun 1. prioritets panteobligationer, der oftest

belånes til samme rente som børsnoterede obligationer, men med en lavere belåningsgrænse.

Da der 13. november 1930 indføres særlige udlånssatser, vedtages det, at genbelåning af byggelån med 1. prioritet rentemæssigt skal sidestilles med andre lån på panteobligationer. Genbelåning af byggelån kan ikke udskilles fra andre lån på panteobligationer, men har i hvert fald været ydet i 1933-34, og i august 1937 giver nationalbanken generelt tilsagn om genbelåning af provinsbankernes byggelån med op til 50 pct. af pålydende. Tilsagnet benyttes kun i meget ringe omfang, og fra 1942 hører nationalbanken helt op med at give nye lån på panteobligationer. I slutningen af 1948 gives der imidlertid tilsagn om genbelåning af de private bankers byggelån. I efteråret 1950 ophører nationalbanken med at give nye genbelåningstilsagn, men sådanne tilsagn gives atter fra august

1951 til juli 1954. Herefter gives ikke nye tilsagn om genbelåning af byggelån.

5. Fra begyndelsen af 1952, hvor nationalbanken giver generelt tilsagn om genbelåning af statsgaranterede eksportkreditter, jfr. tabel IV, 15, gives også tilsagn om, at de private banker i et vist omfang kan genbelåne skibspantebreve. Sådanne genbelåningstilsagn gives, indtil en almindelig belåning af børsnoterede obligationer og aktier genoptages i maj 1960. I *de offentliggjorte balancer* er genbelåning af skibspantebreve opført under lån på obligationer og aktier til og med juni 1957, men herefter bogført under kontokurant.
6. Indlånsbeviser udstedes fra 11. juni 1958, jfr. tabel II, 3, og belånes til pari. Indtil 15. august 1958 er renten for lån på indlånsbeviser 5 pct. p. a. Herefter belånes indlånsbeviser til diskonto.



Tabel IV. Specifikation af kontokurant, aktivsiden

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Konto-<br>kurant | Fordelt på                 |                                                        |                                          |                            |                                      |                                           |                                                              |
|--------------------------------------|------------------|----------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
|                                      |                  | Intrade-<br>kre-<br>ditter | Bankko-<br>miteen<br>af 1908/<br>Afvikl. k.<br>af 1910 | Landmandsbanken                          |                            |                                      | Diskonto-<br>og revi-<br>sions-<br>banken | Diskonto-<br>og revi-<br>sionsban-<br>ken i likvi-<br>dation |
|                                      |                  |                            |                                                        | Lån mod<br>depot og<br>blanko-<br>kredit | Andre<br>separat-<br>konti | Nbk.s<br>andel i<br>reserve-<br>fond |                                           |                                                              |
|                                      | 1                | 2                          | 3                                                      | 4                                        | 5                          | 6                                    | 7                                         | 8                                                            |
|                                      | mill. kr.        | mill. kr.                  | mill. kr.                                              | mill. kr.                                | mill. kr.                  | mill. kr.                            | mill. kr.                                 | mill. kr.                                                    |
| 1900 juni                            | 0,2              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 0,2              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1901 juni                            | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 0,3              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1902 juni                            | 0,2              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 0,2              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1903 juni                            | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1904 juni                            | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1905 juni                            | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 0,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1906 juni                            | 0,5              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 2,0              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1907 juni                            | 2,1              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 2,0              | .                          | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1908 juni                            | 17,0             | .                          | 16,0*                                                  | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 19,9             | .                          | 19,5                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1909 juni                            | 24,7             | .                          | 24,3                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 24,9             | .                          | 24,4                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1910 juni                            | 33,6             | .                          | 33,1                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 35,5             | .                          | 35,2                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1911 juni                            | 34,8             | .                          | 33,4                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 33,0             | .                          | 32,7                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1912 juni                            | 28,9             | .                          | 28,6                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 25,2             | .                          | 24,8                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1913 juni                            | 25,3             | .                          | 25,0                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 25,2             | .                          | 24,9                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1914 juni                            | 25,9             | .                          | 25,5                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 27,8             | .                          | 27,3                                                   | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1915 juni                            | 4,7              | 1,2                        | 1,6                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 10,0             | 2,9                        | 3,0                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1916 juni                            | 5,8              | –                          | 2,5                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 27,1             | 20,7                       | 2,2                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1917 juni                            | 7,3              | 2,0                        | 1,2                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 36,2             | 24,2                       | 1,3                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1918 juni                            | 14,6             | 1,7                        | 1,0                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 19,1             | 10,5                       | 0,9                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1919 juni                            | 16,8             | 8,1                        | 0,9                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 43,1             | 23,8                       | 0,9                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |

| Fordelt på                                      |                                         |                                                            |                         |                             |                                              |                            |                                     | Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|
| Andels-<br>banken<br>og<br>andels-<br>selskaber | Andels-<br>banken<br>i likvi-<br>dation | Særkonto<br>for aktio-<br>nærernes<br>udbytte-<br>udl.fond | Konsor-<br>tial-<br>lån | Likvi-<br>ditets-<br>fonden | Kredit-<br>og<br>hypotek-<br>for-<br>eninger | Eksport-<br>kredit-<br>lån | Andre<br>konto-<br>kurant-<br>konti |                                      |
| 9                                               | 10                                      | 11                                                         | 12                      | 13                          | 14                                           | 15                         | 16                                  |                                      |
| mill. kr.                                       | mill. kr.                               | mill. kr.                                                  | mill. kr.               | mill. kr.                   | mill. kr.                                    | mill. kr.                  | mill. kr.                           |                                      |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,2                                 | Juni 1900                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,2                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Juni 1901                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,3                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,2                                 | Juni 1902                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,2                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Juni 1903                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Juni 1904                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Juni 1905                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,1                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,5                                 | Juni 1906                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,0                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,1                                 | Juni 1907                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,0                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,0                                 | Juni 1908                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,4                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,4                                 | Juni 1909                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,5                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,5                                 | Juni 1910                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,3                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,4                                 | Juni 1911                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,3                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,3                                 | Juni 1912                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,4                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,3                                 | Juni 1913                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,3                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,4                                 | Juni 1914                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,5                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,9                                 | Juni 1915                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 4,1                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,3                                 | Juni 1916                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 4,2                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 4,1                                 | Juni 1917                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 10,7                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 11,9                                | Juni 1918                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 7,7                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 7,8                                 | Juni 1919                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 18,4                                | Dec. -                               |

Tabel IV. Specifikation af kontokurant, aktivsiden (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsb<br>balancer) | Konto-<br>kurant | Fordelt på                 |                                                        |                                          |                            |                                      |                                           |                                                              |
|-------------------------------------------|------------------|----------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
|                                           |                  | Intrade-<br>kre-<br>ditter | Bankko-<br>miteen<br>af 1908/<br>Afvikl. k.<br>af 1910 | Landmandsbanken                          |                            |                                      | Diskonto-<br>og revisi-<br>onsban-<br>ken | Diskonto-<br>og revisi-<br>onsban-<br>ken i likvi-<br>dation |
|                                           |                  |                            |                                                        | Lån mod<br>depot og<br>blanko-<br>kredit | Andre<br>separat-<br>konti | Nbk.s<br>andel i<br>reserve-<br>fond |                                           |                                                              |
|                                           | 1                | 2                          | 3                                                      | 4                                        | 5                          | 6                                    | 7                                         | 8                                                            |
|                                           | mill. kr.        | mill. kr.                  | mill. kr.                                              | mill. kr.                                | mill. kr.                  | mill. kr.                            | mill. kr.                                 | mill. kr.                                                    |
| 1920 juni                                 | 16,0             | 15,5                       | —                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 24,0             | 20,9                       | 0,6                                                    | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1921 juni                                 | 24,4             | 16,3                       | 0,4                                                    | .                                        | 5,1                        | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 89,4             | 20,2                       | 1,2                                                    | 42,9                                     | 5,4                        | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1922 juni                                 | 102,9            | 15,2                       | 1,1                                                    | 36,8                                     | 14,4                       | .                                    | 6,0                                       | .                                                            |
| — dec.                                    | 76,3             | 8,2                        | 1,1                                                    | 15,0                                     | 13,6                       | 30,0                                 | 6,0                                       | .                                                            |
| 1923 juni                                 | 69,4             | 14,6                       | —                                                      | 5,0                                      | 12,2                       | 30,0                                 | 4,8                                       | .                                                            |
| — dec.                                    | 100,5            | 20,6                       | —                                                      | 31,0                                     | 12,3                       | 30,0                                 | 4,9                                       | .                                                            |
| 1924 juni                                 | 94,8             | 16,0                       | —                                                      | 31,0                                     | 11,0                       | 30,0                                 | 3,7                                       | .                                                            |
| — dec.                                    | 106,3            | 24,0                       | —                                                      | .                                        | 4,3                        | 30,0                                 | 1,5                                       | 43,1                                                         |
| 1925 juni                                 | 120,4            | 33,9                       | —                                                      | .                                        | 9,3                        | 30,0                                 | 1,5                                       | 34,6                                                         |
| — dec.                                    | 120,9            | 22,4                       | —                                                      | .                                        | 16,0                       | 30,0                                 | 1,6                                       | 28,2                                                         |
| 1926 juni                                 | 77,6             | 12,7                       | —                                                      | .                                        | 4,6                        | 30,0                                 | 1,6                                       | 26,5                                                         |
| — dec.                                    | 94,1             | 25,0                       | —                                                      | .                                        | 12,9                       | 30,0                                 | 1,6                                       | 21,7                                                         |
| 1927 juni                                 | 82,3             | 21,5                       | —                                                      | .                                        | 3,2                        | 30,0                                 | 1,5                                       | 17,6                                                         |
| — dec.                                    | 84,3             | 27,4                       | —                                                      | .                                        | 0,0                        | 30,0                                 | 1,2                                       | 22,9                                                         |
| 1928 juni                                 | 48,3             | 23,0                       | —                                                      | .                                        | .                          | .                                    | 1,2                                       | 21,0                                                         |
| — dec.                                    | 59,5             | 34,4                       | 1,8                                                    | .                                        | .                          | .                                    | 1,2                                       | 17,6                                                         |
| 1929 juni                                 | 62,5             | 37,2                       | 1,1                                                    | .                                        | .                          | .                                    | 1,2                                       | 17,1                                                         |
| — dec.                                    | 69,6             | 47,7                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | 1,2                                       | 14,9                                                         |
| 1930 juni                                 | 53,2             | 35,4                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | 13,9                                                         |
| — dec.                                    | 63,0             | 47,9                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | 11,3                                                         |
| 1931 juni                                 | 50,9             | 37,4                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | 9,9                                                          |
| — dec.                                    | 54,7             | 49,3                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1932 juni                                 | 42,4             | 32,0                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 65,1             | 33,6                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1933 juni                                 | 53,7             | 24,3                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 60,1             | 38,0                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1934 juni                                 | 48,5             | 30,8                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 68,5             | 52,1                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1935 juni                                 | 42,0             | 25,0                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 63,0             | 38,2                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1936 juni                                 | 35,4             | 23,9                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 95,7             | 65,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1937 juni                                 | 44,7             | 32,7                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 81,7             | 46,6                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1938 juni                                 | 45,7             | 35,6                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 65,7             | 42,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1939 juni                                 | 49,6             | 34,6                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| — dec.                                    | 126,5            | 49,7                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |

| Fordelt på                                      |                                         |                                                            |                         |                             |                                              |                            |                                     | Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|
| Andels-<br>banken<br>og<br>andels-<br>selskaber | Andels-<br>banken<br>i likvi-<br>dation | Særkonto<br>for aktio-<br>nærernes<br>udbytte-<br>udl.fond | Konsor-<br>tial-<br>lån | Likvi-<br>ditets-<br>fonden | Kredit-<br>og<br>hypotek-<br>for-<br>eninger | Eksport-<br>kredit-<br>lån | Andre<br>konto-<br>kurant-<br>konti |                                      |
| 9                                               | 10                                      | 11                                                         | 12                      | 13                          | 14                                           | 15                         | 16                                  |                                      |
| mill. kr.                                       | mill. kr.                               | mill. kr.                                                  | mill. kr.               | mill. kr.                   | mill. kr.                                    | mill. kr.                  | mill. kr.                           |                                      |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 0,5                                 | Juni 1920                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,5                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 2,1                     | .                           | .                                            | .                          | 0,5                                 | Juni 1921                            |
| .                                               | .                                       | 9,3                                                        | 8,6                     | .                           | .                                            | .                          | 1,8                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | 27,7                                                       | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,7                                 | Juni 1922                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,4                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,8                                 | Juni 1923                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,7                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,1                                 | Juni 1924                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,4                                 | Dec. -                               |
| 8,0                                             | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,1                                 | Juni 1925                            |
| 5,0                                             | 16,0                                    | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,7                                 | Dec. -                               |
| 0,4                                             | 0,5                                     | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 1,3                                 | Juni 1926                            |
| 0,4                                             | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,5                                 | Dec. -                               |
| 0,3                                             | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 8,2                                 | Juni 1927                            |
| 0,2                                             | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,6                                 | Dec. -                               |
| 0,2                                             | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 2,9                                 | Juni 1928                            |
| 0,1                                             | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 4,4                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 5,9                                 | Juni 1929                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 5,8                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,9                                 | Juni 1930                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,8                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 3,6                                 | Juni 1931                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 5,4                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | 1,3                         | .                                            | .                          | 9,1                                 | Juni 1932                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | 4,8                         | 6,4                                          | .                          | 20,3                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | 1,0                         | 12,0                                         | .                          | 16,4                                | Juni 1933                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | 0,9                         | 12,3                                         | .                          | 8,9                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | 0,9                         | 11,2                                         | .                          | 5,6                                 | Juni 1934                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | 0,9                         | 8,3                                          | .                          | 7,2                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 8,1                                          | .                          | 8,9                                 | Juni 1935                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 10,0                    | .                           | 7,6                                          | .                          | 7,2                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 6,8                                          | .                          | 4,7                                 | Juni 1936                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 15,0                    | .                           | 5,8                                          | .                          | 9,4                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 5,5                                          | .                          | 6,5                                 | Juni 1937                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 20,1                    | .                           | 4,2                                          | .                          | 10,8                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 3,8                                          | .                          | 6,3                                 | Juni 1938                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 12,5                    | .                           | 3,5                                          | .                          | 7,2                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 3,3                                          | .                          | 11,7                                | Juni 1939                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 57,7                    | .                           | 2,9                                          | .                          | 16,2                                | Dec. -                               |

Tabel IV. Specifikation af kontokurant, aktivsiden (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Kontokurant | Fordelt på                 |                                                        |                                          |                            |                                      |                                           |                                                              |
|--------------------------------------|-------------|----------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
|                                      |             | Intrade-<br>kre-<br>ditter | Bankko-<br>miteen<br>af 1908/<br>Afvikl. k.<br>af 1910 | Landmandsbanken                          |                            |                                      | Diskonto-<br>og revi-<br>sions-<br>banken | Diskonto-<br>og revi-<br>sionsban-<br>ken i likvi-<br>dation |
|                                      |             |                            |                                                        | Lån mod<br>depot og<br>blanko-<br>kredit | Andre<br>separat-<br>konti | Nbk.s<br>andel i<br>reserve-<br>fond |                                           |                                                              |
|                                      | 1           | 2                          | 3                                                      | 4                                        | 5                          | 6                                    | 7                                         | 8                                                            |
|                                      | mill. kr.   | mill. kr.                  | mill. kr.                                              | mill. kr.                                | mill. kr.                  | mill. kr.                            | mill. kr.                                 | mill. kr.                                                    |
| 1940 juni                            | 58,8        | 26,1                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 33,0        | 18,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1941 juni                            | 13,9        | 3,2                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 13,6        | 0,9                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1942 juni                            | 28,9        | 1,1                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 20,2        | 4,6                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1943 juni                            | 15,8        | 1,1                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 14,5        | 0,7                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1944 juni                            | 14,5        | 0,9                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 22,0        | 0,4                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1945 juni                            | 21,0        | 0,4                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 32,5        | 1,1                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1946 juni                            | 27,3        | 12,3                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 15,6        | 3,4                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1947 juni                            | 8,8         | 2,5                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 10,6        | 3,6                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1948 juni                            | 11,7        | 4,6                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 15,2        | 7,6                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1949 juni                            | 16,9        | 7,0                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 12,9        | 6,1                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1950 juni                            | 12,5        | 7,6                        | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 23,5        | 16,8                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1951 juni                            | 45,1        | 12,6                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 43,3        | 24,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1952 juni                            | 91,4        | 70,8                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 59,9        | 43,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1953 juni                            | 62,2        | 46,0                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 97,0        | 73,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1954 juni                            | 119,2       | 101,2                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 178,9       | 124,9                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1955 juni                            | 122,0       | 91,5                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 127,0       | 95,9                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1956 juni                            | 113,2       | 83,3                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 124,2       | 87,7                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1957 juni                            | 165,5       | 129,2                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 127,6       | 81,8                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1958 juni                            | 112,1       | 92,7                       | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 135,9       | 129,4                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1959 juni                            | 220,1       | 209,3                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 197,3       | 181,5                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| 1960 juni                            | 286,6       | 243,8                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |
| – dec.                               | 232,7       | 207,5                      | .                                                      | .                                        | .                          | .                                    | .                                         | .                                                            |

| Fordelt på                                      |                                         |                                                            |                         |                             |                                              |                            |                                     | Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|
| Andels-<br>banken<br>og<br>andels-<br>selskaber | Andels-<br>banken<br>i likvi-<br>dation | Særkonto<br>for aktio-<br>nærernes<br>udbytte-<br>udl.fond | Konsor-<br>tial-<br>lån | Likvi-<br>ditets-<br>fonden | Kredit-<br>og<br>hypotek-<br>for-<br>eninger | Eksport-<br>kredit-<br>lån | Andre<br>konto-<br>kurant-<br>konti |                                      |
| 9                                               | 10                                      | 11                                                         | 12                      | 13                          | 14                                           | 15                         | 16                                  |                                      |
| mill. kr.                                       | mill. kr.                               | mill. kr.                                                  | mill. kr.               | mill. kr.                   | mill. kr.                                    | mill. kr.                  | mill. kr.                           |                                      |
| .                                               | .                                       | .                                                          | 4,1                     | .                           | 2,9                                          | .                          | 25,7                                | Juni 1940                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 2,9                                          | .                          | 11,6                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 0,7                                          | .                          | 10,0                                | Juni 1941                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | 0,1                                          | .                          | 12,6                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 27,8                                | Juni 1942                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 15,6                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 14,7                                | Juni 1943                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 13,8                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 13,6                                | Juni 1944                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 21,6                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 20,6                                | Juni 1945                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 31,4                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 15,0                                | Juni 1946                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 12,2                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 6,3                                 | Juni 1947                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 7,0                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 7,1                                 | Juni 1948                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 7,6                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 9,9                                 | Juni 1949                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 6,8                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 4,9                                 | Juni 1950                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 6,7                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 32,5                                | Juni 1951                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | .                          | 18,8                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | -                          | 20,6                                | Juni 1952                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | -                          | 16,4                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | -                          | 16,2                                | Juni 1953                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | -                          | 23,5                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | -                          | 18,0                                | Juni 1954                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 10,4                       | 43,6                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 9,8                        | 20,7                                | Juni 1955                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 8,6                        | 22,5                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 12,9                       | 17,0                                | Juni 1956                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 19,1                       | 17,4                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 21,1                       | 15,2                                | Juni 1957                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 25,3                       | 20,5                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 10,3                       | 9,1                                 | Juni 1958                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 4,8                        | 1,7                                 | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 2,0                        | 8,8                                 | Juni 1959                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 2,5                        | 13,3                                | Dec. -                               |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 28,0                       | 14,8                                | Juni 1960                            |
| .                                               | .                                       | .                                                          | .                       | .                           | .                                            | 7,5                        | 17,7                                | Dec. -                               |

## Noter til tabel IV

1. Indtil statusopgørelsen 1928 er kontokurantkonti med debetsaldo i *de offentliggjorte balancer* enten medtaget under div. debitorer eller konsolideret (fradraget kontokurantkonti med kreditsaldo).
2. Statsintradeordningen oprettes på baggrund af den bankieraftale, der indgås mellem staten og nationalbanken i 1914, jfr. tabel XIII, 1 og 5. De pengeinstitutter, der optages i intradeordningen, kan få en kortfristet kredit i nationalbanken, idet modtagne indbetalinger af statsskatter og afgifter ikke skal afregnes over for nationalbanken dagligt, men indtil 1937 normalt 1 gang månedligt, herefter 2 gange månedligt, nemlig den 5. og den 20. i måneden. Der er fastsat et maksimum for det enkelte pengeinstituts intradekredit. Den udnyttede kredit skal sikres ved depot og forrentes, men således at belåningsgrænserne ligger højere og rentevilkårene lavere end for almindelige lån på værdipapirer.  
I *de offentliggjorte balancer* er statsintrader bogført under div. debitorer indtil statusopgørelsen 1928, herefter under kontokurant.
3. Bankkomiteen af 9. februar 1908 oprettes af staten, nationalbanken og de 4 private hovedbanker (landmandsbanken, privatbanken, handelsbanken samt diskonto- og revisionsbanken) med henblik på at afbøde virkningerne af bankkrisen ved at lade bankkomiteen overtage garanti for de nødlidende bankers kreditorer. I marts 1908 optager bankkomiteen et lån i England på 1,1 mill. £, der tilbagebetales i foråret 1909. Pr. 1. april 1910 overtages bankkomiteens forpligtelser i henhold til lov af 26. marts 1910 af afviklingskassen af 1910 samtidig med, at garantierne indbetaler 12 mill. kr. (2 mill. kr. hver), der afskrives på gælden til nationalbanken. I foråret 1915 optager afviklingskassen af 1910 et obligationslån på 25 mill. kr., der overtages af de garanterende banker med 5 mill. kr. hver. Lånets provenu afskrives på gælden til nationalbanken og de garanterende banker opsiger garantien for de nødlidende banker under afviklingskassen til udgangen af juli 1915. Afviklingskassen afslutter sin virksomhed i september 1929, jfr. tabel I, 4. Af kassens samlede tab på 17 mill. kr. bar staten 7 mill. kr.  
I *de offentliggjorte balancer* er lån til bankkomiteen/afviklingskassen af 1910 bogført under div. debitorer indtil 1909, herefter opført som balancepost.
4. Landmandsbanken får i dec. 1921 lån på 14,5 mill. kr. mod depot (reserverfondsbeviser i DFDS og aktier i KTAS) og få dage senere endnu et lån på maks. 30 mill. kr. Det sidste lån skulle også have været sikret ved depot (6 mill. \$), men blev ydet som blankokredit. Det første lån på 14,5 mill. kr. afvikles planmæssigt i foråret 1922, mens blankokreditte afskrives som tabt i forbindelse med landmandsbankens rekonstruktion i oktober 1922, jfr. 11. Efter rekonstruktionen yder nationalbanken den rekonstruerede landmandsbank en ny blankokredit, der er garanteret af staten i henhold til lov af 21. september 1922 om statens forhold til landmandsbanken.  
Angående lån mod depot til opkøbssyndikatet i landmandsbankaktier, se tabel IX, 7.  
I *de offentliggjorte balancer* er lånet mod depot og blankokreditterne

til landmandsbanken bogført under div. debitorer.

5. Lån til landmandsbanken på andre separatkonti omfatter lån til selskaber i part med landmandsbanken, herunder navnlig Det østasiatiske Kompagni, samt landmandsbankens garanti for præferenceaktier i diskonto- og revisionsbanken og landmandsbankens andel af diskonto- og revisionsbankens blankokredit, jfr. 7. De fleste af disse lån ydes oprindelig som lån på børspapirer, men overføres til separatkonti som blankokredit-ter.

I *de offentliggjorte balancer* er separatkontiene bogført under div. debitorer.

6. Nationalbanken indskyder 30 mill. kr. som reservefond i landmandsbanken ved dennes rekonstruktion i oktober 1922. Ved nyordningen af landmandsbankens forhold i henhold til lov af 19. april 1928 afskrives nationalbankens andel i landmandsbankens reservefond som tabt, jfr. tabel IX, 3.

I *de offentliggjorte balancer* er nationalbankens andel i landmandsbankens reservefond bogført under div. debitorer.

7. I forbindelse med diskonto- og revisionsbankens rekonstruktion i februar 1922 ydes der denne en blankokredit på 20 mill. kr., hvoraf nationalbanken yder 6 mill. kr. og de 3 private hovedbanker resten.

Angående nationalbankens præferenceaktier i diskonto- og revisionsbanken, se tabel VI, 5. Angående nationalbankens deltagelse i opkøbskonsortiet i diskonto- og revisionsbankaktier, se 12.

I *de offentliggjorte balancer* er nationalbankens andel af blankokredit-

ten bogført under div. debitorer indtil statusopgørelsen 1928, herefter under kontokurant.

8. I forbindelse med diskonto- og revisionsbankens likvidation i henhold til foreløbig lov af 21. juli 1924 yder nationalbanken i november 1924 likvidationskomiteen lån på 43,1 mill. kr. til 60 pct. a conto udbetaling til indskyderne og i efteråret 1927 lån på 14 mill. kr. til yderligere 10 pct. a conto udbetaling. Lånene afvikles planmæssigt uden tab.

I *de offentliggjorte balancer* er lån til likvidationskomiteen bogført under div. debitorer indtil statusopgørelsen 1928, herefter under kontokurant.

9. I forbindelse med planer om rekonstruktion af andelsbanken tegner nationalbanken i januar 1925 en midlertidig ansvarlig indlånskapital på 3 mill. kr. og yder lån på 5 mill. kr. til 3 andelsselskaber, der hæfter solidarisk for tegning af yderligere 5 mill. kr. ansvarlig indlånskapital. Nationalbankens andel i den ansvarlige indlånskapital afskrives som tabt, da andelsbanken træder i likvidation i juni 1925. Lånet til de 3 andelsselskaber afvikles planmæssigt.

I *de offentliggjorte balancer* er nationalbankens andel af den ansvarlige indlånskapital i andelsbanken og lånet til de 3 andelsselskaber bogført under div. debitorer.

10. I forbindelse med andelsbankens likvidation i henhold til lov af 8. august 1925 yder nationalbanken i efteråret 1925 likvidationskomiteen lån på 17 mill. kr. til 60 pct. a conto udbetaling til indskyderne. Lånet afvikles planmæssigt.

I *de offentliggjorte balancer* er lån til likvidationskomiteen bogført under div. debitorer.



11. En særkonto for aktionærernes udbytteudligningsfonds aktiver oprettes i oktober 1921, hvor der til særkontoen overføres 5,8 mill. kr. som provenu af obligationssalg fra den del af obligationsbeholdningen, der betragtes som tilhørende aktionærernes udbytteudligningsfond, jfr. tabel VI, 4. Samtidig med denne ompostering på aktivsiden posteres et tilsvarende beløb på en særkonto i passivsiden, jfr. tabel IX, 4. Fra oktober 1921 til udgangen af juli 1922 realiseres hele den del af obligationsbeholdningen, der betragtes som tilhørende aktionærernes udbytteudligningsfond, og i takt hermed foretages overførsler til særkontiene, således at der på disse indestår 30,4 mill. kr. ved statusopgørelsen 1922. Beløbet betragtes som en ekstraordinær reserve, der i forbindelse med landmandsbankens rekonstruktion i oktober 1922 anvendes til dækning af tab på nationalbankens blankokredit til landmandsbanken, jfr. 4, hvorved såvel særkontoen i aktivsiden som særkontoen i passivsiden udgår.  
I *de offentliggjorte balancer* er særkontoen for aktionærernes udbytteudligningsfond i aktivsiden bogført under div. debitorer.
12. Konsortiallån juni og december 1921 omfatter lån til opkøbskonsortiet i diskonto- og revisionsbankaktier. Consortiet, der tegner sig for 10 mill. kr. og skal holde sammen et år, dannes i slutningen af februar 1921 med deltagelse af nationalbanken, landmandsbanken, privatbanken og handelsbanken, de to førstnævnte hver med 3 mill. kr., de to sidstnævnte hver med 2 mill. kr. Ved konsortiets ophør overtages aktierne af konsortialdeltagerne i forhold til deres andel i konsortiet.  
Konsortiallån ydes herefter i forbindelse med nationalbankens deltagelse (som regel sammen med de private hovedbanker) i konsortier til overtagelse af offentlige lån. Betingelserne for konsortiallånene varierer med de indgåede konsortialoverenskomster.
13. Likviditetsfonden oprettes af nationalbanken i henhold til henstandsloven af 12. juni 1932. Fonden, der bestyres af Kongeriget Danmarks Hypotekbank, kan yde lån til private kreditorer, som er kommet i likviditetsvanskeligheder på grund af den henstand, der ydes deres debitorer. Fondens udlån skal holdes inden for en ramme på 5 mill. kr. og være afviklet inden udgangen af maj 1935.
14. Under henstandslovgivningen ydes der lån til kredit- og hypotekforeninger, som er kommet i likviditetsvanskeligheder på grund af den henstand, der ydes deres debitorer.
15. Angående ydelse af eksportkreditter under 1. verdenskrig, se tabel V, 6. I begyndelsen af 1952 giver nationalbanken generelt tilsagn om genbelåning af statsgaranterede eksportkreditter og udtrykker villighed til eventuelt at finde en form, hvorunder eksportkreditter uden statsgaranti kan genbelånes. Disse tilsagn bliver dog først udnyttet af de private banker, efter at nationalbanken fra juli 1954 ophører med at give nye tilsagn om genbelåning af byggelån, jfr. tabel III, 3 og 4, og samtidig tilsiger yderligere lettelser i adgangen til genbelåning af eksportkreditter. Med genindførelse af en almindelig adgang til belåning af obligationer og aktier den 12. maj 1960 ophører nationalbanken med at give nye tilsagn om genbelåning af eksportkreditter. Angående genbelåning af skibspantebreve, se tabel III, 5.  
Angående den i september 1960 påbegyndte udstedelse af kreditbeviser, se 16 og tabel II, 3.

16. Andre kontokurantkonti omfatter bl.  
a. mellemregninger med filialerne og  
med clearingkontoret, der fører selv-  
stændigt bogholderi indtil foråret  
1947. Stigningen i andre kontoku-  
rantkonti omkring slutningen af 1.  
verdenskrig skyldes i det væsentlig-  
ste stigninger i privates rembours-

konti. Af større kontokurantkonti  
kan nævnes Kongeriget Danmarks  
Hypotekbanks kontokurantkonto,  
hvis saldo svinger hyppigt mellem  
kredit og debet.

December 1960 inkluderer andre  
kontokurantkonti 4,3 mill. kr. for-  
skrivninger for udstedte kreditbevi-  
ser.

Tabel V. Specifikation af valutaaktiver

Tabel V. Specifikation af valutaaktiver

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Valuta-<br>aktiver | Fordelt på                         |                                          |                                                           |                                            |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
|--------------------------------------------|--------------------|------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------|------------------------------|----------------------|--|
|                                            |                    | Korre-<br>spondenter<br>i udlandet | Veksler på<br>udlandet<br>og fr.<br>mønt | Nettoanf.<br>hos Sv.<br>Riksbank<br>Norges B.<br>Reichsb. | Uden-<br>landske<br>statsobli-<br>gationer | Korre-<br>spond. i<br>udl. i<br>danske<br>kroner | Separat-<br>konti for<br>korrsp.<br>i udl. | Spærrede<br>valuta-<br>tilgode-<br>havender | Clearing-<br>konti<br>(ekskl. be-<br>sættelses-<br>magten) | Den tyske<br>besættelsesmagt |                      |  |
|                                            |                    |                                    |                                          |                                                           |                                            |                                                  |                                            |                                             |                                                            | Clearing-<br>konti           | Hauptver-<br>waltung |  |
|                                            | 1                  | 2                                  | 3                                        | 4                                                         | 5                                          | 6                                                | 7                                          | 8                                           | 9                                                          | 10                           | 11                   |  |
|                                            | mill. kr.          | mill. kr.                          | mill. kr.                                | mill. kr.                                                 | mill. kr.                                  | mill. kr.                                        | mill. kr.                                  | mill. kr.                                   | mill. kr.                                                  | mill. kr.                    | mill. kr.            |  |
| 1900 juni                                  | 14,0               | 9,7                                | 0,4                                      |                                                           | 3,9                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 7,8                | 3,4                                | 1,2                                      |                                                           | 3,2                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1901 juni                                  | 18,8               | 11,3                               | 3,3                                      |                                                           | 4,2                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 22,3               | 13,4                               | 3,7                                      |                                                           | 5,2                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1902 juni                                  | 19,1               | 10,3                               | 3,3                                      |                                                           | 5,5                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 18,2               | 8,2                                | 4,1                                      |                                                           | 5,9                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1903 juni                                  | 16,8               | 7,1                                | 3,2                                      |                                                           | 6,5                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 13,4               | 5,7                                | 1,9                                      |                                                           | 5,8                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1904 juni                                  | 12,7               | 5,5                                | 2,0                                      |                                                           | 5,2                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 15,2               | 7,3                                | 1,8                                      |                                                           | 6,1                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1905 juni                                  | 18,8               | 10,8                               | 2,0                                      |                                                           | 6,0                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 14,8               | 6,2                                | 2,2                                      |                                                           | 6,4                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1906 juni                                  | 12,6               | 5,8                                | 0,8                                      |                                                           | 6,0                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 10,0               | 3,2                                | 1,9                                      |                                                           | 4,9                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1907 juni                                  | 11,1               | 4,1                                | 2,0                                      |                                                           | 5,0                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 7,2                | 3,2                                | 3,9                                      |                                                           | 0,1                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1908 juni                                  | 14,4               | 12,7                               | 1,6                                      |                                                           | 0,1                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 13,7               | 9,5                                | 1,9                                      | —                                                         | 2,3                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1909 juni                                  | 17,6               | 11,5                               | 3,8                                      | —                                                         | 2,3                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 19,3               | 10,0                               | 3,8                                      | —                                                         | 5,5                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1910 juni                                  | 20,0               | 10,4                               | 4,1                                      | —                                                         | 5,5                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 24,9               | 12,5                               | 7,0                                      | —                                                         | 5,4                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1911 juni                                  | 36,7               | 19,7                               | 10,7                                     | 0,1                                                       | 6,2                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 30,3               | 13,2                               | 8,5                                      | —                                                         | 8,6                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| 1912 juni                                  | 38,5               | 13,6                               | 9,2                                      | 7,1                                                       | 8,6                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |
| — dec.                                     | 37,8               | 18,2                               | 9,3                                      | 2,0                                                       | 8,3                                        |                                                  |                                            |                                             |                                                            |                              |                      |  |

|           |       |             |      |      |             |   |   |   |
|-----------|-------|-------------|------|------|-------------|---|---|---|
| 1913 juni | 36,9  | 21,2        | 7,4  | -    | 8,3         | . | . | . |
| - dec.    | 32,0  | 12,2        | 11,4 | 0,3  | 8,1         | . | . | . |
| 1914 juni | 36,5  | 20,3        | 7,9  | -    | 8,3         | . | . | . |
| - dec.    | 49,0  | 37,6        | 3,0  | -    | 8,4         | . | . | . |
| 1915 juni | 50,8  | 39,5        | 2,9  | 0,0  | 8,4         | . | . | . |
| - dec.    | 51,6  | 38,8        | 1,4  | -    | 11,4        | . | . | . |
| 1916 juni | 105,2 | <u>64,3</u> | 0,7  | -    | <u>30,5</u> | . | . | . |
| - dec.    | 106,8 | 42,0        | 10,5 | -    | 45,2        | . | . | . |
| 1917 juni | 123,7 | 44,8        | 10,1 | -    | 9,1         | . | . | . |
| - dec.    | 173,4 | 46,0        | 10,0 | -    | 8,6         | . | . | . |
| 1918 juni | 180,7 | 67,0        | 10,3 | -    | 6,3         | . | . | . |
| - dec.    | 185,3 | 90,8        | 9,5  | 29,6 | 4,0         | . | . | . |
| 1919 juni | 153,9 | 49,6        | 5,8  | 31,6 | 4,0         | . | . | . |
| - dec.    | 92,2  | 29,5        | 15,4 | 25,5 | 4,3         | . | . | . |
| 1920 juni | 76,6  | 34,7        | 0,2  | 26,7 | 4,1         | . | . | . |
| - dec.    | 61,3  | 18,9        | 3,6  | 32,1 | 4,1         | . | . | . |
| 1921 juni | 56,8  | 14,8        | 1,7  | 33,1 | 4,0         | . | . | . |
| - dec.    | 49,5  | <u>25,5</u> | 3,4  | 16,6 | <u>4,0</u>  | . | . | . |
| 1922 juni | 34,4  | 25,8        | 3,0  | 1,8  | 3,8         | . | . | . |
| - dec.    | 14,0  | 7,1         | 1,5  | 1,6  | 3,8         | . | . | . |
| 1923 juni | 17,5  | 15,5        | 0,1  | 1,7  | 0,2         | . | . | . |
| - dec.    | 17,6  | 13,9        | 0,6  | 2,9  | 0,2         | . | . | . |
| 1924 juni | 10,7  | 5,0         | 0,1  | 5,4  | 0,2         | . | . | . |
| - dec.    | 49,9  | 43,6        | 0,3  | 5,8  | 0,2         | . | . | . |
| 1925 juni | 73,4  | 66,5        | -    | 6,7  | 0,2         | . | . | . |
| - dec.    | 90,2  | 85,2        | 0,1  | 4,8  | 0,1         | . | . | . |
| 1926 juni | 53,7  | 50,5        | 0,0  | 3,1  | 0,1         | . | . | . |
| - dec.    | 27,2  | 23,5        | 0,1  | 3,6  | 0,0         | . | . | . |
| 1927 juni | 57,8  | 54,1        | 0,0  | 3,7  | 0,0         | . | . | . |
| - dec.    | 96,9  | 92,1        | 1,0  | 3,8  | .           | . | . | . |
| 1928 juni | 98,5  | 97,2        | 0,9  | 0,4  | .           | . | . | . |
| - dec.    | 114,3 | 112,4       | 1,8  | 0,1  | .           | . | . | . |
| 1929 juni | 87,7  | 84,0        | 3,5  | 0,2  | .           | . | . | . |
| - dec.    | 91,0  | 77,7        | 5,1  | 8,2  | .           | . | . | . |

(fortsættes)

Tabel V. Specifikation af valutaaktiver (fortsat)

Tabel V. Specifikation af valutaaktiver (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Valuta-<br>aktiver | Fordelt på |           |                                          |           |                                                           |           |                                            |                                                  |           |           |           |                                                            |                              |           |           |
|--------------------------------------------|--------------------|------------|-----------|------------------------------------------|-----------|-----------------------------------------------------------|-----------|--------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|------------------------------------------------------------|------------------------------|-----------|-----------|
|                                            |                    | 1          | 2         | Veksler på<br>udlandet<br>og fr.<br>mønt | 3         | Nettoanf.<br>hos Sv.<br>Riksbank<br>Norges B.<br>Reichsb. | 4         | Uden-<br>landske<br>statsobli-<br>gationer | Korre-<br>spond. i<br>udl. i<br>danske<br>kroner | 6         | 7         | 8         | Clearing-<br>konti<br>(ekskl. be-<br>sættelses-<br>magten) | Den tyske<br>besættelsesmagt |           |           |
|                                            |                    |            |           |                                          |           |                                                           |           |                                            |                                                  |           |           |           |                                                            | Clearing-<br>konti           | 10        | 11        |
|                                            |                    | mill. kr.  | mill. kr. | mill. kr.                                | mill. kr. | mill. kr.                                                 | mill. kr. | mill. kr.                                  | mill. kr.                                        | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr.                                                  | mill. kr.                    | mill. kr. | mill. kr. |
| 1930 juni                                  |                    | 75,7       | 55,9      | 3,6                                      | 16,2      | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 100,2      | 83,2      | 8,0                                      | 9,0       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1931 juni                                  |                    | 58,1       | 53,7      | 4,2                                      | 0,2       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 35,8       | 33,6      | 1,4                                      | 0,8       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1932 juni                                  |                    | 22,0       | 20,2      | 0,8                                      | 1,0       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 23,4       | 20,7      | 0,8                                      | 1,9       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1933 juni                                  |                    | 37,3       | 33,4      | 1,0                                      | 2,9       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 9,2        | 4,6       | 0,9                                      | 3,7       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1934 juni                                  |                    | 10,6       | 4,7       | 0,9                                      | 5,0       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 13,7       | 3,5       | 1,0                                      | 9,2       | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1935 juni                                  |                    | 15,6       | 2,8       | 2,7                                      | 10,1      | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 16,1       | 2,7       | 2,7                                      | 10,7      | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1936 juni                                  |                    | 29,8       | 27,5      | 2,3                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 14,5       | 13,3      | 1,2                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1937 juni                                  |                    | 7,8        | 7,0       | 0,8                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 73,3       | 72,2      | 1,1                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1938 juni                                  |                    | 90,7       | 89,8      | 0,9                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 159,3      | 113,5     | 0,9                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1939 juni                                  |                    | 123,5      | 100,1     | 0,3                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 33,1       | 7,3       | 0,1                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1940 juni                                  |                    | 231,4      | 14,6      | 0,1                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 868,5      | 17,5      | 0,1                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1941 juni                                  |                    | 1283,0     | 30,9      | 0,2                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 1771,7     | 33,1      | 0,3                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| 1942 juni                                  |                    | 2027,6     | 23,3      | 0,2                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |
| — dec.                                     |                    | 2454,7     | 23,8      | 0,4                                      | —         | .                                                         | .         | .                                          | .                                                | .         | .         | .         | .                                                          | .                            | .         | .         |

|           |        |        |     |   |   |      |       |        |        |
|-----------|--------|--------|-----|---|---|------|-------|--------|--------|
| 1943 juni | 3268,3 | 26,6   | 0,2 | . | . | 16,1 | 85,3  | 1400,6 | 1739,5 |
| - dec.    | 4385,9 | 27,0   | 0,4 | . | . | 23,3 | 73,8  | 1918,6 | 2342,8 |
| 1944 juni | 5802,3 | 28,2   | 0,2 | . | . | 20,1 | 74,9  | 2346,5 | 3332,4 |
| - dec.    | 7117,9 | 28,6   | 0,2 | . | . | 20,1 | 79,6  | 2696,5 | 4292,9 |
| 1945 juni | 7923,9 | 43,3   | 0,2 | . | . | 65,4 | 116,0 | 2877,3 | 4821,7 |
| - dec.    | 283,2  | 93,7   | 0,3 | . | . | 54,4 | 127,7 | .      | .      |
| 1946 juni | 260,4  | 139,7  | 0,4 | . | . | 8,7  | 111,6 | .      | .      |
| - dec.    | 265,7  | 124,1  | 0,7 | . | . | 2,2  | 116,5 | .      | .      |
| 1947 juni | 275,3  | 87,8   | 0,8 | . | . | 77,9 | 34,9  | .      | .      |
| - dec.    | 247,7  | 130,0  | 0,8 | . | . | 77,3 | 28,0  | .      | .      |
| 1948 juni | 244,5  | 105,3  | 0,8 | . | . | 67,7 | 20,3  | .      | .      |
| - dec.    | 274,6  | 178,5  | 1,2 | . | . | 58,6 | 20,3  | .      | .      |
| 1949 juni | 278,1  | 133,0  | 1,8 | . | . | 90,1 | 43,2  | .      | .      |
| - dec.    | 433,8  | 378,7  | 3,3 | . | . | 51,8 | .     | .      | .      |
| 1950 juni | 375,4  | 349,3  | 1,9 | . | . | 24,2 | .     | .      | .      |
| - dec.    | 466,8  | 451,2  | 1,6 | . | . | 14,0 | .     | .      | .      |
| 1951 juni | 415,1  | 405,5  | 2,7 | . | . | 6,9  | .     | .      | .      |
| - dec.    | 610,7  | 600,8  | 3,0 | . | . | 6,9  | .     | .      | .      |
| 1952 juni | 458,3  | 449,3  | 2,1 | . | . | 6,9  | .     | .      | .      |
| - dec.    | 783,0  | 777,1  | 2,4 | . | . | 3,5  | .     | .      | .      |
| 1953 juni | 769,2  | 763,8  | 1,9 | . | . | 3,5  | .     | .      | .      |
| - dec.    | 942,2  | 937,4  | 1,3 | . | . | 3,5  | .     | .      | .      |
| 1954 juni | 958,6  | 957,9  | 0,7 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 777,7  | 777,0  | 0,7 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| 1955 juni | 633,7  | 632,6  | 1,1 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 705,3  | 704,4  | 0,9 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| 1956 juni | 716,1  | 714,7  | 1,4 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 692,5  | 691,5  | 1,0 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| 1957 juni | 773,7  | 772,7  | 1,0 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 975,0  | 973,6  | 1,4 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| 1958 juni | 1062,2 | 1061,2 | 1,0 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 1373,5 | 1372,4 | 1,1 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| 1959 juni | 1547,2 | 1546,7 | 0,5 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 1948,2 | 1947,5 | 0,7 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| 1960 juni | 1524,0 | 1522,9 | 1,1 | . | . | .    | .     | .      | .      |
| - dec.    | 1600,7 | 1599,7 | 1,0 | . | . | .    | .     | .      | .      |

## Noter til tabel V

1. Valutaaktiver omfatter foruden de i de offentliggjorte balancer åbent udviste valutatilgodehavender ikke åbent udviste valutatilgodehavender, der i *de offentliggjorte balancer* har været bogført under andre debetkonti. Angående ændringer i nettovalutastillingen, herunder ændring i stillingen over for IMF og konsolidering af EPU gæld, henvises til tabel XIV.
2. Korrespondenter i udlandet er indtil begyndelsen af 1930'erne i vidt omfang opgjort på nettobasis, jfr. tabel X, 2 og 3. Udenlandske tilgodehavender er optaget til pari eller dagskurs, hvis denne ligger under pari. (Under pariføringen besluttes det at optage £ til 21 kr. og \$ til 4 kr. i statusopgørelsen 1925, men i månedsbalancerne fastholdes princippet om optagelse til pari eller dagskurs). I *de offentliggjorte balancer* er korrespondenter i udlandet under og i de første år efter 2. verdenskrig betegnet som korrespondenter i udlandet i fremmed valuta. Fra og med 1959 er betegnelsen fordringer på udlandet. Korrespondenter i udlandet for fremmed regning (småbeløb) er bogført under div. debitorer indtil 1959, herefter medtaget under fordringer på udlandet.
3. Veksler på udlandet og fremmed mønt er optaget til pari eller dagskurs, hvis denne ligger under pari. I *de offentliggjorte balancer* er veksler på udlandet og fremmed mønt opført som balancepost indtil 1959, herefter medtaget under fordringer på udlandet. I begyndelsen af perioden er fremmede sedler og mønt dog undertiden bogført under div. debitorer og balanceposten betegnet som veksler på udlandet.
4. Ikke rentebærende nettoanfordrings-tilgodehavender hos Sveriges Riksbank og Norges Bank, der i henhold til lov af 12. juli 1907 kan medregnes i metalfonden, optages til pari og vises særskilt, så længe denne lov gælder, men er ellers medtaget under korrespondenter i udlandet. Det samme gælder giroindeståender hos Reichsbank, Berlin, i det omfang disse giroindeståender fra oktrojændringen i 1908 indtil nyordningen af nationalbankens forhold i henhold til lov af 7. april 1936 kan medregnes i metaldækningen.
5. Udenlandske statsobligationer er indtil oktrojændringen i 1908 og omkring slutningen af 1. verdenskrig optaget til kurser, der ligger noget under børskursen, men ellers optaget til børskurs.  
I *de offentliggjorte balancer* er udenlandske statsobligationer bogført under obligationsbeholdningen, der fra og med 1914 spaltes op, således at udenlandske statsobligationer herefter vises som balancepost, indtil nationalbanken ophører med at have udenlandske statsobligationer.
6. Korrespondenter i udlandet i danske kroner under 1. verdenskrig omfatter kreditter ydet i forbindelse med vareleverancer. I foråret 1918 opnås statsgaranti for indtil 15 mill. kr. af de ydede kreditter, der afvikles uden tab.  
De af nationalbanken (de private banker yder ca. dobbelt så store beløb) ydede kreditter går til følgende banker:

|           | Reichs-<br>bank,<br>Berlin | Andre<br>tyske<br>banker | Østrig-<br>ungarske<br>banker | Franske<br>banker | Engelske<br>banker | Holland-<br>ske<br>banker | Tilsam-<br>men |
|-----------|----------------------------|--------------------------|-------------------------------|-------------------|--------------------|---------------------------|----------------|
|           | mill. kr.                  | mill. kr.                | mill. kr.                     | mill. kr.         | mill. kr.          | mill. kr.                 | mill. kr.      |
| 1916 juni | 30,5                       | .                        | .                             | .                 | .                  | .                         | 30,5           |
| — dec.    | 26,4                       | 4,8                      | .                             | 7,5               | 6,5                | .                         | 45,2           |
| 1917 juni | 32,1                       | 6,5                      | 7,1                           | 7,5               | 6,5                | .                         | 59,7           |
| — dec.    | 54,7                       | 16,0                     | 14,3                          | 7,5               | 16,0               | 0,3                       | 108,8          |
| 1918 juni | 44,2                       | 22,4                     | 14,4                          | 7,5               | 6,0                | 2,6                       | 97,1           |
| — dec.    | 7,3                        | 24,9                     | 9,9                           | 7,5               | .                  | 1,8                       | 51,4           |
| 1919 juni | 17,2                       | 21,3                     | 15,2                          | 7,5               | .                  | 1,7                       | 62,9           |
| — dec.    | .                          | 17,1                     | .                             | .                 | .                  | 0,4                       | 17,5           |
| 1920 juni | .                          | 10,5                     | .                             | .                 | .                  | 0,4                       | 10,9           |
| — dec.    | .                          | 2,6                      | .                             | .                 | .                  | .                         | 2,6            |
| 1921 juni | .                          | 3,2                      | .                             | .                 | .                  | .                         | 3,2            |

I *de offentliggjorte balancer* er disse kreditter bogført under div. debitorer.

Korrespondenter i udlandet i danske kroner efter 2. verdenskrig omfatter kronetilgodehavender ifølge betalingsoverenskomster eller lignende betalingsarrangementer. Efter sommeren 1949 indgår disse kronetilgodehavender i korrespondenter i udlandet.

I *de offentliggjorte balancer* er korrespondenter i udlandet i danske kroner i de første år efter 2. verdenskrig opført som balancepost, indtil de fra sommeren 1949 indgår i korrespondenter i udlandet.

7. Separatkonti for korrespondenter i udlandet i slutningen af 1930'erne omfatter tilgodehavender hos udenlandske banker, herunder navnlig Sveriges Riksbank og Federal Reserve Bank. Bl. a. indsættes provenuet af det i slutningen af 1938 optagne 20-årige statslån på 30 mill. sv. kr. på separatkontiene, der betragtes som en guldreserve. Indeståendet på separatkontiene anvendes til betjening af den offentlige udenlandske gæld, jfr. tabel X, 9. Angående hjemkøb af danske obli-

gationer i fremmed valuta til anlæg af en amortisationsreserve, se tabel VI, 3.

I *de offentliggjorte balancer* er separatkonti for korrespondenter i udlandet i slutningen af 1930'erne bogført under kontokurant.

Separatkonti for korrespondenter i udlandet efter 2. verdenskrig omfatter de af USA ydede krigserstatninger til danske skibsredere. Disse beløb indestår i nationalbanken, indtil der disponeres over dem af de danske redere.

I *de offentliggjorte balancer* er de af USA ydede skibserstatninger til danske redere bogført under div. debitorer.

8. Ved 2. verdenskrigs udbrud og Danmarks besættelse indfører udlandet spærring af visse danske tilgodehavender. Beløbene frigives i de første efterkrigsår. Stigningen i ikke frit disponible valutatilgodehavender umiddelbart efter krigsafslutningen hidrører fra vareleverancer til US Army. Indtægten af disse leverancer skal anvendes til betaling for de allieredes leverancer til Danmark, jfr. tabel X, 5.



De 10 mill. kr. i juni 1949 hidrører fra en ikke endeligt afregnet smør-leverance til Belgien for svensk reg-ning.

I *de offentliggjorte balancer* er ikke frit disponible valutatilgodehaven-der bogført under div. debitorer eller under kontokurant. Ved frigivelse af tilgodehavenderne overføres de fri-givne beløb til korrespondenter i ud-landet.

9. Efter besættelsen foregår den stærkt indskrænkede vareomsætning med udlandet ekskl. besættelsesmagten i overvejende grad over clearingkonti. Fra sommeren 1940 garanterer sta-ten nationalbankens udbetalinger over clearingkonti. I de første efter-krigsår afløses clearingaftaler i vidt omfang af andre betalingsarrange-menter. Fra og med 1949 indgår clearingtilgodehavender i korrespon-denter i udlandet.

I *de offentliggjorte balancer* er clearingtilgodehavender (inkl. clea-ringtilgodehavender hos besættelses-magten) fra og med besættelsen til og med 1948 udskilt fra korrespon-denter i udlandet og opført som ba-lancepost.

- 10 og 11. Udbetalinger til besættelses-

magten foregår dels over dansk-tysk clearing, dels over „besættelseskon-toen“, nationalbankens konto for Hauptverwaltung der Reichskredit-kassen, hvor udbetalinger til besæt-telsesmagtens forbrug her i landet bogføres. I den første tid efter be-sættelsen anvender besættelsesmag-ten „Reichskreditkassenscheine“ til betalinger her i landet, og national-banken indløser „R.K.K.Scheine“ til 1 Rm. = 2 kr. Fra slutningen af august 1940 anvender besættelses-magten kun danske betalingsmidler til betalinger her i landet, og de af nationalbanken indløste „R.K.K. Scheine“ debiteres „besættelseskon-toen“ med 193 mill. kr. Udbetalinger over „besættelseskontoen“ omfattes ligesom udbetalinger over clearing-kontoen af den i sommeren 1940 givne statsgaranti. Pr. 31. december 1945 overføres indeståendet på dansk-tysk clearing og på besættel-seskontoen til statens regulerings-konto, jfr. tabel XIII, 2.

I *de offentliggjorte balancer* er clearingtilgodehavender hos besæt-telsesmagten opført under clearing-konti med udlandet og Hauptverwal-tung der Reichskreditkassen under div. debitorer, indtil kontiene over-føres til statens reguleringskonto.

Tabel VI. Spec. af obl. og aktier samt krisefondens obligationer

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Obliga-<br>tioner<br>og<br>aktier | Fordelt på                  |                                  |                                                       |           | Krise-<br>fondens<br>obligations-<br>beholdning |
|-------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------|
|                                           |                                   | Nationalbanken              |                                  | Aktionæ-<br>rernes<br>udbytte-<br>udlig-<br>ningsfond | Aktier    |                                                 |
|                                           |                                   | Krone-<br>obliga-<br>tioner | Danske<br>obl. i frem.<br>valuta |                                                       |           |                                                 |
|                                           | 1                                 | 2                           | 3                                | 4                                                     | 5         | 6                                               |
|                                           | mill. kr.                         | mill. kr.                   | mill. kr.                        | mill. kr.                                             | mill. kr. | mill. kr.                                       |
| 1900 juni                                 | 8,7                               | 8,2                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| — dec.                                    | 7,6                               | 7,1                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| 1901 juni                                 | 7,6                               | 7,1                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| — dec.                                    | 8,2                               | 7,7                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| 1902 juni                                 | 8,5                               | 8,0                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| — dec.                                    | 8,5                               | 8,0                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| 1903 juni                                 | 8,6                               | 8,1                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| — dec.                                    | 6,7                               | 6,2                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| 1904 juni                                 | 5,5                               | 5,0                         | .                                | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| — dec.                                    | 5,6                               | 4,9                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| 1905 juni                                 | 5,6                               | 4,9                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 5,3                               | 4,6                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| 1906 juni                                 | 4,7                               | 4,0                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 2,9                               | 2,2                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| 1907 juni                                 | 2,9                               | 2,2                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 2,3                               | 1,6                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| 1908 juni                                 | 2,2                               | 1,5                         | .                                | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 2,8                               | 1,0                         | .                                | 1,1                                                   | 0,7       | .                                               |
| 1909 juni                                 | 3,0                               | 1,2                         | .                                | 1,1                                                   | 0,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 3,5                               | 1,3                         | .                                | 1,2                                                   | 1,0       | .                                               |
| 1910 juni                                 | 3,5                               | 1,3                         | .                                | 1,2                                                   | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 3,4                               | 1,3                         | .                                | 1,1                                                   | 1,0       | .                                               |
| 1911 juni                                 | 3,4                               | 1,3                         | .                                | 1,1                                                   | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 3,3                               | 1,4                         | .                                | 0,9                                                   | 1,0       | .                                               |
| 1912 juni                                 | 3,2                               | 1,3                         | .                                | 0,9                                                   | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 3,2                               | 1,3                         | .                                | 0,9                                                   | 1,0       | .                                               |
| 1913 juni                                 | 3,2                               | 1,2                         | .                                | 1,0                                                   | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 3,2                               | 1,1                         | .                                | 1,1                                                   | 1,0       | .                                               |
| 1914 juni                                 | 4,6                               | 2,5                         | .                                | 1,1                                                   | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 4,6                               | 2,1                         | .                                | 1,5                                                   | 1,0       | .                                               |
| 1915 juni                                 | 16,2                              | 13,7                        | .                                | 1,5                                                   | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 26,7                              | 24,1                        | .                                | 1,5                                                   | 1,1       | .                                               |
| 1916 juni                                 | 28,6                              | 25,9                        | .                                | 1,6                                                   | 1,1       | .                                               |
| — dec.                                    | 38,7                              | 36,1                        | .                                | 1,7                                                   | 0,9       | .                                               |
| 1917 juni                                 | 34,1                              | 31,6                        | .                                | 1,7                                                   | 0,8       | .                                               |
| — dec.                                    | 34,1                              | 27,4                        | .                                | 5,9                                                   | 0,8       | .                                               |
| 1918 juni                                 | 28,2                              | 21,2                        | .                                | 6,2                                                   | 0,8       | .                                               |
| — dec.                                    | 27,2                              | 15,9                        | .                                | 10,5                                                  | 0,8       | .                                               |
| 1919 juni                                 | 45,4                              | 33,9                        | .                                | 10,7                                                  | 0,8       | .                                               |
| — dec.                                    | 54,6                              | 36,5                        | .                                | 17,3                                                  | 0,8       | .                                               |

Tabel VI. Spec. af obl. og aktier samt krisefondens obligationer

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Obliga-<br>tioner<br>og<br>aktier | Fordelt på                  |                                  |                                                       |           | Krise-<br>fondens<br>obligations-<br>beholdning |
|-------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------|
|                                           |                                   | Nationalbanken              |                                  | Aktionæ-<br>rernes<br>udbytte-<br>udlig-<br>ningsfond | Aktier    |                                                 |
|                                           |                                   | Krone-<br>obliga-<br>tioner | Danske<br>obl. i frem.<br>valuta |                                                       |           |                                                 |
|                                           | 1                                 | 2                           | 3                                | 4                                                     | 5         | 6                                               |
|                                           | mill. kr.                         | mill. kr.                   | mill. kr.                        | mill. kr.                                             | mill. kr. | mill. kr.                                       |
| 1920 juni                                 | 54,5                              | 35,9                        | .                                | 17,8                                                  | 0,8       | .                                               |
| – dec.                                    | 47,9                              | 25,9                        | .                                | 21,2                                                  | 0,8       | .                                               |
| 1921 juni                                 | 47,3                              | 24,7                        | .                                | 21,8                                                  | 0,8       | .                                               |
| – dec.                                    | 36,8                              | 16,6                        | .                                | 18,8                                                  | 1,4       | .                                               |
| 1922 juni                                 | 24,6                              | 9,0                         | .                                | 1,3                                                   | 14,3      | .                                               |
| – dec.                                    | 25,7                              | 9,8                         | .                                | –                                                     | 15,9      | .                                               |
| 1923 juni                                 | 23,0                              | 7,4                         | .                                | –                                                     | 15,6      | .                                               |
| – dec.                                    | 22,7                              | 8,2                         | .                                | –                                                     | 14,5      | .                                               |
| 1924 juni                                 | 23,7                              | 9,2                         | .                                | –                                                     | 14,5      | .                                               |
| – dec.                                    | 12,4                              | 8,5                         | .                                | –                                                     | 3,9       | .                                               |
| 1925 juni                                 | 11,6                              | 7,7                         | .                                | –                                                     | 3,9       | .                                               |
| – dec.                                    | 11,0                              | 7,1                         | .                                | –                                                     | 3,9       | .                                               |
| 1926 juni                                 | 11,0                              | 6,9                         | .                                | –                                                     | 4,1       | .                                               |
| – dec.                                    | 6,5                               | 4,7                         | .                                | –                                                     | 1,8       | .                                               |
| 1927 juni                                 | 7,0                               | 5,0                         | .                                | –                                                     | 2,0       | .                                               |
| – dec.                                    | 7,0                               | 5,3                         | .                                | –                                                     | 1,7       | .                                               |
| 1928 juni                                 | 18,8                              | 17,4                        | .                                | –                                                     | 1,4       | .                                               |
| – dec.                                    | 34,8                              | 24,8                        | .                                | –                                                     | 10,0      | .                                               |
| 1929 juni                                 | 30,3                              | 21,6                        | .                                | –                                                     | 8,7       | .                                               |
| – dec.                                    | 37,6                              | 28,5                        | .                                | –                                                     | 9,1       | .                                               |
| 1930 juni                                 | 50,0                              | 41,1                        | .                                | –                                                     | 8,9       | .                                               |
| – dec.                                    | 50,6                              | 41,7                        | .                                | –                                                     | 8,9       | .                                               |
| 1931 juni                                 | 41,6                              | 33,3                        | .                                | –                                                     | 8,3       | .                                               |
| – dec.                                    | 48,5                              | 39,8                        | .                                | –                                                     | 8,7       | .                                               |
| 1932 juni                                 | 63,9                              | 55,6                        | .                                | –                                                     | 8,3       | .                                               |
| – dec.                                    | 145,4                             | 137,4                       | .                                | –                                                     | 8,0       | .                                               |
| 1933 juni                                 | 106,3                             | 100,5                       | .                                | –                                                     | 5,8       | –                                               |
| – dec.                                    | 119,7                             | 113,7                       | .                                | –                                                     | 6,0       | –                                               |
| 1934 juni                                 | 150,4                             | 147,2                       | .                                | –                                                     | 3,2       | 86,2                                            |
| – dec.                                    | 141,4                             | 140,1                       | .                                | –                                                     | 1,3       | 133,6                                           |
| 1935 juni                                 | 148,3                             | 147,0                       | .                                | –                                                     | 1,3       | 134,6                                           |
| – dec.                                    | 94,0                              | 92,7                        | .                                | –                                                     | 1,3       | 134,3                                           |
| 1936 juni                                 | 70,9                              | 68,5                        | .                                | .                                                     | 2,4       | 133,3                                           |
| – dec.                                    | 49,6                              | 48,3                        | .                                | .                                                     | 1,3       | 132,9                                           |
| 1937 juni                                 | 52,9                              | 51,5                        | .                                | .                                                     | 1,4       | 115,9                                           |
| – dec.                                    | 73,0                              | 69,9                        | 1,7                              | .                                                     | 1,4       | 105,7                                           |
| 1938 juni                                 | 123,0                             | 103,7                       | 18,0*                            | .                                                     | 1,3       | 84,2                                            |
| – dec.                                    | 169,5                             | 129,2                       | 39,0                             | .                                                     | 1,3       | 62,8                                            |
| 1939 juni                                 | 201,1                             | 155,2                       | 44,9*                            | .                                                     | 1,0       | 39,5                                            |
| – dec.                                    | 231,5                             | 176,3                       | 54,5                             | .                                                     | 0,7       | .                                               |

\* Tallene delvis skønnet

Tabel VI. Spec. af obl. og aktier samt krisefondens obligationer

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Obliga-<br>tioner<br>og<br>aktier | Fordelt på                  |                                  |                                                       |           | Krise-<br>fondens<br>obligations-<br>beholdning |
|-------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------|
|                                           |                                   | Nationalbanken              |                                  | Aktionæ-<br>rernes<br>udbytte-<br>udlig-<br>ningsfond | Aktier    |                                                 |
|                                           |                                   | Krone-<br>obliga-<br>tioner | Danske<br>obl. i frem-<br>valuta |                                                       |           |                                                 |
|                                           | 1                                 | 2                           | 3                                | 4                                                     | 5         | 6                                               |
|                                           | mill. kr.                         | mill. kr.                   | mill. kr.                        | mill. kr.                                             | mill. kr. | mill. kr.                                       |
| 1940 juni                                 | 207,2                             | 151,8                       | 54,5                             | .                                                     | 0,9       | .                                               |
| — dec.                                    | 169,5                             | 116,1                       | 52,3                             | .                                                     | 1,1       | .                                               |
| 1941 juni                                 | 179,8                             | 122,6                       | 56,4                             | .                                                     | 0,8       | .                                               |
| — dec.                                    | 141,5                             | 111,9                       | 28,7                             | .                                                     | 0,9       | .                                               |
| 1942 juni                                 | 36,3                              | 5,3                         | 30,1                             | .                                                     | 0,9       | .                                               |
| — dec.                                    | 88,2                              | 57,2                        | 30,2                             | .                                                     | 0,8       | .                                               |
| 1943 juni                                 | 61,8                              | 30,3                        | 30,3                             | .                                                     | 1,2       | .                                               |
| — dec.                                    | 64,0                              | 31,5                        | 31,3                             | .                                                     | 1,2       | .                                               |
| 1944 juni                                 | 67,0                              | 37,9                        | 28,2                             | .                                                     | 0,9       | .                                               |
| — dec.                                    | 95,1                              | 64,1                        | 30,1                             | .                                                     | 0,9       | .                                               |
| 1945 juni                                 | 72,9                              | 41,7                        | 30,2                             | .                                                     | 1,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 88,1                              | 56,9                        | 30,2                             | .                                                     | 1,0       | .                                               |
| 1946 juni                                 | 95,2                              | 68,3                        | 26,2                             | .                                                     | 0,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 112,7                             | 95,5                        | 16,1                             | .                                                     | 1,1       | .                                               |
| 1947 juni                                 | 103,5                             | 95,2                        | 6,8                              | .                                                     | 1,5       | .                                               |
| — dec.                                    | 124,8                             | 117,0                       | 6,1                              | .                                                     | 1,7       | .                                               |
| 1948 juni                                 | 98,5                              | 89,2                        | 7,9                              | .                                                     | 1,4       | .                                               |
| — dec.                                    | 130,3                             | 121,1                       | 7,8                              | .                                                     | 1,4       | .                                               |
| 1949 juni                                 | 100,3                             | 89,3                        | 8,9                              | .                                                     | 2,1       | .                                               |
| — dec.                                    | 112,9                             | 101,8                       | 10,3                             | .                                                     | 0,8       | .                                               |
| 1950 juni                                 | 123,0                             | 115,0                       | 8,1                              | .                                                     | -0,1      | .                                               |
| — dec.                                    | 133,3                             | 125,6                       | 7,8                              | .                                                     | -0,1      | .                                               |
| 1951 juni                                 | 143,1                             | 130,1                       | 13,0                             | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 122,4                             | 98,9                        | 18,7                             | .                                                     | 4,8       | .                                               |
| 1952 juni                                 | 431,9                             | 412,2                       | 19,9                             | .                                                     | -0,2      | .                                               |
| — dec.                                    | 442,3                             | 430,7                       | 11,8                             | .                                                     | -0,2      | .                                               |
| 1953 juni                                 | 454,4                             | 438,3                       | 14,0                             | .                                                     | 2,1       | .                                               |
| — dec.                                    | 481,9                             | 477,1                       | 3,0                              | .                                                     | 1,8       | .                                               |
| 1954 juni                                 | 517,0                             | 511,9                       | 5,1                              | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 492,0                             | 487,8                       | 4,2                              | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| 1955 juni                                 | 475,1                             | 469,2                       | 5,9                              | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 538,8                             | 533,9                       | 4,9                              | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| 1956 juni                                 | 490,0                             | 484,5                       | 5,5                              | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| — dec.                                    | 498,3                             | 481,9                       | 15,9                             | .                                                     | 0,5       | .                                               |
| 1957 juni                                 | 492,1                             | 474,3                       | 17,5                             | .                                                     | 0,3       | .                                               |
| — dec.                                    | 490,8                             | 463,6                       | 26,4                             | .                                                     | 0,8       | .                                               |
| 1958 juni                                 | 334,9                             | 308,7                       | 23,5                             | .                                                     | 2,7       | .                                               |
| — dec.                                    | 524,9                             | 496,3                       | 21,8                             | .                                                     | 6,8       | .                                               |
| 1959 juni                                 | 599,5                             | 557,7                       | 37,0                             | .                                                     | 4,8       | .                                               |
| — dec.                                    | 482,0                             | 445,6                       | 36,4                             | .                                                     | 0,0       | .                                               |
| 1960 juni                                 | 450,0                             | 412,3                       | 37,5                             | .                                                     | 0,2       | .                                               |
| — dec.                                    | 488,7                             | 447,2                       | 38,5                             | .                                                     | 3,0       | .                                               |

## Noter til tabel VI

1. Obligationer omfatter foruden den i de offentliggjorte balancer under obligationer opførte beholdning til lige danske obligationer i fremmed valuta, der i de offentliggjorte balancer har været bogført under kontokurant, jfr. 3. Angående udenlandske statsobligationer, se tabel V, 5. I *de offentliggjorte balancer* inkluderer obligationer udenlandske statsobligationer til og med 1914, herefter er beholdningen af danske obligationer til og med statusopgørelsen 1927 spaltet op på danske statsobligationer og andre danske obligationer. Aktier er til og med statusopgørelsen 1927 bogført under div. debitorer, herefter under obligationer og aktier.

2, 3 og 4. Obligationsbeholdningen er indtil oktrojændringen i 1908 optaget til kurser, der ligger noget under børskursen, herefter optaget til børskurs.

Efter oprettelsen af aktionærernes udbytteudligningsfond ved oktrojændringen i 1908, jfr. tabel XII, 5, betragtes en til udbytteudligningsfonden svarende del af obligationsbeholdningen som tilhørende udbytteudligningsfonden. Indtil slutningen af 1. verdenskrig udloddes det årlige nettooverskud straks til aktionærerne, men i de følgende år udloddes kun en del af nettooverskuddet, mens resten henlægges til udbytteudligningsfonden, hvis andel af obligationsbeholdningen stiger tilsvarende. I løbet af perioden fra oktober 1921 indtil statusopgørelsen 1922 realiseres udbytteudligningsfondens andel af obligationsbeholdningen, og provenuet af obligationssalgene indgår på særkonti, jfr. tabel IV, 11 og tabel IX, 4, hvis indestående afskrives som tab på landmandsbanken

ved dennes rekonstruktion i henhold til lov af 21. september 1922. Efter at udbytteudligningsfondens andel af obligationsbeholdningen er realiseret, har udbytteudligningsfonden ikke speciel sikkerhed i bestemte aktiver.

I slutningen af 1930'erne hjemkøber nationalbanken danske obligationer lydende på fremmed valuta for at støtte kurserne på de udenlandske børser og for at anlægge en amortisationsreserve (angående anlæg af en guldreserve, se tabel V, 7). En del af denne amortisationsreserve anvendes i slutningen af 1941, hvor staten overtager for 25 mill. kr. dollarobligationer, og resten anvendes i de første efterkrigsår. Herefter køber nationalbanken danske obligationer i fremmed valuta med henblik på løbende betjening af udenlandsk obligationsgæld.

I *de offentliggjorte balancer* bogføres ca. halvdelen af de i slutningen af 1930'erne hjemkøbte danske obligationer lydende på fremmed valuta under kontokurant; beløbene overføres fra slutningen af 1940 til slutningen af 1941 til obligationer og aktier.

Stigningen i obligationsbeholdningen i 1. halvdel af 1952 skyldes hovedsagelig nationalbankens køb af løbende S-låns emissioner. I juni 1959 overtager nationalbanken med henblik på videresalg statsobligationer til en kursværdi af ca. 140 mill. kr. Angående nationalbankens overtagelse af krisefondens obligationsbeholdning, se 6.

Angående kurssikringskonti, se tabel XII, 8 og 9.

5. Aktiebeholdningen er relativt ubetydelig bortset fra begyndelsen af 1920'erne, slutningen af 1920'erne

og begyndelsen af 1930'erne, hvor nationalbanken overtager bankaktier som led i bankrekonstruktioner. Indtil begyndelsen af 1920'erne er de få aktieposter optaget til pari. De bankaktier, der overtages som led i bankrekonstruktioner, optages til kurser, der ligger betydeligt under pari, men må ofte afskrives som værdiløse.

De i forbindelse med diskonto- og revisionsbankens rekonstruktion i februar 1922 overtagne aktier til et samlet pålydende af 10,7 mill. kr. optages til 6,4 mill. kr., men afskrives som tabt ved statusopgørelsen 1924. De i forbindelse med landmandsbankens rekonstruktion i henhold til lov af 21. september 1922 overtagne præferenceaktier til et pålydende af 5 mill. kr. optages til 2,5 mill. kr., men afskrives som tabt ved statusopgørelsen 1926. De for opkøbssyndikatet i landmandsbankaktier belånte aktier, jfr. tabel III, 2 og tabel IX, 7, der har et pålydende af 30 mill. kr., optages ved overtagelsen til 3 mill. kr., men nedskrives ved statusopgørelsen 1923 til 1,8 mill. kr. og afskrives som tabt ved statusopgørelsen i 1924. De i forbindelse med privatbankens rekonstruktion i oktober 1928 overtagne aktier til et pålydende af 8 mill. kr. samt

2 mill. kr. ansvarlig indskudskapital afhændes uden tab.

Efter 2. verdenskrig er aktiebeholdningen optaget til så lave kurser (aktieposter er ofte nedskrevet til 1 kr.), at afhændelse af aktier bogføringsmæssigt kan fremtræde som en negativ beholdning.

6. Den i henhold til lov af 1. maj 1933 oprettede krisefond, jfr. tabel VII, 5 kan opkøbe obligationer som led i en rentesænkningsspolitik. Krisefonden begynder at købe obligationer i januar 1934 og fortsætter med opkøb til august 1934, hvor obligationsbeholdningen når op på små 140 mill. kr. Efter mindre salg i slutningen af 1934 holdes obligationsbeholdningen stort set konstant (krisefondens virksomhed ophører formelt med udgangen af april 1936) indtil januar 1937, hvor nationalbanken overtager obligationer til en kursværdi af godt 13 mill. kr. I december 1937 overtager nationalbanken obligationer til en kursværdi af 10 mill. kr. Herefter overtager nationalbanken jævnlige obligationer fra krisefonden i likvidation, og pr. 8. september 1939 overtages samtlige aktiver og passiver i krisefonden i likvidation.

Tabel VII. Specifikation af andre statskonti, aktivsiden

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Andre<br>statskonti | Fordelt på                             |                                                  |                                                        |                             |                             |                   |                                |                                                           |                                                     |  |
|-------------------------------------------|---------------------|----------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-------------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--|
|                                           |                     | Lån<br>til bered-<br>skabskøb<br>m. v. | Lån på<br>præf.-<br>aktier<br>i land-<br>mandsb. | Kurstab på<br>skilleømt<br>returøret<br>fra<br>Sverige | Lån til<br>krise-<br>fonden | Skat-<br>kammer-<br>beviser | Emis-<br>sionslån | Besat-<br>telsens<br>afvikling | Kontant<br>indbetaling<br>af kvoter<br>til IMF<br>og IBRD | Garanti<br>for<br>betalings-<br>overens-<br>komster |  |
|                                           | 1                   | 2                                      | 3                                                | 4                                                      | 5                           | 6                           | 7                 | 8                              | 9                                                         | 10                                                  |  |
|                                           | mill. kr.           | mill. kr.                              | mill. kr.                                        | mill. kr.                                              | mill. kr.                   | mill. kr.                   | mill. kr.         | mill. kr.                      | mill. kr.                                                 | mill. kr.                                           |  |
| 1900 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1901 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1902 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1903 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1904 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1905 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1906 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1907 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1908 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1909 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1910 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1911 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| 1912 juni                                 | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                                | .                                                      | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |  |

[illegible]



Tabel VII. Specifikation af andre statskonti, aktivsiden (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Andre<br>statskonti | Fordelt på                             |                                                 |                                                         |                             |                             |                   |                                |                                                           |                                                     |
|-------------------------------------------|---------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-------------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
|                                           |                     | Lån<br>til bered-<br>skabskøb<br>m. v. | Lån på<br>præf-<br>aktier<br>i land-<br>mandsb. | Kurstab på<br>skilleløb<br>returneret<br>fra<br>Sverige | Lån til<br>krise-<br>fonden | Skat-<br>kammer-<br>beviser | Emis-<br>sionslån | Beset-<br>telsens<br>afvikling | Kontant<br>indbetaling<br>af kvoter<br>til IMF<br>og IBRD | Garanti<br>for<br>betalings-<br>overens-<br>komster |
|                                           |                     | 2                                      | 3                                               | 4                                                       | 5                           | 6                           | 7                 | 8                              | 9                                                         | 10                                                  |
|                                           | 1                   | mill. kr.                              | mill. kr.                                       | mill. kr.                                               | mill. kr.                   | mill. kr.                   | mill. kr.         | mill. kr.                      | mill. kr.                                                 | mill. kr.                                           |
| 1930 juni                                 | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1931 juni                                 | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1932 juni                                 | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 19,1                | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | 18,0                        | 1,1               | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1933 juni                                 | 33,8                | .                                      | .                                               | .                                                       | 1,5                         | 32,3                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 45,6                | .                                      | .                                               | .                                                       | 14,1                        | 31,5                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1934 juni                                 | 166,9               | .                                      | .                                               | .                                                       | 100,3                       | 36,6                        | 30,0              | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 181,0               | .                                      | .                                               | .                                                       | 145,4                       | 35,6                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1935 juni                                 | 176,2               | .                                      | .                                               | .                                                       | 141,2                       | 35,0                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 178,0               | .                                      | .                                               | .                                                       | 138,0                       | 40,0                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1936 juni                                 | 153,2               | .                                      | .                                               | .                                                       | 134,7                       | 18,5                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 149,7               | .                                      | .                                               | .                                                       | 130,7                       | 19,0                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1937 juni                                 | 134,1               | .                                      | .                                               | .                                                       | 116,1                       | 18,0                        | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 112,1               | .                                      | .                                               | .                                                       | 103,1                       | 9,0                         | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1938 juni                                 | 82,0                | .                                      | .                                               | .                                                       | 82,0                        | —                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 58,8                | .                                      | .                                               | .                                                       | 58,8                        | —                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1939 juni                                 | 73,5                | .                                      | .                                               | .                                                       | 38,5                        | 30,0                        | 5,0               | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | 132,0               | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | 105,0                       | 27,0              | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1940 juni                                 | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1941 juni                                 | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| 1942 juni                                 | .                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |
| — dec.                                    | —                   | .                                      | .                                               | .                                                       | .                           | .                           | .                 | .                              | .                                                         | .                                                   |

[illegible]

## Noter til tabel VII

1. Andre statskonti i aktivsiden er en samlekonto for statskonti, der i *de offentliggjorte balancer* har været bogført under andre debetkonti eller konsolideret (fradraget kreditkonti).
2. Under og efter 1. verdenskrig låner staten betydelige beløb til beredskabskøb (korn, kul, salpeter, uld o.s.v.). Efter krigsafslutningen låner staten tillige store beløb til arbejdsløshedsfonden.  
I *de offentliggjorte balancer* er disse lån til staten i vidt omfang konsolideret, idet kun nettomellemværen- det med staten indgår i balancen, jfr. tabel XI, 3.  
Ved lov af 9. juni 1948 bemyndiges finansministeriet til at udstede statsforskrivninger til dækning af statens udgifter ved oprettelse af beredskabslagre (medicinal- og hospitalsudstyr til forsvaret). Køb til beredskabslagrene finansieres af nationalbanken, der som vederlag modtager de i henhold til lov af 9. juni 1948 udstedte statsforskrivninger, der nedskrives ved salg fra beredskabslagrene. Restbeløbet overføres pr. 31. oktober 1957 til finansministeriets løbende konto.  
I *de offentliggjorte balancer* er statsforskrivninger udstedt i henhold til lov af 9. juni 1948 opført som balancepost, indtil restsaldoen pr. 31. oktober 1957 overføres til finansministeriets løbende konto.
3. I henhold til lov af 21. september 1922 om statens forhold til landmandsbanken overtager staten 40 mill. kr. præferenceaktier i landmandsbanken. Nationalbanken belåner statens præferenceaktier til pari. I *de offentliggjorte balancer* er sta- tens lån på præferenceaktier i landmandsbanken bogført under div. debitorer.
4. Nationalbankens udveksling af skandinavisk konventionsmønt til pari, jfr. tabel X, 6, sker for finansministeriets regning. Indtil begyndelsen af 1925 debiteres det ved udvekslingen opståede kurstab finansministeriets løbende konto, men overføres i henhold til overenskomst mellem staten og nationalbanken af 9. januar 1925 til en særkonto. Ifølge denne overenskomst skal nemlig den del af nationalbankens nettooverskud i bankårene 1924/25 og 1925/26, der ikke medgår til dækning af tab på de i henhold til lov om valutaforanstaltninger af 20. december 1924 optagne valutakreditter og tab på den i henhold til lov af 16. november 1923 oprettede kursegaliseringsskud, jfr. tabel IX, 8, reserveres til dækning af statens tab på konventionsskilleløb returneret fra Sverige. I henhold til overenskomst mellem staten og nationalbanken af 22. december 1925 udvides disse bestemmelser til også at omfatte nettooverskuddet for bankårene 1926/27 og 1927/28. Efter at kronen er ført i pari, afvikles særkontoen i foråret 1928 uden tab for staten.  
I *de offentliggjorte balancer* er finansministeriets særkonto for kurstab på skilleløb returneret fra Sverige bogført under div. debitorer.
5. Den i henhold til lov af 1. maj 1933 oprettede krisefond finansieres ved, at staten udsteder skatkammerbeviser til krisefonden, som kan belåne skatkammerbeviserne til pari i nationalbanken. Krisefonden kan dels

yde lån og stille garanti (lån ydes til kredit- og hypotekforeninger, hvis debitorer er kommet i restance på grund af henstandslovgivningen, til erhvervsdrivende, som er kommet i likviditetsvanskeligheder på grund af henstands- og moratorie-lovgivningen, til banker og sparekasser i form af indskud samt til bygherrer i form af byggelån mod 1. prioritet, og der kan ydes en vis garanti for bankers og sparekassers udlån til erhvervslivet), dels købe realkreditobligationer som led i en rentesænkningsspolitik, jfr. tabel VI, 6. Krisefonden træder i funktion i juni 1933, hvor der sættes en foreløbig beløbsramme på 100 mill. kr. for nationalbankens udlån til fonden. Fondens udlånsvirksomhed bliver af begrænset omfang og når maksimum lige efter nytår 1934.

Obligationskøbene starter i januar 1934. Beløbsrammen for krisefondens lån til obligationskøb udvides i marts 1934 til 120 mill. kr. og i maj 1934 til 140 mill. kr. Nationalbanken deltager med 25 pct. i krisefondens kursrisiko inden for 120 mill. kr. Krisefonden hører op med at købe obligationer i august 1934 (angående afvikling af obligationsbeholdningen, se tabel VI, 6).

Formelt ophører krisefondens virksomhed dog først med udgangen af april 1936, hvor fonden træder i likvidation. Pr. 8. september 1939 overtager nationalbanken samtlige aktiver og passiver i krisefonden i likvidation, hvis regnskab afsluttes uden tab, idet der kan overføres en reserve på 0,2 mill. kr.

Nationalbanken skal ikke have fortjeneste på lån til krisefonden. Indtil nyordningen af nationalbankens forhold i henhold til lov af 7. april 1936 beregnes renten af krisefondens lån i nationalbanken således, at den udligner den stigning i afgiften til staten for overskridelse af dæknings-

reglerne, som lånet til krisefonden ellers ville have medført. Herefter forrentes krisefondens lån med diskonto, men således at nationalbanken yder krisefonden i likvidation en rentegodtgørelse på 2 mill. kr. i finansåret 1936/37 og 1 mill. kr. i finansåret 1937/38. Yderligere overføres 1 mill. kr. til krisefonden i likvidation ved nationalbankens overtagelse af dennes aktiver og passiver pr. 8. september 1939, jfr. tabel IX, 3.

I *de offentliggjorte balancer* er nationalbankens lån til krisefonden opført som balancepost.

6. Med den permanente bemyndigelse for finansministeren til udstedelse af skattekammerbeviser i henhold til lov af 23. december 1932 finder nationalbanken, at der skabes baggrund for, at overtræk på finansministeriets løbende konto kan nedbringes gennem nationalbankens køb af skattekammerbeviser.

Angående udstedelse af skattekammerbeviser, se tabel XIII, 11.

I *de offentliggjorte balancer* er nationalbankens beholdning af skattekammerbeviser bogført under kon-tokurant.

7. Ved emission af statslån gennem et bankkonsortium overtager finansministeriet undertiden selv en del af lånet med aftale om, at nationalbanken (eventuelt sammen med øvrige konsortialdeltagere) helt eller delvis belåner den af finansministeriet overtagne del af lånet til pari. I aftalen indgår bestemmelser om, under hvilke betingelser den af finansministeriet overtagne del af lånet må og/eller skal videresælges.

De i juni og december 1947 under emissionslån opførte beløb hidrører fra afdragsrestancer på den danske

statsgæld til Sverige. Disse afdragsrestancer betales af nationalbanken for finansministeriets regning og afvikles ved, at staten i juni 1947 optager et 4 pct. 20-årigt lån i Sverige på 20 mill. sv. kr.

I *de offentliggjorte balancer* er emissionslån bogført under div. debitorer eller under kontokurant.

8. Nationalbanken foretager for finansministeriets regning udbetalinger i forbindelse med besættelsens afvikling (udbetalinger til de allieredes militærmissioner i Danmark m. v.). Disse udbetalinger overføres i flere tempi til statens reguleringskonto, jfr. tabel XIII, 2.

I *de offentliggjorte balancer* er udbetalingerne i forbindelse med besættelsens afvikling bogført under div. debitorer, indtil beløbene overføres til statens reguleringskonto.

9. Ved lov af 15. november 1946 bemyndiges finansministeriet til at udstede statsforskrivninger for kvoteindbetalinger til IMF og IBRD. En del af kvoterne skal indbetales kontant, mens resten kan indbetales i form af statsforskrivninger, jfr. tabel XIV, 3 og 4. De af nationalbanken foretagne kontante kvoteindbetalinger sker for finansministeriets regning (april 1946 6.800 \$ til IMF og 6.800 \$ til IBRD, august 1946 4,9 mill. kr. i dollars til IBRD, november 1946 0,6 mill. kr. på IBRDs krontkonto i nationalbanken, februar 1947 26,5 mill. kr. i guld til IMF og 32,6 mill. kr. på IMF's krontkonti i nationalbanken).

De af finansministeriet i henhold til lov af 15. november 1946 til nationalbanken udstedte statsforskrivninger for kontante indbetalinger af kvoteandele til IMF og IBRD indfries for størstedelens vedkommende

i marts 1950, samtidig med at staten overtager 60 mill. kr. af IMF's krontilgodehavende i nationalbanken. I juni 1951 indbetales restbeløbet af den del af Danmarks kvote i IBRD, der skal indbetales kontant, og senere på året omlægges en mindre del af IBRDs danske statsforskrivninger til indeståender i nationalbanken. I juli 1952 indfrier finansministeriet nationalbankens beholdning af statsforskrivninger i henhold til lov af 15. november 1946.

I *de offentliggjorte balancer* er de af nationalbanken for finansministeriets regning foretagne kontante indbetalinger af kvoteandele i IMF og IBRD bogført under div. debitorer, indtil beløbet pr. 31. januar 1948 overføres til en nyoprettet balancepost.

10. De af nationalbanken administrerede betalingsoverenskomster er garanteret af staten. I forbindelse med devalueringen den 18. september 1949 opstår der et kurstab på betalingsoverenskomster, der pr. 31. december 1949 beregnes til 75,5 mill. kr.

Hertil kommer kurstab på kronteindbetalinger i henhold til marshallhjælp ydet som gave. Disse overførsler skal ifølge aftale mellem USA og Danmark efter devalueringen afregnes til 6,92 kr. pr. \$. Før devalueringen har en del danske importører imidlertid frigjort sig for kursrisiko ved at foretage forudgående indbetalinger på grundlag af importbevillinger. Forskellen mellem indbetalingskursen på 4,81 og afregningskursen på 6,92 beregnes pr. 31. december 1949 at give staten et kurstab på 15,1 mill. kr.

Pr. 31. marts 1950 foretages den endelige opgørelse over kurstabene. Kurstabet på betalingsoverenskomster bliver med modregning af tid-

ligere års kursgevinst 66,8 mill. kr. Kurstabet på marshalløverbørsler bliver 28,5 mill. kr. Staten skal afdrage disse kurstab over 5 år.  
I de offentliggjorte balancer bog-

føres statens kurstab på betalingsoverenskomster og marshalløverbørsler midlertidigt under div. debitorer. Pr. 31. marts 1950 overføres beløbet til en nyoprettet balancepost.

Tabel VIII. Specifikation af folio

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Folio | Fordelt på |                             |                      |             |                             |                      |                                           |                            |                                          |                            |                                     |           |
|-------------------------------------------|-------|------------|-----------------------------|----------------------|-------------|-----------------------------|----------------------|-------------------------------------------|----------------------------|------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|-----------|
|                                           |       | Banker     |                             |                      | Sparekasser |                             |                      | Den<br>midl.<br>kom.<br>lånec.<br>af 1914 | Clea-<br>ring-<br>kontoret | Krigs-<br>forsik-<br>ringsse-<br>lskaber | Kredit-<br>for-<br>eninger | Andre<br>folio-<br>inde-<br>stående |           |
|                                           |       | Folio      | Kasse-<br>reserve-<br>konti | Opsigelses-<br>konti | Folio       | Kasse-<br>reserve-<br>konti | Opsigelses-<br>konti |                                           |                            |                                          |                            |                                     |           |
|                                           |       |            |                             |                      |             |                             |                      |                                           |                            |                                          |                            |                                     | 2         |
|                                           | 1     | mill. kr.  | mill. kr.                   | mill. kr.            | mill. kr.   | mill. kr.                   | mill. kr.            | mill. kr.                                 | mill. kr.                  | mill. kr.                                | mill. kr.                  | mill. kr.                           | mill. kr. |
| 1900 juni                                 | 4,6   | 3,8        | .                           | .                    | 0,1         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,7                                 |           |
| - dec.                                    | 4,4   | 3,5        | .                           | .                    | 0,1         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,8                                 |           |
| 1901 juni                                 | 3,4   | 2,8        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,6                                 |           |
| - dec.                                    | 7,2   | 6,5        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,7                                 |           |
| 1902 juni                                 | 4,8   | 3,7        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,1                                 |           |
| - dec.                                    | 5,4   | 4,2        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,2                                 |           |
| 1903 juni                                 | 5,0   | 3,3        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,7                                 |           |
| - dec.                                    | 6,2   | 5,2        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,0                                 |           |
| 1904 juni                                 | 3,0   | 2,1        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,9                                 |           |
| - dec.                                    | 7,2   | 6,2        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,0                                 |           |
| 1905 juni                                 | 4,4   | 3,7        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,7                                 |           |
| - dec.                                    | 4,6   | 3,7        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,9                                 |           |
| 1906 juni                                 | 2,6   | 1,6        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,0                                 |           |
| - dec.                                    | 5,2   | 4,3        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,9                                 |           |
| 1907 juni                                 | 2,5   | 1,8        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,7                                 |           |
| - dec.                                    | 5,5   | 4,7        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,8                                 |           |
| 1908 juni                                 | 4,5   | 3,7        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,8                                 |           |
| - dec.                                    | 10,7  | 4,7        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 6,0                                 |           |
| 1909 juni                                 | 8,0   | 5,3        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 2,7                                 |           |
| - dec.                                    | 5,1   | 3,6        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,5                                 |           |
| 1910 juni                                 | 3,9   | 2,2        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,7                                 |           |
| - dec.                                    | 11,9  | 10,5       | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,4                                 |           |
| 1911 juni                                 | 7,1   | 6,0        | .                           | .                    | 0,1         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,0                                 |           |
| - dec.                                    | 8,4   | 7,4        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,0                                 |           |
| 1912 juni                                 | 3,5   | 2,6        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 0,9                                 |           |
| - dec.                                    | 9,1   | 7,6        | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                          | .                                        | .                          | 1,5                                 |           |

[illegible]



Tabel VIII. Specifikation af folio (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Folio | Fordelt på |                             |                      |             |                             |                      |                                           |                                          |                            |                                     |           |           |
|-------------------------------------------|-------|------------|-----------------------------|----------------------|-------------|-----------------------------|----------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|-----------|-----------|
|                                           |       | Banker     |                             |                      | Sparekasser |                             |                      | Den<br>midl.<br>kom.<br>lånek.<br>af 1914 | Krigs-<br>forsik-<br>ringsfel-<br>skaber | Kredit-<br>for-<br>eninger | Andre<br>folio-<br>inde-<br>stående |           |           |
|                                           |       | Folio      | Kasse-<br>reserve-<br>konti | Opsigelses-<br>konti | Folio       | Kasse-<br>reserve-<br>konti | Opsigelses-<br>konti |                                           |                                          |                            |                                     |           |           |
|                                           |       |            |                             |                      |             |                             |                      |                                           |                                          |                            |                                     | 2         | 3         |
|                                           | 1     | mill. kr.  | mill. kr.                   | mill. kr.            | mill. kr.   | mill. kr.                   | mill. kr.            | mill. kr.                                 | mill. kr.                                | mill. kr.                  | mill. kr.                           | mill. kr. | mill. kr. |
| 1930 juni                                 |       | 35,1       |                             |                      |             |                             |                      |                                           |                                          |                            |                                     |           |           |
| - dec.                                    |       | 23,8       | .                           | .                    | 0,1         | .                           | .                    | .                                         | .                                        | .                          | .                                   | .         | 11,2      |
|                                           |       | 64,0       | .                           | .                    | 0,0         | .                           | .                    | .                                         | .                                        | .                          | .                                   | .         | 6,7       |
| 1931 juni                                 |       | 34,4       | .                           | .                    | 0,2         | .                           | .                    | .                                         | .                                        | .                          | .                                   | .         | 8,2       |
| - dec.                                    |       | 59,7       | .                           | .                    | 46,4        | .                           | .                    | .                                         | .                                        | .                          | .                                   | .         | 10,2      |
|                                           |       |            |                             |                      | 3,1         | .                           | .                    | .                                         | .                                        | .                          | .                                   | .         |           |
| 1932 juni                                 |       | 70,4       | .                           | .                    | 58,0        | .                           | .                    | .                                         | 0,2                                      | .                          | .                                   | .         | 9,1       |
| - dec.                                    |       | 125,6      | .                           | .                    | 111,3       | .                           | .                    | .                                         | 0,8                                      | .                          | .                                   | .         | 12,4      |
|                                           |       |            |                             |                      | 1,1         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1933 juni                                 |       | 89,5       | .                           | .                    | 80,0        | .                           | .                    | .                                         | 0,6                                      | .                          | .                                   | .         | 8,1       |
| - dec.                                    |       | 71,1       | .                           | .                    | 60,3        | .                           | .                    | .                                         | 0,8                                      | .                          | .                                   | .         | 9,6       |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,4         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1934 juni                                 |       | 116,1      | .                           | .                    | 88,8        | .                           | .                    | .                                         | 2,4                                      | .                          | .                                   | .         | 24,6      |
| - dec.                                    |       | 110,2      | .                           | .                    | 96,6        | .                           | .                    | .                                         | 1,6                                      | .                          | .                                   | .         | 11,7      |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,3         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1935 juni                                 |       | 99,3       | .                           | .                    | 91,3        | .                           | .                    | .                                         | 1,2                                      | .                          | .                                   | .         | 6,6       |
| - dec.                                    |       | 87,4       | .                           | .                    | 76,1        | .                           | .                    | .                                         | 2,5                                      | .                          | .                                   | .         | 8,6       |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,2         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1936 juni                                 |       | 73,3       | .                           | .                    | 65,4        | .                           | .                    | .                                         | 0,8                                      | .                          | .                                   | .         | 6,7       |
| - dec.                                    |       | 64,9       | .                           | .                    | 55,3        | .                           | .                    | .                                         | 1,1                                      | .                          | .                                   | .         | 8,2       |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,3         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1937 juni                                 |       | 59,3       | .                           | .                    | 51,8        | .                           | .                    | .                                         | 1,2                                      | .                          | .                                   | .         | 6,1       |
| - dec.                                    |       | 94,0       | .                           | .                    | 84,6        | .                           | .                    | .                                         | 2,1                                      | .                          | .                                   | .         | 7,1       |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,2         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1938 juni                                 |       | 76,6       | .                           | .                    | 70,2        | .                           | .                    | .                                         | 1,3                                      | .                          | .                                   | .         | 4,9       |
| - dec.                                    |       | 122,6      | .                           | .                    | 114,7       | .                           | .                    | .                                         | 2,0                                      | .                          | .                                   | .         | 5,8       |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,1         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1939 juni                                 |       | 125,6      | .                           | .                    | 117,2       | .                           | .                    | .                                         | 2,3                                      | .                          | .                                   | .         | 5,8       |
| - dec.                                    |       | 113,7      | .                           | .                    | 101,7       | .                           | .                    | .                                         | 4,5                                      | .                          | .                                   | .         | 7,3       |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,2         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1940 juni                                 |       | 122,7      | .                           | .                    | 104,3       | .                           | .                    | .                                         | 3,1                                      | .                          | .                                   | .         | 15,2      |
| - dec.                                    |       | 315,4      | .                           | .                    | 285,0       | .                           | .                    | .                                         | 2,1                                      | .                          | .                                   | .         | 27,4      |
|                                           |       |            |                             |                      | 0,9         | .                           | .                    | .                                         |                                          | .                          | .                                   | .         |           |
| 1941 juni                                 |       | 651,3      | .                           | .                    | 591,4       | .                           | .                    | .                                         | 14,3                                     | .                          | .                                   | .         | 44,9      |
| - dec.                                    |       | 824,8      | .                           | .                    | 730,4       | .                           | .                    | .                                         | 7,8                                      | 10,5                       | .                                   | .         | 74,7      |
|                                           |       |            |                             |                      | 1,4         | .                           | .                    | .                                         |                                          |                            | .                                   | .         |           |
| 1942 juni                                 |       | 1116,6     | .                           | .                    | 979,7       | .                           | .                    | .                                         | 24,3                                     | 10,2                       | 0,1                                 | 46,3      | 101,1     |
| - dec.                                    |       | 936,1      | .                           | .                    | 108,1       | 532,1                       | 195,8                | 1,3                                       | 8,3                                      |                            |                                     |           | 41,5      |

|           |        |       |        |       |      |       |      |   |      |      |       |       |
|-----------|--------|-------|--------|-------|------|-------|------|---|------|------|-------|-------|
| 1943 juni | 1510,6 | 255,6 | 697,7  | 444,7 | 1,2  | .     | 6,0  | . | 34,9 | -    | 7,2   | 63,3  |
| - dec.    | 1933,9 | 359,8 | 958,6  | 459,9 | 1,9  | 13,8  | 11,7 | . | 30,5 | 0,0  | 9,1   | 88,6  |
| 1944 juni | 2327,0 | 173,5 | 1256,0 | 594,0 | 1,3  | 42,1  | 16,0 | . | 41,1 | 15,0 | 83,1  | 104,9 |
| - dec.    | 2908,2 | 519,5 | 1605,4 | 458,3 | 3,6  | 90,6  | 21,9 | . | 45,8 | 16,9 | 73,9  | 72,3  |
| 1945 juni | 3395,6 | 232,3 | 1845,4 | 916,7 | 9,3  | 109,7 | 29,2 | . | 43,7 | 53,5 | 99,6  | 56,2  |
| - dec.    | 3350,3 | 533,3 | 2000,3 | 267,0 | 3,3  | 176,9 | 33,3 | . | 68,4 | 42,3 | 126,7 | 98,8  |
| 1946 juni | 2912,7 | 114,0 | 1961,6 | 373,0 | 30,0 | 198,7 | 29,7 | . | 40,0 | 42,1 | 71,2  | 52,4  |
| - dec.    | 2718,9 | 476,0 | 1795,3 | 73,0  | 5,6  | 199,5 | 21,5 | . | 42,9 | 19,3 | 33,6  | 52,2  |
| 1947 juni | 1645,6 | 493,2 | 845,0  | 66,7  | 4,8  | 100,5 | 10,3 | . | .    | 14,8 | 47,0  | 63,3  |
| - dec.    | 1445,1 | 573,8 | 707,3  | .     | 5,7  | 78,9  | .    | . | .    | 9,3  | 7,3   | 62,8  |
| 1948 juni | 1348,1 | 510,1 | 675,7  | .     | 6,9  | 71,0  | .    | . | .    | 6,7  | 3,6   | 74,1  |
| - dec.    | 798,9  | 223,1 | 467,3  | .     | 7,5  | 55,3  | .    | . | .    | 5,4  | 0,9   | 39,4  |
| 1949 juni | 838,3  | 542,8 | 233,7  | .     | 4,3  | 17,8  | .    | . | .    | .    | .     | 39,7  |
| - dec.    | 836,0  | 536,6 | 229,3  | .     | 5,3  | 12,4  | .    | . | .    | .    | .     | 52,4  |
| 1950 juni | 585,5  | 549,9 | .      | .     | 6,3  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 29,3  |
| - dec.    | 463,2  | 427,6 | .      | .     | 6,7  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 28,9  |
| 1951 juni | 434,5  | 400,8 | .      | .     | 6,7  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 27,0  |
| - dec.    | 481,7  | 452,1 | .      | .     | 4,3  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 25,3  |
| 1952 juni | 423,4  | 387,6 | .      | .     | 4,2  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 31,6  |
| - dec.    | 520,7  | 484,8 | .      | .     | 5,3  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 30,6  |
| 1953 juni | 435,7  | 396,5 | .      | .     | 4,9  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 34,3  |
| - dec.    | 472,7  | 441,2 | .      | .     | 6,1  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 25,4  |
| 1954 juni | 265,7  | 240,7 | .      | .     | 5,1  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 19,9  |
| - dec.    | 394,3  | 359,5 | .      | .     | 10,9 | .     | .    | . | .    | .    | .     | 23,9  |
| 1955 juni | 361,1  | 321,3 | .      | 8,5   | 10,8 | .     | -    | . | .    | .    | .     | 20,5  |
| - dec.    | 441,4  | 383,9 | .      | 21,0  | 9,1  | .     | -    | . | .    | .    | .     | 27,4  |
| 1956 juni | 321,7  | 275,7 | .      | 12,0  | 7,8  | .     | -    | . | .    | .    | .     | 26,2  |
| - dec.    | 377,3  | 315,3 | .      | 25,0  | 12,8 | .     | -    | . | .    | .    | .     | 24,2  |
| 1957 juni | 294,5  | 248,5 | .      | 19,4  | 7,1  | .     | -    | . | .    | .    | .     | 19,5  |
| - dec.    | 368,8  | 331,5 | .      | -     | 10,1 | .     | -    | . | .    | .    | .     | 27,2  |
| 1958 juni | 405,3  | 269,1 | .      | 94,5  | 12,1 | .     | -    | . | .    | .    | .     | 29,6  |
| - dec.    | 339,7  | 296,0 | .      | .     | 16,0 | .     | .    | . | .    | .    | .     | 27,7  |
| 1959 juni | 264,2  | 230,0 | .      | .     | 10,2 | .     | .    | . | .    | .    | .     | 24,0  |
| - dec.    | 300,7  | 258,9 | .      | .     | 11,5 | .     | .    | . | .    | .    | .     | 30,3  |
| 1960 juni | 217,5  | 189,3 | .      | .     | 7,0  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 21,2  |
| - dec.    | 306,4  | 267,1 | .      | .     | 9,6  | .     | .    | . | .    | .    | .     | 29,7  |

## Noter til tabel VIII

1. Indtil september 1940 er det almindelige, at folioindeståender forrentes. Renten varierer fra  $\frac{1}{4}$  pct. til 2 à  $2\frac{1}{2}$  pct. p. a., idet indskud på 4 dages opsigelse undertiden forrentes  $\frac{1}{2}$  pct. højere end folioindskud helt uden opsigelsesfrist. Fra september 1940 forrentes folioindeståender ikke. I *de offentliggjorte balancer* er folio bogført under kontokurant indtil statusopgørelsen 1928, hvor folio udskilles som balancepost. En del indeståender af ikke egentlig foliomæssig karakter, der i *de offentliggjorte balancer* er bogført under folio fra slutningen af krigen og indtil 1953, er her medtaget under andre konti.
2. Bankers folio ved filialerne er først inkluderet fra og med december 1944, men indtil da medtaget under andre folioindeståender. Bankers folio ved filialerne udgør 43,7 mill. kr. ult. dec. 1944 og 40,0 mill. kr. ult. juni 1945.
3. Bankers kasserereservekonti oprettes i forbindelse med den ved lov af 3. juli 1942 gennemførte midlertidige skærpelse af banklovens likviditetskrav. Nationalbanken forrenter bankers indeståender på kasserereservekonti, der kan indregnes i den lovpligtige kassebeholdning, med  $\frac{1}{4}$  pct. p. a. Ved lov af 8. juli 1943 skærpes de ekstraordinære likviditetskrav yderligere. Med virkning fra 1. april 1947 gennemføres lempelser svarende til, at ca. halvdelen af de ekstraordinært bundne beløb frigives. I slutningen af 1948 gennemføres nye lempelser, og de ekstraordinære likviditetskrav bortfalder med udgangen af 1949.
4. og 7. Bankers og sparekassers opsigelseskonti oprettes i juli 1942, hvor nationalbanken erklærer sig villig til at modtage 6 måneders indskud til forrentning med  $\frac{3}{4}$  pct. p. a. I slutningen af 1943 nedsættes renten til  $\frac{1}{2}$  pct. p. a. I marts 1947 opfører adgangen til at oprette nye opsigelseskonti, og de stående indskud opsiges. Fra maj 1955 til juni 1958 modtager nationalbanken atter rentebærende indskud fra banker og sparekasser. Indtil udgangen af 1956 er opsigelsesfristen 1 måned og renten  $1\frac{1}{2}$  pct. p. a., herefter er opsigelsesfristen  $1\frac{1}{2}$  måned og renten  $2\frac{1}{2}$  pct. p. a. Angående indførelse af indlånsbeviser, se tabel II, 3.
5. Sparekassers folio ved filialerne er først inkluderet fra og med juni 1953, men indtil da medtaget under andre folioindeståender. Sparekassers folio ved filialerne udgør 0,9 mill. kr. ult. dec. 1953, men kun ubetydelige beløb ult. juni 1953.
6. Sparekassers kasserereservekonti oprettes i forbindelse med den ved lov af 8. juli 1943 gennemførte midlertidige skærpelse af sparekasselovens likviditetskrav. Nationalbanken forrenter sparekassers kasserereservekonti på samme vilkår som bankers kasserereservekonti, og afviklingen af de ekstraordinære likviditetskrav til sparekasserne følger afviklingen af de ekstraordinære likviditetskrav til bankerne.
8. Den ved lov af 12. marts 1915 oprettede midlertidige kommunale lånekasse har ret til at få indlån i nationalbankens forrentet med  $1\frac{1}{2}$  pct. p. a. og ret til lån op til 25.000 kr. til laveste rente. De af lånekassen umiddelbart efter 1. verdenskrig finansierede beskæftigelsesforanstaltninger overgår efterhånden til arbejdsløshedsfonden, og lånekassen afvikles stort set i løbet af 1926.

9. Clearingkontoret fører selvstændigt bogholderi indtil foråret 1947, og indgår herefter i nationalbankens almindelige bogholderi.
10. Krigsforsikringsselskaber har i 1941 indeståender på specialkonti og får senere oprettet almindelige foliokonti. Fra og med juni 1949 er krigsforsikringsselskabers folio (småbeløb) medtaget under andre folioindeståender.  
Angående nationalbankens deltagelse i garanti for krigsforsikringsselskaber, se tabel I, 16.
11. Kreditforeningers indeståender under og i de første år efter 2. verdenskrig tjener til dækning af den del af de cirkulerende kasseobligationer, der på grund af de internationale betalingsforhold ikke har kunnet inddrages i takt med afdrag på og indfrielse af medlemspantebreve. I henhold til kreditforeningsloven af 7. april 1936, pgf. 28, stk. 1 og 2 kan kreditforeninger, hvis cirkulerende kasseobligationer ikke er fuldt ud dækket ved medlemspantebreve, erstatte den manglende dækning med tilgodehavender hos nationalbanken.
12. Andre folioindeståender omfatter bl.a. institutioners folio, privates folio (nye konti åbnes ikke efter 1940) og indlån af umyndiges midler og af skiftemidler, der forrentes noget højere end andre folioindeståender.  
Stigningen i andre folioindeståender december 1908 skyldes indlån fra Kongeriget Danmarks Hypotekbank på 5,2 mill. kr. faldende til 1,2 mill. kr. i juni 1909 og afviklet i efteråret 1909.  
I *de offentliggjorte balancer* er indlån af skiftemidler opført som balancepost indtil statusopgørelsen 1928, herefter medtaget under folio.

Tabel IX. Specifikation af indeståender på særlige konti

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Indeståender<br>på særlige<br>konti | Fordelt på              |                                |                                                   |                                      |                                    | Depo-<br>neret af<br>syndikat<br>i landmb.<br>aktier |
|-------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------|--------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                           |                                     | Ekstraordinære reserver |                                |                                                   |                                      |                                    |                                                      |
|                                           |                                     | Forventet<br>tab        | Afskriv-<br>ning på<br>aktiver | Særkonto<br>for udbytte-<br>udlignings-<br>fonden | Kurs-<br>gevinst<br>på fr.<br>valuta | Gevinst<br>på seddel-<br>ombytning |                                                      |
|                                           | 1                                   | 2                       | 3                              | 4                                                 | 5                                    | 6                                  | 7                                                    |
|                                           | mill. kr.                           | mill. kr.               | mill. kr.                      | mill. kr.                                         | mill. kr.                            | mill. kr.                          | mill. kr.                                            |
| 1900 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1901 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1902 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1903 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1904 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1905 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1906 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1907 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1908 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1909 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,4                                 | 0,4                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1910 juni                                 | 0,4                                 | 0,4                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,8                                 | 0,8                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1911 juni                                 | 0,8                                 | 0,8                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1912 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,2                                 | 0,2                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1913 juni                                 | 0,2                                 | 0,2                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1914 juni                                 | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1915 juni                                 | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1916 juni                                 | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1917 juni                                 | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1918 juni                                 | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1919 juni                                 | 0,5                                 | 0,5                     | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 14,5                                | 0,5                     | .                              | .                                                 | 14,0                                 | .                                  | .                                                    |

| Fordelt på                                            |                                            |                                                             |                                       |                                                             |                                                         |                                                        | Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) |
|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Kurs-<br>egalise-<br>rings-<br>fonden<br>af 1923<br>8 | Konsor-<br>tial-<br>indestå-<br>ender<br>9 | Depone-<br>ring vedr.<br>værne-<br>magts-<br>arbejder<br>10 | A conto<br>skibs-<br>erstatning<br>11 | Kommu-<br>nernes<br>indbet.<br>i h. t. lov<br>af 1946<br>12 | Depone-<br>ring vedr.<br>meter-<br>varer<br>m. v.<br>13 | Investe-<br>ringsfonds<br>i h. t. lov<br>af 1957<br>14 |                                      |
| mill. kr.                                             | mill. kr.                                  | mill. kr.                                                   | mill. kr.                             | mill. kr.                                                   | mill. kr.                                               | mill. kr.                                              |                                      |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1900                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1901                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1902                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1903                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1904                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1905                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1906                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1907                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1908                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1909                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1910                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1911                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1912                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1913                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1914                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1915                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1916                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1917                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1918                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1919                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |

Tabel IX. Specifikation af indeståender på særlige konti (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Indeståender<br>på særlige<br>konti | Fordelt på              |                                |                                                   |                                      |                                    |                                                      |
|--------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------|--------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                      |                                     | Ekstraordinære reserver |                                |                                                   |                                      |                                    | Depo-<br>neret af<br>syndikat<br>i landmb.<br>aktier |
|                                      |                                     | Forventet<br>tab        | Afskriv-<br>ning på<br>aktiver | Særkonto<br>for udbytte-<br>udlignings-<br>fonden | Kurs-<br>gevinst<br>på fr.<br>valuta | Gevinst<br>på seddel-<br>ombytning |                                                      |
|                                      | 1                                   | 2                       | 3                              | 4                                                 | 5                                    | 6                                  | 7                                                    |
|                                      | mill. kr.                           | mill. kr.               | mill. kr.                      | mill. kr.                                         | mill. kr.                            | mill. kr.                          | mill. kr.                                            |
| 1920 juni                            | 14,5                                | 0,5                     | .                              | .                                                 | 14,0                                 | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 14,5                                | 0,5                     | .                              | .                                                 | 14,0                                 | .                                  | .                                                    |
| 1921 juni                            | 14,5                                | 0,5                     | .                              | .                                                 | 14,0                                 | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 47,8                                | 5,5                     | 3,0                            | 9,3                                               | 20,0                                 | .                                  | 10,0                                                 |
| 1922 juni                            | 66,2                                | 5,5                     | 3,0                            | 27,7                                              | 20,0                                 | .                                  | 10,0                                                 |
| - dec.                               | 11,5                                | 5,5                     | 3,0                            | .                                                 | 3,0                                  | .                                  | .                                                    |
| 1923 juni                            | 11,5                                | 5,5                     | 3,0                            | .                                                 | 3,0                                  | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 79,2                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1924 juni                            | 144,9                               | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 137,3                               | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1925 juni                            | 64,6                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 30,0                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1926 juni                            | 30,0                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 30,0                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1927 juni                            | 30,0                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 30,0                                | .                       | 30,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1928 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1929 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1930 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1931 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1932 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1933 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1934 juni                            | 11,1                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1935 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1936 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1937 juni                            | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 9,2                                 | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1938 juni                            | 1,0                                 | .                       | 1,0                            | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | 1,0                                 | .                       | 1,0                            | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1939 juni                            | 1,0                                 | .                       | 1,0                            | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| - dec.                               | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |

| Fordelt på                                            |                                            |                                                             |                                       |                                                             |                                                         |                                                        | Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) |
|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Kurs-<br>egalise-<br>rings-<br>fonden<br>af 1923<br>8 | Konsor-<br>tial-<br>indestå-<br>ender<br>9 | Depone-<br>ring vedr.<br>værne-<br>magts-<br>arbejder<br>10 | A conto<br>skibs-<br>erstatning<br>11 | Kommu-<br>nernes<br>indbet.<br>i h. t. lov<br>af 1946<br>12 | Depone-<br>ring vedr.<br>meter-<br>varer<br>m. v.<br>13 | Investe-<br>ringsfonds<br>i h. t. lov<br>af 1957<br>14 |                                      |
| mill. kr.                                             | mill. kr.                                  | mill. kr.                                                   | mill. kr.                             | mill. kr.                                                   | mill. kr.                                               | mill. kr.                                              |                                      |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1920                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1921                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1922                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| 49,2                                                  | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1923                            |
| 114,9                                                 | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| 107,3                                                 | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1924                            |
| 34,6                                                  | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1925                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1926                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1927                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1928                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1929                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1930                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1931                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1932                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1933                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | 11,1                                       | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1934                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1935                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1936                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1937                            |
| .                                                     | 9,2                                        | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1938                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Juni 1939                            |
| .                                                     | .                                          | .                                                           | .                                     | .                                                           | .                                                       | .                                                      | Dec. -                               |



Tabel IX. Specifikation af indeståender på særlige konti (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Indeståender<br>på særlige<br>konti | Fordelt på              |                                |                                                   |                                      |                                    | Depo-<br>neret af<br>syndikat<br>i landmb.<br>aktier |
|-------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------|--------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                           |                                     | Ekstraordinære reserver |                                |                                                   |                                      |                                    |                                                      |
|                                           |                                     | Forventet<br>tab        | Afskriv-<br>ning på<br>aktiver | Særkonto<br>for udbytte-<br>udlignings-<br>fonden | Kurs-<br>gevinst<br>på fr.<br>valuta | Gevinst<br>på seddel-<br>ombytning |                                                      |
|                                           | 1                                   | 2                       | 3                              | 4                                                 | 5                                    | 6                                  | 7                                                    |
|                                           | mill. kr.                           | mill. kr.               | mill. kr.                      | mill. kr.                                         | mill. kr.                            | mill. kr.                          | mill. kr.                                            |
| 1940 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1941 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1942 juni                                 | 10,0                                | .                       | 10,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 10,0                                | .                       | 10,0                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1943 juni                                 | 31,2                                | .                       | 31,2                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 31,2                                | .                       | 31,2                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1944 juni                                 | 64,3                                | .                       | 64,3                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 64,3                                | .                       | 64,3                           | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1945 juni                                 | 211,7                               | .                       | 135,5                          | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 100,5                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | 21,9                               | .                                                    |
| 1946 juni                                 | 27,9                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | 21,9                               | .                                                    |
| – dec.                                    | 23,2                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | 21,9                               | .                                                    |
| 1947 juni                                 | 3,6                                 | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 21,0                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1948 juni                                 | 38,6                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 63,8                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1949 juni                                 | 69,0                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 49,1                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1950 juni                                 | 32,4                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 25,3                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1951 juni                                 | 216,1                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 271,8                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1952 juni                                 | 289,0                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 321,3                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1953 juni                                 | 286,5                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 194,1                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1954 juni                                 | 199,1                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 203,9                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1955 juni                                 | 177,7                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 158,7                               | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1956 juni                                 | 97,6                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 20,6                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1957 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1958 juni                                 | 39,9                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | 40,9                                | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1959 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| 1960 juni                                 | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |
| – dec.                                    | .                                   | .                       | .                              | .                                                 | .                                    | .                                  | .                                                    |

| Fordelt på                                       |                                       |                                                       |                                 |                                                       |                                                   |                                                  | Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) |
|--------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Kurs-<br>egalise-<br>rings-<br>fonden<br>af 1923 | Konsor-<br>tial-<br>indestå-<br>ender | Depone-<br>ring vedr.<br>værne-<br>magts-<br>arbejder | A conto<br>skibs-<br>erstatning | Kommu-<br>nernes<br>indbet.<br>i h. t. lov<br>af 1946 | Depone-<br>ring vedr.<br>meter-<br>varer<br>m. v. | Investe-<br>ringsfonds<br>i h. t. lov<br>af 1957 |                                      |
| 8                                                | 9                                     | 10                                                    | 11                              | 12                                                    | 13                                                | 14                                               |                                      |
| mill. kr.                                        | mill. kr.                             | mill. kr.                                             | mill. kr.                       | mill. kr.                                             | mill. kr.                                         | mill. kr.                                        |                                      |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1940                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1941                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1942                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1943                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1944                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | 18,1                                                  | 58,1                            | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1945                            |
| .                                                | .                                     | 20,5                                                  | 58,1                            | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | 6,0                                                   | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1946                            |
| .                                                | .                                     | 1,2                                                   | .                               | 0,1                                                   | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | 1,4                                                   | .                               | 2,2                                                   | .                                                 | .                                                | Juni 1947                            |
| .                                                | .                                     | 1,8                                                   | .                               | 19,2                                                  | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | 1,6                                                   | .                               | 37,0                                                  | .                                                 | .                                                | Juni 1948                            |
| .                                                | .                                     | 1,6                                                   | .                               | 62,2                                                  | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 69,0                                                  | .                                                 | .                                                | Juni 1949                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 49,1                                                  | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 32,4                                                  | .                                                 | .                                                | Juni 1950                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 25,3                                                  | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 17,4                                                  | 198,7                                             | .                                                | Juni 1951                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 10,2                                                  | 261,6                                             | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 2,8                                                   | 286,2                                             | .                                                | Juni 1952                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | 1,4                                                   | 319,9                                             | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 286,5                                             | .                                                | Juni 1953                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 194,1                                             | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 199,1                                             | .                                                | Juni 1954                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 203,9                                             | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 177,7                                             | .                                                | Juni 1955                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 158,7                                             | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 97,6                                              | .                                                | Juni 1956                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | 20,6                                              | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1957                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | 39,9                                             | Juni 1958                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | 40,9                                             | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1959                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Juni 1960                            |
| .                                                | .                                     | .                                                     | .                               | .                                                     | .                                                 | .                                                | Dec. -                               |

## Noter til tabel IX

1. Indeståender på særlige konti er en samlekonto for passiver, der i *de offentliggjorte balancer* har været bogført under andre konti.

2. Til dækning af forventet tab i forbindelse med bankkrisen i 1908 hensættes 0,4 mill. kr. ved statusopgørelserne 1909 og 1910. Ved statusopgørelsen 1911 overføres yderligere 0,4 mill. kr., og det samlede beløb på 1,2 mill. kr. afskrives som tab på afviklingskassen af 1910, jfr. tabel IV, 3. Ved statusopgørelsen 1912 hensættes 0,2 mill. kr. og ved statusopgørelsen 1913 0,3 mill. kr. til dækning af yderligere forventet tab.

Ved statusopgørelsen 1921 oprettes en konto, hvorover der kun kan disponeres med statens samtykke. På kontoen, der benævnes statens og bankens delkrederekonto, hensættes 5 mill. kr. til dækning af eventuelle tab i forbindelse med nationalbankens støtte til bankrekonstruktioner. Ved statusopgørelsen 1923 afskrives de i 1912 og 1913 hensatte 0,5 mill. kr. som tabt, og de 5 mill. kr. på statens og bankens delkrederekonto overføres til afskrivning på aktiver, jfr. 3.

I *de offentliggjorte balancer* er disse konti for forventet tab opført som balanceposter.

3. Til afskrivning på bankens aktiver hensættes 3 mill. kr. ved statusopgørelsen 1921. Ved statusopgørelsen 1923 hensættes yderligere 19 mill. kr. samtidig med, at de ovenfor omtalte 5 mill. kr. på statens og bankens delkrederekonto og de nedenfor under 5 omtalte resterende 3 mill. kr. kursgevinst på fremmed valuta overføres til afskrivning på bankens aktiver. Beløbet, der hermed er bragt op på 30 mill. kr. svarende til

nationalbankens indskud i landmandsbankens reservefond, jfr. tabel IV, 6, afskrives som tabt ved nyordningen af landmandsbankens forhold i henhold til lov af 19. april 1928.

I *de offentliggjorte balancer* er disse beløb til afskrivning på aktiver bogført under div. kreditorer.

I begyndelsen af 1938 overføres 2 mill. kr. til en nyoprettet rentereservekonto for krisefonden i likvidation, jfr. tabel VII, 5. Heraf overføres 1 mill. kr. til krisefonden i foråret 1938, og de resterende 1 mill. kr. overføres til krisefonden ved dennes endelige afvikling pr. 8. september 1939.

I *de offentliggjorte balancer* er krisefondens rentereservekonto bogført under kontokurant.

Ved statusopgørelsen 1941 hensættes 10 mill. kr. hidrørende fra frugtbargørelse af clearingtilgodehavender i Tyskland. Ved statusopgørelserne 1942, 1943 og 1944 hensættes yderligere beløb, således at der ved besættelsens ophør indestår 135,5 mill. kr. på clearingkontorets reservekonto. Dette indestående overføres pr. 31. december 1945 til afskrivning på statens reguleringskonto, jfr. tabel XIII, 2.

I *de offentliggjorte balancer* er clearingkontorets reservekonto bogført under div. kreditorer.

4. Angående oprettelse af særkontoen for aktionærernes udbytteudligningsfond, se tabel IV, 11. Ved udgangen af juli 1922 er der til særkontoen overført 30,4 mill. kr., der ved landmandsbankens rekonstruktion i henhold til lov af 21. september 1922 afskrives som tab på den landmandsbanken ydede blankokredit, jfr. tabel IV, 11.

I *de offentliggjorte balancer* er sær-

kontoen for aktionærernes udbytteudligningsfond i passivside bogført under kontokurant.

5. 14 mill. kr. af den omkring slutningen af 1. verdenskrig opnåede kursgevinst på fremmed valuta hensættes ved statusopgørelsen 1919. Ved statusopgørelsen 1921 hensættes yderligere 6 mill. kr. Af de 20 mill. kr. afskrives 17 mill. kr. i forbindelse med landmandsbankens rekonstruktion i henhold til lov af 21. september 1922 som tab på belåning af landmandsbankaktier, jfr. 7. De resterende 3 mill. kr. overføres ved statusopgørelsen 1923 til afskrivning på bankens aktiver, jfr. 3.

I *de offentliggjorte balancer* er den hensatte kursgevinst bogført under kontokurant. I årsberetningen 1922/23 omtales den hensatte kursgevinst som „de hemmelige reserver“.

6. Nationalbankens andel (2 pct. af seddelomløbet) af fortjenesten på den i dagene 23.-30. juli 1945 foretagne seddelombytning hensættes indtil statusopgørelsen 1946, hvor 9,8 mill. kr. anvendes til ekstraordinært tilskud til bankens pensionskasse, 3,3 mill. kr. overføres til fornyelsesfonden for bankens bygninger, jfr. tabel XII, 10, og de resterende 8,8 mill. kr. føres til indtægt på driftsregnskabet.

I *de offentliggjorte balancer* er bankens fortjeneste på seddelombytningen bogført under div. kreditorer.

7. Det i efteråret 1921 dannede syndikat i landmandsbankaktier deponerer 10 mill. kr. som sikkerhed for belåning af 30 mill. kr. landmandsbankaktier til 105 pct. af pari (lånet bogført under lån på værdipapirer, jfr. tabel III, 2). Depotet på 10 mill. kr. afskrives som tabt ved landmandsbankens rekonstruktion i hen-

hold til lov af 21. september 1922, jfr. 5.

I *de offentliggjorte balancer* er depotet bogført under kontokurant.

8. Den i henhold til lov af 16. november 1923 oprettede kursegaliseringfond optager en 2-årig udenlandsk kredit på 5 mill. £ til stabilisering og styrkelse af kronens internationale værdi. Staten og nationalbanken hæfter solidarisk for den af kursegaliseringsfonden optagne kredit med regres for  $\frac{1}{5}$  dog maksimalt  $3\frac{1}{4}$  mill. kr. over for de private hovedbanker. Ved salg af den udenlandske valuta indsætter kursegaliseringsfonden kroneprovenuet i nationalbanken. I slutningen af juni 1924 er kursegaliseringfondens udenlandske kredit stort set opbrugt (indeståendet i nationalbanken når maksimum i midten af august 1924). Fra efteråret 1924 stiger kronens værdi over for guldvalutaerne, og kursegaliseringsfonden begynder så småt at omlægge kroner til fremmed valuta. I løbet af foråret og forsommeren omlægges hele kursegaliseringfondens beholdning af kroner til fremmed valuta, og valutakreditte tilbagebetales ved udgangen af juli 1925. Kursegaliseringsfondens regnskab afsluttes pr. 31. december 1925 med et tab på 0,3 mill. kr., der i henhold til overenskomsterne mellem staten og nationalbanken af 9. januar 1925 og af 15. december 1925 skal dækkes af nationalbanken. De 0,3 mill. kr. afskrives som tab på kursegaliseringsfonden ved statusopgørelsen 1926.

I *de offentliggjorte balancer* er kursegaliseringfondens indeståender bogført dels på en uforrentet folio-konto under kontokurant, dels under div. kreditorer på en indlånskonto, der forrentes med 4 pct. p. a.

9. Angående nationalbankens deltagelse i konsortier til overtagelse af

offentlige lån, se tabel IV, 12. Konsortialindeståender omfatter overtegning af de overtagne lån.

I *de offentliggjorte balancer* er konsortialindeståender bogført under kontokurant.

10. Efter besættelsens ophør bemyndiges nationalbanken til at spærre værdier, navnlig bank- og sparekassekonti, tilhørende personer, hvis forretningsforbindelse med besættelsesmagten skal undersøges nærmere. Mens efterkalkulationerne vedrørende disse konti står på, kan der træffes en deponeringsordning med frigivelse af beløbene i takt med sagernes færdigbehandling. Angående revisionsudvalgets konti, se tabel XI, 10.

I *de offentliggjorte balancer* er beløb deponeret i forbindelse med efterkalkulation af værnemagtsarbejder bogført under folio.

11. British Ministry of War Transport betaler i juni 1945 3 mill. £ til det danske finansministerium som a conto betaling for erstatning til danske skibsredere. Disse ønsker imidlertid ikke beløbet betragtet som a conto betaling (dels af frygt for devaluering, dels fordi hverken erstatningens endelige størrelse eller dens fordeling mellem rederne indbyrdes er fastlagt). De 3 mill. £ betragtes da som en kredit, finansministeriet har opnået i England mod sikkerhed i redernes erstatningskrav, og anvendes straks af finansministeriet til betjening af offentlig gæld i sterling.

Redernes erstatningskrav fastlægges i begyndelsen af 1946 til 10 mill. £. England stiller beløbet til redernes disposition, efter at finansministeriet i slutningen af marts 1946 har tilbagebetalt den hos British Ministry of War Transport optagne kredit på 3 mill. £. (Da rederne har hjemførs-

sels- og afleveringspligt for størstedelen af beløbet, indgår skibserstatningerne i nationalbankens valutastilling, efterhånden som de hjemføres).

I *de offentliggjorte balancer* er a conto beløbet på de 3 mill. £, der modsvarer finansministeriets kredit i England, bogført under folio.

12. I henhold til lov af 27. februar 1946 kan kommunerne ikke frit disponere over ekstraordinære indtægter i forbindelse med den ekstraordinære formueopgørelse pr. 22. juli 1945. En del af skatteefterbetalingerne og bødetillæggene skal af kommunerne indsættes på en særlig konto i nationalbanken. Der kan kun disponeres over de indsatte beløb med indenrigsministeriets samtykke, der normalt ikke gives til anvendelse til driftsformål.

I *de offentliggjorte balancer* er kommunernes indeståender på særkonto bogført under div. kreditorer indtil medio januar 1948, herefter under folio.

13. I henhold til handelsministeriets bekendtgørelse af 15. februar 1951 oprettes en deponeringsordning for metervarer m. v., idet importen af metervarer m. v. fra OEEC-lande frigives samtidig med, at importører af disse varer skal deponere en vis procentdel af importbevillingernes værdi på spærret konto i et privat pengeinstitut, der straks skal overføre de deponerede beløb til nationalbanken. Ved deponeringsordningens ikrafttræden den 20. februar 1951 skal der som hovedregel deponeres 150 pct. af importbevillingernes værdi. Heraf frigives  $\frac{2}{3}$  efter 3 måneder og resten efter 12 måneder. I slutningen af november 1952 lempes deponeringskravet til 105 pct. af importbevillingernes værdi. Fra slut-

ningen af oktober 1953 nedsættes deponeringskravet til 35 pct. af importbevillingernes værdi. De deponerede beløb frigives samlet efter 12 måneder. Deponeringsordningen ophæves ved lov af 26. marts 1956 med bestemmelse om, at de deponerede beløb frigives efter de hidtil gældende regler.

I *de offentliggjorte balancer* er de i henhold til metervareordningen m. v. deponerede beløb bogført under folio indtil medio januar 1953, herefter under kontokurant.

14. I henhold til lov af 6. juli 1957 om henlæggelser til investeringsfonds kan der foretages skattefri henlæggelser ved indskud på særlige investeringskonti i de private pengeinstitutter, der skal overføre beløbene til nationalbanken. Disse overførsler starter i januar 1958. I henhold til lov af 10. december 1958 tilbageføres beløbene til de private banker i begyndelsen af 1959.

I *de offentliggjorte balancer* er indeståender på investeringskonti bogført under kontokurant.

Tabel X. Specifikation af valutapassiver

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Valuta-<br>passiver | Fordelt på |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
|--------------------------------------------|---------------------|------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
|                                            |                     | 1          | 2         | 3         | 4         | 5         | 6         | 7         | 8         | 9         | 10        |
|                                            | mill. kr.           | mill. kr.  | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. |
| 1900 juni                                  | —                   | —          |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | —                   | —          |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1901 juni                                  | 0,0                 | 0,0        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | —                   | —          |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1902 juni                                  | 0,0                 | 0,0        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 0,0                 | 0,0        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1903 juni                                  | 0,0                 | 0,0        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | —                   | —          |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1904 juni                                  | 0,0                 | 0,0        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 0,2                 | 0,2        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1905 juni                                  | 0,1                 | 0,1        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 0,0                 | 0,0        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1906 juni                                  | 0,3                 | 0,3        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 0,9                 | 0,9        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1907 juni                                  | 0,5                 | 0,5        |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 1,4*                | 1,4*       |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| 1908 juni                                  | 4,0*                | 4,0*       |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 4,9                 | 4,9        |           | 4,9       |           |           |           |           |           |           |           |
| 1909 juni                                  | 3,5                 | 3,5        |           | 3,5       |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 4,4                 | 4,4        |           | 4,4       |           |           |           |           |           |           |           |
| 1910 juni                                  | 2,0                 | 2,0        |           | 2,0       |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 1,1                 | 1,1        |           | 1,0       |           |           |           |           |           |           |           |
| 1911 juni                                  | 0,0                 | 0,0        |           | —         |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 0,8                 | 0,0        |           | 0,8       |           |           |           |           |           |           |           |
| 1912 juni                                  | 0,0                 | 0,0        |           | —         |           |           |           |           |           |           |           |
| — dec.                                     | 0,0                 | 0,0        |           | —         |           |           |           |           |           |           |           |

|                          |      |      |     |      |      |   |              |
|--------------------------|------|------|-----|------|------|---|--------------|
| 1913 juni                | 1,8  | 0,0  | 1,8 | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 0,0  | 0,0  | -   | .    | .    | . | .            |
| 1914 juni                | 0,6  | 0,0  | 0,6 | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 4,2  | 4,0  | 0,2 | .    | .    | . | .            |
| 1915 juni                | 6,5  | 6,5  | -   | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 10,0 | 0,1  | 9,9 | .    | .    | . | .            |
| 1916 juni                | 18,7 | 12,9 | 5,8 | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 17,7 | 12,0 | 5,7 | .    | .    | . | .            |
| 1917 juni                | 7,0  | 4,8  | 2,2 | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 10,4 | 7,5  | 2,9 | .    | .    | . | .            |
| 1918 juni                | 12,5 | 9,7  | 2,8 | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 5,8  | 5,8  | -   | .    | .    | . | .            |
| 1919 juni                | 11,8 | 11,8 | -   | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 21,2 | 21,2 | -   | .    | .    | . | .            |
| 1920 juni                | 10,3 | 10,3 | -   | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 5,9  | 5,9  | -   | .    | .    | . | .            |
| 1921 juni                | 6,5  | 6,5  | -   | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 21,5 | 5,8  | -   | 15,7 | .    | . | .            |
| 1922 juni                | 6,8  | 6,8  | -   | -    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 10,3 | 8,0  | -   | 2,3  | .    | . | .            |
| 1923 juni                | 33,0 | 14,8 | -   | 18,2 | .    | . | .            |
| - dec.                   | 16,1 | 7,7  | -   | -    | 8,4  | . | .            |
| 1924 juni                | 20,8 | 11,1 | -   | 3,8  | 5,9  | . | .            |
| - dec.                   | 18,9 | 7,3  | -   | -    | 11,6 | . | .            |
| 1925 juni                | 13,9 | 2,2  | -   | -    | 11,7 | . | .            |
| - dec.                   | 10,9 | 2,4  | -   | -    | 8,5  | . | .            |
| 1926 juni                | 9,8  | 1,2  | -   | -    | 8,6  | . | .            |
| - dec.                   | 10,0 | 1,1  | -   | 1,8  | 7,1  | . | .            |
| 1927 juni                | 7,3  | 0,3  | -   | -    | 7,0  | . | .            |
| - dec.                   | 7,6  | 0,9  | -   | -    | 6,7  | . | .            |
| 1928 juni                | 2,0  | 2,0  | -   | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 1,8  | 1,8  | -   | .    | .    | . | .            |
| 1929 juni                | 1,0  | 1,0  | -   | .    | .    | . | .            |
| - dec.                   | 1,1  | 1,1  | -   | .    | .    | . | .            |
| * Tallene delvis skønnet |      |      |     |      |      |   | (fortsættes) |

\* Tallene delvis skønnet



Tabel X. Specifikation af valutapassiver

Tabel X. Specifikation af valutapassiver (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Valuta-<br>passiver | Fordelt på |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
|--------------------------------------|---------------------|------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
|                                      |                     | 1          | 2         | 3         | 4         | 5         | 6         | 7         | 8         | 9         | 10        |
|                                      |                     | mill. kr.  | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. |
| 1930 juni                            |                     | 0,7        |           | 0,7       | -         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 0,8        |           | 0,8       | -         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1931 juni                            |                     | 0,5        |           | 0,5       | -         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 20,7       | 18,6      | 2,1       | -         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1932 juni                            |                     | 20,0       | 9,3       | 10,7      | -         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 27,5       | -         | 27,5      | -         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1933 juni                            |                     | 22,0       | 20,0      | 2,0       | -         | 0,0       | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 50,5       | 34,2      | 2,0       | -         | 14,3      | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1934 juni                            |                     | 105,0      | 60,9      | 1,9       | -         | 15,7      | .         | 26,5      | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 111,1      | 79,0      | 3,1       | -         | 8,1       | .         | 20,9      | .         | .         | .         |
| 1935 juni                            |                     | 144,8      | 115,8     | 4,3       | -         | 12,6      | .         | 12,1      | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 110,0      | 85,9      | 3,5       | -         | 6,5       | .         | 14,1      | .         | .         | .         |
| 1936 juni                            |                     | 59,5       | 22,9      | 3,3       |           | 6,3       | .         | 27,0      | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 70,0       | 52,8      | 3,3       |           | 0,0       | .         | 13,9      | .         | .         | .         |
| 1937 juni                            |                     | 30,4       | 20,3      | 3,3       |           | 0,1       | .         | 6,7       | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 14,8       | 8,5       | 1,9       |           | 4,4       | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1938 juni                            |                     | 2,0        | -         | 1,9       |           | 0,1       | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 28,3       | 26,8      | 1,4       |           | 0,1       | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1939 juni                            |                     | 16,2       | 14,7      | 1,4       |           | 0,1       | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                               |                     | 56,4       | 54,2      | 2,2       |           | 0,0       | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1940 juni                            |                     | 20,4       | 10,3      | 4,1       |           | 6,0       | .         | .         | .         | .         | -         |
| - dec.                               |                     | 67,8       | 17,4      | 2,4       |           | 6,0       | .         | 18,5      | .         | .         | 23,5      |
| 1941 juni                            |                     | 66,1       | 6,1       | 2,3       |           | 6,0       | .         | .         | 19,7      | .         | 32,0      |
| - dec.                               |                     | 80,8       | 11,1      | 2,1       |           | 6,0       | .         | .         | 21,1      | .         | 40,5      |
| 1942 juni                            |                     | 77,3       | 8,6       | 2,3       |           | 6,0       | .         | .         | 22,2      | .         | 38,2      |
| - dec.                               |                     | 103,8      | 12,0      | 1,9       |           | 6,0       | .         | .         | 23,0      | 11,8      | 49,1      |

|           |        |        |       |       |   |   |      |      |       |
|-----------|--------|--------|-------|-------|---|---|------|------|-------|
| 1943 juni | 145,5  | 9,1    | 2,2   | 6,0   | . | . | 23,9 | 25,0 | 79,3  |
| — dec.    | 211,2  | 25,3   | 4,0   | 6,0   | . | . | 23,4 | 38,2 | 114,3 |
| 1944 juni | 228,5  | 6,0    | 2,9   | 6,0   | . | . | 24,5 | 51,3 | 137,8 |
| — dec.    | 285,5  | 12,7   | 2,7   | 6,0   | . | . | 25,1 | 59,0 | 180,0 |
| 1945 juni | 114,8  | 14,7   | 3,2   | 6,0   | . | . | 31,9 | 59,0 | .     |
| — dec.    | 97,9   | 6,4    | 13,4  | 63,7  | . | . | 1,1  | 13,3 | .     |
| 1946 juni | 468,7  | 11,7   | 354,6 | 101,4 | . | . | 1,0  | .    | .     |
| — dec.    | 742,2  | 4,2    | 715,7 | 22,3  | . | . | .    | .    | .     |
| 1947 juni | 869,2  | 14,5   | 844,1 | 10,6  | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 933,3  | 33,7   | 845,4 | 54,2  | . | . | .    | .    | .     |
| 1948 juni | 765,2  | 24,4   | 650,4 | 90,4  | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 877,5  | 40,3   | 762,4 | 74,8  | . | . | .    | .    | .     |
| 1949 juni | 849,5  | 762,6  |       | 86,9  | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 807,9  | 780,6  |       | 27,3  | . | . | .    | .    | .     |
| 1950 juni | 924,3  | 890,2  |       | 34,1  | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 1125,9 | 1125,9 |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1951 juni | 668,6  | 668,6  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 575,1  | 575,1  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1952 juni | 413,7  | 413,7  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 430,6  | 430,6  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1953 juni | 426,7  | 426,7  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 606,5  | 606,5  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1954 juni | 934,4  | 934,4  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 948,3  | 948,3  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1955 juni | 1089,6 | 1089,6 |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 944,5  | 944,5  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1956 juni | 961,7  | 961,7  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 923,9  | 923,9  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1957 juni | 926,6  | 926,6  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 867,2  | 867,2  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1958 juni | 749,2  | 749,2  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 645,7  | 645,7  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1959 juni | 702,0  | 702,0  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 705,3  | 705,3  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| 1960 juni | 535,0  | 535,0  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |
| — dec.    | 167,7  | 167,7  |       | .     | . | . | .    | .    | .     |

## Noter til tabel X

1. Valutapassiver omfatter foruden den i de offentliggjorte balancer åbent udviste valutagæld tillige valuta-gæld, der i *de offentliggjorte balancer* har været bogført under andre kreditkonti.

Angående ændringer i nettovaluta-stillingen, herunder ændring af stillingen over for IMF og konsolide-ring af EPUgæld, henvises til tabel XIV.

- 2 og 3. Indtil begyndelsen af 1930'-erne er korrespondenter i udlandet i vidt omfang opgjort på nettobasis, idet de enkelte udenlandske bankers konti er konsolideret. Tilbage som passivpost bliver i denne periode nettogæld til Sveriges Riksbank og Norges Bank, for så vidt den ikke indgår under 4, nettogæld til Reichsbank, Berlin, den dansk-vestindiske nationalbanks dollarindeståender samt mindre nettoindeståender på andre udenlandske bankers kontokurantkonti.

I *de offentliggjorte balancer* er nettogæld til Sveriges Riksbank og

Norges Bank, for så vidt den ikke indgår under 4, nettogæld til Reichsbank, Berlin, og den dansk-vestindiske nationalbanks dollarindeståender bogført under div. kreditorer. Andre udenlandske bankers nettoindeståender er bogført under kontokurant indtil statusopgørelsen 1927, herefter opført som balancepost under betegnelsen udenlandske korrespondenters tilgodehavende i danske kroner.

1931-35 optages nedenstående udenlandske kreditter.

Kreditte i USA optages den 26. september 1931 (England suspenderer guldindløseligheden den 22. september, Danmark den 29. september) som en 3-måneders kredit på 5 mill. \$, der forlænges, indtil halvdelen tilbagebetales den 26. juni 1932 og den sidste halvdel den 26. september 1932. Dollarkreditte er bogført til pari; tallene i parentes angiver gælden omregnet til dagskurs. Ved statusopgørelsen 1932 hensættes 4 mill. kr. til dækning af kurstab på sidste halvdel af dollarkreditte, således at hele kurstabet på denne kredit er afskrevet, før nettofortjenesten på

|           | Kredit<br>i USA | Kredit<br>i Svejs | Kreditter<br>i England | Kreditter<br>i Sverige | Til-<br>sammen |
|-----------|-----------------|-------------------|------------------------|------------------------|----------------|
|           | mill. kr.       | mill. kr.         | mill. kr.              | mill. kr.              | mill. kr.      |
| 1931 dec. | 18,6(26,9)      | .                 | .                      | .                      | 18,6           |
| 1932 juni | 9,3(13,3)       | .                 | .                      | .                      | 9,3            |
| – dec.    | .               | –                 | .                      | .                      | –              |
| 1933 juni | .               | 20,0(25,7)        | –                      | .                      | 20,0           |
| – dec.    | .               | 20,0(26,6)        | 14,2                   | .                      | 34,2           |
| 1934 juni | .               | 20,0(29,0)        | 36,3                   | 4,6                    | 60,9           |
| – dec.    | .               | 20,0(29,5)        | 53,6                   | 5,4                    | 79,0           |
| 1935 juni | .               | 20,0(29,8)        | 68,7                   | 27,1                   | 115,8          |
| – dec.    | .               | .                 | 58,8                   | 27,1                   | 85,9           |
| 1936 juni | .               | .                 | 22,9                   | .                      | 22,9           |
| – dec.    | .               | .                 | 52,8                   | .                      | 52,8           |
| 1937 juni | .               | .                 | 17,6                   | .                      | 17,6           |
| – dec.    | .               | .                 | .                      | .                      | .              |

guldsalg opgøres og hensættes på den nyoprettede reguleringskonto, jfr. tabel XII, 6.

Kreditte i Svejts optages den 26. august 1932 (afleveringspligten ophæves den 27. august 1932) som en 2-års kredit på 20 mill. svejtserfrancs, der udnyttes i begyndelsen af 1933. Kreditte forlænges i august 1934 for 1 år mod sikkerhed i et gulddepot på 15,1 mill. guldkroner. Herefter kan der ikke opnås enighed om betingelserne for yderligere forlængelse. Kreditte er bogført til 20 mill. kr. (pari = 72,00); tallene i parentes angiver gælden omregnet til dagskurs. Kreditte tilbagebetales ved hjælp af gulddepotet, der sælges med en fortjeneste på 15,7 mill. kr., hvoraf 9,5 mill. kr. medgår til dækning af kurstab, mens de resterende 6,2 mill. kr. overføres til reguleringskontoen, jfr. tabel XII, 6.

Kreditte i England er optaget til kurs 22,40 og har navnlig form af overtrækskreditte hos to store engelske banker. Uformelle tilsagn om sådanne kreditte opnås i juni 1932. I slutningen af januar 1933 (kanslergadeforliget indgås den 31. januar 1933) åbnes den første 3-måneders overtrækskredit med et maksimum på 1 mill. £. Denne kredit forlænges og suppleres med andre kreditte. Der trækkes først på kreditte fra efteråret 1933. De fleste af kreditte forlænges indtil efteråret 1937, og den sidste kredit afvikles med udgangen af 1937.

Kreditte i Sverige er optaget til dagskurs og består af en 2-års kredit på 4 mill. sv. kroner optaget i marts 1934 og af en 1-års kredit på 20 mill. sv. kroner optaget hos Sveriges Riksbank i juni 1935 (til delvis afløsning af den ovenfor omtalte kredit i Svejts).

Fra slutningen af 1930'erne til og med udgangen af 1948 består kor-

respondenter i udlandet af clearinggæld.

I *de offentliggjorte balancer* er clearinggæld bogført under korrespondenter i udlandet indtil besættelsen, hvor kontobetegnelsen ændres til clearingkonti med udlandet. Fra og med 1949 udgår clearingkonti med udlandet som balancepost, idet clearinggæld herefter indgår i korrespondenter i udlandet i danske kroner.

Stigningen i korrespondenter i udlandet i danske kroner efter 2. verdenskrig skyldes gæld i henhold til betalingsoverenskomster eller lignende betalingsarrangementer, navnlig gæld til England, men også til andre europæiske lande. En del af denne gæld konsolideres i foråret 1951, jfr. tabel XIV.

I *de offentliggjorte balancer* ændres kontobetegnelsen korrespondenter i udlandet i danske kroner i sommeren 1949 til korrespondenter i udlandet, der fra og med 1959 ændres til forpligtelser over for udlandet.

4. Ikke rentebærende nettoanfordringsgæld til Sveriges Riksbank og Norges Bank, der i henhold til lov af 12. juli 1907 skal fradrages i metal-fonden, optages til pari og vises særskilt, så længe denne lov er gældende, men er ellers medtaget under korrespondenter i udlandet.

5. Separatkonti for korrespondenter i udlandet består i første halvdel af 1920'erne af en sterlingkredit hos Sveriges Riksbank.

Angående den af kursegalisering-fonden af 1923 optagne kredit, se tabel IX, 8.

I *de offentliggjorte balancer* er kreditte hos Sveriges Riksbank bogført under div. kreditorer.

I midten af 1930'erne består separatkontiene dels af en kredit i England (maksimum 0,5 mill. £ til bygning

af Storstrømsbroen), dels af andelsbankens indestående på sterlingkonto. Dette indestående overføres til en separatkonto i august 1933 (L.S.-planer om valutatilbageholdelse vinder stor tilslutning i andelskredse i slutningen af juli 1933) og føres på separatkonto til efter 2. verdenskrig.

I *de offentliggjorte balancer* er den engelske kredit bogført enten under div. kreditorer eller under kontokurant. Andelsbankens separatkonto er bogført under kontokurant.

I efterkrigsårene omfatter separatkontiene dels gæld til US Army, jfr. tabel V, 8, dels gæld opstået i forbindelse med vesttyske kulleleverancer. Fra og med 1949 indgår den amerikanske marshallhjælpadministrations indestående på separatkontiene. I henhold til aftale mellem Danmark og USA skal 5 pct. af den marshallhjælp, Danmark modtager som gave, stilles til rådighed for ECA, den amerikanske organisation, der administrerer marshallhjælpen.

I *de offentliggjorte balancer* er gælden til USA, der stort set afvikles i 1946, bogført under div. kreditorer. De beløb, der skyldes for vesttyske kulleleverancer, er bogført under folio indtil foråret 1947, herefter under kontokurant, indtil gælden i juli 1949 overføres til korrespondenter i udlandet. Uhævede indestående på ECAkontoen er bogført under folio indtil oktober 1950, hvor indeståendet overføres til korrespondenter i udlandet.

6. Fra juli 1923 udveksler Sverige, Norge og Danmark skandinavisk konventionsmønt til pari. Baggrunden for udvekslingen er de herskende forbud mod udførsel af guld sammenholdt med den svenske krones stigende værdi over for danske og norske kroner, hvilket fører til en ændring af den skandinaviske møntkonvention, jfr. tabel I, 8. Nationalbanken foretager udvekslingen

til pari for finansministeriets regning, jfr. tabel VII, 4. Da Sverige tilbagesender større beløb i dansk konventionsmønt, end vi tilbagesender i svensk konventionsmønt, opstår der ved udvekslingen en nettogæld til Sveriges Riksbank (vort tilgodehavende ved udveksling med Norges Bank modregnes heri). Denne nettogæld føres i svenske kroner og forrentes med Sveriges Riksbanks diskonto. I henhold til lov af 15. februar 1924 optager staten et 5-årigt lån på 10 mill. sv. kr., hvis provenu afskrives på Sveriges Riksbanks tilgodehavende for udveksling af konventionsmønt. Efter at kronen er ført i pari, afvikles den resterende nettogæld til Sveriges Riksbank uden kurstab i foråret 1928.

I *de offentliggjorte balancer* er Sveriges Riksbanks nettotilgodehavende for tilbagesendt konventionsmønt bogført under div. kreditorer.

7. Fra og med januar 1934 til og med september 1937 optages indenlandske bankers tilgodehavender i fremmed valuta som balancepost i nationalbankens balance. (I de private bankers balance bogføres valutatilgodehavender hos nationalbanken under indestående hos indenlandske banker og sparekasser).
8. I henhold til handelsministeriets bekendtgørelse af 16. juli 1940 kan importører i visse tilfælde afvikle udenlandske forpligtelser med frigørende virkning ved at foretage indbetaling i kroner til nationalbanken, der herefter overtager kursrisikoen, indtil betalingen til udlandet kan effektueres. I *de offentliggjorte balancer* er indbetalinger med frigørende virkning bogført under div. kreditorer.
9. Under besættelsen disponerer det danske gesandtskab i USA over nationalbankens konti og gulddepot i New York, jfr. tabel V, 7, til betaling af renter på statens dollarlån.

Da de beløb, der indestod på disse konti ved krigens udbrud, er brugt op, og da man ikke har oplysning om, hvilke beløb der senere er indgået på kontiene, bogføres de af staten til nationalbanken indbetalte kronebeløb til dækning af renter på statens dollargæld på en særkonto, indtil der kan foretages endelig bogføring efter besættelsens ophør.

I *de offentliggjorte balancer* er de til dækning af renter på statens dollarlån indbetalte kronebeløb bogført under div. kreditorer.

10. Værnemagtens indeståender i nationalbanken – herunder indeståender på kontiene Waffen- und Munitionsarsenale og Zahlstelle der Behörde des Bevollmächtigten – er i besættelsestiden betragtet som et valutapassiv og efter besættelsen overført til andre statskonti i passivsiden, jfr. tabel XI, 5.

I *de offentliggjorte balancer* er værnemagtens indeståender bogført dels under div. kreditorer, dels under folio, indtil beløbene i flere tempi afskrives på statens reguleringskonto.

Tabel XI. Specifikation af andre statskonti, passiv siden

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Andre<br>statskonti | Fordelt på                               |                                          |                        |                                 |                                              |
|--------------------------------------|---------------------|------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------|
|                                      |                     | Indlån som<br>garanti for<br>jernbanelån | Finans-<br>ministeriets<br>\$ og £ konti | Genforenings-<br>lånet | Værne-<br>magts<br>indeståender | Sedler<br>beslaglagt<br>hos værne-<br>magten |
|                                      | 1                   | 2                                        | 3                                        | 4                      | 5                               | 6                                            |
|                                      | mill. kr.           | mill. kr.                                | mill. kr.                                | mill. kr.              | mill. kr.                       | mill. kr.                                    |
| 1900 juni                            | 4,8                 | 4,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,8                 | 4,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1901 juni                            | 4,7                 | 4,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,7                 | 4,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1902 juni                            | 4,7                 | 4,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,6                 | 4,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1903 juni                            | 4,6                 | 4,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,6                 | 4,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1904 juni                            | 4,5                 | 4,5                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,5                 | 4,5                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1905 juni                            | 4,5                 | 4,5                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,4                 | 4,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1906 juni                            | 4,4                 | 4,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,4                 | 4,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1907 juni                            | 4,3                 | 4,3                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,3                 | 4,3                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1908 juni                            | 4,2                 | 4,2                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,2                 | 4,2                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1909 juni                            | 4,1                 | 4,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,1                 | 4,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1910 juni                            | 4,1                 | 4,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 4,0                 | 4,0                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1911 juni                            | 4,0                 | 4,0                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 3,9                 | 3,9                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1912 juni                            | 3,9                 | 3,9                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 3,8                 | 3,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1913 juni                            | 3,8                 | 3,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 3,7                 | 3,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1914 juni                            | 3,7                 | 3,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 3,6                 | 3,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1915 juni                            | 4,4                 | 3,6                                      | 0,8                                      | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 7,9                 | 3,5                                      | 4,4                                      | .                      | .                               | .                                            |
| 1916 juni                            | 6,2                 | 3,5                                      | 2,7                                      | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 6,3                 | 3,4                                      | 2,9                                      | .                      | .                               | .                                            |
| 1917 juni                            | 9,6                 | 3,4                                      | 6,2                                      | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 5,3                 | 3,3                                      | 2,0                                      | .                      | .                               | .                                            |
| 1918 juni                            | 4,4                 | 3,3                                      | 1,1                                      | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 6,5                 | 3,2                                      | 3,3                                      | .                      | .                               | .                                            |
| 1919 juni                            | 3,1                 | 3,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 153,3               | 3,1                                      | 28,6                                     | 121,6                  | .                               | .                                            |

| Fordelt på                                     |                                                  |                                                 |                                  |                                      |                 |                    | Ultimo<br>(ifølge<br>måned-<br>balancer) |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------|-----------------|--------------------|------------------------------------------|
| Fortjeneste<br>ved seddel-<br>ombyt-<br>ningen | Fortjeneste<br>ved salg af<br>krigs-<br>materiel | Konfiska-<br>tion af<br>tysk og jap.<br>ejendom | Revisions-<br>udvalgets<br>konti | Opsamlingskonti for kroneprovenu     |                 |                    |                                          |
|                                                |                                                  |                                                 |                                  | Statslån til<br>varekøb<br>i Sverige | Lån hos<br>IBRD | Marshall-<br>hjælp |                                          |
| 7                                              | 8                                                | 9                                               | 10                               | 11                                   | 12              | 13                 |                                          |
| mill. kr.                                      | mill. kr.                                        | mill. kr.                                       | mill. kr.                        | mill. kr.                            | mill. kr.       | mill. kr.          |                                          |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1900                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1901                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1902                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1903                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1904                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1905                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1906                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1907                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1908                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1909                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1910                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1911                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1912                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1913                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1914                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1915                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1916                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1917                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1918                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1919                                |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                   |



Tabel XI. Specifikation af andre statskonti, passivsiden (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Andre<br>statskonti | Fordelt på                               |                                          |                        |                                 |                                              |
|--------------------------------------|---------------------|------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------|
|                                      |                     | Indlån som<br>garanti for<br>jernbanelån | Finans-<br>ministeriets<br>\$ og £ konti | Genforenings-<br>lånet | Værne-<br>magts<br>indeståender | Sedler<br>beslaglagt<br>hos værne-<br>magten |
|                                      | 1                   | 2                                        | 3                                        | 4                      | 5                               | 6                                            |
|                                      | mill. kr.           | mill. kr.                                | mill. kr.                                | mill. kr.              | mill. kr.                       | mill. kr.                                    |
| 1920 juni                            | 138,4               | 3,0                                      | 81,3                                     | 54,1                   | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 227,2               | 3,0                                      | 130,9                                    | 93,3                   | .                               | .                                            |
| 1921 juni                            | 2,9                 | 2,9                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 60,2                | 2,8                                      | 57,4                                     | .                      | .                               | .                                            |
| 1922 juni                            | 2,8                 | 2,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 2,7                 | 2,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1923 juni                            | 2,6                 | 2,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 2,6                 | 2,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1924 juni                            | 2,5                 | 2,5                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 2,4                 | 2,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1925 juni                            | 2,4                 | 2,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 2,3                 | 2,3                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1926 juni                            | 2,2                 | 2,2                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 2,1                 | 2,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1927 juni                            | 2,1                 | 2,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 2,0                 | 2,0                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1928 juni                            | 1,9                 | 1,9                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 1,8                 | 1,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1929 juni                            | 1,8                 | 1,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 1,7                 | 1,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1930 juni                            | 1,7                 | 1,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 1,6                 | 1,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1931 juni                            | 1,5                 | 1,5                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 1,4                 | 1,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1932 juni                            | 1,3                 | 1,3                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 1,2                 | 1,2                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1933 juni                            | 1,1                 | 1,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 1,0                 | 1,0                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1934 juni                            | 0,9                 | 0,9                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 0,8                 | 0,8                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1935 juni                            | 0,7                 | 0,7                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 0,6                 | 0,6                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1936 juni                            | 0,4                 | 0,4                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 0,3                 | 0,3                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1937 juni                            | 0,2                 | 0,2                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | 0,1                 | 0,1                                      | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1938 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| 1939 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                               | .                                            |
| – dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                               | .                                            |

| Fordelt på                                     |                                                  |                                                 |                                  |                                      |                 |                    | Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------|-----------------|--------------------|-------------------------------------------|
| Fortjeneste<br>ved seddel-<br>ombyt-<br>ningen | Fortjeneste<br>ved salg af<br>krigs-<br>materiel | Konfiska-<br>tion af tysk<br>og jap.<br>ejendom | Revisions-<br>udvalgets<br>konti | Opsamlingskonti for kroneprovenu     |                 |                    |                                           |
|                                                |                                                  |                                                 |                                  | Statslån til<br>varekøb<br>i Sverige | Lån hos<br>IBRD | Marshall-<br>hjælp |                                           |
| 7                                              | 8                                                | 9                                               | 10                               | 11                                   | 12              | 13                 |                                           |
| mill. kr.                                      | mill. kr.                                        | mill. kr.                                       | mill. kr.                        | mill. kr.                            | mill. kr.       | mill. kr.          |                                           |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1920                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1921                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1922                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1923                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1924                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1925                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1926                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1927                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1928                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1929                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1930                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1931                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1932                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1933                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1934                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1935                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1936                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1937                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1938                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1939                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. -                                    |

Tabel XI. Specifikation af andre statskonti, passiv siden (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Andre<br>statskonti | Fordelt på                               |                                          |                        |                                   |                                              |
|--------------------------------------|---------------------|------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------|-----------------------------------|----------------------------------------------|
|                                      |                     | Indlån som<br>garanti for<br>jernbanelån | Finans-<br>ministeriets<br>\$ og £ konti | Genforenings-<br>lånet | Værne-<br>magtens<br>indeståender | Sedler<br>beslaglagt<br>hos værne-<br>magten |
|                                      | 1                   | 2                                        | 3                                        | 4                      | 5                                 | 6                                            |
|                                      | mill. kr.           | mill. kr.                                | mill. kr.                                | mill. kr.              | mill. kr.                         | mill. kr.                                    |
| 1940 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1941 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1942 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1943 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1944 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1945 juni                            | 84,4                | .                                        | .                                        | .                      | 26,4                              | 34,9                                         |
| — dec.                               | 122,5               | .                                        | .                                        | .                      | 12,9                              | 40,7                                         |
| 1946 juni                            | 143,9               | .                                        | .                                        | .                      | 5,1                               | 41,0                                         |
| — dec.                               | 141,4               | .                                        | .                                        | .                      | 0,2                               | 41,0                                         |
| 1947 juni                            | 126,7               | .                                        | .                                        | .                      | 0,0                               | .                                            |
| — dec.                               | 177,9               | .                                        | .                                        | .                      | 0,0                               | .                                            |
| 1948 juni                            | 197,8               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 281,6               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1949 juni                            | 249,7               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 265,7               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1950 juni                            | 235,7               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 223,3               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1951 juni                            | 218,3               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 218,1               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1952 juni                            | 214,3               | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 80,2                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1953 juni                            | 80,4                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 77,3                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1954 juni                            | 79,0                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 42,5                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1955 juni                            | 30,9                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 30,4                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1956 juni                            | 30,2                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 29,0                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1957 juni                            | 28,8                | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 8,4                 | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1958 juni                            | 8,6                 | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 9,1                 | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1959 juni                            | 8,3                 | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | 8,3                 | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| 1960 juni                            | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |
| — dec.                               | .                   | .                                        | .                                        | .                      | .                                 | .                                            |

| Fordelt på                                     |                                                  |                                                 |                                  |                                      |                 |                    | Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------|-----------------|--------------------|-------------------------------------------|
| Fortjeneste<br>ved seddel-<br>ombyt-<br>ningen | Fortjeneste<br>ved salg af<br>krigs-<br>materiel | Konfiska-<br>tion af tysk<br>og jap.<br>ejendom | Revisions-<br>udvalgets<br>konti | Opsamlingskonti for kroneprovenu     |                 |                    |                                           |
|                                                |                                                  |                                                 |                                  | Statslån til<br>varekøb<br>i Sverige | Lån hos<br>IBRD | Marshall-<br>hjælp |                                           |
| 7                                              | 8                                                | 9                                               | 10                               | 11                                   | 12              | 13                 |                                           |
| mill. kr.                                      | mill. kr.                                        | mill. kr.                                       | mill. kr.                        | mill. kr.                            | mill. kr.       | mill. kr.          |                                           |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1940                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1941                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1942                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1943                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1944                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | 23,1                                 | .               | .                  | Juni 1945                                 |
| 54,6                                           | 10,7                                             | .                                               | 0,6                              | 3,0                                  | .               | .                  | Dec. —                                    |
| 48,3                                           | 21,4                                             | 6,1                                             | 21,5                             | 0,5                                  | .               | .                  | Juni 1946                                 |
| .                                              | 26,9                                             | 30,7                                            | 41,3                             | 1,3                                  | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | 30,3                                             | 50,2                                            | 46,2                             | .                                    | .               | .                  | Juni 1947                                 |
| .                                              | 31,0                                             | 95,8                                            | 44,5                             | .                                    | 6,6             | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | 32,2                                             | 104,4                                           | 43,2                             | .                                    | 18,0            | .                  | Juni 1948                                 |
| .                                              | 32,1                                             | 108,9                                           | 58,9                             | .                                    | 11,4            | 70,3               | Dec. —                                    |
| .                                              | 33,2                                             | 117,3                                           | 53,8                             | .                                    | .               | 45,4               | Juni 1949                                 |
| .                                              | 30,4                                             | 126,4                                           | 51,2                             | .                                    | .               | 57,7               | Dec. —                                    |
| .                                              | 30,5                                             | 134,4                                           | 43,1                             | .                                    | .               | 27,7               | Juni 1950                                 |
| .                                              | 30,4                                             | 141,0                                           | 37,1                             | .                                    | .               | 14,8               | Dec. —                                    |
| .                                              | 29,9                                             | 147,5                                           | 37,3                             | .                                    | .               | 3,6                | Juni 1951                                 |
| .                                              | 29,9                                             | 148,0                                           | 36,6                             | .                                    | .               | 3,6                | Dec. —                                    |
| .                                              | 29,9                                             | 149,9                                           | 34,4                             | .                                    | .               | 0,1                | Juni 1952                                 |
| .                                              | 4,9                                              | 50,9                                            | 24,4                             | .                                    | .               | 0,0                | Dec. —                                    |
| .                                              | 4,8                                              | 54,5                                            | 20,1                             | .                                    | .               | 1,0                | Juni 1953                                 |
| .                                              | 4,8                                              | 55,4                                            | 17,0                             | .                                    | .               | 0,1                | Dec. —                                    |
| .                                              | 4,8                                              | 57,0                                            | 17,2                             | .                                    | .               | 0,0                | Juni 1954                                 |
| .                                              | 1,8                                              | 27,1                                            | 13,6                             | .                                    | .               | 0,0                | Dec. —                                    |
| .                                              | 1,8                                              | 28,2                                            | 0,9                              | .                                    | .               | 0,0                | Juni 1955                                 |
| .                                              | 1,8                                              | 27,7                                            | 0,9                              | .                                    | .               | 0,0                | Dec. —                                    |
| .                                              | 1,8                                              | 27,6                                            | 0,8                              | .                                    | .               | .                  | Juni 1956                                 |
| .                                              | 1,8                                              | 26,9                                            | 0,3                              | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | 1,8                                              | 26,7                                            | 0,3                              | .                                    | .               | .                  | Juni 1957                                 |
| .                                              | .                                                | 8,4                                             | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | 8,6                                             | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1958                                 |
| .                                              | .                                                | 9,1                                             | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | 8,3                                             | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1959                                 |
| .                                              | .                                                | 8,3                                             | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Juni 1960                                 |
| .                                              | .                                                | .                                               | .                                | .                                    | .               | .                  | Dec. —                                    |

## Noter til tabel XI

1. Andre statskonti i passivside er en samlekonto for statskonti, der i de offentliggjorte balancer har været bogført under andre kreditkonti eller konsolideret (fradraget debetkonti).
2. Finansministeriet stiller indlån som sikkerhed for de i henhold til lov af 10. april 1895 ydede jernbanelån til kommuner, jfr. tabel I, 3.  
*I de offentliggjorte balancer* er dette indlån opført som balancepost til og med statusopgørelsen 1927, herefter bogført under div. kreditorer.
3. Under 1. verdenskrig har finansministeriet mindre indeståender på separate dollarkonti.  
 I slutningen af 1919 oprettes en ny separatkonto for finansministeriet. På kontoen, der føres i sterling, indgår betydelige beløb, således at der ved udgangen af 1920 indestår 123,5 mill. kr., der efter årsskiftet overføres til finansministeriets løbende konto. (Disse sterlingindeståender kan muligvis hidrøre fra, at staten har udnyttet kortfristede udenlandske kreditmuligheder på basis af det 25-årige udenlandske statslån på 25 mill. \$, der optages den 15. oktober 1920). I slutningen af december 1921 oprettes en ny separatkonto for finansministeriet, der krediteres 10 mill. \$ (57,4 mill. kr.) som foreløbigt indgået provenu af det af staten den 1. januar 1922 optagne 20-årige udenlandske statslån på 30 mill. \$. De 10 mill. \$ overføres i januar 1922 til finansministeriets løbende konto.  
*I de offentliggjorte balancer* er finansministeriets mindre indeståender på separate dollarkonti under 1. verdenskrig bogført under div. kreditorer. Separatkontoen oprettet i slutningen af 1919 er konsolideret, jfr. tabel VII, 2.  
 Separatkontoen oprettet i slutningen af 1921 er kun delvis konsolideret, idet 10,2 mill. kr. af indeståendet på denne separatkonto er bogført under div. kreditorer.
4. Provenuet af genforeningslånet, der optages i efteråret 1919 og bliver på 145 mill. kr., indgår til nationalbanken.  
*I de offentliggjorte balancer* er provenuet af genforeningslånet bogført under div. kreditorer, indtil det i flere tempi overføres til finansministeriets løbende konto.
5. Værnemagtens indeståender på forskellige konti, jfr. tabel X, 10, beslaglægges ved besættelsens ophør og afskrives i flere tempi på statens reguleringskonto.  
*I de offentliggjorte balancer* er disse indeståender indtil afskrivningen på statens reguleringskonto bogført dels under folio, dels under div. kreditorer.
6. De hos værnemagten ved besættelsens ophør beslaglagte sedler afskrives i foråret 1947 på statens reguleringskonto.  
*I de offentliggjorte balancer* er de beslaglagte sedler indtil afskrivningen på statens reguleringskonto bogført under folio.
7. Fortjenesten på den i dagene 23.-30. juli 1945 foretagne seddelombytning deles mellem staten og nationalbanken (2 pct. af seddelomløbet til banken, resten til staten). Statens andel af fortjenesten overføres i november 1946 til finansministeriets konti i henhold til særlige love og afskrives i foråret 1947 på statens reguleringskonto.  
*I de offentliggjorte balancer* er statens fortjeneste på seddelombytningen indtil overførslen til finansministeriets konti i henhold til særlige love bogført under div. kreditorer.

8. Fortjeneste på salg af det ved besættelsens ophør konfiskerede krigsmateriel afskrives på statens reguleringskonto med 25 mill. kr. i november 1952, 3 mill. kr. i december 1954 og restbeløbet i november 1957.  
*I de offentliggjorte balancer* er handelsministeriets fortjeneste på salg af konfiskeret krigsmateriel indtil afskrivningen på statens reguleringskonto bogført under folio på en særkonto, der pr. 15. januar 1953 overføres til kontokurant.
9. De til kommissarius for konfiskation af tysk og japansk ejendom indgåede beløb afskrives på statens reguleringskonto med 100 mill. kr. i november 1952, 30 mill. kr. i december 1954 og små 20 mill. kr. i november 1957. Restbeløbet på godt 8 mill. kr. overføres til finansministeriets løbende konto i marts 1960.  
*I de offentliggjorte balancer* er de konfiskerede beløb indtil afskrivningen på statens reguleringskonto og overførslen af restsaldoen til finansministeriets løbende konto bogført under folio på en særkonto, der pr. 15. januar 1953 overflyttes til kontokurant.
10. Efterbetalingskrav i henhold til de efter besættelsens ophør rejste værnemagsager behandles af et særligt revisionsudvalg. Under revisionsudvalgets behandling af sagerne ind sættes de beslaglagte beløb på opsamlingskonti i nationalbanken. Når revisionsudvalget har færdigbehandlet sagerne, overføres de konfiskerede beløb til finansministeriets konti i henhold til særlige love.  
Angående beløb deponeret i forbindelse med behandling af værnemagsager, se tabel IX, 10.  
*I de offentliggjorte balancer* er revisionsudvalgets opsamlingskonti bogført under folio på særkonti, der pr. 15. januar 1953 overføres til kontokurant.
11. I slutningen af krigen opnår staten en varekredit i Sverige. Efterhånden som kreditten udnyttes efter krigens ophør, indgår kroneprovenuet på en opsamlingskonto, hvorfra det overføres til finansministeriets løbende konto. I foråret 1947 overføres det samlede beløb for kredittens udnyttelse, ca. 100 mill. kr., fra finansministeriets løbende konto til finansministeriets konti i henhold til særlige love.  
*I de offentliggjorte balancer* er denne opsamlingskonto bogført under div. kreditorer.
12. Kroneprovenuet af det af staten i efteråret 1947 hos IBRD optagne lån på 40 mill. \$, jfr. tabel XIV, 3 og 4, indgår på en opsamlingskonto. Fra denne konto overføres provenuet indtil maj 1948 til finansministeriets konti i henhold til særlige love, herefter til direkte afskrivning på statens reguleringskonto.  
*I de offentliggjorte balancer* er denne opsamlingskonto bogført under kontokurant.
13. Kroneprovenuet af marshallhjælpen indgår på en opsamlingskonto. Kroneprovenuet af den del af marshallhjælpen, der ydes som lån, overføres i henhold til lov af 12. juli 1948 til finansministeriets konti i henhold til særlige love. Efter aftale med regeringen overføres også kroneprovenuet af den del af marshallhjælpen, der ydes som gave, til finansministeriets konti i henhold til særlige love. Ved lov af 27. maj 1950, love af 7. juni 1952 og lov af 11. juni 1954 disponeres der over disse midler dels til afskrivning på statens reguleringskonto, dels til oprettelse af genopbygningsfonde og en produktivitetsfond, jfr. tabel XIII, 2 og 6.  
*I de offentliggjorte balancer* er denne opsamlingskonto bogført under kontokurant.

Tabel XII. Specifikation af egenkapital

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Egenkapital | Fordelt på |           |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
|--------------------------------------------|-------------|------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
|                                            |             | 1          | 2         | 3         | 4         | 5         | 6         | 7         | 8         | 9         | 10        | 11        |
|                                            | mill. kr.   | mill. kr.  | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. |
| 1900 juni                                  | 32,9        | 27,0       | 3,0       | 2,9       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 33,0        | 27,0       | 3,0       | 3,0       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1901 juni                                  | 33,0        | 27,0       | 3,0       | 3,0       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 33,2        | 27,0       | 3,0       | 3,2       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1902 juni                                  | 33,2        | 27,0       | 3,0       | 3,2       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 33,4        | 27,0       | 3,0       | 3,4       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1903 juni                                  | 33,4        | 27,0       | 3,0       | 3,4       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 33,5        | 27,0       | 3,0       | 3,5       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1904 juni                                  | 33,5        | 27,0       | 3,0       | 3,5       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 33,8        | 27,0       | 3,0       | 3,8       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1905 juni                                  | 33,8        | 27,0       | 3,0       | 3,8       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 34,0        | 27,0       | 3,0       | 4,0       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1906 juni                                  | 34,0        | 27,0       | 3,0       | 4,0       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 34,3        | 27,0       | 3,0       | 4,3       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1907 juni                                  | 34,3        | 27,0       | 3,0       | 4,3       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 34,7        | 27,0       | 3,0       | 4,7       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1908 juni                                  | 34,7        | 27,0       | 3,0       | 4,7       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 36,2        | 27,0       | 8,1       | 1,1       | 1,1       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1909 juni                                  | 36,2        | 27,0       | 8,1       | 1,1       | 1,1       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 36,3        | 27,0       | 8,1       | 1,2       | 1,2       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1910 juni                                  | 36,3        | 27,0       | 8,1       | 1,2       | 1,2       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 36,2        | 27,0       | 8,1       | 1,1       | 1,1       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1911 juni                                  | 36,2        | 27,0       | 8,1       | 1,1       | 1,1       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 36,0        | 27,0       | 8,1       | 0,9       | 0,9       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1912 juni                                  | 36,0        | 27,0       | 8,1       | 0,9       | 0,9       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| — dec.                                     | 36,2        | 27,0       | 8,3       | 0,9       | 0,9       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |

|           |      |      |      |      |   |   |   |
|-----------|------|------|------|------|---|---|---|
| 1913 juni | 36,3 | 27,0 | 8,3  | 1,0  | . | . | . |
| - dec.    | 36,3 | 27,0 | 8,2  | 1,1  | . | . | . |
| 1914 juni | 36,4 | 27,0 | 8,2  | 1,2  | . | . | . |
| - dec.    | 36,7 | 27,0 | 8,2  | 1,5  | . | . | . |
| 1915 juni | 36,8 | 27,0 | 8,2  | 1,6  | . | . | . |
| - dec.    | 36,8 | 27,0 | 8,3  | 1,5  | . | . | . |
| 1916 juni | 36,9 | 27,0 | 8,3  | 1,6  | . | . | . |
| - dec.    | 37,2 | 27,0 | 8,4  | 1,8  | . | . | . |
| 1917 juni | 37,2 | 27,0 | 8,4  | 1,8  | . | . | . |
| - dec.    | 42,0 | 27,0 | 8,9  | 6,1  | . | . | . |
| 1918 juni | 42,1 | 27,0 | 8,9  | 6,2  | . | . | . |
| - dec.    | 46,8 | 27,0 | 9,3  | 10,5 | . | . | . |
| 1919 juni | 47,0 | 27,0 | 9,3  | 10,7 | . | . | . |
| - dec.    | 54,3 | 27,0 | 9,9  | 17,4 | . | . | . |
| 1920 juni | 55,1 | 27,0 | 9,9  | 18,2 | . | . | . |
| - dec.    | 59,0 | 27,0 | 10,7 | 21,3 | . | . | . |
| 1921 juni | 59,5 | 27,0 | 10,7 | 21,8 | . | . | . |
| - dec.    | 66,0 | 27,0 | 10,8 | 28,2 | . | . | . |
| 1922 juni | 66,8 | 27,0 | 10,8 | 29,0 | . | . | . |
| - dec.    | 69,0 | 27,0 | 11,3 | 30,7 | . | . | . |
| 1923 juni | 69,0 | 27,0 | 11,3 | 30,7 | . | . | . |
| - dec.    | 66,3 | 27,0 | 11,3 | 28,0 | . | . | . |
| 1924 juni | 66,3 | 27,0 | 11,3 | 28,0 | . | . | . |
| - dec.    | 64,1 | 27,0 | 11,3 | 25,8 | . | . | . |
| 1925 juni | 64,1 | 27,0 | 11,3 | 25,8 | . | . | . |
| - dec.    | 62,0 | 27,0 | 11,3 | 23,7 | . | . | . |
| 1926 juni | 62,0 | 27,0 | 11,3 | 23,7 | . | . | . |
| - dec.    | 59,8 | 27,0 | 11,3 | 21,5 | . | . | . |
| 1927 juni | 59,8 | 27,0 | 11,3 | 21,5 | . | . | . |
| - dec.    | 57,6 | 27,0 | 11,3 | 19,3 | . | . | . |
| 1928 juni | 57,6 | 27,0 | 11,3 | 19,3 | . | . | . |
| - dec.    | 55,5 | 27,0 | 11,3 | 17,2 | . | . | . |
| 1929 juni | 55,5 | 27,0 | 11,3 | 17,2 | . | . | . |
| - dec.    | 58,5 | 27,0 | 12,1 | 19,4 | . | . | . |

(fortsættes)



Tabel XII. Specifikation af egenkapital (fortsat)

Tabel XII. Specifikation af egenkapital (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedes-<br>balancer) | Egenkapital | Fordelt på |           |           |           |           |           |           |           |           |           |           |
|--------------------------------------------|-------------|------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
|                                            |             | 1          | 2         | 3         | 4         | 5         | 6         | 7         | 8         | 9         | 10        | 11        |
|                                            |             | mill. kr.  | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. | mill. kr. |
| 1930 juni                                  | 58,5        | 27,0       | 12,1      | 19,4      | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 61,1        | 27,0       | 12,1      | 22,0      | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1931 juni                                  | 61,1        | 27,0       | 12,1      | 22,0      | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 62,3        | 27,0       | 12,0      | 23,3      | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1932 juni                                  | 62,3        | 27,0       | 12,0      | 23,3      | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 70,4        | 27,0       | 12,0      | 22,8      | 8,6       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| 1933 juni                                  | 70,4        | 27,0       | 12,0      | 22,8      | 8,6       | .         | .         | .         | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 86,0        | 27,0       | 12,0      | 26,9      | 9,1       | .         | .         | 11,0      | .         | .         | .         | .         |
| 1934 juni                                  | 86,0        | 27,0       | 12,0      | 26,9      | 9,1       | .         | .         | 11,0      | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 96,2        | 27,0       | 12,0      | 28,6      | 9,1       | .         | .         | 19,5      | .         | .         | .         | .         |
| 1935 juni                                  | 96,2        | 27,0       | 12,0      | 28,6      | 9,1       | .         | .         | 19,5      | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 91,0        | 27,0       | 12,0      | 28,4      | 15,3      | .         | .         | 8,3       | .         | .         | .         | .         |
| 1936 juni                                  | 139,6       | 50,0       | 12,0      | .         | 15,3      | 54,0      | .         | 8,3       | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 139,6       | 50,0       | 12,0      | .         | 15,3      | 54,0      | .         | 8,3       | .         | .         | .         | .         |
| 1937 juni                                  | 138,3       | 50,0       | 13,4      | .         | 15,3      | 52,0      | .         | 7,6       | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 138,3       | 50,0       | 13,4      | .         | 15,3      | 52,0      | .         | 7,6       | .         | .         | .         | .         |
| 1938 juni                                  | 139,4       | 50,0       | 14,9      | .         | 15,3      | 50,0      | .         | 9,2       | .         | .         | .         | .         |
| - dec.                                     | 139,4       | 50,0       | 14,9      | .         | 15,3      | 50,0      | .         | 9,2       | .         | .         | .         | .         |
| 1939 juni                                  | 145,3       | 50,0       | 16,3      | .         | 15,3      | 48,0      | .         | 13,7      | .         | 2,0       | .         | .         |
| - dec.                                     | 145,3       | 50,0       | 16,3      | .         | 15,3      | 48,0      | .         | 13,7      | .         | 2,0       | .         | .         |
| 1940 juni                                  | 130,4       | 50,0       | 17,1      | .         | 15,3      | 46,0      | .         | -         | .         | 2,0       | .         | .         |
| - dec.                                     | 133,7       | 50,0       | 17,1      | .         | 15,3      | 46,0      | .         | -         | .         | 2,0       | 3,3       | .         |
| 1941 juni                                  | 162,7       | 50,0       | 18,6      | .         | 15,3      | 44,0      | .         | 16,8      | .         | 2,0       | 16,0      | .         |
| - dec.                                     | 173,2       | 50,0       | 18,6      | .         | 15,3      | 44,0      | .         | 16,8      | .         | 5,0       | 23,5      | .         |
| 1942 juni                                  | 175,0       | 50,0       | 19,1      | .         | 12,3      | 42,0      | .         | 22,9      | .         | 5,0       | 23,7      | .         |
| - dec.                                     | 175,2       | 50,0       | 19,1      | .         | 12,3      | 42,0      | .         | 22,9      | .         | 5,0       | 23,9      | .         |

|           |       |      |      |   |      |      |      |      |      |      |
|-----------|-------|------|------|---|------|------|------|------|------|------|
| 1943 juni | 173,9 | 50,0 | 19,1 | . | 12,3 | 40,0 | 23,5 | .    | 5,0  | 24,0 |
| - dec.    | 174,1 | 50,0 | 19,1 | . | 12,3 | 40,0 | 23,5 | .    | 5,0  | 24,2 |
| 1944 juni | 163,6 | 50,0 | 19,1 | . | 7,4  | 38,0 | 21,6 | .    | 3,1  | 24,4 |
| - dec.    | 163,2 | 50,0 | 19,1 | . | 7,4  | 38,0 | 21,6 | .    | 2,5  | 24,6 |
| 1945 juni | 155,3 | 50,0 | 17,9 | . | 0,6  | 36,0 | 23,6 | .    | 2,5  | 24,7 |
| - dec.    | 172,0 | 50,0 | 17,9 | . | 0,6  | 36,0 | 23,6 | .    | 2,5  | 41,4 |
| 1946 juni | 160,0 | 50,0 | 8,5  | . | .    | 34,0 | 23,6 | .    | 2,5  | 41,4 |
| - dec.    | 160,0 | 50,0 | 8,5  | . | .    | 34,0 | 23,6 | .    | 2,5  | 41,4 |
| 1947 juni | 178,8 | 50,0 | 8,5  | . | .    | 32,0 | 26,8 | .    | 5,8  | 55,7 |
| - dec.    | 178,8 | 50,0 | 8,5  | . | .    | 32,0 | 26,8 | .    | 5,8  | 55,7 |
| 1948 juni | 179,8 | 50,0 | 10,1 | . | .    | 30,0 | 24,0 | .    | 9,8  | 55,9 |
| - dec.    | 179,8 | 50,0 | 10,1 | . | .    | 30,0 | 24,0 | .    | 9,8  | 55,9 |
| 1949 juni | 175,4 | 50,0 | 10,4 | . | .    | 28,0 | 17,3 | .    | 13,8 | 55,9 |
| - dec.    | 177,4 | 50,0 | 10,4 | . | .    | 28,0 | 17,3 | .    | 13,8 | 57,9 |
| 1950 juni | 188,4 | 50,0 | 16,9 | . | .    | 26,0 | 19,7 | .    | 17,8 | 58,0 |
| - dec.    | 188,4 | 50,0 | 16,9 | . | .    | 26,0 | 19,7 | .    | 17,8 | 58,0 |
| 1951 juni | 181,5 | 50,0 | 18,1 | . | .    | 24,0 | 13,9 | .    | 17,8 | 57,7 |
| - dec.    | 181,7 | 50,0 | 18,1 | . | .    | 24,0 | 13,9 | .    | 17,8 | 57,9 |
| 1952 juni | 181,1 | 50,0 | 19,8 | . | .    | 22,0 | 13,5 | .    | 17,8 | 58,0 |
| - dec.    | 181,3 | 50,0 | 19,8 | . | .    | 22,0 | 13,5 | .    | 17,8 | 58,2 |
| 1953 juni | 197,2 | 50,0 | 21,5 | . | .    | 20,0 | 29,4 | .    | 17,8 | 58,5 |
| - dec.    | 197,5 | 50,0 | 21,5 | . | .    | 20,0 | 29,4 | .    | 17,8 | 58,8 |
| 1954 juni | 237,0 | 50,0 | 24,7 | . | .    | 18,0 | 50,2 | 15,0 | 20,0 | 59,1 |
| - dec.    | 237,4 | 50,0 | 24,7 | . | .    | 18,0 | 50,2 | 15,0 | 20,0 | 59,5 |
| 1955 juni | 219,4 | 50,0 | 25,0 | . | .    | 16,0 | 26,8 | 22,0 | 20,0 | 59,6 |
| - dec.    | 219,4 | 50,0 | 25,0 | . | .    | 16,0 | 26,8 | 22,0 | 20,0 | 59,6 |
| 1956 juni | 227,6 | 50,0 | 35,0 | . | .    | 14,0 | 27,0 | 22,0 | 20,0 | 59,6 |
| - dec.    | 227,6 | 50,0 | 35,0 | . | .    | 14,0 | 27,0 | 22,0 | 20,0 | 59,6 |
| 1957 juni | 238,6 | 50,0 | 45,0 | . | .    | 12,0 | 27,0 | 22,0 | 23,0 | 59,6 |
| - dec.    | 238,6 | 50,0 | 45,0 | . | .    | 12,0 | 27,0 | 22,0 | 23,0 | 59,6 |
| 1958 juni | 268,7 | 50,0 | 55,0 | . | .    | 10,0 | 41,1 | 27,0 | 26,0 | 59,6 |
| - dec.    | 268,7 | 50,0 | 55,0 | . | .    | 10,0 | 41,1 | 27,0 | 26,0 | 59,6 |
| 1959 juni | 311,0 | 50,0 | 65,0 | . | .    | 8,0  | 72,4 | 30,0 | 26,0 | 59,6 |
| - dec.    | 311,0 | 50,0 | 65,0 | . | .    | 8,0  | 72,4 | 30,0 | 26,0 | 59,6 |
| 1960 juni | 311,3 | 50,0 | 75,0 | . | .    | 6,0  | 54,7 | 40,0 | 26,0 | 59,6 |
| - dec.    | 311,3 | 50,0 | 75,0 | . | .    | 6,0  | 54,7 | 40,0 | 26,0 | 59,6 |

## Noter til tabel XII

1. Egenkapitalen omfatter de under 2 til 9 omtalte konti, der i de offentliggjorte balancer er opført som balanceposter samt fornyelsesfonden for bankens bygninger, der i *de offentliggjorte balancer* er bogført under div. kreditorer, og overskud ved guldsalg, der i de offentliggjorte balancer er bogført under kontokurant. Indtil nyordningen af nationalbankens forhold ved lov af 7. april 1936 går bankens regnskabsår fra 1. august til 31. juli. Herefter følger regnskabsåret kalenderåret (sidste statusopgørelse pr. 31. juli i 1935 og første statusopgørelse pr. 31. december i 1936).

2 og 7. Ved nyordningen af nationalbankens forhold i henhold til lov af 7. april 1936 går nationalbanken over fra at være et aktieselskab til at blive en selvejende institution. Aktionærerne udløses med det dobbelte beløb af aktiekapitalen i 4 pct. statsgaranterede obligationer, der amortiseres over 27 år ved udtrækning af 2 mill. kr. årligt. Staten indskyder midlertidigt en grundfond på 50 mill. kr. i form af en grundfondsskrivning, der efterhånden skal nedskrives ved overførsler fra årsoverskuddet og i takt hermed overgå til nationalbanken som egentlig grundfond.

Angående nedskrivning af statens grundfondsskrivning, se tabel 1, 14.

3 og 4. I henhold til kundgørelse af 2. november 1877 skal der henlægges 3 mill. kr. til en reservefond, som der ikke må disponeres over under den gældende oktroj, hvorimod der kan disponeres over beløbene på overskudskontoen.

Ved oktrojændringen i 1908 sammenlægges reservefonden i henhold

til kundgørelse af 2. november 1877 med indeståendet på overskudskontoen til en reservefond, der skal udgøre 30 pct. af aktiekapitalen. Herudover kan der kun foretages henlæggelser til reservefonden af visse ekstraordinære indtægter herunder beløb, der indgår på fordringer, der tidligere er afskrevet på reservefonden.

Ved lov af 30. august 1919 om ændring i nationalbankens oktroj forhøjes reservefonden til 40 pct. af aktiekapitalen.

Ved nyordningen af nationalbankens forhold i henhold til lov af 7. april 1936 fastsættes der ikke noget maksimum for henlæggelser til reserver.

5. Aktionærernes udbytteudligningsfond oprettes ved oktrojændringen i 1908. Efter betaling af afgift til staten (750.000 kr. årligt), eventuelle henlæggelser til retablering af reservefonden og udbetaling af 6 pct. udbytte fordeles restoverskuddet med  $\frac{1}{4}$  til staten og  $\frac{3}{4}$  til aktionærerne. Aktionærernes andel af restoverskuddet kan helt eller delvis henlægges til en udbytteudligningsfond, som kan anvendes til forøgelse af aktieudbyttet i senere år.

Indtil slutningen af 1. verdenskrig udloddes stort set hele årsoverskuddet, men i de sidste krigsår og de første efterkrigsår henlægges en betydelig del af overskuddet, bl. a. noget af kursgevinsten på kronkredit-ter, jfr. tabel IX, 5, til udbytteudligningsfonden. Disse henlæggelser danner basis for, at der også i de følgende år med mindre gunstigt driftsresultat kan udbetales sædvanligt aktieudbytte. Fra slutningen af 1920'erne henlægges en del af overskuddet atter til udbytteudligningsfonden, således at denne ved nyordningen af nationalbankens forhold i

henhold til lov af 7. april 1936 er lidt større end aktiekapitalen, jfr. at aktiekapitalen udløses med det dobbelte beløb i obligationer.

Angående aktionærernes udbytteudligningsfonds placering i obligationer, se tabel VI, 4.

6. I henhold til den overenskomst, der indgås mellem staten og nationalbanken den 29. september 1931, skal bankens fortjeneste på ophævelse af guldindløsningspligten afgives til staten. Ved statusopgørelsen 1932 hensættes 11 mill. kr. på en reguleringskonto, hvorover der kun kan disponeres med statens samtykke bortset fra beløb, der anvendes til køb af guld i det omfang, guldkøbene er nødvendige for at opfylde dækningsreglerne. Af de 11 mill. kr., der hidrører fra nettofortjeneste på guldsalg i bankåret 1931/32, jfr. tabel XIV, 5, betales a conto 2,4 mill. kr. til staten svarende til den afgift, staten skulle have haft, hvis de 11 mill. kr. var medregnet i bankårets overskud.

I august 1935 sælges 15,1 mill. kr. i guld med en fortjeneste på 15,7 mill. kr. De 15,1 mill. kr. var deponeret som sikkerhed for et af nationalbanken optaget lån på 20 mill. svejterfrancs, jfr. tabel X, 2. Da lånet står bogført til 20 mill. kr., opstår der ved tilbagebetalingen et kurstab på 9,5 mill. kr., der fradrages i fortjenesten på guldsalget, således at der overføres 6,2 mill. kr. til reguleringskontoen.

I forbindelse med kroneopskrivningen den 22. januar 1942 afskrives et nettokurstab på 2,6 mill. kr. på reguleringskontoen, og ved statusopgørelsen 1942 yderligere 0,4 mill. kr. I 1943 og 1944 afholdes nationalbankens udgifter til forrentning af pengeinstitutternes indeståender på kassereservekonti og opsigelseskonti, jfr. tabel VIII, 3, 4, 6 og 7 af regule-

ringskontoen, hvis restbeløb medgår til dækning af disse udgifter ved statusopgørelsen 1945.

- 8 og 9. Ved statusopgørelsen 1933 hensættes under hensyn til obligationsbeholdningens størrelse 11 mill. kr. hidrørende fra kursgevinst på obligationer.

I *de offentliggjorte balancer* bogføres de 11 mill. kr. ved hensættelsen under div. kreditorer, men overføres ved statusopgørelsen 1934 sammen med yderligere 8,5 mill. kr. til en som balancepost opført kurssikringskonto. Ved statusopgørelsen 1953, hvor der hensættes betydelige beløb til kurssikring, ændres kontobetegnelsen fra kurssikringskonto til sikringskonto for obligationer og aktier samtidig med, at der oprettes en ny sikringskonto, der betegnes sikringskonto for andre aktiver.

10. Ved statusopgørelsen 1938 hensættes 2 mill. kr. til en fornyelses- og afskrivningsfond for bankens bygninger. Nedgangen i 1944 skyldes køb af nye bankbygninger. Ved statusopgørelsen 1946 overføres 3,3 mill. kr. af nationalbankens andel i gevinsten på den i dagene 23.-30. juli 1945 foretagne seddelombytning til fornyelsesfonden for bankens bygninger, jfr. tabel IX, 6.

I *de offentliggjorte balancer* er fornyelses- og afskrivningsfonden for bankens bygninger bogført under div. kreditorer.

11. Under 2. verdenskrig sælges guld til betaling af renter på udenlandsk statsgæld, jfr. tabel X, 9. Angående kvoteindbetalinger i guld til IMF og IBRD, se tabel XIV, 3 og 4.

I *de offentliggjorte balancer* er fortjeneste ved guldsalg efter 2. verdenskrig bogført under kontokurant.

Tabel XIII. Nationalbankens mellemværende med staten samt udestående

Tabel XIII. Nationalbankens mellemværende med staten samt udestående skatkammerbeviser

| Ultimo<br>(ifølge<br>måneds-<br>balancer) | Statens gæld til nationalbanken                  |                                                     |                     |                | Statens tilgodehavende hos nationalbanken        |                                                         |                     |                | Statens<br>nettostilling<br>(+ tilgode-<br>havende<br>— gæld) | Ændring<br>i statens<br>nettostilling<br>(+ forbedring<br>— forringelse) | Udestående<br>skatkammer-<br>beviser |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------|----------------|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|---------------------|----------------|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|                                           | Finans-<br>mini-<br>steriets<br>løbende<br>konto | Statens<br>regule-<br>ringsk-<br>Statsf.<br>af 1959 | Andre<br>statskonti | Til-<br>sammen | Finans-<br>mini-<br>steriets<br>løbende<br>konto | Finans-<br>mini-<br>konti<br>i h. t.<br>særlige<br>love | Andre<br>statskonti | Til-<br>sammen |                                                               |                                                                          |                                      |
|                                           |                                                  |                                                     |                     |                |                                                  |                                                         |                     |                |                                                               |                                                                          |                                      |
|                                           | mill. kr.                                        | mill. kr.                                           | mill. kr.           | mill. kr.      | mill. kr.                                        | mill. kr.                                               | mill. kr.           | mill. kr.      | mill. kr.                                                     | mill. kr.                                                                | mill. kr.                            |
| 1900 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,1                                              | .                                                       | 4,8                 | 4,9            | 4,9                                                           | .                                                                        | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,4                                              | .                                                       | 4,8                 | 5,2            | 5,2                                                           | 0,3                                                                      | .                                    |
| 1901 juni                                 | 4,2                                              | .                                                   | .                   | 4,2            | —                                                | .                                                       | 4,7                 | 4,7            | 0,5                                                           | -4,7                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,4                                              | .                                                       | 4,7                 | 5,1            | 5,1                                                           | 4,6                                                                      | .                                    |
| 1902 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 1,1                                              | .                                                       | 4,7                 | 5,8            | 5,8                                                           | 0,7                                                                      | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,8                                              | .                                                       | 4,6                 | 5,4            | 5,4                                                           | -0,4                                                                     | .                                    |
| 1903 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,5                                              | .                                                       | 4,6                 | 5,1            | 5,1                                                           | -0,3                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,8                                              | .                                                       | 4,6                 | 5,4            | 5,4                                                           | 0,3                                                                      | .                                    |
| 1904 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,3                                              | .                                                       | 4,5                 | 4,8            | 4,8                                                           | -0,6                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,5                                              | .                                                       | 4,5                 | 5,0            | 5,0                                                           | 0,2                                                                      | .                                    |
| 1905 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,4                                              | .                                                       | 4,5                 | 4,9            | 4,9                                                           | -0,1                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 1,4                                              | .                                                       | 4,4                 | 5,8            | 5,8                                                           | 0,9                                                                      | .                                    |
| 1906 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,4                                              | .                                                       | 4,4                 | 4,8            | 4,8                                                           | -1,0                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,6                                              | .                                                       | 4,4                 | 5,0            | 5,0                                                           | 0,2                                                                      | .                                    |
| 1907 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,7                                              | .                                                       | 4,3                 | 5,0            | 5,0                                                           | —                                                                        | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,3                                              | .                                                       | 4,3                 | 4,6            | 4,6                                                           | 0,4                                                                      | .                                    |
| 1908 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,5                                              | .                                                       | 4,2                 | 4,7            | 4,7                                                           | 0,1                                                                      | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,1                                              | .                                                       | 4,2                 | 4,3            | 4,3                                                           | -0,4                                                                     | .                                    |
| 1909 juni                                 | 10,3                                             | .                                                   | .                   | 10,3           | —                                                | .                                                       | 4,1                 | 4,1            | -6,2                                                          | -10,5                                                                    | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 1,1                                              | .                                                       | 4,1                 | 5,2            | 5,2                                                           | 11,4                                                                     | .                                    |
| 1910 juni                                 | 5,6                                              | .                                                   | .                   | 5,6            | —                                                | .                                                       | 4,1                 | 4,1            | -1,5                                                          | -6,7                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | 0,1                                              | .                                                   | .                   | 0,1            | —                                                | .                                                       | 4,0                 | 4,0            | 3,9                                                           | 5,4                                                                      | .                                    |
| 1911 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,9                                              | .                                                       | 4,0                 | 4,9            | 4,9                                                           | 1,0                                                                      | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,5                                              | .                                                       | 3,9                 | 4,4            | 4,4                                                           | -0,5                                                                     | .                                    |
| 1912 juni                                 | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,1                                              | .                                                       | 3,9                 | 4,0            | 4,0                                                           | -0,4                                                                     | .                                    |
| — dec.                                    | —                                                | .                                                   | .                   | —              | 0,3                                              | .                                                       | 3,8                 | 4,1            | 4,1                                                           | 0,1                                                                      | .                                    |

skatkammerbeviser

|           |       |       |       |      |       |       |        |       |      |
|-----------|-------|-------|-------|------|-------|-------|--------|-------|------|
| 1913 juni | -     | .     | 0,7   | .    | 3,8   | 4,5   | 4,5    | 0,4   | .    |
| - dec.    | -     | .     | 0,2   | .    | 3,7   | 3,9   | 3,9    | -0,6  | .    |
| 1914 juni | -     | .     | 2,3   | .    | 3,7   | 6,0   | 6,0    | 2,1   | .    |
| - dec.    | 2,0   | 3,4   | 5,4   | .    | 3,6   | 3,6   | -1,8   | -7,8  | 10,0 |
| 1915 juni | 21,6  | 15,6  | 37,2  | -    | 4,4   | 4,4   | -32,8  | -31,0 | 10,0 |
| - dec.    | 1,7   | 9,5   | 11,2  | -    | 7,9   | 7,9   | -3,3   | 29,5  | .    |
| 1916 juni | 8,4   | 10,9  | 19,3  | -    | 6,2   | 6,2   | -13,1  | -9,8  | .    |
| - dec.    | -     | 14,2  | 14,2  | 25,8 | 6,3   | 32,1  | 17,9   | 31,0  | .    |
| 1917 juni | -     | 31,7  | 31,7  | 30,1 | 9,6   | 39,7  | 8,0    | -9,9  | .    |
| - dec.    | -     | 50,8  | 50,8  | 81,5 | 5,3   | 86,8  | 36,0   | 28,0  | .    |
| 1918 juni | -     | 108,5 | 108,5 | 72,2 | 4,4   | 76,6  | -31,9  | -67,9 | .    |
| - dec.    | -     | 133,5 | 133,5 | 37,2 | 6,5   | 43,7  | -89,8  | -57,9 | .    |
| 1919 juni | -     | 149,1 | 149,1 | 14,6 | 3,1   | 17,7  | -131,4 | -41,6 | .    |
| - dec.    | -     | 165,9 | 165,9 | 39,8 | 153,3 | 193,1 | 27,2   | 158,6 | .    |
| 1920 juni | -     | 204,9 | 204,9 | 67,4 | 138,4 | 205,8 | 0,9    | -26,3 | .    |
| - dec.    | 231,2 | 75,5  | 306,7 | -    | 227,2 | 227,2 | -79,5  | -80,4 | .    |
| 1921 juni | 44,7  | 28,3  | 73,0  | -    | 2,9   | 2,9   | -70,1  | 9,4   | .    |
| - dec.    | 121,7 | 3,8   | 125,5 | -    | 60,2  | 60,2  | -65,3  | 4,8   | .    |
| 1922 juni | -     | 2,1   | 2,1   | 11,2 | 2,8   | 14,0  | 11,9   | 77,2  | .    |
| - dec.    | 8,1   | 41,6  | 49,7  | -    | 2,7   | 2,7   | -47,0  | -58,9 | .    |
| 1923 juni | 13,5  | 40,1  | 53,6  | -    | 2,6   | 2,6   | -51,0  | -4,0  | .    |
| - dec.    | 31,8  | 40,0  | 71,8  | -    | 2,6   | 2,6   | -69,2  | -18,2 | .    |
| 1924 juni | 42,2  | 40,0  | 82,2  | -    | 2,5   | 2,5   | -79,7  | -10,5 | .    |
| - dec.    | 53,1  | 40,0  | 93,1  | -    | 2,4   | 2,4   | -90,7  | -11,0 | .    |
| 1925 juni | 3,2   | 45,9  | 49,1  | -    | 2,4   | 2,4   | -46,7  | 44,0  | 29,8 |
| - dec.    | -     | 30,9  | 30,9  | 6,3  | 2,3   | 8,6   | -22,3  | 24,4  | 50,0 |
| 1926 juni | -     | 18,6  | 18,6  | 2,3  | 2,2   | 4,5   | -14,1  | 8,2   | 17,8 |
| - dec.    | 12,7  | 7,1   | 19,8  | -    | 2,1   | 2,1   | -17,7  | -3,6  | 18,4 |
| 1927 juni | 7,5   | 7,0   | 14,5  | -    | 2,1   | 2,1   | -12,4  | 5,3   | 39,2 |
| - dec.    | -     | 6,7   | 6,7   | 6,0  | 2,0   | 8,0   | 1,3    | 13,7  | 49,7 |
| 1928 juni | -     | .     | -     | 3,3  | 1,9   | 5,2   | 5,2    | 3,9   | 32,6 |
| - dec.    | -     | .     | -     | 9,4  | 1,8   | 11,2  | 11,2   | 6,0   | 27,0 |
| 1929 juni | 4,6   | .     | 4,6   | -    | 1,8   | 1,8   | -2,8   | -14,0 | 21,5 |
| - dec.    | -     | .     | -     | 10,0 | 1,7   | 11,7  | 11,7   | 14,5  | 18,6 |

(fortsættes)

Tabel XIII. Nationalbankens mellemværende med staten samt udestående

Tabel XIII. Nationalbankens mellemværende med staten samt udestående skatkammerbeviser (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Statens gæld til nationalbanken                  |           |                                                     |                     | Statens tilgodehavende hos nationalbanken |                                                  |           |                                                    | Statens<br>nettostilling<br>(+ tilgode-<br>havende<br>— gæld) | Ændring<br>i statens<br>nettostilling<br>(+ forbedring<br>— forringelse) | Udestående<br>skatkammer-<br>beviser |                     |                |
|--------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------|-----------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------|----------------|
|                                            | Finans-<br>mini-<br>steriets<br>løbende<br>konto |           | Stats-<br>regule-<br>ringsk./<br>Statsf.<br>af 1959 | Andre<br>statskonti | Til-<br>sammen                            | Finans-<br>mini-<br>steriets<br>løbende<br>konto |           | Finans-<br>min.konti<br>i h. t.<br>særlige<br>love |                                                               |                                                                          |                                      | Andre<br>statskonti | Til-<br>sammen |
|                                            | 1                                                | 2         |                                                     |                     |                                           | 3                                                | 4         |                                                    |                                                               |                                                                          |                                      |                     |                |
|                                            | mill. kr.                                        | mill. kr. | mill. kr.                                           | mill. kr.           | mill. kr.                                 | mill. kr.                                        | mill. kr. | mill. kr.                                          | mill. kr.                                                     | mill. kr.                                                                | mill. kr.                            |                     |                |
| 1930 juni                                  | 0,6                                              | .         | .                                                   | 0,6                 | —                                         | .                                                | 1,7       | 1,7                                                | 1,1                                                           | -10,6                                                                    | 3,0                                  |                     |                |
| — dec.                                     | —                                                | .         | .                                                   | —                   | 8,9                                       | .                                                | 1,6       | 10,5                                               | 10,5                                                          | 9,4                                                                      | 3,0                                  |                     |                |
| 1931 juni                                  | 3,9                                              | .         | .                                                   | 3,9                 | —                                         | .                                                | 1,5       | 1,5                                                | -2,4                                                          | -12,9                                                                    | 3,0                                  |                     |                |
| — dec.                                     | 12,9                                             | .         | .                                                   | 12,9                | —                                         | .                                                | 1,4       | 1,4                                                | -11,5                                                         | -9,1                                                                     | 7,0                                  |                     |                |
| 1932 juni                                  | 53,6                                             | .         | .                                                   | 53,6                | —                                         | .                                                | 1,3       | 1,3                                                | -52,3                                                         | -40,8                                                                    | 10,4                                 |                     |                |
| — dec.                                     | 60,2                                             | .         | 19,1                                                | 79,3                | —                                         | .                                                | 1,2       | 1,2                                                | -78,1                                                         | -25,8                                                                    | 31,5                                 |                     |                |
| 1933 juni                                  | 50,0                                             | .         | 33,8                                                | 83,8                | —                                         | .                                                | 1,1       | 1,1                                                | -82,7                                                         | -4,6                                                                     | 12,0                                 |                     |                |
| — dec.                                     | 99,3                                             | .         | 45,6                                                | 144,9               | —                                         | .                                                | 1,0       | 1,0                                                | -143,9                                                        | -61,2                                                                    | 12,0                                 |                     |                |
| 1934 juni                                  | 65,7                                             | .         | 166,9                                               | 232,6               | —                                         | .                                                | 0,9       | 0,9                                                | -231,7                                                        | -87,8                                                                    | 5,0                                  |                     |                |
| — dec.                                     | 46,2                                             | .         | 181,0                                               | 227,2               | —                                         | .                                                | 0,8       | 0,8                                                | -226,4                                                        | 5,3                                                                      | 5,0                                  |                     |                |
| 1935 juni                                  | 80,5                                             | .         | 176,2                                               | 256,7               | —                                         | .                                                | 0,7       | 0,7                                                | -256,0                                                        | -29,6                                                                    | 5,0                                  |                     |                |
| — dec.                                     | 102,0                                            | .         | 178,0                                               | 280,0               | —                                         | .                                                | 0,6       | 0,6                                                | -279,4                                                        | -23,4                                                                    | 10,0                                 |                     |                |
| 1936 juni                                  | 85,6                                             | .         | 153,2                                               | 238,8               | —                                         | .                                                | 0,4       | 0,4                                                | -238,4                                                        | 41,0                                                                     | 31,5                                 |                     |                |
| — dec.                                     | 90,9                                             | .         | 149,7                                               | 240,6               | —                                         | .                                                | 0,3       | 0,3                                                | -240,3                                                        | -1,9                                                                     | 31,0                                 |                     |                |
| 1937 juni                                  | 116,9                                            | .         | 134,1                                               | 251,0               | —                                         | .                                                | 0,2       | 0,2                                                | -250,8                                                        | -10,5                                                                    | 32,0                                 |                     |                |
| — dec.                                     | 91,6                                             | .         | 112,1                                               | 203,7               | —                                         | .                                                | 0,1       | 0,1                                                | -203,6                                                        | 47,2                                                                     | 41,0                                 |                     |                |
| 1938 juni                                  | 51,1                                             | .         | 82,0                                                | 133,1               | —                                         | .                                                | .         | —                                                  | -133,1                                                        | 70,5                                                                     | 44,9                                 |                     |                |
| — dec.                                     | 59,5                                             | .         | 58,8                                                | 118,3               | —                                         | .                                                | .         | —                                                  | -118,3                                                        | 14,8                                                                     | 50,0                                 |                     |                |
| 1939 juni                                  | 76,0                                             | .         | 73,5                                                | 149,5               | —                                         | .                                                | .         | —                                                  | -149,5                                                        | -31,2                                                                    | 50,0                                 |                     |                |
| — dec.                                     | 146,6                                            | .         | 132,0                                               | 278,6               | —                                         | .                                                | .         | —                                                  | -278,6                                                        | -129,1                                                                   | 15,7                                 |                     |                |
| 1940 juni                                  | 208,1                                            | .         | .                                                   | 208,1               | —                                         | .                                                | .         | —                                                  | -208,1                                                        | 70,5                                                                     | 130,0                                |                     |                |
| — dec.                                     | —                                                | .         | .                                                   | —                   | 0,2                                       | .                                                | .         | 0,2                                                | 0,2                                                           | 208,3                                                                    | 130,0                                |                     |                |
| 1941 juni                                  | —                                                | .         | .                                                   | —                   | 16,4                                      | .                                                | .         | 16,4                                               | 16,4                                                          | 16,2                                                                     | 94,8                                 |                     |                |
| — dec.                                     | —                                                | .         | .                                                   | —                   | 148,3                                     | .                                                | .         | 148,3                                              | 148,3                                                         | 131,9                                                                    | —                                    |                     |                |
| 1942 juni                                  | —                                                | 124,8     | .                                                   | 124,8               | 144,5                                     | .                                                | .         | 144,5                                              | 19,7                                                          | -128,6                                                                   | —                                    |                     |                |
| — dec.                                     | —                                                | 124,8     | .                                                   | 124,8               | 242,1                                     | 358,3                                            | .         | 600,4                                              | 475,6                                                         | 455,9                                                                    | 250,0                                |                     |                |

skatkammerbeviser (fortsat)

|           |       |        |       |        |        |        |       |        |         |         |       |
|-----------|-------|--------|-------|--------|--------|--------|-------|--------|---------|---------|-------|
| 1943 juni | -     | 124,8  | .     | 124,8  | 159,1  | 537,3  | .     | 696,4  | 571,6   | 96,0    | 384,7 |
| - dec.    | -     | 124,8  | .     | 124,8  | 264,5  | 729,7  | .     | 994,2  | 869,4   | 297,8   | 351,1 |
| 1944 juni | -     | 84,8   | .     | 84,8   | 426,5  | 1348,9 | .     | 1775,4 | 1690,6  | 821,2   | 576,4 |
| - dec.    | -     | 84,8   | 22,5  | 107,3  | 609,7  | 1717,0 | .     | 2326,7 | 2219,4  | 528,8   | 493,0 |
| 1945 juni | -     | 64,8   | 10,0  | 74,8   | 572,9  | 2440,8 | 84,4  | 3098,1 | 3023,3  | 803,9   | 689,1 |
| - dec.    | -     | 7611,2 | 38,9  | 7630,1 | 291,9  | 2445,0 | 122,5 | 2859,4 | -4790,7 | -7814,0 | 447,0 |
| 1946 juni | -     | 7588,3 | 22,5  | 7610,8 | 185,0  | 2674,7 | 143,9 | 3003,6 | -4607,2 | 183,5   | 477,9 |
| - dec.    | -     | 7565,8 | 12,1  | 7577,9 | 286,3  | 2366,6 | 141,4 | 2794,3 | -4783,6 | -176,4  | 146,5 |
| 1947 juni | -     | 6085,2 | 93,9  | 6179,1 | 42,8   | 2292,6 | 126,7 | 2462,1 | -3717,0 | 1066,6  | 629,8 |
| - dec.    | -     | 5609,3 | 72,2  | 5681,5 | 139,2  | 1601,5 | 177,9 | 1918,6 | -3762,9 | -45,9   | 15,3  |
| 1948 juni | -     | 5229,4 | 69,1  | 5298,5 | 139,5  | 1601,1 | 197,8 | 1938,4 | -3360,1 | 402,8   | -     |
| - dec.    | -     | 5091,6 | 64,7  | 5156,3 | 217,8  | 1640,2 | 281,6 | 2139,6 | -3016,7 | 343,4   | -     |
| 1949 juni | -     | 4814,4 | 64,7  | 4879,1 | 11,8   | 1715,8 | 249,7 | 1977,3 | -2901,8 | 114,9   | -     |
| - dec.    | 75,7  | 4760,7 | 153,6 | 4992,0 | -      | 1853,1 | 265,7 | 2118,8 | -2873,2 | 28,6    | -     |
| 1950 juni | 33,8  | 4638,2 | 103,4 | 4775,4 | -      | 1864,1 | 235,7 | 2099,8 | -2675,6 | 197,6   | 86,4  |
| - dec.    | 201,9 | 3990,6 | 95,2  | 4287,7 | -      | 1284,7 | 223,3 | 1508,0 | -2779,7 | -104,1  | 8,4   |
| 1951 juni | 309,7 | 3941,8 | 119,6 | 4371,1 | -      | 1774,1 | 218,3 | 1992,4 | -2378,7 | 401,0   | 5,0   |
| - dec.    | 467,9 | 3898,1 | 121,0 | 4487,0 | -      | 1853,1 | 218,1 | 2071,2 | -2415,8 | -37,1   | 17,0  |
| 1952 juni | -     | 3830,9 | 128,3 | 3959,2 | 66,8   | 1803,4 | 214,3 | 2084,5 | -1874,7 | 541,1   | 135,0 |
| - dec.    | 153,0 | 3347,7 | 97,3  | 3598,0 | -      | 1496,8 | 80,2  | 1577,0 | -2021,0 | -146,3  | 106,1 |
| 1953 juni | -     | 3264,7 | 98,2  | 3362,9 | 83,4   | 1390,6 | 80,4  | 1554,4 | -1808,5 | 212,5   | 99,8  |
| - dec.    | -     | 3245,3 | 80,0  | 3325,3 | 5,7    | 1310,9 | 77,3  | 1393,9 | -1931,4 | -122,9  | 46,1  |
| 1954 juni | -     | 3218,7 | 76,9  | 3295,6 | 40,0   | 1262,6 | 79,0  | 1381,6 | -1914,0 | 17,4    | 101,3 |
| - dec.    | 329,2 | 3160,8 | 54,7  | 3544,7 | -      | 1272,9 | 42,5  | 1315,4 | -2229,3 | -315,3  | 9,0   |
| 1955 juni | 604,2 | 3125,5 | 54,7  | 3784,4 | -      | 1324,4 | 30,9  | 1355,3 | -2429,1 | -199,8  | 19,5  |
| - dec.    | 855,0 | 3122,5 | 53,6  | 4031,1 | -      | 1561,8 | 30,4  | 1592,2 | -2438,9 | -9,8    | 16,9  |
| 1956 juni | 587,0 | 3073,1 | 53,5  | 3713,6 | -      | 1336,5 | 30,2  | 1366,7 | -2346,9 | 92,0    | 133,1 |
| - dec.    | 864,5 | 3050,6 | 53,5  | 3968,6 | -      | 1460,9 | 29,0  | 1489,9 | -2478,7 | -131,8  | 29,3  |
| 1957 juni | 575,4 | 3023,5 | 53,0  | 3651,9 | -      | 1527,0 | 28,8  | 1555,8 | -2096,1 | 382,6   | 79,0  |
| - dec.    | 616,6 | 2982,1 | .     | 3598,7 | -      | 1460,6 | 8,4   | 1469,0 | -2129,7 | -33,6   | 15,9  |
| 1958 juni | 592,7 | 2953,5 | .     | 3546,2 | -      | 1262,6 | 8,6   | 1271,2 | -2275,0 | -145,3  | 2,6   |
| - dec.    | 444,0 | 2930,5 | .     | 3374,5 | -      | 1217,3 | 9,1   | 1226,4 | -2148,1 | 126,9   | .     |
| 1959 juni | -     | 2928,1 | .     | 2928,1 | 58,9   | 1141,0 | 8,3   | 1208,2 | -1719,9 | 428,2   | .     |
| - dec.    | -     | 2875,7 | .     | 2875,7 | 249,0  | 945,5  | 8,3   | 1202,8 | -1672,9 | 47,0    | .     |
| 1960 juni | -     | 2800,0 | .     | 2800,0 | 1295,3 | .      | .     | 1295,3 | -1504,7 | 168,2   | .     |
| - dec.    | -     | 2800,0 | .     | 2800,0 | 1527,0 | .      | .     | 1527,0 | -1273,0 | 231,7   | .     |



## Noter til tabel XIII

1 og 5. Med den i foråret 1914 mellem staten og nationalbanken indgåede bankieroverenskomst bliver nationalbanken statens bankforbindelse. Før bankieroverenskomsten forrentes finansministeriets folioindeståender med  $\frac{1}{4}$  pct. p. a., overtræk forrentes med diskonto. Ved bankieroverenskomsten får finansministeriet noget gunstigere rentevilkår, idet renten af folioindeståender sættes op til 1 pct. p. a., mens indskud på 4 dages opsigelse forrentes  $1\frac{1}{2}$  pct. under diskonto, dog ikke over 4 pct. p. a. Overtræk forrentes med diskonto, mindre overtræk dog højst med  $4\frac{1}{2}$  pct. p. a. Ved senere ændringer i rentevilkårene bevarer finansministeriet som regel en rentemæssig favørstilling.

Med virkning fra 1. juli 1941 ophører forrentningen af finansministeriets folioindeståender. Fra 1957 fradrages kreditsaldo på finansministeriets løbende konto, før der beregnes rente af statens reguleringskonto, jfr. 2.

*I de offentliggjorte balancer* er det løbende mellemværende med finansministeriet bogført under div. debitorer/div. kreditorer, indtil statusopgørelsen 1927, herefter opført som balancepost. Indtil bankieroverenskomsten i 1914 er det løbende mellemværende med finansministeriet ikke konsolideret. Efter bankieroverenskomsten indgår kun det løbende nettomellemværende i balancen, bortset fra post- og telegrafstyrelsens konti, der bogføres ukonsolideret under div. debitorer/div. kreditorer indtil juni 1926, hvor kontiene konsolideres og medtages under finansministeriets løbende konto.

Angående bogføring af statens lån til beredskabskøb under og efter 1. verdenskrig, se tabel VII, 2.

2. Statens reguleringskonto oprettes i forbindelse med kroneopskrivningen den 22. januar 1942, hvor der i medfør af statens garanti for clearingkonti og for udbetalinger over „besættelseskontoen“, jfr. tabel V, 9, 10 og 11, overføres kursreguleringsbeløb på henholdsvis 64 mill. kr. og 61 mill. kr. til statens reguleringskonto. Statens reguleringskonto nedbringes under krigen ved delvis anvendelse af overskud på statsbudgettet til afskrivning på kontoen.

Pr. 31. december 1945 overføres til statens reguleringskonto clearingtilgodehavender hos den tidligere besættelsesmagt og indeståendet på „besættelseskontoen“, jfr. tabel V, 10 og 11, med fradrag af de på clearingkontorets reservekonto indestående 135,5 mill. kr., jfr. tabel IX, 3. De ved besættelsens ophør hos værnemagten beslaglagte og konfiskerede beløb, herunder indtægten ved salg af konfiskeret krigsmateriel og konfiskeret tysk og japansk ejendom, jfr. tabel XI, 5, 6, 8 og 9, statens fortjeneste på seddelombytningen i juli 1945, jfr. tabel XI, 7, og beløb konfiskeret i henhold til de efter besættelsen rejste værnemager-sager, jfr. tabel XI, 10, afskrives i flere tempi på statens reguleringskonto.

I de første efterkrigsår anvendes en del ekstraordinære statsindtægter til afskrivning på statens reguleringskonto (skatteefterbetalingsbeløb og bøder for for lidt erlagte skatter i henhold til lov af 30. marts 1946 samt formuestigningsafgift og stabiliseringslån i henhold til lov af 12. juli 1946). I henhold til lov af 3. marts 1947 overføres provenuet af krigskonjunkturskat, visse forbrugsafgifter og 500 mill. kr. af provenuet ved salg af 5- og 10-årige statsobligationer fra finansministeriets konti

i henhold til særlige love til afskrivning på statens reguleringskonto. Provenuet af det hos IBRD i efteråret 1947 optagne statslån på 40 mill. \$, der indtil maj 1948 indsættes på finansministeriets konti i henhold til særlige love, afskrives herefter direkte på statens reguleringskonto, jfr. tabel XI, 12.

Fra 1950 til 1953 afskrives mindre dele af provenuet af omsætnings- og forbrugsafgifter og forhøjelse af den direkte beskatning på statens reguleringskonto. I henhold til lov af 27. maj 1950 overføres 610 mill. kr. af kroneindbetalinger for marshallhjælp ydet som gave fra finansministeriets løbende konto til afskrivning på statens reguleringskonto, og i henhold til lov af 7. juni 1952 yderligere små 300 mill. kr. Renter af og afdrag på lån ydet af de i forbindelse med marshallhjælpen oprettede genopbygningsfonde afskrives på statens reguleringskonto.

I henhold til lov af 19. december 1959 om forenkling af statens mellemværende med nationalbanken udstedes en statsforskrivning, der pr. 31. marts 1960 afløser statens reguleringskonto (angående den samtidige overførsel af finansministeriets konti i henhold til særlige love til finansministeriets løbende konto, se 6). Statsforskrivningen af 19. december 1959 skal afskrives med 50 mill. kr. årligt ved udgangen af hvert finansår.

Indtil udgangen af 1946 forrentes statens reguleringskonto ikke. Herefter forrentes kontoen med fradrag af indeståendet på finansministeriets konti i henhold til særlige love med  $\frac{1}{4}$  pct. p. a. Fra 1957 fradrages også kreditsaldo på finansministeriets løbende konto, før der beregnes rente af statens reguleringskonto, jfr. 1 og 5. Statsforskrivningen af 19. december 1959 forrentes med beløb, der fastsættes på finansloven.

3 og 7. Se tabel VII og XI.

6. Finansministeriets konti i henhold til særlige love oprettes i henhold til lov af 3. juli 1942 om udstedelse af statsgældsbeviser, skatkammerbeviser og statsspareobligationer. Provenuet ved salg af disse papirer, der udstedes som led i pengerigelighedsforanstaltningerne, skal indsættes på særlig konto i nationalbanken. Der kan kun disponeres over disse indestående med tilslutning fra rigsdagens finansudvalg. Pengerigelighedsforanstaltningerne udbygges ved binding i nationalbanken af provenuet ved salg af 5- og 10-årige statsobligationer udstedt i henhold til lov af 8. juli 1943, provenuet af krigskonjunkturskat og bunden opsparing opkrævet i henhold til lov af 3. juli 1943 samt merprovenuet ved forhøjelse af visse forbrugsafgifter. Denne lovgivning forlænges med visse ændringer i de sidste krigsår og første efterkrigsår, men er stort set afviklet med udgangen af 1948. I henhold til lov af 3. marts 1947 overføres ved statusopgørelsen 1946 provenuet af krigskonjunkturskatten og forhøjelsen af forbrugsafgifterne med små 400 mill. kr. samt 500 mill. kr. af provenuet ved salg af 5- og 10-årige statsobligationer til afskrivning på statens reguleringskonto. Pr. 31. marts 1947 overføres provenuet af statens udenlandske varekreditter, herunder varekredit i Sverige, jfr. tabel XI, 11, fra finansministeriets løbende konto til finansministeriets konti i henhold til særlige love. Kroneprovenuet af statens i efteråret 1947 hos IBRD optagne lån på 40 mill. \$ indgår indtil maj 1948 på finansministeriets konti i henhold til særlige love, men afskrives herefter direkte på statens reguleringskonto. Kroneprovenuet af marshallhjælpen, jfr. tabel XI, 13, indgår på finansministeriets konti i henhold til sær-

lige love, hvorfra der i henhold til lov af 27. maj 1950 og lov af 7. juni 1952 overføres henholdsvis godt 600 mill. kr. og små 300 mill. kr. til afskrivning på statens reguleringskonto. Provenuet af statens 10-årige præmieobligationslån af 1948, 100 mill. kr., indsættes i henhold til lov af 23. marts 1948 på finansministeriets konti i henhold til særlige love, men overføres ved lånets forlængelse i 1958 til finansministeriets løbende konto.

Ved statens overtagelse pr. 28. februar 1951 af konsolideret EPU-gæld, jfr. tabel XIV, 3 og 4, overføres den konsoliderede nettogæld på 493 mill. kr. til finansministeriets konti i henhold til særlige love, indtil beløbet efterhånden skal anvendes til afdrag på gælden. Knap halvdel af provenuet af bunden opsparring i henhold til lov af 14. juni 1951 indgår på finansministeriets konti i henhold til særlige love (resten indestår i de private banker). I første halvdel af finansåret 1954/55 indsætter finansministeriet 10 mill. kr. månedligt på en steriliseringskonto under finansministeriets konti i henhold til særlige love; i sidste halvdel af finansåret 1954/55 og i finansåret 1955/56 indsættes 20 mill. kr. månedligt. Det samlede indestående på steriliseringskontoen, 420 mill. kr., overføres i april 1956 til finansministeriets løbende konto.

I marts 1955 gennemføres forbrugsbegrænsende foranstaltninger i form af skatte-, afgifts- og takstforhøjelser, hvis provenu midlertidigt indsættes på finansministeriets konti i henhold til særlige love og senere hovedsagelig anvendes til indfrielse af de sparebeviser, der udstedes som kompensationer for afgifterne for at opveje disses virkning på detailpristallet.

Udbetalingerne fra finansministeriets konti i henhold til særlige love

omfatter foruden overførslerne til afskrivning på statens reguleringskonto navnlig indfrielse af de på kontoen indestående beløb hidrørende fra salg af kortfristede statspapiere og opkrævning af bunden opsparring, udlån og tilskud fra de for en del af marshallhjælpen oprettede genopbygningsfonde og produktivitetsfonden samt afdrag på den af staten overtagne konsoliderede EPU-gæld.

Finansministeriets konti i henhold til særlige love forrentes ikke, men indestående fradrages, før der beregnes rente af statens reguleringskonto, jfr. 2.

I henhold til lov af 19. december 1959 om forenkling af statens mellemværende med nationalbanken, jfr. 2, overføres finansministeriets konti i henhold til særlige love pr. 31. marts 1960 til finansministeriets løbende konto.

9. Statens nettostilling over for nationalbanken påvirkes af ændringer i stillingen over for IMF, idet træk på IMF modsvares af en forbedring i statens nettostilling, mens indbetalinger til IMF modsvares af en forringelse af statens nettostilling over for nationalbanken.
11. I henhold til lov af 2. august 1914 bemyndiges finansministeren til at udstede indtil 25 mill. kr. 5 pct. 1-årige statsgældsbeviser, der med nationalbankens tilladelse modtages til pari i de offentlige kasser. Pr. 1. oktober 1914 udstedes 5 mill. kr. og pr. 1. november endnu 5 mill. kr. statsgældsbeviser med pålydende 10, 50, 100 og 500 kr. Disse statsgældsbeviser indløses henholdsvis 1. oktober 1915 og 1. november 1915. (Den resterende del af bemyndigelsen benyttes i april 1916, hvor der udstedes 15 mill. kr. statsgældsbeviser med 100.000 kr. som mindste pålydende.

Disse statsgældsbeviser overtages af et bankkonsortium og udbydes ikke til videresalg. Statsgældsbeviserne indfries i april 1917).

I henhold til lov om valutaforanstaltninger af 20. december 1924 bemyndiges finansministeren til i 1925 og 1926 at have 50 mill. kr. 3- eller 6-måneders skatkammerbeviser i omløb. Denne bemyndigelse forlænges ved midlertidige love indtil slutningen af 1932.

Ved lov af 23. december 1932 indføres en permanent bemyndigelse til udstedelse af skatkammerbeviser med en løbetid på indtil 12 måneder. Beløbsrammen fastholdes på 50 mill. kr. som i den midlertidige lovgivning, men bemyndigelsen udvides til også at omfatte skatkammerbeviser lydende på fremmed mønt. Beløbsrammen hæves i 1939 i to tempi til 130 mill. kr., nedsættes i 1941 til 100 mill. kr. og hæves i 1950 til 200 mill. kr. Angående nationalbankens køb af skatkammerbeviser i 1930'erne, se tabel VII, 6. Nationalbankens beholdning af skatkammerbeviser indgår ikke i udestående skatkammerbeviser. I slutningen af november 1957 meddeler finansministeriet, at salg af skatkammerbeviser indstilles indtil videre.

Udover den permanente bemyndigelse til udstedelse af skatkammer-

beviser bemyndiges finansministeren i henhold til lov af 1. maj 1933 om oprettelse af en krisefond, til som grundlag for statens andel i krisefonden at udstede skatkammerbeviser, som krisefonden kan belåne til pari i nationalbanken, jfr. tabel VII, 5. De til krisefonden udstedte skatkammerbeviser indgår ikke i udestående skatkammerbeviser.

I henhold til lov af 3. juli 1942 om udstedelse af statsgældsbeviser, skatkammerbeviser og statsspareobligationer, jfr. 6, bemyndiges finansministeren til at udstede op til 300 mill. kr. 6-måneders skatkammerbeviser med en højeste rente på  $\frac{3}{4}$  pct. Disse skatkammerbeviser belånes ikke af nationalbanken. Bemyndigelsen gælder indtil udgangen af juni 1944, men forlænges. Beløbsrammen kan forhøjes med finansudvalgets samtykke, og i 1945 bortfalder maksimum for beløbsrammen. Bemyndigelsen udløber med udgangen af 1947. De 1942-47 udstedte skatkammerbeviser er alle udstedt med hjemmel i lov af 3. juli 1942 med senere forlængelser.

Sideløbende med udstedelsen af skatkammerbeviser udstedes der navnlig i 1930'erne og som led i pen-gerigelighedsforanstaltningerne betydelige beløb i statsgældsbeviser med løbetid fra  $\frac{1}{2}$  år til 5 år.

Tabel XIV. Nationalbankens valutastilling samt  
ændringer i guldbeholdningen

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedss-<br>balancer) | Valuta-<br>aktiver | Valuta-<br>passiver | Netto-<br>valuta-<br>stilling | Ændring i<br>netto-<br>valutastilling<br>(+ forbedring<br>— forringelse) | Ændring<br>i guld-<br>behold-<br>ning |
|--------------------------------------------|--------------------|---------------------|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
|                                            | 1                  | 2                   | 3                             | 4                                                                        | 5                                     |
|                                            | mill. kr.          | mill. kr.           | mill. kr.                     | mill. kr.                                                                | mill. kr.                             |
| 1900 juni                                  | 14,0               | —                   | 14,0                          |                                                                          |                                       |
| — dec.                                     | 7,8                | —                   | 7,8                           | -6,2                                                                     | -0,3                                  |
| 1901 juni                                  | 18,8               | 0,0                 | 18,8                          | 11,0                                                                     | -4,6                                  |
| — dec.                                     | 22,3               | —                   | 22,3                          | 3,5                                                                      | 3,5                                   |
| 1902 juni                                  | 19,1               | 0,0                 | 19,1                          | -3,2                                                                     | —                                     |
| — dec.                                     | 18,2               | 0,0                 | 18,2                          | -0,9                                                                     | 2,1                                   |
| 1903 juni                                  | 16,8               | 0,0                 | 16,8                          | -1,4                                                                     | 6,3                                   |
| — dec.                                     | 13,4               | —                   | 13,4                          | -3,4                                                                     | -1,8                                  |
| 1904 juni                                  | 12,7               | 0,0                 | 12,7                          | -0,7                                                                     | 5,5                                   |
| — dec.                                     | 15,2               | 0,2                 | 15,0                          | 2,3                                                                      | -2,5                                  |
| 1905 juni                                  | 18,8               | 0,1                 | 18,7                          | 3,7                                                                      | 5,3                                   |
| — dec.                                     | 14,8               | 0,0                 | 14,8                          | -3,9                                                                     | 4,2                                   |
| 1906 juni                                  | 12,6               | 0,3                 | 12,3                          | -2,5                                                                     | 5,6                                   |
| — dec.                                     | 10,0               | 0,9                 | 9,1                           | -3,2                                                                     | 0,4                                   |
| 1907 juni                                  | 11,1               | 0,5                 | 10,6                          | 1,5                                                                      | -1,5                                  |
| — dec.                                     | 7,2                | 1,4                 | 5,8                           | -4,8                                                                     | -24,5                                 |
| 1908 juni                                  | 14,4               | 4,0                 | 10,4                          | 4,6                                                                      | 8,1                                   |
| — dec.                                     | 13,7               | 4,9                 | 8,8                           | -1,6                                                                     | -4,9                                  |
| 1909 juni                                  | 17,6               | 3,5                 | 14,1                          | 5,3                                                                      | 1,8                                   |
| — dec.                                     | 19,3               | 4,4                 | 14,9                          | 0,8                                                                      | -3,1                                  |
| 1910 juni                                  | 20,0               | 2,0                 | 18,0                          | 3,1                                                                      | -0,4                                  |
| — dec.                                     | 24,9               | 1,1                 | 23,8                          | 5,8                                                                      | 0,8                                   |
| 1911 juni                                  | 36,7               | 0,0                 | 36,7                          | 12,9                                                                     | -1,1                                  |
| — dec.                                     | 30,3               | 0,8                 | 29,5                          | -7,2                                                                     | 1,9                                   |
| 1912 juni                                  | 38,5               | 0,0                 | 38,5                          | 9,0                                                                      | -3,2                                  |
| — dec.                                     | 37,8               | 0,0                 | 37,8                          | -0,7                                                                     | 6,6                                   |
| 1913 juni                                  | 36,9               | 1,8                 | 35,1                          | -2,7                                                                     | 1,9                                   |
| — dec.                                     | 32,0               | 0,0                 | 32,0                          | -3,1                                                                     | -1,1                                  |
| 1914 juni                                  | 36,5               | 0,6                 | 35,9                          | 3,9                                                                      | 3,2                                   |
| — dec.                                     | 49,0               | 4,2                 | 44,8                          | 8,9                                                                      | 14,8                                  |
| 1915 juni                                  | 50,8               | 6,5                 | 44,3                          | -0,5                                                                     | 15,7                                  |
| — dec.                                     | 51,6               | 10,0                | 41,6                          | -2,7                                                                     | 4,2                                   |
| 1916 juni                                  | 105,2              | 18,7                | 86,5                          | 44,9                                                                     | 40,3                                  |
| — dec.                                     | 106,8              | 17,7                | 89,1                          | 2,6                                                                      | 8,3                                   |
| 1917 juni                                  | 123,7              | 7,0                 | 116,7                         | 27,6                                                                     | 37,4                                  |
| — dec.                                     | 173,4              | 10,4                | 163,0                         | 46,3                                                                     | -23,4                                 |
| 1918 juni                                  | 180,7              | 12,5                | 168,2                         | 5,2                                                                      | 15,0                                  |
| — dec.                                     | 185,3              | 5,8                 | 179,5                         | 11,3                                                                     | 5,7                                   |
| 1919 juni                                  | 153,9              | 11,8                | 142,1                         | -37,4                                                                    | -6,8                                  |
| — dec.                                     | 92,2               | 21,2                | 71,0                          | -71,1                                                                    | 39,1                                  |

Tabel XIV. Nationalbankens valutastilling samt  
ændringer i guldbeholdningen (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Valuta-<br>aktiver | Valuta-<br>passiver | Netto-<br>valuta-<br>stilling | Ændring i<br>netto-<br>valutastilling<br>(+ forbedring<br>- forringelse) | Ændring<br>i guld-<br>behold-<br>ning |
|--------------------------------------|--------------------|---------------------|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
|                                      | 1                  | 2                   | 3                             | 4                                                                        | 5                                     |
|                                      | mill. kr.          | mill. kr.           | mill. kr.                     | mill. kr.                                                                | mill. kr.                             |
| 1920 juni                            | 76,6               | 10,3                | 66,3                          | -4,7                                                                     | 1,1                                   |
| - dec.                               | 61,3               | 5,9                 | 55,4                          | -10,9                                                                    | -0,4                                  |
| 1921 juni                            | 56,8               | 6,5                 | 50,3                          | -5,1                                                                     | 0,0                                   |
| - dec.                               | 49,5               | 21,5                | 28,0                          | -22,3                                                                    | 0,7                                   |
| 1922 juni                            | 34,4               | 6,8                 | 27,6                          | -0,4                                                                     | 0,0                                   |
| - dec.                               | 14,0               | 10,3                | 3,7                           | -23,9                                                                    | 0,0                                   |
| 1923 juni                            | 17,5               | 33,0                | -15,5                         | -19,2                                                                    | -0,1                                  |
| - dec.                               | 17,6               | 16,1                | 1,5                           | 17,0                                                                     | -18,6                                 |
| 1924 juni                            | 10,7               | 20,8                | -10,1                         | -11,6                                                                    | 0,0                                   |
| - dec.                               | 49,9               | 18,9                | 31,0                          | 41,1                                                                     | -0,1                                  |
| 1925 juni                            | 73,4               | 13,9                | 59,5                          | 28,5                                                                     | -0,1                                  |
| - dec.                               | 90,2               | 10,9                | 79,3                          | 19,8                                                                     | -0,1                                  |
| 1926 juni                            | 53,7               | 9,8                 | 43,9                          | -35,4                                                                    | -0,2                                  |
| - dec.                               | 27,2               | 10,0                | 17,2                          | -26,7                                                                    | -0,1                                  |
| 1927 juni                            | 57,8               | 7,3                 | 50,5                          | 33,3                                                                     | -16,4                                 |
| - dec.                               | 96,9               | 7,6                 | 89,3                          | 38,8                                                                     | -10,6                                 |
| 1928 juni                            | 98,5               | 2,0                 | 96,5                          | 7,2                                                                      | -0,4                                  |
| - dec.                               | 114,3              | 1,8                 | 112,5                         | 16,0                                                                     | -8,8                                  |
| 1929 juni                            | 87,7               | 1,0                 | 86,7                          | -25,8                                                                    | -0,2                                  |
| - dec.                               | 91,0               | 1,1                 | 89,9                          | 3,2                                                                      | -0,2                                  |
| 1930 juni                            | 75,7               | 0,7                 | 75,0                          | -14,9                                                                    | -0,2                                  |
| - dec.                               | 100,2              | 0,8                 | 99,4                          | 24,4                                                                     | -0,2                                  |
| 1931 juni                            | 58,1               | 0,5                 | 57,6                          | -41,8                                                                    | -0,2                                  |
| - dec.                               | 35,8               | 20,7                | 15,1                          | -42,5                                                                    | -27,5                                 |
| 1932 juni                            | 22,0               | 20,0                | 2,0                           | -13,1                                                                    | -10,4                                 |
| - dec.                               | 23,4               | 27,5                | -4,1                          | -6,1                                                                     | -0,7                                  |
| 1933 juni                            | 37,3               | 22,0                | 15,3                          | 19,4                                                                     | 0,0                                   |
| - dec.                               | 9,2                | 50,5                | -41,3                         | -56,6                                                                    | 0,0                                   |
| 1934 juni                            | 10,6               | 105,0               | -94,4                         | -53,1                                                                    | -0,1                                  |
| - dec.                               | 13,7               | 111,1               | -97,4                         | -3,0                                                                     | 0,0                                   |
| 1935 juni                            | 15,6               | 144,8               | -129,2                        | -31,8                                                                    | 0,0                                   |
| - dec.                               | 16,1               | 110,0               | -93,9                         | 35,3                                                                     | -15,1                                 |
| 1936 juni                            | 29,8               | 59,5                | -29,7                         | 64,2                                                                     | 0,0                                   |
| - dec.                               | 14,5               | 70,0                | -55,5                         | -25,8                                                                    | -0,1                                  |
| 1937 juni                            | 7,8                | 30,4                | -22,6                         | 32,9                                                                     | 0,0                                   |
| - dec.                               | 73,3               | 14,8                | 58,5                          | 81,1                                                                     | -0,1                                  |
| 1938 juni                            | 90,7               | 2,0                 | 88,7                          | 30,2                                                                     | -0,1                                  |
| - dec.                               | 159,3              | 28,3                | 131,0                         | 42,3                                                                     | -0,1                                  |
| 1939 juni                            | 123,5              | 16,2                | 107,3                         | -23,7                                                                    | -0,1                                  |
| - dec.                               | 33,1               | 56,4                | -23,3                         | -130,6                                                                   | -0,2                                  |

Tabel XIV. Nationalbankens valutastilling samt  
ændringer i guldbeholdningen (fortsat)

| Ultimo<br>(ifølge<br>månedsbalancer) | Valuta-<br>aktiver | Valuta-<br>passiver | Netto-<br>valuta-<br>stilling | Ændring i<br>netto-<br>valutastilling<br>(+ forbedring<br>— forringelse) | Ændring<br>i guld-<br>behold-<br>ning |
|--------------------------------------|--------------------|---------------------|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
|                                      | 1                  | 2                   | 3                             | 4                                                                        | 5                                     |
|                                      | mill. kr.          | mill. kr.           | mill. kr.                     | mill. kr.                                                                | mill. kr.                             |
| 1940 juni                            | 231,4              | 20,4                | 211,0                         | 234,3                                                                    | -0,3                                  |
| — dec.                               | 868,5              | 67,8                | 800,7                         | 589,7                                                                    | -2,4                                  |
| 1941 juni                            | 1283,0             | 66,1                | 1216,9                        | 416,2                                                                    | -11,8                                 |
| — dec.                               | 1771,7             | 80,8                | 1690,9                        | 474,0                                                                    | -5,1                                  |
| 1942 juni                            | 2027,6             | 77,3                | 1950,3                        | 259,4                                                                    | -0,1                                  |
| — dec.                               | 2454,7             | 103,8               | 2350,9                        | 400,6                                                                    | -0,1                                  |
| 1943 juni                            | 3268,3             | 145,5               | 3122,8                        | 771,9                                                                    | -0,1                                  |
| — dec.                               | 4385,9             | 211,2               | 4174,7                        | 1051,9                                                                   | -0,2                                  |
| 1944 juni                            | 5802,3             | 228,5               | 5573,8                        | 1399,1                                                                   | -0,1                                  |
| — dec.                               | 7117,9             | 285,5               | 6832,4                        | 1258,6                                                                   | -0,1                                  |
| 1945 juni                            | 7923,9             | 114,8               | 7809,1                        | 976,7                                                                    | -0,1                                  |
| — dec.                               | 283,2              | 97,9                | 185,3                         | -7623,8                                                                  | -14,1                                 |
| 1946 juni                            | 260,4              | 468,7               | -208,3                        | -393,6                                                                   | -0,1                                  |
| — dec.                               | 265,7              | 742,2               | -476,5                        | -268,2                                                                   | -0,0                                  |
| 1947 juni                            | 275,3              | 869,2               | -593,9                        | -117,4                                                                   | -12,1                                 |
| — dec.                               | 247,7              | 933,3               | -685,6                        | -91,7                                                                    | 0,0                                   |
| 1948 juni                            | 244,5              | 765,2               | -520,7                        | 164,9                                                                    | -0,1                                  |
| — dec.                               | 274,6              | 877,5               | -602,9                        | -82,2                                                                    | -0,1                                  |
| 1949 juni                            | 278,1              | 849,5               | -571,4                        | 31,5                                                                     | 0,0                                   |
| — dec.                               | 433,8              | 807,9               | -374,1                        | 197,3                                                                    | -0,9                                  |
| 1950 juni                            | 375,4              | 924,3               | -548,9                        | -174,8                                                                   | -0,1                                  |
| — dec.                               | 466,8              | 1125,9              | -659,1                        | -110,2                                                                   | 0,0                                   |
| 1951 juni                            | 415,1              | 668,6               | -253,5                        | 405,6                                                                    | -0,1                                  |
| — dec.                               | 610,7              | 575,1               | 35,6                          | 289,1                                                                    | -0,1                                  |
| 1952 juni                            | 458,3              | 413,7               | 44,6                          | 9,0                                                                      | -0,1                                  |
| — dec.                               | 783,0              | 430,6               | 352,4                         | 307,8                                                                    | -0,1                                  |
| 1953 juni                            | 769,2              | 426,7               | 342,5                         | -9,9                                                                     | -0,1                                  |
| — dec.                               | 942,2              | 606,5               | 335,7                         | -6,8                                                                     | -0,2                                  |
| 1954 juni                            | 958,6              | 934,4               | 24,2                          | -311,5                                                                   | -0,1                                  |
| — dec.                               | 777,7              | 948,3               | -170,6                        | -194,8                                                                   | -0,2                                  |
| 1955 juni                            | 633,7              | 1089,6              | -455,9                        | -285,3                                                                   | 0,0                                   |
| — dec.                               | 705,3              | 944,5               | -239,2                        | 216,7                                                                    | 0,0                                   |
| 1956 juni                            | 716,1              | 961,7               | -245,6                        | -6,4                                                                     | 0,0                                   |
| — dec.                               | 692,5              | 923,9               | -231,4                        | 14,2                                                                     | 0,0                                   |
| 1957 juni                            | 773,7              | 926,6               | -152,9                        | 78,5                                                                     | 0,0                                   |
| — dec.                               | 975,0              | 867,2               | 107,8                         | 260,7                                                                    | 0,0                                   |
| 1958 juni                            | 1062,2             | 749,2               | 313,0                         | 205,2                                                                    | 0,0                                   |
| — dec.                               | 1373,5             | 645,7               | 727,8                         | 414,8                                                                    | 0,0                                   |
| 1959 juni                            | 1547,2             | 702,0               | 845,2                         | 117,4                                                                    | 0,0                                   |
| — dec.                               | 1948,2             | 705,3               | 1242,9                        | 397,7                                                                    | 0,0                                   |
| 1960 juni                            | 1524,0             | 535,0               | 989,0                         | -253,9                                                                   | 0,0                                   |
| — dec.                               | 1600,7             | 167,7               | 1433,0                        | 444,0                                                                    | 0,0                                   |

## Noter til tabel XIV

Angående 1 og 2 henvises til tabel V og X.

3 og 4. Angående statens overtagelse pr. 31. december 1945 af tilgodehaver på clearingkonto med den tidligere besættelsesmagt og af indeståendet på „besættelseskontoen“ henvises til tabel XIII, 2.

Danmark tiltræder Bretton Woods overenskomsterne om oprettelse af Den internationale Valutafond (International Monetary Fund, IMF) og oprettelse af Den internationale Bank for genopbygning og økonomisk udvikling (International Bank for Reconstruction and Development, IBRD), der begge træder ud i livet i 1946.

Valutafonden oprettes for at styrke den internationale likviditet. Medlemslandene forpligtes til at opretholde stabile valutakurser og afvikle kvantitative restriktioner. Hvert medlemsland har en kvote i fonden. 25 pct. af kvoten skal indbetales kontant i guld eller dollars, men med en vis adgang til foreløbig indbetaling i national valuta. Kvoterne danner basis for den kortfristede kredit, medlemslandene kan opnå hos fonden. Danmarks kvote fastsættes i 1946 til 68 mill. \$, der i 1959 forhøjes til 130 mill. \$.

Mellemværendet med valutafonden påvirker nationalbankens valutastilling. Bortset fra en symbolsk indbetaling af  $\frac{1}{10}$  p. m. i guld i april 1946, jfr. tabel VII, 9, indbetales kvoten i februar 1947 med 26,5 mill. kr. i guld svarende til 5,5 mill. \$, jfr. 5, ca. 267 mill. kr. i form af en statsforskrivning til fonden og 32,6 mill. kr. på fondens kronekonti i nationalbanken, hvis valutastilling derved forringes tilsvarende.

I oktober 1947 trækkes 16,3 mill. kr. på fonden, i marts og april 1948

trækkes tilsvarende beløb. Disse træk modsvares af stigninger på fondens kronekonti i nationalbanken og påvirker ikke valutastillingen. I marts 1950 omlægges 60 mill. kr. af fondens indestående på kronekonti i nationalbanken til en statsforskrivning til fonden, jfr. tabel VII, 9, hvorved valutastillingen forbedres tilsvarende. Fondsoverenskomstens regler om, at medlemslande, som endnu ikke har indbetalt 25 pct. af deres kvote i guld eller dollars, under visse omstændigheder skal foretage tilbagekøb af den pågældende nationale valuta mod guld eller dollars, bliver aktuelle for Danmarks vedkommende i 1954. Tilbagekøbsforpligtelsen, der afhænger af fondens beholdning af den nationale valuta og af stigningen i medlemslandets monetære reserver, omfatter 76 mill. kr., der indbetales i februar 1955. Af de 76 mill. kr. anvendes 14 mill. kr. til nedbringelse af fondens kronekonti i nationalbanken, således at valutastillingen forringes med 62 mill. kr. I februar 1957 tilbagekøbes 13 mill. kr. med en tilsvarende forringelse af valutastillingen til følge. I juli 1957 trækkes 235 mill. kr. på fonden. Trækket modsvares af en statsforskrivning til fonden og medfører en tilsvarende forbedring af valutastillingen. I marts 1958 tilbagekøbes 69 mill. kr., i juni 1958 107 mill. kr. og i februar 1959 117 mill. kr. med tilsvarende forringelse af valutastillingen til følge. Med indbetalingen i februar 1959 er Danmark nået frem til at have indbetalt 25 pct. af sin kvote i guld eller dollars. Forhøjelsen af Danmarks kvote med 62 mill. \$ til 130 mill. \$ indbetales i september 1959 med 25 pct. eller 107 mill. kr. i dollars og resten i form af en statsforskrivning bortset fra en forøgelse på 4 mill. kr. af



fondens kroneindestående i nationalbanken, således at kvoteindbetalingen forringer valutastillingen med 111 mill. kr.

I 1960, hvor fonden for første gang benytter danske kroner til udlån, disponerer fonden i august over 5½ mill. kr. af sit kroneindestående i nationalbanken til udlån.

Den internationale Bank yder langfristede lån til offentlige organisationer til genopbygning og udvikling af landenes økonomi. Kun medlemmer af valuta-fonden kan blive medlemmer af banken, hvis kapital tilvejebringes ved, at medlemslandene indbetaler 20 pct. (2 pct. i guld eller dollars, 18 pct. i national valuta) af deres kvoter eller andele som aktiekapital, mens resten er garantikapital. Danmarks andel fastsættes i 1946 til 68 mill. \$, men forhøjes i 1959 til 173 mill. \$. Aktiekapitalen indbetales med 1/10 p. m. i guld i maj 1946, 5 mill. kr. i dollars i august 1946, 26 mill. kr. i november 1946 og 33 mill. kr. i foråret 1947 – kroneindbetalingerne næsten udelukkende i form af statsforskrivninger til IBRD, jfr. tabel VII, 9. Herved er indbetalingerne kommet op på 19½ pct. Den sidste ½ pct. indbetales i dollars i juni 1951. I forbindelse med forhøjelsen af Danmarks aktiekapital i IBRD indbetales i december 1959 ca. 0,4 mill. \$ og ca. 23 mill. kr. i form af en statsforskrivning til IBRD.

Siden 1949 har Danmark givet samtykke til, at der gennem Den internationale Bank ydes lån i kroner. Ved udgangen af 1960 har IBRD disponeret over 62 mill. kr. til udlån. Danmark har i 1947 optaget lån hos Den internationale Bank på 40 mill. \$ (løbetid 25 år, rente og provision 4¼ pct. p. a.) og i 1959 på 20 mill. \$ (løbetid 20 år, rente og provision 5¾ pct. p. a.).

I 1949 påvirkes valutastillingen af,

at devalueringen den 18. september 1949 medfører et nettokurstab på 70 mill. kr.

Ved dannelsen af EPU (European Payments Union) konsolideres en del valutamellemværender med vest-europæiske lande. Pr. 28. februar 1951 overtager staten 536 mill. kr. konsolideret EPUgæld og 43 mill. kr. konsoliderede EPU tilgodehavender. Den konsoliderede nettogæld på 493 mill. kr. overføres til finansministeriets konti i henhold til særlige love, jfr. tabel XIII, 6, og valutastillingen forbedres tilsvarende. Den konsoliderede EPUgæld afvikles over 5 år.

5. Guldsalgene i slutningen af 1907 kan sættes i forbindelse med den internationale bankkrise.

Ved lov af 6. august 1914 forbydes i almindelighed udførsel af guld. Ved lovens forlængelse i 1916 hjemles en generel dispensation, nemlig i det omfang guldudførsel tjener til hensigtsmæssig afvikling af internationale betalinger. Udførselsforbudet ophæves efter genindførelsen af guldindløseligheden pr. 1. januar 1927.

Stigningen i guldbeholdningen fra 1. verdenskrigs udbrud til udgangen af 1919 må til dels ses i forbindelse med de af nationalbanken og de private banker ydede kreditter til udenlandske banker, jfr. tabel V, 6. En del af disse kreditter afvikles ved, at nationalbanken overtager guld.

I juli 1923 sælges guld som led i nationalbankens intervention på valutamarkedet (valutakonferencen indkaldes i august 1923, kursegaliseringsskatten oprettes i november 1923).

Efter genindførelsen af guldindløseligheden sælges i januar 1927 guld for 7,3 mill. kr., i marts 1927 for 8,9 mill. kr. og i juli 1927 for 10,4 mill. kr.

I august 1928 sælges 10 mill. Reichsmark i guld, da dækningsprocenten er tilstrækkelig høj til at tillade denne omlægning fra guld til rentebærende aktiver.

Ved lov af 22. september 1931 forbydes guldudførsel indtil videre, dog således at der kan dispenseres fra forbudet.

I dagene 21. september–28. september 1931 omveksler publikum 7,5 mill. kr. fra sedler til guld.

I henhold til overenskomst af 29. september 1931 mellem staten og nationalbanken skal nationalbanken afgive sin fortjeneste på ophævelse af guldindløsningspligten til staten, jfr. tabel XII, 6.

Den 19. november 1931 sælger nationalbanken 20 mill. kr. i guld. Provenuet af guldsalget indgår den 26. november 1931 (kursnoteringen, der har været nominel siden den 17. november, gøres den 26. november 1931 effektiv ved en sterlingkurs på 18,30. Den 28. november 1931 bliver

kursnoteringen atter nominel). Den 8. juni 1932 sælger nationalbanken 12 mill. Reichsmark i guld (i henhold til valutaloven af 30. maj 1932 skal afleveringspligten ophæves snarest muligt og senest den 31. august 1932). Nettofortjenesten på guldsalg i bankåret 1931/32 hensættes på den ved statusopgørelsen 1932 oprettede reguleringskonto med 11 mill. kr.

I august 1935 sælges 15,1 mill. kr. i guld til afvikling af den af nationalbanken optagne kredit på 20 mill. svejtserfrancs, jfr. tabel XII, 6.

Guldsalgene i begyndelsen af 2. verdenskrig og umiddelbart efter krigsafslutningen anvendes til betaling af renter på udenlandsk statsgæld, jfr. tabel V, 7. De senere ændringer i guldbeholdningen skyldes i altovervejende grad kvoteindbetalinger i guld til IMF og IBRD, jfr. 3 og 4. Angående bogføring af fortjenesten på guldsalg efter 2. verdenskrig, se tabel XII, 11.

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30

Årene efter 1. verdenskrig med det stærke prisfald i 1920 og pariføringens deflationspolitik blev vanskelige år for bankerne, der måtte afskrive betydelige tab.

Over  $\frac{1}{4}$  af bankerne kunne ikke afvikle tabene uden indgreb i aktiekapitalen. Ved udgangen af 1930 var 31 af de 208 banker, der eksisterede ved udgangen af 1920, trådt i likvidation med tab, der for 14 bankers vedkommende ikke blot ramte aktionærer, men også indskydere. 9 banker, herunder 2 likviderende banker, blev på grund af tab overtaget af andre banker. 17 banker blev rekonstrueret og videreført, hvortil kommer de rekonstruktioner, som ikke lykkedes i den forstand, at den rekonstruerede bank kun kunne videreføres en kort tid og derefter måtte træde i likvidation eller overtages af en anden bank. Særlig store blev tabene for landmandsbanken, der som landets største bank havde omkring  $\frac{1}{3}$  af bankernes samlede indlånsmidler. Ved landmandsbankens rekonstruktion overtog staten garanti for de tab, der ikke kunne dækkes gennem egenkapitalen.

Bankernes samlede aktiekapital faldt fra 437 mill. kr. ved udgangen af 1921 til 283 mill. kr. ved udgangen af 1930 eller med godt  $\frac{1}{3}$ . Af nedgangen skyldtes 84 mill. kr. afgang af aktiekapital fra likviderede eller overtagne banker og 269 mill. kr. nedskrivning af aktiekapital i bestående banker, mens der var en tilgang af nytegnet aktiekapital i bestående banker på 193 mill. kr. og i nyoprettede banker på 6 mill. kr. Den samlede egenkapital (aktiekapital + reserver) faldt i samme periode fra 631 mill. kr. til 438 mill. kr. eller med 30 pct.

For indskyderne blev det samlede tab 70 mill. kr., når der ses bort fra det af statsgarantien for landmandsbanken dækkede tab på 136 mill. kr. Indskydernes tab blev på knap 2 pct. sat i forhold til den samlede indlånskapital ved periodens begyndelse, men noget større sat i forhold til indlånskapitalen ved periodens slutning, idet uroen omkring bankerne førte til en nedgang i den samlede indlånskapital fra 4.025 mill. kr. ved begyndelsen af 1920 til 2.110 mill. kr. ved udgangen af 1930.

De mange banksammenbrud rejste spørgsmål om en revision og udbygning af bankloven af 1919. Forslag til ny banklov blev fremsat i landstinget den 19. december 1923. Som bilag<sup>1)</sup> til lovforslaget udarbejdedes en oversigt over sammenbrudte og rekonstruerede banker med angivelse af, hvor store tabene havde været for de enkelte banker, og hvad der var hovedårsagerne til tabene.

Disse oplysninger, der blev ajourført i 1929<sup>2)</sup>, er i den følgende oversigt suppleret med oplysning om nationalbankens stilling til de nødstedte banker i det omfang, nationalbanken har været impliceret i en ordning af forholdene. Oplysninger herom er taget fra nationalbankens direktionsprotokol med tilhørende bilag.

Som yderligere kilder er anvendt Banktilsynet 1920-1945, udgivet i København 1945, Greens Danske Fonds og Aktier samt Finanstidende.

Kriteriet for om en bank er medtaget i oversigten er, om der har været et nominelt tab for aktionærer. Banker, hvis aktiekapital er nedbragt ved opkøb af aktier til annullering, og banker, der har likvideret uden tab af aktiekapital eller

<sup>1)</sup> Bilag D, optrykt i Rigsdagstidende 1929/30, tillæg A, sp. 4767-78.

<sup>2)</sup> Den ajourførte oversigt er optrykt som bilag 13 til det i folketinget den 15. januar 1930 fremsatte forslag til ny banklov, Rigsdagstidende 1929/30, tillæg A, sp. 4599-4618.

er overtaget med indløsning af aktiekapitalen til pari eller derover, er altså ikke medtaget.

De hyppigste årsager til vanskelighederne er uforholdsmæssig finansiering af enkeltkunder og belåning af børspapirer. Likviditetsvanskeligheder er aldrig eneste årsag til sammenbrud, men næsten altid en karakteristisk medvirkende årsag. Ser man på de sammenbrudte bankers alder, rammer vanskelighederne navnlig de under og umiddelbart efter krigen oprettede banker, som har anlagt alle deres engagementer under højkonjunktoren. Bankens størrelse synes ikke at være afgørende for, hvordan kriseårene klaredes, idet banksammenbruddene stort set fordeles sig jævnt på større og mindre banker.

Nationalbankens stilling over for de nødstedte banker følger ikke nogen fast linie. Udover afvejningen af hensynet til at undgå panik og bevare tilliden til banksystemet med hensynet til den aktuelle pengepolitiske målsætning har flere specielle hensyn været afgørende, herunder ønsket om at videreføre en bank, hvis den er eneste lokale pengeinstitut, og ønsket om at støtte Sønderjylland.

Pariføringen blev en langt hårdere belastning for bankerne end 1930'ernes krise, hvor faldet i beskæftigelsen ret hurtigt søgtes modvirket ved kreditudvidelse og lavrentepolitik. Oversigten slutter med udgangen af 1930, da de forholdsvis få banksammenbrud, der kommer i resten af perioden op til 2. verdenskrig mere skyldes individuelle end generelle forhold.

Den uro, der i efteråret 1931 opstod omkring handelsbanken, blev imødegået ved en støtteerklæring fra nationalbanken, jfr. bind 2, side 167.

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30

| Bankens navn<br>og hjemsted                 | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                          | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                                                                        | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------|-------------------|---------------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Haandværkernes<br>Kreditbank,<br>København  | 1901              | 1000 kr.<br>195                       | 1000 kr.<br>—                           | Likvidation<br>3/5 1920                                                                              | pct.<br>69            | pct.<br>100                       |
| Randers Land-<br>mandsbank, Randers         | 1918              | 500                                   | —                                       | Likvidation<br>22/5 1920                                                                             | —                     | 94                                |
| Nordisk Bank,<br>København                  | 1918              | 5.000                                 | 260                                     | Likvidation<br>25/1 1921,<br>likvidations-<br>boet overtaget<br>af landmands-<br>banken 16/3<br>1921 | —                     | 53                                |
| Kalundborg og<br>Omegns Bank,<br>Kalundborg | 1898              | 2.000                                 | 660                                     | Likvidation<br>15/2 1921,<br>under konkurs<br>26/7 1922                                              | 50<br>(78)            | 100                               |
| Helsingør og<br>Omegns Bank,<br>Helsingør   | 1907              | 1.000<br>——<br>1.000<br>+ 1.000 præf. | 295<br>——<br>—                          | 1. rekonstruk-<br>tion 8/4 1921                                                                      | —                     | (90)                              |
| (fortsættes)                                |                   |                                       |                                         |                                                                                                      |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                          | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Uforholdsmæssig kreditgivning til enkelt kunde og bedragerier. Ved overenskomst af 26/5 1920 overtog erhvervsbanken en del af aktiverne og garanterede indskyderne 25 pct. dividende. Indskydere, der gik over til erhvervsbanken, fik tilsagn om en bonusordning.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Finansiering af forskellige krigsforetagender og af store vareopkøb. Betalingerne standset på grund af likviditetsvanskeligheder. Ved aktieombytningen indløstes 3.000 kr. aktier med 1.000 kr. landmandsbankaktier med kupons for 1920, svarende til kurs ca. 47.</p> | <p>Afslog anmodning om støtte efter forhandling med hovedbankerne.<br/>Begrundelse: Midlerne var for illikvide og den påkrævede støtte så stor, at der burde skrides til likvidation.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af skibsværft (lån på 10 mill. kr.), i hvis ledelse direktørerne deltog.<br/>Handelsbanken tilbød indskyderne en udbetaling på 50 pct.</p>                                                                                                | <p>Modtog før betalingsstandsningen underretning fra handelsbanken om, at denne ikke kunne yde yderligere støtte. Meddelelsen herom toges til efterretning.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Risikobehæftede engagementer, herunder store lån til et lokalt kooperativt foretagende. Gæld til privatbanken på godt 2 mill. kr.</p>                                                                                                                                  | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 500.000 kr. præferenceaktier (privatbanken de resterende 500.000 kr.) og gav forøget kredittilsagn. Nationalbankens andel af præferenceaktiekapitalen tegnedes i privatbankens navn. Tabene kunne dækkes gennem fuld afskrivning af den ordinære aktiekapital. Den regnskabsmæssige konstatering af tabene skulle dog udskydes, og når tabene skulle optages i regnskabet, skulle den ordinære aktiekapital ikke afskrives fuldt ud, men nedskrives til 10 pct. modsvaret af en vederlagskonto.<br/>Begrundelse: Ordningen, der var bifaldet af bankinspektøren, var nødvendig for at undgå run.<br/>Da der ved afslutningen af årsregnskabet for 1922 var konstateret yderligere tab svarende til 40-50 pct. af præferenceaktiekapitalen, overtog privatbanken i marts 1923 nationalbankens andel af præferenceaktiekapitalen til kurs 50.</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                      | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                     | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                          | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.)            |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------|----------------------------------------------|
| Helsingør og<br>Omegns Bank,<br>Helsingør<br>(fortsat)                           |                   | 1000 kr.<br>100<br>1.000 præf.   | 1000 kr.<br>—                           | 2. rekonstruk-<br>tion 24/2 1924                       | pct.<br>—             | pct.<br>90<br>for ord.<br>40-50<br>for præf. |
| Baltisk Bank,<br>København                                                       | 1919              | 4.400                            | —                                       | Likvidation<br>4/6 1921                                | 100<br>(67 privil.)   | 100                                          |
| Thurø og<br>Omegns Bank,<br>Thurø                                                | 1916              | 150                              | 55                                      | Likvidation<br>5/7 1921,<br>under konkurs<br>16/9 1922 | 56                    | 100                                          |
| Jyllandsbanken,<br>Århus                                                         | 1918              | 2.000                            | 189                                     | Overtaget af<br>andelsbanken<br>3/2 1922               | —                     | 80                                           |
| Landbrugs-, Handels-<br>og Haandværker-<br>banken, Kjøge                         | 1902              | 50                               | 19                                      | Likvidation<br>7/2 1922                                | 54                    | 100                                          |
| Horsens Privatbank,<br>Horsens                                                   | 1871              | 1.000<br>—<br>400<br>+ 400 præf. | 123<br>—                                | Rekonstruktion<br>17/2 1922                            | —                     | 60                                           |
| Københavns<br>Diskontobank og<br>Revisionsbank,<br>København<br><br>(fortsættes) | 1895              | 48.000                           | 18.000                                  |                                                        |                       |                                              |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Den ved rekonstruktionen i april 1921 vedtagne nedskrivning af aktiekapitalen kom til udtryk i regnskabet. Samtidig indbetalte præferenceaktionærerne uden vederlag 400.000 kr., for hvilke der ikke var regnskabsmæssig dækning.</p> <p>Banken blev i 1935 overtaget af privatbanken, der som hovedaktionær indløste de øvrige aktier til kurs 150.</p>                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Overtagelse af aktiver til uforholdsmæssige priser ved bankens stiftelse samt finansiering af handel med de baltiske lande.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Direktørens mislykkede spekulationer, væsentligst for egen regning og på fingerede konti.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Børsengagementer og uforholdsmæssig kreditgivning herunder til et større industriforetagende, i hvis ledelse direktøren og nogle bestyrelsesmedlemmer deltog. Diskonto- og revisionsbanken, der havde et tilgodehavende på 4-5 mill. kr., overtog hovedparten af tabene på det største enkeltengagement og fik sit resttilgodehavende overført til andelsbanken til udbetaling over 5 år.</p> <p>Ved aktieombytningen indløstes 1.000 kr. aktier med 200 kr. andelsbeviser i andelsbanken.</p> | <p>Stillede et vekselkrav på 325.000 kr. til rådighed til delvis dækning af diskonto- og revisionsbankens tab ved den trufne ordning.</p> <p>Begrundelse: Et positivt resultat af forhandlingerne om overtagelse var nødvendigt for at undgå likvidation.</p>                                                                                       |
| <p>Ejendomshandeler, hvori bankens direktør deltog.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Bl. a. finansiering af ejendomshandeler.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 300.000 kr., idet diskonto- og revisionsbanken overtog de resterende 100.000 kr. præferenceaktiekapital.</p>                                                                                                                                                                                                       |
| <p>Finansiering af forskellige industri-, handels- og rederiforetagender.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Efterkom i begyndelsen af februar 1921 anmodning om øget långivning på betingelse af, at Hassing Jørgensens kompetence som formand for diskonto- og revisionsbankens kontrolkomité anerkendtes.</p> <p>Deltog efter Hassing Jørgensens anmodning i støtteopkøb af diskonto- og revisionsbankens aktier ved den 28/2 1921 at danne et opkøbs-</p> |



## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                               | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital             | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------|-----------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Københavns<br>Diskontobank og<br>Revisionsbank,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.                 | 1000 kr.                                |                               | pct.                  | pct.                              |
|                                                                           |                   | 22.000<br>+ 14.000 præf. | —                                       | Rekonstruktion<br>23/2 1922   | —                     | 50                                |
|                                                                           |                   |                          |                                         | Likvidation<br>21/7 1924      | 23                    | 100                               |
| (fortsættes)                                                              |                   |                          |                                         |                               |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Ved rekonstruktionen blev aktiekapitalen forlods nedskrevet med 4 mill. kr. egne aktier.</p> <p>Betalingerne standsedes 18/7 1924.</p> <p>21/7 1924 udstedtes en foreløbig lov om diskonto- og revisionsbankens likvidation, hvorved konkurs blev undgået. Loven stadfæstedes 6/12 1924.</p> | <p>konsortium på 10 mill. kr., hvori nationalbanken og landmandsbanken hver deltog med 3 mill. kr., privatbanken og handelsbanken hver med 2 mill. kr. Dannelsen af opkøbskonsortiet betingedes af, at Hassing Jørgensen indvalgte i diskonto- og revisionsbankens direktion. Begrundelse: Ønske om at forebygge run.</p> <p>I slutningen af januar 1922 underrettedes nationalbanken om nødvendigheden af kapitaltilførsel og inddrog hovedbankerne, statsministeren og bankinspektøren i forhandlingerne herom. Nationalbanken tegnede en præferenceaktiekapital på 14 mill. kr., hvoraf landmandsbanken garanterede 3 mill. kr. og privatbanken 2 mill. kr. Desuden åbnedes en blankokredit på 20 mill. kr., hvoraf landmandsbanken overtog 6 mill. kr., handelsbanken 5 mill. kr. og privatbanken 3 mill. kr.</p> <p>Ordningen betingedes af, at statsministeren erklærede sig villig til at søge statsgaranti for eventuel yderligere påkrævet støtte.</p> <p>Efter den 14/7 1924 at være anmodet om støtte foretog nationalbanken en undersøgelse, der viste, at reserverne og det meste af aktiekapitalen var tabt. Forhandlinger med privatbanken, landmandsbanken og handelsbanken om likvidation med garanti for kreditorerne og dannelsen af en ny bank til videreførelse af den sunde del af forretningerne brød sammen, ligesom disse banker afviste forslag om at deltage i kapitaltilførsel på 30 mill. kr. Nationalbanken ønskede ikke at påtage sig denne kapitaltilførsel alene. Statsministeren inddrog i forhandlingerne, men afslog statsgaranti eller deltagelse i kapitaltilførsel.</p> <p>Straks efter vedtagelsen af den foreløbige lov om likvidation erklærede nationalbanken og de private hovedbanker sig villige til at belåne indskudsmidler med 50 pct. og garanterede udenlandske forpligtelser i fremmed mønt samt remboursskonti. Nationalbanken udbetalte konti, der ikke oversteg 200 kr. fuldt ud i kontanter.</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                               | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                       | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler)       | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Københavns<br>Diskontobank og<br>Revisionsbank,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.                           | 1000 kr.                                      |                               | pct.                  | pct.                              |
| Korsør Haandværker-,<br>Handels- og<br>Landbobank,<br>Korsør              | 1917              | 400<br>-----<br>200<br>+ 200 præf. | 50<br>-----<br>-                              | Rekonstruktion<br>15/3 1922   | -                     | 50                                |
| Djurslands<br>Landmandsbank,<br>Grenå                                     | 1908              | 500                                | 225                                           | Likvidation<br>15/3 1922      | 32                    | 100                               |
| Folkebanken for<br>Rougsø og Sønderhald<br>Herreder,<br>Auning            | 1906              | 200<br>-----<br>80<br>+ 200 præf.  | 104<br>-----<br>100 ansv.<br>indlåns-<br>kap. | Rekonstruktion<br>16/3 1922   | -                     | 60                                |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                       | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Det ved diskonto- og revisionsbankens likvidation nedsatte rigsdagsudvalg foreslog, at nationalbanken sammen med de private hovedbanker skulle overtage likvidationen og straks udbetale indskyderne 70-80 pct. samt stå bag dannelsen af en ny bank, der skulle overtage den likviderende banks sunde aktiver.</p> | <p>Rigsdagsudvalgets forslag blev ret positivt modtaget af nationalbanken, men afvistes af hovedbankerne.</p> <p>I november 1924 ydede nationalbanken likvidationskomiteen lån på 43 mill. kr. til 60 pct. a conto udbetaling til indskyderne og i efteråret 1927 lån på 14 mill. kr. til yderligere 10 pct. a conto udbetaling.</p>                                                                                                                                                     |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af rederi, hvorpå der tabtes ca. 1/4 mill. kr. Gæld til diskonto- og revisionsbanken på godt 250.000 kr., til nationalbanken på godt 200.000 kr. og til privatbanken på knap 150.000 kr.</p>                                                                                           | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 75.000 kr., idet diskonto- og revisionsbanken ligeledes deltog med 75.000 kr. og privatbanken med 50.000 kr. Begrundelse: De støttende bankers store tilgodehavender i den nødstedte bank.</p>                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Børsspekulationer, til dels for direktørens egen regning, og misvisende regnskabsføring.</p> <p>Den 31/10 1922 oprettedes Banken for Grenaa og Omegn med forpligtelse til at belåne indskud i den likviderende bank med mindst 40 pct.</p>                                                                          | <p>Deltog sammen med privatbanken i oprettelse af en ny bank til varetagelse af den likviderende banks indskyderes interesser. Medvirken til oprettelse af den ny bank betingedes af, at halvdelen af en samlet aktiekapital på 400.000 kr. tegnedes lokalt. Nationalbanken og privatbanken tegnede hver 100.000 kr.</p> <p>Begrundelse: Det store behov for et lokalt pengeinstitut. Det fremhæves at oprettelse af nye banker principielt ligger uden for nationalbankens opgaver.</p> |
| <p>Tab på godt 1/2 mill. kr. bl. a. i forbindelse med børsengagementer.</p>                                                                                                                                                                                                                                            | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 100.000 kr. (handelsbanken de resterende 100.000 kr. præferenceaktiekapital) på betingelse af, at der af private tegnedes en ansvarlig indlånskapital på 100.000 kr.</p> <p>Begrundelse: Ønske om at sikre indskyderne. Det bemærkes udtrykkeligt, at nationalbanken ikke havde noget tilgodehavende hos den rekonstruerede bank.</p>                                                                                                                   |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                                    | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                                                                   | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                               | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Aarhus<br>Discontobank,<br>Århus                                                               | 1894              | 300<br>-----<br>75<br>+ 425 ny-<br>tegning                                     | 86<br>-----<br>--                       | Rekonstruktion<br>18/3 1922                                 | —                     | 75                                |
| Hellerup Bank,<br>Hellerup                                                                     | 1916              | 1000 kr.<br>1.000<br>-----<br>350<br>+ 650 præf.                               | 1000 kr.<br>208<br>-----<br>--          | Rekonstruktion<br>28/3 1922<br><br>Likvidation<br>28/9 1922 | pct.<br>—<br><br>15   | pct.<br>65<br><br>100             |
| Morsø Bank,<br>Nykøbing M.                                                                     | 1875              | 1.200<br>-----<br>1.000 præf.<br><br><br>1.000 præf.<br>+ 300 op-<br>skrivning | 635<br>-----<br>--                      | Rekonstruktion<br>marts 1922                                | —                     | (100)<br><br><br>75               |
| Kjøbenhavns<br>private Laanebank,<br>København                                                 | 1854              | 12.000                                                                         | 3.470                                   | Overtaget af<br>landmands-<br>banken<br>30/3 1922           | —                     | 45                                |
| Aalborg Haandværker-<br>bank, Ålborg<br>(før 1922 Aalborg<br>Haandværker- og<br>Revisionsbank) | 1918              | 383<br>-----<br>144<br>+ 256 ny-<br>tegning                                    | 10<br>-----<br>5                        | Rekonstruktion<br>22/4 1922<br><br>Likvidation<br>23/9 1925 | —<br><br>—            | 62<br><br>94                      |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Uforholdsmæssige engagementer med nogle mindre næringsdrivende.</p> <p>Aarhus Privatbank overtog tegningen af 425.000 kr. ny aktiekapital.</p> <p>Ved rekonstruktionen udskiltes Den lille Laanekasse i Aarhus som selvstændig bank.</p>                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Børsengagementer, til dels direktørens egne. I forbindelse med rekonstruktionen dækkede privatbanken tab på 1/2 mill. kr., hvorefter der af private tegnedes en præferenceaktiekapital på 650.000 kr.</p>                                                                                                                                                                                                                         | <p>Deltog i forhandlinger om privatbankens overtagelse af den nødstedte bank og tilbød privatbanken lån på 200.000 kr. til dette formål, men forhandlingerne herom brød sammen.</p> <p>I december 1922 ydede nationalbanken likvidationskomiteen garanti for en a conto udbetaling til indskyderne på 60 pct.</p>                                                                                                                                                                       |
| <p>Uforsigtige dispositioner herunder et enkelt-engagement på 1,7 mill. kr. og børsengagementer. Tab på godt 2 1/2 mill. kr., hvoraf der manglede dækning for ca. 1/2 mill. kr.</p> <p>Ifølge opskrivningsaftale blev den ved rekonstruktionen i marts 1922 til 0 nedskrevne ordinære aktiekapital i 1928 opskrevet til 25 pct. af det oprindelige pålydende ved overførsel af 300.000 kr. fra reservefonden til aktiekapitalen.</p> | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 500.000 kr. (heraf garanterede landmandsbanken 200.000 kr.) på betingelse af, at private tegnede en tilsvarende præferenceaktiekapital, og at den gamle aktiekapital afskreves, dog med opskrivningsaftale. Yderligere skulle det største engagement nedbringes væsentligt, og bankens ledelse rekonstrueres efter nationalbankens direktiver.</p> <p>Begrundelse: Den nødstedte banks drift burde sikres, da den var eneste lokale pengeinstitut.</p> |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af et skibsværft.</p> <p>Ved aktieombytningen indløstes 3.000 kr. aktier med 2.000 kr. landmandsbankaktier med kupons svarende til kurs 76. Ombytningsforholdet blev senere ved voldgift ændret til 55 pct. kontant.</p>                                                                                                                                                                             | <p>Traf i oktober 1921 aftale om at foretage støtteopkøb, hvis aktiekursen faldt under den daværende kurs på 78 1/2.</p> <p>Begrundelse: Ønske om at forebygge run.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p>Uforholdsmæssig kreditgivning til enkelte handelsselskaber.</p> <p>Aalborg Diskontobank garanterede indskyderne.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted          | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                                                                                                          | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler)                                      | Ordning af<br>bankens forhold                                                                                                          | Tab for<br>kreditorer | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.)                       |
|--------------------------------------|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------|
| Brønderslev Bank,<br>Brønderslev     | 1896              | 1000 kr.<br>500<br><hr/> 200<br>+ 300 præf.                                                                           | 1000 kr.<br>310<br><hr/> —                                                   | Rekonstruktion<br>2/5 1922                                                                                                             | pct.<br>—             | pct.<br>60                                              |
| Ebeltoft Bank,<br>Ebeltoft           | 1872              | 300<br><hr/> 250 ny-<br>tegning<br><hr/> 250<br>+ 90 op-<br>skrivning<br><br>340<br><hr/> 102<br>+ 198 ny-<br>tegning | 155<br><hr/> —<br><hr/> 17<br><br>135<br><hr/> 75 ansv.<br>indskuds-<br>kap. | 1. rekonstruk-<br>tion 17/6 1922<br><br><br>2. rekonstruk-<br>tion febr. 1933<br><br>Overtaget af<br>landmands-<br>banken<br>21/4 1937 | —<br><br>—<br><br>—   | (100)<br><br>70<br><br>70<br><br>—<br>(75 for<br>natb.) |
| Aalestrup<br>Landbobank,<br>Ålestrup | 1905              | 250<br><hr/> 125<br>+ 175 præf.                                                                                       | 120<br><hr/> —                                                               | Rekonstruktion<br>26/6 1922                                                                                                            | —                     | 50                                                      |
| Kjøbenhavns Bank,<br>København       | 1918              | 4.000                                                                                                                 | 200                                                                          | Overtaget af<br>handelsbanken<br>5/7 1922                                                                                              | —                     | 30                                                      |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Finansiering af ejendomshandeler med efterfølgende overtagelse af ejendommene, idet overtagelsen ordnedes gennem direktørens sagfører-virksomhed.</p> <p>I 1929 konverteredes præferenceaktierne til almindelige aktier.</p>                                                                                                                                         | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 100.000 kr. (handelsbanken ligeledes 100.000 kr. præferenceaktiekapital) på betingelse af, at den resterende præferenceaktiekapital på 100.000 kr. tegnedes af private, at direktøren afstod sin sagfører-virksomhed, og at nogle af de overtagne ejendomme afhændedes.</p>                                                                                                                                                                                                 |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af en landmand og en hestehandler.</p> <p>Ifølge opskrivningsaftale blev den ved rekonstruktionen i juni 1922 afskrevne aktiekapital i 1926 opskrevet til 30 pct. af den oprindelige værdi ved overførsel af 90.000 kr. fra opskrivningsfonden til aktiekapitalen.</p> <p>Ved overtagelsen udløstes de private aktionærer til pari.</p> | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 150.000 kr. (landmandsbanken de resterende 100.000 kr.) på betingelse af, at den gamle aktiekapital blev afskrevet, dog med opskrivningsaftale.</p> <p>Deltog i kapitaltilførsel med 99.000 kr. (landmandsbanken de resterende 99.000 kr. nytegnet aktiekapital) og tegnede en ansvarlig indskudskapital på 75.000 kr.</p> <p>Dækkede tab på usikre engagementer i forhold til sin del (144/300) af aktiekapitalen. Disse engagementer afvikledes med et tab på 75 pct.</p> |
| <p>Uforholdsmæssig kreditgivning til enkelte lokale industriforetagender.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 75.000 kr. (privatbanken 50.000 kr.) på betingelse af, at aktiekapitalen nedskrevs til 50 pct., og at den resterende præferenceaktiekapital på 50.000 kr. tegnedes af private.</p> <p>Begrundelse: En standsning af banken burde hindres, da indlånene androg 2½ mill. kr. Hertil kom, at ordningen var anbefalet af bankspektøren.</p>                                                                                                                                     |
| <p>Ved overtagelsen indløstes aktierne med 70 pct. kontant.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |



## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                              | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital             | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold    | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|--------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------|-----------------------------------------|----------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Den Danske<br>Landmandsbank,<br>Hypothek- og<br>Vekselbank,<br>København | 1871              | 1000 kr.<br>100.000      | 1000 kr.<br>60.000                      |                                  | pct.                  | pct.                              |
|                                                                          |                   | 100.000                  | 5.000<br>+ 30.000<br>garanti-<br>kap.   | „Juli-<br>ordningen“<br>9/7 1922 |                       |                                   |
|                                                                          |                   | 10.000<br>+ 70.000 præf. | 30.000<br>indskudt<br>af natb.          | 1. rekonstruk-<br>tion 6/10 1922 | —                     | (90)                              |
| (fortsættes)                                                             |                   |                          |                                         |                                  |                       |                                   |

Væsentligste årsager til tabene  
og eventuelle andre bemærkninger

## Nationalbankens stilling

Bl. a. finansiering af Transatlantisk Kompagni, støttekonsortier for børsen og andre børsengagementer.

Indgik i november 1921 aftale om at støtte aktiekursen, der skulle søges fastholdt omkring 120. Støtten ydedes i form af, at et opkøbssyndikat mod depot af 10 mill. kr. kunne belåne indtil 30 mill. kr. landmandsbankaktier til 105 pct. af pålydende.

Begrundelse: Med den herskende uro kunne et fald i aktiekursen føre til panik og run ikke blot på landmandsbanken, men også på andre banker. Nationalbanken anså det for sin pligt at hindre en sådan udvikling.

9/7 1922 udsendte landmandsbanken meddelelse om, at der ved afslutningen af årsregnskabet for 1922 ville blive afskrevet 55<sup>3</sup>/<sub>4</sub> mill. kr. af reserverne, og at nationalbanken i tilknytning hertil ville indskyde en garantikapital på 30 mill. kr.

Gav – efter at bankinspektøren havde foretaget en undersøgelse af landmandsbankens forhold – 9/7 1922 tilsagn om at indskyde en reservekapital på 30 mill. kr. under forudsætning af, at der på årsregnskabet for 1922 blev afskrevet 55 mill. kr. af reservefonden. Tilsagnet betingedes af, at den påtænkte lukning af landmandsbanken blev opgivet, og at bankinspektørens undersøgelse hemmeligholdtes. Et regeringstilsagn om eventuelt at søge statsgaranti for de 30 mill. kr. blev ikke aktuelt, da nationalbanken mente, at den dermed forbundne offentliggørelse af bankinspektørens undersøgelse snarere ville fremme end afværge panik. Begrundelse: En hurtig støtteaktion var absolut nødvendig.

Under forhandlinger med regeringen i august 1922 gik nationalbanken meget kraftigt ind for, at staten skulle garantere indskyderne, hvilket regeringen afviste.

17/9 1922 offentliggjordes en rekonstruktionsplan, hvorefter der skulle tegnes en præferenceaktiekapital på 100 mill. kr. Heraf skulle staten tegne 40 mill. kr. og nationalbanken 35 mill. kr. (ingen garantikapital). Der skulle ydes statsgaranti for nationalbankens udlån i forbindelse med rekonstruktionen, og landmandsbankens ledelse skulle rekonstrueres.

Indtil denne plans endelige godkendelse udbetalte landmandsbanken maksimalt 1.000 kr. pr. bankbog. Fondsbørsen holdtes lukket 18., 19. og 20. september og ved genåbningen udgik

11.–17. september 1922 forhandlede der med regeringen, bankinspektøren, handelsbanken, privatbanken, Østasiatisk Kompagni og Store Nordiske Telegrafskab om en endelig rekonstruktion med afskrivning af aktiekapitalen (formelt nedskrivning til 10 pct. modsvaret af en good-will konto, der skulle afskrives, før den ordinære aktiekapital deltog i udbytte) og tilførsel af ny kapital. Af en samlet præferenceaktiekapital på 70 mill. kr. tegnede nationalbanken 5 mill. kr., staten 40 mill. kr., Østasiatisk Kompagni 20 mill. kr. og Store Nordiske

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                           | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                                    | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Den Danske<br>Landmandsbank,<br>Hypothek- og<br>Vekselbank,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                |                                                                  | pct.                  | pct.                              |
|                                                                                       |                   |              |                                         | Statsgaranti i<br>h. t. lov af 5/2<br>1923 og lov af<br>9/3 1926 | —                     | (100)                             |
| (fortsættes)                                                                          |                   |              |                                         |                                                                  |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>landmandsbankens aktier af kurslisten.</p> <p>Ved lov af 21/9 1922 overtog staten 40 mill. kr. præferenceaktiekapital i landmandsbanken og garanterede nationalbankens lån til landmandsbanken i forbindelse med rekonstruktionen. Landmandsbankens ledelse overgik til et bankråd, hvis flertal valgtes af regeringen. Den tidligere ledelses forhold til banken skulle klarlægges ved en retslig undersøgelse.</p> <p>Ved lov af 5/2 1923 overtog staten indtil 1/4 1928 fuld garanti for alle retsgyldige krav på landmandsbanken, for så vidt disse ikke kunne dækkes af aktiekapitalen og øvrige reserver. Statsgarantien forlængedes ved lov af 9/3 1926 til 1/4 1932 med pålæg til erhvervsministeren om at fremsætte lovforslag om statsgarantiens afvikling.</p> <p>I maj 1927 forelagde handelsministeren et lovforslag om hovedlinierne for en rekonstruktion.</p> | <p>Telegrafskabs 5 mill. kr. (Handelsbanken og privatbanken afslog deltagelse). Nationalbanken indbetalte i henhold til tilsagnet af 9/7 1922 en reservefond på 30 mill. kr. og forpligtede sig til at yde de i forbindelse med rekonstruktionen nødvendige lån uden bankmæssig sikkerhed, men mod statsgaranti.</p> <p>Begrundelse: Landmandsbankens fortsatte drift var en samfundssag, der måtte løses selv på bekostning af nogen forværring i valutasituationen. Derfor støttede nationalbanken rekonstruktionsplanen, selv om man betvivlede, at en ordning uden statsgaranti for indskyderne ville være tilstrækkelig.</p> <p>Gik meget stærkt ind for statsgarantien, der skønnedes helt nødvendig for at hindre ny uro i forbindelse med offentliggørelsen af landmandsbankens regnskabsresultat, der ville vise betydeligt større tab end anslået i efteråret 1922 (ca. 230 mill. kr. mod ca. 145 mill. kr.).</p> <p>I slutningen af april 1926 krævedes landmandsbankens gæld nedbragt af hensyn til valutasituationen, idet der henvistes til, at et permanent behov for kapital måtte dækkes ved statens hjælp eventuelt i forbindelse med optagelse af udenlandske lån og/eller tilførsel af ny egenkapital. Dette principielle synspunkt fastholdtes i slutningen af oktober 1926, hvor der dog bevilgedes en kortfristet kredit på 40 mill. kr.</p> <p>I begyndelsen af november 1926, hvor rygter om landmandsbankens forestående likvidation havde ført til ny uro, afsloges en anmodning fra statsministeren om, at nationalbanken skulle erklære sig villig til at forsyne landmandsbanken med den fornødne likviditet.</p> <p>Begrundelse: En sådan erklæring måtte forudsætte, at regeringen garanterede valutasituationen ved optagelse af lån i udlandet.</p> <p>Deltog februar 1927–marts 1928 i forhandlinger om en endelig ordning af landmandsban-</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                           | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
|                                                                                       |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                |                               | pct.                  | pct.                              |
| Den Danske<br>Landmandsbank,<br>Hypothek- og<br>Vekselbank,<br>København<br>(fortsat) |                   |              |                                         |                               |                       |                                   |
| (fortsættes)                                                                          |                   |              |                                         |                               |                       |                                   |

Væsentligste årsager til tabene  
og eventuelle andre bemærkninger

## Nationalbankens stilling

Ved lov af 16/7 1927 fastsattes 15/2 1928 som frist for fremsættelse af lovforslag om en endelig ordning af landmandsbankens forhold, således at banken kunne fortsætte som privat aktieselskab.

Den 22/7 1927 nedsatte handelsministeren et 2-mands udvalg, hvis ene medlem udpegedes af nationalbanken.

kens forhold. Krævede – og fik – under de indledende forhandlinger i foråret 1927 regeringens tilsagn om, at der, hvis valutasisituationen krævede det, skulle optages udenlandsk statslån, også før en ordning kunne gennemføres. Indskærpede i maj 1927, at hverken landmandsbanken eller staten kunne påregne et fortsat overtræk.

Der forhandlede først om en endelig ordning, hvorefter landmandsbanken skulle videreføres som privat aktieselskab med en nytegnet aktiekapital på 60 mill. kr., idet staten skulle dække tab på 130 mill. kr., mens usikre aktiver til et beløb af 120 mill. kr. skulle overføres til en afviklingsafdeling. Nationalbanken gik ind for denne plan, forudsat at aktiemajoriteten tegnedes i indlandet, men ønskede selv at gennemgå den til grund liggende tabsopgørelse, før der toges stilling til deltagelse i tegning af aktiekapital.

En sådan revideret tabsopgørelse forelå i december 1927 og viste et yderligere tab på 34 mill. kr., hvorfor nationalbanken nu afviste planen om en ren privat bank og som betingelse for at deltage i aktietegning med 10 mill. kr. krævede, at staten også deltog med 10 mill. kr., at yderligere mindst 6 mill. kr. af en samlet aktiekapital på 50 mill. kr. tegnedes i indlandet, og at staten gav afkald på enhver form for good-will. Denne plan strandede, navnlig fordi den ikke kunne accepteres af privathanken og handelsbanken, der krævede en aktiekapital på højst 30 mill. kr. udelukkende tegnet i indlandet og tegnet uden statens medvirken samt en meget hurtig likvidation af alle risikobehæftede engagementer. Hertil kom, at planen kun vanskeligt kunne accepteres af regeringen, og at den udenlandske del af kapitalen ikke kunne opnås på tilfredsstillende vilkår, idet der rejstes krav om, at aktierne de første år fik karakter af obligationer med garanteret parikurs, samt krav om, at tegningen sammenknyttedes med overtagelse af det udenlandske statslån, der skulle optages til delvis dækning af statens tab på landmandsbanken.

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                           | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold    | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|----------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Den Danske<br>Landmandsbank,<br>Hypothek- og<br>Vekselbank,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                | 2. rekonstruk-<br>tion 19/4 1928 | pct.                  | pct.                              |
|                                                                                       |                   | 50.000       | 34.000                                  |                                  | —                     | 100                               |
| Kjerteminde Bank,<br>Kerteminde                                                       | 1896              | 100          | 150                                     | Likvidation<br>21/10 1922        | 13                    | 100                               |
| Erhvervsbanken,<br>København                                                          | 1918              | 2.000        | 198                                     | Rekonstruktion<br>7/3 1923       | —                     | 20                                |
|                                                                                       |                   | 1.600        | —                                       |                                  | —                     | 59                                |
|                                                                                       |                   | 800          | 46                                      | Likvidation<br>17/4 1928         |                       |                                   |
| Nordjysk Bank,<br>Ålborg                                                              | 1915              | 2.000        | 115                                     | Rekonstruktion<br>20/3 1923      | —                     | 50                                |
|                                                                                       |                   | 1.000        | —                                       |                                  |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>2-mandsudvalget af 22/7 1927 afgav beretning 17/1 1928. Beretningen var ledsaget af 2 alternative forslag til nyordning.</p> <p>14/2 1928 fremsattes et lovforslag om ordning af statens forhold til landmandsbanken, der med ændringer vedtoges 19/4 1928.</p> <p>Ved lov af 19/4 1928 afskredes aktiekapital og reserver som tabt. Det konstaterede underskud dækkedes af staten. De usikre aktiver overførtes til en særskilt afviklingsafdeling. De resterende aktiver overgik til staten som ufyldestgjort kreditor. Staten indskød en aktiekapital på 50 mill. kr. og en reservefond på 34 mill. kr., der skulle nedskrives ved overførsel af driftsoverskud. Aktiekapitalen kunne afhændes til pari eller højere kurs. Banken skulle ledes med henblik på statsgarantiens ophør.</p> <p>I september 1936 blev 12½ mill. kr. af aktiekapitalen udbudt til offentlig tegning til kurs 120. Kursnotering af landmandsbankens aktier blev genoptaget i oktober 1936.</p> | <p>Ønskede ikke at overtage 10 mill. kr. af aktiekapitalen, når landmandsbanken var at betragte som en statsbank.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>Bankrådsformandens og til dels direktørens børsengagementer, der bl. a. bragte tab, fordi landmandsbanken havde frarådet salg af papirer, der senere faldt meget i værdi.</p> <p>Den 31/10 1922 stiftedes Banken for Kerteminde og Omegn med forpligtelse til at støtte indskyderne i den likviderende bank.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>Afslog anmodning om støtte til rekonstruktion, men støttede oprettelsen af en ny bank ved tegning af 50.000 kr. aktiekapital. Medvirken til oprettelse af den ny bank betingedes af, at den samlede aktiekapital kom på 250.000 kr., og at den ny bank ydede indskyderne i den likviderende bank størst mulig støtte.</p> <p>Begrundelse: Hensynet til indskyderne i den likviderende bank.</p> |
| <p>Tab på engagementer indgået under højkonjunkturen.</p> <p>I december 1927 nedskredes aktiekapitalen med 50 pct. til 800.000 kr. gennem opkøb og annullering af egne aktier.</p> <p>Folkebanken for København og Frederiksberg garanterede indskyderne mod et vederlag på 25.000 kr.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>Finansiering af et par industrielle virksomheder.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |



# Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                 | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                                      | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler)       | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditorer | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.)  |
|-------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|------------------------------------|
| Skørping Bank,<br>Skørping                                  | 1906              | 1000 kr.<br>150<br>—<br>45<br>+ 75 ny-<br>tegning | 1000 kr.<br>59<br>—<br>30<br>garanti-<br>kap. | Rekonstruktion<br>27/3 1923   | pct.<br>—             | pct.<br>70                         |
| Gjelsted og Omegns<br>Bank, Gjelsted                        | 1918              | 60                                                | 5                                             | Likvidation<br>9/5 1923       | 15                    | 100                                |
| Skjern Bank,<br>Skjern                                      | 1906              | 500<br>—<br>250<br>+ 250 præf.                    | 259<br>—<br>—                                 | Rekonstruktion<br>1/6 1923    | —                     | 50                                 |
| Hirtshals Bank,<br>Hirtshals                                | 1920              | 21                                                | —                                             | Likvidation<br>15/6 1923      | —                     | 100                                |
| Industri- og Land-<br>mandsbanken i<br>Haderslev, Haderslev | 1897              | 69                                                | —                                             | Likvidation<br>24/6 1923      | —                     | 100                                |
| Vamdrup Bank,<br>Vamdrup                                    | 1916              | 200                                               | 164                                           | Likvidation<br>27/7 1923      | —                     | 100                                |
| Odense Privatbank,<br>Odense                                | 1910              | 1.000<br>—<br>200<br>+ 400 præf.                  | 165<br>—<br>—                                 | Rekonstruktion<br>15/11 1923  | —                     | 68,<br>100<br>for besty-<br>relsen |
|                                                             |                   |                                                   |                                               | Likvidation<br>30/3 1927      | —                     | 100                                |

| Væsentligste årsager til tabene<br>og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Finansiering af ejendomshandeler til dels ordnet gennem bankrådets formand.</p> <p>Aalborg Diskontobank tegnede en garantikapital på 30.000 kr.</p> <p>Banken overtoges i 1927 af Aalborg Diskontobank, der indløste aktierne til kurs 114.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Mangel på bankmæssig ledelse.                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Uforholdsmæssigt engagement til finansiering af ejendoms- og børspekulationer.                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Banken opnåede aldrig registrering.                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Bl. a. tab på engagement med tilsynsrådets formand. Bestyrelsen garanterede indskyderne.                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Uforholdsmæssig kredit til et bankrådsmedlem i forbindelse med grænseflytningens uheldige virkninger på forretningsforholdene.                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Tab på en række engagementer, hvoraf et enkelt var uforholdsmæssigt stort.</p> <p>Ved rekonstruktionen afgav bestyrelsen forlods 375.000 kr. aktier til annullering.</p>                                                                        | <p>Deltog i kapitaltilførsel med 200.000 kr. på betingelse af, at aktiekapitalen, der efter annullering af 375.000 kr. udgjorde 625.000 kr., nedskreves til 200.000 kr., at der af private tegnedes 100.000 kr. præferenceaktiekapital, og at de resterende 100.000 kr. præferenceaktiekapital tegnedes af diskonto- og revisionsbanken, der skulle føre effektiv kontrol med den nødstedte bank.</p> <p>Begrundelse: Bankinspektøren tilrådede kapitaltilførsel som alternativ til likvidation.</p> <p>Støttede i efteråret 1925 med en rediskontoringkredit på 200.000 kr. med tilkendegivelse af, at der herefter ikke kunne forventes yderligere støtte.</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted            | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                   | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler)     | Ordning af<br>bankens forhold                                | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|----------------------------------------|-------------------|--------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Landbobanken i<br>Kjøge, Køge          | 1874              | 1000 kr.<br>800                | 1000 kr.<br>383                             | Likvidation<br>21/1 1924                                     | pct.<br>30            | pct.<br>100                       |
| Østvendssyssel Bank,<br>Dronninglund   | 1906              | 400<br>—<br>300                | 109<br>—<br>—                               | Rekonstruktion<br>3/3 1924<br><br>Likvidation<br>19/11 1928  | —<br><br>—            | 25<br><br>67                      |
| Discontobanken<br>i Nyborg,<br>Nyborg  | 1918              | 500<br>—<br>250<br>+ 250 præf. | 61<br>—<br>—                                | Rekonstruktion<br>26/4 1924<br><br>Likvidation<br>11/11 1926 | —<br><br>24           | 50<br><br>100                     |
| Sydfyns<br>Discontobank,<br>Fåborg     | 1893              | 1.500                          | 72                                          | Likvidation<br>17/6 1924                                     | 26                    | 100                               |
| Den danske<br>Andelsbank,<br>København | 1909              | 15.742*)<br><br>15.742*)       | —<br><br>8.000<br>ansv.<br>indlåns-<br>kap. | Tilførsel af<br>garantikap.<br>23/1 1925                     |                       |                                   |
| (fortsættes)                           |                   |                                |                                             |                                                              |                       |                                   |

\*) Andelskapital

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af et enkelt industriforetagende, hvortil der var ydet lån på 2½ mill. kr.</p> <p>Den 22/2 1924 stiftedes Østsjællands Landbobank, der disponerede over 1 mill. kr. til delvis afvikling af indskuddene i den likviderende bank, hvis indskydere straks fik en a conto udbetaling på 35 pct. Indskydere, der gik over til Østsjællands Landbobank, fik tilsagn om en bonusordning.</p>                  | <p>Støttede oprettelsen af en ny bank til varetagelse af den likviderende banks indskyderes interesser ved at yde privatbanken en speciel 1-års kredit på 1 mill. kr. forrentet 1 pct. under diskonto på betingelse af, at denne kredit på samme rentevilkår stilledes til rådighed for den ny bank til delvis udbetaling (foreløbig 35 pct.) til indskyderne i den likviderende bank.</p>                                                                                              |
| <p>Finansiering af landejendomshandeler.</p> <p>Likviditetsvanskeligheder til dels som følge af at mellemværender med landmandsbanken, der var bankens hovedforbindelse, var overført til landmandsbankens afviklingsafdeling.</p> <p>Efter at der ved lokal tegning var stillet nødvendig garanti, påtog Aalborg Diskontobank sig garanti for indskydere og øvrige kreditorer og blev herefter eneste kreditor i likvidationsboet.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Vidtgående finansiering af enkelte større forretninger.</p> <p>Finansiering af afbetalingshandler i automobil- og klaverbrancherne.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Vidtgående finansiering af industriforetagende, hvori direktøren og et medlem af kontrolkomiteen var interessenter.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af andelsforetagender, navnlig lån på 15 mill. kr. til De danske Mejeriforeningers Mælke-Export.</p> <p>På dette lån tabtes 12 mill. kr., da Mejeriforeningernes Fællesudvalg ikke kom til at hæfte for gælden, og da der heller ikke opnåedes forlig om, at fællesudvalget påtog sig garanti for en del (der forhandlede om 5 mill. kr.) af gælden.</p>                                                | <p>Deltog i januar 1925 i tilførsel af garantikapital ved midlertidig tegning af en ansvarlig indlånskapital på 3 mill. kr. og ydelse af lån på 5 mill. kr. til 3 andelsselskaber (FDB, JAF og Andels-Cementfabrikken), der hæftede solidarisk for tegning af de resterende 5 mill. kr. ansvarlig indlånskapital. Ordningen, der var anbefalet af bankinspektøren og statsministeren, offentliggjordes den 23/1 1925. Tilførslen af garantikapital skulle muliggøre en juridisk el-</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                         | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|-----------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Den danske<br>Andelsbank,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                |                               | pct.                  | pct.                              |
|                                                     |                   |              |                                         | Likvidation<br>2/6 1925       | 9                     | 100                               |
| (fortsættes)                                        |                   |              |                                         |                               |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                     | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Andelsbankens ledelse reorganiseredes den 27/3 1925.</p> <p>3/6 1925 udstedtes en foreløbig lov om andelsbankens likvidation, hvorved konkurs blev undgået. Loven stadfæstedes 8/8 1925 med tilføjelse om, at der skulle nedsættes et rigsdagsudvalg til at undersøge eventuelle planer om bankens genåbning.</p> | <p>ler forligsmæssig afgørelse af andelsbankens mellemværende med De danske Mejeriforeningers Mælke-Export og dermed danne optakten til en senere endelig ordning, idet bankinspektøren frarådede en egentlig rekonstruktion på nuværende tidspunkt, da dette ville kræve dobbelt så stor kapitaltilførsel.</p> <p>Begrundelse: De andelskredse, der skulle påtage sig den endelige kapitaltilførsel, måtte have tid til at organisere støtten. Hertil kom, at det på baggrund af valutaordningens ikrafttræden var samfundsmæssigt uheldigt at skabe ny mistillid til bankverdenen.</p> <p>Udvidede i februar 1925 långivningen til andelsbanken og gav i begyndelsen af marts tilsagn om yderligere kredit mod bankmæssig sikkerhed inden for et samlet beløb på 25 mill. kr.</p> <p>I slutningen af marts 1925 forelagde andelsbankens ny ledelse planer om en dyberegående rekonstruktion med nedskrivning af andelskapitalen til 50 pct. og nytægning af kapital på 24 mill. kr. Heraf skulle 18 mill. kr. have stilling som andelskapital, mens de resterende 6 mill. kr. skulle sidestilles med den af nationalbanken indskudte ansvarlige indlånskapital på 3 mill. kr. og efterhånden indløses af driftsoverskuddet.</p> <p>Umiddelbart var nationalbanken betænkelig ved denne plan. Men da den blev anbefalet af bankinspektøren og statsministeren og desuden var blevet almindelig kendt, stillede man sig velvilligt og udvidede på bankinspektørens anbefaling kredittilsagnet for at sikre andelsbankens likviditet, medens nytægningen af andelskapitalen stod på.</p> <p>I slutningen af maj blev det klart, at der ikke kunne opnås tilstrækkelig nytægning af kapital i andelskredse. Da de private hovedbanker afsløj at deltage i kapitaltilførsel, og da staten heller ikke ønskede at træde til, måtte der skrides til likvidation.</p> <p>8/6 1925 udsendtes erklæring om, at nationalbanken ville belåne eller rediskontere belåning af likvide indeståender i andelsbanken med 50 pct.</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                          | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold         | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.)            |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------|----------------------------------------------|
| Den danske<br>Andelsbank,<br>København<br>(fortsat)                                  |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                |                                       | pct.                  | pct.                                         |
| Banken for<br>Agersted og Omegn,<br>Agersted                                         | 1919              | 100          | 23                                      | Overtaget af<br>Sæby Bank<br>1/4 1926 | —                     | —<br>(Tab for<br>bestyrel-<br>sen)           |
| Nordslesvigs Bank,<br>Tønder                                                         | 1920              | 800          | —                                       | Likvidation<br>14/4 1926              | —                     | 85                                           |
| Banken for Ejstrup og<br>Omegn, Ejstrupholm                                          | 1917              | 100          | —                                       | Likvidation<br>27/4 1926              | —                     | 100                                          |
| Aarhus Folkebank,<br>Århus<br>(indtil aug. 1923<br>Den lille Laanekasse<br>i Aarhus) | 1922              | 100          | 5                                       | Likvidation<br>21/9 1926              | —                     | —<br>(75 for<br>Aarhus<br>Disconto-<br>bank) |
| Laane- og Diskonto-<br>banken,<br>Nykøbing Falster                                   | 1907              | 250          | 25                                      | Likvidation<br>1/12 1926              | —                     | 82                                           |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                     | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>I efteråret 1925 ydedes lån på 17 mill. kr. til likvidationskomiteen til 60 pct. a conto udbetaling til indskyderne. Nationalbanken afslog at medvirke til, at konti, der ikke oversteg 200 kr., udbetaltes fuldt ud.</p> <p>En forespørgsel fra statsministeren i begyndelsen af juli 1925 angående nationalbankens principielle stilling til planen om at genrejse andelsbanken ved støtte fra staten og nationalbanken besvaredes henholdende.</p> <p>I begyndelsen af november 1925 afsloges anmodning om deltagelse i kapitaltilførsel ved dannelse af en ny bank til videreførelse af andelsbankens sunde forretninger, og anmodning om bankmæssig kreditgivning til en sådan bank besvaredes nærmest afvisende.</p> |
| Sæby Bank overtog samtlige aktiver og passiver. Den overtagne banks bestyrelse garanterede de øvrige aktionærer udbetaling til pari.                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Tabene fordelte sig over en række engagementer.                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Ydede i marts 1925 lån på 1 mill. kr. med tilkendegivelse af, at en større selvfinansiering måtte tilstræbes.</p> <p>I november 1925, hvor lånet var nedbragt til 600.000 kr., afsloges anmodning om forhøjelse til 900.000 kr., hvilket beløb den nødstedte bank anså for tilstrækkeligt til at undgå likvidation.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Silkeborg Bank garanterede indskyderne.                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Ved Aarhus Discontobanks rekonstruktion i marts 1922 udskiltes Den lille Laanekasse som selvstændig bank, hvis navn i 1923 ændredes til Aarhus Folkebank.</p> <p>Ved likvidationen overtog Aarhus Discontobank aktiverne og udbetalte indskyderne. Aktierne indløstes til pari med et tab på 75 pct. for Aarhus Discontobank.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Store lån til den administrerende direktør. Lolland-Falsters Industri- og Landmandsbank garanterede indskyderne.                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |



# Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                 | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital         | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                                     | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------|-------------------|----------------------|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Randers Folkebank,<br>Randers               | 1919              | 1000 kr.<br>250      | 1000 kr.<br>25                          | Overtaget af<br>Randers<br>Disconto- og<br>Laanebank<br>11/2 1927 | pct.<br>—             | pct.<br>55                        |
| Glamsbjerg og<br>Omegns Bank,<br>Glamsbjerg | 1912              | 150                  | 38                                      | Likvidation<br>11/3 1927                                          | —                     | 100                               |
| Tønder<br>Landmandsbank,<br>Tønder          | 1901              | 1.000                | —                                       |                                                                   |                       |                                   |
|                                             |                   | 1.000<br>+ 300 præf. | —                                       | Tilførsel af<br>præf. kap.<br>30/3 1926                           |                       |                                   |
| (fortsættes)                                |                   |                      |                                         |                                                                   |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene<br>og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                   | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Fortsat finansiering af debitor, der tidligere havde påført banken betydelige tab.</p> <p>Ved overtagelsen indløstes aktierne kontant til kurs 45.</p>                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <p>Uforholdsmæssig kreditgivning til enkelte kunder.</p> <p>Assens Bank garanterede indskyderne.</p>                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <p>Tabene fordelte sig på en række små engagementer med landmænd og enkelte større engagementer med industrivirksomheder, herunder en skærvfabrik.</p> <p>I marts 1926 tegnedes af Aarhus Privatbank en præferenceaktiekapital på 300.000 kr. til delvis dækning af underskud på godt 300.000 kr.</p> | <p>I foråret 1925 gaves øgede kredittilsagn.</p> <p>På et af handelsministeren i januar 1927 indkaldt møde gaves tilsagn om yderligere långivning på betingelse af, at staten anbragte 500.000 kr. som indlån i den nødstedte bank. Begrundelse: Kredittilsagnet blev udelukkende givet af nationale hensyn, da man principielt under de nuværende forhold måtte stille sig meget afvisende over for støtte til nødlidende banker.</p> <p>Efter forhandlinger med privatbanken og handelsbanken afsloges i slutningen af marts 1927 en anmodning fra handelsministeren om, at bankerne skulle støtte den nødstedte bank gennem øget långivning til en af dens større tabs-givende kunder.</p> <p>I begyndelsen af april 1927 afvistes handelsministerens plan om rekonstruktion med tilførsel af 450.000 kr. ny kapital, hvoraf nationalbanken skulle overtage 100.000 kr., mens de resterende 350.000 kr. skulle skaffes gennem private banker.</p> <p>Begrundelse: Den påtænkte kapitaltilførsel var utilstrækkelig og ville ikke skabe tillid til ordningen, medmindre staten forøgede sit indlån.</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                    | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                                                 | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                              | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|----------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Tønder<br>Landmandsbank,<br>Tønder<br>(fortsat)                |                   | 1000 kr.<br>50<br>200 tidl.<br>præf.<br>+ 800 ny-<br>tegning | 1000 kr.<br>—                           | Rekonstruktion<br>21/5 1927                                | pct.<br>—             | pct.<br>95<br>33 for<br>præf.     |
| Købmandsbanken<br>i København,<br>København                    | 1916              | 750<br>—<br>375<br>+ 125 ny-<br>tegning                      | 137<br>—<br>3                           | Rekonstruktion<br>24/1 1928                                | —                     | 50                                |
| Vendsyssel Bank,<br>Hjørring                                   | 1904              | 1.000<br>—<br>500                                            | —<br>—<br>200                           | Rekonstruktion<br>1/3 1928<br><br>Likvidation<br>14/8 1928 | —<br><br>—            | 50<br><br>100                     |
| Ejby Bank,<br>Ejby                                             | 1918              | 60                                                           | 31                                      | Likvidation<br>14/9 1928                                   | 31                    | 100                               |
| Privatbanken i<br>Kjøbenhavn,<br>København<br><br>(fortsættes) | 1857              | 60.000                                                       | 32.452                                  |                                                            |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Ved rekonstruktionen overgik den tidligere præferenceaktiekapital til almindelig aktiekapital.</p> <p>I april 1936 opkøbtes 450.000 kr. af den tilførte aktiekapital til annullering.</p> <p>I 1938 blev den ved rekonstruktionen til 50.000 kr. nedskrevne aktiekapital forhøjet til 100.000 kr. ved overførsel fra opskrivningsfonden.</p> | <p>For at undgå likvidation indvilgede handelsministeren herefter i at forøge statens indlån til 700.000 kr., hvorefter nationalbanken deltog i kapitaltilførsel med 200.000 kr. på betingelse af, at privatbanken konverterede bankmæssige tilgodehavender i den nødstedte bank til 375.000 kr. nytegnet aktiekapital, og at andre banker og private tegnede 225.000 kr. Iøvrigt var det en betingelse, at den ordinære aktiekapital blev nedskrevet til 5 pct., og at præferenceaktiekapitalen blev nedskrevet til 66<math>\frac{2}{3}</math> pct. og herefter sidestillede med den øvrige aktiekapital. Endelig skulle den nødstedte banks ledelse rekonstrueres efter nationalbankens direktiver.</p> <p>Begrundelse: Ønske om at tilgodese de nationale hensyn.</p> |
| <p>Tabene fordelte sig over en række engagementer. Handelsbanken gav tilsagn om betydelige indlån.</p>                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Finansiering af børs- og ejendomsspekulationer.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Bedrageriske transaktioner foretaget af den administrerende direktør.</p> <p>Ved en erstatningsbetaling på 200.000 kr. fra bankrådet og revisorerne bragtes dividenden til kreditorerne op fra 20 pct. til 69 pct.</p>                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af enkelte virksomheder og firmaer, herunder Aarhus Oliefabrik, Harald Kjær &amp; Co. (likvideret marts 1927), Det oversøiske Compagnie og Kroghs Tobaksfabrikker.</p>                                                                                                                                          | <p>I marts 1925 krævedes en gradvis nedbringelse af privatbankens gæld, der ultimo marts 1925 udgjorde 55 mill. kr. Afviklingen af gælden skulle dog ikke forceres alt for meget, da den nødvendige ro om privatbanken måtte oprettholdes.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                             | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold                                  | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Privatbanken i<br>Kjøbenhavn,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                | Ekstraordinær<br>afskrivning<br>på årsregn-<br>skabet for 1925 | pct.                  | pct.                              |
|                                                         |                   | 60.000       | 16.337                                  |                                                                |                       |                                   |
| (fortsættes)                                            |                   |              |                                         |                                                                |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                            | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Den 27/11 1925 udsendtes meddelelse om, at der som resultat af bankinspektørens undersøgelse skulle afskrives 14 mill. kr. og overføres 11,2 mill. kr. fra reservefonden til en dispositionsfond bestemt til yderligere afskrivning.</p> | <p>Begrundelse: Nødvendigheden af at gennemføre kreditbegrænsning som led i valutaforanstaltningerne.</p> <p>I november 1925, hvor der var uro om privatbanken, gaves der tilsagn om i størst muligt omfang at yde kredit mod bankmæssig sikkerhed.</p> <p>I december 1925 var nationalbanken nærmest indstillet på at garantere indskyderne, hvis dette skulle vise sig nødvendigt for at undgå likvidation. (Lindberg præciserede, at denne beslutning måtte indebære, at nationalbanken ikke søgte at forcere pariføringen).</p> <p>Begrundelse: Likvidation af privatbanken måtte anses for en samfundsulykke.</p> <p>Et garantitilsagn blev ikke aktuelt. Men i januar 1926 anmodede privatbanken nationalbanken om at sige god for, at der udbetaltes udbytte trods det dårlige regnskabsresultat, hvilket blev afslået.</p> <p>I maj 1926 afslog nationalbanken anmodning om udvidede kredittilsagn uden ny sikkerhedsstillelse og fremhævede det principielt ønskelige i, at privatbankens gæld blev betydeligt nedbragt.</p> <p>Begrundelse: Hensynet til pariføringen, der måske skulle gennemføres ved årets udgang.</p> <p>I juli 1928 forelagde privatbanken en rekonstruktionsplan, hvorefter tab på 40 mill. kr. skulle dækkes ved fuld afskrivning af reserverne og nedskrivning af aktiekapitalen til 60 pct. Nationalbanken anmodedes om at støtte aktiekursen, indtil denne rekonstruktionsplan var godkendt af bankinspektøren og kunne offentliggøres. Der lovedes støtte til den planlagte rekonstruktion, men anmodning om støtteopkøb af aktier blev afslået.</p> <p>22/9 1928 underrettedes nationalbanken gennem handelsministeren om, at bankinspektøren ikke kunne godkende den af privatbanken fremsatte rekonstruktionsplan, men krævede yderligere afskrivninger og nedskrivning af aktiekapitalen til 20 pct. På baggrund heraf anmodede handelsministeren nationalbanken</p> |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                             | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler) | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditorer | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------|-------------------|--------------|-----------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Privatbanken i<br>Kjøbenhavn,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.     | 1000 kr.                                |                               | pct.                  | pct.                              |
| (fortsættes)                                            |                   |              |                                         |                               |                       |                                   |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                             | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Noteringen af privatbankens aktier suspenderedes 27/9 1928.</p> <p>Betalingerne standsedes 28/9 1928.</p> | <p>om at foretage en undersøgelse som basis for en eventuel rekonstruktionsplan, der kunne accepteres både af bankinspektøren og privatbanken. Nationalbanken ønskede ikke at fremsætte en alternativ rekonstruktionsplan, men erklærede sig rede til gennem forhandling at søge en tilnærmelse mellem de to foreliggende rekonstruktionsplaner og til at deltage i eventuel kapitaltilførsel.</p> <p>25/9 1928 gik nationalbanken ind for en rekonstruktion med nedskrivning af aktiekapitalen til 30 pct. og tilførsel af 18 mill. kr. præferenceaktiekapital tegnet af nationalbanken eventuelt med deltagelse af landmandsbanken og handelsbanken.</p> <p>Begrundelse: Nedskrivning af aktiekapitalen til 30 pct. måtte anses for den maksimale nedskrivning, der var forenelig med privatbankens fortsatte drift.</p> <p>Også denne rekonstruktionsplan afvistes af bankinspektøren.</p> <p>Forhandlinger om i forbindelse med kapitaltilførsel at frigøre privatbanken for nogle af de mest risikofyldte engagementer brød sammen. Nationalbanken støttede et forslag om at overføre disse engagementer med 40 mill. kr. til landmandsbankens afviklingsafdeling og erklærede sig villig til fuldtud at finansiere overførslen.</p> <p>Denne form for statsstøtte, der med forbehold var accepteret af handelsministeren, afvistes den 27/9 af regeringen.</p> <p>Umiddelbart efter, at privatbanken som følge af rekonstruktionsforhandlingernes sammenbrud havde standset betalingerne, var nationalbanken meget indstillet på at støtte – deltage i tegning af aktiekapital med 10 mill. kr. eller mere – oprettelsen af en eventuel ny bank, der skulle overtage den gamle banks sunde engagementer.</p> <p>Begrundelse: En sådan ordning ville være til gavn både for indskyderne og for landets bankforhold i almindelighed.</p> |



## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                             | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                                  | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler)       | Ordning af<br>bankens forhold                    | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|---------------------------------------------------------|-------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Privatbanken i<br>Kjøbenhavn,<br>København<br>(fortsat) |                   | 1000 kr.<br>12.000<br>+ 28.000 ny-<br>tegning | 1000 kr.<br>15.000<br>ansv. ind-<br>skudskap. | Rekonstruktion<br>13/10 1928                     | pct.<br>—             | pct.<br>80                        |
| Handels- og<br>Landbrugsbanken,<br>Rudkøbing            | 1918              | 250                                           | 60                                            | Overtaget af<br>Langelands<br>Bank<br>13/10 1928 | —                     | (100)<br><br>ca. 60               |
| Skive Bank,<br>Skive                                    | 1857              | 1.200                                         | 426                                           | Likvidation<br>17/10 1928                        | 10                    | 100                               |
| Kastrup og<br>Omegns Bank,<br>Kastrup                   | 1919              | 75                                            | 16                                            | Overtaget af<br>Amagerbanken<br>18/4 1929        | —                     | 67                                |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Privatbanken genåbnedes 3/10 1928. En del af den ny aktiekapital og 10 mill. kr. af indlånskaptalen tegnedes i udlandet. De gamle aktionærer sikredes ret til at overtage nye aktier til pari for et beløb svarende til den nedskrevne aktiekapital.</p> <p>I forbindelse med rekonstruktionen fik en af bankens storkunder, Aarhus Oliefabrik, tilført ny kapital på knap 10 mill. kr.</p>                    | <p>Helt uden statsstøtte og i det væsentligste på privat initiativ sikredes 2/10 1928 en endelig rekonstruktion med nedskrivning af aktiekapitalen til 20 pct., nyttegning af 28 mill. kr. aktiekapital og tegning af 15 mill. kr. ansvarlig indskudskapital. Nationalbanken deltog i rekonstruktionen med tegning af 8 mill. kr. aktiekapital og deltog med 2 mill. kr. i det bankkonsortium, der overtog tegningen af den ansvarlige indskudskapital.</p> <p>En anmodning fra privatbanken i slutningen af november 1928 om tilsagn om støtteopkøb af aktier, hvis kursen skulle gå under pari, blev afslået, og nationalbanken frarådede privatbanken selv at danne opkøbskonsortium.</p> |
| <p>Bl. a. betydelig kredit til bestyrelsesmedlem. Vanskelighederne blev akutte ved privatbankens lukning.</p> <p>Ifølge overtagelsesoverenskomsten blev der ikke straks ydet vederlag til aktionærerne, men det aftaltes, at der senere skulle foretages forholds- mæssig regulering af den overtagne banks aktiekapital.</p>                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>Uforholdsmæssig finansiering af enkelte virksomheder og store lån til et bestyrelsesmedlem og en af bankens revisorer.</p> <p>Ved lov af 20/12 1928 om likvidation af Skive Bank blev konkurs undgået.</p> <p>Ifølge kgl. ordre af 11/11 1929 nedsattes en kommissionsdomstol, hvis forundersøgelse førte til sagsanlæg mod bankrådet og bankens direktør. Straffesagen efterfulgtes af en erstatningssag.</p> | <p>Anmodning om deltagelse i kapitaltilførsel blev afslået efter forhandling med landmandsban- ken og handelsbanken.</p> <p>Begrundelse: Tvivlsomt om banken var solvent.</p> <p>Ydede i foråret 1929 likvidationskomiteen lån til 50 pct. a conto udbetaling til kreditorerne.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Tabene fordelte sig over en række engagemen- ter. Ved overtagelsen indløstes aktierne kon- tant til kurs 33<sup>1</sup>/<sub>3</sub>.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## Bankrekonstruktioner og banksammenbrud 1920-30 (fortsat)

| Bankens navn<br>og hjemsted                                                                                | Stiftelses-<br>år | Aktiekapital                     | Reserver<br>(inkl.<br>over-<br>førsler)                                 | Ordning af<br>bankens forhold | Tab for<br>kreditører | Tab for<br>aktionæ-<br>rer (nom.) |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|-----------------------|-----------------------------------|
| Folkebanken for<br>København og<br>Frederiksberg,<br>København<br>(indtil nov. 1924<br>Frederiksberg Bank) | 1898              | 1000 kr.<br>6.000<br><hr/> 3.600 | 1000 kr.<br>1.427<br><hr/> 600<br>+ 2.400<br>ansv.<br>indskuds-<br>kap. | Rekonstruktion<br>22/11 1929  | pct.<br>—             | pct.<br>40                        |
| Herning Hede- og<br>Discontobank,<br>Herning                                                               | 1872              | 1.000<br><hr/> 600               | 452<br><hr/> 134<br>+ 400<br>ansv.<br>indskuds-<br>kap.                 | Rekonstruktion<br>18/2 1930   | —                     | 40                                |
| Veile Bank,<br>Veile                                                                                       | 1854              | 4.000<br><hr/> 3.200             | 1.250<br><hr/> 800<br>ansv.<br>indskuds-<br>kap.                        | Rekonstruktion<br>9/12 1930   | —                     | 20                                |

| Væsentligste årsager til tabene og eventuelle andre bemærkninger                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Nationalbankens stilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Finansiering af virksomheder, der hørte til Harald Plums koncern. 23/10 1929 konstateredes bedragerisk bogførsel i nogle af disse virksomheder. Bedragerierne påførte banken et tab på 2½–3 mill. kr.</p> <p>Betalingerne standsedes 24/10 1929 samtidig med, at der bevilgedes fritagelse for de sædvanlige konkursregler.</p> <p>Banken genåbnedes 1/11 1929.</p> | <p>Anmodedes 23/10 1929 om støtte. Under hasteforhandlinger med de private hovedbanker, bankinspektøren og handelsministeren lagde nationalbanken vægt på at undgå en standsning. Men da forholdene endnu var uafklarede, besluttedes det midlertidigt at lukke banken, samtidig med at der offentliggjordes en erklæring om hovedbankernes vilje til eventuelt at yde støtte, hvis bankinspektørens undersøgelse talte for en genåbning.</p> <p>Deltog 30/10 1929 i tegning af ansvarlig indskudskapital med 1,2 mill. kr. (landmandsbanken og handelsbanken deltog hver med 500.000 kr. og privatbanken med 200.000 kr.) på betingelse af, at aktiekapitalen nedskreves til 60 pct., og at ledelsen rekonstrueredes efter nationalbankens direktiver.</p> |
| <p>I det væsentlige tab på en række engagementer indgået i de første efterkrigsår.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Deltog i tegning af ansvarlig indskudskapital med 150.000 kr. (landmandsbanken også 150.000 kr.) på betingelse af, at reserverne afskrevs, og aktiekapitalen nedskreves til 60 pct., at der af private tegnedes 100.000 kr. ansvarlig indskudskapital, og at ledelsen rekonstrueredes efter nationalbankens direktiver.</p> <p>Støtteaktionen var anbefalet af bankinspektøren.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>Konjunkturtab på stort engagement med lokalt industriforetagende, der trådte i likvidation i forbindelse med bankens rekonstruktion.</p>                                                                                                                                                                                                                            | <p>Deltog i tegning af ansvarlig indskudskapital med 600.000 kr. (privatbanken de resterende 200.000 kr.).</p> <p>Begrundelse: Den rekonstruerede banks meget stærke ønske om at forebygge run gennem tilførsel af ansvarlig indskudskapital. Dette ønske blev efterkommet, selv om nationalbanken ikke mente, faren for run var aktuel, da tabene alene skyldtes konjunkturforholdene og ikke dårlig bankledelse.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |



# Kronologisk oversigt over trykte forordninger m.v. vedrørende pengepolitikken under enevælden

Den følgende kronologiske oversigt over den pengepolitiske lovgivning 1660–1849 bygger på en gennemgang af de trykte, paginerede forordningssamlinger<sup>1)</sup>, der indeholder forordninger, plakater, patenter, kgl. åbne breve, kgl. bekendtgørelser og andre lovbestemmelser. Forordningssamlingerne er sammenholdt med Schous Udtog af Forordningerne<sup>2)</sup>, der i enkelte tilfælde også refererer bestemmelser, som ikke er optaget i forordningssamlingerne.

Da en del af de pengepolitiske foranstaltninger gennemførtes ved beslutninger, som meddeltes myndighederne uden at blive kundgjort, er der tillige foretaget en gennemgang af Fogtmans Reskriptsamling<sup>3)</sup>, der indeholder et resumé af udvalgte reskripter, resolutioner, kollegialbreve m. v. På grundlag heraf er bestemmelser i reskripter m. v. medtaget i oversigten som supplement til forordningerne og den øvrige lovgivning. Oversigten er altså ingenlunde komplet for så vidt angår bestemmelser, der ikke er blevet kundgjort, og for disse er kronologien ikke altid fastholdt.

Alle væsentlige forordninger og andre lovbestemmelser af pengepolitisk karakter er søgt medtaget, dog med udeladelse af lovgivningen vedrørende livsforsikrings- og pensionsvæsenet, hvorved også enkekassernes udlånsvirksomhed er forbigået. Skattelovgivningen er kun medtaget i det omfang, den har direkte tilknytning til de pengepolitiske foranstaltninger. Det samme gælder optagelse af statslån. Den specielle lovgivning vedrørende Island, Færøerne og De vestindiske Øer er udeladt.

Forordninger, plakater, patenter, kgl. åbne breve, kgl. bekendtgørelser og andre lovbestemmelser er gengivet med overskriftens fulde ordlyd i kursiv. Gammel sprogbrug og stavemåde er bibeholdt i overskrifter og i citater, mens indholdet i øvrigt er refereret i nutidigt sprog med kursivering af hovedpunkterne. Reskripter, resolutioner, kollegialbreve m. v. er refereret i nutidigt sprog med kursivering af hovedindholdet.

Hvor referatet undtagelsesvis er suppleret med kommentarer, er disse anbragt i fodnoter eller i parentes.

<sup>1)</sup> Forordninger og kgl. aabne Breve, udgivet årligt af den til enhver tid værende hof- og universitetsbogtrykker.

<sup>2)</sup> J. H. Schous Udtog af Forordningerne, I. – XXV. del.

<sup>3)</sup> L. Fogtman, Kongelige Reskripter, Resolutioner og Collegialbreve for Danmark og Norge. Fra og med 1813 er reskriptsamlingen udgivet af T. Algreen-Ussing.



20. februar  
1661 *Forordning at Toldens Opbørsel skal være udi Rixdal, Mynt in Specie.*  
„Eftersom Wi Naadigst maa fornemme, at alle Rixdl. in specie mehrendeels aff Vore Riger oc Lande udføris, oc i den Sted anden Mynt indbringis, saa oc Voris Told oc Rettighed paa de fleeste steder i Myndt indkommer, u-anseet at Voris Told-Ordinantzer oc Told-Ruller offver begge Vore Riger i Danmarck oc Norge formelder, at Tolden skal betalis med Rixdl. in Specie, saa vit Tolden meere end en Rixdl. beløber, . . .“  
*indskærpes de gældende bestemmelser om, at told skal erlægges i specier.*
19. november  
1663 Åbent brev<sup>1)</sup> om forbud mod, at der i København opkøbes guld og sølv til udførsel.  
Ønskes guld og sølv solgt, skal man henvende sig på mønten.
8. marts  
1664 *Forbud paa smeltet oc U-smeltet Guld oc Sølf, aff Riget at udføris.*  
Da forbudet af 19. november 1663 mod opkøb af guld og sølv til udførsel ikke overholdes, forbydes enhver udførsel af umøntet guld og sølv.  
Overtrædelse af forbudet straffes med konfiskation, og det indskærpes toldbetjentene at føre streng kontrol med de rejsende.
22. januar  
1665 Reskript til møntmester F. C. Herbach om, at *udmøntning af småmønt under 2-markstykker skal indstilles indtil videre.*  
Ved reskript af 10. januar 1665 pålægges det kammerkollegiet at drage omsorg for, at alle møntstempler til småmønt under hele markstykker indtil videre bliver opbevaret på skatkammeret, og at der ikke forarbejdes nye stempler til småmønt.  
I henhold til reskript af 6. maj 1665 skal der foretages en specieudmøntning i Christiania.  
I henhold til befaling af 12. januar 1666 til de kgl. møntmestre, skal den småmønt, der indtil videre må udmøntes, nemlig hele og halve dalere, udmøntes efter samme skrot og korn som i Norge.
5. juni  
1665 *Forordning om Falske Mynte.*  
De i de senere år møntede sletdalere og 2-skillinger efterslås i udlandet. *Indførsel og cirkulation af efterslåede sletdalere og 2-skillinger forbydes.*  
Overtrædelse af forbudet straffes med konfiskation og anden alvorlig straf.
10. januar  
1666 *Forordning om Smaa-Mynten.*  
Da der indføres store mængder udenlandsk småmønt, navnlig 2-skillinger, hvorimod den „groffve oc beste“ mønt går ud af landet, *forbydes enhver indførsel af udenlandsk mønt under hele markstykker.*
29. marts  
1667 *Forordning om Fremmede Myntes Affsettelse.*  
„Eftersom Vi fornemme, hvorledis den fremmede sig dagligen i Voris Riger oc Lande formeerende Sølf oc Kaaber-Mynt, formedelst den U-lighed, som imellem dets oc Woris egen Myntis Goedhed er, Os, Woris Myntvæsen saavel som oc Commerciernes i bemelte Woris Riger oc Lande, merckelig Skade tilføyer, . . .“  
*nedsættes al udenlandsk sølv mønt undtagen speciemønt, og udenlandske mønter under 2-skillinger forbydes.* Den udenlandske mønt nedsættes efter „dets Valeur paa Skrot og Korn“, *kronemønt til  $\frac{7}{8}$  af den pålydende værdi (dobbelte og enkelte sletdalere til henholdsvis 7 mark og  $3\frac{1}{2}$  mark, 2- og 1-markstykker til henholdsvis 28 sk. og 14 sk., 12- og 8-skillinger til henholdsvis 11 sk. og 7 sk.), 4- og 2-skillinger til  $\frac{3}{4}$  af den pålydende værdi.*

<sup>1)</sup> Betegnes i reskriptsamlingen som forordning. Omtales i forbud af 8. marts 1664 som åbent brev, der blev kundgjort i København.



18. marts  
1669 *Forbud om Smaa Mynt fra fremmede Stæder.*  
Dansk småmønt efterslås stadig i udlandet. For at hindre, at landet helt oversvømmes af sådan efterslået småmønt, *må rejsende herefter højst indføre 15 rd. i 1-, 2- og 4-skillingen*, idet der regnes 96 sk. danske pr. daler.
12. april  
1670 *Forordning om Smaa Mynten.*  
Forbudet af 18. marts 1669 indskræpes, da det „ey saaledis som det sig bør skal effterkommiss“.
22. marts  
1671 *Myndt-Ordning<sup>1)</sup>.*  
„Saasom Kongen anseer en god og velbeskikket Myndt nødvendig til Landets Velstand, som iblant andet bestaaer i Commerciernes Flor og Creditens Handthævelse, ...“  
*fastlægges møntfoden for henholdsvis specier, kroner og skillemønt.*  
*Speciemønt skal udmøntes til 9<sup>1</sup>/<sub>4</sub> rd. pr. mark fint sølv.* Som speciemønt udmøntes hele og halve speciedalere samt hele og halve rigsorter.  
*Kronemønt eller sletdalere skal udmøntes til 10 rd. 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> mark pr. mark fint sølv.* Som kronemønt udmøntes hele og halve kroner samt hele og halve markstykker.  
Skillemønt skal for *4-skillingers vedkommende udmøntes til 10<sup>2</sup>/<sub>3</sub> rd. pr. mark fint sølv*, for *2-skillingers vedkommende til 11 rd. pr. mark fint sølv* og for *1-skillingers vedkommende til 12 rd. pr. mark fint sølv*. Søslinger (<sup>1</sup>/<sub>6</sub> skilling) skal udmøntes til 13<sup>1</sup>/<sub>3</sub> rd. pr. mark fint sølv.  
Guldmonet skal udmøntes således, at der går 67 dukater pr. mark 23<sup>1</sup>/<sub>2</sub> karat fint guld (68<sup>20</sup>/<sub>47</sub> pr. mark rent guld).  
Udmøntningen skal koncentrerer på de tre møntsteder København, Christiania og Glykstad og kontrolleres af en guardejn.
22. marts  
1671 *Forbud paa Smaa-Myntis Indførsel.*  
Forbudet af 18. marts 1669 skærpes til et *totalforbud mod indførsel af småmønt*, idet rejsende herefter slet ikke må indføre 1-, 2- og 4-skillingen.  
Forbudet skal håndhæves ved konfiskation af såvel småmønten som heste, vogne, skibe og øvrige ladning, hvormed småmønten indføres, eller ved anden vilkårlig straf.
15. juli  
1673 *Verordnung wegen des Müntzwesens in Holstein.*  
Det slesvig-holstenske møntedikt af 28. juni 1673<sup>2)</sup> fortolkes hermed således, at dansk rigsmønt – såvel grov mønt som skillemønt – ikke skal være omfattet af den nedskrivning, der påbydes i møntediktet. *Danske mønter skal altså stadig have omløb til pålydende værdi i hertugdømmerne.*
23. februar  
1674 *Forordning om Opgelt paa groft Myndt imod Rixdaler in Specie.*  
Da der i rente- og afdragsbetalinger kræves så „stor oc fast u-taaleligt Opgelt“ på specier, at det i længden vil ruinere debitorerne, fastsættes *4 pct. som maksimal opgæld* på specier mod kroner og grov kurant ved betaling af renter og afdrag.
24. februar  
1674 *Forbud om Rixdalers Omsmeldtning oc des Udførsel.*  
Da speciemønt i vid udstrækning indsmeltet og udføres, forbydes al indsmeltning og udførsel af speciemønt.  
Overtrædelse af indsmeltningssforbudet straffes på det strengeste. Udførsel straffes med konfiskation.

<sup>1)</sup> Findes ikke i forordningssamlingen, men hos Schou.

<sup>2)</sup> Dette møntedikt fulgte retningslinier vedtaget på møntkonventet i Hamborg den 8. april 1673, hvor også Danmark var repræsenteret. Uden den danske konges billigelse foranledigede den holstensk-gottorpske hertug møntediktet bekendtgjort i hertugdømmerne (se Axel Nielsen, Specier, kroner, kurant, København 1907, side 49–51).

24. februar  
1674

Reskript til kammerkollegiet om, at der *fremtidigt kun må udmøntes speciemønt, og at tolden overalt skal erlægges i specier.*

I henhold til reskript af 19. januar 1684 til oberberghauptmanden i Norge skal sølv fra Kongsberg sølvværk udmøntes de  $\frac{3}{4}$  i kroner og resten i 2-skillinger. Denne udmøntning skal foretages i Christiania.

I henhold til reskript af 17. april 1686 til kammer- og kommercekollegiet skal der i København udmøntes 100.000 rd. i kroner til 10 rd.  $2\frac{1}{2}$  mark pr. mark fint sølv, 5.000 rd. i 2-skillinger, 2.000 rd. i 1-skillinger, 2.000 rd. i halvskillinger og 1.000 rd. i hvider. Skillemønten udmøntes til  $11\frac{2}{3}$  rd. pr. mark fint sølv.

I henhold til reskript af 7. juli 1686 til berghauptmanden i Norge skal det på Kongsberg udvundne sølv udmøntes med halvdelen i specier,  $\frac{2}{3}$  i sletdalere (kroner) og resten i 4- og 2-skillinger efter de i København gældende møntanordninger.

I henhold til reskript af 26. oktober 1690 til kammerkollegiet m. fl. skal der i København udmøntes 100.000 rd. i sletdalere (60.000 i hele, 30.000 i halve og 10.000 i kvarte sletdalere) til 10 rd.  $2\frac{1}{2}$  mark pr. mark fint sølv.

8. marts  
1675

*Forordning om fremmede Myndt.*

Da kongens omsorg „for at conservere god Myndt“ modvirkes af, at landet trods forordning af 29. marts 1667 stadig oversvømmes af udenlandsk mønt, „hvilket Voris Mynt-væsen saavel som Commerciernen i bemelte Voris Riger oc Lande, ufeilbarligen merckelig Skade vilde tilføye, med mindre her paa udi Tide raades bod, . . .“

*nedsættes udenlandsk mønt fra og med sletdalere til og med 2-skillinger til  $\frac{3}{4}$  af den pålydende værdi. Mindre udenlandske mønter end 2-skillinger forbydes.*

Udenlandsk speciemønt, engelsk sølv mønt og al guld mønt må stadig have omløb til pålydende værdi.

30. maj  
1676

*Forordning om Mynten.*

Forordningen af 8. marts 1675 suppleres, idet kursen på dukatoner fastsættes til  $7\frac{1}{2}$  mark dansk kurant og kursen på alberts- og korsdalere til 6 mark dansk kurant.

De i Gottorp og Glykstad møntede dytkener skal have omløb til pålydende, altså 6 sk. dansk kurant. Andre dytkener forbydes.

5. juni  
1676

*Forordning om Sølfkiøbet.*

Da det ofte viser sig, at borgerne ikke kan skaffe rede penge til skattebetalinger, tillades det, at *skatter erlægges med sølv vurderet til fast takst* efter møntmesterens prøbering. For sølv af den finhed, Københavns stempel kræver, betales 3 mark 4 sk. dansk kurant pr. lod.

15. maj  
1677

*Forbud paa Johannis Lyseri Bog, kaldet Das Königliche Marck aller Länder.*

Denne meget bedærvede bog<sup>1)</sup>, der er udgivet i Freiburg, må ikke indføres i Danmark, men skal brændes ved offentlig autodafé. Forfatteren skal straffes med døden, hvis han pågribes inden for landets grænser.

10. februar  
1680

*Forordning om Fremmede Dytkeners Afsettelse, oc Penges Udførsels Forbud.*

Da det trods de herskende forbud mod ind- og udførsel af mønt viser sig, at „en Deel fremmede u-dyctige Myndt, oc særdeels slette Dytkener af u-lige ringere valeur end Vore egne, udi Vore Riger oc Lande indsniges, oc derimod den beste groffve Myndt udføris, . . .“

<sup>1)</sup> Bogen stillede ikke det danske møntvæsen i et tilfredsstillende lys.

forbydes udførsel af specier, dukatoner samt hele og halve kroner. Der kan dog dispenseres fra forbudet, og rejsende må frit udføre op til 20 rd. i grov mønt.

Alle ikke i Glykstad, Gottorp eller kongerigerne møntede dytkener ned-sættes fra 6 til 5 sk. dansk kurant.

18. september *Forordning om Fremmede Dytkeners Afsettelse udi Norge.*

1680

Da den i forordning af 10. februar 1680 påbudte nedsættelse af udenland-ske dytkener kun er blevet opfattet som gældende for Danmark, oversvøm-mes Norge i stigende grad af udenlandske dytkener. Det fastslås derfor, at nedsættelsen af udenlandske dytkener til 5 sk. dansk kurant også skal gælde for Norge.

16. april *Forordning om Commerciernis oc Navigationens Befordring Saa oc Wexel-Rætten.*

1681

Vekselretten fastlægges. Morarenten fastsættes til 1 pct. om måneden, hvortil kommer  $\frac{1}{2}$  pct. til dækning af omkostninger.

28. oktober *Forordning om Kaaber-Penges afskaffelse, som i sidste forleden Krig, udi Norge er Myndtet.*

1682

De i Norge møntede kobberkrigsmønter forbydes omløb med udgangen af året 1682.

15. april *Christian den Femtis Danske Lov<sup>1)</sup>.*

1683

I Danske Lovs 5-2-76 fastsættes afgifter på ind- og udførsel af kapital, nemlig 6te og 10ende penge, der erlægges med  $\frac{1}{6}$  til kongen og  $\frac{1}{10}$  af resten til den lokale øvrighed.

I Danske Lovs 5-3-39 forbydes opgæld. „Dersom nogen befindis her i Riget enten Indlændisk, eller Udlændisk, at kiøbe, handle, eller afbetale noget med anden Mynt, end som her i Riget gangbar og af Kongen tilladt er, eller at vrage den Mynt, som Kongen haver ladet mynte, eller den for ringere eller højere Priis udgive eller indtage end som den af Kongen sat er, da bør hand at tiltalis af Øvrigheden og betale dobbelt saa meget som Summen er“.

I Danske Lovs 5-14-5 fastsættes 6 pct. som maksimalrente. „Til Rente af Penge, Korn eller andet maa ej højere tagis end sex af hundrede aarligen. Befindis nogen meere at tage, have forbrut al Hovedstoelen, halfdeelen til Kongen, og halfdeelen til den, der paaklager“.

Den ved forordning af 16. april 1681 fastlagte vekselret optages i Danske Lov.

28. maj *Forordning om Opgelt af dennem som sig hafver forskrefvet in Specie at betale.*

1684

Da „Vi komme udi Erfaring, hvorledis Rixdaler in Specie skal nu være udi saa høy oc u-lidelig Prjs, saa de som sig forskrefvet hafver in Specie at betale, dennem ey i disse Tider (da de saa besværliche ere at bekomme) uden deris store ruin, til deris Creditores Afbetaling, skal kunde til Veye bringe, ...“

fastsættes i rente- og afdragsbetalinger 4 pct. som maksimal opgæld på specier mod kroner i indeværende år.

16. maj *Forordning om Opgelt af dennem som sig hafver forskrefvet in Specie at betale.*

1685

Enslýdende med forordning af 28. maj 1684.

<sup>1)</sup> I forordningssamlingen introduceres Danske Lov ved forordning af 23. juni 1683.

26. januar  
1686      Åbent brev, hvorved det bestemmes, at *magistraten skal anbringe de børnehuset tillagte kapitaler til 5 pct. p. a.*, men at der ved forrentning og tilbagebetaling af lånene *aldrig må kræves mere end 4 pct. i opgæld på specier mod kroner*, uafhængigt af „*hvor høit end Rd. in Specie herefter skulde opstige*“.
- Uden en sådan bestemmelse kan magistraten nemlig ikke få midlerne anbragt i rentebærende udlån, da lånene ifølge donationerne som regel skal lyde på specier, „... og Ingen vil dem annamme, og udgive Haandskrivter paa Rd. in Specie mod Croner, da de ei vide, hvormeget Rd. in Sp. gjelde kan, naar de skulde betales“.
8. maj  
1686      *Forordning om Opgelt, af dennem som sig hafver forskrefvet in Specie at betale.*
- Ensyldende med forordning af 28. maj 1684 bortset fra, at den *maksimale opgæld på specier mod kroner sættes op fra 4 pct. til 6 pct.*
26. februar  
1687      *Forordning om Ducatons, Realer, Albertus oc Kryts-Dalers Forhøyelse.*
- I kongerigerne opskrives dukatoner til 7 mark 10 sk. dansk kurant, realer, alberts- og korsdalere til 6 mark 2 sk. dansk kurant.
30. april  
1687      *Forordning om Fremmet Smaa Myntes afskaffelse, oc Førstel. Holstenske Grof-Myntes Reduction: Item Grof Mynt (undtagen Specie) at maa udføris.*
- Da der trods de gældende indførselsforbud stadig kommer meget udenlandsk småmønt til kongerigerne – navnlig underlødige holstenske lybskskillinger, der i hertugdømmerne er blevet nedskrevet til  $\frac{2}{3}$  af pålydende værdi – *indskærpes det strengt, at enhver indførsel og cirkulation af udenlandsk småmønt er forbudt.*
- Underlødige fyrstelige (i modsætning til de af kongen møntede) holstenske 4- og 2-markstykker nedsættes til  $\frac{7}{8}$  af pålydende (henholdsvis til  $3\frac{1}{2}$  mark dansk kurant og 28 sk. dansk kurant).
- „Oc paa det de Trafiquerende af Voris kiære oc tro Undersaatter kunde diss bedre fortsætte deris saa vel begynte Uden-Lands Handel, ...“ tillades udførsel af såvel inden- som udenlandsk grov sølv mønt undtagen speciemønt.
24. maj  
1687      *Forordning om Opgelt af dennem som sig hafver forskrefvet in Specie at betale.*
- Ensyldende med forordning af 8. maj 1686.
14. februar  
1688      *Forordning om Kirckers, Skolers, Fattigis- oc Børne-Pengis Udsættelse i Silcke-Manufacturet.*
- „At eftersom Vi allernaadigst komme udi Erfaring, hvorledis adskillige Kirckers, Skolers, Fattigis, saavel som Børne-Penge, her udi Vore Riger Danmarck oc Norge, Fructesløs skal henstaa, de vedkommende icke til ringe Skade, formedelst at Kirkeværgerne, Forstanderne oc Formynderne dennem ey saa sicker oc vel paa Rente kand faa udsat, som Loven tilholder; Da paa det saadanne Penge ey saaledis u-nyttige skulde henstaa, ...“
- skal midlerne anbringes i silkemanufacturet enten i almindelige aktier eller i 5 pct.-præferenceaktier.*
- „Skulle nu de, som Kirckers, Skolers, Fattigis oc Umyndigis Penge ere betroede, samme Penge hos sig uden Nytte lade henstaa, ... skal de ... være tilforpligtede, af saadanne Frugtløs staaende Penge at svare oc betale Sex pro Cento til dennem som Pengene tilhører“.

31. marts

1688

*Forordning om Misbrugs Afskaffelse udi Vexeler imellem inden Byes Folck.*

Vekslen har fået meget udbredt anvendelse som indenbys kreditmiddel, hvilket strider mod Danske Lovs ånd, da de indenbys vekslers ofte udstedes for små beløb og forrentes med 1 pct. om måneden, således at den „gemeene Mand med Aager udsuis“. Denne praksis indebærer også en omgåelse af stempelpapirbestemmelserne og dermed en mærkbar nedgang i stempelpapirindtægterne.

For „Crediten at conservere...“ *forbydes indenbys vekslers*, idet indenbys kredit skal have form af assignation, revers eller obligation, der alle kræver stemplet papir og falder under Danske Lovs maksimalrentebestemmelse, altså højst 6 pct. p. a. Hvis den indenbys kredit ikke har form af panteobligationer eller andre obligationer med faste terminer, kan der dog, når fordringen i øvrigt er lovligt udformet, ved misligholdelse umiddelbart gøres arrest ligesom ved protesterede vekslers, „hvorved oc den Misbrug med Vexeler at antedatere, eller med Rente at prætere oc tage forud af Penge eller andet, som inden Byes Folck under sig self, som hidindtil er skeed, kunde udgifve Vexel paa, aldelis skal være afskaffet oc forbudet“.

3. april

1688

*Forordning om it Assistentz Huus, hvor enhver Penge til laans, imod Pant, kand bekomme.*

„Da efterdi saadant til det gemene beste, oc særdelis til de Fattiges Undsætning sig strecker“, gives der koncession til oprettelse af et *privat interessentskab, der kan låne ud mod håndpant og tinglyst pant i fast ejendom uden at være underkastet Danske Lovs maksimalrentebestemmelse*. For lån under 50 rd. fastsættes den månedlige rente, der skal erlægges forud, til godt 1½ pct., for lån mellem 50 og 100 rd. til 1 pct. og for lån over 100 rd. til ¾ pct.

Assistenshuset får *privilegier* i form af fritagelse for ejendomsskatter og ret til ved misligholdelse at gøre udlæg og afholde auktion uden forudgående retskendelse.

29. maj

1688

*Forordning om Opgelt af dennem som sig hafver forskrefvet in Specie at betale.*

Enslýdende med forordning af 8. maj 1686 bortset fra at det hedder, „... hvorledis Rixdaler in Specie skal *endnu* være i saa høy oc ulidelig Prjs...“

18. maj

1689

*Forordning om Sølf-Kiøbet.*

For at hindre at menigmand snydes af sølvopkøbere, offentliggøres priser, hvortil Københavns mønt er pligtig at købe sølv. For sølv af den finhed, Københavns stempel kræver, betales 3 mark 3 sk. dansk kurant pr. lod, svarende til, at 13-lødig sølv betales med 3 mark 1 sk. 2¼ hvid pr. lod.

31. december

1692

Reskript til kammerkollegiet om en *ny møntanordning, hvorefter der kun må udmøntes kurant i kroner, markstykker, 2-skillinger og halvskillinger*.

Kroner og markstykker skal udmøntes „efter den allerbedste Godhed, som de nogen Tid udi Kongens Regjeringstid have været slagne“, nemlig *til 10 rd. 38 sk. pr. mark fint sølv*.

2-skillinger „skal ei være af ringere Godhed og indvortes Værdie end Kronerne, uden for saa meget, som de derved faldende Omkostningers Forhøielse kan beløbe“, hvorfor *2-skillinger udmøntes til 10 rd. 64 sk. pr. mark fint sølv*.

Halvskillinger skal møntes af kobber.

I henhold til reskript også af 31. december 1692 til kammerkollegiet skal der efter den ny møntanordning udmøntes 100.000 rd. i kroner og markstykker og 5.000 rd. i kobberhalvskillinger. *Foreløbig skal der ikke udmøntes 2-skillinger* „saasom Landet med Overflødighed deraf skal være opfyldt“.

25. februar  
1693 *Forordning om Specie Rixdaler som ere myntede ved Sølv-Verket Kongsberg i Norge.*

Da man både i den almindelige omsætning og ved de offentlige kasser vægrer sig ved at tage de i Kongsberg møntede speciedalere „til den Prjs, som den algemeene Cours nu er, nemlig til Otte Skilling paa Daleren“, fastsættes de *norsk møntede speciedalers kurs til 6 mark 8 sk.*

14. april  
1694 *Forordning om Opgelt paa Specie Rixdaler udi indeværende Aar 1694 af dem, som sig haver forskrevet in Specie at betale.*

Da „Specie Rixdaler in natura moxen ei skal være at bekomme“, – og „paa det imellem Debitorer og Creditorer en Lighed om Lagien kand treffis, ...“ fastsættes 6 pct. som maksimal opgæld på specier mod kroner ved betaling af renter og afdrag.

19. februar  
1695 *Forordning om Rente-Penge, samt om Opgeldt paa Species.*

„Saasom Vi af sær Kongelig Omsorrig, som Vi u-afladelig bærer for voris Rigers og Landes Flor og Velstand, ved een og anden Voris allernaadigste Forordning stedse hafve vaaren betænkt paa de Raad og Middel, hvor ved saa vel Land- som Kiøbstædmanden jo meer og meer kunde sættis og beholdis i den Stand, at de udi deris Handel, Næring og Negotie, derved kunde finde saadan Lættelse, som kunde geraade til deris Beste, Opkomst og Conservation, saa have Vi udi samme henseende allernaadigst for got befunden, efterfølgende Anordning om de hidindtil udi Voris Lov tillatte Renters Oppebørsel, samt om Opgelt paa Species at lade publicere“.

*For lån med 1 års løbetid eller derover fastsættes maksimalrenten til 5 pct. p. a. Efter udløbet af den kommende termin skal maksimalrenten på 5 pct. også gælde for bestående fordringer.*

Dette gælder dog ikke „een deel Penge“, staten optog forrige år som obligationslån med 6 pct. pålydende rente, da statens kreditorer fortsat skal nyde 6 pct. i rente „med mindre de self ligesom andre vil lade sig nøye med den Rente Femf af hundrede aarligen“.

Overtrædelse af maksimalrentebestemmelsen straffes efter Danske Lovs 5-14-5, d.v.s. med konfiskation af den udlånte sum.

I rente- og afdragsbetalinger fastsættes 8 sk. dansk kurant som maksimal opgæld på specier mod kroner.

22. juni  
1695 *Forordning om visse Seddeler, som ere autoriserede til adskillige Priis at gielde som rede Penge Nordenfields udi Norge.*

Da de sedler, som bjergværksarbejderne hidtil har fået deres løn udbetalt i, ikke bliver godtaget i omløbet, skal disse sedler indkaldes, idet bjergværksarbejdernes løn herefter skal udbetales i autoriserede sedler, som i det nordlige Norge skal *tages til pari både ved indbetalinger til det offentlige og i privat handel.*

De autoriserede sedler bærer kongens signet, men udstedes af kommerceråd og kommerceinspektør Jørgen thor Möhlen, der skal indløse sedlerne til pari ved indtægten af bjergværkerne<sup>1)</sup>.

<sup>1)</sup> Angående baggrunden for Jørgen thor Möhlens tilladelse til at udstede autoriserede sedler henvises til J. Wilcke, Kurantmønten 1726-88, København 1927, side 318-22.

21. august  
1696 *Forordning om de Nordenfieldske Authoriserede Seddelers Ophævelse.*  
Da de autoriserede sedler ikke er blevet planmæssigt indløst af Jørgen thor Möhlen, tilbagekaldes forordningen af 22. juni 1695, og de cirkulerende autoriserede sedler indkaldes til indløsning på amtsstuerne i Bergen og Trondhjem inden 6 uger.
31. januar  
1699 *Forordning om Assistents-Huset i Kiøbenhavn.*  
Assistenshusets koncession ændres således, at der fremtidigt ikke må lånes ud mod pant i fast ejendom, men *kun mod håndpant i løsøre.*
14. februar  
1699 *Forordning om Toldens Oppebørsel udi Specie efter Told-Rullen af Aar 1691.*  
Da tolden – trods de gældende bestemmelser om erlæggelse i specier – stadig erlægges i anden mønt mod en opgæld på 8 sk. dansk kurant pr. speciedaler<sup>1)</sup>, *indskærpes det, at told skal erlægges i specier.*  
Indtil importørerne har vænnet sig til, at der herefter skal skaffes specier til tolderlæggelsen, kan told dog rent midlertidigt erlægges i kroner med 12 pct. opgæld.
27. januar  
1700 *Forordning om Toldens Oppebørsel udi Specie efter Told-Rullen.*  
Hvis „de Trafiquerende med Specie til Toldens Afklarering sig ikke have forsynet, da have Vi udi allernaadigste Henseende, at dennem derover ingen Ophold skee skulde . . .“  
*tilladt, at told indtil videre må erlægges i kroner med 12 sk. opgæld pr. speciedaler.*
26. april  
1701 *Forordning om Forbud paa grov Mynts Udførsel, saa og om Opgeldt paa Croner.*  
Da der gennem længere tid har været en så betydelig udførsel af grov mønt, at en fortsættelse heraf vil føre til mangel på grov mønt, forbydes al udførsel af specier, dukatoner samt hele og halve kroner.  
Da „en og anden til sin egen Fordeel og Vores Undersaatters Skade søger at betiene sig af den forefindende Mangel paa grov Mynt, og Opgeldten paa Croner . . . alt for højt og utaalelig opsetter, . . .“ *fastsættes 1 pct. som maksimal opgæld på kroner mod kurant.*  
Overtrædelse af begge forbud straffes med konfiskation.
26. maj  
1702 *Patent vom Verboth frembder Müntze in den Herzogthümern Schleswig-Holstein, u.*  
Da der trods de gældende forbud stadig cirkulerer meget udenlandsk småmønt i hertugdømmerne, *indskærpes indførselsforbudene.* Al indførsel og cirkulation af udenlandske dobbelt- og enkelttritter ( $\frac{2}{3}$  og  $\frac{1}{3}$  rd.), 4-skillingen, dytkener, dobbelt- og enkeltskillinger samt alle mønter derunder skal være forbudt.  
Overtrædelse af forbudet straffes første gang med konfiskation plus det dobbelte beløb i bøde, anden gang med fængsel eller endog dødsstraf.
24. februar  
1705 *Reskript til commerce-kollegiet om indlevering af forslag til „en publique Credit- eller Vexel- og Lehn-Banks Indrettelse i Kjøbenhavn“.*

<sup>1)</sup> Efter toldrullen af 2. maj 1686 kunne told erlægges i specier eller i kroner med 8 sk. opgæld pr. speciedaler. Denne tilladelse til at erlægge told i kroner bortfaldt med toldrullen af 21. marts 1691 (se Axel Nielsen, Specier, kroner, kurant, København 1919, side 37).

10. juli  
1705 *Forordning at med Lagen paa Croner imod Courant skal forholdes efter Coursen.*  
Opgælden på kroner mod kurant frigives og kan herefter sættes „ligesom Coursen udi Hamburg og Commerzien giver Anledning til“.
21. august  
1705 *Forbud<sup>1)</sup> paa Smaae Myndt, under halve Danske Croner, Specier eller Kryts-Orter, at indføres udi Norge efter Nytaars Dag 1706.*
25. november  
1709 *Forordning om Dansk og Norsk slagen Mynt og Penges Gyldighed imod Svenske Penge i Kiøb og Sal udi Skaane.*  
I Skåne fastsættes dansk og norsk mønts kurs over for svensk mønt til 1 sletdaler eller 4 mark danske = 5 mark svenske, hvilket kursforhold skal gælde både for grov mønt og for småmønt.
24. oktober  
1710 *Forordning om Sølvs Indkiøb til Myndten udi Kiøbenhavn.*  
Mønten i København, som „paa en Tidlang haver været tillukt“, skal atter åbnes med pligt til at købe sølv til faste priser. Prisen fastsættes til 3 mark 3 sk. pr. lod 13-lødigt sølv med et tillæg på 3 pct. ved indlevering af store portioner (over 50 lod).
18. maj  
1712 *Forordning om Opgelt paa Croner.*  
„Eftersom Vi ere komne i Erfaring, hvorledes Croner og deslige grov Mynt paa nogen Tiid merkelig har begyndt at savnis, og vi derhos ugieerne maa fornemme, at een og anden til sin egen particuliere Fordeel skal søge at betiene sig af samme Mangel med at opsætte Opgelten paa Croner alt for høyt og utaalelig ...“  
genindføres den ved forordning af 26. april 1701 fastsatte maksimale opgæld på 1 pct. på kroner mod kurant.
8. april  
1713 *Forordning angaaende autoriserede Seddeler i Danmark.*  
„... at Vi til at afhjælpe den Penge-Mangel, som her og der i Vort Rige Danmark findes, og at et og andet Kiøbmandskab ej derover skulde efterlades, Vi allernaadigst have fundet for got at lade indrette og autorisere visse Seddeler, hvilke lige saa gyldige, som reede Penge skal antages og passere“.  
*Betaling halvt i Sedler og halvt i mønt skal være lovlig betaling i de fleste indenlandske omsætninger, herunder i udbetalinger fra staten – bortset fra rente- og afdragsbetalinger – og i en del indbetalinger til staten. Told, accise, stempelpapirafgifter og postintrader skal erlægges fuldt ud i mønt, ligesom der ubetinget skal anvendes mønt i udenrigsomsætningen. Gældsforpligtelser – såvel offentlige som private – lydende på mønt skal opfyldes i mønt.*  
*Sedlerne udstedes på 100, 50, 25, 10, 5 og 1 rd. dansk kurant.*  
*Der åbnes et kortfristet 5 pct. statslån, som kan tegnes fuldt ud i sedler. Ved tegningen kan der vælges mellem forskellige løbetider, idet lån på 1/2 år tilbagebetales og forrentes med 1/4 i mønt og 3/4 i sedler – lån på 1 år tilbagebetales og forrentes halvt i mønt og halvt i sedler – lån på 1 1/2 år tilbagebetales med 3/4 i mønt og 1/4 i sedler og forrentes i mønt – lån på 2 år tilbagebetales og forrentes i mønt.*
24. juni  
1713 *Placat angaaende de introducerede og autoriserede Seddeler i Danmark.*  
For at undgå forfalskning skal sedlerne fremtidig angive beløbet både i cifre og i bogstaver.

<sup>1)</sup> Findes ikke i forordningssamlingen, men hos Schou.



16. oktober

1713

*Forordning om en deel af de Authoriserede Seddelers Omvexling.*

For at give sedlerne bedre kurs i omløbet bekendtgøres det, at sedler over 5 rd. fra 1. marts 1714 gratis kan omveksles til mindre sedler, idet der til denne omveksling *dels skal udstedes flere sedler på 1 rd., dels udstedes sedler på 3, 2 og 1 mark dansk kurant.*

*Sedlernes anvendelsesområde som lovligt betalingsmiddel udvides*, idet accise og told – bortset fra øresundstolden – fremtidig kan erlægges halvt i mønt og halvt i sedler med 1 pct. opgæld „saasom Sedlerne ikkun gaac og gielde for courant Mynt“.

Endelig fastslås det, at importører som salgsbetingelse lovligt kan kræve mere end halvdelen af købesummen erlagt i mønt, hvis køberen er indforstået hermed.

Forordningen slutter med et løfte om indløsning af sedlerne. „Ville vi hermed for Os og Vores Kongelig Arve-Successorer love og tilsige, at saa snart, næst den allerhøjeste Guds Bistand, Vi see disse Krigs-Troubler og besværlige Coniuncturer til en god og bestandig Fred forandret, Vi allernaadigst ville være betænkte paa saadanne Midler at udfinde, hvorved alle Authoriserede Sedler igien af Os allernaadigst skal blive indløste“.

27. juni

1714

*Forordning om adskillige Misbrugs Afskaffelse med de Authoriserede Seddeler.*

Trods forordningerne af 8. april 1713 og 16. oktober 1713 tages der „u-billig og excessiv“ opgæld på sølv mønt mod sedler, og der er flere handlende, som „udi henseende til Sedlerne sætte de selgende Vahre til en u-billig Priis“ eller „fordriste sig, imod Vores allernaadigste Forordnings rette Meening, idel Sølv-Mønt for deres Vahre at fordre“. Importørerne misbruger tilladelsen til ved videresalg eventuelt at få mere end halvdelen af købesummen erlagt i mønt, „udi det de ansætter samme deres Vahre til en langt høyere Priis, end som de udi sig selv ere værd, helst naar de fornemmer, at de Kiøbende ey saa lige have saamange Sølv-Penge som til Vahrenes Betaling erfordres“.

*Urimelige prisstigninger forbydes, og importørernes tilladelse til eventuelt at få betaling erlagt med mere end halvdelen i mønt ophæves*, således at al indenlandsk omsætning herefter skal ske halvt i sedler og halvt i mønt.

„Og som Erfaringen lærer, at udi Handel og Vandel, saa vel her, som paa fremmede Steder, Mynt-Sorterne efter Tidernes Forandring og Omstændigheder varierer udi deres Priis eller Lagio, udi henseende til andre Mynt-Sorter af høyere eller mindre Valeur, naar een eller anden behøver nogen Omvexling at begiære, og i saadan Tilfælde ikke uden Commerciens Hindring nogen bestandig Lagio for de Trafiquerende kand reguleres, ...“ ophæves forordning af 18. maj 1712, hvorved *opgælden på kroner mod kurant frigives. I opgæld på kurant sølv mønt mod sedler må der dog højst tages det dobbelte af den markedsbestemte opgæld på kroner mod kurant.*

Urimelige priser og ublu opgæld på kurant sølv mønt mod sedler straffes med bøder på det dobbelte af overprisen.

23. marts

1716

*Forordning om de hidindtil i Brug værende authoriserede Penge-Sedlers Omvexling imod andre med nye Stempel og det Kongl. Chifre udi Papiiret, for at forekomme ald Undersleb og Forfalskning.*

Alle cirkulerende sedler indkaldes til omveksling med nytrykte sedler, der for at undgå forfalskning angiver beløbet 4 gange og nummereres. De nytrykte sedler *udstedes kun på beløbene 1 rd., 3, 2 og 1 mark dansk kurant.*

23. juni  
1718

*Forordning om Opgældt paa Croner.*

Da en „Aar efter andet“ mærkbar mangel på kroner og anden grov mønt har ført til, at opgælden på kroner sættes „alt for høyt og u-taaeligt“, fastsættes for *denne og den følgende termin 4 pct. som maksimal opgæld* på kroner mod kulant undtagen i toldbetalinger, der skal erlægges efter de hidtil gældende regler.

27. marts  
1719

*Forordning at med Lagien paa Species og Croner imod Courant skal forholdes efter Coursen.*

Det fastslås, at den ved forordning af 23. juni 1718 fastsatte maksimale opgæld på kroner mod kulant kun skulle gælde et år. Herefter skal der være *fri opgæld både på specier og på kroner.*

10. april  
1719

*Forordning om et Lotteries Indrettelse af 3de Sæde-Gaarde og eendeel andet Jordegods imod bare Authoriserede Sedlers Indskud.* (Samme på tysk)

Man havde håbet, at det i forordning af 16. oktober 1713 givne løfte om inddragelse af de autoriserede sedler, ville føre kursen i pari. „Ikke destomindre maa Vi dog med største Misnøynelse u-gierne fornemme, een og anden af Egennøttighed forvolder, at disse Penge-Sedler saaledes udi Prisen fast daglig falder, at det paa det sidste til Vores kiære Undersaatters og især dend gemeene Mands og Vores Land- og Søe-Folks største Skade og Ruin vil udfalde“. Derfor vil man „ihvor besværlig det end ogsaa ved disse kostbare Krigs-Troubler falder, . . .“

*begynde at inddrage sedler ved at foranstalte et offentligt lotteri, hvor lodderne kan købes med ene sedler.* Alle de sedler, der kommer ind ved lotteriet, skal brændes offentligt og ikke erstattes med nye sedler. Lotteriet er på godt 200.000 rd. i lodder á 5 rd. Gevinsterne er 3 sædegårde.

Borgerne opfordres kraftigt til at deltage i lotteriet „i synderlighed formedelsi dend Lettelse, som de, ved at saadan een Summa Sedler vorder reduceret og igienkaldet, herefter udi Tabet paa Sedlerne skal finde og fornemme, samt dend Fordeel, som enhver, hvilken dend allerhøieste vil forunde Lykken, haver at forhaabe, . . . Og som Vi allernaadigst ere til Sinds, næst Guds Bistand, Aarligen Et par hundrede Tusinde Rigsdaler autoriserede Penge-Sedler paa denne eller andre Maader at lade indløse, indtil dend ganske Summa er indfriet, saa ville Vi ingenlunde paatvivle, at jo herefter de øvrige autoriserede Sedler imellem kiøbende og sælgende for deres fulde Valeur, paa hvilken de ere stemplede, u-veigerligen vorder imodtagen, hvis ikke enhver som samme Sedler at imodtage udi ald Kiøb og Sal imod Forhaabning sig maatte veigre, vil paaføre sig selv ald Skade og Ulempe som Vores Kongel. allernaadigste Mandaters Overtrædere“.

17. april  
1719

*Placat, hvorledes med Lagen paa Species og Croner udi Toldens Bereigning indtil videre skal forholdes.*

Da den fri opgæld volder vanskeligheder ved tolderlæggelsen, fordi man på toldstederne ofte savner pålidelige oplysninger om dagskurserne, sættes der en *fast opgæld i toldbetalinger for så vidt angår den almindelige told*, hvorimod øresundstolden samt heste- og oksetolden fortsat skal erlægges efter de hidtil gældende bestemmelser, nemlig i specier eller i kroner med 12 sk. opgæld pr. speciedaler efter forordning af 27. januar 1700. Denne regel lempes for den almindelige tolds vedkommende, der herefter kan erlægges *i gangbar kulant – altså halvt mønt og halvt sedler –, når der ud over opgælden på specier mod kroner betales 12 pct. opgæld på kroner mod kulant.*

I alle andre betalinger end toldbetalinger er der stadig fri opgæld i henhold til forordning af 27. marts 1719.

5. januar  
1720 Reskript til de deputerede for finanserne om, at *forbud af 21. august 1705 mod indførsel af småmønt til Norge skal ophæves.*
10. april  
1720 *Forordning om den gangbare Myndt i Danmark, udi Tree Fierdedeele Sølv-Myndt, og Een Fierdedeel i autoriserede Sedler, i Stæden for halv Sølv-Myndt, og halv autoriserede Sedler, samt at Tolden og Accisen, stemplet Papiirs-Penge og Post-Intraderne skal betales udi Sølv-Myndt.*  
Man søger „ved alle optænkelige Middeler – de autoriserede Penge-Sedler at faae affskaffet“ og „forhaaber, at den største Deel af bemeldte autoriserede Penge-Sedler maatte indløbe til Cassation“. For at „lette Vores kiære og troe Undersaatter udi den høje Priis, som de formedelst Sedlernes skyld ellers maae lide og betale, ...“  
*indskrænkes sedlernes anvendelsesområde som lovligt betalingsmiddel, idet gangbar mønt i indenlandske omsætninger herefter skal være  $\frac{3}{4}$  mønt og  $\frac{1}{4}$  sedler, hvor den hidtil har været halvt mønt og halvt sedler. Sedlerne kan fremtidigt overhovedet ikke anvendes ved erlæggelse af told, accise, stempel-papirafgifter, postintrader og ejendomsskatter, der skal erlægges i mønt. Kontrakter indgået halvt i sedler og halvt i mønt, kan lovligt opfyldes halvt i sedler og halvt i mønt.*
27. april  
1720 *Forordning om Restancers Betaling.*  
„Paa det desto fleere af de introducerede Penge-Sedler til Cassation kand indkomme“ kan *skatterestancer indtil 1. juli erlægges halvt i mønt og halvt i Sedler.*
4. november  
1720 *Forbud paa smaae Myndts Indførsel udi Norge.*  
Da den ved kgl. befaling af 5. januar 1720 givne tilladelse til indførsel af småmønt til Norge er blevet misbrugt til at indføre falsk mønt med samme præg som kongens mønt, *forbydes indførsel af mønter under halve danske kroner.* Rejsende må dog – alt efter „Stand og Condition“ indføre fra 10 til 50 rd. i småmønt.
13. januar  
1721 Reskript til Københavns magistrat om at bekendtgøre, at *de falske markstykker, der er i omløb, straks skal indleveres til rentekammeret.*  
De falske markstykker eller 16-skillinger er præget med årstallene 1718 og 1719, og i disse år er der ikke udmøntet markstykker hverken i Danmark eller Norge.  
Ved reskript af 17. januar 1721 indkaldes de falske markstykker fra hele landet. Markstykkerne, der godtgøres efter metalværdi, skal omsmeltes til 12-skillinger.
8. december  
1721 *Placat om Opgelt paa Species til Toldens Betaling ved Toldstederne i Danmark og Norge, naar Specie Rigsdaler ikke in Natura vorder leveret.*  
De gældende bestemmelser om opgæld i toldbetalinger (plakat af 17. april 1719) indebærer, at toldindtægterne bliver mindre, end man har tilsigtet med princippet om, at told skal betales i specier. Derfor skal der fremtidigt i *almindelige toldbetalinger, der erlægges i kurant, kræves 24 sk. i opgæld på specier mod kroner plus 12 pct. opgæld på kroner mod kurant.*  
Øresundstolden samt heste- og oksetolden skal fortsat erlægges efter de hidtil gældende regler.

23. februar  
1722 *Placat, angående den secniste paa Specie Lagien lagde Forhøyelses Ophævelse.*

Til lettelse for omsætningen ophæves plakaten af 8. december 1721 efter „de Trafiquerendes“ ansøgning. Opgælden ved toldbetalinger er herefter bestemt ved plakat af 17. april 1719 og forordning af 10. april 1720.

27. november  
1722 *Forordning, angående Moderation paa Crone-Lage saaviit angaar Pandt-satte Gaarde, Huuse og Eyendomme.*

Opgælden på kroner mod kurant er nu oppe på 11–12 pct. I betragtning af at opgælden på kroner mod kurant tidligere var langt lavere – helt nede på 1 pct. – rammer den høje opgæld de debitorer hårdt, som har gældsforpligtelser i kroner.

I rente- og afdragsbetalinger på gæld sikret ved pant i fast ejendom fastsættes 10 pct. som maksimal opgæld på kroner mod klingende kurant, mens der i alle øvrige rente- og afdragsbetalinger på kronegæld stadig skal betales opgæld efter dagskursen.

12. marts  
1723 *Forordning og nærmere Forklaring angaaende Moderation paa Cron-Lagie, saaviit angaaer Pantsatte Gaarde, Huse og Ejendomme udi Kiøbenhavn og Christianshavn, og i de paa Stadens Grunde liggende Ejendomme.*

Forordningen af 27. november 1722 fortolkes herved således, at den løvbundne opgæld ved forrentning af og afdrag på prioritetsgæld alene har været og alene er tænkt gældende for København og Christianshavn.

14. juni  
1724 *Forordning om alle slags fremmed smaa currant Mynts Indførsel i Danmark og Norge, samt Hertugdømmet Sleswig.*

Da der trods indførselsforbudene af 30. april 1687, 21. august 1705 og 4. november 1720 indføres „adskillig slags fremmet smaae eller saa kaldet currant Mynt nu meere end tilforn“, indskærpes de tidligere givne forbud, og al indførsel og cirkulation af udenlandske 12-skillinger eller anden udenlandsk småmønt forbydes.

Overtrædelse af forbudene straffes med konfiskation plus samme beløb i bøde.

3. juli  
1725 *Forbud paa Croner og anden grov Mynts Udførsel af Rigerne.*

Da både ind- og udlændinge trods forbudet i forordning af 26. april 1701 understår sig i „ved adskillige Midler, og paa een og anden underfundig Maade, baade Species, Croner og anden grov Mynt, af Vores Riger og Lande at udføre, hvorved ikke alleene en anseelig Mangel af saadan Mynt udi Vores Riger foraarsages, men Vores kiære og troe Undersaatte bliver end og derved udi deres Handel og Negotie meget fornærmet, og Fordeelen saaledes de fremmede alleene tilvoxer, . . .“

indskærpes forbudet mod udførsel af grov mønt, og straffen for overtrædelse skærpes til konfiskation plus det tredobbelte beløb i bøde og anden vilkårlig straf.

15. februar  
1726 *Reskript til direktørerne for fattigvæsenet med meddelelse om, at der dispenseres fra forordning af 12. marts 1723 for så vidt angår fattigvæsenets kapitaler.*

Fattigvæsenet kan herefter kræve fordringer, der lyder på kroner og er sikret ved pant i fast ejendom i København, forrentet og afdraget enten i kroner eller i kurant med opgæld bestemt efter dagskursen.

Ved reskript af 31. maj 1726 udstrækkes dispensationen fra forordning af 12. marts 1723 til også at omfatte skolers og kirkers kapitaler under Københavns magistrats bestyrelse.

15. juli  
1726 *Forordning om Tolv og Toe Skilling Stykkers Reduction og Nedsettelse.* (Samme på tysk)  
De i årene 1711–25 udmøntede 12- og 2-skillingen har mindre sølvindhold end de ældre kurantmønter<sup>1)</sup>. Da dette har medvirket til, at opgælden på kroner mod kurant og opgælden på udenlandsk mønt mod dansk kurant „er nu saa excessive højt opsteegen, at baade Handelen udi Vore Riger og Lande derover højliges bliver svekket og flere Penge, fornemmeligen Vore Croner og andre gode Mynte-Sorter til fremmede Steder befrygteligen vil udgaae og forsvinde, Os og Vore kiære Undersaatter til største Tab og Præjudice, . . .“  
*nedsættes 12- og 2-skillingen møntet i årene 1711–25 til  $\frac{5}{6}$  af den pålydende værdi, idet 12-skillingen skal gælde for 10 sk., ligesom 6 2-skillingen skal gælde for 10 sk.*  
2-skillingerne skal inddrages, efterhånden som de indgår i de offentlige kasser, og omsmeltes til 2-skillingen med samme metalindhold som de før 1711 møntede 2-skillingen.
31. juli  
1726 *Forordning om Sexten Skilling Stykkers Reduction og Nedsettelse.* (Samme på tysk)  
For at bringe overensstemmelse mellem mønternes metalindhold og deres værdi i omsætningen *nedsættes de i årene 1713–17 møntede 16-skillingen eller markstykker til 15 sk.<sup>2)</sup>*
14. august  
1726 *Forordning angaaende hvad Mynt Kiøbenhavns Reigninger og Fordringer skal betales udi, som førend Myntens Reduction var forfalden.* (Samme på tysk)  
Da „Vores fornemmeste allernaadigste Henseende altid gaar derhen, at den eene af Vores kiære og troe Undersaattere kand bære lige Byrde med den anden, . . .“  
bestemmes det, at *de nedsatte mønter stadig skal gælde til pålydende værdi ved betaling for import, der er bestilt, før mønterne blev nedsat.* Bestemmelsen angår kun almindelig boggæld, og altså ikke gæld, der har form af veksel, obligation eller revers.
8. oktober  
1726 *Placat og nærmere Anordning angaaende de Udenlandske Vahres Betaling i den reducerede Mynt, saafremt Betalingen inden førstkommende 22de Octob. bliver præsteret.*  
Den 22. oktober 1726 sættes som sidste frist for at benytte mønternes gamle kurs ved betaling af importvarer.
23. november  
1726 *Placat, angaaende Forbud paa de Reducerede Tolv-Skillings-Stykkers Udførsel.* (Samme på tysk)  
Da „nu paa nogen Tiid en særdeles stor Udførsel af Vores Reducerede Tolv-Skilling-Stykker, frem for anden Courant Mynt udaf Vores Riger og Lande til fremmede Stæder skal være skeet, . . .“  
må de ved forordning af 15. juli 1726 nedskrevne 12-skillingen ikke udføres fra kongerigerne uden kgl. tilladelse. Dette gælder også udførsel fra kongerigerne til hertugdømmerne. Rejsende må frit udføre indtil 20 rd.

<sup>1)</sup> Ved møntanordning af 4. maj 1695 (findes hverken i reskriptsamlingen eller hos Schou) fastsættes møntfoden for 8-skillingen til  $11\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv. Til og med 1710 skete udmøntningerne i langt overvejende grad som udmøntning af 8-skillingen til  $11\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv. I årene 1711–25 udmøntedes der derimod hovedsagelig 12-skillingen og 2-skillingen til  $13\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv. En nedsettelse af disse 12- og 2-skillingen til  $\frac{5}{6}$  af den pålydende værdi svarer til en udmøntningsfod på ca.  $11\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv.

<sup>2)</sup> I årene 1713–17 udmøntedes der en del 16-skillingen til 12 rd. pr. mark fint sølv. En nedsettelse af disse 16-skillingen til 15 sk. svarer til en udmøntningsfod på  $11\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv.

23. november *Placat und Verboth wegen Ausführung der Dänischen Zwölf-Schillings*  
1726 *Stücken.*

De ved forordning af 15. juli 1726 nedskrevne danske 12-skillinger må ikke udføres fra hertugdømmerne til udlandet. Rejsende må frit udføre indtil 20 rd.

10. december *Forordning om Handelens Ophævelse med Hamborg og nærmere Anordning*  
1726 *om Forbud paa den Hamborger Mynts Indførsel.* (Samme på tysk)

Ved nedskrivningerne den 15. juli og den 31. juli 1726 fik dansk kurant 2 pct. højere metalværdi end hamborgsk kurant<sup>1)</sup>, ja endog 8–10 pct. højere metalværdi end de helt små hamborgske kurantmønter. Da Hamborg trods dette nægter at tage dansk mønt til den lovbefalede værdi, *forbydes al indførsel og cirkulation af hamborgsk mønt.*

Overtrædelse af forbudet straffes med konfiskation plus samme beløb i bøde.

Da Danmark vil være langt bedre stillet ved direkte import end ved den nu gængse import via Hamborg, indføres der totalt *forbud mod at hjemtage importvarer gennem udenlandske mellemhandlere og forbud mod at importere varer fremstillet i Hamborg.*

Overtrædelse af forbudet straffes med konfiskation af varerne.

19. december *Placat und Interpretation des Verbohts wegen Ausführung der Dänischen*  
1726 *Zwölf Schillings-Stücken.*

Plakaten af 23. november 1726 fortolkes herved således, at der ikke kræves tilladelse til at udføre de nedskrevne 12-skillinger fra hertugdømmerne i januar måned, som er omslagsterminen.

20. februar *Patent og nærmere allernaadigste Forsikring, at det ved Forordningen af*  
1727 *10de December 1726 om Handelens Ophævelse med Hamborg skal have sit Forblivende.* (Samme på tysk)

Da Hamborg søger at bibringe de danske handlende den opfattelse, at forbudet mod handel med Hamborg kun er af midlertidig karakter, har de danske importører været betænkelige ved at opbygge nye handelskanaler.

Der gives derfor „Vores Kongelige Ord“ på, at forbudet mod indførsel fra Hamborg er af varig karakter, og at forbudet skal overholdes.

21. februar *Forordning, at over den Kongelige allernaadigste Forordning af 10de De-*  
1727 *cembr. 1726 om Handelens Ophævelse med Hamburg stricte skal holdes.*

Det indskræpes embedsmændene, at der under ingen omstændigheder må gives tilladelse til import fra Hamborg.

9. juli *Forordning om de Courante Ducater eller Toe Rigsdaler-Stykkers Nedsæt-*  
1727 *telse, samt nogle af de reducerede Toe Skillings-Stykkers Opsættelse til deres forrige og virkelige havende Gehalt og Værdie.* (Samme på tysk)

For at bringe overensstemmelse mellem de forskellige kurantmønters metalindhold og omsætningsværdi nedskrives de i årene 1714–17 møntede kurantdukater til 11 mark dansk<sup>2)</sup>. Denne nedskrivning skyldes også frygt

<sup>1)</sup> Den 15. august 1726 offentliggjorde Hamborg en ny møntanordning, hvorefter hamborgsk kurant skulle udmøntes til 11 $\frac{1}{3}$  rd. pr. mark fint sølv. I denne møntanordning, der skulle træde i kraft den 15. november 1726, blev der ikke taget hensyn til, at den danske krigsmønt var nedsat. Dette førte til, at dansk kurant i Hamborg noteredes 17–18 pct. lavere end den ny hamborgske kurant, mens 12- og 2-skillingerne efter nedsættelsen kom fuldt på højde med den ny hamborgske kurant (se J. Wilcke, Kurantmønter 1726–88, København 1927, side 353–62).

<sup>2)</sup> 1714–17 udmøntedes der et mindre beløb i kurantdukater udmøntet til godt 93 stykker pr. mark rent guld, hvilket gav kurantdukaterne betydeligt mindre guldindhold, end en omregning af den ved møntanordningen af 22. marts 1671 fastsatte speciedukat til kurant betingede.

for, at disse kurantdukater, der kun er blevet udmøntet i ringe tal, ville blive efterslået, hvis de fortsat skulle have omløb til pålydende.

Da de på Kongsberg i årene 1711-13 møntede 2-skillinger er udmøntet med samme metalindhold som de før 1711 møntede 2-skillinger, skal den i forordning af 15. juli 1726 bestemte nedskrivning ikke omfatte de 1711-13 i Norge møntede 2-skillinger.

9. juli  
1727

*Forordning om Sølv Indkiøb og de reducerede Toe Skillings-Stykkers Levering til Mynten udi Kiøbenhavn og paa Kongsberg.* (Samme på tysk)

Der er nu truffet forberedelse til omsmeltning af de ved forordningen af 15. juli 1726 nedskrevne 2-skillinger, der skal ommøntes til „bedre Gehalt og Værdie, end de gamle Toe Skillinger, i hvilken Henseende, endel Tilsats af Sølv behøves“.

*Mønten køber sølv til 3 mark 7<sup>1</sup>/<sub>4</sub> sk. pr. lod 13-lødigt sølv.*

De nedskrevne 2-skillinger skal indløses med nymøntede 2-skillinger, således at der går 5 nymøntede 2-skillinger på 6 af de nedskrevne.

9. juli  
1728

*Placat, angaaende de, som nogen fremmede Penge, myndtet eller u-myndtet Sølv, til Mynte-Mesteren Cancellie Raad Meyer haver forhandlet og afhændet, det straxen for den paa Kongsberg anordnede Commission, skal tilkiendegive.*

Årsagen er, at møntmesteren har misbrugt sine udmøntningsbeføjelser.

12. oktober  
1728

*Placat, angaaende de autoriserede Penge-Sedler ikke at gaae eller gielde længere end til dette indeværende Aars Udgang, men siden gandske at være ophævede.*

Størstedelen af de autoriserede pengesedler er allerede inddraget, idet de er blevet kasseret, efterhånden som de er indgået i de offentlige kasser. De endnu cirkulerende sedler indløses i december måned til pari med klingende kurant. Fra 1. januar 1729 må de autoriserede sedler ikke mere have omløb.

26. november  
1728

*Forordning om Prisen paa det Sølv, som leveres til Mynten i Kiøbenhavn.*

Der må udmøntes 8-skillinger af de ved Københavns brand (23-28. oktober 1728) brandskadede mønter og af andet brandskadedt sølv. Grundet omkostningerne ved en sådan ommøntning nedsættes møntens sølvkøbspriser lidt i forhold til de ved forordningen af 9. juli 1727 bestemte sølvkøbspriser. *For 13-lødigt sølv betales nu 3 mark 5<sup>5</sup>/<sub>8</sub> sk. pr. lod.*

10. februar  
1731

*Forordning om adskilligt Jorde-Godset i Danmark vedkommende, og at fremmedes Penge som til Danmark indbringes, maae ved Udførselen, for 6te og 10de Penges Afdrag være befriet.*

„Eftersom Vi ere komne udi Erfaring, hvorledes Jorde-Godsets Priis udi Danmark ved de forbigangne Tiiders besynderlige Besværighed og adskillige desformedelst forarsagede anordninger, saaledes skal være forfalden under sit rette Værd, at ikke alene dets Ejere og Besiddere derudover haver taget merkelig Skade og Afgang udi deres Middel og Formue, men at end og de, som ellers kunne have Lyst til at forhandle sig noget Jorde-Gods, der af har taget Anledning, at drage Betænkende, sig dermed et befatte, . . .“ *lemper bestemmelse om inddrivelse af skatterestancer på landet, og der gives tilsagn om dispensation fra forbudet mod nedlæggelse af landsbyer og bøndergårde, hvis nedlæggelsen skønnes at forbedre hovedgården.*

„På det og den moxen henfaldne Credit, uden hvilken alligevel hverken det ene eller det andet kand bestaae, langt mindre faae nogen god og fordeelagtig Fremgang, igien nogenledes for Vores kiere og troe Undersaatter, hos fremmede kunde opvogne og blive faciliteret, . . .“

fritages udenlandsk kapital, der i Danmark har været anbragt i fast ejendom eller som rentebærende udlån, ved hjemtagelse for 6te og 10ende penges erlæggelse.

7. april  
1731 *Placat udgangen under Cammer-Collegii Segl, angaaende Cron-Lagiens Oppebørsel ved Told-Stæderne i Danmark og Norge.*

Siden den i 1726 gennemførte nedskrivning af kurantmønten er opgælden på kroner mod kurant faldet betydeligt. Dette har ført til et misforhold mellem opgælden i det fri marked og den opgæld på 12 pct., der i henhold til plakat af 17. april 1719 skal betales ved tolderlæggelse. Derfor *nedsættes opgælden på kroner mod kurant i toldbetalinger til 5 pct.*

17. august  
1731 *Placat, angaaende Kongsberg Sølv-Verk til Participanterne at afstaae enten til Forpagtning eller Eyendom. (Samme på tysk)*

Ved bekendtgørelse om, at kongen ønsker at sælge eller bortforpagte Kongsberg sølvværk, gives der tilsagn om at sikre værkets fortsatte drift ved passende privilegier.

26. november  
1731 *Forordning om Pro Forma Vexlers Afskaffelse udi Danmark og Norge, saa og hvorledes videre med Vexler skal forholdes.*

Det er blevet almindelig praksis at give fordringer, der ikke er sikret ved pant i fast ejendom, form af veksler, selv hvor der i realiteten ikke er tale om kortfristede fordringer, da vekslerne fornyes flere gange. „Nogle og, i Særdeleshed ved saadanne pro forma Vexsellers Imodtagelse, med ubillig Aager og Rente udsue deres Med-Borgere, og deri overtræde baade Guds og Vores Lov; Da som paa saadan højstrafværdig Omgang, med at udlaane Penge imod ubillig Rente, og tillige med pro forma Vexseler at defraudere Vores intrader af det stemplede Papiir, billig bør raades Boed, . . .“ *skærpes fristerne for accept og protest*, og løbetiden for veksler trukket på udlandet nedsættes til højst 3 måneder. Accepteres vekslen ikke, og indledes der ikke protest i henhold til veksleretten, skal vekslen anses som *pro forma veksler*, og *vekselsummen konfiskeres*. Hvis der af en pro forma veksler tages „ubillig Rente, hvilket den som af sin Debitore derfor sigtes, uden nogen Exception skal være pligtig, efter at det hannem af vedkommende Dommere er bleven paalagt, ved sin Eed at fralægge sig,“ skal der *for omgæelse af maksimalrentebestemmelserne ud over konfiskation betales samme beløb i bøde*.

Da indenbys veksler er forbudt ved forordning af 31. marts 1688, og da det findes urimeligt, at der skal betales lige så høje stempelpapirafgifter ved kortfristede som ved langfristede gældsfor skrivninger, *tillades det at udstede vekselobligationer* på billigere stemplet papir, end der kræves til almindelige obligationer. En vekselobligation skal indeholde ordet vekselobligation og må ikke endosseres, men kan transporteres på stemplet papir. Løbetiden må højst være 3 måneder og renten højst 1/2 pct. pr. måned. Procesretligt sidestilles vekselobligationer med almindelige veksler.

3. juli  
1736 *Placat, angaaende Handelen med Hamborg, som igien bevilges. (Samme på tysk)*

Hamborgerne har hidtil fremturet i deres ubeføjede Adfærd; „... Men som Vi nu, efter at de sig vedbørligen have submitteret, og de hidindtil forløbne Misligheder tillige ere afhandlede, have ladet Os, af medfødt Kongl. Naade og Mildhed bevæge, hvis saaledes hidindtil kand være passeret, at eftergive, og desformelst til Forsikring paa Vores dem igien tilvendte Kongl. Naade, bevilget en frie Handel paa samme Foed den forhen været haver, imellem Vores Riiger, Førstendømme og Lande, og bemelte Vores Stad Hamborg“.



29. oktober

1736

*Octroy for den Københavnske Assignment- Vexel- og Laane-Banque<sup>1)</sup>.*

Da en „efter denne Stads og disse Rigers Omstændigheder vel indrettet Banque kand være af største Nøtte, saa vel i henseende til Commerciens og Manufacturers Befordring, som til et retskaffen Credit-Væsens sikre og uforanderlige Vedligeholdelse, ...“

må der i København oprettes en *privilegeret, privatejet seddeludstedende bank, hvis sedler er lovligt betalingsmiddel i alle indbetalinger til og udbetalinger fra staten*. I alle andre omsætninger er sedlerne kun gyldigt betalingsmiddel med kreditors samtykke. *Sedlerne skal indløses med mønt på anfordring*. (Der er ikke knyttet dækningsregler til seddeludstedelsen).

Banken får *privilegier* i form af stempelfrihed og ret til ved misligholdelse at realisere panter uden forudgående retskendelse. Veksleobligationer, der er diskonteret af banken, må trods forordning af 26. november 1731 endosseres på lige fod med almindelige vekslers. Midler, der er indsat i banken, fritages for enhver form for afgifter og skatter. Udenlandsk kapital, der har været anbragt i banken kortere eller længere tid, fritages for 6te og 10ende penge ved hjemtagelse. Bankens skal være „det rette publice og autentique Stæd“ for anbringelse af offentlige midler og umyndiges midler. Bankens forsynes med 2 skildvagte og får stillet kontorer til rådighed af kongen, indtil den kan flyttes til børsen, ligesom kongen betaler bankens lønudgifter de første 3 år.

Det fremhæves, at bankens status som privat aktieselskab indebærer, at *staten ikke skal have indflydelse på udnævnelsen af bankens ledelse*. Bankkommissærerne får „Rang og Værdighed med virkelige Kammer-Raader“. Bankfunktionærerne, der ikke må drive offentlig næring ved siden af deres hverv i banken, fritages for offentligt ombud.

*Udlånsrenten må ikke overstige 5 pct.*, „hvad heller det er paa Vexel-Obligationer eller andre Forskrivninger, ligesom vi forsee Os end og Allernaadigst dertil, at Interessenternes Flid og Bestræbning iblant andet gaar derhen, at kunde see den Rente, som Banqven indtager, nedsat til endnu mindre end 5 Procento, saasom dette er et af de fornemmeste Øyemærker, hvorfors denne Banque bliver indrettet og med saa herlige Privilegier forsynet“.

Bankens virksomhed fastlægges nærmere ved bankreglement- og anordning af 5. november 1736 samt ved bankkonventionen.

*Al slags mønt og møntmetal modtages som folioindskud* mod en provision på 1 p.m.

Udenlandsk mønt og møntmetal omveksles til dansk mønt efter dagskurs.

*Vekslers og vekselobligationer diskonteres til 4 pct.*

Der ydes lån mod *håndpant*, men ikke lån direkte i fast ejendom. Møntmetal og udenlandsk valuta belånes til pari mod  $\frac{1}{2}$  pct. rente pr. 3 måneder. I øvrigt ydes lån mod „sufficient“ håndpant – herunder tinglyste obligationer, guld, sølv og ikke letfordærlige handelsvarer – mod 4 pct. p.a. med en belåningsgrænse, der varierer fra  $\frac{2}{3}$  til  $\frac{3}{4}$  af værdien efter bankens skøn. Lån ydes højst for 6 måneder, og mindstebeløbet er 100 kr.

Bankkommissærerne skal sørge for, at der altid er tilstrækkelig sikkerhed for lånene, men dog ikke være „alt for difficile, hvilket kunde hindre Banqvens Indkomme og den Roullering, som man til det almindelige Beste herved søger at befordre“.

Både ind- og udlændinge kan blive aktionærer i banken for aktieportioner à 500 rd.<sup>2)</sup>. Alle principielle afgørelser skal forelægges generalforsam-

<sup>1)</sup> Ikke i forordningssamlingen. Oktrojens hovedpunkter kundgøres på dansk og tysk ved forordning af 8. marts 1737.

<sup>2)</sup> Der tegnes 1000 aktieportioner, således at aktiekapitalen bliver på 500.000 rd.

lingen, hvor der stemmes både efter aktiekapital og efter hoveder. Den daglige ledelse forestås af 7 af generalforsamlingen valgte bankkommissærer, hvoraf 2 skal være jurister, de øvrige af handels- og borgerstand. 3 kgl. udnævnte embedsmænd, der også får titel af bankkommissærer, skal have fuld adgang til at følge bankens forretninger og aflægge beretning herom til kongen.

23. november 1737 *Forordning om en vis og bestandig Agio paa Croner imod Curant-Mynt.*  
(Samme på tysk)

„Eftersom Vi ere komne udi Erfaring, hvorledes Cronerne Tiid efter anden kiendeliglen ere blevene savnede her udi Vore Riger og Lande, saa det vel ikke kand være andet, end der jo (u-agted de paa adskillige Tider om Croners og anden grov Mynts Udførsel udgangne Forbudde) dog af een og anden maae søges Udveye samme at udpracticere, hvortil den høyere Agio, som Croner stedse paa fremmede Stæder frem for her udi Vore Riger holdes udi, kand have given meest Anledning: Da, paa det Cronerne, som een af Vore Rigers beste og reedeste Mynt-Sorter, kunde naae en billig og stadig Cours udi Vore Riger og Lande, . . .“

*fastlægges kursforholdet mellem kroner og kurant til 1 krone = 68 sk. kurant, svarende til en halvkroner = 34 sk. kurant og en kronemark = 17 sk. kurant. Dette kursforhold gælder både i kongerigerne og i hertugdømmerne.*

Selv om der hermed er skabt et fast omvekslingsforhold mellem kroner og kurant, skal *alle kontrakter og fordringer lydende på kroner dog stadig opfyldes i kroner*, og kan altså ikke opfyldes i kurant beregnet til 68 sk. kurant pr. krone. Ligeledes skal „Øresunds Told og andre ved Vore Toldsteder faldende Intrader“ erlægges som hidtil, nemlig i specier eller i kroner med 12 sk. opgæld pr. speciedaler.

24. januar 1738 Reskript til forstanderen for Sorø Akademi om, at *skolens midler må anbringes i udlån til 4 pct., hvis det er umuligt at få midlerne anbragt til 5 pct.*

Flere reskripter giver herefter bestyrere af offentlige midler og umyndiges midler tilladelse til at anbringe midlerne til 4 pct. ofte med fremhævelse af, at midlerne bør anbringes inden for de pågældende bestyreres egne områder.

31. januar 1739 *Intimations-Placat om et frivillig Penge-Laan.*

„Da nærværende Conjuncturer uforbigiengeliglen udkræver anseelige Penge-Summer til at afholde de nu for Tiden paatrængende Udgifter, saa have Vi Allernaadigst været betænkt paa, hvorledes de i saamaade behøvende Midler, uden Landets og Undersaaternes Besvær, kunde tilveyebringres, og derfor Allernaadigst resolveret, heller ved et frivillig Laan af Vore Ministres, Betientere og andre Vore Undersaatte, imod Rente og Forpantning af Vores Gods og visse Revenuer, deslige Penge-Summer at optage, end at see Vores kiære og troe Undersaatte med extra-ordinære Skatter og Paalæg betyngede“.

*Der åbnes et 5 pct. statslån, som efter kreditors valg kan lyde på kroner eller kurant.* Lånet tilbagebetales med  $\frac{1}{4}$  af hovedstolen i årene 1742-45. De for lånet udstedte obligationer sikres ved pant i stempelpapirindtægterne samt heste- og oksetolden. Efter kreditors ønske kan obligationerne dog i stedet sikres ved pant i mere specifikke statsindtægter, f. eks. bestemte tiender, toldafgifter m. v. Obligationerne, der kan transporteres på ustemplet papir, fritages for enhver form for beskatning og kan altså udføres uden erlæggelse af 6te og 10ende penge.

14. november 1740 *Forbud paa fiire og Tiuge Skilling-Stykkers Udførsel.*  
Da der udføres 24-skillingen<sup>1)</sup> frem for anden kurant mønt, forbydes enhver udførsel af 24-skillingen fra kongerigerne. Forbudet gælder også udførsel til hertugdømmerne.  
Overtrædelse af forbudet straffes med konfiskation.  
I øvrigt erindres om, at forbudet af 3. juli 1725 mod kroner og anden grov mønts udførsel og forbudet af 23. november 1726 mod udførsel af de nedsatte 12-skillingen „alvorligen holdes“.
22. september 1742 Rentekammerskrivelse til tolderne om, at *heste- og oksetolden må erlægges i kurant, når der ikke kan skaffes kroner til tolderlæggelsen.*
16. oktober 1745 *Placat og Forbud, angaaende Reede Penge ikke udi Sex Uger fra denne Tiid til ultimum Novembr. førstkommande her af Landet at maa udføres, saa og hvorledes med Reede Penges Afhentelse fra Banquen skal imidlertid forholdes.*  
„Eftersom Vi er kommen i Erfaring, hvorledes Een og anden, i Hensende til den Forskiel som paa nogen Tiid haver været, og endnu er imellem Vexel-Coursen fra Hamborg paa Kiøbenhavn, og de Reede Penge imod Banco, søger, til deres Fordeel, og største Skade for Publico, at udføre de Reede Penge her af Landet, for ved saadan Omsettelse at profitere, . . .“  
forbydes i 6 uger enhver udførsel af mønt.  
„Og, omendskiønt Vi allernaadigst ingenlunde vil lade foranstalte det allerringeste imod den Banquen af Os Allernaadigst meddelte Octroy, . . .“ må banken i 6 uger ikke udlevere rede penge bortset fra småbeløb til dækning af løbende udgifter „og ellers ingen veigre sig for i alle Tilfælde Banco-Sedler i Betaling at imodtage, da den udenlandske Betaling, ved Vexler kand og bør skee, udi øvrigt haver ingen at frygte for herved at lide eller tage ringeste Skade, siden Banquen forbliver udi sin sædvanlige Drift og Gang, og der, efter meerberørte Sex Ugers Forløb, med Omvexling, ligesom hidindtil skeed er, i alle Maader bliver at forholde“.  
Overtrædelse af forbudet om møntudførsel straffes med konfiskation.
26. november 1745 *Forordning, at Placaten af 16 Octobr. sidstafvigte, om Forbud paa Penges Udførsel med videre, paa nogen kort Tiid, indtil videre skal staae ved Magt.*  
„Eftersom Vi fornemme, at den høye Vexel-Cours fra Hamborg paa Kiøbenhavn endnu vedvarer, saaledes at Reede Penge med stor Fordeel af Landet kand udføres, . . .“  
*opretholdes møntudførselsforbudet indtil videre.*
14. marts 1747 *Forordning, hvorved Placaterne af 16 Octobr. og 26 Novembr. 1745 ophæves.*  
For fremtiden gælder kun de før 16. oktober 1745 givne møntudførselsforbud, og *banken skal atter indløse sine sedler i overensstemmelse med oktrojen.*
23. maj 1748 Reskript til stiftsbefalingsmanden og biskoppen i Ribe om, at *stiftets offentlige midler må anbringes til 4 pct. eller mindre, indtil det igen bliver muligt at placere midlerne til sædvanlig rente.*

<sup>1)</sup> Efter nedsættelsen af krigsmønten i 1726 og de følgende års ommøntning af de nedsatte 2-skillingen skete udmøntningen frem til 1756 hovedsagelig som udmøntning af 24-skillingen eller rigsorter til 11 $\frac{1}{2}$  rd. pr. mark fint sølv.

I den følgende tid udstrækkes denne tilladelse til flere stifter – for Sjællands vedkommende således, at offentlige midler også må udlånes til oktrojerede kompagnier, hvis det har vist sig umuligt at få midlerne anbragt mod pant i fast ejendom.

13. september 1748 *Forordning, angaaende de røulerende Banco-Sedlers Forandring og Omvexling. (Samme på tysk)*  
Grundet slid og forfalskning ombyttes de gamle sedler med nyudstedte.

17. marts 1751 *Forordning, anlangende at publique og Umyndiges Capitaler maa herefter for 4re pro Cento, naar ey 5 pro Cento kand faaes, imod forsvarlig Pant udsettes.*

Da den gængse rente ved sikker anbringelse nu er nede på 4–4½ pct., falder det bestyrere af offentlige midler og umyndiges midler „besværligt, ja moxen u-mueligt“ at få midlerne anbragt til de tidligere gængse 5 pct. Efter mange ansøgninger fra bestyrere af disse midler tillades det, at midlerne anbringes til 4 pct., hvis – men kun hvis – det er umuligt at finde en højere forrentet og samtidig sikker anbringelse.

Det fremhæves, at de 4 pct. ikke skal opfattes som en maksimalrente, idet denne stadig er fastlagt til 5 pct. ved forordning af 19. februar 1695.

2. august 1751 *Placat, hvorved det under 4 Novembr. 1720, paa smaa Mynts Indførsel udi Norge, gjorde Forbud, for saavidt grov Courant angaaer, ophæves.*  
Forbudet af 4. november 1720 mod småmønts indførsel i Norge lempes, idet både ind- og udlændinge for fremtiden frit må indføre grov dansk kurant, herunder også 4-skillinger.

7. december 1751 *Patent, dass in dem Herzogthum Holstein, Königlichen Anthells, der Herrschaft Pinnenberg nebst der Stadt Altona und der Grafschaft Rantzau, die ausheimische geringhaltige Müntze verbohten seyn solle.*

Da der trods de gældende forbud mod indførsel og cirkulation af udenlødig udenlandsk mønt stadig cirkulerer en del sådan mønt i hertugdømmerne, *indskærpes det, at disse mønter ubetinget skal konfiskeres.*

Dog kan eksportører, der er nødsaget til at modtage betaling i udenlandsk mønt, få de forbudte udenlandske mønter omvekslet til gangbar mønt i de offentlige kasser. Omvekslingen foretages til en rimelig kurs.

15. juni 1753 *Reskript til Københavns magistrat om, at umyndiges midler må udlånes til oktrojerede kompagnier.*  
Denne tilladelse gives, fordi det i den seneste tid har vist sig umuligt i København at få midlerne anbragt mod tilstrækkelig pant i fast ejendom, når der i henhold til forordning af 17. marts 1751 skal kræves en rente på mindst 4 pct.

29. juni 1753 *Forordning om Assistentz-Huuset i Kiøbenhavn.*  
Assistenshuset overgår fra privat drift til søkvæsthuset med forpligtelse til at yde lån mod tilstrækkelig sikkerhed i håndpant i løsøre og med eneret til at yde sådanne lån til højere rente end ellers i loven bestemt. Rentesatserne ændres ikke, men er stadig de samme, som blev bestemt ved assistenshusets oprettelse i 1688.

14. maj 1754 *Forordning, angaaende Straf for dem, der enten give Umyndige og Mindre-Aaringe u-lovlig Credit, eller oppebære u-billig Aager og Rente.*  
Det *indskærpes, at maksimalrentebestemmelserne ikke må omgås.* Udste-

delse af fordringer til overkurs og maskering af ulovlig rente – hvad enten det kaldes provision eller andet – skal straffes som åger, d. v. s. med konfiskation. Mellemed mellem debitor og kreditor må dog tage  $\frac{1}{2}$  pct. i provision for formidling af lån indtil 10.000 rd. og  $\frac{1}{4}$  pct. for formidling af lån derover.

Der må ikke gives eller formidles lån til umyndige, medmindre værger samtykker.

31. juli  
1754

*Placat, angaaende Vurderinger over Gaarde, Huuse og Eyendomme her i Staden<sup>1)</sup>.*

Den vurdering af faste ejendomme, der lægges til grund for udlån af offentlige midler og umyndiges midler, skal som hidtil foretages af 2 af Københavns magistrat udnævnte vurderingsmænd, men *vurderingsomkostningerne nedsættes*, idet der fastsættes bestemte takster for vurderingsforretningerne.

*Offentlige midler og umyndiges midler skal som hidtil anbringes inden for  $\frac{2}{3}$  af vurderingssummen.*

Af reskript af 26. juli 1754 fremgår det, at Københavns magistrat har foreslået, at vurderingsomkostningerne søges begrænset ved fastsættelse af takster for vurderingsforretninger, og at der udsendes en bekendtgørelse om de regler, der skal følges ved anbringelse af offentlige midler og umyndiges midler. Magistraten har nemlig ikke kunnet finde noget retsgrundlag for den hidtidige praksis, hvorefter midlerne har været anbragt inden for  $\frac{2}{3}$  af vurderingssummen, men er heller ikke stødt på lovbestemmelser, der talte imod denne praksis.

4. juli  
1757

*Placat, angaaende de forhen myntede og derefter til Elleve Mark Støkket nedsatte courante Ducaters Indkaldelse.*

De i årene 1714–17 møntede kurantdukater, der ved forordning af 9. juli 1727 blev nedsat til 11 mark danske, indkaldes nu til omsmelting for at undgå enhver forveksling med de nye kurantdukater<sup>2)</sup>, som i overensstemmelse med såvel deres pålydende som deres metalværdi cirkulerer for 12 mark danske.

6. oktober  
1757

*Forordning, angaaende Forbud paa alle Slags Mynt-Sorters Udførsel af Landet, saa og hvorledes med reede Penges Afhentelse fra Banquen indtil videre skal forholdes.*

Da der gennem længere tid har været en sådan forskel mellem kurantbanksedlernes kurs i Hamborg og København, at det har kunnet betale sig at trække mønt til Hamborg, „saa at de anseelige Penge-Summer, som Vi baade Self have ladet indtrække og udi Vores Kongelige Residence-Stad af nye formynte, saavelsom de, hvilke den af Os Allernaadigst Octroyerede Banque fra fremmede Stæder haver ladet og lader indbringe, strax og ideligen, til største Skade for det Almindelige, igien vorder udbragte, . . .“ forbydes indtil videre enhver udførsel af mønt.

Indtil videre må banken ikke udlevere rede mønt ud over småbeløb til dækning af den daglige omsætnings behov. Denne bestemmelse indledes og afsluttes med samme bemærkninger som i forordning af 16. oktober 1745 bortset fra, at seddelindløsningspligten nu ikke skal genoptages efter 6 uger, men „efter saadan kort Tiids Forløb“.

Overtrædelse af møntudførselsforbudet straffes med konfiskation.

<sup>1)</sup> Samme regler befales i den følgende tid fulgt i en del andre byer på Sjælland.

<sup>2)</sup> I årene 1757–63 udmøntes meget store beløb i kurantdukater (2,8 mill. rd. mod 0,9 mill. rd. i kurant sølv mønt). Disse kurantdukater udmøntedes til knap 86 stykker pr. mark rent guld og var altså betydeligt bedre end de 1714–17 møntede kurantdukater, hvoraf der gik godt 93 stykker pr. mark rent guld.

22. marts  
1760 *Forordning angaaende den Kongelige Octroyerede Assignment-Vexel- og Laane-Banque udi Kiøbenhavn, dens Forøgelse ved antagende flere Interessentere og Subscriptioner.*  
„I Henseende til den deraf forventende og upaatvivlig følgende store Nytte og Fordcel for det Almindelige Beste, Commerciens Fremvext, gode Etablissements Befordring og Creditens Conservation, . . .“ *må banken udvide aktiekapitalen ved nytægning, idet der både kan tegnes hele aktieportioner à 500 rd. samt halve og kvarte portioner.*  
For fremtiden må offentlige midler og umyndiges midler anbringes i kurantbankaktier.
22. marts  
1760 *Placat angaaende, paa hvad Maade det tillades at subscribere for nye Actier i den Kongelige Allernaadigst Octroyerede Assignment-Vexel- og Laane-Banque i Kiøbenhavn.*  
I forbindelse med aktieemissionen opskrives aktiekapitalen, idet *en gammel aklie sættes lig 2 nye aktier eller 1.000 rd., „som man er forvisset om, den tilfulde er værd“<sup>1)</sup>.*  
Bankkonventionens afstemningsregler ændres således, at både en kvart, en halv og en hel aktieportion giver 1 stemme.
30. april  
1760 *Patent, dass alle und jede, welche künftig mit Geldern, die sie aus der Fremde einbringen, unbewegliche Güther in den Königlichen Teutschen Provinzen ankaufen und diese hiernächst veräußern, solche Gelder allemal Abzugsfrey wieder ausführen mögen.*  
Hidtil har udenlandsk kapital kun i meget begrænset omfang afgiftsfrit kunnet hjemtages fra hertugdømmerne. „Zur Vermehrung und Befestigung des algemeinen Credits“, *udvides afgiftsfriheden ved hjemtagelse af udenlandsk kapital til at omfatte al kapital, der har været anbragt i fast ejendom.*
28. februar  
1761 *Placat, anlangende efter hvad Priser adskillige Fremmede Guld-Mynter her- efter skal roulere. (Samme på tysk)*  
Der fastsættes kurser, hvortil udenlandske guldmonter må cirkulere som kurant både i kongerigerne og hertugdømmerne, nemlig 1 speciedukat (à 65 es) = 2 rd. 38 sk., 1 louis d'or (à 125 es) = 4 rd. 22 sk., 1 karolin (à 179 es) = 5 rd. 18 sk., 1 max d'or (à 119 es) = 3 rd. 44 sk., 1 guinee (à 153 es) = 5 rd. 24 sk., 1 fransk skilt-louis d'or (à 152 es) = 5 rd. 14 sk. og 1 portugisisk dobbelt pistol (à 261 es) = 9 rd. 14 sk.
21. marts  
1761 Reskript til Københavns magistrat om at holde *skarp opsigt med, at forbudene mod indsmeltning af mønt overholdes.*  
Man frygter navnlig, at den høje guldpris vil føre til omsmeltning af kurantdukaterne lige så hurtigt, som de møntes, således at man ikke opnår den forøgede cirkulation af kurantmønt, der har været tilstræbt med ud-møntning af kurantdukaterne.
28. maj  
1761 *Placat, angaaende Courante-Ducaters Forhøjelse. (Samme på tysk)*  
„I Henseende til den høje Priis hvorudi Guldet er steeget“, opskrives de til 12 mark dansk kurant møntede kurantdukater med 16 sk. til 13 mark eller 2 rd. 16 sk. dansk kurant.

<sup>1)</sup> Der nytægnes 2 mill. rd., således at aktiekapitalen med opskrivningen af de gamle aktier kom op på 3 mill. rd. fordelt på 6.000 aktieposter à 500 rd. (se Erik Rasmussen, Kurantbankens forhold til staten 1737-73, København 1955, side 136-39).

29. juli  
1761 *Placat, hvorved den paa Courante-Ducater under 28de Maji 1761 indtil videre anordnede Forhøjelse igien ophæves. (Samme på tysk)*

Da opskrivningen af kurantdukater har givet anledning til ulovlig handel og åger, skal kurantdukater herefter atter cirkulere til pålydende.

13. maj  
1762 *Forordning, angaaende Straffens Skierpelse for dennem, som hemmelig udføre reede Penge af Riget, og til den Ende indvexle Penge mod Banco-Sedler.*

Da det viser sig, at forbudet af 6. oktober 1757 mod enhver udførsel af mønt ikke overholdes, skærpes straffen for overtrædelse til konfiskation plus det dobbelte beløb i bøde – efter omstændighederne suppleret med fæstningsarbejde.

Da der også tages og bydes opgæld på kurantdukater og andre kurantmønter, som med fordel kan udføres til omveksling i udlandet, hvorved der handles mod Danske Løvs forbud mod opgæld, skærpes straffen for overtrædelse af Danske Løvs 5-3-39 til fæstningsarbejde.

Fæstningsarbejde eller anden vilkårlig straf skal også ramme de folk, som skaber run på banken for at „søge at faae reede Penge tilvexlede for sig selv eller for andre, aleene for at bruge dem til forømmeldte og for det almindelige Beste skadelige Hensigter, saa at de, der behøve saadan Omvexling til deres nødvendige daglige Udgifter, neppe kunde komme frem, og faae deres Ærende forrettet, ligesom og Banqvens Betientere derved hindres fra at forrette deres Embede“.

4. september  
1762 *Forordning, angaaende nye Banco-Sedler paa Een Rigsdaler, og hvorledes med Banco-Sedlers Omvexling paa Banqven i Kiøbenhavn indtil videre, bliver at forholde.*

Da der trods de skærpede straffebestemmelser stadig trækkes mønt ud af banken til udførsel, skal der *udstedes nye sedler på 1 rd.*, som banken skal anvende til omveksling af større sedler, da der indtil videre *kun må udleveres 1 rd. i klingende mønt pr. kunde.*

14. september  
1762 *Reskript til overøvrighederne og biskopperne om, at alle borgere kan indsætte indtil 500 rd. i sedler til forrentning i de kongelige kasser med 5 pct.*

Med denne bestemmelse, der gælder både for kongerigerne og for hertugdømmerne, håber man at kunne bremse faldet i sedlernes værdi over for mønt.

16. november  
1762 *Rentekammerskrivelse til overøvrighederne i kongerigerne<sup>1)</sup> om, at den ved forordning af 23. september 1762 påbudte ekstraordinære skat<sup>2)</sup> af de lokale opkrævningsmyndigheder skal viderebetales til amtstuerne i nøjagtig samme pengesorter, som den indbetales i.*

Der må altså ikke på nogen måde finde omveksling sted og ved aflevering til amtstuerne skal der medsendes en specifikation over møntsorterne.

I rentekammerskrivelse af 24. januar 1764 indskærpes det opkrævningsmyndighederne, at den ekstraordinære skat ikke kan erlægges i sedler, hvis den månedlige rate er under 1 rd. Denne bestemmelse lempes dog lidt i rentekammerskrivelse af 24. marts 1764, idet man nok skal modsætte sig erlæggelse i sedler, men dog ikke bruge tvangsmidler for at få skatten erlagt i mønt.

<sup>1)</sup> For Norges vedkommende er rentekammerskrivelsen dateret 26. november 1762.

<sup>2)</sup> Den ekstraordinære skat udskrives som en kopskat.

2. december 1762 Reskript til rentekammeret angående *oprettelse af overskattedirektionen*.  
Overskattedirektionen skal varetage betjeningen af den indenlandske statsgæld og får derfor tillagt en del af provenuet af den ekstraordinære skat, der skal overføres til overskattedirektionen i de samme pengesorter, som den er indbetalt i.  
I betragtning af den støtte, kurantbanken i den senere tid har ydet staten, skal *rentekammeret og overskattedirektionen så vidt muligt forsyne banken med nødvendig driftskapital*.
29. december 1762 *Placat, angaaende Bekendtgørelse, hvortil de Penge af den efter Forordningen af 23de Septembr. paabudne Extra-Skat, skal anvendes.* (Samme på tysk)  
Det bekendtgøres herved, at overskattedirektionen er oprettet og dens ledelse overdraget H. C. Schimmelmann.  
Provenuet af ekstraskatten skal kun anvendes „til dermed at betale Renterne af de hidindtil efter Fornødenhed til Hans Kongelig Majestæts Rigers og Landes Forsvar og Sikkerhed optagne og contraherede Capitaler, og ellers saa snart skee kand, at see Landets Gield Tiid efter anden betalt“.
30. november 1765 Kongelig resolution om, at *holstenske 10-skillingen må cirkulere som 10 sk. dansk*.
13. februar 1767 *Forordning, at af de Penge, som i Danmark og Norge herefter udsettes, ikke maa tages høyere Rente end Fiire af Hundrede aarligen, med videre.*  
Allerede ved forordning af 1. marts 1751 blev det tilladt at anbringe offentlige midler og umyndiges midler til 4 pct.  
Da denne rente nu må betegnes som gængs rente, *fastsættes 4 pct. som maksimalrente for nystiftede lån, der løber et år eller mere.* „Hvilken Renternes Forandring og Nedsettelse, ey alleene ere Dem fordeelagtig, som med Besværing besidde faste Eyendomme, men endog nødvendigen meget maa tiene til Handelens Floor og Udviidelse, samt Fabriquers og Manufacturers Istandsettelse og Fremvext“.  
Der må stadig tages indtil 5 pct. p. a. i rente af vekselobligationer.
5. januar 1769 *Forordning, hvorved igientages, at den i Forordning af 14de Maji 1768, af Capitaler, paabudne En Fierdedeel pro Cento allene skal svares af Creditor, uden i nogen Maade at komme Debitor til Last, med videre.*  
Det fastslås, at den ved forordning af 14. maj 1768 påbudte årlige afgift på ¼ pct. af faste ejendommens værdi, kun skal bæres af ejeren for så vidt angår den ubelånte del af ejendommen. For så vidt angår den belånte del af ejendommen skal kvartprocentskatten bæres af kreditor, idet debitor har ret til at fradrage kvartprocentskatten i renteydelser på prioritetsgæld. Modsetter kreditor sig denne afkortning, *kan der blive tale om straf i henhold til bestemmelserne i Danske Lovs 5-14-5 om straf for overtrædelse af maksimalrentebestemmelser.*
24. december 1770 *Verordnung, wornach die den Königlichen teutschen Provintzen Sub dato den 25sten Maji 1746 nur unter einander bewilligte Abzugs-Freyheit auch auf sämtliche Königliche Reiche und Länder extendiert wird.*  
Kapitalbevægelser mellem de enkelte provinser i hertugdømmerne har allerede gennem en årrække været fritaget for afgift til staten. Herefter skal kapitaler også kunne overføres fra hertugdømmerne til kongerigerne, uden at der skal betales afgift til staten.



23. januar  
1771 *Forordning, hvorved den, den 13de Februarii 1767, angaaende Renternes Needsættelse til 4 pro Cento, udgangne Forordning, igiendkaldes og ophæves.*  
Da „Vi ere komne i Erfaring, at Vores, ved saadan Renternes Nedsættelse, hafde Hensigt, til Vore kiære og troe Undersaatters Beste og Velstand, ikke saa aldeles har været opnaaet, da det skal have faldet adskillige besværligt, paa deres Eyendomme, og til deres Nærings Fortsættelse, at faae de behøvende Penge til Laans mod 4 pro Cento, . . .“  
ophæves maksimalrenten på 4 pct. for nystiftede fordringer, således at maksimalrenten igen er 5 pct.
15. august  
1771 *Resolution om at fæstebønder, der går over til at blive selvejere, i den kgl. kasse kan låne indtil 36 rd. pr. td. harkorn.*  
Denne bestemmelse ophæves ved resolution af 30. juli 1772.
12. november  
1772 *Forordning, anlangende, at det i alle Maader skal have sit Forblivende ved den 13 Februarii 1767, udgangne Forordning, om Renternes Needsættelse til 4 pro Cento, med videre.*  
„Da det, efter nøyere Overveyelse, er befunden, at saadan Renternes Forhøjelse ikke allene er til Tab for Vore Undersaater i Almindelighed, og gjør dem deres Nærings Veye besværligere, men end og til Hinder udi Handelens Flor og Udvidelse, samt Fabriquers og Manufacturers Drift og Fortsættelse, . . .“  
genindføres en maksimalrente på 4 pct. for nyudlån med 1 års løbetid eller derover.
15. februar  
1773 *Reskript til geheimeråd og justitarius baron Juel Vind og etatsråd Sevel angående, at det – i forbindelse med den forhandling, der skal optages med kurantbankaktionærene om overskattedirektionens overtagelse af aktiekapitalen<sup>1)</sup> – skal fremhæves, at aktier tilhørende umyndige og offentlige stiftelser uden ansvar for formynderne og bestyrerne kan overdrages til overskattedirektionen.*
28. oktober  
1773 *Resolution om at de kgl. mønter køber sølv til 11<sup>1</sup>/<sub>3</sub> rd. pr. mark fint sølv.*
9. december  
1773 *Placat, angaaende at den udvortes Forskiel, som bemærkes udi Præget af den roulerende Kobber-Mynt, ikke forvolder mindste Forskiel i denne Mynts lige Gehalt og Værdie; men skal i alle Kongel. og offentlige Casser uden Modsigelse vorde antagen.*  
Forskellen i præget skyldes alene, at stempelskærerne ikke skærer bogstaverne ens.
15. april  
1774 *Placat, at den Kongelig octroyerede Banque i Kiøbenhavn, i Følge en derom ergangen Kongelig Befaling, forbliver i alle Maader ved sit forrige Væsen og Forfatning.*

<sup>1)</sup> I en mellem staten og banken den 20. februar 1766 indgaaet overenskomst om afbetaling af statens gæld til banken forudsattes en nedskrivning af aktiekapitalen. På generalforsamlingen den 11. marts 1767 vedtoges det at nedskrive aktieportionerne à 500 rd. til 100 rd. mod udbetaling af 400 rd. kontant eller i 4 pct. statsobligationer efter aktionærernes valg. Den således til 600.000 rd. nedskrevne aktiekapital blev i 1773 overtaget af overskattedirektionen, idet alle på en den 15. marts 1773 afholdt generalforsamling tilstedeværende aktionærer overdrog deres aktier til overskattedirektionen til kurs 350 plus 16 pct. udbytte, (se Erik Rasmussen, Kurantbankens forhold til staten, København 1955, side 181–89 og 226–34).

Oktrojen af 29. oktober 1736 stadfæstes, idet „Banqven, uagtet den Forandring, som er skeet med Actiernes Eyendom og Besiddelse, skal i alle Maader uden Forandring forblive i sit forrige Væsen og Forfatning“.

Den ændring, der har fundet sted i bankens kapitalforhold, har dog ført til en ændring i bankens ledelse, idet overskattedirektionen fremtidigt skal træde i generalforsamlingens sted. For at overskattedirektionen kan være løbende underrettet om bankens forretninger, skal de 3 kgl. udnævnte bankkommissærer optages som medlemmer af overskattedirektionen.

Overskattedirektionen må på ingen måde foretage sig noget, der kan skade banken, „hvorhos Vi tillige igientage paa den kraftigste Maade, at Banqven aldrig skal agtes og ansees for andet end et Institut til Statens almindelige Beste, og at de af samme flydende Fordeele, saalænge de dertil fornødiges, ikke skal eller maae anvendes til noget andet Brug, end Lands-Gieldens Afbetaling“.

31. august

1774

*Forordning, angaaende at u-myndiges Midler, naar de ikke paa anden Maade kunde udsettes i got og sikkert Pant, maa imodtages i den Kongelige Extra-Skatte-Casse, med videre.*

For at sikre umyndiges og offentlige stiftelsers midler forbydes det bestyrerne at disponere over disse midler mod pant i deres eget gods. Kan midlerne ikke anbringes mod anden betryggende sikkerhed, skal de indsættes til forrentning i den af overskattedirektionen bestyrede ekstraordinære skattekasse, „... hvor de da skal blive modtagne, og sædvanlig Rente 4 pro Cento deraf svaret“.

1. maj

1775

*Placat, angaaende en nærmere Bestemmelse i Værdien af de Danske To-skillings-Stykker under Aarstal af 1761, og de gamle Kaaber Halvskillingers Indkaldelse. (Samme på tysk)*

De med årstallet 1761 prægede 2-skillinger<sup>1)</sup>, der kun er beregnet som skillemønt til anvendelse i daglige småbetalinger, har i den senere tid cirkuleret i så stor mængde, at også udlændinge har udtrykt frygt for, at de eftermøntes med et for ringe metalindhold.

For da at „befordre og underholde Sikkerhed og Tillid i Handel og Omsetning mellem Vore kiere og troe Undersaatter, saavel indbyrdes under sig, som med Naboer og Fremmede, hvorhen og især Mynternes Gehalt bør regnes, ...“ nedsættes de med årstallet 1761 prægede 2-skillinger i overensstemmelse med deres metalværdi til  $\frac{2}{3}$  af pålydende, således at 3 2-skillingsstykker skal gælde for 4 sk. De nedskrevne 2-skillinger skal efterhånden inddrages og omsmeltes til 2-skillinger med samme metalværdi som andre 2-skillinger.

De i årene 1745, 1751, 1755 og 1762 møntede kobberhalvskillinger sættes ud af omløb, men kan inden 4 uger omveksles til pari i de offentlige kasser.

13. maj

1775

*Placat, anlangende et Falsk Rygtes Udspreldelse, om Een Rigsdalers Sædernes reducering.*

„Da Vi med den allerstørste Misnøjelse har hørt, at onde og taabelige Mennesker haver udsprettet og troet det Rygte, at Vi ville cassere eller reducere Vore Een Rigsdalers Sedler, hvilket ikke allene aldrig skal skee; men end og aldrig er tænkt paa: Saa give Vi hermed Vore Undersaatter dette Rygtes Falskhed tilkiende, befaler enhver at hvile i dette Vores Kongelige Ord, og paa det allerstrængeste forbyder den skammelige Sammenløb,

<sup>1)</sup> I 1761 udmøntedes der et mindre beløb i 2-skillinger til 16 rd. 89 sk. pr. mark fint sølv. Udmøntningen af 2-skillinger efter denne møntfod genoptoges i årene 1767-74, idet man fortsat prægede 2-skillingerne med årstallet 1761. En nedsættelse af disse 2-skillinger til  $\frac{2}{3}$  af den pålydende værdi svarer stort set til møntfoden 11 $\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv.

som Vi med Fortrydelse denne Dag haver seet, ligesom Vi og udlover 1000 Rigsdaler til den, som kan bevise hvem der have opdigtet et saadant Rygte“ (fuld ordlyd).

24. maj  
1775

*Forordning, angaaende forfærdigede Banco-Sedler paa 5 Rdlr., hvorimod lige Sum af nu roullerende Banco-Sedler indeholdes og cassetes, med videre.*

Seddelombytningen skyldes slid og ønske om at forebygge forfalskning. De nye sedler forsynes med påskriften: „Hvo som gjør falske Banco-Sedler, straffes paa Ære, Liv og Gods, og den, der beviisligen angiver saadan een Falskner, nyder til Belønning Et Tusinde Rigsdaler, og Navnet forties“.

29. maj  
1775

*Verordnung, betreffend die Untersagung einiger Münzen in den Herzogthümern Sleswig und Holstein.*

Ud fra en fast beslutning om at bringe hele møntvæsenet på en sikker og stabil fod skønnes det i første omgang nødvendigt at forbyde cirkulation af alle mønter præget med hertugeligt meklenborgsk stempel, da disse mønter med ringe metalindhold cirkulerer i stor mængde i hertugdømmerne.

13. juli  
1775

*Placat, hvorefter de ved Befalning af 1. Maji 1775 nedsatte Toskillinger, ikke længere end til ult. Octobris skal antages i de Kongelige Casser, med videre.*

2. januar  
1776

*Forordning, angaaende Danske Speciers Udmyntning og Coursering. (Samme på tysk)*

Den forrige år gennemførte inddragelse af 2-skillinger har ført til en betydelig nedgang i omløbet af kurantmønt. Man ønsker nu at *forsyne omløbet med en mønt, der har fast kurs over for udenlandsk valuta* og er lettere at sikre mod forfalskning. Til dette formål vælges speciemønten, „... som have den Fordeel for Undersaatterne, at de i denne Mynt bestandig eye en uforanderlig Sum af Hamburger-Banco-Penge i Udtællinger til Fremmede, og af Courant i Betalinger til deres Medborgere“.

*Speciemønten skal udmøntes til 9<sup>1</sup>/<sub>4</sub> rd. pr. mark fint sølv.*

Private kan på mønterne i København og Altona uden slagskat få udmøntet speciemønt mod betaling af møntomkostninger.

*1 speciedaler sættes = 1 rd. 22 sk. dansk kurant = 1 rd. 11 sk. slesvig-holstensk kurant<sup>1)</sup>.* Denne kurs skal gælde i alle betalinger, altså både i den almindelige omsætning, ved alle offentlige kasser og ved omveksling i banken.

For at hindre forfalskning af den nye speciemønt forsynes alle offentlige kontorer med møntvægte.

11. oktober  
1776

*Verordnung, betreffend die Errichtung einer Species- Giro- und Leih-Bank in der Stadt Altona.*

For at lette handelsomsætningen skal der oprettes en bank i Altona. Som *initiativtager står byens handelskammer*, der dækker startomkostninger og eventuelle driftsunderskud, mens overskud skal gå til byens fattige. Banken ledes af overpræsidenten, en repræsentant for handelskammeret, en repræsentant for magistraten og 6 af byens borgere. Altona by påtager sig garanti for banken i tilfælde af ildsvåde og tyveri.

Altonabanken bliver *ikke seddeludstedende*, men modtager og udgiver kun fuldvægtig dansk speciemønt i halve og hele rd. samt møntsølv i barrer beregnet til 27 mark 12 sk. banko pr. mark fint sølv.

<sup>1)</sup> I hertugdømmerne anvendes lybsk regning med 48 sk. pr. rd.

*Hele og halve speciedalere, møntsølv samt de af banken udstedte indskudsbeviser betegnes som altonabankopenge, der får samme kurs over for kurant som fastsat for specier ved forordning af 2. januar 1776, d. v. s. 1 speciedaler = 3 mark banko = 16 sk. banko = 1 rd. 11 sk. slesvig-holstensk kurant.*

Som girobank er altonabanken forpligtet til at modtage folioindskud i mindstebeløb på 100 mark banko. Banken får et vist monopol på at formidle store betalinger, idet indfrielse af veksler og betaling af større beløb i indenbys regningsgæld lydende på altonabankopenge udelukkende skal effektueres gennem banken. Indenbys kreditorer skal modtage indskudsbeviser i banken som frigørende betaling, selv om kontrakten måtte lyde på kurant. Handelsbøger skal føres i altonabankopenge for at opnå beviskraft ved domstolene.

Som lånebank yder altonabanken kun 3-måneders lån mod håndpant i møntmetal. Lånene forrentes med  $\frac{1}{2}$  pct. pr. 3 måneder.

Banken fritages for stempelafgifter. De i banken indsatte midler fritages for enhver form for afgifter og beskatning.

2. marts  
1777 Kgl. resolution om, at også indlændinge trods forordning af 2. januar 1776 stadig kan erlægge *sundtold med  $18\frac{3}{4}$  sk. opgæld på specier.*

10. marts  
1777 *Extendirtes Verboth wider das Coursiren fremder Münzsorten in den Herzogthümern, Schleswig und Holstein.*

Det ved forordning af 29. maj 1775 udstedte forbud mod cirkulation af udenlandsk skillemønt udvides til at omfatte al udenlandsk skillemønt bortset fra fuldvægtig hamborgsk og lybsk kurantmønt.

Overtrædelse af forbudet straffes med konfiskation.

23. april  
1777 Reskript til overøvrighederne og biskopperne i kongerigerne om, at *overskattedirektionen herefter kun forrenter umyndiges midler med 3 pct.* og ikke som efter forordning af 31. august 1774 med 4 pct.

5. januar  
1778 *Erneuertes Verbot wider den Gebrauch und Cours fremder geringhaltigen Schillinge und Scheide-Münze in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, mit angefügtem Befehl, wie die Dänischen Species in Geldzahlungen angenommen werden müssen.*

Det ved forordning af 29. maj 1775 givne og ved forordning af 10. marts 1777 udvidede forbud mod cirkulation af underlødigt udenlandsk skillemønt indskræpes. Opmærksomheden henledes på, at *private uden slagskat kan få udmøntet specier* på mønten i Altona, og at sådan speciemønt i henhold til forordning af 2. januar 1776 gælder som grov kurant i forholdet 1 speciedaler = 1 rd. 11 sk. slesvig-holstensk kurant.

13. april  
1782 Reskript til overbankdirektionen om *bankens fremtidige stilling.*

For at sikre kurantbanken uafhængighed af statsfinanserne skal *bankens ledelse overgå fra overskattedirektionen til den nyudnævnte overbankdirektion, hvis eneste opgave bliver at varetage bankens ledelse.* Overbankdirektionen skal dog også administrere afviklingen af den udenlandske statsgæld, idet den fra overskattedirektionen overtager de hertil nødvendige midler. De 3 bankkommissærer (kgl. udnævnte) optages som medlemmer af overbankdirektionen på samme måde som de hidtil har været medlemmer af overskattedirektionen.

I øvrigt gentages og stadfæstes forsikringen om, at banken fortsætter som hidtil, og at oktrojen af 29. oktober 1736 stadig danner grundlaget for bankens virksomhed.

I henhold til reskript af 13. april 1782 til overskattedirektionen opløses denne, da dens forretningsområder nu er henlagt til andre organer.

2. december  
1782 *Placat, hvorefter det tillades alle Kongelige Undersaatter i Danmark og Norge, at erholde uden Bekostning udmyntet paa Mynterne her og paa Kongsberg, hvad Sort dansk grov Courant, saa og courante Ducater de maatte forlange, af hvis Sølv og Guld de dertil maatte indlevere.*

Da en øget møntcirkulation skønnes at befordre handel og omsætning, eftergives ikke blot slagskat, men også udmøntningsomkostninger for private, der lader sølv udmønte til grov kurant „efter den sædvanlige Myntfod Marken fiin à 11 $\frac{1}{3}$  Rigsdaler“ og guld udmønte til kurantdukater med 75 stykker pr. mark brutto af 21 karat.

Sølv skal udmøntes i hele eller halve kroner, 24-skillinger, 8-skillinger eller 4-skillinger. Derimod må der hverken udmøntes 2-skillinger „og den saa kaldede Scheide-Mynt“ eller speciemønt.

18. september  
1783 *Forordning, angaaende Ophævelse af Siettepenge-Afgivten af Arve-Capitaler og andre Midler, som udføres fra Danmark og Norge og de derunder henhørende Lande til Kongeriget Sverrige og de derunder liggende Lande.*

Der er indgået aftale med Sverige<sup>1)</sup> om gensidig fritagelse for 6te penge, således at der herefter kun skal betales 10ende penge ved kapitaloverførsler mellem Sverige og samtlige danske besiddelser.

18. juni  
1784 *Placat, anlangende at et nyt Finantz-Collegium er oprettet, med videre.*

Alle sager vedrørende finans-, penge- og kreditpolitik herunder også nye pensionsforpligtelser henlægges under det nyoprettede finanskollegium, for så vidt sagerne ikke udtrykkeligt er henlagt til overbankdirektionen, finansskattedirektionen (det tidligere finanskollegium, der herefter nærmest skal fungere som ekspeditions kontor for det nyoprettede finanskollegium) eller skatkammerdirektionen (det tidligere skatkammer, der af dertil henlagte midler skal administrere afviklingen af statens tidligere indgåede pensionsforpligtelser og i takt med afviklingen opbygge en reservefond til bestridelse af eventuelle ekstraordinære statsudgifter).

7. juli  
1784 *Forordning, angaaende de den Kongelige Kasse tilhørende siette og tiende Penges Eftergivelse og Ophævelse af alle de Midler, som herefter fra Kongerigerne Danmark og Norge udføres til Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, Herskabet Pinneberg, Staden Altona og Grevskaftet Ranzau. (Samme på tysk)*

Allerede ved forordning af 24. december 1770 blev kapitaloverførsler fra hertugdømmerne til kongerigerne fritaget for 6te og 10ende penges erlægelse til staten. Samme fritagelse bevilges nu for kapitaloverførsler fra kongerigerne til hertugdømmerne, således at kapitaler herefter afgiftsfrit kan føres frem og tilbage mellem hertugdømmerne og kongerigerne.

8. juli  
1785 *Placat, angaaende Afbetalingen af den Kongelige Gield til Banquen, samt en Rente-Fonds og en synkende Fonds Indretning til Forrentelse og Afbetaling af Statens Gield, med videre. (Samme på tysk)*

„Da Vi, i Anledning af en ved Vores Finantz-Collegio Os gjort allerun-

<sup>1)</sup> Også med andre lande er der i de senere år indgået konvention om afgiftsfri kapitaloverførsler og flere konventioner herom indgås i de følgende år.

derdanigst Forestilling<sup>1)</sup> have taget i allernaadigst Overvejelser, hvorledes ved den allerede nogen Tid vedvarende ufordeelagtige Vexel-Cours, og de af Vores allernaadigst octroyerede Banqve udgivne Sedlers ringere Værdie, fornemmelig paa nærliggende fremmede Handels-Steder; men og tildeels i nogle Provindser af Vore Riger og Lande, samt den deraf følgende Siel-denhed af klingende Myndt, tilligemed det af et uforholdsmæssig Omløb af Papiir-Myndt foraarsagede større Forbrug af fremmede Vahre tilføyes en betydelig Skade for Vore Finantzer, for Vore kiære Undersaatter, og for Vore Staters Handels-Balance i Almindelighed: Saa have Vi allernaadigst været betænkt paa de Midler, hvorved dette Onde fornemmelig maatte afhjælpes, og Banco-Sedlerne igien bringes til deres sande Værd, idet Vi allernaadigst ville see Banqven sat i den Forfatning, at den med Tiden, naar den ved Os befaalede Plan eengang havde opnaaet sin Fuldkommenhed og ganske Modenhed, kunde være i Stand, ved Foreviisning og efter Før-langende, at kunne realisere sine udgivne Sedler“.

For at nå dette mål skal *en del af statens gæld til banken indfries kontant bl. a. med provenuet af et indenlandsk statslån*. Til indfrielse af resten af gælden overdrager staten banken „gode og liqvide Effecter, som med Tiden af Banqven kan realiseres“, herunder pantebreve i ryttergår-dene<sup>2)</sup>.

Det stadfæstes atter, at banken skal ledes i overensstemmelse med oktro-jen, og samtidig forstærkes forsikringen om, at banken skal være uafhængig af statsfinanserne, idet staten udtrykkeligt fraskriver sig retten til at kræve „nogen Understøttelse, som ikke kunne bestaae med en Banqvets ubrødelige Love og almindelige tilstaaede Grundsætninger“.

For fremtiden skal *seddelomløbet have fuld dækning i møntmetal eller andre aktiver*, „som til alle Tider dertil kan forvandles, eller dog i sig selv indeholde fuld valuta for de derfor udgivne sedler“.

Banken skal drive selektiv kreditpolitik, idet dens „Udlaan paa mueligste Maade bestemmes fornemmelig til saadanne Gienstande, som befordre den indvortes nationale Production, og at det, for saavidt det nogensinde er giørligt, søges at undgaes, at de ikke bruges, som til den udenlandske Circulation tienlige Fonds“.

For at ophjælpe de erhverv, der har vanskeligst ved at få deres investe-ringer finansieret, *loves oprettelse af et låneinstitut, som med statsstøtte kan yde langfristede lån til rimelig rente*.

Som led i pengevæsenets sanering skal en del af statens indtægter bånd-lægges til betjening af den bestående statsgæld og statens allerede ind-gæede pensionsforpligtelser. Båndlæggelsen skal omfatte tilstrækkelig af „Vores redeste og sikreste Revenuer“ til at afholde de nuværende rente-, afdrags- og pensionsforpligtelser, således at der i takt med forpligtelsernes afvikling opsamles en fond, der kaldes *den synkende fond*. Denne fond skal administreres af banken, hvis overdirektion herefter også fører navn af den synkende fonds overdirektion.

Der må ikke optages nye statslån, uden at der samtidig er sørget for midler til lånenes betjening.

8. juli  
1785

*Forordning, angaaende at et Laan af 500.000 Rdlr. dansk Courant skal aabnes i Kiøbenhavn imod Annuiteter af 1000 Rdlr. til 4 Procent og af 150 Rdlr. til 2 Procent aarlig Rente.*

<sup>1)</sup> Finanskollegiets forestilling af 28. juni 1785. Den meget omfattende forestilling findes i trykt afskrift på Det kongelige Bibliotek.

<sup>2)</sup> Ved salg af ryttergårdene lod staten det halve af købesummen stå som uopsigeligt sælger-pantebrev til 4 pct. p. a. Ved reskript til rentekammeret af 8. juli 1785 gives der tilladelse til, at kuranthanken ved overtagelse af sælgerpantebrevene kan optage forhandling med debitorerne om opsigelse og afdragsvilkår.

Lånet optages som led i den sanering af pengevæsenet, der skal gennemføres i henhold til plakaten af dags dato.

Pr. portion à 1.000 rd. modtager abonnenten dels en 4 pct. obligation med pålydende 1.000 rd. dansk kurant dels en 2 pct. obligation med pålydende 150 rd. dansk kurant. 4 pct. obligationerne amortiseres ved årlig udtrækning over 28 år startende med 10 numre det første år og sluttende med 30 numre det sidste år. 2 pct. obligationerne amortiseres ved årlig udtrækning over 35 år startende med 10 numre det første år og sluttende med 35 numre det sidste år.

Lånet kan tegnes både af ind- og udlændinge. Obligationerne udstedes på navn eller på ihændehaver efter abonnentens ønske. Der kan gives transport for mindstebeløb på 50 rd. (ved forordning af 8. marts 1786 nedsat til 12½ rd.). Transport af obligationer lydende på navn kræver ikke stemplet papir.

8. juli  
1785

*Verordnung, wegen einer Anleihe von 500.000 Rthlr. Species oder Banko, welche gegen Annuitäten von 1000 Rthlr. zu 4 pro Cent und von 150 Rthlr. zu 2 pro Cent jährlicher Zinsen in Altona eröffnet werden soll.*

Det i hertugdømmerne optagne lån på 500.000 rd. specier kan indbetales i specier eller grov kurant omregnet til specier eller i kurantbanksedler efter dagskurs. I øvrigt optages lånet på samme vilkår som det samtidigt i kongerigerne optagne lån på 500.000 rd. dansk kurant.

16. august  
1786

*Forordning, angaaende en Credit-Kasses Oprettelse for Kongerigerne Danmark og Norge samt Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.* (Samme på tysk)

Det ved forordning af 8. juli 1785 givne løfte om statsstøtte til finansiering af visse investeringer, det hidtil har været vanskeligt at få finansieret, opfyldes nu med oprettelse af en kreditkasse, som af staten forsynes med „en passende Fonds, for deraf imod tilstrækkelig Sikkerhed at lade gøre Forskudde til saadanne Indretninger, der sigte til de producerende Eiendommers Forbedring og Productionens Forøgelse... hvorved Vi fornemmelig have henvendt Vores Opmærksomhed til de Indretninger og Foranstaltninger, som deels love den fuldkomneste, almindeligste og bestandigste Forbedring af Grundeiendommene til Productionens uforanderlige og tiltagende Forøgelse, i det de enten bygges på, eller forbindes med Beboernes fordelagtigere og en almindelig bedre Cultur til Følge havende borgerlige Forfatning, deels i Almindelighed have til Hensigt allerede dyrkede Jorders mere frugtbringende og udyrkedes foretagende Bearbejdelse, deels ogsaa med Sikkerhed forskaffe andre frembringende Eiendomme de Fornødenheder, som de til Producternes Fremdrift uundværlig behøve“.

Kreditkassen skal i første række yde lån til *forbedring af fæsteres vilkår* ved overgang til arvefæste, langvarige fæstekontrakter med faste afgifter eller selveje, samt til *udskiftning, oprettelse af brug på uopdyrket jord, overgang til bedre dyrkningsmetoder og grundforbedringsarbejder*. I Norge skal der navnlig ydes lån til *bjergværksdrift*.

Lånsøgerne opfordres kraftigt til at danne lokale sammenslutninger, som kan stille solidarisk hæftelse for lånene, der skal sikres ved tinglyst pant. Der ydes kun lån til projekter af et vist omfang. Låneansøgningerne skal være anbefalet af de lokale myndigheder og ledsaget af specificerede overslag over udgifterne.

Godkendes projektet, skal „de egentlig til Forbedrings-Indretninger laante Capitaler“ *forrentes med 2 pct.* Løbetiden afhænger af investeringens karakter, men afdragsvilkårene skal aftales således, at renter plus afdrag udgør et fast årligt beløb. Lånet er uopsigeligt fra kreditkassens side, mens debitor har fri opsigelsesret. Der skal føres tilsyn med projektets udførelse. Lån til langvarige investeringer udbetales i takt med projektets realisering.

Konkurrerer flere projekter om kreditkassens midler, skal de arbejder, der

vanskeligst kan finansieres på anden måde, have fortrin, og *solidariske foreninger skal have fortrin frem for enkeltpersoner.*

Kreditkassen kan eventuelt også yde lån til *indfrielse af foranstående prioriteter og til køb af tillægsgjord.* I så fald skal lånene imidlertid *forrentes med sædvanlig lovlig rente* og skal kunne opsiges af kreditkassen med almindeligt varsel.

De lån, der ydes til 2 pct., fritages for stempelpapirafgifter og kvartprocentskat.

Ved kancellipromemoria af 18. april 1789 meddeles det overøvrighederne, at der er truffet kgl. resolution om, at *kreditkassen yder større eller mindre lån til 4 pct. ved overgang til selveje.* Disse lån er afdragsfri i 2 år, hvorefter de forrentes og afdrages med 6 pct. årligt. For at likviditeten ikke skal forøges uden en tilsvarende forøgelse af produktionen, *bemyndiges kreditkassen til at optage 4 pct. statsgaranterede lån* på det private kapitalmarked i samme omfang, som den selv yder lån til 4 pct. Overøvrighederne skal lade disse bestemmelser bekendtgøre i aviserne.

Ved kgl. resolution af 30. maj 1792 *fritages godsejere og fæstebønder for kvartprocentskatten af 4 pct. kreditkasselån,* således at disse lån herefter kun skal forrentes med  $3\frac{3}{4}$  pct., idet staten godtgør kreditkassen den kvarte procent. Fritagelsen begrundes med, at godsejere og fæstebønder i forvejen betaler kvartprocentskat af hele deres hartkorn.

29. februar  
1788

*Verordnung, wegen Einführung einer neuen Species-Münze in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona.*

Med udgangspunkt i finanskollegiets forestilling af 28. juni 1785 er der gennemført foranstaltninger, der tager sigte på at styrke statsfinanserne gennem en nedbringelse af statsgælden og på at opbæjle den indenlandske produktion. Da det nuværende pengesystem med svingende valutakurser skønnes mindre egnet til yderligere at fremme denne målsætning, vil man – foreløbig i hertugdømmerne – *indføre specien som eneste gangbare mønt,* således at der her sikres en fast kurs over for udenlandsk valuta.

*Speciemønten skal tillige gælde som kurant i det faste omvekslingsforhold 100 rd. specier = 125 rd. slesvig-holstensk kurant.* Dette faste omvekslingsforhold kan aflæses af mønterne, idet den speciemønt, der skal udmøntes i hertugdømmerne, præges med værdien både i specier og i kurant.

Speciemønten udmøntes efter den i forordning af 2. januar 1776 fastsatte *møntfod  $9\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv.* Som speciemønt udmøntes hele,  $\frac{2}{3}$ ,  $\frac{1}{3}$ ,  $\frac{1}{6}$ ,  $\frac{1}{12}$  og  $\frac{1}{24}$  speciedalere. Der skal desuden udmøntes et lille beløb i ny småskillemønt, dels i sølv til 13 rd. pr. mark fint sølv, dels i kobber.

*Private kan på mønten i Altona få udmøntet sølv – dog ikke grov dansk kurant – til hovedmønt, nemlig hele,  $\frac{2}{3}$  og  $\frac{1}{3}$  speciedalere,* derimod ikke den mindre speciemønt og skillemønt, da udmøntningen af småmønt skal begrænses til omsætningsens behov.

Det fremhæves, at småmønt kun skal anvendes i mindre betalinger (der fastsættes ikke noget beløb), mens større betalinger skal formidles i hovedmønten eller i speciebanksedler som repræsentativ for hovedmønten.

Der lægges vægt på at undgå forfalskning og klipning af mønterne, hvorfor speciebanken og offentlige kontorer skal veje mønterne ved alle ind- og udbetalinger. Private opfordres til at anskaffe møntvægte.

Den ny speciemønt sættes i cirkulation den 1. april 1788, og møntreformen skal være fuldt indført med udgangen af september 1788.

I overgangsperioden skal alle hidtil cirkulerende møntsorter modtages til pari ved indbetalinger til det offentlige og i alle private omsætninger, der ikke lyder på en bestemt møntsort.



Private kontrakter, der før dags dato er indgået i grov kurant udmøntet til  $11\frac{1}{3}$  rd. pr. mark fint sølv, kan i overgangsperioden opfyldes enten i den pågældende møntsort eller i ny slesvig-holstensk kurant i forholdet 1 : 1, mens kontrakter indgået i anden kurant kan opfyldes i den pågældende møntsort eller den ny mønt i forholdet 100 rd. specier =  $132\frac{1}{2}$  rd. kurant. Kontrakter indgået i kroner kan opfyldes i kroner eller i den ny mønt i forholdet 100 rd. specier =  $117\frac{3}{4}$  rd. kroner. Pr. 1. oktober 1788 skal alle før 29. februar 1788 i kurant eller kroner stiftede fordringer være omregnet til ny mønt efter foranstående kurser. (Patent af 5. marts 1790 fastslår, at omregningsforholdet 1 : 1 fra gammel til ny kurant kun kommer til anvendelse på fordringer, der udtrykkeligt er indgået i grov kurant).

Kontrakter lydende på andre møntsorter, herunder kurantbanksedler, „die entweder ihrer Natur nach von jeher einen veränderlichen Cours gegen die courante Landes Münze gehabt, oder durch eingetretene Umstände angenommen haben“, skal i overgangsperioden opfyldes i den pågældende møntsort.

Indtil udgangen af 1788 veksles de hidtil cirkulerende møntsorter på et offentligt vekselkontor i Altona til ny mønt efter vægt, dog således at der ikke skal ske fradrag for indtil 2 pct. undervægt.

Der åbnes et statslån på 500.000 rd. specier, hvorved *kurantbanksedler kan omlægges til  $3\frac{1}{2}$  pct. specieobligationer i forholdet 100 rd. obligationer pr. 125 rd. sedler*. Lånet, der er uopsigeligt i 10 år, kan kun tegnes af borgere i hertugdømmerne. Tegningsfristen udløber 15. maj 1788.

Det fastslås, at *kurantbanksedler ikke må have omløb i hertugdømmerne efter møntreformens gennemførelse, lige så lidt som den i hertugdømmerne indførte speciemønt indtil videre skal være gangbar mønt i kongerigerne*.

Plakat af 28. februar 1761 og forordning af 2. januar 1776 ophæves udtrykkeligt for hertugdømmernes vedkommende.

29. februar  
1788

*Verordnung, wegen Errichtung einer Schleswig-Holsteinischen Species-Bank in der Stadt Altona.*

For at lette pengeomsætningen og mindske risikoen for mønternes forringelse ved slid eller klipning skal der som led i møntreformen i hertugdømmerne oprettes en *seddeludstedende bank, hvis sedler ikke skal være tvungent betalingsmiddel, men modtages til pari i de offentlige kasser*.

Den slesvig-holstenske speciebank oprettes som en *statsbank* med en grundfond på 600.000 rd. specier. Seddeludstedelsen er ikke bundet af dækningsregler, men banken skal på anfordring kunne *indløse sedlerne med hovedmønt*. Sedlerne udstedes på 80, 40, 20 og 8 speciedalere svarende til 100, 50, 25 og 10 rd. slesvig-holstensk kurant.

Da man som led i møntreformen ønsker at udvide den i 1776 i Altona oprettede girobanks forretningsområde til at omfatte hele Slesvig-Holsten, *indlemmes altonabanken i speciebanken, der dels bliver girobank, dels seddeludstedende udlånsbank* med skarp adskillelse mellem de to forretningsområder.

Girobankafdelingen, der kun modtager og udleverer hovedmønt, skal ledes helt efter de for altonabanken i 1776 fastsatte regler – også for så vidt angår over- eller underskud –, bortset fra at den hidtidige adgang til belåning af møntmetal ophører.

Udlånsafdelingen, der modtager og udleverer både hovedmønt og sedler, skal navnlig drives som *diskonteringsinstitut*, men yder også 3-måneders lån mod håndpant i møntmetal til  $\frac{1}{2}$  pct. rente pr. 3 måneder. Til diskontering modtages gode og sikre indenlandske veksler samt bankoveksler. Vekslerne diskonteres til gangbar sats med et nedslag på  $\frac{1}{2}$  pct. ved diskontering af indenbys veksler.

Den slesvig-holstenske speciebank ledes af en kgl. udnævnt direktion –

herunder medlemmer af den hidtidige altonabanks direktion – under opsyn af en overdirektion bestående af det samlede finanskollegium, overprokuratoren, et medlem af det tyske kancelli og møntdirektøren. I øvrigt tilsiges der banken fuld uafhængighed af staten, „dergestalt, dass wegen keines Bedürfnisses des Staats und unter keinerley Vorwand jemals, es sey zu Kriegs- oder Friedens-Zeiten, durch Uns oder Unsere Nachfolger in der Regierung ein Eingriff in die Rechte der Bank mittelbar oder unmittelbar geschehen oder zugelassen, ...“.

Udlånsafdelingens over- eller underskud tilflyder respektive afholdes af staten.

19. marts  
1788

*Placat, angaaende at den i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen indførende Species- og Skillemønt, og de af Banken i Altona udgivende Species-Sedler ikke maae coursere i Kongerigerne Danmark og Norge som Dansk-Courant.*

Forordning af 2. januar 1776 ophæves herved i kongerigerne. Det fastslås, at den i hertugdømmerne ved forordning af 29. februar 1788 indførte speciemønt ikke skal være gangbar mønt i kongerigerne og derfor ikke må tillægges fast kurs over for dansk kurant. Vil man i kongerigerne i private kontrakter anvende speciemønt, skal det altså være til dagskurs.

*Udførselsforbudet for speciemønt ophæves.*

10. september  
1788

*Placat, betreffend eine bis weiter zugestandene Vergütung in den in Dänischen Banknoten bisher entrichteten Steuern in den Herzogthümern wie auch die Verwechselung der neuen kupfernen Scheidemünze gegen alte silberne und kupferne Scheidemünze.*

I betragtning af den siden møntreformens offentliggørelse i hertugdømmerne med tilgrænsende områder „eingetretenen Courses der von der Bank in Kopenhagen ausgestellten, und in diesen Unsern Landen schon längst mit einem steigenden und fallenden Agio circulirenden Banknoten“, dispenseres der en smule fra kravet om, at møntreformen skal have fuld virkning fra 1. oktober 1788, idet der indtil udgangen af januar 1789 ved omregningen fra de gamle møntsorter til den ny mønt kan forventes et nedslag på 4 sk. slesvig-holstensk kurant pr. speciedaler ved indbetaling af skatter, der hidtil har lydt på dansk kurant. Dette nedslag gives dog ikke for told, licensafgifter, stempelpapirafgifter og postintrader. For kvartprocentskattens vedkommende gives nedslaget kun, hvis den pågældende fordring lyder på kurantbanksedler.

Det bekendtgøres, at der for at lette omvekslingen fra gammel til ny skillemønt nu er oprettet en del vekselkontorer både i byerne og på landet (hidtil kun vekselkontor i Altona).

5. november  
1788

*Placat, betreffend die Verwechselung des kleinen Courants, nebst der alten silbernen und kupfernen Scheidemünze gegen Speciemünze in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona.*

For ikke at få mere skillemønt i omløb, end omsætningen kræver, standser vekselkontoret i Altona omveksling af gammel skillemønt til ny skillemønt, idet gammel skillemønt her i stedet omveksles til de små afdelinger af speciemønten, hvorved den gamle skillemønt kun beregnes efter vægt. Ved omveksling af gammel skillemønt til ny skillemønt vil de øvrige vekselkontorer herefter kun se bort fra undervægt ved omveksling af beløb indtil 5 rd. slesvig-holstensk kurant.

5 sk. slesvig-holstensk kurant fastsættes som maksimum for det beløb, man er pligtig at modtage i kobberskillemønt.

Det er i øvrigt klart, at omvekslingsfristen i henhold til forordning af 29. februar 1788 udløber med udgangen af 1788.

12. februar  
1790

*Verordnung zu Beförderung des Umlaufs der in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, nebst der Herrschaft Pinneberg, Stadt Altona und Grafenschaft Ranzau eingeführten neuen Species-Münze.*

Alle kontrakter, regninger og andre pengekrav i skriftlig form skal lyde på specier eller slesvig-holstensk kurant for at opnå beviskraft ved retten.

16. februar  
1791

*Aabet Brev, hvorved indbydes til Interessentskab i en nye Dansk og Norsk Species-Banque, som oprettes i Kiøbenhavn i Aaret 1791.* (Samme på tysk)

„Da det er vigtigt for Vore Rigers og Landes Agerdyrkning, Handel og øvrige Næringer, ligesom og for Ordenen i Statens Indtægter og Udgifter, at de Pengesorter, som ere i Omløb, og som skulle tiene til indenlandske og udenlandske Betalinger, stedse kunne have en ved dem selv sikker indvortes Værdie; saa have Vi og været betænkte paa, hvorledes til en saadan Fasthed, og Stadhighed i det offentlige Pengevæsen, jo meer og meer kunde virkes. Til den Ende have Vi, saaledes som ved Vores Forordning af 29de Februarii 1788 er skeet, indført Species-Mynten i Vore Hertugdømme, Slesvig og Holsteen, med Hensigt til, at denne Mynt med Tiden, og efter Leilighed og Omstændigheder, skulde vorde almindelig Landemynt for samtlige Vore Riger og Lande. For nu at komme dette Øiemeed nærmere, og for derved at gjøre det ved virksomme Midler mueligt, at Vore Riger, saavelsom Vore Hertugdømme, kunne i Species-Penge efterhaanden faae en saadan Landemynt, hvis indvortes Værd hviler paa en desto fastere Grundvold, have Vi besluttet og bestemt:“

1. at den af staten overtagne kurantbank skal afvikles, idet dens sedler skal inddrages „i taalelige Terminer“.
2. at der i kongerigerne skal oprettes en ny bank, hvis mønt og sedler skal indrettes efter den i hertugdømmerne indførte speciefod, „og hvilken Banque, tilligemed at erholde saadanne Fordele, hvorved den selv kan vel bestaae, skal være bunden til saadanne Forpligtelser, at den derhos, efter en Banques første Hensigt, kan gavne det Almindelige, uden at udarte til, ved Misbruge, at svække sin egen og Landets Credit paa indenlandske eller udenlandske Stæder“.
3. at den dansk-norske speciebank skal oprettes som et *privat aktieselskab*, der uden statsindblanding skal lede banken „til Interessentskabets og det Almindeliges Vel, efter dens Octroy og Reglement, uden deri, paa nogen Maade at giøres Indgreb eller Hinder“.

For yderligere at klarlægge interessenternes rettigheder og forpligtelser, som de fremgår af den dags dato stadfæstede oktroj for den nye bank, fastslås det, at kurantbankens afvikling skal begynde, så snart speciebanken åbner, og at afviklingen skal ske efter den udtrykkelige regel, at der *årligt inddrages 750.000 rd. kurantbanksedler*. Denne inddragelse skal finansieres dels ved kurantbankens driftsoverskud, der hidtil er gået i statskassen, dels ved tilskud af de midler, der i henhold til plakat af 8. juli 1785 er henlagt til afbetaling af statens gæld til kurantbanken. Kurantbanken skal over for speciebanken dokumentere, at den årlige seddelinddragelse gennemføres i overensstemmelse med denne plan.

*Kurantbanksedlerne skal have omløb til pari, indtil de er fuldt inddraget.* Der kan ventes udstedt en forordning om, at kontrakter kan indgås i specier.

16. februar  
1791

*Octroy og Reglement for den Danske og Norske Species-Banque paa 40 Aar.* Speciebanken skal efterhånden træde i stedet for kurantbanken.

„Det skal være Banquens første Øiemeed:  
At den, som Laane-Banque, altid har i Forraad et Fond af rede Species-Mynt, eller Valuta med rede Species-Mynt, i Forhold til hvilket Fond den,

til Handelens og Fabrikvæsenets Fremme, og til Lettelse for Penge-Omløbet, maae udstæde Species-Sedler, som den kan udlaane, mod behørig Sikkerheder, og gangbare Renter.

Det skal være Banquens andet Øiemeed:

Som Giro- eller Assignations-Banque at imodtage og giemme Summer i Speciespenge eller rede Valuta med Speciespenge, som nogen maatte forlange der, til Bevaring, at indsætte, for at han derpaa kan anvise, eller deraf udtage efter sin Fornødenhed og sit Forgodtbefindende“.

Udlånsvirksomheden og dermed seddeludstedelsen baseres foreløbig på en *aktiekapital på 2,4 mill. rd. specier* fordelt på 6.000 aktieportioner à 400 rd. specier. Aktiekapitalen skal indbetales i specier, i møntsølv eller kurantomt omregnet til specier eller i kurantbanksedler til dagskurs. Indbetales aktiekapitalen i kurant, beregnes et tillæg for møntomkostninger på  $1\frac{3}{4}$  pct. for kurantomt og  $2\frac{3}{4}$  pct. for kurantbanksedler.

Banken skal anvende den i kongerigerne og hertugdømmerne til  $9\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv udmøntede speciemønt. De udstedte speciesedler skal indløses på anfordring, idet banken kan vælge mellem at *indløse sedlerne med speciemønt eller med kurantbanksedler til dagskurs*.

Speciesedlerne skal *ikke være tvungent betalingsmiddel i private omsætninger, men lovligt betalingsmiddel ved indbetalinger til det offentlige bestemt i specier* og, så snart der kan fastsættes en rimelig kurs mellem specier og kurant, også ved indbetalinger til det offentlige bestemt i kurant. *I private omsætninger skal der være fri kursdannelse mellem specier og kurant.*

Sedlerne udstedes på 80, 40, 20 og 8 rd. specier, idet der dog senere kan udstedes sedler på 4 rd. specier.

Banken „maa, efterhaanden som dens Forretninger udbrede sig, og dens Credit tiltager, kunne forøge Summen af dens i Omløb værende Sedler, over Summen af dens rede Valuta, naar den kun altid for alle de Sedler, hvilke den udlaaner, eller disconterer med, forsyner sig med tilstrækkelig haandfaaet Pant eller anden saadan sikkerhed, som, tilligemed Banquens rede Valuta, kan være Borgen for Sedlerne“. For at undgå „skadende Misbrug“ af seddeludstedelsesretten *skal seddelomløbet være dækket af aktiver i forholdet 19:10*. Der kan dog gives midlertidig dispensation til at ændre dette forhold til 22:10.

De aktiver, der kan tjene som sikkerhed for seddeludstedelsen skal være sikre vekslers og 1-6 måneders lån mod tilstrækkeligt håndpant belånt fra  $\frac{2}{3}$  til  $\frac{3}{4}$  af værdien. Ved belåning bør indenlandske varer have fortrin for udenlandske varer, og til „destomere Betryggelse mod Korn-Mangel“ bør banken stille sig særlig velvillig over for belåning af korn opmagasineret i København. Det fastslås udtrykkeligt, at der ikke må ydes lån direkte i fast ejendom, og at banken ikke må belåne egne aktier.

„Det skal være Banquen overladt, at den, for alt hvad den udlaaner, eller disconterer med, maae lade sig betale hvad Rente, den finder for godt; dog, at den ikke overgaaer Landets for ethvert Slags Laan, i Overensstemmelse med Vore Anordninger, nuværende eller tilkommende, gangbare Rente“.

*Girobankafdelingen skal administreres særskilt med pligt til at modtage folioindskud mod et mindre gebyr*. Indskuddene skal på forlangende udbetales i samme møntsort, som de er indbetalt i. Speciebanken bliver – foreløbig dog sammen med kurantbanken – eneberettiget til at modtage depotering af skiftemidler, offentlige midler m. v.

Den dansk-norske speciebank får *samme privilegier som kurantbanken* så som stempelfrihed, fritagelse for kapitaludførselsafgifter, ret til at diskontere vekselobligationer, der har flere endossenter, ret til umiddelbar auktion ved misligholdelse af lån mod håndpant, ret til skildvagte m.m. Indtil speciebanken kan overtage kurantbankens bygning, anviser staten banken kon-

torer, ligesom staten yder et rentefrit lån til dækning af driftsomkostningerne de tre første år.

Som privat aktieselskab ledes banken af et af og blandt aktionærerne valgt repræsentantskab. Repræsentantskabet har 15 medlemmer, der igen vælger 5 direktører til at varetage den daglige ledelse. Der stemmes direkte efter aktiekapital.

24. juni  
1791 *Forordning om en Species-Banks Oprettelse i Kiøbenhavn, hvilken tager sin Begyndelse den 1ste Julii indeværende Aar.*

Samtidig med bekendtgørelsen om at speciebanken åbner, og kurantbanken lukker for nye lån, gentages hovedpunkterne i det åbne brev af 16. februar 1791 og i oktrojen af samme dato.

24. juni  
1791 *Placat, hvorved bekendtgjøres, at der fra den gamle Bank udstedes blaae Banko-Sedler i Stedet for de opslidte hvide Courant-Sedler, som i Banken vexles, og at begge Slags skulle gaee og gielde ved Siden af hinanden, for deres paalydende Summer, dog at de nu i Omløb værende Courant-Sedlers Antal ei derved skal forøges, men tvertimod deraf bestandig inddrages og tilintetgjøres for 750.000 Rdlr. om Aaret, indtil de alle ere indvexlede.*

Ombytningen skyldes slid.

24. august  
1791 *Forordning, angaaende Korn-Skatten i Penge af Danmark for Aaret 1792 og følgende Aar, indtil videre.*

Kornskatten omlægges fra en naturalieydelse til en pengeydelse beregnet på grundlag af de sidste 20 års kapitelstakster.

9. november  
1791 *Placat, om udgaaende Told af Sølv og Guld, og om frie Udførsel af rede Penge og Mønter.*

For at lette handelen og pengeomløbet nedsættes udførselstolden af både smeltet og forarbejdet guld og sølv, og alle forbud mod udførsel af penge og mønt fra kongerigerne ophæves.

9. marts  
1792 *Placat, som bestemmer de Forholds-Regler, der skulle iagttages, naar nogen begierer Umyndiges Midler indtagne i den Kongelige Casse.*

Bestyrere af umyndiges midler har pligt til at søge midlerne anbragt enten på tinge, ved oplæsning fra prædikestolen, på kirkestævne eller ved annoncering i provinsbladene.

Kan bestyrerne bevise, at det ikke har været muligt at få midlerne anbragt på nogen af disse måder, kan de stadig benytte den ved forordning af 31. august 1774 givne tilladelse til at indsætte midlerne til forrentning med 4 pct. i den kongelige kasse, der dog herefter ikke modtager midler uden for terminerne.

I henhold til kancellipromemoria til rentekammeret af 25. januar 1794 skal bestyrere af umyndiges midler selv forrente midlerne, hvis de ikke er anbragt rentebærende. Det offentlige skal sørge for, at renterne bliver inddrevet om fornødent ved sagsanlæg.

21. juni  
1793 *Patent, wodurch der dänischen Species-Münze in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona, gleicher Umlauf und Gebrauch mit der Schleswig-Holsteinischen Species-Münze gestattet wird.*

Gennemførelsen af møntreformen i hertugdømmerne i 1788 må ses som led i bestræbelserne på hurtigst muligt at få indført fælles møntfod i kongerigerne og hertugdømmerne. Ved oprettelsen af den dansk-norske speciebank i 1791 blev det da også bestemt, at banken skulle anvende både den i hertugdømmerne og den i kongerigerne til 9¼ rd. pr. mark fint sølv udmøntede

speciemønt. For at fremme fri møntcirkulation mellem kongerigerne og hertugdømmerne skal den slesvig-holstenske speciebank herefter også anvende speciemønt udmøntet i kongerigerne.

1. november  
1793 *Patent, eine näher bestimmte Vorschrift enthaltend, dass die dänische Species-Münze in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona, auch als Courant-Münze gelten solle.*

Det fastslås, at også den i kongerigerne møntede speciemønt, der jo ikke er præget med værdi i kurant, gælder som slesvig-holstensk kurant i forholdet 100 rd. specier = 125 rd. slesvig-holstensk kurant.

13. september  
1794 *Rentekammercirkulære til oppebørselsbetjentene i kongerigerne om, at skatter og afgifter i henhold til kgl. resolution af 11. juli 1794 indtil videre må modtages i specier i stedet for kurant efter kursen 100 rd. specier = 125 rd. kurant.*

De beløb, der modtages i specier, skal bogføres særskilt og videre-sendes til hovedkassen. I udbetalinger må specier kun anvendes efter udtrykkelig ordre.

3. december  
1794 *Placat, angaaende Species-Myntens Modtagelse i Courant-Betalinger i Kongerigerne.*

I løbet af 3-årsperioden fra den dansk-norske speciebanks åbning den 1. juli 1791 til udgangen af juni 1794 er der inddraget 2.250.000 rd. kurantbanksedler, mens der er sat langt færre speciebanksedler i omløb, hvorfor „en følelig Mangel paa Numeraire er foraarsaget, til Hinder for Penge-Omsætningerne og Realisationen af de ihændehavende, paa Dansk Courant lydende Penge-Effecter“.

Da denne mangel på betalingsmidler ikke er blevet tilstrækkeligt afhjulpet ved kgl. resol. af 11. juli 1794 om, at specier modtages efter kursen 100 rd. specier = 125 rd. kurant i indbetalinger til det offentlige, skal specier herefter også kunne anvendes i private betalinger bestemt i kurant efter kursen 1 speciedaler = 1 rd. 24 sk. dansk kurant.

I alle andre betalinger skal der i henhold til plakat af 19. marts 1788 stadig være fri kursdannelse, „indtil Vi i sin Tid efter Omstændighederne maatte finde det tienligt og nyttigt for benævnte Vore Kongeriger, imellem Species- og Courant-Mynt giensidig at indføre det i Hertugdømmene ved Vores Forordning af 29. Febr. 1788 allerede bestemte Forhold“.

10. april  
1795 *Placat, som indeholder Regler og Bestemmelser, der bør iagttages, i Hensigt til Sikkerhed for de offentlige Stiftelsers Midler.*

Midlerne skal anbringes mod pant i fast ejendom og have sikkerhed inden for  $\frac{2}{3}$  af værdien, der skal fastsættes ved offentlig vurdering. Den belånte ejendom skal være brandforsikret.

15. juli  
1795 *Placat, angaaende nogle mindre Species-Sorters Udmyntning for Kongerigerne Danmark og Norge, og hvorved tillige den ved Placaten af 2. Decemb. 1782 givne Tilladelse, at erholde Dansk grov Courant og courante Ducater uden Bekostning udmyntede paa Mynterne i Kiøbenhavn og paa Kongsberg, ophæves.*

For at lette speciemøntens omløb i kongerigerne og gøre den mere bekvem også i kurantbetalinger skal kongerigerne nu ligesom hertugdømmerne forsynes med mindre afdelinger af speciemønten, idet der også i kongerigerne skal udmøntes  $\frac{2}{3}$ ,  $\frac{1}{3}$ ,  $\frac{1}{6}$ ,  $\frac{1}{12}$  og  $\frac{1}{24}$  speciedalere. Da disse afdelinger er ubekvemme i omregninger til dansk kurant, skal der tillige udmøntes  $\frac{1}{15}$  specie-

daler, hvoraf der går 12 stykker på 1 rd. dansk kurant. Samtlige underafdelinger af speciemønten udmøntes til  $9\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv.

Private kan lade udmønte hele,  $\frac{2}{3}$  og  $\frac{1}{3}$  speciedalere mod betaling af  $2\frac{1}{2}$  pct. montomkostninger, hvorimod tilladelsen til at lade grov kurant og kurantdukater udmønte uden omkostninger ophæves.

17. juli  
1795

*Kongelig Bekiendtgjørelse og Anordning angaaende Brandforsikringen for Staden Kiøbenhavn.*

Københavns brandforsikring har en opsparet kapital på 2 mill. rd., der er anbragt som lån i byens faste ejendomme. Denne kapital er imidlertid kun tilstrækkelig til at dække halvdelen af de erstatningsbeløb, der skal udbetales som følge af Københavns brand 5.-7. juni 1795, hvortil kommer, at en samlet opsigelse af lånene vil være uheldig ikke blot for de pågældende husejere, men også for kapitalmarkedet i almindelighed. Brandforsikringen har derfor søgt om enten at få et rentefrit lån af staten på  $3\frac{1}{2}$ -4 mill. rd. eller at få tilladelse til at udstede dette beløb i ikke-rentebærende kreditbeviser, der skulle erklæres for lovligt betalingsmiddel.

„Som Konge og Landsfader kunne Vi“ ... være enig i, at der skal skaffes midler både til dækning af de indtrufne store skader og til brandforsikringens fortsatte beståen; ... „Men de fra Brand-Cassens Side foreslagne Midler have ikke kunnet forenes med de Grundsætninger, paa hvilke det nuværende offentlige Penge-Væsen er bygget, og ved hvilke det i kort Tid saa mærkeligen har vundet.

En Seddel-Mængde af Millioner, der manglede indvortes Værdie, og bar ingen Renter, kunde letteligen, især naar den nu og hastigen sættes i Omløb, blive usikker i sig selv, farlig for de i Omløb tilbageværende Courant-Sedler; og da, ved ufordeelagtig Indflydelse paa Coursen, virke til Svækkelse og Tab for hver Mands Formue i Staden og i Staten.

Et ligesaa betydeligt rentefrit Laan vilde for Vores og Statens Casse medføre en Udgift, der ikke kunde andet end blive det Almindelige til nye, og alt for trykkende Byrde, og udsætte denne Casse for, selv at maatte søge Laan, enten uden for Landet, og da drage Rente-Summen udaf den indenlandske Circulation, eller i Landet, og da mueligen gjøre det vanskeligt for Eiere af faste og frugtbringende Eiendomme, at faae fornødne Laan i saadanne Eiendomme.

Disse Uleiligheder for det offentlige Penge- og Credit-Væsen ville derimod undgaaes, eller meget formildes, naar Brand-Forsikringen, til sine Betalinger, og til at aabne sig Credit, understøttes ved Annuitets-Beviser, som bære Rente, men ikke lige Rente med Capitaler i faste Eiendomme; som kunne gaae i Omløb uden Tvang, og uden at blandes med de øvrige Courant-Sedler; og som efterhaanden inddrages, og i en vis Række af Aar betales med de fulde Summer, paa hvilke de lyde. Dette Hielp-Middel finde Vi derfor meest anvendeligt for Brand-Cassen i sin nærværende Forfatning; ligesom og meest overensstemmende med det almindelige Vel. Og dette Middel ville og kunne Vi derfor tillade den at bruge. For at sætte den i Stand dertil, ville Vi kraftigen foreene Os med dens samtlige Interessenter, Stadens Gaard- og Huus-Eiere, og komme til Hielp med fornødne Understøtninger“.

*Statsstøtten ydes dels i form af tilskud dels i form af garanti*, idet den halvdel af erstatningerne, der ikke kan udbetales kontant, skal udbetales i 3 pct. delvis statsgaranterede obligationer, der skal afdrages med mindst 2 pct. om året. Statsgarantien for disse obligationer omfatter 500.000 rd., og der ydes et fast årligt tilskud til betaling af renter og afdrag. I tilskuddet indgår bl. a., at staten overdrager brandforsikringen kvartprocentskatten af de kapitaler, forsikringselskabet har anbragt i faste ejendomme. Herudover stiller staten garanti på 500.000 rd. for opbygning af en ny reserve.

27. april  
1796 *Placat, angaaende  $\frac{1}{5}$ -Species-Stykkers Udmyntning for Kongerigerne Danmark og Norge.*  
Med udmøntningen af  $\frac{1}{5}$  specie, hvoraf der går 4 stykker på 1 rd. dansk kurant, gøres speciemønten yderligere anvendelig i kurantbetalinger.
27. maj  
1796 *Patent, wodurch die Annahme der kleineren Abtheilungen der dänischen Species-Münze in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona befohlen, und zugleich der Werth der älteren seit 1764 ausgeprägten dänischen Species-Thaler zu 1 Rthl. 12 Schill. Courant bestimmt wird.*  
Da plakaterne af 15. juli 1795 og 27. april 1796 kun blev bekendtgjort i kongerigerne, fastslås det udtrykkeligt, at også de mindre afdelinger af den i kongerigerne møntede speciemønt skal have omløb til pari i hertugdømmerne.  
Det fastslås endvidere, at de i kongerigerne 1764-91 møntede hele speciedalere, der jo er møntet til den almindelige speciefod,  $9\frac{1}{4}$  rd. pr. mark fint sølv, gælder for 1 rd. 12 sk. slesvig-holstensk kurant.
27. maj  
1796 *Placat, som bestemmer at de fra Aaret 1764 af udmyntede danske og norske Species-Rigsdalere skulle i Kongerigerne Danmark og Norge gaae og gielde lige med de nyere Species-Rigsdalere.*  
Det har været vanskeligt at få de ældre speciedalere taget til 1 rd. 12 sk. slesvig-holstensk kurant, hvilket skyldes, at de ved forordning af 2. januar 1776 blev sat til 1 rd. 11 sk. slesvig-holstensk kurant. Det fastslås, at denne kurs blev ændret til 1 rd. 12 sk. slesvig-holstensk kurant ved forordning af 29. februar 1788.
4. marts  
1797 *Fundats og Convention angaaende Credit-Kassen for Huus-Eierne i Kjøbenhavn<sup>1)</sup>.*
24. juni  
1797 *Placat, angaaende Nedsættelse i Renten af Umyndiges Midler som herefter indtages i den Kongelige Casse.*  
Umyndiges midler, der i henhold til plakaten af 9. marts 1792 indsættes til forrentning i den kgl. kasse, forrentes herefter med  $3\frac{3}{4}$  pct. mod tidligere 4 pct.
9. oktober  
1798 *Placat, hvorved bekendtgjøres, at der fra den Danske og Norske Species-Bank sættes i Omløb Sedler paa 4 Rdlr. Species. (Samme på tysk)*  
Den dansk-norske speciebanks oktrojmæssige ret til at udstede sedler på 4 rd. specier, udnyttedes først nu, da banken hidtil kun har udstedt større sedler.
4. oktober  
1799 *Placat, som tillader, at der fra Institutet til Handelens Tarv heri Staden, ved den dertil udnævnte Committé, maae udstædes rentebærende Sædler, og at Institutet, for dets Udlaan, maae have samme Betyggelse og Rettigheder, som de, der ere forundte Species-Banken m. v.*

<sup>1)</sup> Ikke i forordningssamlingen, men registreret hos Schou uden angivelse af indholdet. Kreditkassen, der er en forening af obligationsejere, oprettedes (J. N. Tetens blandt initiativtagerne) for at gøre det lettere for de københavnske husejere at få afsat de obligationer, hvori en del af erstatningen for de under branden den 5.-7. juni 1795 lidge skader var udbetalt. De af kreditkassen udstedte obligationer fritoges for stempelafgift og kvartprocent-skat og garanteredes af staten med 300.000 rd. Statsgarantien udvidedes efterhånden og kom i 1810 op på 3 mill. rd.



„Da den her i Staden til Handelens Tarv udnævnte Committé har forestillet, at Grosserer-Societetet, i Forventning af Hans Majestæts allernaadigste Bifald, har, for at afhjælpe den, ved de nærværende Conjuncturer, forarsagede Mangel paa det, til Penge-Omløbet fornødne, Numeraire, taget den Beslutning, at oprette et Laane-Institut, som, mod Sikkerhed i Varer og andre Effekter, skulde give Laan, i rentebærende Sædler, udstædte paa ustemplet Papiir af benævnte Committé, til hvilken Planens Udførelse er overdraget, og Committeen derhos har ansøgt, at dette Institut maatte bevilges den samme Betryggelse i de pantsatte Varer, som Species Banken er tilstaaet, . . .“

*får grosserer-societetet ret til at udstede rentebærende anvisninger på ustemplet papir.* Disse komitésedler er sikret ved håndpant i varer. Grosserer-societetet får samme ret til at realisere håndpanterne som specie-banken.

Ved kgl. resolution af 10. februar 1802 approberes med stor tilfredshed den beretning, som bestyrelsen for grosserer-societetets låneinstitut har aflagt om instituttets virksomhed under pengekrisen.

1. november  
1799

*Patent, betreffend eine einstweilige Bestimmung in Ansehung der Hebung bey den Königlichen Cassen in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona.*

Da indbetalinger til det offentlige nu stort set kun erlægges i dansk-norske speciebanksedler, hvilket ikke blot skyldes, at konjunkturerne medfører en betydelig udførsel af sølv og mønt, men også „eine schädliche Agiotage, zu welcher die gegenwärtigen Umstände Gelegenheit geben, an verschiedenen Orten getrieben, und dadurch nicht bloss eine dem Bedürfniss gemässe, sondern zugleich eine wucherhafte Ausfuhr von Münze begünstigt wird, . . .“

*modtages dansk-norske speciebanksedler foreløbig ikke i indbetalinger til det offentlige,* de små dansk-norske speciebanksedler på 4 rd. dog undtaget. Indbetaling af told og licensafgifter kan erlægges som hidtil.

Hertugdømmernes statsborgere kan i den første uge af december 1799 tegne 4 pct. statsgældsbeviser, der skal betales med dansk-norske speciebanksedler, men forrentes i slesvig-holstensk mønt. Statsgældsbeviserne, hvis mindstepålydende er 100 rd. specier, kan af kreditor på anfordring kræves indløst til pari i dansk-norske speciebanksedler med en vis rentegodtgørelse. Fra statens side kan beviserne opsiges med 3 måneders varsel til udbetaling til pari i slesvig-holstensk mønt.

13. november  
1799

*Placat, angaaende en Deposito-Kasses Oprettelse.*

„Da den Danske og Norske Species-Banke ved den udenlands indtrufne Forvirring i Credit-Væsenet, og sammes ogsaa her sporede Virkninger, har seet sig i den Nødvendighed, at inddrage og indskrænke sine Udlaan, hvorved ikke blot den handlende, men tillige alle øvrige Classer af Vore kiære og troe Undersaatter maae savne den Understøttelse ved Laan af Banken imod foreskrevne tilbørlig Sikkerhed, som de i nærværende Omstændigheder allermost trænge til, . . .“

oprettes med speciebankens samtykke en *depositokasse, der med staten som garant midlertidigt skal supplere speciebanken ved at yde kortfristede 4 pct. lån mod håndpant* i metaller, indenlandske og østersøiske varer, stats- og dermed sidestillede obligationer samt aktier, herunder aktier i den dansk-norske speciebank. Derimod må der ikke ydes lån på vekselobligationer eller på personlig kredit i det hele taget. Som et midlertidigt låneinstitut, der skal afvikles, så snart speciebanken kan genoptage sin udlånsvirksomhed, må depositokassen under ingen omstændigheder yde lån til finansiering af nyanlæg, men kun til finansiering af den løbende drift.

*For at depositokassen straks kan træde i funktion, forsynes den med kurantbanksedler; „men da den Summa af disse Sedler, som Deposito-Kassen allene for en Tid udlåner, igien skal inddrages, saasnart Omstændighederne tillade det, og i øvrigt den for Courant-Bankens Realisation lagte Plan skal vedligeholdes, saa skulle alle de Sedler, som Courant-Banken afleverer til Deposito Kassens Brug, betegnes med et Stempel paa den bagerste Side; dog skulle de saaledes stemplede Sedler gielde og gaae i Handel og Vandel fra Haand til Haand, samt modtages og udgives ved Vore Kasser lige med de nu i Omløb værende Courant-Sedler“.*

Depositokassen bestyres af 2 medlemmer af finanskollegiet, direktionen for den dansk-norske speciebank og et medlem af kurantbankens realisationskommission, der forpligtes til at lede depositokassen som *et nødinstitut, der skal afvikles hurtigst muligt*.

6. december  
1799

*Placat, som tillader, at Disconto-Premie maae bestemmes og betales saavel over som under den nu ellers her i Landet bestemte Rentefod, m. v.*

„Da det er bleven Hans Majestæt foredraget, at Discontoen af Vexler og Vexel-Obligationer, som, i Følge Oktroien for den Danske og Norske Species-Banke, hidtil ikkuns er betalt her med 4 Procent, ligesom for Laan paa Hypoteker, ikke er paa fremmede Handelsteder i Almindelighed og Hamborg i Særdeleshed enten ved Lov eller Vedtægt bestemt til noget vist, men stiger og falder over og under 4 Procent, . . . ligesom det og er bemærket, at naar Vexel-Discontoen paa fremmede Steder, og især i Hamborg, mærkeligen stiger, har dette, i Forbindelse med den her værende lavere og faste Disconto, en besværende Indflydelse paa de Danske Staters offentlige Pengevæsen, i det at Penge, baade ved Vexel-Disconto i Species-Banken og igiennem andre Veie, trækkes ud af Circulationen her i Landet til Hamborg, hvor de med langt større Fordeel, end her, kunne benyttes, . . .“

*frigives diskontoen, der herefter må „betales saavel over som under den nu ellers her i Landet bestemte Rentefod“, således at borgerne kan „gøre sig de lovlige Fordele, som Omstændighederne tilbyde“. Både banken og private diskontører, skal „fra Tid til anden sætte og offentlig bekendtgøre en ordentlig Disconto-Cours“.*

4. februar  
1801

*Placat, angaaende nye udmyntede To-Skillingers Omløb.*

For at forsyne kurantbanken med småmønt til omveksling af dens sedler er der præget nye 2-skillinger. I overensstemmelse med ønsket om at få samme møntfod i hertugdømmerne og kongerigerne *udmøntes 2-skillingerne ligesom den slesvig-holstenske kurantskillemønt til 13 rd. pr. mark fint sølv.*

18. februar  
1801

*Patent, wodurch die unterm 1sten November 1799 geschehene Einschränkung in Ansehung der Annahme der dänisch-norwegischen Species-Bank-Zettel bey den Königl. Cassen in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, der Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona, aufgehoben wird.*

Da den dansk-norske speciebank nu igen indløser sine sedler med specie-mønt, *modtages dansk-norske speciebanksedler atter i fuldt omfang i indbetalinger til det offentlige.*

De ifølge patent af 1. november 1799 udstedte 4 pct. statsgældsbeviser opsiges til Kiel omslagstermin 1802. Statsgældsbeviserne kan også ombyttes med nye 1-årige 4 pct. statsgældsbeviser lydende på slesvig-holstensk kulant.

18. februar  
1801

*Placat, angaaende Oprettelsen af bestandige transportable Stats-Fonds.*

Depositokassen blev oprettet for at hindre et sammenbrud i den indenlandske kredit under den internationale handels- og pengekrise i 1799,

„ved hvilken Foranstaltning det tilsigtede Øiemeed ogsaa er bleven opnaaet“. Spørgsmålet er nu, hvorledes de af depositokassen udgivne „Sedlers Omløb og Inddragelse, efter deres Værd i Sølv, kunde fremmes og lettes“.

Til den ende *overdrager staten depositokassen 4 pct. statsobligationer lydende på specier til et beløb af 2,4 mill. rd. specier*, som depositokassen „ved deres Afhændelse imod 125 Rdlr. Courant for 100 Rdlr. Species“ skal anvende til at inddrage kurantsedler efter retningslinier, der vil blive bekendtgjort senere.

Obligationerne, der er uopsigelige både fra statens og kreditors side, men kan amortiseres ved opkøb, udstedes på navn og kan kun transporteres på navn. Renterne garanteres ved pant i statsindtægterne. Umyndiges midler og offentlige midler kan anbringes i obligationerne.

19. maj  
1801

*Placat, hvorved det tillades Directionen for Deposito-Kassen, saalænge den nærværende Standsning i Handelen vedvarer, at bevilge Udlaan, paa de samme Varer, hvorpaa det er den danske og norske Species-Banque tilladt at laane.*

„I Betragtning af de nuværende Omstændigheder“, *øges depositokassens muligheder for at yde lån mod håndpant i varer*, idet kravet om, at de belånte varer skal være indenlandske eller østersøiske, ophæves midlertidigt.

23. oktober  
1801

*Patent, betreffend die Errichtung eines Leihe-Instituts für die Herzogthümer Schleswig und Holstein, Herrschaft Pinneberg, Grafschaft Ranzau und Stadt Altona.*

Den fremme af den offentlige og private kredit og den lettelse i pengeomsætningen, som man ved forskellige foranstaltninger har opnået i kongerigerne, ønskes nu også opnået i hertugdømmerne, hvor man „in den gegenwärtigen Umständen“ vil oprette et *statsligt låneinstitut*, der som *supplement til den slesvig-holstenske speciebanc* „eine mit dem in gedachten Unsern Landen eingeführten und begründeten Bank-Geld- und Münz-Wesen übereinstimmende Einrichtung erhalten soll“.

*Låneinstitutet kan udstede ikke-rentebærende kreditbeviser på 5 rd. slesvig-holstensk kurant*. Disse kreditbeviser, der skal indløses med mønt på anfordring, skal i hertugdømmerne være *lovligt betalingsmiddel i indbetalinger til og udbetalinger fra det offentlige*. Kreditbeviserne skal være dækket af sådanne aktiver, som danner basis for den dansk-norske speciebanks seddeludstedelse, dog således at udlån og diskonteringer, der oktrojmæssigt kan ydes af den slesvig-holstenske speciebanc, ikke må ydes af låneinstitutet. Der skal fastsættes et maksimalt forhold mellem kreditbeviser og let realisable aktiver.

*Ud over de bankmæssige udlån, der danner basis for udstedelsen af kreditbeviserne, må låneinstitutet yde langfristede lån mod direkte pant i fast ejendom og for disse lån udstede rentebærende fordringer*, hvorved man forventer, „dass der Zinsfuss in Unsern Herzogthümern, so weit möglich, in einem natürlichen Verhältnisse mit dem Werth des reellen Eigenthums erhalten werde, und das vorzüglich der cultivirende Besitzer und Anbauer von Grundstücken dadurch unterstützt werde“. Disse lån ydes både til private, kommuner og offentlige institutioner. Der skal fastsættes et maksimum for udstedelsen af rentebærende fordringer (assignmenter).

*Låneinstitutet modtager indlån til forrentning*. Offentlige midler, arve- og skiftemidler m. v. kan ansvarsfrit indsættes til forrentning i låneinstitutet.

Udlånsrenten er for så vidt angår lån mod håndpant og underpant bundet af den almindelige rentelovgivning; men diskontosatsen er „vermöge der Natur dieses Geschäfts, an keine gesetzliche Regel gebunden“. Indlånsrenten er fri.

Instituttet får stempelfrihed og ret til på mønten i Altona at udmønte slesvig-holstensk kurant mod  $1\frac{3}{4}$  pct. i møntomkostninger. Udlånene fritages for kvartprocentsskatten.

Foreløbig skal det slesvig-holstenske låneinstitut ledes af depositokassens direktion under finanskollegiets overopsyn. Låneinstituttet skal bestyres uafhængigt af depositokassens øvrige forvaltning. Overskud tilflyder statskassen, ligesom et eventuelt underskud dækkes af staten.

12. november 1802 *Placat, angaaende den, under 13de November 1799 oprettede Deposito-Casses Indskrænkning.*

Depositokassen skal afvikles, således at den plan til sanering af pengevæsenet, der blev lagt ved oprettelsen af den dansk-norske speciebank, kan overholdes. *Depositokassen må ikke yde nye lån*, men skal begynde at inddrage de sedler, den har sat i omløb. Da der er anvist særlige midler til denne seddelinddragelse, kan og skal kurantbanken samtidig afvikles planmæssigt.

2. marts 1803 *Placat, indeholdende nogle nærmere Bestemmelser i Henseende til de under 18de Februarii 1801 oprettede bestandige transportable Stats-Fonds.*

For at imødekomme abonnenternes ønske kan de uopsigelige obligationer herefter udstedes lydende *enten på specier eller på kurant* og transporteres fra specier til kurant eller fra kurant til specier i det faste forhold 100 rd. specier = 125 rd. kurant. De på kurant lydende obligationer forrentes med  $4\frac{1}{4}$  pct.

21. oktober 1803 *Forordning, angaaende et Skatkammerfond, indrettet med Hensyn til Statens Forsvar og Sikkerhed. (Samme på tysk)*

„At ligesom Vi, i Betragtning af de høje Priser, hvortil alle Ting ere stegne, som udfordres til at opretholde Statens Styrke, Selvstændighed og Velfærd, have seet Os nødsagede til, uden at tabe af Sigte den mueligste Skaansomhed for Vore kiære og troe Undersaatter, at formere Vor Kasses Indtægter ved nye Paabudde<sup>1)</sup>, i Forhold til Udgivterne, forsaavidt disse kunne bringes under Beregning; . . . ; da det er Os magtpaaliggende, at dette maa kunne udføres, uden at Statsgielden, ved ethvert saadant Tilfælde, skulle forøges, eller den Orden, som er fastsat til denne Gields Afbetaling, skulle forrykkes. Til den Ende, have Vi besluttet at oprette et Fond, der skal tiene til at bestride de Udgivter, som forefalde ved overordentlige Rustninger; og, naar disse ikke finde Sted, da voxe ved sine bestemte Indtægter, samt imidlertid virke til at oplive Penge Omløbet, og fremme National-Vindskibeligheden. Dette Fond skal kaldes: Skatkammer-Fond, . . .“

Skatkammerfonden skal bestyres af overbankdirektionen og dermed *forvaltes helt adskilt fra de øvrige statsfinanser.*

*Fonden får tillagt dags dato gennemførte told- og afgiftsforhøjelser samt en forhøjelse af den direkte beskatning<sup>2)</sup>.* Disse forhøjelser<sup>3)</sup> opkræves

<sup>1)</sup> Ved forordning af 1. oktober 1802 pålægges en ny ejendomsskat i form af en årlig afgift af besiddelse, nytte og brug af fast ejendom, nemlig dels af jorder og tiender, dels af bygninger. Da jorder og tiender skal beskattes efter handelsværdien, skal der laves en ny matrikel, hvor jorden sættes i bonitet uden den gamle matrikels opdeling på privilegeret og upriviligeret hartkorn. Indtil denne matrikel foreligger, lignes afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender efter en foreløbig omvurdering foretaget på grundlag af den gamle matrikel. Afgiften af besiddelse, nytte og brug af bygninger opkræves som en bygningsafgift lignet efter etageareal. Bygninger på landet fritages for bygningsafgift bortset fra lystgårde, der sidestilles med købstadsbygninger.

<sup>2)</sup> Forhøjelse af afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender.

<sup>3)</sup> Ved plakat af 6. februar 1804 tillægges der skatkammerfonden en ny afgift. Ved forordninger af 6. juni 1806 fordobles de fleste af de skatkammerfonden tillagte afgifts- og skatteforhøjelser.

direkte til skatkammerfonden. Fonden må – bortset fra et fast årligt tilskud til soldaternes dusørpenge – *alene påtage sig udgifter til ekstraordinær oprustning*. Hvis den ekstraordinære oprustning ikke lægger fuldt beslag på fondens midler, skal de midler, der indgår fra kongerigerne, anbringes i den dansk-norske speciebank eller depositokassen – midlerne fra Norge i de norske filialer – og de midler, der indgår fra hertugdømmerne, i det slesvig-holstenske låneinstitut, således „at de Summer, som gøres rentebærende, kunne i Udlaan gavne de Dele af Staten, fra hvilke de ere ydede, og tillige, i fornødent Fald, være tilrede til Udgivter, som maatte forefalde“.

Skulle fonden komme i den situation, at den ikke har de fornødne midler til at bestride nødvendige, ekstraordinære oprustningsudgifter, kan overbankdirektionen i samråd med finanskollegiet *forud disponere over beløb svarende til fondens indtægter i to år og for disse beløb udstede rentebærende eller ikke-rentebærende anvisninger* på de kongelige kasser, hvortil fondens indtægter indgår. Disse anvisninger *må højst have en løbetid på to år og kan lyde på kurant eller specier*. Forrentning af anvisningerne skal ikke påhvile skatkammerfonden, men afholdes af den almindelige statskasse.

10. juli  
1805

*Rescript<sup>1)</sup> til Vores Overberghauptmand og Assessores i Vort Overbergamt paa Kongsberg, angaaende Sølvværkets Indstilling.*

Kongsberg sølvværk drives med stigende tab og skal derfor nedlægges. Da nedlæggelsen vil skabe lokal arbejdsløshed, påtager staten sig delvis pensionering af de ansatte og giver tilskud til oprettelse af et jernværk og eventuelle andre egnsudviklingsprojekter.

Ved kgl. resolution af 14. februar 1806 befales Kongsberg Mønt nedlagt, så snart de allerede befalede udmøntninger er afsluttet.

13. juni  
1806

*Placat, angaaende Oprettelsen af bestandige transportable Statsfonds til 3 Procent aarlig Rente. (Samme på tysk)*

Da publikum stadig ønsker at tegne uopsigelige statsobligationer, og det ved plakat af 18. februar 1801 åbnede lån er fuldttegnet, åbnes et nyt uopsigeligt lån på 2½ mill. rd. specier. Dette lån, der forrentes med 3 pct. i speciemønt, *kan i modsætning til 1801-lånet ikke transporteres til kurant*. Hvis kursen ligger under pari, vil der årligt gennem den synkende fond blive opkøbt 2 pct. af hovedstolen. Lånet kan tegnes af både ind- og ud-lændinge og nyder fuld skattefrihed.

I henhold til finanskollegiets bekendtgørelse af 20. juni 1806<sup>2)</sup> åbnes lånet i København og Altona til tegning 14.–31. juli 1806. Lånet skal *indbetales i speciemønt eller dermed ligestillet valuta*, idet „de Penge-Sorter, som lige med Species kunne antages, efter Gehalt eller Cours skulle beregnes“. Tegningskursen sættes til 75, hvortil kommer en betydelig kontant godtgørelse, idet lånet deles i 4 lige store dele, der alle udtrækkes det første år, lånet løber, og præmieres med henholdsvis 10, 15, 20 og 35 pct. af det indskudte beløb udbetalt i speciemønt.

12. september  
1806

*Forordning for Danmark og Norge, angaaende den Sikkerhed, mod hvilken Stiftelsers og Umyndiges Midler maae udlaanes.*

For at lette adgangen, herunder navnlig for landalmuen, til at opnå lån af offentlige stiftelsers og umyndiges midler, *ophæves kravet om, at disse midler skal anbringes som 1. prioritet*. Det er herefter tilstrækkeligt, at lånet har sikkerhed inden for ⅔ af panteværdien, der ikke længere kræves ansat ved særlig vurdering, men kan ansættes som den til grund- og bygningsafgiften

<sup>1)</sup> Står i forordningssamlingen.

<sup>2)</sup> Optrøkt i forordningssamlingen som supplement til plakaten af 13. juni 1806.

bestemte værdi. Endelig ophæves kravet om, at det for lånet udstedte pantebrev skal have automatisk oprykkningsret ved indløsning af foranstående prioriteter.

18. december  
1806 *Placat, som tillader, at der fra Grosserer-Societetet her i Staden, ved den dertil udnævnte Committee, maa udstædes rentebærende Sedler, og at Committeeen for dette Udlaan maa have samme Betryggelse og Rettigheder, som de, der ere forundte Species-Banken.*

„På grund af den i Handelen formedelst nærværende politiske Conjunctioner indtrufne almindelige Standsning i Varomsætningen og deraf flydende Pengemangel“, har grosserer-societetet anmodet om at kunne udstede rentebærende kreditbeviser på samme vilkår, som under handelskrisen i 1799, hvilket bevilges.

9. januar  
1807 *Patent, betreffend den Umlauf der, auf die, nach dem 9ten § der Verordnung vom 21sten October 1803, auszufertigenden anticipirten Anweisungen auf die Einnahmen des Schatzkammerfonds, auszustellenden Scheine.*

Da skatkammerfondens udgifter ikke kan bestrides af dens løbende indtægter, har man – for at lette og skåne borgerne – besluttet sig til at benytte bemyndigelsen til forud at disponere over indtægterne for 2 år.

Som anvisning på disse indtægter udsteder skatkammerfonden *sedler på 2 rd. 24 sk. slesvig-holstensk kurant*. Sedlerne vil blive indløst, efterhånden som indtægterne indgår, og indløses desuden på anfordring ved hovedkassen. I her-tugdømmerne bliver sedlerne gyldigt betalingsmiddel som *slesvig-holstensk kurant ved indbetalinger til og udbetalinger fra det offentlige*.

18. september  
1807 *Forordning, betreffende Udstædelsen og Omløbet af dansk Courant repræsenterende Assignationsbeviser i Kongeriget Norge.*

Da der i Norge hersker mangel på de mindre afdelinger af kurant, autoriseres regeringskommissionen i Christiania til at udstede *assignationsbeviser lydende på 1, 5 og 10 rd. dansk kurant*.

Som et midlertidigt pengerepræsentativ skal assignationsbeviserne snarest muligt inddrages til omveksling med almindelig dansk kurant, men indtil da „modtages lige med den Kjøbenhavnske Courant-Bankes Sedler og Sølv- samt Kobber-Mynt“ i alle private og offentlige omsætninger i kongerigerne. Assignationsbeviserne indløses kontant ved hovedkasserne i Ålborg og Rendsborg.

25. september  
1807 *Placat, angaaende nye udmyntede Fireskillingers Omløb i Kongerigerne Danmark Norge.*

„For at afhjælpe den ved de nærværende Omstændigheder foranledigede Mangel paa Smaamynt i Vore Danske Provindser“, udmøntes der *4-skillinger til 15 rd. pr. mark fint sølv*. 4-skillingerne skal i kongerigerne tages til pari i alle kurantbetalinger.

4. december  
1807 *Placat, angaaende at indeværende Aars 11te December Termin maae forlænges paa een Maaned, m.m.*

8. april  
1808 *Forordning, angaaende Oprettelsen af en Skatkammer-Afdragsfond. (Samme på tysk)*

For at forebygge et almindeligt sammenbrud i kreditvæsenet skal der udarbejdes en finansieringsplan for de forventede krigsudgifter, der navnlig skal bæres af ejerne af faste ejendomme, da det er denne gruppe borgere, der har størst gavn af, at krigen føres til ende. Der påbydes derfor ved for-

ordning af dags dato for 14 år en væsentlig forhøjelse af ejendomsbeskatningen<sup>1)</sup>.

*Denne skatteforhøjelse tillægges skatkammerafdragsfonden, hvortil den ved forordning af 21. oktober 1803 oprettede skatkammerfond midlertidigt omdøbes.* Også skatkammerafdragsfonden skal bestyres helt uafhængigt af de øvrige statsfinanser, men forpligtes samtidig til – i det af kongen krævede omfang – at finansiere både direkte og indirekte krigsudgifter. Skatkammerafdragsfonden skal derfor kunne disponere over sine indtægter „for flere Aar“ ved at *udstede rentebærende eller ikke rentebærende anvisninger på alle 14 års indtægter.* Ved udstedelsen af anvisningerne skal der lægges en plan for deres inddragelse over et forud fastlagt åremål.

Udstedes der rentebærende anvisninger, skal skatkammerafdragsfonden – i modsætning til skatkammerfonden – selv bære renteudgifterne. Får fonden overskud, skal det gå ind i de almindelige statsfinanser som afdrag på de krigsudgifter, staten allerede har afholdt.

Indløsningsen af de skatkammerfondsbeviser, der i henhold til patent af 9. januar 1807 er sat i omløb i hertugdømmerne, påhviler nu skatkammerafdragsfonden.

Når skatkammerafdragsfonden har opfyldt sin bestemmelse, sættes forordning af 21. oktober 1803 om skatkammerfonden atter i kraft.

8. april  
1808

*Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, angaaende Udstædelsen af Repræsentativer og Gieldsbeviser paa Skatkammer-Afdragsfondens Indtægter.* (Tilsvarende på tysk for hertugdømmerne)

Ud over de skatkammerfonden tillagte indtægter anslås skatkammerafdragsfondens indtægter til godt 1,5 mill. rd. årligt i de første 8 år og lidt mindre de sidste 6 år. Som anvisninger på disse indtægter *udstedes penge-repræsentativer lydende på 20 og på 2 rd. dansk kurant samt på 20 og på 2½ rd. slesvig-holstensk kurant.*

Pengerepræsentativerne bliver gyldigt betalingsmiddel ved indbetalinger til og udbetalinger fra det offentlige og indløses på anfordring ved depositokassen og ved hovedkassen i Rendsborg for henholdsvis de på dansk og de på slesvig-holstensk kurant lydende repræsentativers vedkommende.

Der vil blive udarbejdet og bekendtgjort en plan for pengerepræsentativernes inddragelse, der højest må strække sig over 14 år. Inddragelsen skal ske gennem henholdsvis depositokassen og det slesvig-holstenske låneinstitut.

24. december  
1808

*Placat, angaaende nye udmyntede Eenskillingers Omløb i Kongerigerne Danmark og Norge.*

Da der stadig er mangel på skillemønt i kongerigerne, skal der udmøntes *1-skillinger til 19 rd. pr. mark fint sølv.* 1-skillingerne skal i kongerigerne tages til pari i alle kurantbetalinger.

24. december  
1808

*Forordning, angaaende ¼ Rigsdalers-Stykkers Udmyntning for Kongerigerne Danmark og Norge, af det Sølv, som ved frivillige Bidrag til Søeværnets Gienoprettelse indkommer.*

¼ rigsdalerstykkerne, der udmøntes til 19 rd. pr. mark fint sølv, præges på forsiden „Gangbar for ¼ Rigsdaler dansk Courant“, på bagsiden „Frivilligt Offer til Fædrelandet“. Dette „Numeraire“ *må kun have omløb i kongerigerne, hvor det modtages for 16 sk. dansk kurant i indbetalinger til det offentlige.* Depositokassen omveksler ¼ rigsdalerstykkerne til pari med kurantbanksedler.

<sup>1)</sup> Ekstraordinær hartkornsskat, ekstraordinær bygningsafgift samt forhøjelse af afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender.

6. juni  
1809

*Forordning, for Danmark Kongeriget, angaaende Udstædelsen af Sedler paa tolv Skilling dansk Courant, for en Tid af tolv Maaneder.*

„Da Trangen til Skillemynt saavel her i Vor Residentsstad, som i Vore Provindser: Jylland, Siælland og Fyen, meget tiltager, og den ikke kan afhielpes ved de Udmyntninger, som uafbrudt finde Sted paa Kongsberg og i Altona, samt da den forehavende nye Indretning af Myntmaskinen her i Staden for Tiden hindrer dens Brug, . . .“

skal der midlertidigt sættes sedler paa 12 skilling dansk kurant i omløb. 12-skillingsedlerne skal kun have omløb et år „og uvægerligen gaac mellem Mand og Mand, da de i Banken ombyttes med større Sedler“.

16. juni  
1809

*Placat, hvorved Forbudet imod Penges Forsendelse med Brevposterne igien-tages, og den for Overtrædelsen forhen fastsatte Straf skærpes.*

Da de gældende bestemmelser om, at penge ikke må afsendes som brevpost, hvor der findes pakkepostkontorer, ikke overholdes, selv om der skal betales en bøde paa 1 pct. af værdien for sådanne ulovlige forsendelser, skærpes straffen til konfiskation af hele beløbet. Ulovlige brevpostfor-sendelser omfatter „Banksedler, Penge, Kostbarheder og Obligationer, som lyde paa Ihændehaven“ afsendt fra steder, hvor der findes pakkepostkontorer.

23. juni  
1809

*Forordning, angaaende en overordentlig Inddragelse af en betydelig Summe danske Courant-Bank-Sedler.* (Samme paa tysk)

„Det er Vort alvorlige Ønske og Vor stadige Hensigt, selv under de betydelige Anstrengelser, som udfordres til den Krig, Vi føre til Vore Landes Forsvar, at anvende alle Midler til at fremskynde Inddragelsen af danske Courant-Bank-Sedler, og at grunde Værdien af dem, der blive i Omløb, paa en nye til Courant-Banken overdragen frugtbringende Capital-Formue i Species og Courant“.

Derfor skal der sideløbende med og uafhængigt af den løbende årlige seddelinddragelse optages statslån til ekstraordinær seddelinddragelse. De for lånene udstedte obligationer overdrages kurantbanken til ejendom og sikres ved nye statsindtægter<sup>1)</sup>, der stilles til rådighed for kurantbanken til forrentning af de overtagne obligationer og betaling af afdrag i det omfang, obligationerne skal amortiseres.

Foreløbig skal der overdrages kurantbanken obligationer til pålydende af 5,5 mill. rd. specier og 2,5 mill. rd. dansk kurant. Dette beløb kan senere suppleres med 2,5 mill. rd. specier. Umyndiges og offentlige institutioners midler kan anbringes i disse obligationer, der også kan tegnes af udlændinge og fritages for enhver form for beskatning.

Obligationerne udstedes dels som 4 pct. obligationer, der amortiseres over 18 år, dels som uopsigelige bankfonds, der ved konsignation kan anvendes til erhvervelse af privilegier i overensstemmelse med den dags dato herom udgivne forordning.

1.540.000 rd. specier udstedes som amortisable obligationer – 540.000 rd. optaget i København afdraget med  $\frac{1}{18}$  årligt samt 500.000 rd. optaget i København og 500.000 rd. optaget i Altona som annuiteter – mens resten udstedes som bankfonds. De paa dansk kurant lydende bankfonds forrentes med  $4\frac{1}{2}$  pct., der dog senest efter 15 års forløb ændres til 4 pct. i specier. Af de paa specier lydende bankfonds forrentes 3.140.000 rd. optaget i København med  $3\frac{1}{2}$  pct. og de resterende 820.000 rd., der optages i Altona, med 4 pct. Når de paa dansk kurant lydende bankfonds omskrives til specier, forhøjes renten af de i København optagne 3.140.000 rd. til 4 pct.

<sup>1)</sup> Ved forordninger af 4. september 1809 forhøjes bygningsafgiften og afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender. Kvartprocentskatten, hvis opkrævelse volder stigende besvær, ophæves i Danmark og hertugdømmerne for så vidt angår prioritetshavere, der i stedet pålægges en engangsskat paa 2 pct. af opsigelige fordringer sikret ved pant i fast ejendom.



Kurantbanken skal sælge obligationerne „efterhaanden paa den Maade som efter Tid og Omstændigheder findes fordeeligst“.

Ved salg af bankfonds skal  $\frac{1}{3}$  af provenuet anbringes rentebærende og henlægges til en fond, der med rente og rentes rente efter 24 års forløb vil være tilstrækkelig til at afholde forrentningen.

Herudover skal provenuet ved salg af obligationer samt renter og afdrag på usolgte obligationer udelukkende *anvendes til seddelinddragelse, der kan ske enten direkte ved sedlernes tilintetgørelse eller indirekte ved opsamling af en rentebærende realisationsfond*, der alene skal tjene som sikkerhed for de i omløb værende kurantsedlers inddragelse.

23. juni  
1809

*Forordning, angaaende consignable Bankfonds.* (Samme på tysk)

De i henhold til forordning af dags dato udstedte bankfonds lyder på navn, men kan transporteres. Ved konsignation (deponering af obligationerne) kan der, når konsignationen omfatter tilstrækkeligt store beløb, *opnås privilegier* i form af indfødsret, visse adelsrettigheder, skatteprivilegier og fritagelse for visse borgerlige ombud. Der kan også opnås borgerskab som grosserer eller mægler, hvilket forventes at have særlig interesse, „da samtlige de Foranstaltninger, som ere trufne til Courant-Banksedlers overordentlige Inddragelse, maae have den gavnligste Indflydelse paa Handelen“.

Ved beregning af de konsignerede beløb sættes  $3\frac{1}{2}$  rd. specier =  $4\frac{1}{2}$  rd. dansk kurant.

5. juli  
1809

*Placat, hvorved Straf for Udførsel af de ædle Metaller, samt Skillemønt bestemmes.*

Ved kgl. resolution af 8. marts 1809 blev det *forbudt med posten eller på anden måde at føre guld, sølv og skillemønt over Storebælt*, dog bortset fra beløb i skillemønt op til 1 rd. Det bestemmes nu, at *overtrædelse af dette forbud skal straffes med konfiskation*.

28. august  
1809

*Forordning, for Kongeriget Danmark, angaaende Udstædelsen af Sedler paa Otte Skilling dansk Courant.*

Da udstedelsen af 12-skillingsedler ikke har afhjulpet mangelen på skillemønt, skal der midlertidigt udstedes sedler på 8 sk. dansk kurant. Ligesom 12-skillingsedlerne skal 8-skillingsedlerne inddrages efter 1 år og have omløb til pari.

13. september  
1809

*Placat, hvorved den Frihed indskrænkes, som har været tilstaaet Brevafsendere, at erlægge Porto en lige fra Afgangs- til Bestemmelsesstedet; og hvorved det Forhold efter Coursen fastsættes, hvori den udenrigske Porto, beregnet til dansk Courant, skal betales paa Postcontorerne i Danmark og Norge.*

I mellemregninger mellem det kgl. postkontor i Hamborg og postkontorerne i Danmark skal 100 rd. slesvig-holstensk kurant sættes lig 250 rd. dansk kurant. Indtræder der over flere måneder en væsentlig ændring i kursen mellem dansk og slesvig-holstensk kurant, vil postvæsenet ændre sit omregningsforhold tilsvarende, hvilket da vil blive bekendtgjort.

3. oktober  
1809

*Placat, angaaende de Pensioner, som af den almindelige Enke-Kasse skulle udbetales i Slesvig-Holsteensk Courant.*

Pensioner udbetales i slesvig-holstensk kurant, hvis – og kun hvis – pensionsbidragene er indbetalt i slesvig-holstensk kurant, eller hvis den pensionsberettigede nu har fast ophold i hertugdømmerne, hvorimod pensionsberettigede, der herefter flytter til hertugdømmerne, „ikke kunne vente denne begunstiggelse“.

17. februar 1810 *Forordning, angaaende nærmere Bestemmelser ved Toldafgiaternes Erlæg-  
gelse i Kongeriget Norge.*

De fleste toldsatser forhøjes med 50 pct. Trælastafgiften og kobbertolden opkræves efter de hidtil gældende satser, men skal *erlægges i specier eller i dansk kurant efter kursen 100 rd. specier = 250 rd. dansk kurant*. Provenuet af forhøjelserne tillægges skatkammerafdragsfonden.

9. marts 1810 *Placat, for Kongeriget Norge, angaaende Assignationsbevisernes Inddragelse.*

Da der nu er sluttet fred med Sverige, vil man inddrage de assignationsbeviser, der blev sat i omløb i Norge, mens forbindelsen med Danmark var afbrudt på grund af krigsuroligheder.

Denne inddragelse, „der tillige vil tiene til at forøge Courantbanksedlernes og Skatkammerbevisernes Credit“, *påhviler skatkammerafdragsfonden, der i den sidste tid har fået tillagt yderligere midler* ud over de oprindeligt for 14 år bestemte indtægter<sup>1)</sup>. I det omfang disse nye midler indgår fra Norge, skal de herefter anvendes til inddragelse af norske assignationsbeviser.

3. april 1810 *Placat, hvorved al Omreisen i Norge, for at opkøbe Myndter og Sølv, for-  
bydes.*

Spekulationsopkøb af mønter og sølv straffes med konfiskation plus en bøde på det dobbelte af det opkøbte beløb.

26. april 1810 *Placat, for Kongeriget Danmark, angaaende at de paa 12 og 8 Skilling dansk  
Courant udstødte Sedler endnu for eet Aar maae blive i Omløb.*

Da der ikke er indtrådt nogen ændring i de forhold, der førte til udstedelsen af 12- og 8-skillingssedlerne, skal disse sedler blive i omløb endnu et år fra dato „for at forebygge de Besværigheder, som deres Inddragelse under disse Omstændigheders Vedvarelse vilde medføre“.

26. juni 1810 *Placat, angaaende hvorvidt Enker, for hvilke der er skeet Indskud i den al-  
mindelige Enkecase, kunne vente Pensionerne udbetalte i Slesvig-Holstensk  
Courant.*

Ved en engangsindbetaling af hele pensionsbidraget i slesvig-holstensk kurant sikres ret til at kræve pensionen udbetalt i slesvig-holstensk kurant.

13. juli 1810 *Placat, angaaende nye udmyntede Kobber-To- og Een Skillingers Omløb i  
Kongerigerne Danmark og Norge.*

Da der stadig er mangel på skillemønt, udmøntes der 2- og 1-skillinger af kobber. Kobberskillingerne skal tages til pari i alle kurantbetalinger i kongerigerne, dog er *ingen pligtig at modtage større summer end 1 rd. ad gangen*, da de nye 2- og 1-skillinger kun er at betragte som skillemønt.

27. juli 1810 *Patent, angaaende Mortification paa Kongelige Obligationer, Annuiteter,  
transportable Statsfonds, consignable Bankfonds, og Actier i de octroierede  
Banker samt Handelsselskaber, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*

„For at sikre de offentlige Obligationers, Pengebeviisers og Actiers Credit i tvivlsomme Tilfælde“, fastslås, at statsgaranterede værdipapirer, der er udstedt til eller transporteret til ihændehaven, ikke kan mortificeres. Lyder papirerne på navn, kan de kun mortificeres ved overrettsdom.

<sup>1)</sup> Ved forordning af 11. november 1809 og generaltoldkammercirkulære af 30. december 1809, forordning af 9. december 1809, plakat af 23. december 1809 samt forordning af 17. februar 1810 tillægges skatkammerafdragsfonden provenuet af nye told- og afgiftsforhøjelser.

Ved forordninger af 8. februar 1810 tillægges skatkammerafdragsfonden dels provenuet af en ekstraordinær indkomstskat, der udskrives for 8 år med 4 pct. af al nettoindkomst efter fradrag for eksistensminimum, dels provenuet af en ekstraordinær afgift ved overdragelse af fast ejendom på ½ pct.

Angående den ekstraordinære indkomstskats delvise omlægning til en engangsformueskat i hertugdømmerne, se forordning af 19. december 1810.

28. august  
1810 Kancellicirkulære til stiftamtmandene med meddelelse om, at der er udgivet et 85-siders *skrift om det danske finansvæsen* under titlen: Sendschreiben an die Grafen Bernstorff und Schimmelmann, betreffend die Mittel, die Finanzen des dänischen Staats und den Wohlstand des dänischen Volks aus ihrer dermaligen Zerrüttung auf eine schnelle und solide Weise wieder herzustellen. Da dette i Hamborg udgivne skrift *indeholder højst lovstridige og strafværdige ytringer, skal dets udbredelse forhindres.*
6. november  
1810 *Placat, for Danmark og Norge, angaaende Forsendelse af danske Courant Banksedler, og andre paa Courant lydende Repræsentativer.*  
Kurantbanksedler og skatkammerbeviser lydende på dansk kurant må her-  
efter *kun føres ud af landet en gang månedligt*, nemlig med den sidste pak-  
kepost i hver måned. Dette gælder både udførsel til udlandet fra kongeri-  
gerne og hertugdømmerne, udførsel fra kongerigerne til de steder i hertug-  
dømmerne, der ligger syd for Haderslev og Tønder og udførsel fra de i  
hertugdømmerne nord for Tønder og Haderslev liggende steder til den  
sydligere del af hertugdømmerne.  
Overtrædelse af denne bestemmelse straffes med konfiskation og samme  
beløb i bøde.  
Ved kancellicirkulære af 29. november 1810 til overøvrighederne i kon-  
gerigerne gives der brevcensurudvalgene instruks om, „at Breve, hvis Ind-  
hold skjønnnes at angaae Cours-Speculationer eller Penge-Omsætninger med  
dansk Courant, eller ved hvilke pludselige Forandringer i den danske  
Cours tilmeldes, ikke maae tilstedes afsendte ved Estafette“.
6. november  
1810 *Forordning, for Danmark og Norge, angaaende hvorledes med Vexler paa dansk Courant, og med Betaling af Vexler, som lyde paa Species, indtil videre bør forholdes.*  
„Da Vi have overbeviist Os om, at et vidt udstrakt Misbrug af Vexel-  
Credit i Dansk Courant, utilladeligen er bleven benyttet som et Hielpemiddel  
til at drive og fortsætte en for Kongerigernes Pengevæsen høist fordærlig  
Agiotage, ...“  
*skal alle veksler lydende på dansk kurant, hvad enten de er trukket på ind-  
eller udland, kræve betaling senest 8 dage efter accept.* Vekslerne skal straks  
forevises til accept og må højst have 3 løbedage. Overtrædelse af disse be-  
stemmelser, der altså også omfatter sigtveksler, straffes med konfiskation  
plus 10 pct. i bøde.  
Veksler lydende på specier skal i kongerigerne betragtes som lovligt be-  
talt, hvis de betales i dansk kurant efter den af den dansk-norske speciebank  
på forfaldsdagen noterede kurs.
19. december  
1810 *Patent, angaaende de Assignmenter, som af det Slesvig-Holsteenske Laane-Institut skal udstædes paa Indtægten af den ved allerhøieste Forordning af 19de Decbr. 1810 istedet for en Deel af Indkomstskatten i Hertugdømmene anordnede Afgiøt, og disse Assignmenters Anvendelse til visse Gienstande.*  
Det slesvig-holstenske låneinstitut bemyndiges til at udstede 5 pct. as-  
signationer lydende på slesvig-holstensk kurant for et beløb svarende til den  
del af den ekstraordinære indkomstskat, der hidrører fra renteindtægter eller  
indtægt af landbrugsejendomme. Denne del af den ekstraordinære ind-  
komstskat er i henhold til forordning af dags dato omlagt til en engangs-  
beskatning af formue udskrevet med  $1\frac{1}{3}$  pct., der opkræves over 4 år med  
 $\frac{1}{4}$  årligt. Provenuet på  $4 \times$  ca. 475.000 rd. slesvig-holstensk kurant er til-  
lagt det slesvig-holstenske låneinstitut med *forpligtelse til at indløse assigna-  
tionerne over 4 år med  $\frac{1}{4}$  årligt.*  
Assignmenterne udstedes på 25, 50, 75 og 100 rd. slesvig-holstensk kurant.  
Det pålægges låneinstituttet at overtage statens udgifter til betaling for

de ekstraordinært udskevne korn- og fourageleverancer. Herudover *skal assignationerne anvendes til udlån til 5 pct. til landbrugere, der er i likviditetsvanskeligheder*. Disse lån skal være afdragsfri i 2 år, hvorefter de forrentes og afdrages med 7 pct. årligt.

19. december 1810 *Patent, angaaende Udstædelse af rentebærende Assignmenter fra det Slesvig-Holstenske Laane-Institut, og deres Antagelse i Capital-Udtællinger, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

„Vi have bragt i Erfaring, at den ved de nu værende Omstændigheder anledigede øieblikkelige Mangel af reede Penge i Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsten, gjør det nødvendigt for dem der have faste Eiendomme, at erholde en Understøttelse, hvorved de kunne sættes i Stand til at udrede de dem paaliggende Kapital-Betalinger, og at fortsætte deres Eiendommers Drift, hvis Vedligeholdelse er vigtig saavel for dem der have betroet Pengelaan, som for det Offentlige. For at opnaae dette Øiemed paa beste Maade...“, skal de af det slesvig-holstenske låneinstitut i henhold til forordning af dags dato udstedte *assignmenter være lovligt betalingsmiddel ved betaling af den ekstraordinære indkomst- eller formueskat og ved betaling af prioritetsgæld, der forfalder i omslagsterminen 1811*. Kreditorer, der ikke vil modtage betaling i assignmenter, kan altså ikke opsige eller kræve pantebreve i fast ejendom indfriet før i omslagsterminen 1812, uanset hvilken møntsort fordringen lyder på og uanset hvilke inddrivningsbestemmelser, der måtte være aftalt. Fra og med omslagsterminen 1812 skal fordringer atter ubetinget opfyldes efter deres ordlyd. Lån, der optages i assignmenter, skal tilbagebetales i slesvig-holstensk mønt.

Renter og afdrag på stats- eller statsgaranterede obligationer lydende på slesvig-holstensk kurant vil i omslagsterminen 1811 blive erlagt i slesvig-holstensk kurant.

21. december 1810 *Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, angaaende Udstædelsen af Sedler, lydende paa Fire og Tyve Skilling dansk Courant og Inddragelsen af Tolv- og Otte Skillings Sedlerne.*

„Da det er befundet nødvendigt, at der, foruden den Skillemynt, som allerede er og fremdeles uafbrudt vil blive sat i Omløb, dog endnu for en Tid maae have Sedler paa mindre Sum end Een Rigsdaler til Omsætning i Handel mellem Mand og Mand, efterdi Skillemynten ikke i den Mængde eller med den Hurtighed kan blive udmyntet, som udfordres for paa een-gang ganske at undvære saadanne Sedler, hvilke dog, med Hensyn til den Lettelse, som den udgivne Skillemynt tilbyder, ikke behøve at lyde paa saa smaa Summer, som de i Følge Vore Forordninger af 6te Junii og 28de August f.A., samt Placat af 26de April d.A. udstædte 12 og 8 Skillingssedler...“ skal 8- og 12-skillingsedlerne inddrages, men midlertidigt erstattes med *24-skillingsedler, der skal have omløb i 2 år og være lovligt betalingsmiddel for beløb op til 2 rd. dansk kurant.*

8- og 12-skillingsedlerne skal, „forsaavidt det ikke kan skee med Kobbermynt“, indløses med de nye 24-skillingsedler. Kan den ved plakat af 26. april 1810 fastsatte frist for inddragelsen ikke holdes, må 8- og 12-skillingsedlerne have omløb „nogen Tid“ efter fristens udløb.

27. april 1811 *Patent, angaaende en mere udvidet Anvendelse af de, ifølge Finants Collegii Patent af 19de Decbr. 1810 af det Slesvig-Holsteenske Laane-Institut udstædte, Assignmenter, til Real-Skatters og Afgifters Erlæggelse, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

„For strax at give Assignmenterne en mere udstrakt Anvendelighed“, kan *alle ejendomsskatter erlægges i assignmenter, hvis skatten forudbetales for 4 år.*

Erlæggelsen skal i så fald ske med assignationer, hvoraf  $\frac{1}{4}$  forfalder til udbetaling i hvert af årene 1811, 1812, 1813 og 1814. Forudbetalingen kan erlægges med 100 rd. assignationer pr. 112 rd. skat, svarende til en rentegodtgørelse på 4 pct.

Da der ikke er udstedt assignationer under 25 rd., kan skatten kun forudbetales i assignationer op til det nærmeste med 25 delelige beløb, mens restbeløbet ubetinget skal erlægges i kontanter, da der ikke gives rede penge tilbage for overskydende beløb i assignationer.

2. maj  
1811

*Placat, angaaende hvorledes herefter skal forholdes med Coursens Bestemmelse paa Kiøbenhavns Børs.*

„For, saavidt mueligt, at forebygge Urigtigheder i Bestemmelsen af Coursforholdet imellem dansk Courant og Hamborger Banco samt Species paa Kiøbenhavns Børs“, skal en af bankkontorets direktører tiltræde grosserer-societetets kursnoteringskomite, der i øvrigt som hidtil består af grosserer-societetets formand, børskommissæren og to handelsrepræsentanter.

Vekselerere pålægges pligt til at oplyse kursnoteringskomiteen om, hvilke udenlandske veksler de har omsat, og til hvilken pris. *Oplysningspligten* gælder også, „naar de formeene, at have Vished for, eller grundet Formodning om, at een eller anden af deres opgivende Vexelforhandlinger, isteden for at være grundet paa reelle Negocer, allene maatte gaee ud paa, ved fingerte Summers Kiøb og Salg, at stemme Coursen efter Speculanternes egenlystige Hensigter“.

*Kursnoteringskomiteen skal notere kursen på Hamborg banko som et gennemsnit af de indberettede kurser*, „hvorved ikkun tages Hensyn til de reelle Forhandlinger, saavidt disse kunne bedømmes“. For at hindre at kursen bestemmes af små eller fingerede transaktioner, skal der ikke noteres ny kurs, hvis dagsomsætningen på børsen ligger under 10.000 rd. banko, medmindre der erfares om så betydelige afvigelser mellem kursen i Hamborg og i København, at en ændret notering i København skønnes at være på sin plads.

*Speciekursen skal noteres af den dansk-norske speciebank* som „et Midelforhold imellem den her noterede Banco-Cours, mediberegnet Forskiel imellem Banco og Species, og de danske Courantseddelers virkelige Markedspriis imod Species i Hamborg“. For at få dette forhold bestemt så nøjagtigt som muligt, skal et medlem af speciebankens direktion overvære forhandlingerne i kursnoteringskomiteen og udveksle oplysninger med denne.

I henhold til reskript af 11. maj 1811 til Københavns politimester skal det være pressen forbudt at offentliggøre andre kurser på Hamborg banko og specier end de af henholdsvis kursnoteringskomiteen og den dansk-norske speciebank fastsatte kurser.

6. juni  
1811

*Forordning, hvorved visse Paabudde deels ophæves deels forandres og indskrænkes, og en i Forhold til Kornpriser bestemt Forhøielse i den ved Forordningen af 1ste October 1802 paabudne Afgift af Besiddelse, Nytte og Brug af Jorder og Tiender derimod anordnes i Kongeriget Danmark.*

Da der må skaffes øgede statsindtægter, „saa have Vi taget under Overveielse, hvorledes denne Forøgelse kunde være at paabyde paa en saadan Maade, at den stedse kan staae i rigtigt Forhold til Landmandens Indtægter og hvad han derefter kan taale at yde“.

På landet ophæves den ekstraordinære indkomstskat samtidig med, at de forhøjelser, der er påbudt i afgiften af besiddelse, nytte og brug af jord og tiender, omlægges til en fast mængde korn, der skal erlægges i penge efter foregående års kapitelstakster. Også realprovenuet af de øvrige ejendomsskatter sikres, idet der fremtidigt skal udskrives tillægsskat, hvis provenuet af samtlige ejendomsskatter, når det omregnes til korn, giver en mindre kornmængde end 1811-provenuet omregnet til korn.

23. juli  
1811 *Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, hvorved Toldafgiterne under visse Bestemmelser paabydes i Species.*  
„I Hensyn til Pengevæsenets og Vareprisernes fra Tid til anden forandrede gjensidige Forhold“, skal told erlægges i specier eller i dansk kurant efter den kurs, der herefter vil blive fastsat for toderlæggelse. Med overgangen til erlæggelse i specier nedsættes de fleste toldsatser med  $\frac{1}{3}$ .  
Det ved forordning af 17. februar 1810 for erlæggelse af trælastafgiften og kobbertolden i Norge fastsatte kursforhold 100 rd. specier = 250 rd. dansk kurant anses herved for ophævet.
23. juli  
1811 *Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, hvorefter den almindelige Fyrafgiwt i visse Tilfælde skal erlægges i Species.*  
Udenlandske skibe og indenlandske skibe i udenrigsfart skal herefter erlægge fyrafgift i specier eller i dansk kurant efter den for toderlæggelse gældende kurs, idet afgiftssatserne nedsættes med  $\frac{1}{5}$  ved omregning fra dansk kurant til specier.
23. juli  
1811 *Placat, hvorved bestemmes Coursen af dansk Courant mod Species i Told- og Fyr-Afgiterne indtil Udgangen af indeværende Aar.*  
Kursen sættes til 100 rd. specier = 600 rd. dansk kurant.
17. september  
1811 *Placat, hvorved Coursen af dansk Courant mod Species i Toldafgiterne for Varer, der indklareres fra Creditoplag, nærmere bestemmes.*  
Ved fortoldning af varer fra kreditoplag skal der herefter ikke omregnes fra specier til dansk kurant efter den for toldafgifter påbudte kurs, men efter den af den dansk-norske speciebank noterede kurs med et nedslag på 25 pct.
26. september  
1811 *Forordning, indeholdende yderligere Bestemmelser til at sætte Grændser for Agiotagen.*  
„Ved ufravendt Opmærksomhed paa den Fremgangsmaade og de Midler som til Forringelse af de danske Banksedlers Værdie benyttes; for det meste af saadanne Personer, der enten misledes af utidig Ængstlighed eller drives af lastværdig Egenfordel, have Vi overbeviist Os om Nødvendigheden af yderligere Bestemmelser til at sætte Grændser for Agiotagens fordærlige Følger“.  
*Valutahandler må kun indgås som kontanthandler, der skal effektueres senest 3 dage efter aftalens indgåelse. Det forbydes at pantsætte og modtage som pant guld og sølv i barrier, speciemønt- og sedler, inden- og udenlandske mønter, udenlandske banksedler samt veksler, der lyder på anden møntsort end dansk kurant.*  
*Veksler, der lyder på anden møntsort end dansk kurant, må ikke diskonteres i dansk kurant. Veksler lydende på dansk kurant trukket på København fra udlandet – herunder hertugdømmerne syd for Haderslev – eller fra indlandet for fremmed regning, må kun udstedes som sigtveksler.*  
*Reglerne om brug af stemplet papir skærpes og skal ubetinget overholdes for „det Slags Gieldsbeviser, som under Navn af Anfordringssedler, i den senere Tid er ført i Brug imellem Handlende og Andre“. Sådanne på stemplet papir udstedte anfordringssedler skal være daterede, lyde på navn og kan kun transporteres på navn, hvilket kræver stemplet papir. Anfordringssedler forældes efter 4 måneder.*  
*Anvisninger eller assignationer må stadig skrives på ustemplet papir, men må ikke forsynes med accept og skal betales ved sigt. Assignationer på ustederens firma er ulovlige.*  
Overtrædelse af disse bestemmelser straffes med konfiskation og varierende bøder.

19. oktober  
1811 *Placat, hvorved fastsættes, at den efter Placaten af 6te November f.A. hidtil tilladte maanedlige Forsendelse af danske Kurant Banksedler og Skatkammer-Repræsentativer med Pakkeposten fra nu af og indtil videre aldeles skal ophøre, med mere.*

Det fastslås udtrykkeligt, at det totale forbud mod forsendelse af kurant-sedler indebærer, at sedler ikke må sendes med posten fra København og Helsingør til Sverige.

21. oktober  
1811 *Patent, angaaende at de med Littr. A betegnede og til Kieler Omslag 1812 forfaldende 5 Procent Rente bærende Assignmenter skulle modtages som rede Betaling ved alle Skatters og Afgifters Erlæggelse til den Kongelige Kasse, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*

Assignmenten, der forfalder til omslagsterminen 1812, modtages med en rentegodtgørelse på 4 pct.

28. oktober  
1811 *Placat om de Vilkaar, hvorunder Skippere og Søfarende herefter maae føre danske Bancosedler eller Repræsentativer paa dansk Courant fra Rigerne til Hertugdømmene.*

Plakaten af 6. november 1810 skal fortolkes således, at skippere ved ankomst fra kongerigerne til hertugdømmerne straks skal opgive, hvor meget de medbringer i dansk kurant og fremlægge det danske eller norske told-væsens bevis for, at beløbet er betaling for varer solgt i kongerigerne.

17. december  
1811 *Placat, hvorved bestemmes Coursen af dansk Courant mod Species i Told- og Fyrafgiiverne for 1ste Quartal 1812.*

Kursen fastsættes uændret til 100 rd. specier = 600 rd. dansk kurant.

Ved plakater af 11. marts 1812, 22. juni 1812 og 12. september 1812 fastholdes denne kurs for henholdsvis 2., 3. og 4. kvartal 1812.

10. marts  
1812 *Placat, angaaende Forandring i den 8de § i Placaten af 2den May 1811 om Coursens Bestemmelse paa Kiøbenhavns Børs.*

Herefter skal „Species-Coursen for Fremtiden bestemmes her i Kiøbenhavn efter Sølv-Speciens virkelige Værdie i Hamborg med Fradrag af 1½ Procent“.

27. marts  
1812 *Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, hvorved den ved Forordningen af 9de April 1810 dens 4de og 15de § paabudne Betaling for de Kongelige Søepasse forandres og paabydes i Species.*

„For at gjøre den... Betaling... mere overensstemmende med Tidsomstændighederne, og derved at tilsiikre Vore Finantser en saadan Indtægt af denne Afgift, som stedse lempes sig efter Pengevæsenets foranderlige Forhold“, omskrives de gældende takster fra dansk kurant til specier. Indtil videre kan betalingen erlægges i dansk kurant efter den for tolderlæggelse påbudte kurs.

6. april  
1812 *Placat, angaaende nye Kobberskillemynt for Kongerigerne Danmark og Norge.*

„Formedelst Kobberets stigende Priis har Hensigten med den Skillemynt, Vi for Vore Kongeriger have ladet udpræge, kun for en kort Tid været opnaaet. Ikke ubetydelige Summer ere bleve udmyntede, men kort Tid efter at de vare udvexlede fra Banken eller Vore Kasser, forsvandt de af Om-løbet“.

Derfor skal den nu cirkulerende kobbermønt inddrages og ommøntes til mindre metalindhold. Den ny kobbermønt udmøntes i 6-, 4-, 3- og 1-

skillinger, der skal have omløb i kongerigerne til pari og være lovligt betalingsmiddel i kuranbetaling op til 1 rd.

Opgæld på og indsmeltning af kobbermønt forbydes strengt og straffes med bøder, i gentagelsestilfælde med forbedringshus og fængsel.

Man må foreløbig opgive at inddrage 8- og 12-skillingsedlerne, skønt deres „Forfærdigelse er forbunden med betydelig Bekostning“.

7. april  
1812

*Placat, om Forhøielse i de nu bestemte Collegial-Gebyhrer.*

Gebyrerne omlægges til specier på den måde, at de gældende satser først fordobles og derefter omregnes fra kurant til specier efter den nugældende kurs for tolderlæggelse med 100 rd. specier = 600 rd. dansk kurant. De således i specier bestemte gebyrer kan erlægges i dansk kurant efter den til enhver tid for tolderlæggelse bestemte kurs, så længe denne kurs ikke falder under 400.

7. april  
1812

*Forordning, om Forhøielse i de ved Sportel-Reglementerne for begge Riger fastsatte Rets-Gebyrer.*

Sportler, der er fastsat i absolutte beløb, omlægges til specier efter samme princip som gebyrer, men med varierende forhøjelser af de oprindelige satser.

6. maj  
1812

*Forordning, hvorved i Kongeriget Danmark en Ildstedskat paabydes, og den ved Forordningen af 23de September 1762 anordnede maanedlige Extraskat ophæves.*

Ildstedskatten lignes på landet på ejendommens jordtilliggende, som dette er vurderet til afgift af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender, og udskrives i korn, der erlægges i penge efter foregående års kapitelstakster. I byerne lignes ildstedskatten på de med ildsteder forsynede værelses rumfang – værelser under 60 kubikalen er skattefri – og udskrives i specier, der kan erlægges i dansk kurant efter den for tolderlæggelse bestemte kurs. Ildstedskatten opkræves hos ejeren, der har ret til at forhøje huslejen tilsvarende.

Den siden 1762 som kopskat opkrævede ekstraskat ophæves.

6. maj  
1812

*Forordning, angaaende nogle nye Paabudde i Kongeriget Norge.*

I byerne opkræves ildstedskat efter samme principper som i Danmark. Ildstedskat opkræves ikke på landet, men afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender omlægges til specier med 1 $\frac{1}{3}$  speciedaler pr. rd. dansk kurant. Ved erlæggelsen kan specier omregnes til dansk kurant efter den for tolderlæggelse gældende kurs.

2. juni  
1812

*Placat, for Danmark og Norge, angaaende Udlaan af Korn.*

For at få fordelt det forhåndenværende knappe kornforråd<sup>1)</sup> må korn udlånes til tilbagebetaling in natura efter høsten mod en rente in natura på op til 2 skæpper pr. tønde, uden at denne rente skal anses for stridende mod de gældende maksimalrentebestemmelser, når der ikke samtidig betinges rente i penge.

5. juni  
1812

*Placat, angaaende Forholdsregler, som skulle iagttages ved de Anviisninger, der udstædes af dem, der have Folium i Banqven.*

„I Anledning af adskillige Misbrug ved Assignmenters Udstædelse paa Folium i Banqven“, skærpes kurantbankens bogholderimæssige procedure.

<sup>1)</sup> Ved plakat af 30. april 1812 indførtes et generelt importforbud, hvor kun korn- og fodevarer blev undtaget.



28. juli  
1812 *Placat, angaaende hvorvidt det maae være tilladt at købe Banco eller Vexler paa fremmed Mynt.*

Det forbydes ikke-handelsberettigede at købe banko og veksler lydende på udenlandsk valuta. Forbudet gælder også køb gennem vekselere. Der kan dog forventes dispensation „i det Tilfælde en eller anden Ikke-Handelsberettiget maatte være i den uforudseelige Nødvendighed at maatte remittere Penge udenlands“.

15. september  
1812 *Patent, angaaende de danske Kobber-Toskillingers midlertidige Omløb i Hertugdømmene som Skillemynt.*

„For at afhjælpe den Mangel paa Smaamynt, der har begyndt at vise sig i Vore Hertugdømmer“, skal de i henhold til plakat af 13. juli 1810 i kongerigerne udmøntede og i henhold til plakat af 6. april 1812 i kongerigerne inddragne kobbertoskillinger foreløbig sættes i omløb i hertugdømmerne, hvor de skal tages til pari som 1 sk. slesvig-holstensk kurant og være lovligt betalingsmiddel for beløb indtil 2½ rd. slesvig-holstensk kurant.

18. september  
1812 *Placat, hvorved Udførselen af alt forarbejdet Sølv og Sølv i Barrer, samt alle mindre indenlandske saavel Sølv- som Kobber-Mynter fra Hertugdømmene aldeles forbydes.*

Der gøres udtrykkeligt opmærksom på, at såvel hele som ⅔ og ⅓ speciedalere ikke er omfattet af udførselsforbudet, og at der ved henvendelse til finanskollegiet kan forventes tilladelse til udførsel af sølvbarrer.

I henhold til generalpostdirektionscirkulære af 1. december 1812 skal Altona regnes som udland i henseende til møntudførselsforbudet, dog således at finanskollegiet har stående bemyndigelse til at tillade møntudførsel til Altona.

17. oktober  
1812 *Placat, angaaende nye Kobber-Tolvskillinger for Kongerigerne Danmark og Norge.*

For at fremme inddragelsen af 8- og 12-skillingsedlerne skal der udmøntes 12-skillinger efter samme (lave) fod som de tidligere på året møntede 6-, 4-, 3- og 1-skillinger.

23. oktober  
1812 *Placat, for Norge, hvorved det, for at fremme Korntilførselen til Norge, tillades de norske Handlende indtil videre at trække Vexler i Dansk Courant paa Danmark paa 2 a 3 Maaneders Sigt.*

Denne dispensation fra forordningen af 6. november 1810 skal betragtes som „en særdeles Undtagelse“.

19. november  
1812 *Cancellie-Patent, angaaende Forlængelse af det forestaaende Kieler Omslags Betalingstermin, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*

Der udstedes herved tvangsmoratorium for alle betalinger, der i hertugdømmerne forfalder til Kiel omslagstermin, idet disse betalingers forfaldstid udskydes til ultimo februar 1813.

7. december  
1812 *Placat, hvorved bestemmes Coursen af Dansk Courant mod Told-Species for 1ste Quartal 1813.*

Kursen fastsættes til 100 rd. specier = 1000 rd. dansk kurant.

12. december  
1812 *Placat, hvorved bestemmes, at Repræsentativer paa Slesvig-Holstensk Courant kunne erlægges for Toldafgifter i Kongerigerne Danmark og Norge.*

Skatkammerbeviser lydende på slesvig-holstensk kurant modtages ved tolderlæggelse for 12 ½ rd. dansk kurant pr. 2½ rd. slesvig-holstensk kurant.

5. januar  
1813

*Forordning, om Forandring i Pengevæsenet for Kongerigerne Danmark og Norge, samt Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*

„Da Statens hidtilværende Pengevæsen er rystet i sit Inderste, saa have Vi besluttet at bringe Orden og Fasthed deri tilveie, ved at sætte det paa en varig og urokkelig Grundvold. Vi have derved tillige fundet det nødvendigt, at ophæve Forskiellen paa Penge og Betalingsmidler imellem Kongerigerne og Hertugdømmerne; en Forskiel, som paa en for begge skadelig Maade adskiller dem, og berøver dem den Bistand, de ellers vilde og kunde yde hinanden.

For at udføre denne Beslutning, have Vi oprettet en Rigsbank, og tillagt den saadanne Midler og Forrettheder, der kunne betrygge Pengevæsenets ny Forfatning.

Vort Folks Tillid til Os, at intet er Os saa vigtigt, som Omsorgen for dets Vel, og at de Midler, Vi vælge, ere Frugterne af lang Erfaring og moden Overveielse, vil skienke denne ny Plan Held.

Almenvællets sikre Vedligeholdelse kræver Opoffrelser fra de Enkelte. De Besværligheder, som en Forandring, der er saa pludselig og altomfattende som denne, fører med sig, maae kun betragtes som Bidrag til Fædrelandets Tarv“.

*Rigsbankpenge i mønt og sedler indføres som eneste gangbare betalingsmiddel. Rigsbankdaleren à 6 mark à 16 sk. udmøntes til 18½ rbd. pr. mark fint sølv og får dermed en parikurs over for Hamborg banko på 200.*

*Rigsbanksedlerne skal dels have omløb til pari eller navneværdi, dels tillægges en officiel kurs eller sølvværdi, der fastsættes halvårligt – 1. februar og 1. august – af rigsbanken gældende for alle offentlige betalinger og de private betalinger, der enten nu ved pengereformen lovbeales i sølvværdi eller herefter udtrykkeligt aftales i sølvværdi. Navneværdi lægges til grund for alle daglige omsætninger, men i øvrigt er der fri adgang til at indgå kontrakter i sølvværdi. Fremgår det ikke af en kontrakt, om den er indgået i navneværdi eller i sølvværdi, lægges den af debitor angivne værdi til grund, dog således at forfalden gæld altid skal betales efter sølvværdien på forfaldstidspunktet. Pantebreve i fast ejendom kan kun tinglyses, når det fremgår klart, hvilken af de to værdier gælden lyder på.*

*Seddeludstedelsen monopoliseres hos en nyoprettet statsbank, rigsbanken, der skal forvaltes helt uafhængigt af statsfinanserne. Med rigsbankens oprettelse ophører alle nuværende seddeludstedende institutter: den slesvig-holstenske speciebank, det slesvig-holstenske låneinstitut, kurantbanken, depositokassen og den dansk-norske speciebank, for sidstnævntes vedkommende efter forhandling med aktionærerne<sup>1)</sup>.*

*Der pålægges alle faste ejendomme en rigsbanken tillagt bankhæftelse på 6 pct. af ejendomsværdien sikret ved 1. prioritets panteret forud for al anden gæld. Bankhæftelsen, der er uopsigelig fra rigsbankens side, men opsigelig fra debitors side, skal indfries i rede sølv eller forrentes i sølvværdi med 6½ pct. årligt. I kongerigerne påhviler bankhæftelsen fuldt ud ejendommens ejer. I hertugdømmerne skal bankhæftelsen for den belånte del af ejendommen bæres af prioritets haveren, der enten straks skal godtgøre debitor 6 pct. af fordringen eller efterhånden godtgøre debitor dette beløb ved afkorting i renterne. Ved kreditors opsigelse af pantebrevet forfalder den ham påhvilende del af bankhæftelsen. Udenlandske prioritetshavere fritages for forpligtelsen til at godtgøre debitor bankhæftelsen, der i så fald nedsættes tilsvarende.*

*Der fastsættes et absolut maksimum for seddeludstedelsen på 46 mill. rbd. Heraf er 27 mill. rbd. bestemt til inddragelse af de nu cirkulerende betalingsmidler, mens resten skal anvendes til udlån eller til reservefond for*

<sup>1)</sup> Ifølge en fodnote hos Schou vedtoges det på en generalforsamling den 13. maj 1813 at lade staten indløse aktiekapitalen til pari med 4 pct. statsobligationer.

staten. Ud over den del af seddelmassen, der skal stilles til rådighed for staten, *pålægges der rigsbanken en obligationsgæld til staten på 10 mill. rbd. sølvværdi.*

Alle på dansk kurant lydende sedler – kurantbanksedler, norske assignationsbeviser og skatkammerbeviser – indløses med rigsbanksedler i forholdet 1 rbd. = 6 rd. dansk kurant.

Slesvig-holstenske speciebanksedler og det slesvig-holstenske låneinstituts sedler – kreditbeviser på 5 rd. slesvig-holstensk kurant og slesvig-holstenske assignationer i henhold til patent af 19. december 1810 – indløses til pari, altså med 2 rbd. pr. speciedaler eller  $1\frac{3}{4}$  rbd. pr. rd. slesvig-holstensk kurant. Speciebanksedlerne indløses halvt med sølv og halvt med  $6\frac{1}{4}$  pct. uopsigelige obligationer, kreditbeviserne med rigsbanksedler og assignationerne med 5 pct. obligationer.

Skatkammerbeviser lydende på slesvig-holstensk kurant indløses i forholdet 1:1 (svarende til  $62\frac{1}{2}$  pct. af pari). Beviserne på 20 rd. slesvig-holstensk kurant indløses med 4 pct. uopsigelige obligationer. Beviserne på  $2\frac{1}{2}$  rd. slesvig-holstensk kurant indløses med rigsbanksedler.

*Nye fordringer må højst forrentes med 4 pct. i sølvværdi eller 5 pct. i navneværdi.*

Stats- og statsgaranterede obligationer lydende på dansk kurant – herunder de af husejernes kreditkasse udstedte obligationer – kan efter kreditors valg opsiges til indfrielse med rigsbanksedler i forholdet 1 rbd. = 6 rd. dansk kurant eller gå over til fra kreditors side uopsigelige obligationer omskrevet til rigsbankpenge sølvværdi i forholdet 1:1. Stats- og statsgaranterede obligationer lydende på specier omskrives til rigsbankpenge sølvværdi med 2 rbd. pr. speciedaler og bliver også uopsigelige, for så vidt der ikke træffes særlige bestemmelser om amortiseringen. Indtil det andet år efter freden forrentes de til sølvværdi omskrevne obligationer med det halve af den pålydende rente, dog mindst 2 pct. Herefter stiger renten over 4 år til den fulde pålydende rente, dog med mindst  $\frac{1}{2}$  pct. årligt, således at statsgælden fra det 6. år efter freden forrentes med den for sølvværdigæld almindelige rentefod på 4 pct., for så vidt gælden ikke før pengereformen er optaget til en højere pålydende rente. Indtil rigsbanken foretager sin notering af sølvværdi lægges parikursen 100 rd. banko = 200 rbd. til grund for rentebetalingen.

Private fordringer lydende på dansk kurant<sup>1)</sup> kan efter kreditors valg opsiges til indfrielse med rigsbanksedler i forholdet 1 rbd. = 6 rd. dansk kurant eller gå over til fra kreditors side midlertidigt uopsigelige 4 pct. fordringer omskrevet til rigsbankpenge sølvværdi efter en tidsskala, hvor værdien i rigsbankpenge stiger med fordringens alder. Fordringer stiftet før 11. september 1807 omskrives til rigsbankpenge sølvværdi i forholdet 1:1. For fordringer stiftet 11. september 1807–10. marts 1810 aftager sølvværdien med 5 pct. pr. kvartal. For fordringer stiftet 11. marts 1810 eller senere aftager sølvværdien med 5 pct. pr. halvår, således at fordringer stiftet efter 11. december 1812 omskrives til sølvværdi i forholdet 1:5. Fordringens alder bestemmes efter det tidspunkt, hvor den nuværende debitor oprindelig har påtaget sig forpligtelsen, også hvor en ny fordring er stiftet til indfrielse af en ældre fordring. Har fordringen form af regningsgæld o. l., kan debitor uanset fordringens alder inden for en frist på 4 uger kræve omskrivning til navneværdi med 1 rbd. pr. 6 rd. dansk kurant i stedet for omskrivning efter tidsskalaen.

Ved det *moratorium*, der er forudsætningen for omskrivning efter tids-

<sup>1)</sup> Omfatter kun udtrykkeligt fordringer stiftet i kongerigerne. Ved kancellipatent af 13. maj 1813 fastslås, at fordringer stiftet i hertugdømmerne sidestilles med fordringer stiftet i kongerigerne.

*skalaen*, skal tiden indtil det andet år efter freden lades ude af betragtning ved beregning af forfaldsterminer, og der skal *under moratoriet ydes en rentelettelse, der aftrappes i de første år efter moratoriet*. Rentelettelsen ydes med halvdelen af den pålydende rente – altså med 2 pct. – for fordringer stiftet før 11. september 1807 og med aftagende beløb for yngre fordringer, således at der ikke gives rentelettelse for fordringer stiftet 11. juni 1812 eller senere. Rentelettelsen aftrappes med  $\frac{1}{4}$  årligt i det 2., 3., 4. og 5. år efter freden, således at renten er 4 pct. i sølvværdi efter indultens ophør, altså fra og med det 6. år efter freden.

Under moratoriet kan kreditor kun opsigse fordringen, hvis debitor misligholder kontrakten, idet han undlader at betale forfaldne renter og/eller bevisligt lader sikkerheden forringes. I så fald kan kreditor opsigse fordringen til udbetaling i navneværdi. Hvis den forringede sikkerhed har form af kaution, livsforsikring eller lignende personlig sikkerhed, kan kreditor vælge mellem opsigelse til udbetaling i navneværdi og opsigelse til udbetaling med 25 gange rentebeløbets sølvværdi i opsigelsesåret. Efter moratoriets udløb kan kreditor opsigse forfaldne fordringer til udbetaling med 25 gange det årlige i sølvværdi bestemte rentebeløb. Debitor kan både under og efter moratoriet opsigse fordringen til indfrielse efter dens ordlyd, altså med det efter tidsskalaen bestemte sølvværdibeløb.

Private tiendeafgifter samt fæste- og forpagtningsafgifter af landejendomme kan efter yderens valg omskrives til rigsbankpenge sølvværdi efter tidsskalaen eller bestemmes i *kornværdi, idet afgiften omregnes fra dansk kurant til korn efter de ved kontraktens indgåelse gældende kapitelstakster og erlægges i penge efter de løbende kapitelstakster*. Kapitelstaksterne omregnes i så fald med 1 rbd. pr. 5 rd. dansk kurant.

Lejekontrakter, lønaftaler o.l. bestemt i dansk kurant omskrives til rigsbankpenge i forholdet 1 : 4, hvis kontrakten er indgået før 11. juni 1812, ellers i forholdet 1:5.

Alle private løbende betalingsforpligtelser lydende på specier eller slesvig-holstensk kurant omskrives til rigsbankpenge sølvværdi med 2 rbd. pr. speciedaler, dog således at kreditor ved opsigelse inden det 4. år efter freden kun er berettiget til udbetaling i navneværdi.

Skatter og afgifter bestemt i specier eller slesvig-holstensk kurant omskrives til rigsbankpenge sølvværdi med 2 rbd. pr. speciedaler, for kongerigerne vedkommende dog med visse undtagelser. Skatter og afgifter bestemt i dansk kurant omskrives rent foreløbigt til rigsbankpenge sølvværdi i forholdet 1:1<sup>1)</sup>.

Pengereformen skal i Danmark og hertugdømmerne være fuldt gennemført den 1. februar 1813, i det sydlige Norge den 15. februar 1813 og i det nordlige Norge og Finmarken henholdsvis den 1. og den 15. marts 1813. Efter disse datoer skal alle pengekrav lyde på rigsbankpenge for at få beviskraft ved domstolene.

Indtil der kan sættes rigsbankpenge i cirkulation, skal de nu cirkulerende betalingsmidler gælde som rigsbankpenge i det for omvekslingen bestemte forhold. Den i kongerigerne cirkulerende kobberskillemonnt samt de i kongerigerne udmøntede nu i hertugdømmerne cirkulerende kobbertolvskillinger skal gælde som rigsbankpenge for  $\frac{1}{6}$  af pålydende. Den i hertugdømmerne cirkulerende sølvmonnt skal gælde som rigsbankpenge for 2 rbd. pr. speciedaler.

Skatkammerbeviser på 20 rd. slesvig-holstensk kurant inddrages straks

<sup>1)</sup> Af de senere specifikke regler om forskellige i dansk kurant bestemte skatter og afgifters overgang til rigsbankpenge sølvværdi fremgår som hovedprincipper, at der enten omskrives i forholdet 1:1 ud fra de i 1807 gældende satser eller omskrives med 1 rbd. pr. 6 rd. dansk kurant ud fra de gældende satser.

til omveksling, idet rigsbanken er forpligtet til de første 2 år at belåne de til inddragelsen udstedte obligationer med mindst halvdelen af pålydende. Låne- udbetale foreløbig i anvisninger, der hurtigst muligt omveksles til rigsbankpenge.

Indgåede, men endnu uopfyldte kontrakter om køb af fast ejendom kan af køber forlanges ophævet, hvis ikke sælger ser sig i stand til at omprioritere således, at ingen af de prioriteter, køber skal overtage, bliver af ældre dato end køkets afslutning<sup>1)</sup>).

5. januar  
1813

*Fundation for Rigsbanken.* (Samme på tysk)

Rigsbanken oprettes som *eneste seddeludstedende bank for kongerigerne og hertugdømmerne*. Rigsbankens monopol på seddeludstedelse understreges ved løfte om, at staten aldrig selv vil udstede eller give andre institutioner tilladelse til at udstede papirer, der skal cirkulere som betalingsmidler.

De udstedte sedler får sikkerhed i en sølvfond, der skabes ved at *pålægge alle faste ejendomme en bankhæftelse på 6 pct. af ejendommens værdi*. Bankhæftelsen pålægges som en 1. prioritet, der er uopsigelig fra bankens side, mens debitor har valget mellem helt eller delvis at indfri hæftelsen i rede sølv eller at forrente den i sølvværdi med  $3\frac{1}{4}$  pct. halv-årligt. Der modtages ikke mindre afdrag end 100 rbd. Bankhæftelserne skal tinglyses som omsættelige panteobligationer, som det står banken frit for at afhænde mod rede sølv. Ved indfrielse af hæftelsen kan debitor forlange hæftelsesobligationen overdraget ved transport. Det sølv, der indkommer ved indfrielse og forrentning af hæftelsesobligationerne eller ved salg af disse, skal henlægges til en sølvfond.

Der sættes et *absolut maksimum for seddeludstedelsen på 46 mill. rbd.* Heraf skal 27 mill. rbd. anvendes til indløsning af de hidtil cirkulerende pengerepræsentativer, 15 mill. rbd. skal stilles til rådighed for staten, og de resterende 4 mill. rbd. skal gøres rentebærende ved udlån.

*Udover seddelgælden pålægges der rigsbanken obligationsgæld.* Dels skal banken udstede obligationer i sølvværdi som led i inddragelsen af de i hertugdømmerne hidtil cirkulerende betalingsmidler, idet skatkammerbeviser på 20 rd. slesvig-holstensk kurant og assignationer udstedt i henhold til patent af 19. december 1810 skal indløses udelukkende med obligationer og slesvig-holstenske speciebanksedler halvt med obligationer. Dels skal banken udstede 10 mill. rbd. obligationer i sølvværdi som ekstraordinær reservefond for staten til supplering af de 15 mill. rbd. sedler, der stilles til rådighed som disponibel reservefond for staten. Til forrentning af og afdrag på de som ekstraordinær reservefond for staten udstedte obligationer, der er uopsigelige fra statens side, skal der henlægges 600.000 rbd. årligt. Til forrentning af og afdrag på de som led i seddelinddragelsen udstedte obligationer skal der henlægges 350.000 rbd. årligt.

Af de ikke til henlæggelse bundne indtægter skal  $\frac{1}{4}$  anvendes til rentebærende udlån.

Indtil der er opsamlet en sølvfond til fuld dækning af seddelomløbet, skal de øvrige  $\frac{3}{4}$  af indtægterne anvendes til at føre *rigsbanksedlernes kurs i pari*, idet der skal inddrages sedler, når seddelkursen ligger under pari, og opkøbes sølv, når seddelkursen ligger over pari.

Når banken til sin tid når dertil, at der er fuld sølvdækning for seddelomløbet, skal de  $\frac{3}{4}$  af indtægterne, der hidtil har været anvendt til at gøre sedlerne indløselige, anvendes til *afbetaling på statsgælden*. For at fremskynde nedbringelsen af statsgælden vil staten fortsat i 10 år svare rente af de obligationer, rigsbanken opkøber til amortisering af statsgælden.

<sup>1)</sup> Denne bestemmelse fortolkes autentisk ved plakat af 10. august 1813, da den har givet anledning til talrige retssager.

Denne plan over, hvorledes rigsbanksedlerne skal gøres indløselige, og statsgælden herefter nedbringes, kommer dog ikke til fuld udfoldelse straks ved rigsbankens oprettelse, men først efter 5 år, og når der er sluttet fred. Indtil da skal nemlig *kun 1 mill. rbd. af indtægterne anvendes efter planen, mens resten skal stilles til rådighed for staten.*

Rigsbanken forpligtes til *ikke at lade sedlernes værdi falde under 50 pct. af pari*, idet banken, hvis seddelkursen „imod Forventning“ skulle stige til 400 eller derover, skal inddrage sedler ved salg af rentebærende obligationer. Hvor stor seddelinddragelsen i så fald skal være, og hvilken rente obligationerne skal bære, afgøres ved forhandling mellem bankens bestyrelse og finanskollegiet. Staten forpligter sig til at støtte en sådan kursoperation ved at lægge afgift på forarbejdet sølv. De inddragne sedler skal tilintetgøres „eller anvendes til at tilbagekøbe Bankens Obligationer under et fordelagtigere Coursforhold“.

Rigsbanken skal *fungere som kursnoteringsinstitut*, idet den halvårligt den 1. februar og den 1. august skal notere den kurs, der gælder for alle betalinger bestemt i sølvværdi. Den første notering skal finde sted den 1. august 1813. Bankkursen, der fastlægges over for banko med en parikurs på 200, skal noteres som et gennemsnit af det foregående halvårs børskurs, dog således at kursen kun sættes til beløb, der er delelige med 25, og således at gennemsnittet af børskursen skal afvige mindst  $37\frac{1}{2}$  point fra pari, før bankkursen noteres til 225, og herefter afvige yderligere mindst 25 points fra pari, før bankkursen noteres til 250 og så fremdeles. Med et børskursgennemsnit under  $237\frac{1}{2}$  noteres bankkursen altså i pari, med et børskursgennemsnit på  $237\frac{1}{2}$  eller derover men under  $262\frac{1}{2}$  noteres bankkursen til 225 og så fremdeles for hver 25 points stigning i børskursgennemsnittet.

Rigsbanken bliver både *udlånsbank og indlånsbank samt deponeringssted.*

Der må ydes lån mod håndpant og direkte i fast ejendom, ligesom der må diskonteres vekslers og vekselobligationer.

Som indlånsbank må rigsbanken „optage Capitaler efter Navne- eller Sølv-Værdie, eller til hvad Cours den kan overeenskomme med dem, af hvem der laanes, og maa tilstaae Renter for samme indtil 5 Procent om Aaret“.

Rigsbanken får de samme *privilegier* som den dansk-norske speciebank og må desuden med kgl. approbation oprette filialer i større byer.

Der skal årligt offentliggøres driftsregnskab og status.

Banken ledes af en forenet bestyrelse bestående af en kgl. udnævnt overdirektør, 4 direktører, 5 administratorer samt 3 generalkontrollører, således at Danmark, Norge og hertugdømmerne får hver sin generalkontrollør, der udnævnes af kgl. beskikkede valgkomiteer. Direktørerne og administratorerne er selvsupplerende, men valgene skal godkendes af kongen.

5. januar  
1813

Reskript<sup>1)</sup> til finanskollegiet om, at *statens lønninger og pensioner skal omskrives til rigsbankpenge sølvværdi* og dermed sikres en fast realværdi i overensstemmelse med principperne i pengereformen.

Løn og pension bestemt i dansk kurant omskrives til rigsbankpenge sølvværdi i forholdet 1:1 ud fra de før krigen gældende satser, hvortil lægges de siden da ydede midlertidige tillæg m. v. omskrevet til rigsbankpenge sølvværdi med 1 rbd. pr. 5 rd. dansk kurant.

Løn og pension bestemt i slesvig-holstensk kurant omskrives med 1 rbd. sølvværdi pr.  $1\frac{3}{5}$  rd. slesvig-holstensk kurant.

<sup>1)</sup> Reskriptet er ikke medtaget i reskriptsamlingen, men findes hos Schou som grundlag for en af finanskollegiet den 5. januar 1813 udstedt unummereret plakate. Denne plakate er ikke medtaget i forordningssamlingen.

15. januar  
1813 *Placat, for Kiøbenhavn, angaaende hvorledes Assurance paa Bygninger kan erholdes i de ved Forordningen af 5te Januarii 1813 anordnede Rigsbankpenge.*

Ved omskrivning af assurancesummen til rigsbankpenge går man ud fra det før krigen gældende beløb, der med et tillæg på 60 pct. omskrives fra dansk kurant til rbd. sølvværdi.

21. januar  
1813 *Bekendtgørelse om Forholdet af Species i Told- og Fyrafgifterne mod Rigsbankdaler S.V.*

Da plakaten af 7. december 1812 er ophævet ved forordning af 5. januar 1813, fastslås det, at told- og fyrafgifter efter pengereformens ikrafttræden skal erlægges med 2 rbd. sølvværdi pr. speciedaler.

23. januar  
1813 *Placat, om at  $\frac{1}{6}$  Rigsdalerstykkerne maae i de Kongelige Kasser modtages for  $\frac{1}{6}$  Rigsbankdaler.*

De i henhold til plakaten af 24. december 1808 møntede  $\frac{1}{6}$ -rigsdalerstykker, der er udmøntet til 19 rd. pr. mark fint sølv, og altså kun i ringe grad afviger fra den ny møntfod, modtages ved indbetalinger til det offentlige for  $\frac{1}{6}$  rbd. sølvværdi.

23. januar  
1813 *Placat, for Danmark og Norge, angaaende nøiere Bestemmelse i Henseende til Udstædelser af visse Slags Gieldsbreve.*

Det indskræpes, at alle gældsbeviser, der ikke angiver en bestemt betalingsfrist, skal anses som anfordringssedler og derfor i henhold til forordningen af 26. september 1811 udstedes på stemplet papir. Ligeledes indskræpes forbudet mod, at anvisninger eller assignationer, der er udstedt på ustemplet papir, forsynes med accept.

29. januar  
1813 *Kancellipromemoria til rigsbankens direktion om, at sølvværdi må sidestilles med navneværdi, indtil bankkursen noteres den 1. august 1813.*

1. februar  
1813 *Reskript til rigsbankens direktion, der herved bemyndiges til i 6 måneder at modtage forarbejdet og uforarbejdet sølv som afdrag på bankhæftelser eller som rentebærende indlån<sup>1)</sup>.*

Ligesom kongen tidligere har overladt rigsbanken guldtaffelservicet, overlader han nu rigsbanken et te- og kaffestel samt et toiletgarniture, begge af guld.

6. februar  
1813 *Generalpostdirektorscirkulære til postkontorerne om, at forbudet mod forsendelse af mønt over Storebælt lempes, således at guld og sølv må sendes med post over Storebælt fra Fyn til Sjælland.*

I henhold til cirkulære af 1. maj 1813 skal forbudet mod forsendelse af guld og sølv herefter fortolkes således, at forbudet for så vidt angår udførsel til Altona kun omfatter skille mønt.

15. februar  
1813 *Placat, for Danmark og Norge, angaaende Udstædelse af Anvisninger fra Rigsbanken.*

Da der vil gå et stykke tid, inden de nye rigsbanksedler bliver færdige, udsteder rigsbanken midlertidige anvisninger på 100, 250 og 500 rbd., der skal være lovligt betalingsmiddel et år, hvorefter de indløses med rigsbanksedler.

<sup>1)</sup> Den 8. februar 1813 bekendtgjorde rigsbanken, at den åbnede for tegning til indlevering af sølv mønt samt forarbejdet og uforarbejdet guld og sølv, idet de indleverede beløb modtages enten som afdrag på bankhæftelse eller som indlån, der forrentes efter nærmere aftale. Den 8. juni 1813 bekendtgjorde rigsbanken, at der for det indleverede guld og sølv efter kreditors ønske udstedes interimskvittering for afdrag på bankhæftelse eller for obligationer lydende på sølv, idet der kan vælges mellem fra kreditors side uopsigelige 5 pct. obligationer eller 4 pct. obligationer, der af kreditor kan opsiges efter 2 års forløb.

16. februar  
1813 *Forordning, for Danmark og Norge, angaaende hvorledes de ved staaende Taxter fastsatte Betalinger indtil videre skulle erlægges.*  
Hvor andet ikke er udtrykkeligt bestemt, skal faste takster omskrives til rigsbankpenge med 1 rbd. pr. 6 rd. dansk kurant.
26. februar  
1813 *Patent, angaaende Rigsbankpengenes uvægerlige Modtagelse, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*  
Det indskærpes, at alle pengeomsætninger i henhold til forordning af 5. januar 1813 pr. 1. februar 1813 skal foregå i rigsbankpenge, „og enhver af Vore Undersaatter saaledes er pligtig, uden Vægning at modtage Rigsbankpenge i Overensstemmelse med fornævnte Anordnings Forskrifter“.  
Det fastslås, at priser og løn ubetinget skal fastsættes i rigsbankpenge. Overtrædelse af denne forskrift straffes med konfiskation af de pågældende varer og bøder på op til 500 rbd., der kan fordobles i gentagelsestilfælde og erstattes med fængsel og varetægtsarrest, hvis bøden ikke kan inddrives.
9. marts  
1813 *Forordning, for Danmark og Norge, angaaende de Pengefordringer i Dansk Courant, hvilke førend Bekiendtgjørelsen af Forordningen af 5te Januar 1813 ere enten lovligen paatalte, eller ved Dom eller Forliig afgjorte.*  
I disse tilfælde er kreditor berettiget til omskrivning til rigsbankpenge efter den værdi, fordringen efter tidstabellen havde, dengang der blev rejst påtale, afsagt dom eller indgået forlig, uden at være forpligtet til at give moratorium. Søger kreditor derimod fordringen omskrevet efter dens beskaffenhed, gælder de almindelige regler for omskrivning efter tidstabellen.
10. marts  
1813 *Placat, angaaende Omskrivning af Brandforsikrings-Summerne for Bygninger i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen fra Slesvig-Holsteensk Courant til Rigsbankpenge Sølv-Værdie.*  
Assurancensummen omskrives til rigsbankpenge sølvværdi i det almindelige omskrivningsforhold 1 rbd. = 1 $\frac{3}{5}$  rd. slesvig-holstensk kurant.
13. marts  
1813 *Placat, angaaende Assurancernes Ansættelse og Erstatningernes Udbetaling i Rigsbankpenge, for Bygningerne paa Landet i Danmark.*  
Forsikringssummen omskrives med et tillæg på 60 pct. fra dansk kurant til rigsbankpenge sølvværdi efter tidsskalaen, idet både forsikringstager og forsikringsgiver i stedet kan kræve omvurdering.  
Ved plakater også af 13. marts 1813 lægges samme princip til grund for omskrivning af brandforsikringssummer til sølvværdi i de danske købstæder og i Norge.
22. marts  
1813 *Placat, for Danmark og Norge, angaaende hvorledes Vexler, lydende paa Rigsbankpenge, maae trækkes.*  
Veksler lydende på rigsbankpenge sølv- eller navneværdi må kun udstedes som sigtveksler, dog må veksler trukket på København af indlændinge bosciddende nord for Haderslev udstedes til betaling 8 dage efter sigt, og korneksporten til Norge må stadig finansieres i overensstemmelse med plakat af 23. oktober 1812.  
Kravet om, at veksler skal udstedes som sigtveksler, gælder ikke for veksler lydende på rede sølv. Sådanne veksler skal betales i sølvrigsbankdalere eller i sølvbarrer.



20. april  
1813 *Placat, for Danmark og Norge, angaaende hvorvidt Capitaler, som tilhøre Umyndige eller milde Stiftelser, kunne ventes modtagne i den Kongelige Casse.*

Adgangen til at få midlerne forrentet i den kgl. kasse indskrænkes, da midler, der ikke kan anbringes rentebærende mod pant i fast ejendom, nu i stedet kan søges anbragt i rigsbanken.

Hvis midlerne ikke kan anbringes forskriftsmæssigt og er afvist af rigsbanken, kan de dog stadig forventes modtaget i den kgl. kasse, hvor de vil blive forrentet med 4 pct. i navneværdi.

27. april  
1813 *Placat, for Danmark og Norge, angaaende hvad Rente der kan stipuleres i Vexelobligationer.*

Der må tages 5 pct. i rente af vekselobligationer lydende på rigsbankpenge sølvværdi og 6 pct. af vekselobligationer lydende på rigsbankpenge navneværdi.

28. april  
1813 *Placat, om Skillemynt for Kongerigerne Danmark og Norge og Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

Der er nu udmøntet ny 1-skillinger af kobber, som skal være lovligt betalingsmiddel for beløb op til 1 rbd. I hertugdømmerne skal 1-skillingerne være lovligt betalingsmiddel for beløb op til 2½ rbd., indtil der sættes 1-rigsbankdalersedler i omløb. Ved indbetalinger til det offentlige modtages 1-skillingerne ubegrænset.

Handel med 1-skillingerne mod opgæld og indsmeltning forbydes strengt og kan i gentagelsestilfælde straffes med fængsel eller forbedringshus.

Af den ældre skillemønt må 1-skillinger af 1771 have omløb som 2 rbsk., 2-skillinger møntet 1809–12 som 1 rbsk., 12-skillinger af 1812 som 2 rbsk., 3-skillinger og 1-skillinger af 1812 som henholdsvis ½ og ⅓ rbsk. og slesvig-holstenske seksling (⅓ sk.) som 2 rbsk.

30. juni  
1813 *Raadstue-Placat, om Udlaan af Umyndiges Midler.*

Midlerne skal så vidt muligt udlånes i sølvværdi. Men kan de ikke anbringes rentebærende i sølvværdi, må de i den kommende termin udlånes i navneværdi, dog således at debitor forpligter sig til tilbagebetaling efter den bankkurs, der sættes den 1. august 1813.

9. juli  
1813 *Forordning, for Kongeriget Danmark, om Fordelingen af den Rigsbanken ved Forordningen af 5te Januarii 1813 tillagte Hæftelse i faste Eiendomme, samt om Lettelse i nogle ældre Skatter.*

Bankhæftelsen hviler på alle ejendomme, der er pålagt afgift af besiddelse, nytte og brug af fast ejendom.

Til bankhæftelsen ansættes jorder som den i 1802 til afgift af besiddelse, nytte og brug af jorder ansatte værdi omskrevet fra dansk kurant til rigsbankpenge med 1⅓ rbd. pr. rd. dansk kurant. Tiender ansættes til et fast rigsbankdalerbeløb pr. tønde tiendeydende hartkorn. Bygninger (kun bygninger i byerne, da landbrugsbygninger er fritaget for bygningsafgift) ansættes efter vurderingen til brandforsikring.

I øvrigt skal bankhæftelsen erlægges efter de ved forordning af 5. januar 1813 og fundats for rigsbanken fastlagte regler.

For at ejendomsbeskatningen ikke skal blive for tyngende, efter at der er pålagt bankhæftelse, lempes den hidtidige ejendomsbeskatning, og der gives yderen ret til at fradrage ⅓ af hæftelsesrenten af jorder og tiender i de øvrige ejendomsskatter.

Lempelserne gennemføres i form af ophævelse af den til skatkammerfonden siden 1808 opkrævede ekstraordinære bygningsafgift og omlægning af

alle landbrugets stående ejendomsskatter til et fast kvantum korn, der erlægges i penge efter kapitelstaksterne. Samtidig gennemføres en forenkling af skatteudskrivningen, dels ved at den oprindelige afgift af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender og de senere forhøjelser i denne afgift sammenlægges, dels ved at de øvrige stående ejendomsskatter – matrikel-skat inkluderende rytterhold samt okse- og flæskeskat, kvartprocentskat af hartkorns værdi, landkonsumtions-, folke- og familieskat, kornskatpenge samt munderings- og indkvarteringsskatter – slås sammen til én skat, der lignes på hartkorn som „gammel“ hartkornsskat (angående ligningen af afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender, se note til forordning af 21. oktober 1803).

9. juli  
1813

*Forordning, for Kongeriget Norge, om Fordelingen af den Rigsbanken ved Forordning af 5te Januarii 1813 tillagte Hæftelse i faste Eiendomme, samt om Lettelse i nogle ældre Skatter.*

Bankhæftelsen påhviler de samme ejendomme, og ansættelsen sker efter samme principper som i Danmark, men der er *ingen ret til delvis fradrag for bankhæftelsesrenten i ejendomsskatterne.*

Lempelsen i ejendomsbeskatningen tager form af ophævelse af den ekstraordinære bygningsafgift og af konsumtions- og folkeskatten på landet, hvortil kommer den skattelettelse, der ligger i, at de i Norge i 1812 i specier påbudte skatter omskrives til rigsbankpenge sølvværdi med 1 rbd. pr. speciedaler i stedet for efter det almindelige omskrivningsforhold 2 rbd. pr. speciedaler.

9. juli  
1813

*Forordning, angaaende den Rigsbanken tillagte Fordring af 6 Procent af alle faste Ejendommes Værdie, samt en Lettelse i nogle ældre Skatter, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen<sup>1)</sup>.*

Bankhæftelsen påhviler de samme ejendomme, og ansættelsen sker efter de samme principper som i Danmark. Som fastslået ved forordning af 5. januar 1813 skal bankhæftelsen i hertugdømmerne *kun bæres af ejeren for den ubelånte del af ejendommen*, idet ejeren kan kræve godtgørelse hos kreditor for den del af bankhæftelsen, der hviler på den belånte del af ejendommen. Der er *ingen ret til delvis fradrag for bankhæftelsesrenten i ejendomsskatterne.*

Lempelsen af ejendomsbeskatningen tager form af ophævelse af den til skatkammerfonden opkrævede ekstraordinære bygningsafgift og eftergivelse af den endnu ikke forfaldne halvdel af engangsformueskatten samt konsolidering og nedsættelse af afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og bygninger, således at denne afgift herefter opkræves med et fast beløb pr. arealenhed bonitet.

Ved plakat af 24. april 1817 nedsættes den konsoliderede landskat med 200.000 rbd. eller 25 pct. og ved plakat af 10. januar 1823 med yderligere 200.000 rbd.

30. juli  
1813

*Kongeligt aabent Brev, angaaende Bank- og Pengevæsenet i Kongerigerne Danmark og Norge.*

„At give Pengevæsenet i Vore Riger og Lande mere Eenhed, Orden og Fasthed; at tilsiikre den offentlige og private Formue stadigere Værd; ere Hovedformaaene for Vor Forordning af 5te Januari d.A. og for den Fun-

<sup>1)</sup> Ikke medtaget i forordningssamlingen eller hos Schou, men findes i nationalbankens samling af forordninger m. v. for år 1813.

dats af samme Dato, ved hvilken Vi have stiftet Rigsbanken. Da Vi ingen-  
sinde tabe disse vigtige Formaal af Sigte, for hvis Opnaaelse imidlertid  
senere indtrufne, den Gang uforudseelige Omstændigheder have lagt nye  
Hindringer i Veien, saa have Vi været betænkt paa, hvorledes der til samme  
kunde fremvirkes ved flere og kraftigere Midler“.

*Rigsbanken skal omdannes til et privat, nationalt aktieselskab*, hvor bank-  
hæftelsesdebitorer får aktieret på lige fod med frivillige aktiesubskribenter.  
Banken skal *deles i 3 selvstændige afdelinger*, nemlig en for Danmark, en  
for Norge og en for hertugdømmerne. De 3 afdelinger skal stå under fælles  
opsyn af overbestyrere, der ligesom bestyrerne for de enkelte afdelinger  
vælges af interessenterne. Den af interessenterne drevne bank må, når den  
i øvrigt har opfyldt sine forpligtelser (ikke nærmere defineret), udbetale  
udbytte, der „i Tiden“ kan stige til 4 pct.

Da sølv mønt og sedler, der på anfordring er indløselige med sølv mønt,  
„skal være Grundbetalingsmiddel, og saasnart det er mueligt blive eneste  
lovbestemte Betalingsmiddel, i samtlige Vore Riger og Lande“, skal rigs-  
banken gennem alle 3 afdelinger bestræbe sig på at opsamle en sølvfond.

*Sølv møntfoden skal straks indføres i hertugdømmerne*, hvor der jo er  
sølv mønt i omløb, „og hvorfra gjentagne Ønsker ere yttrede om, at det der  
maatte blive eneste lovbestemte Betalingsmiddel“.

I kongerigerne, „hvor samme Øiemed tilsigtes, men ikke lige hastigen kan  
opnaaes“, skal de uindløselige rigsbanksedler være lovligt betalingsmiddel,  
indtil de „i Tiden inddrages efterhaanden med rede Sølv, eller med Sedler,  
som vexles med rede Sølv paa Anfordring“, men indtil da stadig tillægges  
såvel navneværdi som sølvværdi. Skønt det i almindelighed står enhver frit  
for at indgå kontrakter i navneværdi, „saa henføres denne sidstnævnte Betalings-  
maade især til den daglige Handel og Vandel, hvor sælges og købes  
imod contant Betaling, samt i saadanne Betalinger, som betinges dagviis,  
ugeviis og maanedsviis“.

Oktroj og reglement for rigsbankens 3 afdelinger samt de nærmere be-  
stemmelser om bankens overgang til interessenterne, skal „saasnart mueligt  
vorde kundgjorte“.

Rigsbanken har dags dato udstedt bekendtgørelse om, hvorledes de nu  
cirkulerende betalingsmidler kan anvendes til indbetaling af bankhæftelse<sup>4)</sup>.

30. juli  
1813

*Patent, angaaende Betaling for de oprindelig i Slesvig-Holsteensk Courant  
eller Species indgangne eller lovbestemte Betalinger, for Hertugdømmerne  
Slesvig og Holsteen.*

Indtil pengeforholdene i hertugdømmerne bliver nærmere fastlagt, er kre-  
ditorer ikke pligtige at modtage andre betalingsmidler end rede sølv som  
fyldestgørende betaling for fordringer lydende på specier eller slesvig-  
holstensk kurant eller lovbestemte pengekrav opstået før den 5. januar 1813.

<sup>4)</sup> Den 30. juli 1813 bekendtgjorde rigsbanken, at indfrielse af eller afdrag på bankhæftelser  
inden for frister på ca. et halvt år varierende efter hæftelsesdebitorens bopæl kan erlæg-  
ges med  $\frac{1}{3}$  i rede sølv eller guld og  $\frac{2}{3}$  i sedler efter den bankkurs, der noteres den 1.  
august 1813. Fra kongerigerne modtages indenlandsk speciemønt ikke som rede sølv. Som  
sedler modtages alle de nu cirkulerende betalingsmidler – kurantbanksedler, norske assigna-  
tionsbeviser, skatkammerbeviser på dansk kurant, skatkammerbeviser på  $\frac{2}{3}$  rd. slesvig-  
holstensk kurant og de af det slesvig-holstenske låneinstitut udstedte kreditbeviser – efter  
deres for indløsningen med rigsbanksedler bestemte forhold.

De beløb, der i henhold til rigsbankens bekendtgørelse af 8. februar 1813 er indbetalt til  
banken i sølv og guld, kan anvendes til indfrielse af eller afdrag på bankhæftelser efter  
den nugældende midlertidige ordning, idet indtil  $\frac{1}{3}$  af det i rede sølv indbetalte beløb kan  
frigøres ved indbetaling af et tilsvarende beløb i sedler efter den bankkurs, der noteres den  
1. august 1813. Over det således frigjorte sølv kan der disponeres til indfrielse af eller af-  
drag på såvel egen som andres bankhæftelse med  $\frac{1}{3}$  i rede sølv og  $\frac{2}{3}$  i sedler efter den  
bankkurs, der noteres den 1. august 1813.

31. juli  
1813

*Forordning, for Danmark og Norge, angaaende Udstædelsen af Rigsbank-sedler, lydende paa 1, 5, 10, 50 og 100 Rigsbankdaler.*

Rigsbanksedlerne er i kongerigerne tvungent betalingsmiddel som rigsbankpenge navneværdi efter deres pålydende og som rigsbankpenge sølvværdi efter den af rigsbanken noterede kurs.

Det fremhæves, at de forskellige seddelstørrelser gør sedlerne anvendelige både i mindre og i større betalinger.

1. august  
1813

*Bekendtgørelse fra Rigsbanken<sup>1)</sup>.*

Bankkursen noteres til 375, således at 200 rbd. sølvværdi modsvares af 375 rbd. navneværdi.

3. august  
1813

*Placat, for Danmark og Norge, angaaende hvorledes Forpligtelser, som ere bestemte i Kornværdie, i Forhold til Capituls-Taxterne, skulle tilsvares i Rigsbankpenge.*

Ved fastsættelse af tiendecafgifter m. v. til kornværdi skal fastsættelsen af kornmængden ske efter de ved kontraktens indgåelse gældende kapitels-takster omregnet fra dansk kurant til rigsbankpenge sølvværdi efter tids-skalaen (i henhold til forordning af 5. januar 1813 omregnes kapitelstak-sterne fra dansk kurant til rigsbankpenge navneværdi med 1 rbd. = 5 rd. dansk kurant).

Det fastslås, at denne anvendelse af tidsskalaen „aldeles ikke“ indebærer, at moratoriebestemmelserne kommer til anvendelse på fordringer, der be- stemmes i kornværdi.

28. august  
1813

*Placat, for Kongerigerne Danmark og Norge om, hvorledes Beløbet af Sølv- værdie skal beregnes og erlægges, forsaavidt angaaer directe Skatters og Afgifters Oppebørsel til den Kongelige Kasse.*

Den bankkurs, der noteres den 1. august skal lægges til grund for betaling af skatter og afgifter, der forfalder i samme års sidste og det følgende års første kvartal, hvoraf følger at den bankkurs, der noteres den 1. februar, lægges til grund for betaling af de i samme års 2. og 3. kvartal forfaldne skatter og afgifter.

8. september  
1813

*Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, angaaende Toldafgifter- nes Erlæggelse i Sølv.*

„Da Vi finde fornødent under nærværende Omstændigheder at tillægge Vore Financer en sikker Indtægt i rede Sølv, og Vi ville, at dette skal ud- føres paa den for Vore kiære Undersaatter mindst bebyrdende Maade, hvil- ket lettest og billigst kan skee fornemmeligen ved de Afgifter, som hidrøre fra Handelsforbindelse med Fremmede, . . .“

skal told herefter *erlægges i rede sølv*. I Norge kan indførselstolden af korn- og fedevareer dog stadig erlægges i sølvværdi. Med overgangen til erlæggelse i rede sølv fastsættes toldsatserne som overvejende hovedregel efter toldfor- ordningen af 1797 med senere specielle, men ikke generelle forhøjelser om- skrevet fra dansk kurant til rigsbankpenge sølv med  $1\frac{3}{4}$  rbd. pr. rd. dansk kurant. Udførselstolden for heste og kvæg omskrives med 2 rbd. sølv pr. speciedaler.

Som rede sølv modtages speciemønt til 2 rbd. pr. speciedaler, større sles- vig-holstenske kurantmønter samt danske 15-, 10- og 8-skillinger til 2 rbd. pr.  $1\frac{1}{4}$  rd. kurant, rigsorter til 38 rbsk. og markstykker til 16 rbsk. Desuden modtages visse guldmønter efter deres kurs over for sølv, ligesom „Vexler paa rede Valuta, trukne paa Indenlandske og Fremmede kunne under visse Omstændigheder og under vedbørlig Sikkerhed modtages som Betaling“.

<sup>1)</sup> Denne bekendtgørelse er ikke medtaget i forordningssamlingen, men gengivet hos Schou.

14. september 1813 *Forordning, for Danmark og Norge, angaaende en Forandring i Forordningen af 5te Jan. 1813 § 30, tilligemed en nærmere Bestemmelse af, hvorledes der skal forholdes i Henseende til Cautioner for de i dansk Courant indgaaede, og til Rigsbankpenge reducerede Gieldsforpligtelser.*

For under „nærværende Tids Omstændigheder“ at sikre kreditorer „den fulde Værd“ af de i henhold til forordning af 5. januar 1813 fra dansk kurant til rigsbankpenge sølvværdi omskrevne fordringer, *indskrænkes debitors ret til at opsigse kapitalen til udbetaling i sølvværdi.* Under moratoriet kan fordringer omskrevet til sølvværdi efter tidsskalaen herefter kun opsiges af debitor til udbetaling i rede sølv eller i sedler til dagskurs, medmindre kreditor accepterer udbetaling i sølvværdi.

Endvidere skal kreditor ved misligholdelse herefter være berettiget til under moratoriet at opsigse kapitalen til udbetaling i sølvværdi, både hvor han efter forordning af 5. januar 1813 kun var berettiget til udbetaling i navneværdi, og hvor han som følge af forringet sikkerhed for kautionsslån o. l. kunne vælge mellem udbetaling i navneværdi og udbetaling med 25 gange rentebeløbets sølvværdi. I sidstnævnte tilfælde skal kreditor dog afkorte den rentelettelse, debitor ville have haft krav på, hvis fordringen først var opsagt ved moratoriets udløb. Hvis debitor på kautionistens opfordring tilbyder udbetaling på disse vilkår, og kreditor nægter at modtage sådan opsigelse, bortfalder kautionsforpligtelsen. Til yderligere begrænsning af kautionsforpligtelsen fastslås det udtrykkeligt, at kautionsforpligtelsen efter grundsætningerne i forordningen af 5. januar 1813 kun omfatter fordringens realværdi på kautiontidspunktet uafhængigt af, om fordringen måtte være stiftet tidligere uden kaution.

24. september 1813 *Placat, hvorved Forbuddet i Placaten af 19de October 1811 mod danske Banksedlers Forsendelse til Stæderne i Hertugdømmene, sydligere end Hadersleb og Tøndern, ophæves.*

Danske banksedler må herefter sendes til alle steder i hertugdømmerne, når forsendelsen sker med pakkepost.

Allerede ved generalpostdirektoratscirkulære af 3. april 1813 fik postkontorerne ordre til at modtage rigsbankanvisninger til forsendelse med pakkepost til hertugdømmerne samt til Hamborg og Lybæk.

28. september 1813 *Placat, for Kiøbenhavn, angaaende de i dansk Courant tegnede Assurancers Omsætning til Rigsbankpenge.*

Forsikringssummer ansat ved vurderinger foretaget før den 11. september 1807 omskrives fra dansk kurant til rigsbankpenge sølvværdi med  $1\frac{3}{5}$  rbd. pr. rd. dansk kurant. Er vurderingen foretaget efter den 11. september 1807, skal der foretages omvurdering på grundlag af den i 1795 fastlagte vurderingstabel, hvis satser omregnes til rigsbankpenge sølvværdi med  $1\frac{3}{5}$  rbd. pr. rd. dansk kurant.

30. september 1813 *Kgl. resolution, hvorved finansskassedirektionen bemyndiges til at udstede 3-måneders anvisninger på de løbende statsindtægter.*

Disse statsanvisninger<sup>1)</sup> skal efter forfaldstid modtages som rede penge ved indbetalinger til det offentlige.

14. oktober 1813 *Forordning, for Kongerigerne Danmark og Norge, angaaende en Afgift af Varer i Forraad til Salg, Bearbejdning eller for længere Tid end eet halvt Aars Forbrug.*

<sup>1)</sup> Statsanvisningerne, der ikke måtte udstedes på mindre beløb end 100 rbd., anvendtes som betaling til statens leverandører (se Marcus Rubin, 1807–14, Studier til Københavns og Danmarks Historie, København 1892, side 308).

Som bidrag til finansiering af de ekstraordinære forsvarsudgifter udskrives en engangsafgift på 8 pct. af alle varelagre<sup>1)</sup> – det være sig rå- og hjælpestoffer, halvfabrikata eller færdigvarer – bestemt til videresalg samt af husholdningslagre, der strækker til mere end et halvt års forbrug. I Norge fritages dog varer af ren indenlandsk oprindelse samt importerede korn- og fodevarer. Ejerne af de afgiftspligtige lagre har anmeldelsespligt.

„For at undgaae det vilkaarlige og ubestemte, som vilde foraarsages ved en almindelig Taxation af saamange, og forskjellige Varer, og paa saamange og langtfraliggende Steder“, udskrives 8 pct.-afgiften med samme beløb i rigsbankpenge, som 10 gange transittolden efter 1797-tariffen udgør i dansk kurant. Den således beregnede afgift skal *erlægges i rede sølv eller rigsbanksedler til dagskurs*. Såfremt det ikke medfører tab for staten, kan afgiften *i stedet erlægges in natura*.

Erlægges afgiften i rigsbanksedler til dagskurs, kan *afgiftsyderen sikre sig mod kurssvingninger* ved inden 3 uger at deponere afgiftsbeløbet efter den aktuelle dagskurs. Hvis dagskursen ved forfaldstid ligger lavere, får afgiftsyderen kursdifferencen udbetalt, mens der ikke foretages modregning, hvis dagskursen ligger højere, idet staten vil bære det kurstab, der måtte opstå på fald i seddeltværdien.

19. oktober  
1813

*Forordning, angaaende de, ved Igienindførelsen af Sølvmynt som lovmæssigt Betalingsmiddel i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, nødvendige Bestemmelser i Henseende til Pengevæsenet og de samme vedkommende Forpligtelser.*

Rigsbankdalere i sølvmynt udmøntet til 18½ rbd. pr. mark fint sølv skal være eneste lovlige betalingsmiddel i hertugdømmerne. Sålænge speciemønt og slesvig-holstensk kurantmønt er i omløb, gælder 1 speciedaler for 2 rbd. og 1 rd. slesvig-holstensk kurant for 1⅓ rbd. *Rigsbanksedler, der på anfordring er indløselige med sølv, modtages som rede sølv ved indbetalinger til det offentlige, men er ikke tvungent betalingsmiddel i private omsætninger.*

Skillemønt er kun lovligt betalingsmiddel for beløb op til 32 rbsk. Indtil der er udmøntet ny skillemønt, forbliver den hidtidige sølvskillemønt i cirkulation, mens den hidtidige kobberskillemønt straks inddrages, bortset fra 1-skillinger af 1771, sekslinger samt de i kongerigerne udmøntede, men nu i hertugdømmerne cirkulerende 12-skillinger af 1812. Disse kobbermønter skal indtil videre alle gælde for 2 rbsk.

Alle kontrakter, bortset fra veksler, skal herefter indgås i rigsbankpenge, der, hvor andet ikke udtrykkeligt fremgår, forstås som rigsbankpenge i sølvmynt. Der kan stadig indgås gyldige kontrakter både i rigsbankpenge sølvværdi og i rigsbankpenge navneværdi, forudsat at dette fremgår helt klart af kontrakten.

Alle oprindelig på specier eller slesvig-holstensk kurant lydende beløb, der ved forordning af 5. januar 1813 gik over til rigsbankpenge sølvværdi, går nu over til at være beløb i rigsbankpenge sølvmynt. Hvis omregningen fra specier eller slesvig-holstensk kurant til rigsbankpenge giver en brøk i rigsbankskillinger, skal der afrundes til hele rigsbankskillinger.

*Indtil det 4. år efter freden berettiger opsigelse fra kreditors side stadig kun til udbetaling i navneværdi*, men med den modifikation i forhold til forordning af 5. januar 1813, at hvor kreditor på grund af ændringer i debtors forhold hidtil kunne opsiges kapitalen til udbetaling i sølvværdi, kan han nu opsiges til udbetaling i sølvmynt, Kautionsforpligtelser er ikke omfattet af moratoriet, men kan af kautionisten kræves afviklet i henhold til de oprindeligt aftalte vilkår.

<sup>1)</sup> Ved forordning af 25. oktober 1813 pålægges „mobilieskat“ som en engangsskat af al rørlig formue. For at undgå direkte vurdering udskrives mobilieskatten imidlertid som tillæg til ildstedskatten, i byerne med 10 og på landet med 5 gange ildstedskattens beløb.

Skatter, afgifter og andre ved lov oprindelig i specier eller slesvig-holstensk kurant bestemte beløb, der er forhøjet efter 5. januar 1813, går over til rede sølv med de før 5. januar 1813 gældende beløb. Alle før den 1. august 1813 forfaldne skatter og afgifter kan erlægges i rigsbankpenge sølvværdi.

Privatretlige kontrakter om arbejdspræstation, forpagtning, brug, leje o. l., der ikke ved forordning af 5. januar 1813 gik over til rigsbankpenge sølvværdi, men senere er omskrevet til rigsbankpenge sølvværdi eller rigsbankpenge navneværdi, kan af den part, der præsterer naturalieydelsen, kræves omskrevet til rigsbankpenge sølvmønt med et 20 pct. mindre beløb, hvis kontrakten lyder på sølvværdi. Lyder kontrakten på navneværdi, kan den kræves omskrevet til rigsbankpenge sølvmønt efter rigsbanksedlernes dagskurs ved kontraktens indgåelse. Vil medkontrahenten ikke gå med til sådan omskrivning, kan kontrakten opsiges efter specificerede regler.

Privatretlige kontrakter, der oprindelig er indgået i andre møntsorter end specier og slesvig-holstensk kurant og ikke senere er omskrevet til rigsbankpenge, skal opfyldes i den møntsort, de er indgået i. For kontrakter indgået i dansk kurant gælder reglerne i forordning af 5. januar 1813. Hvis det pengerepræsentativ, kontrakten lyder på, er inddraget fra cirkulation, skal kontrakten opfyldes i rigsbankpenge efter det ved forordning af 5. januar 1813 for det pågældende pengerepræsentativ bestemte omvekslingsforhold.

Er fordringer opsagt inden bekendtgørelsen af patentet af 30. juli 1813, kan opsigelsen som hovedregel tilbagekaldes af både debitor og kreditor inden for en frist på 4 uger. Inden for samme frist kan den køber, der efter 5. januar 1813 ved køb af fast ejendom har påtaget sig prioritetsgæld, som ved købet lød på sølvværdi, men nu er gået over til sølvmønt, kræve købet ophævet med specificerede regler for ordningen af retsforholdet mellem køber og sælger.

*Forfaldne tilgodehavender lydende på navneværdi eller sølvværdi, kan kurssikres*, idet kreditor ved lovlig opsigelse eller sagsanlæg til inddrivelse af tilgodehavendet har krav på at få det forfaldne beløb udbetalt efter den ved opsigelsen eller sagsanlægget gældende dagskurs.

Det fastslås udtrykkeligt, at de her fastsatte bestemmelser kun gælder for hertugdømmerne, mens forordning af 5. januar 1813 med senere ændringer stadig gælder for kongerigerne dog med den modifikation, at debitor her efter under moratoriet kun kan opsiges fordringer, der er omskrevet til sølvværdi fra specier eller slesvig-holstensk kurant, til udbetaling i rede sølv eller i sedler til dagskurs (samme begrænsning i debtors opsigelsesret under moratoriet som ved forordning af 14. september 1813 indførtes for fordringer omskrevet til sølvværdi fra dansk kurant).

20. oktober  
1813

Reskript til statholderen i Norge om oprettelse af en privat norsk låne- og diskontokasse.

Låne- og diskontokassen må *udstede anvisninger på ustemplet papir og får bevilling til at tage op til 6 pct. i rente af lån mod håndpant*, forudsat at den ene procent anvendes til oprettelse af kornmagasiner, samt ret til ved misligholdelse at holde auktion over håndpanter uden forudgående dom.

Instituttet, som oprettes på statholderens initiativ, skal støtte erhvervslivet gennem lån mod håndpant og vekseldiskontering og skal *specielt medvirke til at lette kornmangelen*. Til udlån og diskontering *udsteder instituttet rentebærende anvisninger på sig selv*. Anvisningerne, der udstedes til ihændehaveren, må ikke have højere pålydende rente end svarende til 4 pct. årligt og skal lyde på rigsbankpenge sølvmønt eller anden rede valuta som f. eks. Hamborg banko, sterling eller gylden. Der skal fastsættes klare regler for, hvornår og hvordan anvisningerne skal indløses, idet instituttet ubetinget kan kræve lånene indfriet i anvisninger.

Privilegierne gives foreløbig til det 3. år efter freden, men kan eventuelt forlænges. I det hele taget kan den norske låne- og diskontokasse forvente stor velvilje, selvfølgelig uden at dette på nogen måde skal gribe ind i rigsbankens rettigheder.

16. november 1813 *Placat, hvorefter de af den Kongelige Finantskasse-Direction udstedte tre-maanedlige Anvisninger modtages i Liquidation ved Afgiøten efter Forordningen af 14de October d.A.*

Indtil 1/3 af den ved forordning af 14. oktober 1813 påbudte lagerskat kan indbetales i 3-måneders statsanvisninger, forudsat at anvisningerne er mindst 4 uger gamle.

23. november 1813 *Forordning, angaaende nærmere Bestemmelser med Hensyn til Vexler, lydende paa Hamborger Banco.*

„I Betragtning af de nærværende overordentlige Conjuncturer og i Anledning af en fra Grosserer-Societetet i Kiøbenhavn desangaaende indkommen allerunderdanigst Forestilling“ ..., indføres en *moratorieordning for protesterede vekslers lydende på Hamborg banko*. Moratorieordningen gælder kun for vekslers, der tilbagesendes med protest fra Hamborg og er trukket, før man fik efterretning om „den Hamborger Banks Sequestration“<sup>1)</sup>.

Hvis vekslens ihændehaver ikke vil gå med til en mindelig ordning, kan det danske cancelli ansøges om bevilling til, at inddrivelse af vekslens udsættes i 6 måneder. Sådant bevilling gives, hvis der stilles betryggende sikkerhed for vekselsummen i form af håndpant i varer, pantebreve eller statsobligationer. Om den tilbudte sikkerhed er tilstrækkelig afgøres af en komité bestående af et medlem af henholdsvis det danske cancelli, finanskollegiet, general-land-økonomi- og kommercekollegiet samt to medlemmer af grosserer-societetet.

Der påløber ikke renter under moratoriet. Efter de 6 måneders forløb træder vekselretten atter i kraft.

9. december 1813 *Placat, angaaende at 11te December Termin 1813 maae forlænges paa een Maaned.*

23. december 1813 *Placat, angaaende hvorledes der skal forholdes i Henseende til Kiøbenhavns Brandforsikrings Annuitetsgiæld.*

De af Københavns brandforsikringsselskab udstedte statsgaranterede 4 pct. obligationer<sup>2)</sup> ombyttes med uopsigelige 4 pct. statsobligationer. Det årlige ekstraordinære bidrag på 1/5 pct. af forsikringssummen, som forsikringstagerne er pålagt til afdrag på obligationsgælden, skal herefter af brandforsikringsselskabet videregives til den synkende fond.

28. december 1813 *Placat, hvorved Banktegn for 12 Rigsbankskilling og 6 Rigsbankskilling autoriseres til at gaae og gielde i Kongerigerne.*

Da et fortsat omløb af småsedler er upraktisk, og „da Udprægning af egentlig Skillemynt, saalænge en fast Cours ei kan tilveiebringes, er forbunden med betydelige Tab og desuden ikke svarer til Hensigten“, sættes der kobberriksbanktegn i omløb. Disse rigsbanktegn på 12 og 6 rbsk. skal være lovligt betalingsmiddel i alle betalinger, idet de *gælder som rigsbankpenge navneværdi efter deres pålydende og som rigsbankpenge sølvværdi efter bankkursen*.

<sup>1)</sup> Franskmændene havde beslaglagt banken.

<sup>2)</sup> Disse obligationer blev udstedt til delvis udbetaling af erstatningerne efter Københavns brand 1795. Denne statsgaranterede obligationsgæld overtages nu af staten (se Marcus Rubin, 1807-14, Studier til Københavns og Danmarks Historie, København 1892, side 462-63).



Opgæld på kobberteegnene forbydes strengt og straffes med bøder, i gentagelsestilfælde med forbedringshus.

8. januar  
1814

*Placat, angaaende temporaire rentebærende Creditsedler, under Navn af Committeeesedler.*

„Hans Majestæt Kongen har, formedelst de uforudseelige og pludselige Udgifter, som i Slutningen af det henrundne Aar rammede Statscassen, fundet det nødvendigt, giennem en Committee af Handlende i København, at lade udstæde rentebærende Creditsedler, for dermed at dække de Udgifter, som nærmest forestaae, og hvortil andre Hielpekilder ei i Øieblikket kunne tilveiebringes.

Skiønt disse Committeeesedler ei, i Medfør af Rigsbankens Foundation, skulle gaae som tvungent Betalingsmiddel, forventer Kongen dog, at enhver Hans Undersaat, i Sedlernes Anledning og Hensigt vil finde Grunde til at lette og fremme deres Omløb; ligesom og Grosserer-Societetet i Hovedstaden allerede udtrykkeligen har erklæret dertil at ville bidrage“.

Som sikkerhed for komitésedlerne henlægges stempelpapirindtægterne, krongodsindtægterne og indtægterne af statsskovene til grosserer-societetet. På grundlag af denne sikkerhed udstedes der komitésedler til et samlet pålydende af 5 mill. rbd. i sedler på 500, 100, 25 og eventuelt 5 rbd., som forrentes med en daglig rente af 1 rbsk. pr. 100 rbd. Renten udbetales ved sedlernes indløsning, der sker til pari med rigsbankpenge navneværdi, således at der indløses  $\frac{1}{10}$  i hvert af årene 1815 og 1816 og  $\frac{1}{5}$  i hvert af de 4 følgende år.

Komitésedlerne modtages til pari i de kongelige kasser ved erlæggelse af kontraktmæssige rente- og afdragsydelse og modtages af rigsbanken som delvis indbetaling af bankhæftelsesrente<sup>1)</sup>, idet der er truffet overenskomst med rigsbanken om, at komitésedlerne i så fald modregnes til pålydende i de beløb, rigsbanken ifølge fundatsen skal stille til rådighed for staten.

Ved cancelliskrivelse af 25. januar 1814 og 12. marts 1814 indskærpes det, at komitésedler ikke må modtages i de kongelige kasser ved erlæggelse af gebyrer.

1. februar  
1814

*Placat, angaaende at Coursen af Rigsbanksedler mod virkeligt Sølv, indtil videre, skal blive uforandret.*

„I Betragtning af de særdeles politiske Conjuncturer“ udsættes notering af ny bankkurs, indtil kongen „have ladet sig nærmere allerunderdanigst forelægge de Motiver, der i denne saa vigtige Sag kunne anføres saavel for som imod“ en ændring af bankkursen.

1. marts  
1814

*Placat, angaaende Bestemmelsen af Indbetalingen til Statscassen i rede Sølv, istedet for de i Forordningen af 23de Junii 1809 Litr. G og Placaten af 1ste May 1810 omhandlede Consignationer af Bankfonds.*

Retten til at opnå privilegier ved consignation af bankfonds ophæves. Betaling for borgerskab og bevilling som grosserer eller mægler skal heretter erlægges i rede sølv.

8. marts  
1814

*Placat, angaaende hvorledes der, med Hensyn til de af det Kiøbenhavnske Overformynderies fælles Masse udlaante Capitaler, som, efter Forordningen af 5te Januar 1813, ere gaaede over til Rigsbankpenge, bliver at forholde.*

Sølvværdien af de fordringer, hvori de under fællesbestyrelse stående midler er anbragt, udgør et mindre beløb end sølvværdien af de indsatte

<sup>1)</sup> Rigsbanken bekendtgjorde den 21. februar 1814, at de for 1813 forfaldne bankhæftelsesrenter kan indbetales med  $\frac{1}{5}$  i komitésedler. Den 20. august 1814 bekendtgjorde rigsbanken, at denne betalingsmåde kan anvendes indtil videre.

kapitaller, fordi fordringerne er omskrevet til sølvværdi efter deres alder, mens de indsatte kapitaller er omskrevet efter indsættelsestidspunktet.

Det herved opståede tab skal fordeles ligeligt på alle de før den 11. december 1812 indsatte midler, der skal deltage i tabet med  $\frac{1}{5}$  af kapitalens sølvværdi. Ved denne tabsfordeling holdes altså  $\frac{1}{5}$  af de før den 11. december 1812 indsatte midler uden for deltagelse i tabet, ligesom de efter den 11. december 1812 indsatte midler, hvis sølvværdi kun udgør  $\frac{1}{5}$  af beløbet i dansk kurant, holdes uden for deltagelse i tabet.

26. april  
1814

*Placat, angaaende Forstaaelsen af de Forskrifter i Forordningen af 5te Jan. 1813 og seenere med Hensyn til Pengevæsenets Forandring udkomne Anordninger, hvori Freden nævnes som terminus a quo.*

Ved bestemmelse af udløbet af det ved forordning af 5. januar 1813 lovbefalede moratorium skal freden anses for indtrådt den 14. januar 1814, hvor der sluttedes fred med England og Sverige.

12. maj  
1814

Bekendtgørelse fra finansministeriet om, at *komitèsedler kan ombyttes til pari med 6 pct. statsobligationer*, og at der i øvrigt vil blive truffet forberedelser til, at en større del af komitèsedlerne hurtigt kan omveksles til pari med rigsbanksedler.

De 6 pct. obligationer, hvormed komitèsedlerne kan ombyttes, er uopsigelige i 3 år, derefter opsigelige med et halvt års varsel.

Det fremhæves, at komitèsedlerne aldrig er blevet påtvunget nogen, men navnlig blev *anvendt til udbetaling af renter af og afdrag på den indenlandske statsgæld*. Da det i begyndelsen af året viste sig umuligt at betjene gælden i rigsbankpenge, ønskede man nemlig at lade obligationsejerne vælge mellem rettidig betaling i komitèsedler og forsinket betaling i rigsbanksedler, mens man i andre lande under lignende omstændigheder blot ville have indført et moratorium. De obligationsejere, der har modtaget komitèsedler, må altså have foretrukket denne form for betaling fremfor forsinket betaling i rigsbanksedler.

De komitèsedler, der ombyttes med obligationer, vil blive tilintetgjort<sup>1)</sup>.

Ved kancellicirkulære af 21. maj 1814 pålægges det bestyrere af offentlige stiftelsers midler at ombytte eventuelle komitèsedler med 6 pct. statsobligationer.

21. maj  
1814

*Placat, angaaende Bestemmelsen af Værdien af de i Hertugdømmene gangbare Kobberskillemønter.*

Den i hertugdømmerne cirkulerende kobberskillemønt, nemlig 1-skillinger af 1771, sekslinger og de i kongerigerne udmøntede 12-skillinger af 1812, der alle ved forordning af 19. oktober 1813 blev sat til 2 rbsk., nedsættes til  $1\frac{2}{3}$  rbsk.

10. juni  
1814

*Placat, hvorved Udførsel af Mønter og ædle Metaller tillades, samt Placat af 28de October 1811 ophæves.*

Alle endnu gældende forbud mod udførsel af guld, sølv og skillemønt over Storebælt til hertugdømmerne og udlandet ophæves, og skippere, der ankommer til hertugdømmerne fra kongerigerne, har ikke længere pligt til at anmelde de beløb, de medbringer i danske sedler.

<sup>1)</sup> Adgangen til at ombytte komitèsedlerne med 6 pct. obligationer førte efterhånden komitèsedlerne i pari, efter at deres kurs over for rigsbanksedler i foråret 1814 var gået ned på omkring 20 pct. (se Marcus Rubin, 1807-14, Studier til Københavns og Danmarks Historie, København 1892, side 311-17).

11. juni  
1814 Kancellicirkulære til overøvrighederne om, at *umyndiges midler og offentlige stiftelsers midler nu bør udlånes i navneværdi* med en opsigelsesfrist på højst et år fra kreditors side og mindst 1 år fra debtors side.

Lånekontrakter oprettet efter 5. januar 1813 skal søges ændret, således at de opfylder disse betingelser. Ved bedømmelsen af sikkerheden for udlånene må der ikke tages hensyn til, at ejendomsvurderingen nu er fastsat i sølvværdi.

Ved cancelliskrivelse af 3. februar 1816 forklares kravet om samme sikkerhed ved anbringelse i navneværdi som ved anbringelse i sølvværdi således, at midlerne skal anbringes inden for  $\frac{2}{3}$  af brandforsikringsvurderingens nominalbeløb, hvori foranstående prioriteter, der navnlig vil omfatte bankhæftelsen, fradrages efter nominalbeløb. Herved vil kravene til sikker anbringelse stadig være opfyldt, når den nuværende midlertidige forskel mellem rede sølv, sølvværdi og navneværdi ophører.

29. juni  
1814 *Placat, om Sølv Rigsbankdalernes Udgivelse.*

Der er nu udmøntet rigsbankdalere til  $18\frac{1}{2}$  rbd. pr. mark fint sølv. Private kan få udmøntet rigsbankdalere mod  $2\frac{1}{2}$  pct. i møntomkostninger.

30. juli  
1814 *Placat, angaaende at den nuværende Sølvværdie indtil videre skal tages til Følge.*

„I Betragtning af de særdeles Conjuncturer med Hensyn til Norge“ udsættes ny notering af bankkursen foreløbig.

11. august  
1814 *Placat, hvorved Banktegn af 16 Rbsk., 4 Rbsk. og 3 Rbsk. autoriseres til at gaae og gielde i Danmark.*

For de nye kobberrigsbanktegn gælder samme bestemmelser som for de i henhold til plakat af 28. december 1813 møntede kobberrigsbanktegn på 12 og 6 rbsk.

9. september  
1814 *Cancellie-Patent, hvorved Patentet af 6te Nov. 1810 ophæves, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*

Herefter er der også i hertugdømmerne fri adgang til at sende kurantbanksedler og skatkammerbeviser lydende på dansk kurant med posten.

13. september  
1814 *Placat, hvorved Eenskillingerne af 1771, Tolvskillingerne af 1812, samt Tøskillingerne af 1809, 1810, 1811 og 1812 indkaldes.*

Disse kobbermønter inddrages fra omløb med udgangen af november 1814.

3. oktober  
1814 *Placat, betreffende Ombytning af de indkaldte Courant-Sedler og Skatkammerbeviser.*

Rigsbanken fik den 11. august 1814 bevilling til med 6 ugers varsel at indkalde alle skatkammerbeviser lydende på dansk kurant og kurantsedlerne<sup>1)</sup> bortset fra småsedlerne på 8, 12 og 24 sk. dansk kurant. De lokale myndigheder skal nu bekendtgøre, hvornår fristen for indløsning udløber inden for deres område, og at sedlerne herefter ikke er gangbart betalingsmiddel.

For Københavns vedkommende udsendte magistraten den 5. oktober 1814 bekendtgørelse om, at sedlerne ophører at være gangbart betalingsmiddel den 10. oktober 1814.

<sup>1)</sup> Den 3. maj 1814 fik rigsbanken bevilling til med 2 ugers varsel at indkalde rigsbankanvisninger og norske assignmentsbeviser. I henhold til denne bevilling bekendtgjorde rigsbanken den 14. maj, at rigsbankanvisninger og norske assignmentsbeviser indkaldes til ombytning med rigsbanksedler inden for en frist på 2 uger.

16. januar  
1815 *Placat, angaaende at den nuværende Sølvværdie af Rigsbanksedler indtil videre skal være gieldende.*  
Bankkursen på 375 skal „efter Omstændighederne“ gælde indtil videre.
20. januar  
1815 *Placat, angaaende hvorledes der, med Hensyn til de af Overformynderierne udenfor Kiøbenhavn udlaaente Capitaler, som, efter Forordningen af 5te Januarii 1813, ere gaaede over til Rigsbankpenge, bliver at forholde.*  
For midler under fællesbestyrelse skal gælde samme regler som fastsat for Københavns overformynderi ved plakat 8. marts 1814.  
Hvor flere myndlings midler uden at være under fællesbestyrelse har sikkerhed i samme fordring, hver for en bestemt del af denne fordring, fastholdes denne fordeling uden hensyn til, hvornår midlerne er indsat i overformynderiet.
25. januar  
1815 *Cancellie-Patent, angaaende Rentefoden for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.*  
Der må tages 5 pct. i rente af lån sikret ved pant og 6 pct. af andre lån. Hvor rentefoden ikke er udtrykkeligt nævnt, skal 5 pct. anses som gangbar rente.
28. januar  
1815 *Bekendtgjørelse, angaaende Tilbagebetalingen og Renterne af saadanne Laan, som af Laane-Institutet for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen ere tilstaaede og udbetalte i de, paa Grund af Patentet af 19de Decbr. 1810 udfærdigede Assignmenter.*  
Lånene kan forrentes og tilbagebetales i assignmenter eller i de af rigsbanken til indløsning af assignmenterne udstedte obligationer.
9. februar  
1816 *Kongelig Bekendtgjørelse, angaaende Finantsbestyrelsen for Fremtiden, samt det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammers og General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegiets Forening til eet Collegium, med mere.*  
„Efter den gienærholdne Fred have Vi anseet det for een af de første Gienstande for Vor landsfaderlige Omhu, at søge Midler, hvorved Vore Finantsers Tilstand kan, uden nye Byrder for Vore troe og kiere Undersaatter, forbedres og den mueligste Orden tilveiebringes i denne vigtige Statsbestyrelses-Green.“  
For at sikre betjeningen af såvel den almindelige obligationsgæld som „endeel uafgjorte Fordringer“, hvor statens forpligtelse ikke er fastlagt til bestemte beløb, skal foruden de til den synkende fond henlagte beløb et årligt beløb på 1½ mill. mark Hamborg banko og hele den rigsbanken pålagte gæld til staten udelukkende anvendes til forrentning af og afdrag på statsgælden og dermed administreres adskilt fra de øvrige statsfinanser. Denne administration overtages af statsgældsdirektionen, der hermed overtager administrationen af skatkammerfonden og den synkende fond samt afviklingen af de før rigsbankens oprettelse bestående penge- og kreditinstitutioner. Denne afvikling skal også omfatte den kgl. kreditkasse, der herefter ikke må yde nye lån<sup>1)</sup>. Møntsager henlægges under statsgældsdirektionen.  
Udover henlæggelserne til betjening af statsgælden skal der henlægges tilstrækkelige indtægter til dækning af statens pensionsforpligtelser. Disse indtægter skal administreres af pensionskassedirektionen, ligeledes adskilt fra de øvrige statsfinanser.

<sup>1)</sup> Statsgarantien for husejernes kreditkasse (se fundats og konvention af 4. marts 1797) fastholdes på det nuværende beløb på 3 mill. rbd., idet kreditkassen i 1816 får tilladelse til at oprette en hjælpefond uden statsgaranti. Statsgarantien førte til et betydeligt tab for staten, fordi de af kreditkassen udstedte obligationer som statsgaranterede i 1813 blev omskrevet fra dansk kurant til samme beløb i rigsbankpenge sølvværdi, mens de af debitorerne til kreditkassen udstedte obligationer blev omskrevet efter tidstabellen.

Bortset fra statsgælds- og pensionsanliggender og enkelte andre særlige administrationer samles forvaltningen af statsfinanserne hos finansdeputationen, der med finansministeren som formand består af de deputerede fra rentekammeret „i Forening med andre dertil af Os beskikkede Mænd“.

24. februar  
1816 Kancellicirkulære til samtlige overøvrigheder om, at de *af private udstedte småanvisninger skal sættes ud af omløb.*

Mens der var mangel på skillemønt, godkendte myndighederne i et vist omfang, at private udstedte småanvisninger, der blev anvendt som skillemønt. Da der imidlertid nu må være sat tilstrækkeligt med kobberrigsbanktegn i omløb til at dække skillemøntbehovet, skal de af private udstedte småanvisninger inddrages inden for en frist på 3 måneder, hvilket overøvrighederne skal foranstalte bekendtgjort.

28. februar  
1816 *Placat, hvorved Banktegn paa 2 Rigsbankskilling autoriseres til at gaae og gielde i Danmark.*

Omløbet af kobberrigsbanktegn – på 12 og 6 rbsk. i henhold til plakat af 28. december 1813 og på 16, 4 og 3 rbsk. i henhold til plakat af 11. august 1814 – suppleres nu med kobberrigsbanktegn på 2 rbsk. Samtlige *kobberrigsbanktegn skal herefter kun være lovligt betalingsmiddel for beløb op til 5 rbd.*

4. juli  
1816 *Placat, angaaende at de i Bankfoundationens § 11 nævnte Hæftelser og formelige Panteobligationer maae tinglyses uden Gebyhrs Erlæggelse, med videre.*  
Bankhæftelsesobligationerne fritages for tinglysningsomkostninger og kan transporteres på ustemplet papir.

10. juli  
1816 *Placat, angaaende nye udprægede Otte- og Sexten- Rigsbankskillingsstykker for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten.*  
8- og 16-skillingerne *udmøntes i Altona til 18½ rbd.* pr. mark fint sølv og er lovligt betalingsmiddel for beløb op til 2½ rbd.

6. august  
1816 Kancellicirkulære til samtlige stiftamtmand og biskopper om, at *offentlige stiftelsers midler og umyndiges midler så vidt muligt skal stå uopsagt i den første tid efter moratoriets udløb.*

For at gardere ejendomsbesidderne mod opsigelse af prioritetsgæld ved udløbet af det ved forordning af 5. januar 1813 fastlagte moratorie, skal bestyrere af offentlige stiftelsers og umyndiges midler herefter i hvert enkelt tilfælde have cancelliets godkendelse til at opsiges midlerne.

Ved kgl. resolution af 29. april 1818 fastslås, at opsigelse af midlerne skal tilbagekaldes, medmindre cancelliet i det enkelte tilfælde godkender opsigelsen.

15. juli  
1817 *Placat, angaaende at al Indsmeltning for Private i Kiøbenhavn af Guld og Sølv skal henlægges til den derværende Mynt.*

Mønten får foreløbig eneret på indsmeltning, idet det monopol på privat indsmeltning, der hidtil har været tilstået en guldsmed, ophæves.

Indsmeltningsomkostningerne betales efter faste takster og skal erlægges i rede sølv eller i sedler efter dagskurs.

Ved plakat af 18. september 1821 fastslås, at al indsmeltning fremtidig skal ske på mønten.

27. november  
1817 *Placat, for Kiøbenhavn, angaaende at de, der forrette Skifte, skulle indsætte de rede Pengebeholdninger til Forrentning i Rigsbanken.*

Rigsbanken modtager skiftemidlerne på 3 måneders opsigelse til forrentning med 5 pct. i *navneværdi.*

10. februar

1818

*Placat, angaaende en Forandring i Forordningen af 26de September 1811.*

For at der ikke skal herske uklarhed om retstilstanden, fastslås det, at bestemmelsen i forordning af 26. september 1811 om, at valutahandler kun må indgås som kontanthandler, skal anses for ophævet. Ligeledes skal forbudet mod håndpantsettning af guld og sølv i barrer og af mønt, banksedler og veksler, der lyder på anden møntsort end dansk kurant, anses for ophævet.

6. april

1818

*Kongeligt aabent Brev, hvorved adskilligt, Rigsbanken og Danmarks Pengevæsen betræffende, kundgjøres.*

I overensstemmelse med løftet i det åbne brev af 30. juli 1813 skal *rigsbanken pr. 1. august 1818 gå over til et nationalt aktieselskab*, der ledes af aktionærerne, idet bankhæftelsesdebitorer bliver aktionærer sammen med frivillige abonnenter. Hæftelsesdebitorer for jorder og tiender får kun aktieret for den  $\frac{1}{6}$  af hæftelsesrenten, som de selv bærer uden afkortning i ejendomsskatterne. Mindste aktieportion bliver på 100 rbd. For mindre hæftelser kan der opnås aktieret ved at supplere hæftelsesbeløbet med konstant indbetaling, eller flere småhæftelser kan slås sammen til en enkelt hæftelse på 100 rbd.

„Det bør være den nationale Banks bestandige Formaal at medvirke til at Sølv bliver Landets eneste lovbevalde Numeraire, saasnart Omstændighederne tillade det“. Banken skal indgive *forslag om at erklære sedlerne indløselige, senest når seddelomløbet er nedbragt til 20 mill. rbd.*

De  $\frac{5}{6}$  af bankhæftelsesrenten af jorder og tiender, som yderen kan fradrage i ejendomsskatterne, og som dermed bæres af staten, skal udelukkende anvendes til seddelinddragelse og bortfalder helt, når rigsbanksedlerne er fuldt inddraget.

Så længe sedlerne er uindløselige, skal de dels have omløb til pålydende, *dels tillægges en officiel kurs, hvortil sedler sidestilles med sølv mønt i betalinger, der lyder på sølv.* Betalinger kan gyldigt aftales i rede sølv og skal da ubetinget erlægges i sølv mønt.

Rigsbanksedlernes kurs i sølvbetalinger fastsættes hvert kvartal af en *særlig kursnoteringskomité* bestående af et medlem af det danske kancelli, et medlem af finansdeputationen, et medlem af børsnoteringskomitéen og et medlem af nationalbankens direktion.

Efter den 1. august 1818 skal obligationer, kontrakter, der indgås på tid, samt skatter og afgifter lyde på sølv eller eventuelt udtrykkeligt indgås i rede sølv. Kontrakter, der er indgået i navneværdi før den 1. august 1818, kan dog gyldigt fornyes i navneværdi, men bortset herfra kan der *ikke afsluttes gyldige kontrakter på tid i navneværdi*, hvorimod den daglige handel stadig skal foregå i navneværdi. De før den 1. august 1818 stiftede fordringer, der lyder på sølv værdi, går over til rede sølv, men kan betales i sedler efter kvartalskursen.

Nationalbanken kan udstede indløselige sedler, der skal have fuld dækning i „Mynt, Barrer eller Banko, som dertil i Banken haves, eller til saadant Øie med indleveres“. Disse sedler modtages som rede sølv ved indbetalinger til det offentlige.

Nationalbanken skal på aktionærernes vegne ledes af et repræsentantskab på 15 medlemmer. Det første repræsentantskab vælges af valgkommitterede udpeget af det danske kancelli og er herefter selvsupplerende.

De nærmere vilkår for nationalbankens virke vil blive fastsat i oktroj og reglement.

Ifølge kgl. resolution af 8. maj 1818 skal der til valg af nationalbankens repræsentantskab udpeges 2 valgkommitterede for hvert stift samt 3 valgkommitterede for København. De valgkommitterede for stifterne skal så vidt

muligt udpeges således, at den ene repræsenterer landbrugsinteresser og den anden købstadsinteresser.

I åbent brev til de valgkommitterede af 22. maj 1818 (reskriptsamlingen) fastlægges valgproceduren således, at hver enkelt repræsentant skal vælges ved simpelt flertal efter skriftlig afstemning. De valgkommitterede kan ikke opstilles som kandidater til repræsentantskabet. For at modtage valg skal repræsentanterne enten være eller indvilge i at blive aktionærer for mindst 500 rbd.

15. april  
1818

*Forordning, hvorved de gamle Hartkornsskatter og den ved Forordningen af 1ste October 1802 paabudne og ved Forordningerne af 6te Junii 1811 og 9de Julii 1813 nærmere bestemte Afgift af Besiddelse, Nytte og Brug af Jorder og Tiender i Kongeriget Danmark forandres til een samlet Skat i Sølv.*

„I Forbindelse med de ved Vort åbne Brev af 6te i denne Maaned kundgiorte Bestemmelser“ skal landbrugets ejendomsskatter, som ved forordning af 9. juli 1813 blev fastlagt til et kvantum korn, *omlægges fra korn til penge og erlægges i sølv.*

Samtidig med omlægningen fra korn til penge nedsættes skattebyrden<sup>1)</sup> permanent, idet der for årene 1816 og 1817 blev givet et nedslag i det udskrevne kvantum korn, og omregningen fra korn til sølv sker på grundlag af den således nedsatte kornmængde. Omlægningen fra korn til sølv indebærer også forenkling af skatteudskrivningen, idet afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender slås sammen med den „gamle“ hartkornsskat til én skat, landsskatten, der skal lignedes efter den almindelige hartkornsansættelse, indtil den nye matrikel bliver færdig<sup>2)</sup>.

I årene 1820–28 gives der adgang til delvis at erlægge landskatten i korn in natura. Efter forordning af 2. august 1820 afregnes kornet efter kapitelskatterne. Efter forordning af 20. juli 1821 afregnes kornet til statsfastsatte priser, der ofte ligger væsentlig over kapitelstakterne.

Ved forordning af 10. januar 1823 gives der et samlet nedslag i landsskatten på 400.000 rbd. eller godt 10 pct. af det oprindeligt påbudte beløb. Dette nedslag bevilges midlertidigt, men fornyes stadig.

Ved forordning af 6. februar 1824 nedsættes landsskatten permanent, idet den herefter udskrives med samme beløb i navneværdi som hidtil i sølv.

16. april  
1818

*Placat, hvorved kundgøres det Forhold, efter hvilket den ved Forordningen af 15de April 1818 i Kongeriget Danmark anordnede Landskat kan for de 2 første Quartaler af Aaret 1818 betales med Rigsbanksedler i Stedet for rede Sølv.*

Som betaling i sølv regnes 2 rbd. i sølv mønt = 3 rbd. 24 rbsk. i sedler.

I henhold til rentekammercirkulære til samtlige amtmænd af 23. maj 1818 kan forfaldne hidtil i sølv værdi påbudte skatter og afgifter – landsskatten er påbudt i sølv – indtil den 1. august 1818 erlægges i sedler efter den gældende bankkurs på 375. Efter den 1. august 1818 skal kvartalskursen ubetinget lægges til grund for sedlernes modtagelse som sølv, uanset om betalingen er forfalden før eller efter den 1. august 1818.

<sup>1)</sup> Ved plakat af 2. april 1815 blev den resterende del af den ved forordning af 8. februar 1810 for 8 år udskrevne indkomstskat eftergivet (samme for hertugdømmerne ved forordning af 2. april 1815). Ved forordning af 13. marts 1816 ophæves på landet den ved forordning af 6. maj 1812 påbudte ildstedsskat. Ved forordning af 17. april 1816 ophæves ildstedsskatten i byerne, samtidig med at bygningsafgiften opkrævet i henhold til forordning af 1. oktober 1802 forhøjes med afgiftens grundbeløb.

<sup>2)</sup> Denne nye matrikel, der oprindeligt skulle udarbejdes som ligningsgrundlag for afgiften af besiddelse, nytte og brug af jorder og tiender, blev i det væsentlige færdig i 1826, men trådte først i kraft 1844.

26. maj  
1818

*Bekjendtgjørelse, angaaende Subscription paa Indskud i den nationale Bank.*  
Tegningsfristen sættes til 2 måneder, efter at oktrojen er offentliggjort.

20. juni  
1818

*Placat, angaaende at det er tilladt Rigsbanken og i sin Tid den nationale Bank, at modtage Indlaan mod uopsigelige Obligationer, og Rente i rede Sølv.*

Indlån i navneværdi må modtages til forrentning med 4 pct. i rede sølv, idet der for indlånene udstedes samme beløb i uopsigelige 4 pct. obligationer lydende på rede sølv. Sådanne indlån må også modtages fra offentlige stiftelser.

4. juli  
1818

*Octroy for Nationalbanken i Kjøbenhavn paa 90 Aar.*

Det i det åbne brev af 30. juli 1813 givne løfte opfyldes nu med rigsbankens overgang pr. 1. august 1818 til et privat aktieselskab, der som eneste seddeludstedende bank gives „for Os og Vore Efterfølgere i Regieringen, det Kongelige Tilsagn, at ingen Befaling fra Os eller Dem, skal nogensinde middelbar eller umiddelbar indvirke i Bankens, alene ved dens Octroy og Reglement, lovbundne Bestyrelse, . . .

§ 3.

Bankens første Bestemmelse er og skal være: at virke frem til at befæste et sikkert Pengevæsen i Landet.

Til den Ende skal den

1. søge ved alle de Midler, som staae i dens Magt, at fremme og vedligeholde de nu cirkulerende, af den fra Rigsbanken overtagne, Rigsbanksedlers og Rigsbanktegnis pari Værd.
2. drage Omsorg for at samle og opbevare en Fond af rede Sølv, i Mynt, Barrer eller Banco, ved hvilken Fond den kan opretholde dens cirkulerende Sedler i deres Værd, og paa hvilken Fond den kan grunde Anviisninger og Sedler, som vexles paa Anfordring med Sølv.

Alt paa det at rede Sølv, eller Banksedler, der paa Anfordring vexles med rede Sølv, kunne saasnart mueligt blive de eneste gjængse og gjeldende Betalingsmidler i Landet.

§ 4.

Bankens anden Bestemmelse er:

at forrente og afdrage den paa samme hæftende Obligations-Gjeld, være sig til Staten eller til Private; samt at tilsvare dens Seddelgjeld i den Orden, som det Følgende viser.

§ 5.

Bankens tredie Bestemmelse er:

ved Udlaan og ved Discontering, at fremme Penge-Omløbet, til Lettelse for Production, Handel og Omsætninger; samt, ved Foliers Aabning, og Depositors Modtagelse, at holde betroede Midler i sikkert Gjemme og Tilsvær, saaledes, at Vedkommende derover til alle Tider kunne have frie Raadighed, efter de Regler som nærmere vorde foreskrevne“.

Til at løse disse opgaver råder banken over en grundfond og over betydelige midlertidige indtægter.

*Grundfonden består af den frivilligt tegnede aktiekapital og af de bankhæftelser, der overgår til nationalbanken som dens ejendom for stedse og dermed tillægges aktieret, nemlig den fulde hæftelse af købstads- og dermed sidestillede bygninger i Danmark,  $\frac{1}{6}$  af hæftelserne af jorder og tiender i Danmark samt den fulde hæftelse af de ejendomme i hertugdømmerne, hvis ejere vælger at indtræde som aktionærer i nationalbanken.*



Disse hæftelser skal forrentes eller indfries på helt samme måde, som da de var tillagt rigsbanken, bortset fra at bankhæftelsesrenten går over fra sølvværdi til sølv. Nationalbanken har samme ret til at fordre udstedt omsættelige hæftelsesobligationer og til at afhænde disse, som rigsbanken hidtil har haft. Ved indfrielse af hæftelserne indgår de herved erhvervede aktiver i grundfonden i stedet for hæftelsesbeløbene. Dette gælder også, hvor indfrielse allerede er sket til rigsbanken.

Aktieportionerne er på 100 rbd. Der er *fri adgang til subskription*. De tegnede beløb skal indbetales i rede sølv. Indlån kan konverteres til subskriptionsaktier. Bankhæftelsesdebitorer, hvis hæftelser indgår i grundfonden, bliver aktionærer for et tilsvarende beløb i hele aktieportioner, uafhængigt af om hæftelserne er indfrie eller stadig forrentes. For hæftelsesbeløb, der ikke udgør en hel aktieportion, kan der opnås aktieret ved at supplere hæftelsen op med kontant indbetaling, eller flere småhæftelser kan slås sammen, indtil der er tilstrækkeligt til en aktieportion. For indfrie hæftelser følger aktieretten den cederede hæftelsesobligation eller anden kvittering for indbetalingen, medmindre der ved transport er taget udtrykkeligt forbehold over for aktieretten.

De hæftelsesdebitorer for jorder og tiender, som allerede har indfriet mere end  $\frac{1}{6}$  af deres hæftelse, kan til sin tid, når de  $\frac{5}{6}$  af denne hæftelse falder helt bort, konvertere det, der er indfriet ud over  $\frac{1}{6}$ , til subskriptionsaktier. I stedet for konvertering til aktiekapital kan der vælges kontant udbetaling eller udbetaling i  $6\frac{1}{2}$  pct. obligationer, der er uopsigelige både fra debitors og kreditors side.

*De bankhæftelser, som ikke indgår i grundfonden, skal afvikles* og går derfor over til nationalbanken som midlertidige indtægtskilder, nemlig dels hæftelserne af de ejendomme i hertugdømmene, hvis ejere vælger helt at træde ud af forbindelse med nationalbanken, dels de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, som nu bæres af staten, idet der gives yderen fradrag herfor i landskatten. For hertugdømmernes vedkommende bortfalder hæftelserne i takt med, at der indbetales beløb til likvidation i henhold til patent af dags dato. De  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender skal fortsat bæres af staten, „saalænge indtil alle nu courserende Rigsbanksedler derved kunde blive inddragne,“ hvorefter de bortfalder helt.

Ved nationalbankens overtagelse af rigsbankens obligationsgæld er den som ekstraordinær reservefond for staten pålagte uopsigelige obligationsgæld nedsat fra 10 til 7 mill. rbd.<sup>1)</sup>, der skal forrentes og afdrages med 420.000 rbd. årligt. Den som led i seddelinddragelsen stiftede obligationsgæld, skal forrentes på samme måde som hidtil, altså med højst 350.000 rbd. årligt.

Den rigsbanken pålagte *forpligtelse til at afbetale statsgælden ophæves udtrykkeligt* for nationalbankens vedkommende.

*Omløbet af rigsbanksedler må aldrig forøges og skal, så længe sedlernes kurs ligger under pari, årligt nedbringes med hele bankens nettoindtægt*, dog således at banken frit kan disponere over indlånsmidler til udlån og diskontering. Ligger seddelkursen over pari, skal kun de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenterne af jorder og tiender, som bæres af staten, anvendes til seddelinddragelse, mens banken frit kan disponere over de øvrige nettoindtægter til udlån eller henlæggelse til en sølvfond. Det skal bekendtgøres, hvor store beløb der inddrages, og de inddragne sedler skal brændes offentligt.

Indtil sølv mønt udmøntet til  $18\frac{1}{2}$  rbd. pr. mark fint sølv og med mønt indløselige sedler kan erklæres for eneste lovlige betalingsmiddel, skal de nu cirkulerende sedler være lovligt betalingsmiddel i navneværdibetalinger efter pålydende og i sølvbetalinger efter kvartalskursen.

*Nationalbanken kan udstede sedler, som på anfordring er indløselige med*

<sup>1)</sup> Nedsættelsen skyldtes afgang af de norske bankhæftelser.

*sølv.* Udstedes sådanne sedler, før de uindløselige sedlers kurs kommer i pari, skal de have fuld dækning i sølv, idet grundfondens sølv ikke må medregnes til denne dækning. Når samtlige i omløb værende sedler kan erklæres indløselige (i det åbne brev af 6. april 1818 kræves forslag herom indgivet senest, når seddelomløbet er nedbragt til 20 mill. rbd.), skal der fastsættes dækningsregler. *Dækningsreglerne skal fastsættes efter bankbestyrelsens indstilling og approberes af kongen.*

Bankbestyrelsen kan vælge, om overgangen til mønt eller med mønt indløselige sedler som eneste lovlige betalingsmiddel skal ske blot ved en erklæring fra banken om, at den indløser alle sedler eller ske ved en samlet inddragelse af alle hidtil uindløselige sedler til ombytning med indløselige sedler. Indtil da skal de sedler, der måtte blive udstedt som indløselige, ikke være tvungent betalingsmiddel, men modtages som rede sølv ved indbetalinger til det offentlige.

Nationalbanken må *modtage indlån i sølv* og kan frit disponere over disse midler til udlån eller anden anvendelse.

Lån må ydes fra 1-6 måneder mod betryggende sikkerhed, og der må diskonteres sikre vekslers og vekselobligationer lydende på sølv. Efter bankbestyrelsens beslutning kan der også diskonteres vekslers lydende på anden valuta.

*Udlånsrenten må ikke overstige 6 pct. Diskontoen og indlånsrenten er fri.*

Foruden at være udlåns- og indlånsbank, skal nationalbanken være girobank med pligt til at åbne foliokonti både i sedler og i rede sølv og skal anses for eneste autoriserede deponeringssted.

Nationalbanken får *samme privilegier som rigsbanken* herunder også ret til med kgl. approbation at oprette filialer.

Ligesom rigsbanken skal nationalbanken offentliggøre årsregnskab og status.

*Nationalbankens ledelse består af et repræsentantskab på 15 medlemmer og en direktion på 5 medlemmer, der tilsammen udgør bankbestyrelsen*, hvor alle væsentlige sager skal forelægges og afgøres ved almindeligt flertal. Beslutning om regnskabs godkendelse træffes af repræsentantskabet, der også afgør sager om direktionens forretningsførelse. Den daglige ledelse varetages af direktionen. Det første repræsentantskab vælges af kgl. udpegede valgkommitterede. Herefter er repræsentantskabet selvsupplerende. En af direktørerne er kgl. udnævnt og formand for direktionen. De øvrige 4 direktører vælges af repræsentantskabet og kan vælges blandt repræsentantskabet.

„Da under Bankbestyrelsen er henlagt en betydelig Deel af Stats-Ejendommenes Værd, og da Banken, tilligemed at paase dens Actiehaveres Tarv, som Actiehavere, har vigtige Forpligtelser at opfylde med hensyn til Staten“, skal der *udnævnes en kgl. bankkommissær*, som skal „paase, at de Banken med Hensyn til Staten og det offentlige Pengevæsen paalagte Forpligtelser opfyldes“. Stillingen som kgl. bankkommissær beklædes af justitsministeren. Den kgl. bankkommissær fører forsæde i repræsentantskabsmøderne og skal have fuld adgang til at deltage i direktionsmøder, men hverken deltage i eller være ansvarlig for den daglige forretningsførelse. Ønsker banken sager forelagt kongen, skal det ske gennem den kgl. bankkommissær.

Udbytte må først udbetales, når sedlerne er erklæret indløselige, idet dog subskriptionsaktionærerne indtil da skal have deres kapital forrentet med 4 pct. Når der kan udbetales udbytte, fastsættes udbyttets størrelse af repræsentantskabet med samme udbytteret for subskriptionsaktionærer og hæftelsesaktionærer.

Oktrojen skal suppleres med et reglement, som vil blive offentliggjort.

4. juli  
1818

*Patent, angaaende Ophævelsen af den Forbindelse, hvori Hertugdømmerne Slesvig og Holsten for nærværende Tid staae med den hidtilværende Rigsbank.*

Hertugdømmernes hæftelsesdebitorer kan vælge mellem straks at træde helt ud af forbindelse med nationalbanken, gradvis at likvidere deres gæld til nationalbanken eller at indtræde som hæftelsesaktionærer.

De grundejere, der vælger *straks at træde ud af forbindelse med nationalbanken*, kan likvidere deres bankhæftelse ved at indbetale 112½ rbd. navneværdi pr. 100 rbd. hæftelse eller ved at indbetale et så stort beløb i statsobligationer og/eller bankhæftelsesobligationer, at den årlige rente, der er i sølv eller rede sølv, udgør 4½ pct. af bankhæftelsen.

De grundejere, som vælger *gradvis at afvikle forbindelsen med nationalbanken*, skal i rede sølv indbetale 6 pct. af deres bankhæftelse om året<sup>1)</sup>, indtil den akkumulerede indbetaling svarer til den del af bankens obligations- og seddelgæld, som falder på de pågældende ejendomme. Herefter ophører indbetalingerne, ligesom enhver forbindelse mellem disse grundejere og nationalbanken skal anses for ophævet.

Hvor stor en andel af seddel- og obligationsgælden, der falder på de pågældende ejendomme, afgøres en gang for alle, så snart de endnu cirkulerende slesvig-holstenske pengerepræsentativer er indkaldt til omveksling ved præklusivt proklama<sup>2)</sup>.

Der skal *oprettes et selvstændigt bankinstitut i Altona til at forestå afviklingen*. Alle indbetalinger indgår til instituttet, der over for nationalbanken årligt skal afregne et beløb svarende til den del af seddelinddragelsen og den del af renter af og ordinære afdrag på obligationsgælden, som falder på de under instituttet værende ejendomme. Hvad der herudover er indbetalt til instituttet, kan anvendes til yderligere likvidation af gælden til nationalbanken på den måde, instituttet selv finder fordelagtigst.

Bankinstituttet skal bestyres af to af nationalbanken udpegede direktører under opsyn af en kommitteret, som udpeges i fællesskab af overretten i henholdsvis Slesvig og Holsten. Instituttets årsregnskab og status skal offentliggøres.

De grundejere, som vælger at *forblive under nationalbanken*, træder ind som *hæftelsesaktionærer* på helt samme vilkår som hæftelsesdebitorer i kongeriget.

Valget mellem umiddelbar likvidation af forbindelsen med nationalbanken, gradvis likvidation af forbindelsen med nationalbanken og opretholdelse af forbindelsen med nationalbanken skal træffes inden den 1. februar 1819.

27. juli  
1818

*Reglement for Nationalbanken i København.*

Reglementet supplerer oktrojen med en række specielle bestemmelser om forholdet mellem banken og aktionærerne, om udlån, om forvaltning af midler og om bankens bestyrelse.

*Lån skal være sikret ved håndpant. Efter bankbestyrelsens indstilling kan der også ydes lån mod pant i fast ejendom.* Indstillingen skal i så fald approberes af kongen.

Mod håndpant belånes varer, møntmetal og værdipapirer fra ⅔ til ¾ af værdien. Ved belåning af varer skal indenlandske varer foretrækkes frem for udenlandske, og blandt de indenlandske varer skal specielt tørrede kornvarer foretrækkes (samme belåningsregler som den dansk-norske specie-bank).

<sup>1)</sup> Erlægges i henhold til cancellipatent af 20. november 1819 med 3 pct. halvårligt.

<sup>2)</sup> Nationalbanken fik allerede den 4. juli 1818 bevilling til at indkalde de slesvig-holstenske møntpapirer til omveksling efter de i forordning af 5. januar 1813 bestemte omvekslingsforhold. I henhold hertil indkaldtes møntpapirerne til omveksling inden udgangen af september 1819.

28. juli  
1818

*Placat, angaaende hvorvidt Nationalbanken i Kjøbenhavn modtager Indlaan i Navne-Værdie paa opsigelige Obligationer, m. v.*

Indtil den 1. august 1819 må skiftemidler og umyndiges midler modtages som opsigelige indlån i navneværdi. Umyndiges midler må dog kun modtages i det omfang, det ikke har været muligt at anbringe midlerne forskriftsmæssigt i rentebærende udlån, og de derfor i henhold til plakat af 20. april 1813 må anbringes til forrentning i navneværdi.

De midler, der nu modtages som indlån i navneværdi, må indtil den 1. august 1819 anvendes til udlån i navneværdi.

30. juli  
1818

*Bekjendtgjørelse angaaende de Regler, hvorefter Kvartals-Coursen sættes.*

Kvartalskursen, der noteres af den i det åbne brev af 6. april 1818 anordnede kursnoteringskomité, sættes den 20. marts, den 20. juni, den 20. september og den 20. december gældende for det efter noteringen nærmest følgende kvartal.

Kursen noteres ud fra en parikurs på 200 over for specier som *et gennemsnit af de 4 foregående dages børskurs, dog således, at kvartalskursen kun ændres i spring à 12½ point*, „og videre Rabat end den, som heraf er en Følge, skal ikke finde sted“, (d. v. s. der afrundes kun nedad).

30. juli  
1818

*Placat, angaaende Kvartals-Coursen for August og September Maaneder 1818<sup>1)</sup>.*

Kursen noteres til 250.

31. juli  
1818

*Forordning for Kongeriget Danmark, angaaende de, saavel ældre, som nyere Myntsorter, der herefter blive at bruge i alle rede Sølvetalinger.*

Der udmøntes nu tomarkstykker eller  $\frac{1}{3}$  rigsbankdalere til 18½ rbd. pr. mark fint sølv. Desuden skal de i henhold til plakat af 10. juli 1816 til omløb i hertugdømmerne udmøntede 16- og 8-rigsbankskillinger herefter have omløb i kongerigerne.

Af den ældre sølvmønt skal speciemønt have omløb til 2 rbd. pr. speciedaler, de som dansk kurant udmøntede 15- og 10-skillinger til henholdsvis 24 og 16 rbsk., de som slesvig-holstensk kurant udmøntede 5-skillinger og 2½-skillinger til henholdsvis 16 og 8 rbsk. og endelig de danske markstykker (se plakat af 23. januar 1813) som  $\frac{1}{6}$  rbd.

Disse sølvmonter er sammen med de i henhold til plakat af 29. juni 1814 møntede rigsbankdalere lovligt betalingsmiddel som rede sølv. Mønterne under 24 rbsk. er kun lovligt betalingsmiddel for beløb op til 3 rbd.

Til anvendelse i mindre betalinger skal der udmøntes ny kobberskillemønt til 64 rbsk. pr. pund kølnsk vægt. Kobberskillemønten udmøntes i 1- og 2-rigsbankskillinger, der skal være lovligt betalingsmiddel som rede sølv for beløb op til 16 rbsk.

11. januar  
1819

*Bekjendtgjørelse, angaaende Udmyntning af Species og Rigsbankdalere ved de Kongelige Mynter for privat Regning, mod at erlægge nedsatte Myntomkostninger.*

Der udmøntes nu hele specier. Private kan i et år få udmøntet såvel hele specier som hele rigsbankdalere mod henholdsvis 1 pct. og 1½ pct. i møntomkostninger.

Ved bekendtgørelse af 31. december 1819 gøres nedsættelsen i møntomkostningerne permanent.

Efter bekendtgørelse af 30. april 1825 skal der betales et tillæg for raffineri, hvis det indleverede sølv ikke er mindst 14-lødigt.

<sup>1)</sup> Oversigt over kvartalskursnoteringer findes side 265–66.

3. april  
1819

Kgl. resolution om, at der skal *stilles yderligere midler til rådighed for udlån til landbrugere og andre erhvervsdrivende, der er i likviditetsønskeligheder.*

Den ekstraordinære statslånefond, hvortil der til udlån i 11. juni termin 1818 blev bevilget 300.000 rd. specier, forøges nu med 1 mill. rd. specier. Lånefonden, der administreres af statsgældsdirektionen, skal fortrinsvis yde lån til lånsøgere, der i den kommende 11. juni termin (indultens ophør) skal udbetale opsagte lån eller anden forfalden gæld, og navnlig til godsejere, som står i forskud for deres bønders skatter.

Har lånsøgeren selv som kreditor opsagt en udlånt kapital, skal han forpligte sig til at tilbagekalde opsigelsen i 3 år. Hvis låntager står i restance med skatter og/eller bankhæftelsesrenter, tilbageholdes disse beløb, inden det bevilgede lån udbetales. Der skal ikke fastsættes noget maksimum for det enkelte lån, men et minimum på 300 rbd.

Lånene skal sikres ved pant i fast ejendom inden for halvdelen af den til bankhæftelse ansatte værdi. *Lånene forrentes med 5 pct. og er foreløbig afdragsfri*<sup>1)</sup>. I kongeriget lyder lånene på sølv, der udbetales efter kvar-talskursen.

17. april  
1819

Kancellicirkulære til samtlige bestyrere af offentlige midler og umyndiges midler om, at de *midler, der indgår i rede sølv, bør udlånes i rede sølv.*

Midler, der ikke indgår i rede sølv, bør nu (da udlån i navneværdi er forbudt) udlånes i sølv.

I henhold til rentekammercirkulære til underøvrighederne af 31. december 1819 skal umyndiges midler modtages til forrentning i sølv i den kgl. kasse, hvis det har vist sig umuligt at få midlerne anbragt forskriftsmæssigt i rentebærende udlån.

2. juli  
1819

*Forordning, angaaende Udstædelsen af nye Sedler af Nationalbanken i Kjøbenhavn.*

Der skal udstedes nye sedler til omveksling af rigsbanksedler.

9. juli  
1819

*Kongelig Behiendtgjørelse angaaende Inddragelse og Omvexling af Rigsbanksedler lydende paa Eet Hundrede og Eet Halvt Hundrede Rigsbankdalere m.v.*

Rigsbanksedler på 100 og på 50 rbd. samt alle rigsbankanvisninger indkaldes ved prækusivt proklama til omveksling med nytrykte sedler inden et halvt år og sættes herefter ud af omløb.

Plakat af 10. december 1819 sætter fristen for de gamle sedlers anvendelse som lovligt betalingsmiddel til 1. januar 1820 og for deres modtagelse ved indbetalinger til det offentlige til 1. februar 1820.

3. februar  
1820

Kancelliskrivelse til den kgl. bankkommissær, hvorved det *fastslås, at selv meget små bankhæftelser ikke kan kræves indfriet.*

Nationalbanken har anmodet om, at bankhæftelsen kræves indfriet før tinglysning af skøde på udstykkede landbrugsparceller, hvis den 1/6 af disses hæftelse, der indgår i bankens grundfond, ikke når op på mindst 5 rbd.

En sådan bestemmelse ville lette bankens bogføring, men afslås som stridende mod oktrojens løfte om, at bankhæftelsen er uopsigelig fra bankens

<sup>1)</sup> De 300.000 rd. specier, der blev udlånt til juni termin 1818, var ligeledes afdragsfri, men skulle forrentes med 6 pct. Den ekstraordinære statslånefonds beløbsramme på 1,3 mill. rd. specier blev overskredet med mere end 100 pct., idet lånene kom op på 2,8 mill. rd. specier, fordelt på ca. 500 lån, der i langt overvejende grad ydedes til ejendomsbesiddere i kongeriget og kun i mindre grad kom hertugdømmernes ejendomsbesiddere til gode (se Marcus Rubin, Frederik VI's Tid, Økonomiske og historiske Studier, København 1895, side 208).

side. Hertil kommer, at et krav om indbetaling af bankhæftelsen må anses for uhensigtsmæssig i øjeblikket, „da Eiendomsbesiddelsen er noksom besværet“.

4. februar  
1820

*Kongeligt aabent Brev, indeholdende Tillæg til den Nationalbanken under 4de Julii 1818 forundte Octroy.*

Nationalbanken bemyndiges til „en fremskyndet Inddragelse af Rigsbank-sedlerne, sigtende til at fremme og vedligeholde bemeldte Sedlers Pariværd“. *Den ekstraordinære seddelinddragelse skal gennemføres ved, at nationalbanken optager lån i markedet.* Da banken herved påtager sig større seddelinddragelse, end den er forpligtet til efter oktrojen, *nedsættes den oktrojmæssige forpligtelse til seddelinddragelse.*

For det første skal det til den ekstraordinære seddelinddragelse optagne lån forlods forrentes og afdrages af de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, som bæres af staten, således at banken herefter kun er pligtig til at anvende restbeløbet af de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender til seddelinddragelse. For det andet skal banken kun være pligtig til at anvende dette beløb til seddelinddragelse, sålænge kvartalskursen ligger under pari, mens den efter oktrojen ubetinget skulle anvende de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender til seddelinddragelse, sålænge børskursen lå over pari. Endelig får banken fri rådighed over alle sine øvrige nettoindtægter, mens den efter oktrojen skulle anvende ikke blot de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, men også alle øvrige nettoindtægter – bortset fra indlånsmidler – til seddelinddragelse, sålænge kvartalskursen lå under pari.

*Udgifterne til den ekstraordinære seddelinddragelse dækkes af staten*, som nu skal bære de  $\frac{5}{6}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, ikke blot indtil de uindløselige sedler er inddraget, men indtil det til seddelinddragelsen optagne lån er fuldt amortiseret.

4. februar  
1820

Bekendtgørelse fra nationalbanken om, at *banken indtil udgangen af maj 1820 modtager indlån i navneværdi til forrentning med 5 pct. i rede sølv.*

For indlån i sedler udstedes et tilsvarende beløb i obligationer, der lyder på rede sølv og er uopsigelige fra kreditors side, men fra bankens side opsigelige med 3 måneders varsel.

Lånet afdrages ved årlig udtrækning „i Forhold til Laanets Størrelse og Bankens Evne“. Første afdrag finder sted til 11. december termin 1821. Der modtages ikke beløb under 100 rbd.<sup>1)</sup>

22. februar  
1820

*Placat for Danmark, angaaende Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midlers Anbringelse i det Laan, som Nationalbanken har aabnet.*

Midlerne må anbringes i nationalbanklånet, medmindre der er givet specielle regler for deres anbringelse, (d. v. s. den almindeligt påbudte anbringelse som rentebærende udlån i fast ejendom kan erstattes med anbringelse i nationalbanklånet).

1. marts  
1820

Bevilling, hvorefter *indskud i den sparekasse, der agtes oprettet i København, fritages for arrest og beslaglæggelse.*

Initiativet til oprettelse af en sparekasse for mindrebemidlede er udgået fra en kreds af fremtrædende københavnere, herunder etatsråd J. Collin, biskop J. P. Mynster og nationalbankdirektør Peter Møller. Planen om oprettelse af en sådan sparekasse efter engelsk mønster har allerede fået støtte ved tilsagn om forrentning i den hgl. kasse af indtil 50.000 rbd. med 5 pct. i navneværdi.

<sup>1)</sup> Lånet, der blev på knap 6 mill. rbd., opsiges til 11. december termin 1824 med tilbud om konvertering til 4 pct., jfr. bind 1, side 154ff.

Ved kgl. resolution af 21. marts 1820 bevilges der den københavnske sparekasse *stempelafgift* for *sparekassebøger*.

I de følgende år oprettes flere sparekasser med kgl. approbation, der som regel indebærer, at sparekassebøgerne fritages for stempelafgift, og at indskuddene fritages for arrest og beslaglæggelse. Undertiden indebærer approbationen tillige tilsagn om, at sparekassen kan få begrænsede beløb anbragt til forrentning i den kgl. kasse på særlig gunstige rentevilkår.

3. maj  
1820

*Kongelig Bekiendtgjørelse, angaaende Inddragelse og Omvexling af Rigsbanksedler, lydende på 10, 5 og 1 Rigsbankdalere m. v.*

Ved præklusivt proklama indkaldes foruden rigsbanksedlerne også de små kurantsedler på 24, 12 og 8 sk. dansk kurant til omveksling inden et halvt år, hvorefter sedlerne sættes ud af omløb.

12. maj  
1820

*Bekiendtgjørelse, angaaende Inddragelsen af den til 1 Skilling dansk Courant stemplede Kobberskillemønt.*

Disse kobberenskillinger, der nu cirkulerer for  $\frac{1}{16}$  rbsk., inddrages og sættes ud af omløb med udgangen af 1820.

5. juli  
1820

Kgl. Resolution, hvorved *en konvention om oprettelse af en kreditforening for grundejere på Sjælland og Møn stadfæstes*.

De stadfæstede statutter<sup>1)</sup> adskiller sig på flere punkter fra den konvention, der blev indsendt til stadfæstelse med grev Holstein til Holsteinborg, konferensråd og dr. jur. J. F. V. Schlegel og generalkonsul F. Tutein som underskrivere.

Det er foreningens formål at afhjælpe den herskende kapitalmangel og søge grundejernes kapitalbehov dækket ved at tilbyde kreditorerne lån med solidarisk hæftelse.

*De af foreningen ydede lån skal være sikret ved tinglyst pant i fast ejendom inden for 60 pct. af den til bankhæftelse ansatte værdi, dog således at belåningsgrænsen kan sættes helt op til 100 pct., hvor ejendommen har skovarealer „og andre saadanne Herligheder“, som ikke indgår i ansættelsen til bankhæftelse. Ejendommene skal være brandforsikrede og have et jordtiliggende på mindst 6 tdr. hartkorn. Er jordtiliggendets under 20 tdr. hartkorn, ydes kun lån mod 1. prioritet. Det er dog kun 90 pct. af foreningens midler, der skal lånes ud mod pant i fast ejendom, da de resterende 10 pct. skal tjene som likviditetsreserve og derfor anbringes mod betryggende pant i let realisable aktiver.*

*Lånene er opsigelige med 3 måneders varsel fra både debtors og foreningens side. Debtorskifte betinger ikke opsigelse af lånene. Der kan aftales individuelle afdragsvilkår. Som betingelse for at få lån skal der stilles en garantikapital på 10 pct. af lånet, idet denne garantikapital indgår i den solidariske hæftelse.*

I den indsendte konvention regnes med, at der kan ydes lån både i rede sølv og i navneværdi. Ved stadfæstelsen nægtes imidlertid tilladelse til at lade lånene lyde på navneværdi.

De af foreningen udstedte obligationer, der altså skal lyde på rede sølv, udstedes dels som uopsigelige i 3 år fra kreditors side, men opsigelige med et halvt års varsel fra foreningens side, dels som opsigelige fra begge sider med et halvt års varsel. I konventionen regnes med en rentefod på henholdsvis 5 pct. og 4 pct. for de to obligationstyper, men ved stadfæstelsen sættes rentefoden for vekselobligationerne op til 6 pct., således at *obligationerne forrentes med henholdsvis 5 og 6 pct.* (d. v. s. samme rente som er til-

<sup>1)</sup> Statutterne blev aldrig taget i brug (se Svend Aage Hansen, Pengevæsen og kredit, udgivet af Kreditforeningen af Grundejere i Fyens Stift 1960, side 197ff).

ladt for lån i navneværdi). Obligationerne kan udstedes på ustemplet papir, forudsat at de lyder på navn, idet ansøgning om tilladelse til at udstede ihændehaverobligationer på ustemplet papir nægtes. De på navn lydende obligationer kan transporteres til ihændehaveren på ustemplet papir.

Offentlige stiftelsers midler og umyndiges midler må anbringes i kreditforeningens obligationer.

Foreningen får afslag på ansøgning om ret til umiddelbar auktion og på ansøgning om, at foreningens debitorer skulle være fritaget for arrest.

Kreditforeningen bestyres af medlemmerne, dog således at kun medlemmer, hvis garantikapital udgør mindst 10.000 rbd., er stemmeberettigede. Arsregnskab og status skal offentliggøres.

22. november 1820 *Placat, hvorved det tilstædes at contrahere Gjeld i Sedler og Tegn, og Renten af det Slags Gjeld bestemmes lige med den ellers tilladte.*

„Da Landets Pengevæsen, efter den betydelige Seddel-Inddragelse, som Nationalbanken i dette Aar har iværksat, viser sig at have naaet en saadan Grad af Fasted, at Udlaan og andre Gjelds-Contracter, indgaaede i Sedler og Tegn, ikke længere kunne have de skadelige Følger, hvis Forebyggelse var Øjemedet med den Befaling, om alle contractmæssige, paa Tid indgaaede, Penge-Forpligtelsers Afslutning i Sølv, som indeholdes i Vort aabne Brev af 6te April 1818, ...“

*ophæves forbudet mod at indgå kontrakter på tid i navneværdi.*

Med tilladelsen til at stifte fordringer i navneværdi ophæves for fremtiden den ved forordning af 5. januar 1813 og plakat af 27. april 1813 givne tilladelse til at forrente sådanne fordringer 1 pct. højere end den ellers lovbestemte rente. *Bestående fordringer lydende på navneværdi må stadig forrentes efter de hidtil gældende regler* (5 pct. for fordringer med 1 års løbetid eller derover og 6 pct. for vekselobligationer).

13. januar 1821 *Bevilling for nationalbanken til med præklusivt proklama at indkalde kurantbanksedler og skatkammerbeviser lydende på dansk kurant.*

3. marts 1821 *Rentekammerskrivelse til det danske kancelli om, at rentebevillinger kan indføres ved påtegning, uden at der kræves udstedt ny fordring.*

Hvis der ved indgåelse af et gældsforhold foreligger aftale om, at debitor skal søge bevilling til at svare mere end den lovbestemte rente, behøver man ikke at afvente svar på ansøgningen. Men fordringen kan stiftes til den almindelige rentefod (4 pct.), idet rentefoden, hvis bevillingen opnås, kan forhøjes til 5 pct. blot ved, at der gives fordringen en påtegning om, at der nu er opnået bevilling til at svare 5 pct.

I en kancelliskrivelse af 8. januar 1825 til amtmanden over Frederiksborg amt fastslås, at der kun kan opnås bevilling til at svare 5 pct. i rente, hvis fordringen lyder på sølv eller rede sølv.

17. april 1821 *Kancellicirkulære til overøvrighederne om, at offentlige stiftelsers og umyndiges midler skal stå uopsagt, selv om der ikke er forskriftsmæssig sikkerhed for lånet efter de nuværende priser, når blot den belånte ejendom i øvrigt er velholdt.*

Den vurdering af de belånte ejendomme, der tjener som sikkerhed for, at panternes værdi ikke forringes, skal derfor erstattes med et uvildigt skøn over, om ejendommene er holdt i forsvarlig stand, og deres „indvortes Værdie saaledes er uformindsket“.

Debitorskifte berettiger ikke til opsigelse. Men hvor den forrige debitor



lovligt har forrentet lån i navneværdi med 5 pct., kan denne rentefod kræves opretholdt ved debitorskifte.

I øvrigt bliver de gældende forskrifter uændrede herunder, at opsigelse, der er nødvendig til udbetaling, kræver forudgående samtykke fra kancelliet.

De midler, der kommer ind i rede sølv, bør stadig udlånes i rede sølv (jfr. kancellicirkulære af 17. april 1819), mens øvrige nyudlån bør ske i navneværdi, således at lånene har forskriftsmæssig sikkerhed inden for vurderingens nominalbeløb, idet der ved bedømmelsen af sikkerheden for udlån i navneværdi ikke skal tages hensyn til, at vurderingen er ansat i sølv (jfr. kancellicirkulære af 11. juni 1814).

21. august  
1821

*Bekjendtgørelse af et Regulativ, hvorefter Adskillelsen mellem Bankinstituttet i Altona og Nationalbanken bliver at iværksætte.*

For de grundejere i hertugdømmerne, som i henhold til patent af 4. juli 1818 har valgt en gradvis afvikling af deres forbindelse med nationalbanken, skal *fællesskabet med nationalbanken anses for ophørt pr. 1. februar 1819*. Herefter er disse grundejere ikke hæftelsesdebitorer i nationalbanken, men hører under bankinstituttet i Altona, som ved en deling af nationalbankens balance overtager aktiver og passiver efter forholdet mellem de til instituttet overgåede hæftelser og samtlige uindfrieede hæftelser<sup>1)</sup>, idet de indfrieede hæftelser lades ude af betragtning ved delingen, da de indgår både som aktiv og som passiv.

De til bankinstituttet overgåede hæftelser skal som fastlagt i patent af 4. juli 1818 forrentes med 6 pct. årligt, indtil den af instituttet overtagne seddel- og obligationsgæld er fuldt afviklet, hvorefter disse hæftelser bortfalder.

Afviklingstakten for henholdsvis seddel- og obligationsgæld fastlægges således, at *bankinstituttet er pligtig til at anvende et fast årligt beløb til afdrag på seddelgælden og pligtig til at betjene sin del af obligationsgælden*, men for beløb herudover har frit valg mellem afdrag på seddelgæld og afdrag på den rentebærende obligationsgæld.

Det beløb, der årligt skal anvendes til afdrag på seddelgælden, fastsættes til 5/6 af bankinstituttets indtægter minus de pr. 1. februar 1819 nødvendige udgifter til forrentning af og afdrag på den overtagne obligationsgæld, nemlig dels det faste beløb hvormed den som reservefond for staten overtagne del af obligationsgælden skal afdrages og forrentes, dels forrentningen af den på instituttet faldende del af de uopsigelige obligationer, der blev udstedt af rigsbanken til delvis omveksling af de da cirkulerende betalingsmidler, hvortil kommer forrentning af instituttets andel af de for indlån i henhold til plakat af 20. juni 1818 udstedte obligationer og obligationer udstedt for overtagelse af taffelservicet (se reskript af 1. februar 1813). Det således i sølv beregnede beløb omregnes én gang for alle til navneværdi som det beløb, bankinstituttet hvert år skal indbetale i sedler som ordinært afdrag på seddelgælden.

Med denne fastlæggelse af bankinstituttets forpligtelse til afdrag på seddelgælden vil det beløb, instituttet frit kan disponere over til yderligere afdrag på seddelgælden eller til afdrag på obligationsgælden ved opkøb, stige i takt med obligationsgældens nedbringelse.

De aktiver, der ved delingen tilfalder bankinstituttet ud over de overtagne hæftelser, svarer nogenlunde til de beløb, bankinstituttet står i restance med. Der foretages derfor en foreløbig modregning heraf ved eftergivelse af restancerne, således at de beløb, bankinstituttet skal indbetale som ordinære afdrag på seddelgælden og til betjening af obligationsgælden, først løber fra 1. februar 1822.

<sup>1)</sup> De til instituttet overgåede hæftelser udgør 11,7 mill. rbd., de samlede uindfrieede hæftelser 29,5 mill. rbd., således at forholdstallet bliver ca. 2/3.

7. maj  
1822 *Cancellie-Placat, angaaende et Tilfælde, hvori fremdeles 5 pct. Rente maa tages af Seddelcapitaler.*  
For udlån af umyndiges midler og offentlige stiftelsers midler er det allerede bestemt, at renten af navneværdigæld ikke kan kræves nedsat ved debitorskifte.  
Det fastslås nu som generel regel, at lån i navneværdi, der lovligt (før den 22. november 1820) er stiftet til 5 pct., også efter debitorskifte lovligt kan forrentes med 5 pct.
2. juli  
1822 *Placat, angaaende Skiftemidlers Modtagelse og Forrentelse i den Kongelige Kasse.*  
Skiftemidler modtages til forrentning i navneværdi med  $3\frac{1}{2}$  pct. og på 3 måneders opsigelse.  
I henhold til plakat af 3. december 1822 modtages også skiftemidler i sølv til forrentning på 3 måneders opsigelse med  $3\frac{1}{2}$  pct.
19. oktober  
1822 *Kancellicirkulære til samtlige amtmænd, biskopper og amtsprovster om, at der under de herskende lave kornpriser alene bør tages hensyn til de aktuelle kapitelstakster, når ydelser, der er fastlagt i korn, skal omregnes til penge.*  
For at lette afgiftsyderen henstilles det til de lokale øvrigheder at søge kontrakter om afgifter og andre ydelser, der er bestemt i korn og erlægges i penge efter et gennemsnit af de sidste 10 års kapitelstakster, ændret enten til erlæggelse i korn in natura eller til erlæggelse efter årets kapitelstakster.  
Henstilling om en sådan ændring af kontrakten bør tages til følge af de afgiftsberettigede ikke alene ud fra et rimelighedssynspunkt, men på længere sigt også ud fra et økonomisk synspunkt, idet de afgiftsberettigede vil lide tab på en fremtidig stigning i kornpriserne, hvis de nuværende lave priser til den tid skal veje tungt ved beregning af afgiftens pengebeløb.
11. januar  
1823 *Placat for Kongeriget Danmark, angaaende Rentefodens Nedsættelse af de Laan, der ere bevilgede af de ekstraordinaire Laanefonds, samt for de Obligationer, der ere udstædte for Skatte-Restancer af Landejendomme for 1817.*  
Renten af de af den ekstraordinære statslånefond ydede lån nedsættes fra 6 pct. til 5 pct. for de i 1818 ydede lån og fra 5 pct. til 4 pct. for de i 1819 ydede lån.  
Samtidig nedsættes renten af de for 1817 stående skatterestancer for landbrugsejendomme. Disse skatterestancer er sikret ved pant i ejendommene, og renten af disse pantebreve nedsættes nu fra 5 pct. til 4 pct.
26. juni  
1824 *Forordning, hvorved indenbys Vexler under visse Betingelser tilståedes.*  
For at lette den indenlandske omsætning ophæves totalforbudet mod udstedelse af indenbys veksler, idet det nu tillades grossister og fabrikanter at udstede indenbys veksler, der skal udstedes på stemplet papir af 2. klasse, men kan endosseres på lige fod med andre veksler. De indenbys veksler skal lyde på rede sølv med et mindstebeløb på 200 rbd. og må højst have en løbetid på 3 måneder. Morarenten er  $\frac{1}{2}$  pct. om måneden.
23. august  
1824 *Forordning, angaaende Ophævelse af Afdragsretten i Henseende til Formue, som fra en Commune i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten udføres til en anden, sammesteds eller i Danmark værende Commune.*  
Da der efterhånden ved gensidige traktater er indført afgiftsfri kapitalbevægelser mellem Danmark og en række lande, findes det „saa meget mindre passende“, at der stadig opkræves store afgifter ved overførsel af kapital inden for rigets grænser. Disse afgifter, der opkræves af kommunerne (6te og

10ende penge til staten blev ophævet ved forordning af 24. december 1770), ophæves herved. For så vidt afgifterne er tillagt kommunale embedsmænd som løn, bortfalder de dog først ved de nuværende embedsmænds fratræden, idet denne aflønningsform herefter skal erstattes med andre aflønningsformer.

Ved forordning af 27. august 1824 ophæves også den ret, kommuner i kongeriget endnu måtte have til afdrag i kapitaler, der føres fra kongeriget til hertugdømmerne. Herefter kan kapitaler føres fra kongeriget til hertugdømmerne uden nogen form for afgift, idet disse kapitaloverførsler blev fritaget for 6te og 10ende penge til staten ved forordning af 7. juli 1784.

20. januar  
1825

*Placat, angaaende Forandring i § 3 af den ved Cancellie-Placat af 30te Juli 1818 kundgjorte allerhøieste Resolution af 29de samme Maaned, om Reglerne hvorefter Kvartals-Coursen sættes.*

„Med Hensyn til at Coursens Forandringer ere saa meget føleligere, jo mere den nærmer sig pari, og for under saadan dens Stilling at forebygge alt for betydelige Afvigelser imellem den for Sølvbetalinger lovbestedte og den virkelige Cours, . . .“  
skal kvartalskursen, der hidtil har været ændret i spring à 12½ point, *her- efter ændres i spring à 6¼ point*, idet der stadig kun afrundes nedad. Noteringen i spring à 6¼ point skal gælde, sålænge kvartalskursen ligger under 250 noteret efter de hidtil gældende regler<sup>1)</sup>.

18. maj  
1825

*Forordning, angaaende trasserede Vexler.*

Den tilpasning af vekselretten til omsættningens behov, som fandt sted med forordning af 26. juni 1824 om udstedelse af indenbys veksler, følges nu op med en *ajourføring af den almindelige vekselret*, som hidtil har været fastlagt ved Danske Lov.

For veksler lydende på navneværdi og på sølv opretholdes bestemmelserne i plakat af 22. marts 1813 om betaling ved sigt eller senest 8 dage efter sigt og kun 3 løbedage, mens veksler lydende på rede sølv eller udenlandsk valuta må have en løbetid op til 3 måneder og har 8 løbedage.

Ved plakat af 21. september 1825 gives der „for yderligere at lette Vore Undersaatters Vareomsætninger med Udlandet“ tilladelse til, at veksler, der trækkes på udlandet i rede sølv eller udenlandsk valuta, må have en løbetid op til 6 måneder. Vekslerne skal i så fald ligesom indenbys veksler udstedes på stemplet papir af 2. klasse.

7. juni  
1825

*Bevilling for østersøisk kompagni, der som privat aktieselskab må drive engroshandel og tage 5 pct. i rente af lån mod håndpant.*

Privilegierne gives for 20 år regnet fra den 1. maj 1825 og omfatter tillige stempelbegunstigelser og tilsagn om, at fremmed ejendom, der er betroet kompagniet, fritages for kondemnation i krigstilfælde.

Ved reglement af 29. marts 1826 fastlægges østersøisk kompagnis udlånsvirksomhed til *vekseldiskontering samt udlån mod håndpant i varer og værdipapirer, herunder aktier.*

Mod håndpant belånes fra halvdelen til ⅔ af værdien. Ydes lånet som forskud på betaling for varer, der skal videresælges gennem kompagniet, skal salgsbetingelserne være klart fastlagt. Lån ydes for 6 uger eller 3 måneder med et mindstebeløb på 1.000 rbd.

*Lånene lyder på rede sølv og udbetales enten kontant eller i kompagniets egne veksler* (med bevillingen til at drive engroshandel er kompagniet berettiget til at udstede indenbys veksler). Vekslerne udstedes efter låntagers ønske på hans eget navn, på tredjemands navn eller med blankoendossement.

<sup>1)</sup> Oversigt over kvartalskursnoteringer findes side 265-66.

For lån, der udbetales kontant, tages 5 pct. i rente forud. Udbetales lå-  
nene i vekslers, tages op til  $\frac{1}{2}$  pct. i provision. Vekslerne diskonteres af kom-  
pagniet til almindelig gangbar diskonto.

De for lånene af debitorerne udstedte forskrivninger kan udstedes på  
ustemplet papir.

21. december 1825 *Placat for Danmark, betreffende Lehnbesidderes, Fideicommissariers og Beneficiariers Stilling, som Actieberettigede i Nationalbanken m. v.*

Nationalbankens oktroj lader spørgsmålet om aktieret for disse besiddel-  
ser stå åbent.

Der træffes nu den afgørelse, at den til bankhæftelsen knyttede aktieret  
for len, fideikommiser og beneficerede ejendomme for stedse tillægges ejen-  
dommen som sådan, mens den nuværende besidder er berettiget til for  
egen regning at indfri hæftelsen og overtage den cederede hæftelsesobliga-  
tion som privat ejendom, idet der altså ikke er knyttet aktieret til hæftelses-  
obligationen.

Ved plakat af 9. januar 1838 træffes samme afgørelse for len, fideikom-  
miser og beneficerede ejendomme i hertugdømmerne.

3. februar 1827 *Placat om Udmyntning af Frederiksd'orer.*

Guldmonterne, der har fri kurs, udmøntes til  $35\frac{5}{24}$  stykker pr. mark guld  
af finheden 21 karat 6 gren (svarende til  $39\frac{13}{43}$  stykker pr. mark rent guld).

7. juni 1827 *Forordning, angaaende adskillige Forholdsregler til Betryggelse for Umyndiges og andre under offentlig Bestyrelse eller offentligt Tilsyn staaende Midler.*

Da de ved forordning af 12. september 1806 fastlagte regler om sikker-  
heden for udlån af offentlige stiftelsers og umyndiges midler blev givet  
„under Forhold og Omstændigheder, der vare meget forskellige fra de  
siden indtraadte“, *skærpes kravene til sikkerheden.*

Før der bevilges lån, skal der foretages en vurdering, hvorved ejendom-  
men ansættes til den nuværende handelsværdi i sølv uden skelen til brand-  
forsikringssummen eller andre tidligere foretagne vurderinger. Hvis lånene  
er sikret ved 1. prioritet, må der ydes lån op til  $\frac{2}{3}$  af vurderingssummen. Er  
lånene ikke sikret ved 1. prioritet, må der kun ydes lån op til halvdelen  
af vurderingssummen, medmindre de foranstående prioriteter er uopsigelige.

De efter de hidtil gældende regler udlånte kapitaler skal ikke opsiges,  
men bestyrerne skal med „al Flid sørge for, at de mindre fuldkomne Sik-  
kerheder, der nu haves, Tid efter anden forbedres, men herved maa stedse  
iagttages den Lempelighed imod Debitorerne som endog vil være det hen-  
sigtsmæssigste Middel til at afværge Tab paa hine Capitaler“.

Bortset fra de under Københavns overformynderi henhørende midler må  
nyindkomne midler ikke sættes under fællesbestyrelse, men de enkelte mynd-  
linges obligationer skal lyde på navn. De allerede udstedte obligationer, der  
lyder på umyndiges midler i almindelighed, skal gives en påtegning om,  
hvilke myndlinge der har sikkerhed i de pågældende obligationer.

I kancelliskrivelse af 8. december 1829 til en række overformyndere hen-  
stilles, at der ikke udbetales det fulde beløb, når myndlinge, der har lod i  
fællesmassen, bliver myndige og udtræder af overformynderiet.

Da man kan forvente tab på en del af de hidtil ydede lån, vil fuld udbeta-  
ling til de myndlinge, der udtræder først, stille de tilbageværende myndlinge  
uforholdsmæssigt dårligt. Der bør derfor træffes en ordning, således at de  
udtrædende myndlinge lader en mindre del af deres kapital blive stående til  
deltagelse i et eventuelt tab.

28. juli  
1827

Kancellicirkulære til overøvrighederne om, at *sparekasser skal offentliggøre trykte regnskaber og statusopgørelser*.

Af kancelliskrivelse fra de følgende år fremgår det, at staten udover kravet om offentliggjorte regnskaber ikke ønsker at fastsætte regler for sparekassernes virksomhed.

Således afvises f. eks. i kancelliskrivelse af 24. november 1829 til direktionen for Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn et af denne indsendt forslag om, at sparekassen skulle forblive en privat institution, men „sættes under en hensigtsmæssig fast og kongelig Bestyrelse“. Afvisningen begrundes med, at det må blive direktionens egen sag at fastlægge sit ansvar over for indskyderne.

I kancelliskrivelse af 10. september 1833 til amtmanden på Færøerne afvises et af denne stillet forslag om, at bestyrelsen af den færøske sparekasse skulle pålægges de derværende embedsmænd som embedspligt. Afvisningen begrundes med, at sparekassen i så fald ville miste sin karakter af privat institution, idet staten over for offentligheden ville komme til at stå som garant for forvaltningen af de indskudte midler. Staten ser imidlertid gerne, at de pågældende embedsmænd indtræder i sparekassens bestyrelse, når dette ikke forbindes med deres embede.

20. april  
1830

*Bekendtgørelse, angaaende Udmyntning af Lauenborgske Totrediedeelsstykker.*

„Med særdeles Hensyn til Penge-Omløbet i Hertugdømmet Lauenborg“ udmøntes der  $\frac{2}{3}$ -stykker efter leipzisk møntfod til 18 stykker pr. mark fint sølv (d. v. s. til 12 rd. pr. mark fint sølv), svarende til at hvert  $\frac{2}{3}$ -stykke = 1 rbd.  $2\frac{2}{3}$  rbsk.

Private kan lade udmønte  $\frac{2}{3}$ -stykker mod  $1\frac{1}{2}$  pct. i møntomkostninger.

25. februar  
1831

Bevilling for *centralkassen, der som låneinstitut må overtage det ophævede østersøiske kompagnis privilegier*.

Det under 7. juni 1825 privilegerede østersøiske kompagni har indstillet handelsvirksomheden, men ikke udlånsvirksomheden, som siden 15. juli 1829 er drevet af centralkassen, hvortil kompagniet omdannedes.

Det fastslås nu, at *centralkassen stadig skal være berettiget til at udstede indenbys veksler, selv om engroshandelen er ophørt*.

I det for centralkassen stadfæstede reglement fastlægges udlånsvirksomheden efter samme retningslinier som tidligere for det østersøiske kompagni, dog således at centralkassen kan belåne værdipapirer til mere end  $\frac{2}{3}$  af værdien.

*Lånene udbetales i centralkassens egne veksler, der enten lyder på rede sølv eller på kort Hamborg banko*. Bankovekslerne skal indeholde klausul om, at betaling efter centralkassens valg skal ske i korte veksler på Hamborg eller i sedler til noteret kurs med tillæg af 1 p. m. i kurtage. Vekslerne diskonteres af centralkassen til almindelig diskonto.

*Grosserer-societetet fører tilsyn med centralkassen.*

Ved kgl. resolution af 10. maj 1831 får centralkassen bevilling til at udstede sine veksler på stemplet papir af 3. klasse i stedet for efter de almindelige regler om udstedelse af indenbys veksler på stemplet papir af 2. klasse.

Ved bevilling af 20. april 1845 forlænges centralkassens privilegier for 20 år.

26. juli  
1831

*Cancellie-Placat, angaaende en Forandring i de hidtil gjeldende Bestemmelser om Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midlers Indbetaling i den Kongelige Kasse.*

Midler, der ikke på forskriftsmæssig måde kan anbringes i rentebærende udlån, *forrentes nu i samme slags rigsbankpenge, som de indsættes i, men modtages kun i mindstebeløb på 100 rbd.*

Beløb under 100 rbd. skal *i stedet indsættes i en af de med kgl. approbation oprettede sparekasser* og skal ikke overflyttes til den kgl. kasse, selv om der efterhånden er indsat mere end 100 rbd. i en sparekasse, men først hæves, når de kan anbringes forskriftsmæssigt i rentebærende udlån.

I henhold til kancelliskrivelse af 12. oktober 1833 til amtmanden i Randers berettiger det ikke til indsættelse i den kgl. kasse, at midlerne kun forrentes med 3 pct. i den lokale sparekasse.

I øvrigt indskræpes i en række kancelliskrivelser den almindelige forpligtelse til at søge offentlige stiftelsers og umyndiges midler anbragt i rentebærende udlån mod pant i fast ejendom. Således indskræpes i kancelliskrivelse af 6. maj 1834 til amtmanden i Århus, at også småbeløb skal opbydes, selv om opbydelsen er bekostelig, da netop opbydelsen af småbeløb kommer de mindre ejendomsbesiddere til gode, som ellers har vanskeligt ved at skaffe sig lån.

Hensynet til låntagerne fremhæves også i kancelliskrivelse af 15. marts 1836 til biskoppen over Sjælland, hvor det fastslås, at der ikke er lovhjemmel for at anbringe midlerne i uopsigelige statsobligationer, selv om der herved opnås højere rente end ved udlån mod pant i fast ejendom. Desuden er anbringelse i uopsigelige statsobligationer på grund af kursrisikoen uforenelig med kravene om sikker anbringelse.

4. december

1833

Kgl. resolution om, at *udstedelsen af rentebevillinger skal ophøre med udgangen af juni termin 1834.*

Den kgl. resolution er truffet efter en forestilling fra kancelliet, hvori der gøres rede for rentebevillingernes tidligere funktion og nuværende virkning.

Udstedelsen af *bevillinger til at svare 5 pct. i rente af lån i rede sølv begyndte i 1816* med baggrund i de da herskende kursforhold sammenholdt med den da gældende generelle tilladelse til at overskride maksimalrenten på 4 pct. med 1 pct. for lån i navneværdi. Med forventning om pariføring ønskede mange låntagere at konvertere lån i navneværdi til lån i rede sølv, og for at muliggøre denne omlægning af lån fra navneværdi til rede sølv kom man ind på at udstede bevillinger til at svare 5 pct. i rente af lån i rede sølv.

Oprindeligt var det en forudsætning for opnåelse af rentebevilling, at lånet optoges i hertugdømmerne eller i udlandet, men fra begyndelsen af 1818 meddeltes bevillingerne også for indenlandske lån – efterhånden ikke blot for lån i rede sølv, men også for lån i sølv. Rentebevillinger er *kun blevet givet for lån mod pant i fast ejendom.*

Selv om ansøgningerne om rentebevilling er aftaget med sedlernes stigende værdi, indkommer der stadig ansøgninger. Da disse ansøgninger nu ikke længer har baggrund i de almindelige pengeforhold, men i debitorernes individuelle forhold, vil fortsat meddelelse af rentebevillinger imidlertid betyde et brud med maksimalrentelovgivningen. Uden i øvrigt „at indlade sig paa det saa omtvistelige almindelige Spørgsmaal, om en lovbestemt Grændse for den Rente, som en Kapitalist tør betinge sig af en Kapital, er til større Gavn end Skade“, må meningen med en maksimalrentebestemmelse nemlig være, at den „uden Hensyn til individuelle Omstændigheder, gjøres til bindende Regel. Det er herved uden Tvivl antaget, at den Eiendomsmand, der ikke kan erholde Laan imod sædvanlig Rente, ikke er istand til at vedligeholde sig i Eiendommen og bestyre den til Gavn for sig og det Almindelige“.

Maksimalrenten på 4 pct. må anses for at være i overensstemmelse med de nuværende forhold på kapitalmarkedet, hvor „visse 4-procentlige Effecter søges endog mod Betaling over Pari“. Det har da også vist sig, at rentebestemmelser i de senere år „næsten aldrig søges af betydelige Possessionairer, men af mindre betydende og i Almindelighed mindre oplyste Eiendomsbesiddere, som falde i saadanne Kreditorers eller Kommissionairers Hænder, der gjøre den forhøiede Rente til Betingelse“. Vil man forebygge dette og fastholde maksimalrentelovgivningen, må man over for offentligheden tilkendegive, at udstedelsen af rentebestemmelser ophører, dog med et rimeligt varsel, „da adskillige Arrangements allerede kunne være truffet i Tillid til den temmelig bekendte Maxime, at bevilge hiin extraordinære Rente“.

Ved helt at stoppe for rentebestemmelser afskærer man sig ganske vist fra at give de debitorer, som virkelig med fordel kunne tilbyde højere rente, mulighed for at optage saadanne lån. Dette argument, „som til alle Tider vil kunne finde Sted“, må man imidlertid se bort fra, da det i praksis vil være umuligt at skønne over, om en rentebestemmelse virkelig er til fordel for debitor eller ej, hvortil kommer, at en adgang til rentebestemmelse i sig selv gør det vanskeligere at optage lån til den almindelige rente.

27. august  
1834

*Kongelig Bekjendtgjørelse angaaende Inddragelse af de af Nationalbanken i Aaret 1819 udstedte Sedler paa Halvhundrede Rigsbankdaler.*

50-rigsbankdalersedlerne indkaldes til omveksling med nytrykte sedler inden et halvt år og sættes herefter ud af omløb.

14. maj  
1835

*Placat, betræffende Ophævelsen af Forbudet mod at udstede Vexler i Rigsbanksedler paa langt Sigt, samt Tilladelse til at de ved Forordningen af 26de Juni 1824 hjemlede indenbys Vexler ogsaa maae lyde paa Sedler.*

„Da den gode Tilstand, hvori Rigets Pengevæsen nu i en Række af Aar har befundet sig, giver Anledning til at antage, at de Indskrænkninger, som under Omstændigheder af en ganske modsat Natur blev foreskrevne med Hensyn til Vexler, trukne i Sedler, ikke længere ere nødvendige til Pengevæsenets Opretholdelse, . . .“

ophæves kravet om, at veksler lydende på navneværdi skal udstedes som sigtveksler eller kræve betaling senest 8 dage efter sigt. *Veksler lydende på navneværdi sidestilles herefter fuldt ud med veksler lydende på rede sølv* både med hensyn til løbetid og løbedage. Sidestillingen med veksler lydende på rede sølv gælder også for så vidt angår indenbys veksler, der herefter må udstedes både i rede sølv og i navneværdi. „Dog have Vi, i Betragtning af den store Vigtighed, som Vedligeholdelsen af Seddelværdien har for Landets Velfærd, fundet det overensstemmende med Forsigtighed, at tilføje den Bestemmelse, at foranførte større Frihed kun skal gjælde indtil videre“.

For veksler lydende på sølv opretholdes bestemmelserne i plakat af 22. marts 1813 om indskrænkning i løbetid og løbedage, ligesom indenbys veksler stadig ikke må lyde på sølv.

4. august  
1835

*Cancellie-Placat, indeholdende Bestemmelser sigtende til at lette Indfrielsen af de endnu ikke indfrie Bankhæftelser.*

Der er truffet kgl. resolution om, at den umiddelbare udpantningsret, nationalbanken har for bankhæftelsesrenten, kan overføres til tredjemand, idet grundejere, som har indfriet deres bankhæftelse mod cederet hæftelsesobligation, ved cession kan give kreditor samme udpantningsret, som nationalbanken havde for hæftelsesrenten.

Har debitor underkastet sig denne udpantningsbestemmelse, må offentlige stiftelsers midler og umyndiges midler anbringes i bankhæftelsesobligationer med nedsat rente, når blot renten er mindst 4 pct.

I kancelliskrivelse til finansdeputationen af 7. juni 1834 fremførtes argumenter for og imod, at der ved en autentisk fortolkning af oktrojen gives udtrykkelig lovhjemmel for, at renten af cederede hæftelsesobligationer kan inddrives uden forudgående dom på samme måde, som nationalbanken kunne inddrive bankhæftelsesrenten.

Da oktrojen er uklar på dette punkt, vil en sådan udtrykkelig bestemmelse øge værdien af bankhæftelsesobligationerne, og navnlig gøre det muligt at nedsætte renten til 4 pct. også for mindre bankhæftelsesobligationer, hvor inddrivelsesomkostningerne hidtil har været for store til, at kreditorerne vil gå med til en rentenedsættelse af større omfang.

Man må derfor gå ud fra, at den påtænkte bestemmelse vil føre til øget indfrielse af småhæftelser, hvad banken vel næppe er særlig interesseret i, men „det kan ikke kaldes Uret mod Banken, at en Hindring bortrøddes for de mindre formuende Eiendomsbesiddere i Benyttelsen af den dem tilsagte Ret til at løse Bankhæftelsen“. Indfrielse af hæftelserne vil nemlig ikke give banken mindre kraft til at gøre sedlerne indløselige, men kun betyde, „at Bankaktionairernes Udbytte kan reduceres og forøges i Forhold til, som den længere bliver ved at trække 6½ pCt. af visse Hæftelsespligtige, men dette har ingen Interesse for Banken, som et til Numerairets Vedligeholdelse i god og stadig Værdi vigtigt National-Institut, men angaaer blot den større eller mindre Fordeel, som den mere velhavende eller bedre oplyste Deel af Bankinteressenterne gjør sig paa de andres Bekostning“.

27. januar 1836 *Kongelig Bekjendtgjørelse, angaaende Inddragelsen af de af Nationalbanken i Aaret 1819 udstedte Sedler paa fem Rigsbankdaler.*

5-rigsbankdalersedlerne indkaldes til omveksling med nytrykte sedler inden et halvt år og sættes herefter ud af omløb.

27. januar 1836 *Placat, angaaende Udstedelsen af nye 5 Rigsbankdalersedler, som af Nationalbanken sættes i Omløb.*

De nytrykte sedler erstatter de i henhold til kgl. bekendtgørelse af dags dato til omveksling indkaldte 5-rigsbankdalersedler, idet der ikke sættes nye 5-rigsbankdalersedler i omløb for den del af de til omveksling indkaldte 5-rigsbankdalersedler, der inddrages som led i den almindelige årlige seddelinddragelse.

9. september 1836 *Bekjendtgjørelse angaaende Sølvskillemynt paa 2, 3 og 4 Rigsbankskilling.*

Denne sølvskillemynt, der udmøntes til 21 rbd. pr. mark fint sølv, er navnlig bestemt til omløb på Island, men skal også have omløb i Danmark og hertugdømmerne og være lovligt betalingsmiddel som rede sølv for betalinger op til 32 rbsk.

27. september 1836 *Reskript til den kgl. bankkommissær om, at en afgørelse af spørgsmålet om, hvor længe nationalbanken har ret til at oppebære de ⅓ af hæftelsesrenten af jorder og tiender, skal fremskyndes.*

Med henblik herpå har man bedt Ørsted afgive betænkning om, hvorvidt nationalbanken er berettiget til at oppebære de ⅓ af hæftelsesrenten af jorder og tiender i Danmark, indtil hele den fra rigsbanken overtagne seddelgæld er indløst og udgifterne i forbindelse med den i henhold til det åbne brev af 4. februar 1820 gennemførte ekstraordinære seddelinddragelse er dækket alene ved disse bidrag, eller om der heri skal fradrages de beløb, der indgår som afdrag på seddelgælden fra de ejendomme i hertugdømmerne, hvis ejere ifølge patent af 4. juli 1818 har valgt at træde ud af forbindelse med nationalbanken og gå ind under bankinstituttet i Altona.



12. oktober  
1836

*Placat, hvorved den Indskrænkning i Henseende til Summens Størrelse, hvorunder det for Tiden er tilladt at udstede indenbys Vexler, ophæves.*

For yderligere at lette anvendelsen af indenbys veksler ophæves det ved forordning af 26. juni 1824 fastsatte mindstebeløb (200 rbd.), således at indenbys veksler herefter også kan udstedes på småbeløb.

21. marts  
1837

Kgl. resolution om, at *nationalbanken kan yde lån mod pant i fast ejendom.* Resolutionen er truffet efter bankbestyrelsens indstilling.

Lånene skal være opsigelige med 3 måneders varsel til de almindelige terminer. De for lånene udstedte pantebreve skal udstedes på stemplet papir af 1. klasse (d. v. s. ingen stempelbegunstigelse).

1. juni  
1837

*Cancellie-Placat, angaaende Bemyndigelse for Nationalbanken til Indførelsen af en vis Clausul i de Obligationer, der udstedes for directe Udlaan af Banken mod Pant i faste Eiendomme.*

I de til nationalbanken for lån i faste ejendomme udstedte panteobligation kan der som retsgyldig klausul indføres bestemmelse om, at banken ved debtors misligholdelse kan gøre udlæg i pantet og sætte det på offentlig auktion uden forudgående søgsmål og dom.

13. juni  
1837

*Cancellie-Placat, angaaende Moderation i Gebyret for visse i Anledning af Bankactiebrevs Udstedelse fornødne Attester.*

Efter nationalbankens anmodning nedsættes gebyret for udstedelse af de attester, banken kræver for udstedelse af aktiebrev som dokumentation for, at indfriele bankhæftelser ikke påhviler len, fideikommiser eller beneficiarier.

I kancelliskrivelse til rentekammeret af 27. juli 1841 henstilles det, at rentekammeret giver amtsforvalterne pålæg om ikke at kræve sportler ved udstedelse af attester for bankhæftelse. Da attesterne er nødvendige for at få udstedt cederet bankhæftelsesobligation og dermed for at få aktiebrev, må det nemlig følge af grundsætningerne i det åbne brev af 30. juli 1813 og i oktrojen, at hæftelsesdebitorerne „uden Erlæggelse af Sportler skal komme i Besiddelse af de Fordele, som Lovgiveren har forbundet med Bankbyrden, ... hvorved det formeentlig ikke kan komme i Betragtning, at Indløsningsen af Bankheftelsen i adskillige Amtstuedistrikter tidligere kun har fundet Sted i faa Tilfælde, men nu pludselig iværksættes for mange Eiendomme“.

Ved kgl. resolution af 1. september 1841 befales attesterne udstedt uden opkrævning af sportler.

20. november  
1837

*Kongelig Bekjendtgjørelse angaaende en Filial-Indretning af Nationalbanken, som oprettes i Aarhus.*

Efter bankbestyrelsens forslag oprettes forsøgsvis en filial, der åbnes i Århus den 4. december 1837. Det jyske bankkontor udfører *samme bankforretninger som hovedsædet, bortset fra åbning af foliokonti og modtagelse af deposita.*

19. april  
1838

*Placat for Danmark, angaaende Udmyntning af Kobber-Halvskillinger, hørende til Sølvcirkulationen.*

Da de i 1812 møntede 3-skillinger, der nu gælder for  $\frac{1}{2}$  rbsk., næsten er forsvundet fra omløbet, udmøntes der nye kobberhalvskillinger til 128 stykker pr. pund kølnsk vægt svarende til møntfoden for de i henhold til forordning af 31. juli 1818 udmøntede 1- og 2-rigsbankskillinger. Halvskillingerne er kun tvungent betalingsmiddel for beløb op til 8 rbsk.

4. december  
1838

*Kongeligt aabent Brev angaaende Afgjørelsen af de Kongelige Finantser  
Mellenværende med Nationalbanken.*

Som tillæg til nationalbankens oktroj bekendtgøres herved den overenskomst, der er truffet om en endelig afgørelse af statens og nationalbankens finansielle mellenværende „i Særdeleshed med Hensyn til de  $\frac{5}{100}$  af Bankhæftelsesrenterne af Jorder og Tiender i Vort Rige Danmark, som have været henlagte til Inddragelsen af Seddelgjælden, og Forrentningen samt Afbetalingen af det af Banken, overensstemmende med Vort aabne Brev af 4. Februar 1820, optagne Laan“.

Nationalbankens ret til at oppebære de  $\frac{5}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender indtil hele den fra rigsbanken overtagne seddelgæld er indløst, og indtil lånet af 4. februar 1820 er fuldt amortiseret, er ved overenskomsten fastlagt en gang for alle og konverteret til et engangsbeløb (beregnet således, at seddelgælden kan indløses udelukkende ved de  $\frac{5}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, se reskript af 27. september 1836). „Og tilfalder saaledes Vore Hertugdømmer Slesvig og Holstens Bidrag, i Anledning af Seddelgjælden, Nationalbanken som dennes lovlige Eiendom, uden anden eller videre Godtgjørelse til Vore Finantser, end den her foran allerede omhandlede“, nemlig nationalbankens afkald dels på overskud fra rigsbanken, dels på statsgaranti for de før 1. februar 1819 opståede hæftelsesrestancer i hertugdømmerne.

Det engangsbeløb, som erstatter de  $\frac{5}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, udbetales til nationalbanken i statsobligationer med et samlet pålydende af 9,3 mill. rbd. rede sølv. Heraf er de 2 mill. rbd. tidligere udstedte statsobligationer, som banken selv har kunnet udvælge. De 7,3 mill. rbd. er nyudstedte 3-pct. ihændehaberobligationer.

Nationalbanken skal påtage sig administrationen af rente- og afdragsbetalingerne på de nyudstedte obligationer, som skal forrentes og afdrages med  $\frac{2}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender. Indtil obligationerne er fuldt amortiseret, skal disse  $\frac{2}{100}$  derfor som hidtil indbetales til nationalbanken med ret for yderen til fuldt fradrag i landskatten.

De  $\frac{2}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender udgør 328.000 rbd. årligt, hvoraf 4.000 rbd. går til administrationsomkostninger. Uden ekstraordinære afdrag vil amortiseringen af de 7,3 mill. rbd. tage 38 år, således at de  $\frac{2}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender bortfalder helt senest i 1876 og før, hvis staten benytter sin ret til ekstraordinære afdrag.

Af de  $\frac{5}{100}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, som yderen hidtil har indbetalt til nationalbanken med fuld ret til fradrag i landskatten, bortfalder altså nu de  $\frac{3}{100}$  helt, hvorimod landskatten stiger tilsvarende, mens denne ændring for de  $\frac{2}{100}$  vedkommende indtræder senest i 1876.

I henhold til oktrojen kan de hæftelsesdebitorer, som i rigsbanktiden har indfriet mere end  $\frac{1}{100}$  af hæftelsen af jorder og tiender, for de nu bortfaldne  $\frac{3}{100}$  vælge mellem kontant tilbagebetaling i rede sølv, udbetaling til pari i uopsigelige  $6\frac{1}{2}$  pct. obligationer eller overtagelse af subskriptionsaktier.

18. december  
1838

*Cancellie-Placat, angaaende Nedsættelse i Renten af de i den Kongelige Kasse indsatte Skiftemidler.*

Skiftemidler, der i henhold til plakat af 2. juli 1822 hidtil har været forrentet med  $3\frac{1}{2}$  pct., forrentes herefter kun med 3 pct. Denne rente gælder både for midler, der indsættes i rede sølv, og for midler, der indsættes i navneværdi.

1. februar  
1839

*Bekjendtgjørelse, hvorved Forbudet imod at modtage udenlandsk Skillemynt i de Kongelige Oppebørster i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen indskræmpes.*

Det har vist sig, at der findes „en ikke ubetydelig Deel i fremmede Skilling“ i kassebeholdningerne. Da dette fører til tab for staten, ophæves

den hidtil givne tilladelse til i et vist omfang at modtage told- og post-intrader i udenlandsk mønt. Samtidig indskræpes, at kun indenlandsk mønt er lovligt betalingsmiddel, og at skillemønt kun skal modtages „forsaavidt nemlig der anordningsmæssigt kan betales med Skillemønt“.

26. april  
1839

*Kongelig Bekjendtgjørelse, angaaende Inddragelsen af de af Nationalbanken i 1819 udstedte Sedler paa 10 Rigsbankdaler og af de i 1814 af den forrige Rigsbank udstedte paa 16 Rigsbankskilling lydende Kobbertegn.*

10-rigsbankdalersedlerne omveksles med andre af nationalbankens sedler. Kobbertegnene omveksles med de ældre sølvmonter, som stadig har omløb i henhold til forordning af 31. juli 1818. Omvekslingen skal ske inden et halvt år, hvorefter 10-rigsbankdalersedlerne og kobbertegnene på 16 rbsk. ophører at være lovligt betalingsmiddel.

I henhold til plakat af 14. august 1839 modtages 10-rigsbankdalersedlerne og kobbertegnene på 16 rbsk. ved indbetalinger til det offentlige endnu i 3 måneder, efter at de med udgangen af oktober 1839 er ophørt at være lovligt betalingsmiddel i private omsætninger.

5. juni  
1839

Kgl. resolution om, at *Fyens Stifts Sparekasse* må optage udlånsvirksomhed med bevilling til at tage op til 5<sup>5</sup>/<sub>12</sub> pct. i rente af de ydede lån.

Sparekassen bevilges også ret til at sætte uindløste panter på auktion uden forudgående sagsanlæg og dom.

Ved kgl. resolution af 24. juli 1839 bevilges der stempelfrihed for de af debitorerne til sparekassen udstedte forskrivninger, hvorimod transport af disse kræver stemplet papir efter de almindelige regler. Stempelfriheden gælder kun forskrivninger på højst 100 rbd. med en løbetid på højst 6 måneder.

6. august  
1839

*Placat, angaaende Tiden, inden hvilken den ved Octroien for Nationalbanken § 11 No. 4 og Reglementet § 8 Ltr. B de Bankbehæftede indrømmede Ret til at supplere Hæftelser til fulde Hundreder bør udøves.*

Efter indstilling fra nationalbanken fastsættes der nu en tidsfrist for at opnå aktieret ved at supplere småhæftelser op til hele aktieportioner ved kontant indbetaling. Denne oktrojmæssige ret skal gøres gældende inden den 1. august 1842, hvorefter der ikke kan opnås aktieret ved supplerings<sup>1)</sup>.

Derimod skal der ikke sættes nogen tidsfrist for at opnå aktieret ved at sammenlægge flere småhæftelser til hele aktieportioner.

5. november  
1839

*Cancellie-Placat angaaende Nedsættelse i Renten af Midler, tilhørende Umyndige og offentlige Indretninger, der indsættes i den Kongelige Kasse.*

Renten nedsættes til 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> pct.

11. juli  
1840

Reskript til den kgl. bankkommissær om *de dækningsregler, der skal gælde, når sedlerne bliver indløselige.*

I overensstemmelse med oktrojens bestemmelser fastlægges nu efter bankbestyrelsens indstilling de dækningsregler, der skal træde i kraft, når nationalbanken erklærer sine sedler indløselige.

Der sættes et maksimum for seddeludstedelsen på 16,5 mill. rbd., idet der ikke skal tages hensyn til, om sedlerne er sat i omløb eller henligger i banken.

<sup>1)</sup> Tidsfristen indførtes for at stoppe det spekulationsprægede opkøb af småhæftelser, som navnlig tog fart, efter at der den 31. januar 1838 var afsagt højesteretsdom om, at aktieretten følger hæftelsesobligationen og altså ikke ejendommen. Ved at udnytte suppleringsretten kunne opkøberne altså sikre sig aktieret for store beløb ved at indfri småhæftelser mod at få overdraget hæftelsesobligationerne (se Marcus Rubin, Frederik VI's Tid, Økonomiske og historiske Studier, København 1895, side 396).

*Halvdelen af seddelmassen skal være dækket af sølv i mønt, barrer eller bankoveksler. Sølvfonden skal for mindst halvdelen vedkommende bestå af gangbar sølvmønt. Bankoveksler må højst udgøre  $\frac{1}{4}$  af sølvfonden. Der skal foretages udmøntning, hvis sølvfondens møntbeholdning falder 10 pct. Sølv-dækningen skal opretholdes uafhængigt af, hvor stor en del af seddelmas-sen der er i omløb uden for banken, men bankens egenbeholdning af sedler må indregnes i sølvfonden med halvdelen af beløbet.*

En eventuel fravigelse af dækningsreglerne skal senest være genoprettet ved udgangen af det følgende kvartal, uafhængigt af om fravigelsen måtte være forårsaget af ekstraordinær efterspørgsel efter sølvvaluta eller af tab på sølvfondens bankoveksler.

Den del af seddelmassen, der ikke har dækning i sølvfonden, skal have 150 pct. dækning i ubelånte aktiver, hvoraf lån mod pant i fast ejendom højst må udgøre  $\frac{1}{4}$ . De 3 pct. statsobligationer, som er udstedt med sikkerhed i de  $\frac{2}{10}$  af hæftelsesrenten af jorder og tiender, kan indgå i seddeldækningen til pari. Falder dækningsforholdet under 150 pct., må der ikke udbetales udbytte.

Skulle der senere blive behov for at forøge seddeludstedelsen, kan kon-tingentet eventuelt forhøjes, idet der da skal fastsættes dækningsregler for den nytilkomne seddelmasse; „dog vil ingensinde et mindre betryggende end det foran bestemte Forhold blive tilstedet“.

16. april  
1841

*Placat, angaaende at Banken ei skal benytte den, samme i Forordningen af 9de Juli 1813 § 4 hjemlede Ret til at fordre de Bygninger, der for Frem-tiden opføres paa Tomter, hvis Bygninger vare afbrændte førend bemeldte Anordning udkom, ansatte til Bankhæftelse.*

Nationalbanken giver hermed afkald på bankhæftelse af bygninger, der herefter<sup>1)</sup> opføres på grunde, som var ubebyggede i 1813, men bebyggede i 1802 og dermed ansat til afgift af besiddelse, nytte og brug af fast ejen-dom og pålagt bankhæftelse.

18. december  
1841

*Bekjendtgjørelse om et forandret Præg paa Rigsbankdaleren og dens Un-derafdelinger, samt om Udprægning af Rigsbankpenninge eller en Femtedeel Rigsbankskillinger.*

Mønterne skal herefter præges med Christian VIII navnetræk og billede<sup>2)</sup> og skal som noget nyt angive værdien både i rigsbankpenge og i kurant, idet rigsbankdalerne samt 32, 16, 8 og 4-rigsbankskillingerne tillige præges med henholdsvis 30, 10, 5,  $2\frac{1}{2}$  og  $1\frac{1}{4}$  sk. kurant (slesvig-holstensk kurant hvor der efter lybsk regning går 48 sk. pr. daler). De mindre skillemønter præges kun med rigsbankskillingsværdien.

Til yderligere lettelse i kurantbetalinger skal der udmøntes  $\frac{1}{5}$ -rigsbank-skillinger eller penninge, der udmøntes i kobber til 64 rbsh. pr. pund kølnsk vægt, altså til samme møntfod som den øvrige kobberskillemønt.

I øvrigt skal udmøntningerne foregå som hidtil, således at rigsbankdale-ren og dens underafdelinger på 32, 16 og 8 rbsh. udmøntes til  $18\frac{1}{2}$  rbd. pr. mark fint sølv. Sølvskillemønten udmøntes i 4 og 3-rigsbankskillinger til 21 rbd. pr. mark fint sølv og kobberskillemønten i 2, 1,  $\frac{1}{2}$  og  $\frac{1}{5}$ -rigsbankskil-linger til 64 rbsh. pr. pund kølnsk vægt.

<sup>1)</sup> For at opmuntre til bebyggelse af tomterne gaves der ved plakat af 16. maj 1826 en 3-årig skattefritagelse for bygninger, der opførtes på tomterne, og i tilknytning hertil også fritagelse for bankhæftelsesrenten. Ved cancelliplakat af 27. april 1830 gaves 2-års fritagelse for skat og bankhæftelsesrente for bygninger opført i årene 1830-40.

<sup>2)</sup> For speciedalerens vedkommende blev ændring af navnetræk og billede bekendtgjort den 12. september 1840. For guldmøntens vedkommende blev ændringen fra Frederik's orer til Chri-stian's orer bekendtgjort den 1. maj 1841.

16- og 8-rigsbankskillinger er kun tvungent betalingsmiddel for beløb op til 3 rbd. og skillemønten kun for beløb op til 16 rbsk. Penninge er kun lovligt betalingsmiddel for beløb under 1 rbsk.

1. marts  
1842

*Cancellie-Placat, hvorved § 3 i det i Henhold til den allerhøieste Resolution af 11. April 1821 udgange Cancellie-Circulaire af 17de næstefter forandres, og § 9 i Udkastanordningen af 7. Febr. 1794 angaaende Bestyrelsen af Umyndiges Midler nærmere bestemmes.*

De almindelige krav til sikkerheden for anbringelse af umyndiges midler blev lempet i 1821, da man på grund af konjunkturernes suspenderede vurderingspligten og i stedet ved kancellicirkulære af 17. april 1821 indførte en bestemmelse om, at lånene måtte stå uopsagt, selv om der ikke var forskriftsmæssig sikkerhed efter den øjeblikkelige handelsværdi, hvis blot de belånte ejendomme var holdt i forsvarlig stand.

Denne *suspension af vurderingspligten ophæves nu*, idet de belånte ejendommers handelsværdi herefter skal fastsættes ved særlige vurderinger, der skal afholdes mindst hvert tredje år for at sikre, at der til stadighed er forskriftsmæssig sikkerhed for lånene.

1. marts  
1842

*Cancellie-Patent, angaaende Beregningen af Brøk ved Omsætningen af Summer i Courant til Rigsbankpenge, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

Efter at der er indført penninge eller  $\frac{1}{8}$ -rigsbankskillinger, kan alle beløb i slesvig-holstensk kurant omregnes nøjagtigt til rigsbankpenge. Derfor ophæves nu den ved forordning af 19. oktober 1813 om genindførelse af sølv-mønt som eneste lovlige betalingsmiddel i hertugdømmerne fastsatte regel om, at alle beløb ved omregning fra slesvig-holstensk kurant til rigsbankpenge afrundes til hele rigsbankskillinger. Herefter skal 1 sk. slesvig-holstensk kurant altså betales med  $3\frac{1}{8}$  rbsk.<sup>1)</sup>

7. maj  
1842

*Cancellie-Patent, angaaende den Tidsfrist, inden hvilken den ved Octroien for Nationalbanken § 11 No. 4 og Reglementet § 8 Littr. b de Bankhæftede indrømmede Ret til at supplere mindre Bankhæftelser til 100 Rbd. bør gjøres gjeldende, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

Den ved plakat af 6. august 1839 fastsatte frist for at opnå aktieret ved at supplere småhæftelser op til hele aktieportioner ved kontant indbetaling udskydes 1 år for hertugdømmernes vedkommende, således at fristen her først udløber den 1. august 1843<sup>2)</sup>.

11. januar  
1843

*Kongelig Bekjendtgjørelse angaaende Inddragelsen af de af den forhenværende Rigsbank i Aaret 1813 for 6 Rbs. og i Aaret 1815 for 4, 3 og 2 Rbs. udstedte Kobberteegn.*

Kobberrigsbanktegnene indkaldes til omveksling med gangbar sølv- og kobberskillemønt. Omvekslingen skal være sket inden et halvt år, hvorefter kobberrigsbanktegnene sættes ud af omløb.

7. april  
1843

*Forordning, indeholdende samtlige særegne Regler angaaende indenbyes Vexler.*

Den ved forordning af 26. juni 1824 indførte tilladelse til udstedelse af indenbys veksler, som blev udvidet ved plakater af 14. maj 1835 og 12. oktober 1836, udvides nu yderligere, idet der herefter skal være almindelig tilladelse til at udstede indenbys veksler (hidtil kun grossister og fabrikanter).

<sup>1)</sup> Denne mere nøjagtige omregning indebærer, at kopskat og rangskat i hertugdømmerne kan nedsættes en smule, da beløbene ved omregningen fra slesvig-holstensk kurant til rigsbankpenge i 1813 blev afrundet opad.

<sup>2)</sup> Forlængelsen af fristen for hertugdømmernes vedkommende skyldtes, at plakat af 6. august 1839 ikke var blevet bekendtgjort i hertugdømmerne (se Axel Rubow, Nationalbankens Historie 1818-1878, København 1918, side 162).

De specielle regler for indenbys veksler sammenlignet med trasserede veksler indskrænker sig herefter stort set til, at indenbys veksler stadig skal udstedes på stemplet papir af 2. klasse, hvorimod de kan endosses som andre veksler, og at morarenten højst må være  $\frac{1}{2}$  pct. månedligt mod 1 pct. for andre veksler.

25. juli  
1843

*Cancellie-Placat, angaaende Tilladelse for Bestyrerne af offentlige Stiftelsers Midler til af disse at gjøre Udlaan til Opførelsen af nye Ting- og Arresthuse.*

Lånene må kun ydes, når kommunen har fået samtykke til låneoptagelsen og dermed står som garant for lånene.

30. december  
1843

*Cancellie-Placat, angaaende en Udvidelse af den Bestyrerne af offentlige Stiftelsers Midler ved allerhøieste Resolution af 14de Juli d.A., bekendtgjort ved Cancellie-Placat af 25de s.M., givne Tilladelse til at gjøre Udlaan af bemeldte Midler imod Sikkerhed hos Communerne.*

Herefter må offentlige stiftelsers midler, der ikke på anden måde kan anbringes mod forskriftsmæssig sikkerhed, generelt anbringes som lån med kommunegaranti.

23. februar  
1844

*Patent, angaaende Oprettelsen af en Filialbank i Flensborg, med Ret til at anlægge et samme underordnet Contoir i Rendsborg, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

Fra Flensborg og Rendsborg er der gentagne gange fremsat ønske om, at nationalbanken skulle oprette filialer i disse byer. „I Opfyldelsen af disse Ønsker have Vi kun kunnet see et hensigtsmæssigt Middel til Befordring af Handel og Omsætning“.

Efter nationalbankens indstilling blev der allerede ved kgl. resolution af 11. juli 1840 givet samtykke til oprettelse af en filial i Flensborg med kontor i Rendsborg, når oprettelsen skete under hensyntagen til pengevæsenet i hertugdømmerne, herunder dels at nationalbankens sedler ikke er tvungent betalingsmiddel i hertugdømmerne, dels at bankvirksomheden skal tilpasses de i hertugdømmerne gældende privatretlige love<sup>1)</sup>.

Nationalbanken har nu meddelt, at filialen kan åbnes den 1. maj 1844.

*Filialen påtager sig alle almindelige bankforretninger* såsom vekseldiskontering, långivning mod håndpant, modtagelse af indlån, åbning af foliokonti og modtagelse af deposita. Bankforretningerne drives efter de for nationalbanken gældende regler, dog således at filialen ikke må udstede indløselige sedler og således, at oktrojens bestemmelser skal vige for hertugdømmernes rentelovgivning og øvrige bestemmelser om lånekontrakter.

23. februar  
1844

*Kgl. resolution om afvisning af et forslag om oprettelse af en seddeludstedende bank, der som landsbank for hertugdømmerne ledes af disses stænderforsamlinger.*

Forslaget, der er indgivet privat, men tænkt forelagt stænderforsamlingerne, afvises blankt.

Derimod kan man billige oprettelsen af en privat bank i hertugdømmerne „under passende Begunstigelser“, der dog hverken vil omfatte ret til seddeludstedelse eller monopol på at drive bankvirksomhed.

26. juni  
1844

*Forordning, angaaende de Myntsorter, som blive at bruge i de forskjellige Betalinger ved de Kongelige Kasser og imellem Mand og Mand, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.*

„I Forbindelse med de Foranstaltninger, som i den senere Tid ere truffet

<sup>1)</sup> Den 17. august 1843 blev der givet en særlig vekselanordning for staden Flensborg.

til Myntvæsenets bedre Ordning i Almindelighed“, skønnes det hensigtsmæssigt at få fastslået hvilke mønter, der er lovligt betalingsmiddel ved indbetalinger til det offentlige.

Der er i den senere tid ikke blevet modtaget udenlandsk skillemønt, og efter 3 måneders forløb vil der overhovedet ikke blive modtaget udenlandsk mønt, men kun indenlandsk mønt.

Foruden hele,  $\frac{2}{3}$  og  $\frac{1}{3}$  speciedalere og hele rigsbankdalere modtages alle underafdelingerne, nemlig  $\frac{1}{5}$ ,  $\frac{1}{8}$ ,  $\frac{1}{12}$ ,  $\frac{1}{15}$  og  $\frac{1}{24}$  speciedaler, der gælder for henholdsvis 12, 10, 5, 4 og  $2\frac{1}{2}$  sk. slesvig-holstenskurant samt 32, 16 og 8-rigsbankskillinger, der svarer til henholdsvis  $\frac{1}{8}$ ,  $\frac{1}{12}$  og  $\frac{1}{24}$  speciedaler. 16- og 8-rigsbankskillingerne modtages ikke i større beløb ad gangen end 3 rbd.

Som skillemønt modtages 4, 3, 2, 1,  $\frac{1}{2}$  og  $\frac{1}{5}$ -rigsbankskillinger samt kurantskillinger, sechslinge og dreilinge.  $\frac{1}{5}$  rigsbankskillinger modtages kun i beløb under 1 rbsk., de øvrige skillemønter i beløb op til 16 rbsk.

Disse bestemmelser for mønternes anvendelse som lovligt betalingsmiddel ved indbetalinger til det offentlige gælder også i private omsætninger, hvis der ikke er truffet andre særlige aftaler.

22. august

1844

Kancellicirkulære til samtlige amtmænd om, at *de endnu cirkulerende danske kurantmønter skal inddrages, når de indgår i de offentlige kasser.*

Alle kurantmønter, der indkommer i de offentlige kasser, skal indsendes til finanshovedkassen til omveksling med rigsbankmønt bortset fra de for 38 rbsk. gældende rigsorter, der må cirkulere et stykke tid endnu.

13. maj

1845

*Kundtgørelse om, at Nationalbankens Sedler nu ere erklærede realisable.*

„At de af Nationalbanken udstedte Sedler fra den 5te denne Maaned, i Henhold til Bestemmelserne i Octroien af 8de (trykfejl for 4de) Juli 1818, ere erklærede realisable, saaledes at enhver Seddel, der tilbydes Banken, paa Anfordring vexles med Sølvmynt, og at altsaa de hertil i Banklovgivningen knyttede Bestemmelser nu ere traadte i Kraft – det bringes herved, i Følge allerhøieste Befaling, til almindelig Kundskab“ (fuld ordlyd).

19. december

1845

*Bekjendtgørelse angaaende Inddragelse af de af Nationalbanken i Aaret 1819 udstedte Sedler paa 100 Rbdlr.*

100-rigsbankdalersedlerne indkaldes til omveksling med nytrykte sedler inden et halvt år og sættes herefter ud af omløb.

19. december

1845

*Placat, angaaende nye 100 Rbdlr. Sedler, som af Nationalbanken sættes i Omløb.*

De ved bekendtgørelse af dags dato indkaldte 100-rigsbankdalersedler erstattes med nytrykte 100-rigsbankdalersedler, der forsynes med påskriften: „Paa Valuta, som Banken eier, er denne Rigsbankseddel udstedt for Eet Hundrede Rigsbankdaler, og vexles paa Anfordring med Sølvmynt“.

3. april

1847

*Placat, angaaende nogle Forandringer i Reglementet for Nationalbanken af 27de Juli 1818 § 8 Littr. e.*

Kravet om, at aktier, der er udstedt på navn og senere transporteret, skal være noteret i bankens bøger, for at der kan udbetales udbytte, ophæves.

Samtidig nedsættes noteringsgebyret fra  $\frac{1}{4}$  pct. til  $\frac{1}{8}$  pct.

4. juni

1847

Reskript til den kgl. bankkommissær om, at *seddeludstedelsen må forøges til 20 mill. rbd.*

Efter indstilling fra bankbestyrelsen udvides maksimumsgrænsen for seddeludstedelsen fra 16,5 mill. rbd. til 20 mill. rbd., idet *nationalbanken herefter ikke må udstede sedler under 5 rbd.* De nu cirkulerende 1-rigsbankdalersedler skal inddrages inden udgangen af juli 1849.

I øvrigt skal hele seddelmassen have samme dækning, som ved reskript af 11. juli 1840 er fastsat for de 16,5 mill. rbd., dog med den skærpelse, at lån mod pant i fast ejendom ikke for de sidste 3,5 mill. rbd. må indregnes i de aktiver, hvori den ikke-metaldækkede seddelmasse skal have 150 pct. dækning.

For fremtidigt at forebygge misforståelser fastslås det, at sølvfonden kun må anvendes til omveksling af sedler med sølv og operationer, der står i forbindelse hermed, nemlig udmøntning af sølvbarrerne og salg af bankovekslerne mod sølv eller anden banko. Med denne begrænsning i sølvfondens anvendelse skal det være banken tilladt at medregne indtil  $\frac{1}{2}$  mill. rbd. af de til udmøntning afleverede barrier til møntbeholdningen.

Fremtidigt skal der afgives indberetning til den kgl. bankkommissær om dækningsreglerne mindst en gang månedligt og i øvrigt så ofte, den kgl. bankkommissær måtte forlange. Skulle det „imod Forventning“ vise sig, at dækningsreglerne ikke er opfyldt, skal fravigelsen indberettes til kongen.

13. marts  
1848

Kgl. resolution om at *nationalbanken* må oprette en filial i Odense, og at *bankkontoret* i Århus herefter må åbne foliokonti og modtage deposita.

Filialen i Odense<sup>1)</sup> må drive bankvirksomhed på samme vilkår som hovedsædet.

5. juni  
1848

*Forordning, angaaende Udstædelse af rentebærende Creditbeviser og Paabydelse af en Krigsskat i Danmark.*

Den samlede krigsskat på ca. 4 mill. rbd. pålægges dels som ejendoms-skat, dels som indkomstskat, der for embedsindkomsters, renteindtægters og aktieudbytters vedkommende beskattes ved kilden. Desuden forhøjes visse afgifts- og toldsatter.

Da hensynet til skatteyderne kræver, at krigsskatten opkræves i 3 terminer over halvandet år, mens hensynet til statens sikkerhed kræver, at der straks kan disponeres over provenuet, skal der udstedes 4 mill. rbd. *rentebærende kreditbeviser, der indløses til pari, efterhånden som provenuet af krigsskatten indgår*, nemlig med  $\frac{1}{3}$  i hver af terminerne 11. juni og 11. december 1849 og den sidste  $\frac{1}{3}$  i 11. juni termin 1850.

Beviserne trykkes på papir, som *nationalbanken* har tilovers fra udstedelsen af 1-rigsbankdalersedler, og *udstedes på 100, 50 og 5 rbd.* Den daglige rente på 1 rbsk. pr. 100 rbd. udbetales ved indløsningen. Udstedelse og inddragelse med offentlig forbrænding skal overvåges af en af provinsialstænderne nedsat komité.

De rentebærende kreditbeviser er *ikke tvungent betalingsmiddel, men kan anvendes ved erlæggelse af krigsskatten* „ifølge den Overeenskomst, der for dette Tilfælde er truffen med Nationalbankens forenede Bestyrelse“.

I henhold til skrivelse af 10. juni 1848 fra statsrådets præsident til *nationalbanken* blev denne formulering foranlediget af *nationalbanken*, som kun ville medvirke til planen om udstedelse af kreditbeviser, hvis man klart fastholdt bankens oktrojmæssige monopol på seddeludstedelse.

Mens udstedelsen af kreditbeviser som sådan ikke griber ind i seddelmonopolet, må bestemmelsen om, at beviserne modtages som betalingsmiddel af det offentlige anses for stridende mod seddelmonopolet. I betragtning af de ekstraordinære omstændigheder vil *nationalbanken* imidlertid gå med til, at beviserne modtages ved erlæggelse af krigsskat, når det fremhæves, at dette er et særtilfælde, som er godkendt af *nationalbanken*. Regeringen accepterer *nationalbankens* fortolkning af oktrojen, „indtil denne Fortolkning mucligen måtte blive underkendt ved Domstolenes Afgjørelse“.

<sup>1)</sup> Filialen åbnedes først i 1901 (se Axel Rubow, *Nationalbankens Historie 1878–1908*, København 1920, side 73–74).



I øvrigt tilbyder nationalbanken at støtte kreditbevisernes omløb ved at modtage beviserne i afbetalinger på lån og ved at diskontere kreditbeviserne på 5 rbd., forudsat at der ikke udstedes mere end 1 mill. rbd. kreditbeviser på 5 rbd., og forudsat at halvdelen heraf først udstedes i december termin.

Banken anser det for en selvfølge, at disse „administrative Foranstaltninger“ til lettelse af kreditbevisernes omløb ikke omtales i forordningen.

13. november 1848 *Bekjendtgjørelse angaaende Inddragelsen af de af Nationalbanken i Aaret 1819 udstedte Sedler paa Een Rigsbankdaler.*

1-rigsbankdalersedlerne indkaldes til omveksling inden et halvt år, hvorefter de sættes ud af omløb i henhold til kgl. resolution af 28. maj 1847 (se reskript af 4. juni 1847).

23. januar 1849 *Kgl. resolution om, at sterlingveksler i begrænset omfang må medregnes til seddelmassens sølvdekning.*

Efter nationalbankens indstilling må den  $\frac{1}{4}$  af sølvfonden, som kan bestå af bankoveksler, herefter for  $\frac{1}{4}$  vedkommende bestå af sterlingveksler optaget til 13 mark 8 sk. banko pr. £. De til sølvfonden henlagte sterlingveksler må kun anvendes til køb af sølv, banko eller anden sterling.

## Kvartalskursnoteringer 1818-41 (pari = 200)

|                       |                                               |                       |                                 |
|-----------------------|-----------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------|
| 1818 3. kvartal ..... | 250 <sup>1)</sup>                             | 1827 1. kvartal ..... | 225                             |
| 4. kvartal .....      | 250                                           | 2. kvartal .....      | 225                             |
| 1819 1. kvartal ..... | 250                                           | 3. kvartal .....      | 225                             |
| 2. kvartal .....      | 200                                           | 4. kvartal .....      | 218 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 200                                           | 1828 1. kvartal ..... | 218 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 262 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 2. kvartal .....      | 218 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> |
| 1820 1. kvartal ..... | 287 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 3. kvartal .....      | 218 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 262 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 4. kvartal .....      | 212 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| 3. kvartal .....      | 250                                           | 1829 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 250                                           | 2. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 1821 1. kvartal ..... | 250                                           | 3. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 250                                           | 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 250                                           | 1830 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 250                                           | 2. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 1822 1. kvartal ..... | 250                                           | 3. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 250                                           | 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 250                                           | 1831 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 250                                           | 2. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 1823 1. kvartal ..... | 250                                           | 3. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 250                                           | 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 250                                           | 1832 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 250                                           | 2. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 1824 1. kvartal ..... | 250                                           | 3. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 250                                           | 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 237 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 1833 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 237 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 2. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 1825 1. kvartal ..... | 225                                           | 3. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 212 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>2)</sup> | 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 212 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>               | 1834 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>               | 2. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 1826 1. kvartal ..... | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>               | 3. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 2. kvartal .....      | 225                                           | 4. kvartal .....      | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |
| 3. kvartal .....      | 225                                           |                       |                                 |
| 4. kvartal .....      | 225                                           |                       |                                 |

Anm.: Angående notering af kvartalskursen, se bekendtgørelse af 30. juli 1818. Angående den i rigsbanktiden noterede bankkurs, se fundation for rigsbanken af 5. januar 1813 samt bekendtgørelse fra rigsbanken af 1. august 1813 og plakater af 1. februar 1814, 30. juli 1814 og 16. januar 1815.

<sup>1)</sup> Kvartalskursen noteres første gang den 30. juli 1818 gældende for august og september 1818.

<sup>2)</sup> Fra og med 2. kvartal 1825 ændres noteringen i spring à 6<sup>1</sup>/<sub>4</sub> point, se plakat af 20. januar 1825.

|      |            |                                 |      |            |                   |
|------|------------|---------------------------------|------|------------|-------------------|
| 1835 | 1. kvartal | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 1838 | 3. kvartal | 200               |
|      | 2. kvartal | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> |      | 4. kvartal | 200               |
|      | 3. kvartal | 206 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> | 1839 | 1. kvartal | 200               |
|      | 4. kvartal | 200                             |      | 2. kvartal | 200               |
| 1836 | 1. kvartal | 200                             |      | 3. kvartal | 200               |
|      | 2. kvartal | 200                             |      | 4. kvartal | 200               |
|      | 3. kvartal | 200                             | 1840 | 1. kvartal | 200               |
|      | 4. kvartal | 200                             |      | 2. kvartal | 200               |
| 1837 | 1. kvartal | 200                             |      | 3. kvartal | 200               |
|      | 2. kvartal | 200                             |      | 4. kvartal | 200               |
|      | 3. kvartal | 200                             | 1841 | 1. kvartal | 200               |
|      | 4. kvartal | 200                             |      | 2. kvartal | 200               |
| 1838 | 1. kvartal | 200                             |      | 3. kvartal | 200               |
|      | 2. kvartal | 200                             |      | 4. kvartal | 200 <sup>1)</sup> |

<sup>1)</sup> Ved bekendtgørelse af kvartalskursen for 4. kvartal 1841 bestemmes det, at denne kvartalskurs fortsat skal være gældende uden ny bekendtgørelse, så længe børskursen ikke giver anledning til ændring i kvartalskursen. Kvartalskursen bortfalder med kundegørelse af 13. maj 1845 om, at nationalbankens sedler er erklæret indløselige.

# Register til trykte forordninger m. v. vedrørende pengepolitikken under enevælden

(H = hertugdømmerne, N = Norge)

agio, se opgæld

altonabanken

11.10.1776, 29.2.1788

assistenthuset

3.4.1688, 31.1.1699, 29.6.1753

autoriserede sedler, se også thormöhlenske  
sedler

8.4.1713, 24.6.1713, 16.10.1713,

27.6.1714, 23.3.1716, 10.4.1719,

10.4.1720, 12.10.1728

bankinstituttet i Altona

4.7.1818, 21.8.1821

bankhæftelse

5.1.1813, 1.2.1813, 9.7.1813, 9.7.1813 N,

9.7.1813 H, 30.7.1813, 4.7.1816, 6.4.1818,

4.7.1818, 3.2.1820, 21.8.1821, 4.8.1835,

4.12.1838, 16.4.1841

bankkursen

5.1.1813, 29.1.1813, 1.8.1813, 1.2.1814,

30.7.1814, 16.1.1815, 6.4.1818

centralkassen

7.6.1825, 25.2.1831

Danske Lov

15.4.1683

dansk-norske speciebank, den

16.2.1791, 24.6.1791, 9.10.1798,

1.11.1799, 13.11.1799, 5.1.1813

depositokassen

13.11.1799, 18.2.1801, 19.5.1801,

12.11.1802, 5.1.1813

dækningsregler

29.10.1736, 8.7.1785, 29.2.1788,

16.2.1791, 23.10.1801, 5.1.1813, 4.7.1818,

11.7.1840, 4.6.1847, 23.1.1849

ejendomsskatter, se også bankhæftelse og

kvartprocentskat

24.8.1791, 21.10.1803, 8.4.1808,

23.6.1809, 6.6.1811, 6.5.1812, 6.5.1812 N,

9.7.1813, 15.4.1818

ekstraordinær indkomstskat

16.11.1762, 29.12.1762, 9.3.1810,

19.12.1810 H, 6.6.1811, 5.6.1848

ekstraordinær seddelinddragelse

10.4.1719, 8.7.1785, 18.2.1801, 23.6.1809,

4.2.1820

ekstraordinær statslånefond, den

3.4.1819, 11.1.1823

erlæggelse af betalinger til og fra staten,

se også told

5.6.1676, 8.4.1713, 16.10.1713, 10.4.1720,

27.4.1720, 16.11.1762, 10.9.1788 H,

13.9.1794, 1.11.1799 H, 18.2.1801 H,

13.9.1809, 27.3.1812, 7.4.1812, 6.5.1812,

5.1.1813, 23.1.1813, 28.8.1813,

14.10.1813, 19.10.1813 H, 16.11.1813,

8.1.1814, 15.4.1818, 16.4.1818,

1.2.1839 H, 26.4.1839, 26.6.1844 H,

5.6.1848

falske markstykker

13.1.1721

forbudte skrifter

19.5.1677, 28.8.1810

frivilligt offer, markstykker

24.12.1808, 23.1.1813, 31.7.1818

grosserer-societetet

4.10.1799, 18.12.1806, 2.5.1811,

23.11.1813, 8.1.1814, 25.2.1831

Hamburg, bankens lukning

23.11.1813

Hamburg, forbud mod handel med

10.12.1726, 20.2.1727, 21.2.1727,

3.7.1736

indenbys veksler

31.3.1688, 26.6.1824, 14.5.1835,

12.10.1836, 7.4.1848

indførsel af kapital, se sjette og tiende penge

indførselsforbud for mønt

5.6.1665, 10.1.1666, 29.3.1667, 18.3.1669,

12.4.1670, 22.3.1671, 8.3.1675, 30.4.1687,

26.5.1702 H, 21.8.1705 N, 5.1.1720 N,

4.11.1720 N, 14.6.1724, 10.12.1726,

2.8.1751 N, 7.12.1751 H, 29.5.1775 H,

10.3.1777 H, 5.1.1778 H

indløsningspligt, ophævelse af

16.10.1745, 26.11.1745, 14.3.1747,

6.10.1757, 13.5.1845

indsmeltningsforbud

24.2.1674, 21.3.1761, 6.4.1812, 28.4.1813,

15.7.1817

indulten, se moratorieordninger

- kgl. kasse, den, forrentning af midler  
14.9.1762, 31.8.1774, 23.4.1777, 9.3.1792,  
24.6.1797, 20.4.1813, 17.4.1819, 1.3.1820,  
2.7.1822, 26.7.1831, 18.12.1838,  
5.11.1839
- kgl. kasse, den, udlån fra  
15.8.1771
- kgl. kreditkasse, den  
8.7.1785, 16.8.1786, 9.2.1816
- kobbermønt  
28.10.1682, 31.12.1692, 9.12.1773,  
1.5.1775, 13.7.1810, 6.4.1812,  
15.9.1812 H, 17.10.1812, 5.1.1813,  
28.4.1813, 19.10.1813 H, 28.12.1813,  
21.5.1814 H, 11.8.1814, 13.9.1814,  
28.2.1816, 31.7.1818, 12.5.1820,  
19.4.1838, 26.4.1839, 18.12.1841,  
11.1.1843
- komitèsedler  
4.10.1799, 18.12.1806, 8.1.1814,  
12.5.1814
- Kongsberg sølvværk  
24.2.1674, 25.2.1693, 9.7.1727, 9.7.1728,  
17.8.1731, 10.7.1805
- konsignable bankfonds  
23.6.1809, 1.3.1814
- kornværdi  
5.1.1813, 3.8.1813
- kreditforeninger  
5.7.1820
- Kreditkassen for Husejere i København  
4.3.1797, 5.1.1813, 9.2.1816
- kronemønt, udmøntning af  
22.1.1665, 22.3.1671, 24.2.1674,  
31.12.1692
- kurantbanken  
24.2.1705, 29.10.1736, 16.10.1745,  
26.11.1745, 14.3.1747, 6.10.1757,  
22.3.1760, 4.9.1762, 2.12.1762,  
15.2.1773, 15.4.1774, 13.4.1782,  
8.7.1785, 16.2.1791, 13.11.1799,  
12.11.1802, 23.6.1809, 5.6.1812,  
5.1.1813
- kurantbanksedler, udstedelse og omveksling  
af  
29.10.1736, 13.9.1748, 4.9.1762,  
24.5.1775, 24.6.1791, 6.6.1809, 28.8.1809,  
26.4.1810, 21.12.1810, 3.10.1814,  
3.5.1820, 13.1.1821
- kurantbanksedlers kurs ved indbetalinger  
til staten  
13.9.1809, 17.2.1810 N, 23.7.1811,  
17.9.1811, 17.12.1811, 27.3.1812,  
7.4.1812, 6.5.1812, 6.5.1812 N, 7.12.1812,  
5.1.1813
- kurantdukater  
9.7.1727, 4.7.1757, 21.3.1761, 28.5.1761,  
29.7.1761, 13.5.1762
- kurs mellem indenlandsk mønt, se også  
opgæld  
15.7.1673 H, 15.7.1726, 31.7.1726,  
9.7.1727, 23.11.1737, 28.5.1761,  
29.7.1761, 1.5.1775, 2.1.1776, 29.2.1788,  
19.3.1788, 21.6.1793 H, 1.11.1793 H,  
3.12.1794, 27.5.1796, 15.9.1812 H,  
5.1.1813, 23.1.1813, 28.4.1813,  
19.10.1813 H, 21.5.1814 H, 31.7.1818,  
3.2.1827, 1.3.1842 H, 26.6.1844 H
- kurs på sedler, se opgæld på kurant mønt,  
kurantbanksedlers kurs ved indbetalinger  
til staten, bankkursen og kvartals-  
kursen
- kurs på udenlandsk mønt  
29.3.1667, 8.3.1675, 30.5.1676, 10.2.1680,  
18.9.1680 N, 26.2.1687, 30.4.1687,  
25.11.1709, 28.2.1761, 30.11.1765,
- kursnotering, se også bankkursen og  
kvartalskursen  
2.5.1811, 10.3.1812
- kursspekulation, foranstaltninger mod, se  
også ekstraordinær seddelinddragelse  
og udførselsforbud  
13.5.1762, 4.9.1762, 14.9.1762, 13.5.1775,  
1.11.1799, 3.4.1810 N, 6.11.1810,  
2.5.1811, 26.9.1811, 28.10.1811  
28.7.1812, 23.1.1813, 22.3.1813,  
10.2.1818
- kvartalskursen  
6.4.1818, 30.7.1818, 20.1.1825
- kvartprocentskat  
5.1.1769, 16.8.1786, 17.7.1795,  
23.10.1801, 23.6.1809, 9.7.1813
- Københavns brandforsikring  
17.7.1795, 23.12.1813
- lage, se opgæld
- lager- og mobilieskat  
14.10.1813, 16.11.1813
- lauenborgske <sup>2</sup>/<sub>3</sub>-stykker  
20.4.1830
- maksimalrente  
15.4.1683, 19.2.1695, 14.5.1754,  
13.2.1767, 23.1.1771, 12.11.1772,  
6.12.1799, 2.6.1812, 5.1.1813, 27.4.1813,  
25.1.1815 H, 22.11.1820, 3.3.1821,  
17.4.1821, 7.5.1822, 4.12.1833
- moratorieordninger  
4.12.1807, 19.12.1810 H, 19.11.1812 H,  
5.1.1813, 9.3.1813, 3.8.1813, 14.9.1813,

- 19.10.1813, 19.10.1813 H, 23.11.1813,  
9.12.1813, 26.4.1814, 6.8.1816, 17.4.1821  
montanordninger  
22.3.1671, 31.12.1692, 2.1.1776,  
29.2.1788 H, 31.7.1818, 18.12.1841  
møntens sølvkøb  
19.11.1663, 5.6.1676, 18.5.1689,  
24.10.1710, 9.7.1727, 26.11.1728,  
28.10.1773  
møntomkostninger  
2.1.1776, 5.1.1778 H, 2.12.1782,  
15.7.1795, 29.6.1814, 11.1.1819,  
20.4.1830  
nationalbanken, se også bankhæftelse  
30.7.1813, 6.4.1818, 20.6.1818, 4.7.1818,  
27.7.1818, 28.7.1818, 4.2.1820, 21.8.1821,  
27.9.1836, 21.3.1837, 1.6.1837, 4.12.1838,  
11.7.1840, 13.5.1845, 4.6.1847, 23.1.1849  
nationalbanken, aktieret i  
30.7.1813, 6.4.1818, 26.5.1818, 4.7.1818,  
27.7.1818, 21.12.1825, 13.6.1837,  
6.8.1839, 7.5.1842 H, 3.4.1847  
nationalbanken, oprettelse af filialer  
20.11.1837, 23.2.1844, 13.3.1848  
nationalbanksedler, udstedelse og  
omveksling af  
4.7.1818, 2.7.1819, 27.8.1834, 27.1.1836,  
26.4.1839, 19.12.1845, 13.11.1848  
naturalieskat  
24.8.1791, 14.10.1813, 15.4.1818  
navneværdi, forbud mod udlån i  
6.4.1818, 22.11.1820  
norske assignmentsbeviser  
18.9.1807, 9.3.1810, 3.10.1814  
norske låne- og diskontokasse, den  
20.10.1813  
offentlige stiftelsers midler, se umyndiges  
midler  
opgæld, se også kurs og told  
15.4.1683  
opgæld på specier  
23.2.1674, 28.5.1684, 16.5.1685,  
26.1.1686, 8.5.1686, 24.5.1687, 29.5.1688,  
25.2.1693, 14.4.1694, 19.2.1695  
opgæld på kroner  
26.4.1701, 10.7.1705, 18.5.1712,  
27.6.1714, 23.6.1718, 27.3.1719,  
27.11.1722, 12.3.1723, 15.2.1726,  
23.11.1737  
opgæld på kurant mønt mod sedler  
27.6.1714  
overbankdirektionen, overskattedirektionen  
2.12.1762, 29.12.1762, 15.2.1773,  
15.4.1774, 13.4.1782, 18.6.1784,  
21.10.1803  
pengeforsendelser, se udførsel af sedler  
private sedler  
24.2.1816  
reducerede 16-skillingen  
31.7.1726, 14.8.1726, 8.10.1726  
reducerede 2- og 12-skillingen  
15.7.1726, 14.8.1726, 8.10.1726,  
23.11.1726, 19.12.1726 H, 9.7.1727  
reducerede 2-skillingen af 1761  
1.5.1775, 13.7.1775  
rentebevilling  
3.3.1821, 4.12.1833  
rentebærende kreditbeviser  
5.6.1848  
rigsbankanvisninger  
15.2.1813, 3.10.1814, 9.7.1819  
rigsbankdalere, udmøntning af  
29.6.1814, 10.7.1816 H, 31.7.1818,  
11.1.1819, 18.12.1841  
rigsbanken  
5.1.1813, 1.2.1813, 30.7.1813, 27.11.1817,  
6.4.1818, 20.6.1818, 4.7.1818  
rigsbanksedler, udstedelse og omveksling af  
31.7.1813, 9.7.1819, 3.5.1820  
rigsbanktegn  
28.12.1813, 11.8.1814, 28.2.1816,  
26.4.1839, 11.1.1843  
sjette og tiende penge  
15.4.1683, 10.2.1731, 29.10.1736,  
31.1.1739, 30.4.1760 H, 24.12.1770 H,  
18.9.1783, 7.7.1784, 16.2.1791, 23.8.1824  
skatkammerbeviser  
21.10.1803, 9.1.1807 H, 8.4.1808,  
12.12.1812, 5.1.1813, 3.10.1814,  
4.7.1818, 13.1.1821  
skatkammerfond, skatkammerafdragsfond  
21.10.1803, 8.4.1808, 9.3.1810, 9.2.1816  
skiftemidler, se umyndiges midler  
skillemønt, udmøntning af, se også  
kobbermønt  
22.1.1665, 22.3.1671, 24.2.1674,  
31.12.1692, 1.5.1775, 29.2.1788 H,  
4.2.1801, 25.9.1807, 24.12.1808,  
9.9.1836, 18.12.1841  
slesvig-holstenske assignationer  
23.10.1801, 19.12.1810, 27.4.1811,  
21.10.1811, 5.1.1813, 28.1.1815  
slesvig-holstenske låneinstitut, det  
23.10.1801, 19.12.1810, 5.1.1813  
slesvig-holstenske landsbank, den  
23.2.1844

slesvig-holstenske møntreform, den  
29.2.1788, 19.3.1788, 10.9.1788,  
5.11.1788, 19.9.1790, 21.6.1793,  
1.11.1793, 27.5.1796, 5.1.1813, 26.2.1813,  
30.7.1813, 19.10.1813

slesvig-holstenske speciebanc, den  
29.2.1788, 19.3.1788, 21.6.1793, 5.1.1813

småsedler  
16.10.1713, 23.3.1716, 6.6.1809,  
28.8.1809, 26.4.1810, 21.12.1810,  
28.12.1813, 3.10.1814, 24.2.1816,  
3.5.1820

sparekasser  
1.3.1820, 28.7.1827, 26.7.1831, 5.6.1839

specier, udmøntning af  
22.1.1665, 22.3.1671, 24.2.1674, 2.1.1776,  
29.2.1788 H, 15.7.1795, 27.4.1796

statsanvisninger, 3 måneders  
30.9.1813, 16.11.1813

synkende fond, den  
8.7.1785, 9.2.1816

sølvværdi, omskrivning til  
5.1.1813, 15.1.1813, 9.3.1813,  
10.3.1813 H, 13.3.1813, 3.8.1813,  
14.9.1813, 28.9.1813, 8.3.1814, 20.1.1815

thormöhlenske sedler  
22.6.1695, 21.8.1696

told, erlæggelse af  
20.2.1661, 24.2.1674, 8.4.1713,  
16.10.1713, 10.4.1720, 22.9.1742,  
10.9.1788 H, 21.1.1813, 8.9.1813

told, opgæld (kurs) ved  
14.2.1699, 27.1.1700, 16.10.1713,  
23.6.1718, 17.4.1719, 8.12.1721,  
23.2.1722, 7.4.1731, 23.11.1737,  
2.3.1777, 17.2.1810 N, 23.7.1811,  
17.9.1811, 17.12.1811, 7.12.1812,  
12.12.1812, 21.1.1813

transportable uopsigelige statsfonds  
18.2.1801, 2.3.1803, 13.6.1806

udenlandsk mønt, se kurs og indførsels-  
forbud

udførsel af kapital, se sjette og tiende penge  
udførselsforbud for mønt  
24.2.1674, 10.2.1680, 30.4.1687,  
26.4.1701, 3.7.1725, 23.11.1726,  
23.11.1726 H, 19.12.1726 H, 14.11.1740,  
16.10.1745, 26.11.1745, 14.3.1747,  
6.10.1757, 13.5.1762, 19.3.1788,  
9.11.1791, 5.7.1809, 18.9.1812 H,  
6.2.1813, 10.6.1814

udførselsforbud for møntmetal  
19.11.1663, 8.3.1664, 9.11.1791,  
5.7.1809, 18.9.1812 H, 6.2.1813,  
10.6.1814

udførselsforbud for sedler  
16.10.1745, 26.11.1745, 14.3.1747,  
6.10.1757, 16.6.1809, 6.11.1810,  
19.10.1811, 28.10.1811, 24.9.1813,  
9.9.1814 H

umyndiges midler, skiftemidler og offentlige  
stiftelsers midler, se også den kgl. kasse  
26.1.1686, 14.2.1688, 15.2.1726,  
29.10.1736, 24.1.1738, 23.5.1748,  
17.3.1751, 15.6.1753, 31.7.1754,  
22.3.1760, 15.2.1773, 31.8.1774, 9.3.1792,  
10.4.1795, 18.2.1801, 23.10.1801,  
12.9.1806, 30.6.1813, 8.3.1814, 11.6.1814,  
20.1.1815, 6.8.1816, 27.11.1817,  
20.6.1818, 28.7.1818, 17.4.1819,  
22.2.1820, 5.7.1820, 17.4.1821, 7.5.1822,  
7.6.1827, 26.7.1831, 4.8.1835, 1.3.1842,  
25.7.1843, 30.12.1843

veksler  
16.4.1681, 15.4.1683, 31.3.1688,  
26.11.1731, 6.11.1810, 26.9.1811,  
28.7.1812, 23.10.1812 N, 22.3.1813,  
23.11.1813, 10.2.1818, 26.6.1824,  
18.5.1825, 14.5.1835, 12.10.1836,  
7.4.1843

vekselobligationer  
26.11.1731, 29.10.1736, 13.2.1767,  
27.4.1813